

UNIVERSITY OF TORONTO



3 1761 01451483 0



LL
S7975B

UNIVERSITÄT
GIESSEN
KUNST- UND
HISTORISCHES MUSEUM

P. PAPINIUS STATIUS.

[Opera]

VOL. II.¹⁻²

ACHILLEIS ET THEBAIS.

RECENSUIT

PHILIPPUS KOHLMANN.



LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXIX.

Recensuit
Philippus Kohlmann



P. PAPINII STATII

ACHILLEIS ET THEBAIS.

RECENSUIT

PHILIPPUS KOHLMANN.

FASC. I.

ACHILLEIS.



130737
22/1/14

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXIX.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

Editoris praefatio.

Priusquam novae huius editionis rationem explicem, paucis de propagatione Achilleidos per tempora mediæ aevi continuata, tum de editionibus usque ad nostram aetatem emissis praefari liceat. — Ac primum quidem constat, Achilleida saeculi quarti quinti sexti scriptoribus notam fuisse: Servius duos eius locos laudat (I 101 sq. 269 sq.); Iulius Capitolinus (Gordiani III c. 3 p. 29, 15 ed. Peter) Achilleida una cum Aeneide exemplum fuisse narrat carminis quod de Antoninorum rebus gestis perscripserit Gordianus; Ausonium nonnullis Mosellae locis Achilleidos versus ante oculos habuisse manifestum erit, si contuleris inter se Ach. I 409 sq. et Mos. 290 sqq., Ach. I 462 et Mos. 147, Ach. I 775 et Mos. 395. Longum est enumerare omnes qui ex Claudiani carminibus proferri possint versus, quibus Achilleida imitatus sit, cum sicut Vergilii vestigia Statius ita Statii persecutus sit poeta ille Alexandrinus. Apollinarem Sidonium iam Marklandus (ad Silv. I 1, 10) 'vocum Statianarum perpetuum fere captatorem' esse iudicavit; cf. eius carm. V 17 cum Ach. I 336, VII 169 cum Ach. I 674, IX 114 sqq. cum Ach. I 20 sqq., XXII 30 cum Ach. I 288. Septem exempla ex Achilleide petita attulit Priscianus, tria huius auditor Eutyches. Fueritne Achilleis, ut Otto Muellerus suspicatus est (quaestt. Statt. p. 6. 8) coniuncta cum

Thebaide in illo exemplo principe, quod secundum Alcuini testimonium septimo vel octavo saeculo in Britanniam delatum bibliotheca Eboracensis continebat, in medio relinquendum est; ab illo vero exemplari omnes codices, qui 'saeculo nono et insequente aetate per Galliam Germaniamque propagari et in usum scholasticum converti coepti sunt', provenisse persuadere mihi non possum. Diligentissime Achilleida in scholis medii aevi tractatam esse notissima res est. Velut Gerbertus, doctissimus ille episcopus Remensis, a Remigio monacho Treverico per literas petivit (Ep. CXXXIV): *'si te cura tantarum detinet rerum, volumen Achilleidos Statii diligenter compositum nobis dirige'*; apographo accepto haud ita contentus rescripsit (Ep. CXLVIII): *'Praegravat affectus tuus, amantissime frater, opus Achilleidos quod bene quidem incepisti, sed defecisti, dum exemplar defecit'*. (Cf. O. Muelleri quaestt. p. 8 not. Aem. Grossii progr. Coll. Frideric. Regim. 1866 p. 1.) Gerbertum, quo tempore scholae Remensi praeerat, cum scholaribus Statium legisse et tractasse testatur Richerus Hist. III 47 (Mon. SS. III p. 617). In Germaniae septentrionalis quoque scholis Achilleida lectitatam esse effici cogique potest ex eis quae et de schola Paderbornensi saec. undecimi in vita Meinwerici episcopi 160 (Mon. SS. XI p. 140), et de pueritia Vicelini traduntur in Helmoldi chronico Slavorum I 42 (Mon. SS. XXI p. 44 sq.).

Nec in Britannia postea Statius legi desitus est, cum Achilleis in praecipuis fontibus illius carminis numeranda sit, quod saec. duodecimo exeunte vel ineunte tertio decimo Iosephus Iscanus, monachus Britannicus, de bello Troiano composuit libris sex.¹⁾

1) Cum alii tum hi inter se comparandi sunt loci: Isc. II 171 cum Ach. I 141, Isc. VI 483 sqq. cum Ach. I 677 sqq., Isc. II 87 cum Ach. I 774, Isc. II 277 cum Ach. II 51, Isc. V 466 cum Ach. II 133.

Aliquanto post Conradus Wirceburgensis, poeta ille clarissimus, in carmine suo amplissimo de bello Troiano cum alia permulta hausit ex Achilleide, tum maxime figuras nonnullas ac comparationes ad verbum paene exscripsit. Accuratius in hanc rem inquisivit H. Dungerus in libello qui inscribitur 'die Sage vom troianischen Kriege' Lips. 1869 p. 47. 48. 52. 55.

Quae cum ita sint, non est mirandum quod in Britannia Gallia Germania tot quibus continetur Achilleis inveniuntur codices: plus enim quinquaginta, quod equidem sciam, adhuc in lucem prolati sunt. Post inventam artem typographicam Statii quoque carmina in officinis praecipue Italicis identidem formis descripta sunt. Editio Achilleidos princeps utrum ipso anno 1470 an paulo post lucem viderit, parum constat, quippe quae prodiisse dicatur nec anno nec loco indicato. Editionem Romanam anni 1475 (cum commentar. Placidi Lactantii in Theb., Franc. Maturantii in Achill., Dom. Calderini in Silvas), editiones Venetas a. 1483 et 1490, quarum lectiones a Menkio conlatas adhibui, secutae sunt Aldinae a. 1502 et 1519, quarum prior (quae mihi praesto fuit) 'nisi ab ipso Avantio, tamen eius emendationibus adhibitis confecta est'. (Cf. Handii praef. p. XXXVI.) Ex Aldina secunda contextum describebat Bernartius, qui Statium in officina Plantiniana Antverpiae 1595 edidit, ex quatuor codicibus emendatum. Id quod Scaliger sibi proposuerat, ut Statium correctum et illustratum ederet, quominus efficeret, virum summo ingenio praeditum impediisse dicitur editio Lindenbrogii, quae a. 1600 Parisiis prodiit. Is etiamsi Statium non modo ad codices (in quibus optimus ille Puteaneus erat) dum in Gallia versabatur recensuit, sed etiam Lactantii commentaria in Achilleida primum e codice Pithoeano edidit, plura tamen quam par erat intacta reliquit. Secuta est editio, ex qua fere omnes reliquae adhuc fluxerunt, Jo. Frid.

Gronovii, a. 1653 Amsterodami formis descripta, postquam ille edita iam 1637 in Silvas Diatribe prolusit. Quamquam nec omnem Statii contextum iudicio suo subiecit et multa vitiosa reliquit, summi tamen pretii adnotationes sunt, quas editioni adiunctas²⁾ Daunius *'in pondere non magno satis ponderosas'* esse haud inmerito iudicavit. In fundamento a Gronovio exstructo, ut ita dicam, editiones ad unam fere omnes usque ad nostram aetatem sunt positae: Barthiana a. 1664, Bipontina a. 1785, Parisina a. 1825—30, Duebneriana a. 1835. 45, Queckiana a. 1854. Atque haec quidem hactenus.

In recensenda Achilleide igitur cum via mihi esset ineunda, nondum satis quasi patefacta atque aperta, id potissimum secutus sum, ut fundamentum opere solido iacerem ac munirem, ut ei penes quos iudicium harum rerum est habeant quo utantur ad studia Statioana provehenda. Neque solum igitur codicum lectiones, quoad eius fieri poterat, quam accuratissime dedi, sed etiam auctoritatem librorum MSS. ita servandam esse putavi, ut parcissime aliorum measve coniecturas receperim.

Ac primum quidem constare mihi videtur, duas etiam Achilleidos recensioneis iam ante scholiastae tempora exstitisse inter se discrepantes: quod iam de Thebaide O. Muellerus in editione sua contendit (Cf. praef. p. VIII). Utriusque generis exempla haud ita pauca nobis sunt servata. Alterius eiusque melioris effigiem praebent tres codices, quorum consensum in hac editione significavi litera **A**: sunt autem codices quos ipse contuli Puteaneus (**P**) Parisinus 10317 (**Pc**) Gudianus 54 (**G**²), quibus Achilleis una cum Thebaide continetur. Qui quidem ex uno eodemque

2) 'Gustus ad Achilleida' continetur pp. 415 sqq., multis vitiis typographicis deformatus.

archetypo fluxerunt, ita tamen ut **P**, qui haud scio an ex ipso exemplari principe descriptus sit, fonti communi similior propinquiorque iudicandus videatur, **Pc** autem et **G**², quippe qui ex apographo archetypi non plane integro derivati esse videantur, manu correctoris saec. XII nonnullis locis et suppleti et interpolati sint. Ceterum ne in **P** quidem indicia manus posterioris aetatis prorsus desunt.

Cod. Puteaneus, Parisinus 8051 (**P**) membran. foll. 65, saec. decimo exaratus, iam ut supra memoravimus a Lindenbrogio adhibitus est, qui eum bonitate et antiquitate reliquis praestare cum aliis ex rebus tum ex subscriptione rectissime coniecit, quae in fine libri quarti Thebaidos exstat: Codex Iuliani VC (i. e. viri clarissimi). Codicem omnium maximam vim atque auctoritatem habere cum manifestum sit, in lectionibus eius describendis ad minutias vel orthographicas descendere haud dubitavi, id quod ab ipsa editionis ratione paulum discedat. Quoniam **P** certissimum ducem se praebuit, non solum omnibus locis quibus cum duobus eiusdem generis codicibus consentit, exceptis perpauca, lectiones eius vel recepi vel conservavi, sed etiam eis locis, ubi **P** solus meliorem lectionem exhibet, plerumque auctoritatem illius secutus sum.³⁾

Cod. Parisinus 10317 (Suppl. 1670) (**Pc**), quem ante me quod sciam nemo unquam excussit, membran., saec. decimo, quantum mei iudicii est, vel undecimo exaratus, continet foll. 182 Thebaida et Achilleida. Eadem manus saec. duodecimi vel recentioris aetatis, quae versus libri primi 529—662 a prima manu omissos ascripsit, finem libri secundi inde a versu 150 supplevit. (Cf. Philol. XXXIII 130 sq.)

3) Cf. quae de hoc codice accuratius disserui in Philol. XXXIV p. 474 sqq.

Cod. Gudianus 54 (**G**²) membran., a pluribus librariis saec. undecimo (*an* decimo?) exaratus, continet foll. 162 (vel potius 163, cum numerus 20 bis scriptus sit) Thebaida, et ab initio mutilam nec in libris posterioribus integram, et inde a fol. 145 Achilleida, nonnullis locis manu saec. duodecimi suppletam. Desunt enim a manu prima versus I 106. 107. 529—660. 753. 772—786. 881. 882. 895. II 53. — Et Parisinus quidem atque Gudianus ut eadem propinquitate cum Puteaneo coniuncti, ita inter se simillimi esse mihi videntur, ut ex uno eodemque exemplo descriptos eos esse, id exemplum autem ut iam supra dixi manasse putaverim ex eodem archetypo, ex quo deductus sit **P**. Illud quidem exemplum non plane integrum fuisse, ex eo effici potest, quod in utroque codice et versus 529—660 (662) libri primi a manu altera adscripti sunt, nec ulla ad Achilleida inveniuntur scholia, quae ad Thebaida uberrima exstant.

Tribus illis optimi generis exemplis adiungi potest cod. Leidensis (Bibl. Publ. Lat. XVIII 136 K) membran. foll. 129, saec. duodecimo vel ineunte tertio decimo exaratus, in margine nonnullis locis a manu recentiore correctus, quem ipse contuli; continentur Achilleis (fol. 1a—14b) et Thebais. Propinquitate hunc cum **A** coniunctum esse, ea ex re maxime concludi potest, quod in illis quatuor codicibus liber Achilleidos secundus versu eo demum incipit, qui est in permultis MSS et omnibus fere editionibus libri secundi 287:

‘Exuit implicitum tenebris umentibus orbem’.

Ac **P** quidem et Leid. aperte librum primum concludunt incipiuntque secundum⁴); in **Pc** et **G**² etsi

4) Vetustissima Statii editio, typis descripta Venetiis a. 1508, quae cum haec scribebam in manus pervenit, eandem librorum distributionem habet.

nulla exstat subscriptio, tamen spatio relicto libros distingui manifestum est, praesertim cum nulla antea inveniatur distributio.⁵⁾ Nec dubitari potest, quin ista librorum descriptio sit rectissima, cum nec illa quam editiones Lindenbrogii et Crucei exhibeant quinquepartita ullis bonorum codicum adminiculis confirmetur, et ea quae vulgo in editionibus legatur bipartita codicibus tantum deterioribus nitatur: quam rem et Otto Muellerus breviter attigit (praef. p. XIII sq.), duos grammaticorum locos respiciens, et ipse latius demonstravi (Philol. XXXIV p. 475 sqq.). Priscianus enim (VII 65 p. 342 H.) et Eutyches (II 6 p. 475 K.) certissimi testes sunt, in codicibus saec. sexti, qui versus in omnibus fere editionibus feruntur libri II 120. 224. 225, eos adnumeratos fuisse libro primo.

Quo factum est, ut in hac nostra editione versuum numeros alios invenias atque antea notati sint; sed ut melius legentes libello uti possint, numeros usu receptos in laevo margine addendos curavi, literis tenuioribus et paulum inclinatis depictos.

Et haec quidem de optimo codicum genere. Alterius testes se praebent Trevirensis (t) Parisinus 8052 (p) Gudianus 52 (G) Helmstadiensis (H) Dommerichianus (D); qui codices ubi inter se consentiunt litera **M** usus sum.

Cod. Trevirensis (LXXXXIb bibl. urb.) miscellan. membran., saec. sicut F. X. Krausio visum est XII^o vel XIII^o exaratus, foll. 9 prioribus Achilleida complectitur. Num derivatus sit ex vetusto illo exemplari, quod ut supra memoravimus Gerbertus Remensis describendum curaverat, disceptari nequit. Desunt versus libri primi 221. 558. 636—721. 900. 930 —

5) Eandem descriptionis rationem inveni in cod. Paris. 11324; cf. ea quae de hoc codice et de ceteris in bibl. Paris. asservatis exposui in Philol. XXXIV p. 476.

II 167. Librarium sermonis latini satis ignarum fuisse nemo erit quin intellegat: quamvis scateat igitur codex vitiis omnis generis, tamen inveniuntur loci, quibus solus cum **P** conspiret. Plenius de hoc cod. disputavit Aem. Grossius, progr. Coll. Frider. Regim. 1866, qui cum et conlationem publici iuris fecerit, quam ab amico factam Krausius ei transmiserat, et lectiones ex **t** aliisque codd. allatas inter se comparaverit, valde dolendum est, quod in altera opusculi parte (p. 12 sqq.) plura quam par est vitia inveniuntur. Arctius **t** coniunctus esse videtur cum **p**, quem codicem una cum **P** Amarus et Lemairius editores Parisini contulerunt: quamquam dubium mihi videtur, annon accurate fecerint. Est cod. Parisinus 8052 membran. saec. duodecimi, foll. 58 Thebaida et Achilleida comprehendens, qui cum **t** et tribus libris MSS. in bibliotheca Guelferbytana asservatis expressam alterius generis effigiem praebet. Principem inter illos locum obtinet Gudianus 52, membran. saec. quarti decimi, Thebaida et Achilleida cum scholiis marginalibus complectens; conlatione usus sum a F. A. Menkio facta. Ut iam in **G** plurimis locis lectiones singulares exstant quae ex docti cuiusdam coniecturis fluxisse videntur, ita multo magis interpolatus et parvi habendus est cod. Helmstadiensis 319b chartac., exaratus in Germania die duodecimo Sept. a. 1454, quem et ipsum contulit Menkio. Continentur Thebais et Achilleis cum Collutii de Stagnano epitome Achilleidos. Minoris etiam aesti mandus est codex, qui olim Dommerichii fuit, hodie Gudianus 292. 2 membran. saec. quarti decimi, solam Achilleida cum scholiis nullius pretii continens. Is, cuius liber olim fuit, rector scholae Wolfenbuttelensis in peculiari libello 1758 de eo retulit. Desunt, cum tria exciderint folia, versus I 33—90. 537—557. II 49—69. In libris pessimis **D** esse habendum cum ex aliis tum maxime ea ex re concludas

necesse est, quod duo versus spurii, I 781 et is qui in fine carminis legitur in codicibus notae pessimae:

‘Aura silet, puppis currens ad litora venit’,
in eo exstant.

Simile aliquid occurrit in tribus bibliothecae Lugduno-Batavae codicibus saec. tertio decimo exeunte vel ineunte quarto decimo exaratis, quos ipse adhibui: cod. Gronovii 87 (olim Rottendorffiano)⁶⁾ foll. 13a—32b, cod. Lipsii 36 foll. 16—29, Vossiano Lat. Oct. 83, solam Achilleida cum glossis complectente. Et in *Gronoviano* quidem deest v. 781, exstat vero versus spurius in fine carminis. Codex *Lipsii* qui exhibet versum 781 dederitne alterum disceptari nequit, cum exciderint quatuor ultimi versus. In *Vossiano* quamvis desit a manu prima v. 781, quem manus recentissima in margine et inter lineas adscripsit, nec inveniatur alter, tamen parvi codex aestimandus est. Minimi pretii postremo sunt cod. Oldenburgensis chartae. saec. quinti decimi, foll. 1—18a Achilleida comprehendens, quem ipse adhibui, et cod. Caroliruhensis, cuius lectiones cum Menkio communicatae sunt a. 1817 a Moltero qui id temporis bibliothecae Caroliruhensi praeerat. Continet cod. membran. foll. 21 Achilleidos libros quinque; scriptus est teste Moltero versus finem saec. quarti decimi satis accurate; emendatus quoque est alia sed prope coeva manu. Adpersae sunt per 6 priora folia (I 19—300) scholia, eadem manu scripta qua cod. emendatus est: ea vero manus videtur esse Ioannis de Ugolinis, cuius liber olim fuit. Atque, ut rem absolvam, accedunt codicum lectiones a Bernartio Lindenbrogio Queckio sparsim allatae; quatuor quos Bernartius adhibuit codices ubi inter se consentiunt, litera m usus sum.

6) Cf. Gronovii gustum ad Achill. I 11.

Frustra speraveram fore ut ex thesauris Musei Britannici nova subsidia mihi compararentur. Sed a *Thompsonio*, viro summae liberalitatis doctrinaeque, certior factus de omnibus quotquot asservantur in bibliotheca Mus. Brit. amplissima codicibus, magnum ex eis adiumentum exspectare destiti. Cum enim plerique versum spurium in fine carminis exhibeant ac deterrimam librorum distributionem quinquepartitam dare videantur, nullus vero ultra saec. tertium decimum ascendat, fructus ex illis vix percipi poterit. Addo (quod benignitati *Aem. Baehrensii* debeo), exstare codicem miscell. *Etonensem Bl. 6. 5* saec. undecimi, characteribus longobardicis foll. 18—37 Achilleida comprehendentem.

Quibus expositis venio nunc ad viros doctos, qui de Achilleida bene meruerint. Post *Maturantium* et *Avantium*, post *Bernartium*, *Lindenbrogium*, *Gronovium* magna sunt in Achilleida merita *Nicolai Heinsii* et *Richardi Bentleyi*, qui quam saepe etiam sine codicum subsidiis suo ingenio rectissimas lectiones invenerint, permultis locis auctoritate optimorum librorum MSS. confirmatur. Heinsii emendationes et in 'Adversariis' typis expressas et in margine exemplaris editionis Lindenbrogianae Gottingensis exstantes *Menkius* diligentissime collectas et descriptas in schedis suis reliquit. Bentleyi coniecturas, in exemplari editionis Gevartianae (Leid. 1616) hodie in Mus. Britanico conservato margini adscriptas in lucem protulit *Maur. Hauptius* (Berl. Monatsber. 1861 p. 1079. 1084). Post illos viros clarissimos dignissimi sunt qui commemorantur *Ioannes Schraperus* et *Fr. Aug. Menkius* (vel ut ipse audire malebat *Menca*). Plurimae illius coniecturae et in 'Observationibus Francof. 1761' palam factae et in libro MS. bibliothecae Berolinensis ex legato Santenii (MS. Diez. B. Sant. 47) exstantes ab *Hauptio* l. l. editae sunt. *Menkius*, cum olim con-

silium iniisset Statium novis curis recensere emendare illustrare (cf. eius *Observatt. critic. in Statii Achill.* Gotting. 1814 p. 4), postea gymnasii Bremensis director factus proposito destituisse videtur. Amplissimas viri doctissimi schedas Statianas, quae hodie in bibl. universitatis Argentoratensis asservantur, explorandas liberalissime mihi concessit *Barackius*.

Restat ut eis viris qui in hoc opusculo perficiendo me adiuverunt gratias agam quam maximas. Atque omnium maxime *Aem. Baehrensius* Groningensis optime de hac mea editione meritus est, quippe qui non solum in plagulis corrigendis libentissime mihi adfuerit, sed etiam coniecturas non paucas acutissimas mecum communicaverit. Tum codicibus liberalissime transmittendis me sibi devinxerunt *Pluygersius* atque *Nicolaus du Rieu* Leidenses, *Heinemannus* Wolfenbuttelensis, *Luebbenus* Oldenburgensis.

Scribebam Emdae mense Ianuario a. 1879.

Index notarum.

A = **P** (Puteaneus) **Pc** (Parisinus 10317) **G**² (Gudianus 54).

M = **t** (Trevirensis) **p** (Paris. 8052) **G** (Gudian. 52) **H** (Helmstadiensis) **D** (Dommerichianus).

Leid. = cod. Leidensis XVIII 136 K.

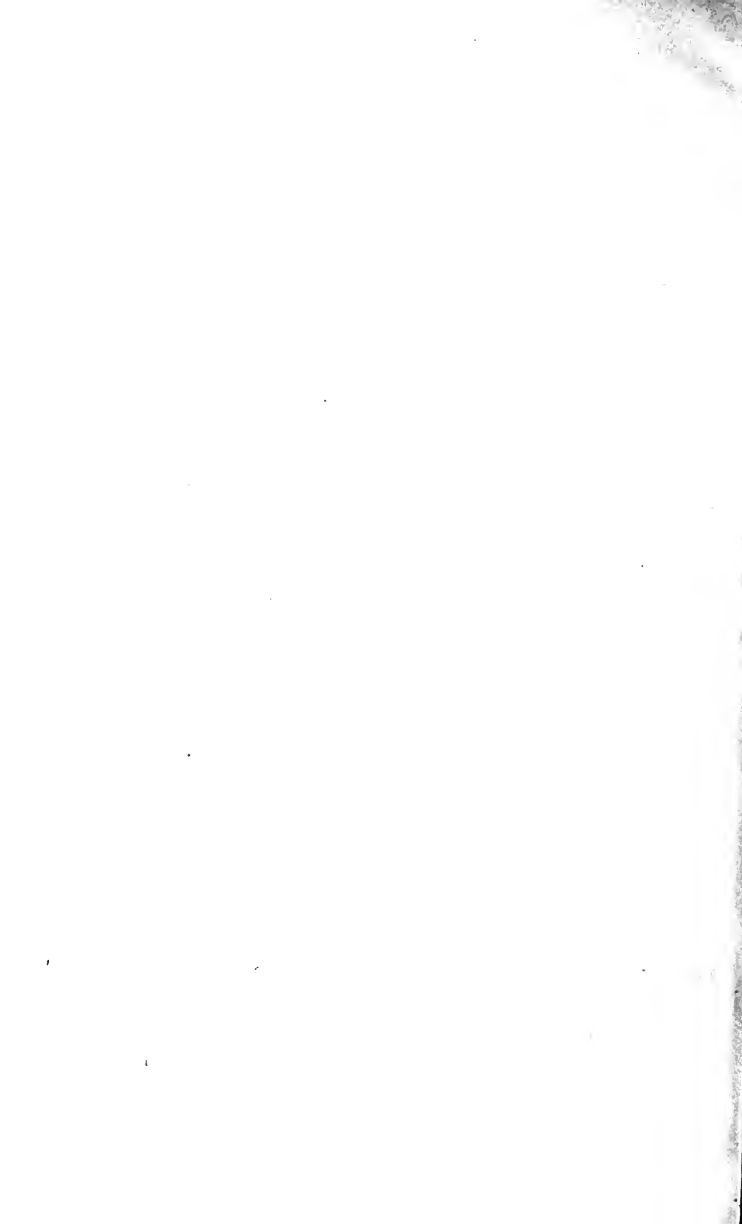
m = quatuor codd. a Bernartio adhibiti.

L = ed. Lindenbrogii a. 1600.

edd. vett. = editiones Venetae a. 1483. 1490. Aldina a. 1502.
Bernartiana 1595.

edd. = editiones inde a Gronoviana omnes vel plurimae.

P. PAPINII STATII
A C H I L L E I D O S
LIBRI II.



P. PAPINII STATII
ACHILLEIDOS

LIBER I.

Magnanimum Aeaciden formidatamque Tonanti
Progeniem et patrio vetitam succedere caelo,
Diva, refer: quamquam acta viri multum inclita cantu
Maeonio, sed plura vacant: nos ire per omnem
(Sic amor est) heroa velis Scyroque latentem 5
Dulichia proferre tuba nec in Hectore tracto
Sistere, sed tota iuvenem deducere Troia.

Tu modo, si veteres digno deplevimus haustu,
Da fontes mihi, Phoebe, novos ac fronde secunda
Necte comas: neque enim Aonium nemus advena pulso 10
Nec mea nunc primis albescunt tempora vittis.
Scit Dircaeus ager meque inter prisca parentum
Nomina cumque suo numerant Amphione Thebae.

At tu, quem longe primum stupet Itala virtus
Graiaque, cui geminae florent vatumque ducumque 15

Sta. Poetae Thebaidorum. Libri. XII. Expliciant >< Incip̄.
Achill. Lib. prim̄. P EXPLICIT LIB. XII. THEBAIDŌS INCI-
PIT P. PAPINI STATII ACHILLEIDOS LIB. I. G² || 3 viri
sint inclita G || 5 Hic amor est *Menkius* || 6 Dulicia P || 8 vete-
rem P | deflevimus P complevimus D || 10 nec enim D | pulso
om. P *add. signo* ∴ || 11 nec primum D | augescunt A an-
guescunt *Bernartius*; *sed cf. Theb. II 738 III 467 IV 218*
VI 331 || 13 memorant tH *edd. vett.* || 14 primus P primum
longe tD || 15 ducumque P

Certatim laurus (olim dolet altera vinci)
 Da veniam ac trepidum patere hoc sudare parumper
 Pulvere. Te longo necdum fidente paratu
 Molimur magnusque tibi praeludit Achilles.

Solverat Oebalio classem de litore pastor 20
 Dardanus incautas blande populatus Amyclas,
 Plenaque materni referens praesagia somni
 Culpatum relegerat iter, qua condita ponto
 Fluctibus invisus iam Nereis imperat Helle:
 Cum Thetis Idaeos (heu numquam vana parentum 25
 Auguria!) expavit vitreo sub gurgite remos.
 Nec mora, et undosis turba comitante sororum
 Prosiluit thalamis: fervent coeuntia Phrixi
 Litora et angustum dominas non explicat aequor.
 Illa ubi discusso primum subit aera ponto: 30
 'Me petit haec, mihi classis' ait, 'funesta minatur,
 Agnosco monitus et Protea vera locutum.
 Ecce novam Priamo facibus de puppe levatis
 Fert Bellona nurum: video iam mille carinis
 Ionium Aegaeumque premi; nec sufficit, omnis 35
 Quod plaga Graiugenum tumidis coniurat Atridis:
 Iam pelago terrisque meus quaeretur Achilles
 Et volet ipse sequi. Quid enim cunabula parvo
 Pelion et torvi commisimus antra magistri?
 Illic, ni fallor, Lapitharum proelia ludit 40
 Improbus et patria iam se metitur in hasta.

17 suadere **P t H D** sudare **G p** su//dere **G²** sordere *Bach-*
rensius || 18 Te nondum longo fidente **D** nondum fidente **H** ||
 19 praeludit **A H** praeludat **M** praeludet **t** || 21 clam depopula-
 tus *Menkius* (*Observatt. p. 5 sqq. coll. Sidon. Apollin. IX 114 sqq.,*
qui Statium imitatur). || 24 inmersis **t** || 25 idaeis **P** || 27 Nec
 mora ab *edd. vett.* || undisonis **M** || 28 Prosilit a thalamis **H G** ||
 30 ubi *om.* **P** || 31 Me petit, haec mihi classis *distinguunt H G*
edd. vett. | paratur *Ald.* || *vv. 33—90 desunt in D cf. progr.*
Dommerichii p. XV n. 20 || 36 coniurat in armis **G** || 38 parva
G || 39 commissus **P** || 40 nil fallor **P** ||

O dolor, o seri materno in corde timores!
 Non potui infelix, cum primum gurgite nostro
 Rhoeteae cecidere trabes, attollere magnum
 Aequor et incesti praedonis vela profunda 45
 Tempestate sequi cunctasque inferre sorores?
 Nunc quoque —, sed tardum, iam plena iniuria raptae.
 Ibo tamen pelagique deos dextramque secundi,
 Quod superest, complexa Iovis per Tethyos annos
 Grandaeuumque patrem supplex miseranda rogabo 50
 Unam hiemem.' Dixit magnumque in tempore regem
 Aspicit. Oceano veniebat ab hospite, mensis
 Laetus et aequoreo diffusus nectare vultus,
 Unde hiemes ventique silent cantuque quieto
 Armigeri Tritones eunt scopulosaque cete 55
 Tyrrhenique greges circumque infraque rotantur
 Rege salutato; placidis ipse arduus undis
 Eminent et triplici telo iubet ire iugales.
 Illi spumiferos glomerant a pectore cursus,
 Pone natant delentque pedum vestigia cauda. 60
 Cum Thetis: 'O magni genitor rectorque profundi,
 Aspicias in qualis miserum patefeceris usus
 Aequor? Eunt tutis terrarum crimina velis,
 Ex quo iura freti maiestatemque repostam
 Rupit Iasonia puppis Pagasaea rapina. 65

42 versus in t prima manu omissus, altera post v. 43 imo
 margine adscriptus | dolores t G || 43 Num Venett. Ald. | primum
 gurgite A primum in gurgite M || 47 Iboque sed tarde iam G |
 tardum A tardum est M || 48 versus G in contextu omisit, sed
 in fine paginae exhibet || 49 amnes G H edd. ante Gronovium ||
 53 aequoreos coni. Baehrensium vultum G edd. vett. || 55 scruposaque
 Heinsius || 58 iuuet P || 59 cursus P (cf. Verg. Georg. III 117) fluctus ceteri || 60 caudae Weytinghii coll. Verg. Aen. II 207 et post eum Hauptius; at recte Menkii: 'Anteriorem corporis partem pedibus instructam cogita, cf. Theb. II 46 sq., quorum vestigia cauda deleri poeta dicit.' Cf. Verg. Georg. IV 389 || 61 Cum A Cui GpD sum t Tunc H | genitor rectorque AM rector genitorque edd.

En aliud furto scelus et spolia hospita portans
 Navigat iniustae temerarius arbiter Idae,
 Eheu quos gemitus terris caeloque daturus!
 Quos mihi! sic Phrygiae pensamus gaudia palmae,
 Hi Veneris mores, hoc gratae munus alumnae! 70
 Has saltem (non semideos nostrumque reportant
 Thesea), si quis adhuc undis honor, obrue puppes
 Haut permitte fretum! nulla inclementia: fas sit
 Pro nato timuisse mihi. Da pellere luctus,
 Nec tibi de tantis placeat me * fluctibus unam 75
 Litus et Iliaci scopulos habitare sepulcri.'

Orabat laniata genas et pectore nudo
 Caeruleis obstabat equis. Sed rector aquarum
 Invitat curru dictisque ita mulcet amicis:
 'Ne pete Dardaniam frustra, Theti, mergere classem: 80
 Fata vetant, ratus ordo deis miscere cruentas
 Europamque Asiamque manus, consultaque bella
 Iuppiter et tristes edixit caedibus annos.
 Quem tu illic natum Sigeo in pulvere, quanta
 Aspicias victrix Phrygiarum funera matrum! 85
 Cum tuus Aeacides tepido modo sanguine Teucros

68 Eheu A Heuheu M Euheu *Leid.* heheu *edd. vett.* | caeloque P G pelagoque G² Pc M *edd. ante L* || 69 gaudia P p praemia Pc G² M *cf. Philol. XXXIV p. 569 sq.* || 71 num P Pc n̄ G² non M | nostrumve *Queckius* vestrumque *Schraderus* || 72 honos undis Pc | adhuc nobis *Bernartius* || 73 Haut permitte P Aut permitte *ceteri* Et permitte *Wakefieldus* | 74 timuisse meo G | Da pellere luctus P Da tollere fluctus *ceteri* (*cf. v. 92*) mihi ac tollere t || 75 fluctibus unam P fluctibus unum *ceteri* fletibus udam *Otto Muellerus* tractibus unum *Schraderus* neptibus unam *Baehrensus.* || 76 Iliacis opulos P | habitare profundi p || 77 genas P G² Gt H L comas Pc *edd.* || 78 Sed P Tunc *ceteri* | rector P p *schol. L Ald.* ductor Pc G² M | 81 ordo deum G *edd. vett.* || 82 Europamque Asiamque P Europaeque Asiaeque *ceteri* Euro-pen Asiamque *Menkius* | belli P || 83 edixit et tristes G edixit tristes G² || 85 vulnera matrum *Wakefieldus* || 86 tepidos t trepidos G G² L | Teucro G G² L Teucrum *Dorvilius*

Undabit campos, modo crassa exire vetabit
 Flumina et Hectoreo tardabit funere currus
 Impelletque manu nostros, opera inrita, muros.
 Pelea iam desiste queri thalamosque minores: 90
 Crederis peperisse Iovi; nec inulta dolebis,
 Cognatis utere fretis: dabo tollere fluctus,
 Cum reduces Danai nocturnaue signa Caphereus
 Exeret et dirum pariter quaeremus Ulixem.
 Dixerat. Illa gravi vultum demissa repulsa, 95
 Quae iam excire fretum et ratibus bellare parabat
 Iliacis, alios animo commenta paratus,
 Tristis ad Haemonias detorquet brachia terras.
 Ter conata manu, liquidum ter gressibus aequor
 Reppulit et niveas feriunt vada Thessala plantas. 100
 Laetantur montes et conubialia pandunt
 Antra sinus lateque deae Spercheos abundat
 Obvius et dulci vestigia circuit unda.
 Illa nihil gavisia locis, sed coepta fatigat
 Pectore consilia et sollers pietate magistra 105
 Longaevum Chirona petit. Domus ardua montem

v. 93 sq. Lactant. ad Theb. IX 307 p. 316 Lind.: 'ut ipse in Achilleide: nocturnaue Caphareus exeret signa et dirum pariter quaeremus Ulixem.' — v. 101 sq. Servius ad Verg. Aen. I 73: 'Stattus quoque corripuit: conubialia pandunt Antra sinus.'

87 Undavit P Implebit p || 88 tardavit P schol. Monacensis | pondere currus schol. || 89 manus P || 91 Crederis P (cf. schol.) Cre//deris G² Credideris ceteri. — Menkius, qui antea coniecerat (Observatt. p. 19 sq.): crederis, postea lect. vulg. defendi posse putabat e locis, qualis Valer. Flacc. III 542 || 93 Caphereus G² schol. Monacensis Caphareus PPcM || 94 durum t | Ulixen P || 97 alios animo P alios iterum p G² edd. iterum alios G iterumque alios t | conata G cēmenta t || 99 sq. ter reppulit aequor Gressibus t || 101 plaudunt t || 102 deo t | Sperchios codd. et edd. Scripsi cum Menkio Sperchos, sicut infra v. 239 628 II 145; cf. Silv. III 4, 85 Theb. IV 838 || 104 ioci G pr. m., altera s addidit.

Perforat et longo suspendit Pelion arcu;
 Pars exhausta manu, partem sua ruperat aetas.
 Signa tamen divumque tori et quem quisque sacrarit
 Accubitu genioque locum monstrantur: at intra 110
 Centauri stabula alta patent, non aequa nefandis
 Fratribus. Hic hominum nullos experta cruores
 Spicula nec truncae bellis genialibus orni
 Aut consanguineos fracti crateres in hostes,
 Sed pharetrae insontes et inania terga ferarum. 115
 Haec quoque dum viridis; nam tunc labor unus inermi
 Nosse salutiferas dubiis animantibus herbas,
 Aut monstrare lyra veteres heroas alumno.

Et tunc venatu rediturum in limine primo
 Opperiens properatque dapes largoque serenat 120
 Igne domum: cum visa procul de litore surgens
 Nereis; erumpit silvis (dant gaudia vires)
 Notaque desueto crepuit senis ungula campo.
 Tunc blandus dextra atque imos demissos in armos
 Pauperibus tectis inducit et admonet antri. 125

Iamdudum tacito lustrat Thetis omnia visu
 Nec perpessa moras: 'Ubinam mea pignora, Chiron?
 Dic' ait, 'aut cur ulla puer iam tempora ducit

v. 107 Lactant. ad Theb. X 83 p. 342 Lind.: 'ut ipse alibi:
 suspendit Pelion arcu.' — v. 109 Priscianus IX 37 p. 473 H.:
 'Stattius in I Achilleidos: quem quisque sacrasset Accubitu ge-
 nioque locum.'

109 Signat **P** | sacravit **P** sacrarat *ceteri* sacrasset *Priscianus* sacrarit *scripsi cum Menkio* || 110 monstratur **M** loci monstrantur *Menkio* || 113 gentilibus *coni. Baehrensio* || 116 tum iuvenis **G**² | nam tunc **A M** nam nunc **G Gronovius** || 121 surgens **P** mater *ceteri cf. Philol. l. l. 570* || 122 *Interpunctionem correxit Baehrensio* Nereis erumpit silvis; *dant edd.* | erupit **G D** || 123 Notaque **P t D edd. vett.** Motaque **G² P c G H p** || 124 demissus **P** submissus *ceteri* || 125 admonet **P t** admovet *ceteri* | antri **P** antris *ceteri* || 127 Chiro **P** || 128 Sunt ait **H** Sic ait **G**

Te sine? Non merito trepidus sopor atraque matri
 Signa deum et magnos utinam mentita timores! 130
 Namque modo infensos utero mihi contuor enses,
 Nunc planctu livere manus, modo in ubera saevas
 Ire feras; saepe ipsa (nefas!) sub inania natum
 Tartara et ad Stygios iterum fero mergere fontes.
 Hos abolere metus magici iubet ordine sacri 135
 Carpathius vates puerumque sub axe peracto
 Secretis lustrare fretis, ubi litora summa
 Oceani et genitor tepet inlabentibus astris
 Pontus, ubi ignotis horrenda piacula divis
 Donaue: sed longum cuncta enumerare vetorque; 140
 Trade magis! Sic ficta parens: neque enim ille dedisset,
 Si molles habitus et tegmina foeda fateri
 Ausa seni. Tunc ipse refert: 'Duc, optima, quaeso,
 Duc genetrix humilique deos infringe precatu.
 Nam superant tua vota modum placandaque multum 145
 Invidia est. Non addo metum, sed vera fatebor:
 Nescio quid magnum (nec me patria omina fallunt)

v. 131 Priscianus VIII 95 p. 444 H.: 'Stattius in I Achilleidos: Namque modo infensos utero mihi contuor enses.' Eutyech. art. I 1 p. 465, 2 K.: 'Idem etiam aliud ab eo compositum in VIII (VII *cod. Paris.*) libro Thebaidos extulit, contuor, ut: namque modo infensos utero mihi contuor enses.'

129 Non merito P Pc num merito p nam merito G nunc merito t nū inmerito G² non inmerito H || 130 et magnos A M Magnos *edd.* et magno t | dolores p || 131 Namque modo A M Priscianus Eutyech. Namque mihi *edd.* | infensos G² Pc p Priscianus Eutyech. G infessos P infestos *edd.* | utero mihi A M Priscian. Eutyech. utero modo *edd.* || 132 libere P || 134 et Stygios P Venett. || fere iungere t || 135 magni P magei t | iuuet P || 136 Carphthius P | peracto P probato *ceteri* || 137 lustrare vadis G | litora seva t || 139 ibi P || 141 Grande magis t Cede magis G | ficta P fata *ceteri* || 142 crimina foeda G tegmina vera t || 143 Ausa foret p Ald. | ipse P ille *ceteri* || 145 placandaque divum L

Vis festina parat tenerosque supervenit annos.
 Olim et ferre minas avidaeque audire solebat
 Imperia et nostris procul haut discedere ab antris: 150
 Nunc illum non Ossa capit, non Pelion ingens
 Pharsalivae nives. Ipsi mihi saepe queruntur
 Centauri raptasque domos abstractaque coram
 Armenta et semet campis fluviiisque fugari:
 Insidiasque et bella parant tumidaeque minantur. 155
 Olim equidem Argoos pinus cum Thessala reges
 Hac veheret, iuvenem Alciden et Thesea vidi —
 Sed taceo.' Figit gelidus Nereida pallor.

Ille aderat multo sudore et pulvere maior,
 Et tamen arma inter festinosque labores 160
 Dulcis adhuc visu: niveo natat ignis in ore
 Purpureus fulvoque nitet coma gratior auro.
 Necdum prima nova lanugine vertitur aetas,
 Tranquillaque faces oculis et plurima vultu
 Mater inest: qualis Lycia venator Apollo 165
 Cum redit et saevis permutat plectra pharetris.
 Forte et laetus adest (o quantum gaudia formae
 Adiciunt!): fetam Pholoes sub rupe leaenam
 Perculerat ferro vacuisque reliquerat antris
 Ipsam, sed catulos apportat et incitat unguis. 170
 Quos tamen, ut fido genetrix in limine visa est,

148 tenuesque **ApG** tenuosque **t**; *sed cf. infra v. 478 II*
 96 (382). 'tenuis anni' *senium significant Theb. IV 512* ||
 149 Olim et ferre **G²L** Olim effere **P** Olim ferre **M** | avidaeque audire
P et obire audita *ceteri* || 150 decedere *Baehrensium* || 152 Pharsalivae **P** Thessalivae *ceteri* Thessalivae *edd. vett.* Pharsalivae *corr. Baehrensium* || 154 semet campis **AM** campis semet *edd.* || 155 Insidiasque **A** Insidias **M** | tumidaeque **P** tumidique *ceteri* timidique *Venet. Gronov.* || 156 argeos **t** Argolicos *Nic. Heinsius* Argivos *Baehrensium* || 157 versus in **P** contextu *omissus, sed eadem manu ima pagina additus* | iuvenes **tD** || 158 gelidus figit praecordia pallor **t** || 160 Et tamen **AM** Attamen **t** || 161 vacat **m** || 162 Porpureus **P** || 166 Dum **D** | plectra **P** || 168 leonem **t** || 169 reliquerat ipsam **G** || 170 Antris, sed **G** | apportat *edd. vett.* a//optat **G²**

Abicit exceptamque avidis circumligat ulnis,
 Iam gravis amplexu iamque aequus vertice matri.
 Insequitur magno iam tunc conexus amore
 Patroclus tantisque extenditur aemulus actis, 175
 Par studiis aevique modis, sed robore longe,
 Et tamen aequali visurus Pergama fato.

Protinus ille subit rapido quae proxima saltu
 Flumina fumantesque genas crinemque novatur
 Fontibus: Eurotae qualis vada Castor anhelus 180
 Intrat equo fessumque sui iubar excitat astri.
 Miratur comitque senex, nunc pectora mulcens
 Nunc fortes umeros: angunt sua gaudia matrem.
 Tunc libare dapes Baccheaque munera Chiron
 Orat et attonitae varia oblectamina nectens 185
 Elicit extremo chelyn et solantia curas
 Fila movet leviterque expertas pollice chordas
 Dat puero. Canit ille libens immania laudum
 Semina: quot tumidae superarit iussa novercae
 Amphitryoniades, crudum quo Bebryca caestu 190
 Obruerit Pollux, quanto circumdata nexu
 Ruperit Aegides Minoia brachia tauri,
 Maternos in fine toros superisque gravatum

174 iam tum **G**² iam nunc *Queckius* || 175 accenditur *Bernartius* || 176 aevique animis *Bachrensius* | nec robore longe *Sandstroemius* (*studia critica in Pap. Stat. Upsaliae 1878 p. 39*) | robora *Schraderus* | robore dispar **m** *edd. vet.* sed *cf. Theb. X 638 XI 432* || 177 Et tandem *Sandstroemius* || 178 rabido quae maxima saltu **G**² || 179 novatur **A** *Leid.* novavit **M** rotatur **t** || 180 vaga **P** || 181 fessusque **P** | incitat **p** || 182 mulcet **H** || 185 attonitae varia obiectamina nectens **P** attonitae varia oblectamina nectens *Gronovius* attonitam vario oblectamine nectens **p** **G**² (*sec. m. superscr. fallens*) attonitam vario oblectamine **PcM** | mulcet **M** mulcens **Pc** || 189 Carmina **D** | quod **P** quo **PcHD** *Venet.* quae **G**² qui **G** *Leid.* quot *scripsi cf. v. 490* || 190 crudo **Gm** *edd. vet.* | qui **Gtp** || 192 Minoia **PG** *Leid. marg. schol. Venet.* Minonia **t** Minora **p** Minoi **G**²**Pc** (*cum ras.*)

Palion: hic ficto risit Thetis anxia vultu.
 Nox trahit in somnos, saxo conlabitur ingens 195
 Centaurus blandusque umeris se innectit Achilles,
 Quamquam ibi fida parens, assuetaque pectora mavult.
 At Thetis undisonis per noctem in rupibus astans,
 Quae nato secreta velit, quibus abdere terris
 Destinet, huc illuc divisa mente volutat. 200
 Proxima nec studiis multum Mavortia Thrace
 Nec Macetum gens dura placet laudumve daturi
 Cecropidae stimulos, nimium opportuna carinis
 Sestos Abydenique sinus: placet ire per altas
 Cycladas. Hic spretae Myconosque humilisque Seriphos
 Et Lemnos non aequa viris atque hospita Delos 206
 Gentibus. Imbelli nuper Lycomedis ab aula
 Virgineos coetus et litora persona ludo
 Audierat, duros laxantem Aegaeona nexus
 Missa sequi centumque dei numerare catenas. 210
 Haec placet, haec timidae tellus tutissima matri.
 Qualis vicino volucris iam sedula partu
 Iamque timens, qua fronde domum suspendat inanem,
 Providet hic ventos, hic anxia cogitat angues,
 Hic homines: tandem dubiae placet umbra, novisque 215
 Vix stetit in ramis et protinus arbor amatur.

194 hichuicto **P** hic victo **PcG²** hic ficto **M** cf. *Silv. V 1*
159 Theb. VI 292 XI 233. 755 || 197 hoc versu libri manu-
 scripti peiores librum primum *Achilleidos* finiunt || 198 undosis
G umbrosis *coni. Gronovius* | hastans **P** || 199 addere **PHt** ||
 200 divisa **AmG** (ut emendaverat *Nic. Heinsius*) diversa **M** ||
 nec *sec. m.*

201 sed **G²** sed *ceteri* nec *corr. Baehrensium* || 202 Macetum **G²L**
Gronov. Macedum PPcM cf. *Ach. II 132 (418) Silv. IV 6,*
106 Theb. VII 269 | laudumque **AM** laudumve *corr. Baeh-*
rensium || 204 artas **P** (sed cf. v. 530) || 205 Hic **PG²** His
Pc Hinc **M** | Myconosque **G²** *Venett. probante Nic. Heinsio* My-
 conos **PPcM** || 207 ab aula **AM** in aula *edd.* || 210 Iussa **GtL** |
 mutare **H** || 212 volucres **P** || 213 timet **t** | suspendit **P** || 214 hic
PPcG² *pr. m.* Hinc **G²** *sec. man. M* | hic **PPcG²** *pr. m.* hinc **G²** *sec.*
man. M || 215 Hic **P** Hinc **PcG²** Hinc **M** || *Post v. 216 cod. Oldenbur-*

Altera consilio superest tristemque fatigat
 Cura deam, natum ipsa sinu complexa per undas
 An magno Tritone ferat, ventosne volucres
 Advocet an pelago solitam Thaumantida pasci. 220
 Elicit inde fretis et murice frenat acuto
 Delphinas biugos, quos illi maxima Tethys
 Gurgite Atlanteo pelagi sub valle sonora
 Nutrierat: nullis vada per Neptunia glaucae
 Tantus honos formae nandique potentia nec plus 225
 Pectoris humani; iubet hos subsistere pleno
 Litore, ne nudae noceant contagia terrae.
 Ipsa dehinc toto resolutum pectore Achillem
 (Qui pueris sopor) Haemonii de rupibus antri
 Ad placidas deportat aquas et iussa tacere 230
 Litora: monstrat iter totoque effulгурat orbe
 Cynthia. Prosequitur divam celeresque recursus
 Securus pelagi Chiron rogat udaeque celat
 Lumina et abreptos subito iam iamque latentes
 Erecto prospectat equo, qua cana parumper 235
 Spumant signa fugae et liquido perit orbita ponto.
 Illum non alias rediturum ad Thessala Tempe
 Iam tristis Pholoe, iam nubilus ingemit Othrys
 Et senior Spercheos aquis speluncaque docti
 Muta senis; quaerunt puerilia carmina Fauni 240
 Et sperata diu plorant conubia Nymphae.

gensis haec verba exhibet: 'Componitque nidos, quibus ansia (*sic*)
 natos effovet.' || 218 complexa **P** || 219 ventosne **AM** ventosque
edd. || *Post v. 220 in t v. 234 sequitur nec tamen suo loco omitti-*
tur; versus 221 deest || 222 biugos **Pp tH** biuges **PcG²G** *edd.* ||
 224 Nutrigerat **P** || 226 Corporis **H** | iuuet **P** || 228 Ipsum
Menkius | corpore *Wakefieldus* Achillen **P** || 229 Quis **M** *edd.* |
vett. | pueri **G²Gdt** || 230 At **P** || 231 effulгурat **P** effulgerat
G²Pc* (*prim. man., altera s superscr.*) effulserat **M** fulserat
Queckius || 233 rotat **P** || 239 Et senior **P** Et tennis *ceteri.* *Cf.*
infra II 143 sqq. (429 sqq.) Theb. IV 838 || 240 Mesta **H** | Muta
 senis queritur: puerilia *Heinsius ex codd. probante Menkio coll.*
Theb. V 334 VIII 196.

Iam premit astra dies humilique ex aequore Titan
 Rorantes evolvit equos et ab aethere magno
 Sublatum curru pelagus cadit, ac vada mater
 Scyria iamdudum fluctus emensa tenebat, 245
 Exierantque iugo fessi delphines herili:
 Cum pueri tremefacta quies oculique iacentis
 Infusum sensere diem. Stupet aere primo,
 Quae loca, qui fluctus, ubi Pelion? Omnia versa
 Atque ignota videt dubitatque agnoscere matrem. 250
 Occupat illa manu blandeque adfata paventem:
 'Si mihi, care puer, thalamos sors aequa tulisset,
 Quos dabat, aetheriis ego te complexa tenerem
 Sidus grande plagis, magnique puerpera caeli
 Nil humiles Parcas terrenaque fata vererer. 255
 Nunc impar tibi, nate, genus, praeclusaque leti
 Tantum a matre via est; quin et metuenda propinquant
 Tempora et extremis admota pericula metis.
 Cedamus, paulumque animos submitte viriles
 Atque habitus dignare meos. Si Lydia dura 260
 Pensa manu mollesque tulit Tiryntius hastas,
 Si decet aurata Bacchum vestigia palla
 Verrere, virgineos si Iuppiter induit artus,
 Nec magnum ambigui fregerunt Caenea sexus:
 Has sine, quaeso, minas nubemque exire malignam. 265
 Mox iterum campos, iterum Centaurica reddam
 Lustra tibi: per ego hoc decus et ventura iuventae
 Gaudia, si terras humilemque experta maritum
 Te propter, si progenitum Stygos amne severo

v. 269. Serv. ad Verg. Aen. VI 57: 'unde Statius: si te

242 humilique P humilesque H humidusque Gt humilisque
 PcG²p || 244 ac (*in ras.*) G² ad P at PcM || 245 emissa P emersa
 H || 247 patentes P iacentes G²Ht paventes *Bachrensius* || 249 ver-
 sat G²M || 252 tulisset P dedisset *ceteri* || 255 Nihil P || 257 a
 matre P matre *ceteri* ame (*pro a mē = a matre*) t || 259 depone
 viriles t || 260 auitus P || 265 nubemque P numenque *ceteri* num-
 erumque t animumque *Venet.* | malignam P malignum *ceteri*
 (*Cf. Theb. I 124 II 321 IV 512 Silv. I 3, 109*) || 267 iubente P

Armavi (totumque utinam!) cape tuta parumper 270
 Tegmina nil nocitura animo. Cur ora reducis?
 Quidve parant oculi? Pudet hoc mitescere cultu?
 Per te, care puer, cognata per aequora iuro,
 Nesciet hoc Chiron.' Sic horrida pectora tractat
 Nequiquam mulcens; obstat genitorque roganti 275
 Nutritorque ingens et cruda exordia magnae
 Indolis. Effrenae tumidum velut igne iuventae
 Si quis equum primis submittere temptet habenis:
 Ille diu campis fluviisque et honore superbo
 Gavisus non colla iugo, non aspera praebet 280
 Ora lupis dominique fremit captivus inire
 Imperia atque alios miratur discere cursus.
 Quis deus attonitae fraudes astumque parenti
 Contulit? Indocilem quae mens detraxit Achillem?
 Palladi litoreae celebrabat Scyros honorum 285
 Forte diem, placidoque satae Lycomedae sorores
 Luce sacra patriis (quae rara licentia) muris
 Exierant dare veris opes divaeque severas
 Fronde ligare comas et spargere floribus hastam.
 Omnibus eximium formae decus, omnibus idem 290
 Cultus et expleto teneri iam fine pudoris
 Virginitas matura toris annique tumentes.
 Sed quantum virides pelagi Venus addita Nymphas
 Obruit, aut umeris quantum Diana relinquit
 Naidas: effulget tantum regina decori 295

Stygis amne severo Armavi, totumque utinam.' — v. 285. Priscianus VII 49 p. 327 H.: 'Statius in I Achilleidos: Palladi litoreae celebrabat Scyros honorem.'

271 nihil P | reduces P retorques HD || 276 exordia manent P || 281 fremit P gemit PcG²M negat m || 284 Indocilemque nimis correxit Achillem con. Kochius quaeres distraxit Baehrensium || 285 Scyros P Scyros PcG² Prisc. Ita omnibus locis codd. exhibent, cf. I 658 692 696 II 22 45 93 | honorem Prisc. t || 289 comas ligare P | hastas Gt || 295 Naidas Apt Leid. (ut correxerat Bentleyus) Nayadas H Naiades D Naides G edd.

Deidamia chori pulchrisque sororibus obstat.
 Illius et roseo flammatur purpura vultu
 Et gemmis lux maior inest et blandius aurum:
 Atque ipsi par forma deaest, si pectoris angues
 Ponat et exempta pacetur casside vultus. 300
 Hanc ubi ducentem longe socia agmina vidit
 Trux puer et nullo temeratus pectora motu,
 Deriguit totisque novum bibit ossibus ignem.
 Nec latet haustus amor, sed fax vibrata medullis
 In vultus atque ora redit lucemque genarum 305
 Tingit et impulsam tenui sudore pererrat.
 Lactea Massagetæ veluti cum pocula fucant
 Sanguine puniceo vel ebur corrumpitur ostro:
 Sic variis manifesta notis palletque rubetque
 Flamma repens. Eat atque ultro ferus hospita sacra 310
 Dissiciat turbæ securus et immemor aevi,
 Ni pudor et iunctæ teneat reverentia matris.
 Ut pater armenti quondam ductorque futurus,
 Cui nondum toto peraguntur cornua gyro,
 Cum sociam pastus niveo candore iuvencam 315
 Aspicit, ardescunt animi primusque per ora
 Spumat amor, spectant hilares obstantque magistri.
 Occupat arrepto iam conscia tempore mater:
 'Hasne inter simulare choros et brachia ludo
 Nectere, nate, grave est? gelida quid tale sub Ossa 320

299 deest **P** deae *ceteri* deaest *scripsi* || 300 pacetur **P**

(ut corr. Dan. Heinsius) placetur *ceteri* | capsidē **P** || 302 vultu
P || 303 Diriguit *codd.* Deriguit *scripsi coll. Theb. V 396 VII*
74 IX 36 || 306 Tinguit **Ap** || 307 fucant **P(?) con.** Dan. Heinsius
 miscent **G** fuscant *reliqui* || 308 ut ebur **H** veluti ebur **P** ||
 310 repens **AG** recens *reliqui* || 311 Dissiciat **PG²** Dissiceat **Pc**
cf. Ribbeckii prolegg. ad Verg. p. 414 Theb. I 590 X 69 Dissotiet **G**
 Deiiciat **D** Discutiāt **ptH** || 313 ductorque **P** rectorque
ceteri cf. v. 88 | 315 pastu **Pc** || 315 obstantque **Pt** optantque
ceteri cupiuntque Leid. || 318 conscia tempore **AM** tempore
 conscia *edd.* 319 Hasne **AtD** (ut emendaverant Gronovius Bentleius
 Schraderus) Hosne **pGH** *edd.*

Peliacisque iugis? o si mihi iungere curas
 Atque alium portare sinu contingat Achillem!¹
 Mulcetur laetumque rubet visusque protervos
 Obliquat vestesque manu levio re repellit.
 Aspicit ambiguum genitrix cogique volentem 325
 Iniecitque sinus; tum colla rigentia mollit
 Submittitque graves umeros et fortia laxat
 Brachia et inplexos certo domat ordine crines,
 Ac sua dilecta cervice monilia transfert;
 Et picturato cohibens vestigia limbo 330
 Incessum motumque docet fandique pudorem.
 Qualiter artificii victurae pollice cerae
 Accipiunt formas ignemque manumque sequuntur:
 Talis erat divae natum mutantis imago.
 Nec luctata diu; superest nam plurimus illi 335
 Invita virtute decor, fallitque tuentes
 Ambiguus tenuique latens discrimine sexus.

Procedunt, iterumque monens rursusque fatigans
 Blanda Thetis: 'Sic ergo gradum, sic ora manusque,

v. 332 sq. Priscianus VII 63 p. 340 H.: 'Stattius in I Achilleidos: Qualiter artificii victurae pollice cerae Accipiunt formas.'

322 Achillen P || 323 laetu//que P laetumque G² Pc laetusque M | visosque P vultusque H | protervos ApH *schol. Monacensis* superbos t *edd.* paternos G | 325 cogique volentem *corr.* Heinsius cogitque volentem *codd.* volantē G² || 326 tum G² (*ut corr. Bentleyus*) tunc *ceteri* | recentia P || 328 inplexos P Pc M implexos (l *eras.*) G² inplexos t | donat P || 329 detecta cervice Schraderus || 330 cohibens P cohibet *ceteri.* *Interpunctionem correxi* || 332 artificii A Priscian. p *et sic emendandum censebant Heinsius Bentleyus Marklandus Mitscherlichius artificis M* || 336 Invita P (*cf. Theb. VI 574 IX 704*) *ita scribendum putaverant Bentleyus et Marklandus (coll. Sidon. Apoll. V 17) Invicta ceteri* || 338 iterumque monens rursusque fatigans P iterumque monet rursusque fatigat *edd.* iterumque monet iterumque fatigat Pc G²M

Nate, feres comitesque modis imitabere fictis, 340
 Ne te suspectum molli non misceat aulae
 Rector et incepti pereant mendacia furti.
 Dicit et admoto non cessat comere tactu.
 Sic ubi virgineis Hecate lassata Therapnis
 Ad patrem fratremque redit, comes haeret eunti 345
 Mater et ipsa umeros exertaque brachia velat;
 Ipsa arcum pharetrasque locat vestemque latentem
 Deducit sparsosque tumet componere crines.

Protinus aggreditur regem atque ibi testibus aris
 'Hanc tibi' ait, 'nostri germanam, rector, Achillis 350
 (Nonne vides, ut torva genas aequandaque fratri?)
 Tradimus: arma umeris arcumque animosa petebat
 Ferre et Amazonio conubia pellere ritu.
 Sed mihi curarum satis est pro stirpe virili:
 Haec calathos et sacra ferat, tu frange regendo 355
 Indocilem sexuque tene, dum nubilis aetas
 Solvendusque pudor; neve exercere protervas
 Gymnadas aut lustris nemorum concede vagari.
 Intus ale et similes inter seclude puellas;
 Litore praecipue portuque arcere memento. 360
 Vidisti modo vela Phrygum: iam mutua iura
 Fallere transmissae pelago didicere carinae.'
 Accedit dictis pater ingenioque parentis

v. 344. Lactant. ad Theb. III 422 p. 102 Lind.: 'ut ipse alibi: Hecate (*om. L. ecate cod. Paris. 8063 echate cod. Paris. 8064*) lassata Therapnis (*Theramnis L.*)'

340 versus in G pr. m. omissus, sed ima pagina adscriptus ||
 343 Dicit A L Dixit M | distat comere P || 344 therapinis P
 pharetris ceteri, corr. Mitscherlichius (*Hom. hymn. in Cererem p. 147 sqq.*) secutus schol. ad Theb. III 422, qui nostrum locum respexit. Cf. *Philol. XXXIV p. 484 n. 26* || 347 Ipsa arcu pharetraque levat Schraderus | vestemque latentem P vestesque latentem ceteri | fluentes Kochius || 348 tumet emendaverunt Gronovius Heinsius Menkius timet P Leid. studet ceteri | Diducit sparsumque tumet componere crinem Heinsius || 351 cenas P || 356 sexuque PPcp sexumque G²M | 357 exercere catervas P

Occultum Aeaciden (quis divum fraudibus obstet?)
 Accipit; ultro etiam veneratur supplice dextra 365
 Et grates electus agit: nec turba piarum
 Scyriadum cessat nimio defigere visu
 Virginis ora novae, quantum cervice comisque
 Emineat quantumque umeros ac pectora fundat.
 Dein sociare choros castisque accedere sacris 370
 Hortantur, ceduntque loco et contingere gaudent.
 Qualiter Idaliae volucres, ubi mollia frangunt
 Nubila, iam longum caeloque domoque gregatae,
 Si iunxit pinnas diversoque hospita tractu
 Venit avis, cunctae primum mirantur et horrent: 375
 Mox propius propiusque volant, atque aere in ipso
 Paulatim fecere suam plausuque secundo
 Circueunt hilares et ad alta cubilia ducunt.

Digreditur multum cunctata in limine mater,
 Dum repetit monitus arcanaque murmura figit 380
 Auribus et tacito dat verba novissima nato.
 Tunc excepta freto longe cervice reflexa
 Abnatat et blandis adfatur litora votis:
 'Cara mihi tellus, magnae cui pignora curae
 Depositumque ingens timido commisimus astu, 385
 Sis felix taceasque, precor, quo more tacebat
 Creta Rheae: te longus honos aeternaque cingent

v. 372 sq. Priscianus VI 93 p. 278 H.: 'Stattus in I Achilleidos: Qualiter Idaliae volucres, ubi mollia frangunt Nubila, iam longum caeloque domoque gregatae.'

367 niveo **P** || 370 Dein **G**²t (*quod rectum esse Otto Muel-
 lerus demonstravit quaest. Statian. p. 13, cum ubicumque apud
 Statium 'dehinc' appareat iambus sit, nusquam monosyllabum,
 sicut supra v. 228*) Dehinc **PPcM** | choris **M** || 374 diverso
 quae *Menkius* divisoque **G** || 376 propius *omm.* **PG**²**GH**. ||
 378 Circueunt t *ita corr.* *Weberus* (*cf. v. 103 408*) Circumeunt
AM || 381 tacite **G** | nato *scripsi cum GD* vultu **P** voto **PcG**²
tH || 383 votis **AM** verbis *edd.* || 385 Comissimus **P** | 387 rehae
PPc ree **G**²

Templâ nec instabili fama superabere Delo;
 Et ventis et sacra fretis interque vadosas
 Cycladas, Aegaeae frangunt ubi saxa procellae, 390
 Nereidum tranquilla domus iurandaque nautis
 Insula, ne solum Danaas admitte carinas,
 Ne, precor! Hic thiasi tantum et nihil utile bellis,
 Hoc famam narrare doce; dumque arma parantur
 Dorica et alternum Mavors interfurit orbem, 395
 (Cedo equidem) sit virgo pii Lycomedis Achilles.'

Interea meritos ultrix Europa dolores
 Dulcibus armorum furiis et supplice regum
 Conquestu flammata movet; quippe ambit Atrides
 Ille magis, cui nupta domi, facinusque relatu 400
 Asperat Iliacum: captam sine Marte, sine armis
 Progeniem caeli Spartaeque potentis alumnam,
 Iura fidem superos una calcata rapina.
 Hoc foedus Phrygium, haec geminae commercia terrae?
 Quid maneat populos, ubi tanta iniuria primos 405
 Degrassata duces? — Coeunt gens omnis et aetas:
 Nec tantum exciti, bimari quos Isthmia vallo
 Claustra nec undisonae quos circuit umbo Maleae,
 Sed procul amoti, Phrixi qua semita iungi
 Europamque Asiamque vetat; quasque ordine gentes 410
 Litore Abydeno maris alligat unda superni.

390 Cycliclas P | plangunt Nic. Heinsius probante Menkio,
 at cf. II 104 (390) || 391 iurandaque noctis P || 393 Ne, precor
 PG² (ut coniecerat Nic. Heinsius) Deprecor PcM Te precor
 edd. Hic precor t | thiasi A schol. Monac. tiasi Leid. pr. m.
 thiasos M tiasos Leid. alt. m. thiasis G | tantum et nihil A
 Leid. D tantum, nihil M | bello tG || 394 Hoc famam narrare
 A Leid. L Hic famam narrare M Hoc famam servare cod. Dor-
 vilii Hic lanam tractare Withofius || 396 Achillis PPc | Hoc
 versu codices peiores librum Achilleidos secundum finiunt ||
 397 victrix P || 403 ruina Gt || 404 geminae haec H || 409 amoti
 tp admotis P amotas G admotas PcG² admoti DL Et procul
 amotae scribendum esse censebat Gronovius || 410 EuropenAsiam-
 que Menkius cf. v. 82

Fervet amor belli concussasque erigit urbes.
 Aera domat Temese, quatitur navalibus ora
 Eubois, innumera resonant incude Mycenae,
 Pisa novat currus, Nemeë dat terga ferarum, 415
 Cirrha sagittiferas certat stipare pharetras,
 Lerna graves clipeos caesis vestire iuvençis.
 Dat bello pedites Aetolus et asper Acarnan,
 Argos agit turmas, vacuantur pascua ditis
 Arcadiae, frenat celeres Epiros alumnos, 420
 Phocis et Aoniae iaculis rarescitis umbrae,
 Murorum tormenta Pylos Messenaque tendunt.
 Nulla immunis humus; velluntur postibus altis
 Arma olim dimissa patrum, flammisque liquescunt
 Dona deum: ereptum superis Mars efferat aurum. 425
 Nusquam umbrae veteres: minor Othrys et ardua sidunt
 Taygeta, exuti viderunt aera montes.
 Iam natat omne nemus, caeduntur robora classi,
 Silva minor remis. Ferrum lassatur in usus
 Innumeros, quod rostra liget, quod muniat arma, 430
 Belligeros quod frenet equos, quod mille catenis
 Squalentes nectat tunicas, quod sanguine fumet
 Vulneraque alta bibat, quod conspirante veneno
 Impellat mortes; tenuant umentia saxa
 Attritu et pigris addunt mucronibus iras. 435
 Nec modus aut arcus lentare aut fundere glandes
 Aut torrere sudes galeasque attollere conis.

412 conclusasque P | 413 Aera domat Temese Ap (ut corr. Menkius) Aere sonant (sonat) Temesae (Temese) M cf. Silv. I 1, 42 || 417 sq. desunt in G || 418 Acanan P Acarnas Pc aspera carnas G²t aspera carras H 422 Messenaque P Mesenaque G Messanaque PcG² Messana H tradunt pD || 425 deum et M | ereptum P raptum ceteri | asserit aurum Bachrensium || 428 omnem P || 429 lassatur PPcGD laxatur G²ptH | in usus P ad usus ceteri || 432 Squamantes vel Squamatas Menkius || 434 tenuant umentia P tenuant humentia Leid. tenuantque humentia G²G tenuantur humentia D tenuantur mitia Pc tenuantque tumentia tH tenuant acuentia Nic. Heinsius || 435 pigris P (ut coniec. Heinsius) nigris ceteri | iram Heinsius

Hos inter motus pigram gemit una quietem
Thessalia et geminis incusat fata querellis,
Quod senior Peleus nec adhuc maturus Achilles. 440

Iam Pelopis terras Graiumque exhauserat orbem
Praecipitans in transtra viros insanus equosque
Bellipotens. Fervent portus et operta carinis
Stagna suasque hiemes classis promota suosque
Attollit fluctus; ipsum iam puppibus aequor 445
Deficit et totos consumunt carbasa ventos.

Prima rates Danaas Hecateia congregat Aulis,
Rupibus expositis longique crepidine dorsi
Euboicum scindens Aulis mare, litora multum
Montivagae dilecta deae, iuxtaque Caphereus 450
Latratum pelago tollens caput. Ille Pelasgas
Ut vidit tranare rates, ter monte ter undis
Intonuit saevaeque dedit praesagia noctis.
Coetus ibi armorum Troiae fatalis, ibi ingens
Iuratur bellum, donec sol annuus omnes 455
Conficeret metas. Tunc primum Graecia vires
Contemplata suas; tunc sparsa ac dissona moles
In corpus vultumque coit et rege sub uno
Disposita est. Sic curva feras indago latentes
Claudit et admotis paulatim cassibus artat. 460

Illae ignem sonitumque pavent diffusaque linquunt
Avia miranturque suum decrescere montem,
Donec in angustam ceciderunt undique vallem,
Inque vicem stupuere greges socioque timore
Mansuescunt: simul hirtus aper simul ursa lupusque 465
Cogitur et captos contempsit cerva leones.

438 una P ore Pc ora G²G hora tH || 439 Thessalia P Thes-
sialis ceteri || 440 Pelléus P || 444 suasuasque P || 449 scindens corr.
Menkius scandens codd. || 450 Caphereus A chaphereus t Capha-
reus M edd. cf. v. 93 || 451 Pelasgans P || 452 tranarā P trans-
ire GHD || 455 amnes P || 459 Deposita P || 460 inclusas paulatim
G | classibus PPct || 461 Ille P || 462 Avita P || 463 coierunt
Baehrensus || 464 timuere || 466 contempsit PG²M contempnit
Pc contempnit p edd.

Sed quamquam et gemini pariter sua bella capessant
 Atridae famamque avida virtute paternam
 Tydides Sthenelusque premant, nec cogitet annos
 Antilochus septemque Ajax umbone coruscet 470
 Armenti reges atque aequum moenibus orbem,
 Consiliisque armisque vigil contendat Ulixes:
 Omnis in absentem belli manus ardet Achillem,
 Nomen Achillis amant, et in Hectora solus Achilles
 Poscitur, illum unum Teucris Priamoque loquuntur 475
 Fatalem. Quis enim Haemoniis sub vallibus alter
 Creverit effossa reptans nive? Cuius adortus
 Cruda rudimenta et teneros formaverit annos
 Centaurus? Patrii propior cui linea caeli,
 Quemve alium Stygios tulerit secreta per amnes 480
 Nereis et pulchros ferro praestruxerit artus?
 Haec Graiae castris iterant traduntque cohortes.
 Cedit turba ducum vincique haut maesta fatetur.

Sic cum palantes Phlegraea in castra coirent
 Caelicolae iamque Odrysiam Gradivus in hastam 485
 Surgeret et Libycos Tritonia tolleret angues
 Ingentemque manu curvaret Delius arcum,
 Stabat anhela metu solum Natura Tonantem
 Respiciens: quando ille hiemes tonitrusque vocaret
 Nubibus, igniferam quot fulmina posceret Aetnen. 490

Atque ibi dum mixta vallati plebe suorum
 Et maris et belli consultant tempora reges,

467 quamquam et gemini **A** quamquam gemini **M** | laces-
 sant *Menkius* || 468 avida **P** avidi *ceteri* | paterna **G²D** || 469 pre-
 mat **P** || 471 *Interpunctionem correxi* Armenti reges, atque aequum
 moenibus orbem consiliis *dant edd.* || 472 Consiliisque **AG** Consi-
 liis **M** *edd.* || 476 valibus **P** || 477 ad ortus **P** adortus **G²** ab ortu
PcM *edd.* || 481 Nerei **P** | praestruxerit **A** *Leid.* perstrinxerit **M**
 praestrinxerit *Queckius. Cf. Mus. Rhen. XXX p. 475* || 484 pal-
 lentes **A** *Leid.* **D** bellantes **pGH** pallantes **t** palantes *Ald. Ber-*
nard. Barthius || 486 lybricos **P** || 488 sola **P** solum iam turba
Baehrensium || 490 et 491 in **P** *inter se transpositi sunt* || 490 quod
 fulmina **PG²** quot fulmina *Leid. pr. m.* quo fulmina **Pc** quae
 fulmina **M** | Aetnen **P** et^hnen **G²** Aetnam **PcM** || 491 plebo **P**

Increpitans magno vatem Calchanta tumultu
 Protesilaus ait (namque huic bellare cupido
 Praecipua et primae iam tunc data gloria mortis): 495
 'O nimium Phoebi tripodumque oblite tuorum,
 Thestoride, quando ora deo possessa movebis
 Iustius, aut quaenam Parcarum occulta recludes?
 Cernis ut ignotum cuncti stupeantque premantque-
 Aeaciden? Sordent vulgo Calydonius heros 500
 Et magno genitus Telamone Ajaxque secundus,
 Nos quoque: sed Mavors et Troia abrepta probabunt.
 Illum neglectis (pudet heu!) ductoribus omnes
 Belligerum ceu numen amant. Dic ocius (aut cur
 Serta comis et multus honos?), quibus abditus oris 505
 Quave iubes tellure peti; nam fama nec antris
 Chironis patria nec degere Peleos aula.
 Heia, inrumpe deos et fata latentia vexa,
 Laurigerosque ignes, si quando, avidissimus hauri:
 Arma horrenda tibi saevosque remisimus enses. 510
 Numquam has imbelles galea violabere vittas,
 Sed felix numeroque ducum praestantior omni,
 Si magnum Danais *per te portendis* Achillem.'
 Iamdudum trepido circumfert lumina motu
 Intransemque deum primo pallore fatetur 515

494 agit P erat *Scriverus* || 495 gloria P copia *ceteri* | et
 primi i. t. d. c. Martis *Bentleius* || 498 quia nam P quaenam
 G²Pc p G *Leid.* q nam t quando HD || 499 cunctis P Pc | premant-
 que AM petantque *edd.* fremantque *Baehrensius* || 500 Sordent
 P Sordet *ceteri* || 502 et Troia abrepta P p G sed Troia abrepta Pc
 sed troia arrepta G² et Troia arrepta *Leid.* Dt arreptaque Troia
 H *edd. vett.* || 504 quur P || 505 multus P Pc p G mutus G²HL mitis
 t *Gronov.* || 506 iuues P || 508 Heia inrumpe deos A Eya age
 rumpe deos G Eia, rumpe moras M Eia age rumpe moras *Bur-*
mannus Sec. | vexa (*al. m. r superscr.*) P vexa Pc G² *Leid.* nexa t
 laxa M || 509 Laurigerique *Baehrensius* || 511 galearē violare vit-
 tas P || 512 Sed At Sis felix M || 513 pro te A prôte (= promte)
Baehrensius | dependis P (*an dependis?*) protendis H *Leid.*
Voss. 83 pretendis *Lips. 36*

Thestorides; mox igne genas et sanguine torquens
 Nec socios nec castra videt, sed caecus et absens
 Nunc superum magnos deprendit in aethere coetus,
 Nunc sagas adfatur aves, nunc dura sororum
 Licia, turiferas modo consulit anxius aras 520
 Flammarumque apices rapit et caligine sacra
 Pascitur. Exsiliunt crines rigidisque laborat
 Vitta comis, nec colla loco nec in ordine gressus.
 Tandem fessa tremens longis mugitibus ora
 Solvit, et oppositum vox eluctata furorem est: 525
 'Quo rapis ingentem magni Chironis alumnum
 Femineis, Nerei, dolis? Huc mitte: quid aufers?
 Non patiar: meus iste, meus. Tu diva profundi,
 Et me Phoebus agit. Latebris quibus abdere temptas
 Eversorem Asiae? Video per Cycladas altas 530
 Attonitam et turpi quaerentem litora furto.
 Occidimus: placuit Lycomedis conscia tellus.
 O scelus! en fluxae veniunt in pectora vestes.
 Scinde, puer, scinde et timidae ne cede parenti.
 Ei mihi raptus abit! quaenam haec procul improba virgo?'
 Hic nutante gradu stetit amissisque furoris 536
 Viribus ante ipsas tremefactus corrui aras.
 Tunc haerentem Ithacum Calydonius occupat heros:
 'Nos vocat iste labor; neque enim comes ire recusem,
 Si tua cura trahat. Licet ille sonantibus antris 540
 Tethyos aversae gremioque prematur aquosi
 Nereos: invenies. Tu tantum providus astu

517 absens **Ap** amens **M** || 518 in aethera coetos **P** || 519 sa-
 gax **PpH** sacras **G** | dira *edd.* || 520 turicremas *Menkius* || 524 api-
 cem **PH** || 527 quid audes aufers **P** || 529—662 *versus in Pc pr.*
m. om., al. m. add.; 529—660 *in G² pr. m. om., margini al. m.*
adscripti sunt || 529 At me *Sandstroemius l. l.* | addere **P** *cf.*
v. 199 || 534 ne cede **PPct** *Leid.* ne crede **G²M** || 537—557 *ver-*
sus desunt in D || 537 defectus corrui *Cortius* || 539 recusem **P**
 recuso *ceteri* || 541 aversae **PPcpG** *Leid. pr. m. Heinsius Bar-*
thius coll. Claudian. de R. Pr. III 319 sq. aüse t adversae
G²H *Leid. m. alt.* | aquosi **PPcp** aquoso **G²GH** acose **t**

Tende animum vigilem fecundumque erige pectus.
 Nam mihi quis vatium dubiis in casibus adsit
 Fata videre prior?' Subicit gavisus Ulixes: 545
 'Sic deus omnipotens firmet, sic adnuat illa
 Virgo paterna tibi! Sed me spes lubrica tardat:
 Grande equidem armatum castris inducere Achillem;
 Sed si fata negent, quam foedum ac triste reverti!
 Vota tamen Danaum non intemptata relinquam. 550
 Iamque adeo aut aderit mecum Peleius heros,
 Aut verum penitus latet et sine Apolline Calchas.'

Conclamant Danaï stimulatque Agamemno volentes:
 Laxantur coetus resolutaque murmure laeto
 Agmina discedunt. Quales iam nocte propinqua 555
 E pastu referuntur aves, vel in antra reverti
 Melle novo gravidas mitis videt Hybla catervas.
 Nec mora, iam dextras Ithacesia carbasus auras
 Poscit, et in remis hilaris sedere iuventus.

At procul occultum falsi sub imagine sexus 560
 Aeaciden furto iam noverat una latenti
 Deidamia virum; sed opertae conscia culpae
 Cuncta pavet tacitasque putat sentire sorores.
 Namque ut virgineo stetit in grege durus Achilles
 Exsolvitque rudem genetrix digressa pudorem, 565
 Protinus elegit comitem, quamquam omnis in illum

v. 553. Priscianus VI 29 p. 221 H.: 'Statius in I Achil-
 leidos: Conclamant Danaï stimulatque Agamemno volentes.'

543 facundumque G securumque t | pecto P pr. m., sec. corr. ||
 544 Non mihi P | ausit A adsit corr. Schraderus addit p audet
 G || 548 Grande equidem G²p Grande mequidem P Grande qui-
 dem tHG || 551 aut om. P || 553 Danaï P | stimulant Agame-
 mona velle G || 555 Qualis P || 556 aves PG²p tL Leid. pr. m.
 sic Schraderus Menkius Weberus apes PcGH Leid. alt. m. oves
 Baehrensii || 557 gravitas P || 558 versus deest in t || 559 in rem-
 os Heinsius | hilares PPc || 560 Ad P Haud G || 561 noverant
 P | latenti PPc Leid. latente Wakefeldus latentem G²M la-
 tranti (?) t || 564 in grege AMm agmine edd. durus PPcPG
 marg. clarus G²tH Leid. D

Turba coit, blandeque novas nil tale timenti
 Admovet insidias: illam sequiturque premitque
 Improbis, illam oculis iterumque iterumque resumit.
 Nunc nimius lateri non evitantis inhaeret, 570
 Nunc levibus sertis, lapsis nunc sponte canistris
 Nunc thyrsos parcente ferit; modo dulcia notae
 Fila lyrae tenuesque modos et carmina monstrat
 Chironis ducitque manum digitosque sonanti
 Infringit citharae, nunc occupat ora canentis 575
 Et ligat amplexus et mille per oscula laudat.
 Illa libens discit, quo vertice Pelion, et quis
 Aeacides, puerique auditum nomen et actus
 Adsidue stupet et praesentem cantat Achillem.
 Ipsa quoque et validos proferre modestius artus 580
 Et tenuare rudes attrito pollice lanas
 Demonstrat reficitque colus et perdita dura
 Pensa manu; vocisque sonum pondusque tenentis,
 Quodque fugit comites, nimio quod lumine sese
 Figat et in verbis intempestivus anhelet, 585
 Miratur: iam iamque dolos aperire parantem
 Virginea levitate fugit prohibetque fateri.
 Sic sub matre Rhea iuvenis regnator Olympi
 Oscula securae dabat insidiosa sorori
 Frater adhuc, medii donec reverentia cessit 590
 Sanguinis et veros germana expavit amores.
 Tandem detecti timidæ Nereidos astus.

Lucus Agenorei sublimis ad orgia Bacchi
 Stabat et admissum caelo nemus: huius in umbra
 Alternam renovare piaë trieterida matres 595

567 nihil P || 570 v. in p post v. 575 invenitur | inhaeret AMm
 adhaeret edd. || 572 motae Heinsius || 574 sonantis P || 576 amplexu
 Fr. Modius amplexu nec nulla Withofius || 578 v. in t al. manu
 inter v. 577 et 580 insertus || 579 v. in t marg. adscriptus ||
 582 colos codd. colus scripsi cum D coll. v. 635 Theb. III 242
 X 649 | perfida durat P || 583 Interpunctionem correxi cum
 Menkio et Duebnero || 585 Figit M | anhelat tD || 594 hujus
 in ume P || 595 Alternam P Gronovius Alternum ceteri | reno-

Consuerant scissumque pecus terraque revulsas
 Ferre trabes gratosque deo praestare furores.
 Lex procul ire mares: iterat praecepta verendus
 Ductor, inaccessumque viris edicatur antrum. 600
 Nec satis est: stat fine dato metuenda sacerdos
 Exploratque aditus, ne quis temerator oberret
 Agmine femineo. Tacitus sibi risit Achilles.
 Illum, virgineae ducentem signa catervae
 Magnaque difficili solventem brachia motu
 (Et sexus pariter decet et mendacia matris) 605
 Mirantur comites. Nec iam pulcherrima turbae
 Deidamia suae tantumque admota superbo
 Vincitur Aeacide, quantum premit ipsa sorores.
 Ut vero e tereti demisit nebrida collo
 Errantesque sinus hedera collegit et alte 610
 Cinxit purpureis flaventia tempora vittis
 Vibravitque gravi redimitum missile dextra:
 Attonito stat turba metu, sacrisque relictis
 Illum ambire libet pronosque attollere vultus.
 Talis, ubi ad Thebas vultumque animumque remisit 615
 Euhius et patrio satiavit pectora luxu,
 Serta comis mitramque levat thyrsumque virentem
 Armata et hostiles invisit fortior Indos.
 Scandebat roseo medii fastigia caeli
 Luna iugo, totis ubi somnus inertior alis 620
 Defluit in terras mutumque amplectitur orbem:
 Consedere chori paulumque exercita pulsu
 Aera tacent, tenero cum solus ab agmine Achilles

vare **PH** revocare *ceteri* | triethyrida **P** trieterica *ceteri* trieterida
corr. Gronovius, cf. Theb. IV 722 VII 93 IX 480 Silv. II 6, 72
 596 spissumque **P** || 598 Rex **P** || 599 educitur **Pt** || 600 Nec
 satis stat est **P** | vite data *Schraderus* || 601 habitus *Schraderus* ||
 602 sibi risit **P** subrisit *ceteri* || 609 e tereti **PH** ex tereti **t** et
 tereti **Gp** tereti **Pc D Leid.** a tereti *edd.* | dimisit **M** ||
 618 invisit **PPc Leid. Gronov.** invasit *vel* invadit **M edd. vett.** ||
 619 niveo *Menkhus*

Haec secum: 'Quonam timidae commenta parentis
 Usque feres? primumque imbelli carcere perdes 625
 Florem animi? non tela licet Mavortia dextra,
 Non trepidas agitare feras? ubi campus et amnes
 Haemonii? quaerisne meos, Sperchee, natatus
 Promissasque comas? an desertoris alumni
 Nullus honos? Stygiasque procul iam raptus ad umbras
 Dicor, et orbatus plangit mea funera Chiron? 631
 Tu nunc tela manu, nostros tu dirigis arcus
 Nutritosque mihi scandis, Patrocle, iugales:
 Ast ego pampineis diffundere brachia thyrsis
 Et tenuare colus (pudet heu taedetque fateri!) 635
 Iam scio. Quin etiam dilectae virginis ignem
 Aequaeuamque facem captus noctesque diesque
 Dissimulas? Quonam usque premes urentia pectus
 Vulnera? teque marem (pudet heu!) nec amore probabis?'
 Sic ait; et densa noctis gavisus in umbra 640
 Tempestitiva suis torpere silentia furtis
 Vi potitur votis et toto pectore veros
 Admouet amplexus: vidit chorus omnis ab alto
 Astrorum et tenerae rubuerunt cornua Lunae.
 Illa quidem clamore nemus montemque replevit: 645
 Sed Bacchi comites, discussa nube soporis,
 Signa choris indicta putant; fragor undique notus
 Tollitur, et thyrsos iterum vibrabat Achilles,
 Ante tamen dubiam verbis solatus amicis:

627 sagittare feras P || 628 queresne P | Sperchie *codd.*

ut sec. manu

Sperchee *scripsi*, cf. v. 102 || 632 tela gradumanu P || 635 colus
 A colos Mm cf. v. 582 | pudet haec (heu *al. m. superscr.*) P
 piget heu p || 636—721 (II 47) *versus in t desunt, cum inter fol.*
 7 et 8 *folium exciderit* || 637 Aequaeuaeque *Schraderus* || 638 Quo-
 nam ipse P | presumerentia P premis urgencia PcD premes ur-
 gentia G *Leid.* || 639 meque Pc p | probaris PDG *sec. m.* || 642 cor-
 pore *Baehrensii* || 643 vidit P risu G² ludit G risit PcM rubuit
Scrivenerus || 648 vibrat P vibravit GH || 649 solatus P solatur
ceteri

'Ille ego (quid trepidas?), genitum quem caerulea mater
 Peneis silvis nivibusque immisit alendum 651
 Thessalicis. Nec ego hos cultus aut foeda subissem
 Tegmina, ni primo te visa in litore: cessi
 Te propter, tibi pensa manu, tibi mollia gesto
 Tympana. Quid defles magno nurus addita ponto? 655
 Quid gemis ingentes caelo paritura nepotes?
 Sed pater —: ante igni ferroque excisa iacebit
 Scyros et in tumidas ibunt haec versa procellas
 Moenia, quam saevo mea tu conubia pendas
 Funere: non adeo parebimus omnia matri.' 660
 [*Vade, sed ereptum celes taceasque pudorem.*]

Obstipuit tantis regina exterrita monstis,
 Quamquam olim suspecta fides et cominus ipsum
 Horruit et facies multum mutata fatentis.
 Quid faciat? casusne suos ferat ipsa parenti? 665
 Seque simul iuvenemque premat, fortassis acerbas
 Hausurum poenas? Et adhuc in corde manebat
 Ille diu deceptus amor: silet aegra premitque
 Iam commune nefas; unam placet addere furtis
 Altricem sociam, precibus quae victa duorum 670
 Adnuit. Illa astu tacito raptumque pudorem
 Surgentemque uterum atque aegros in pondere menses
 Occuluit, plenis donec stata tempora metis
 Attulit et partus index Lucina resolvit.

650 genitum **ApD** *Schraderus* genuit **GHt** || 651 Peneis
PcG² Paeneiouis **P** Peneios *Leid. pr. m.* Peneos **p** Pelleis **H**
 Peliacis *edd.* Nescio an scribendum sit Haemoniis *coll. vv. 98.*
 229. 476. 627 sq. id quod *cod. Lindenbrogii exhibet* || 653 ni
 e primo te vias **P** || 656 gemes **P** || 657 Sed pater — Ante igni
distinxit cum Barthio Menkio Sed pater ante igni, ferroque *edd.*
 Sed patria **G** *Leid. ut scribendum censebat Heinsius* || 659 pen-
 das *Sandstroemius cum cod. Lindenbrogii* perdas **AM** || 661 ver-
 sum *omittunt PG²pH* *Leid. pr. m., uncis inclusi* || 673 plenisque
P || 674 *Plurimi codices atque editiones praeter Lindenbrogianam*
et Cruceanam fere omnes hoc versu librum primum finiunt, co-
dices novicii atque editiones Lind. et Cruc. librum tertium

- 11
 1 Iamque per Aegaeos ibat Laertia flexus 675
 Puppis, et innumeras mutabant Cycladas aurae:
 Iam Paros Olearosque latent; iam raditur alta
 Lemnos et a tergo decrescit Bacchica Naxos,
 5 Ante oculos crescente Samo; iam Delos opacat
 Aequor: ibi e celsa libant carchesia puppe 680
 Responsique fidem et verum Calchanta precantur.
 Audiit Arquitenens Zephyrumque e vertice Cynthi
 Impulit et dubiis pleno dedit omina velo.
 10 It pelagi segura ratis: quippe alta Tonantis
 Iussa Thetin certas fatorum vertere leges 685
 Arcebant aegram lacrimis ac multa gementem,
 Quod non erueret pontum ventisque fretisque
 Omnibus invisum iam tunc sequeretur Ulixem.
 15 Frangebat radios humili iam pronus Olympe
 Phoebus et Oceani penetrabile litus anhelis 690
 Promittebat equis: cum se scopulosa levavit
 Scyros; in hanc totos emisit puppe rudentes
 Dux Laertiades, sociisque resumere pontum
 20 Imperat et remis Zephyros supplere cadentes.
 Accedunt iussa, et magis indubitata magisque 695
 Scyros erat placidique super Tritonia custos
 Litoris. Egressi numen venerantur amicae

*Achilleidos: at in A Leid. Paris. 11324 nulla adnotatio invenitur, cum versus 286 libri secundi qui vulgo dicitur libro primo adnumerentur. Cf. Philol. XXXIV p. 475 sqq. || 675 flexus A Leid. pr. m. fluctus M || 676 Cyclades auras AM Cycladas aurae edd. | innu-
 oleros sec. m.
 meras mutabant Cycladas aurae corr. Koestlinus || 677 claresque
 pr. m. P || 678 'canaxos • bacchi' P || 680 puppi P || 682 Arquite-
 nens P Arcitenens ceteri || 684 pelagi G² Nic. Heinsius et Bur-
 mannus | pelago PPcM | sonantis P || 686 multa timentem P ||
 691 Permittebat Heinsius | cum e P || 693 sociisque P sociosque
 ceteri | portum P contum Wernsdorffius || 695 iuxta P iussa corr.
 Baehrensium iussis Pc G² Leid. GD iussi p | et magis P [et] mag-
 is Pcp et iam magis G² et om. M*

- 11 Aetolusque Ithacusque deae. Tunc providus heros,
 25 Hospita ne subito terrerent moenia coetu,
 Puppe iubet remanere suos; ipse ardua fido 700
 Cum Diomede petit. Sed iam praevenerat arcis
 Litoreae servator Abas ignotaque regi
 Ediderat (sed Graia tamen) succedere terris
 30 Carbasa. Procedunt, gemini ceu foedere iuncto
 Hiberna sub nocte lupi: licet et sua pulset 705
 Natorumque fames, penitus rabiemque minasque
 Dissimulant humilesque meant, ne nuntiet hostes
 Cura canum et trepidos moneat vigilare magistros.
 35 Sic segnes heroes eunt campumque patentem,
 Qui medius portus celsamque interiacet urbem, 710
 Alterno sermone terunt; prior occupat acer
 Tydides: 'Qua nunc verum ratione paramus
 Scrutari? namque ambiguo sub pectore pridem
 40 Verso, quid imbelles thyrsos mercatus et aera
 Urbibus in mediis Baccheaque terga mitrasque 715
 Huc tuleris varioque aspersas nebridas auro?
 Hisne gravem Priamo Phrygibusque armabis Achillem?'
 Illi subridens Ithacus paulum ore remisso:
 45 'Haec tibi, virginea modo si Lycomedis in aula est
 Fraude latens, ultro confessum in proelia ducent 720
 Peliden; tu cuncta citus de puppe memento
 Ferre, ubi tempus erit, clipeumque his iungere donis,
 Qui pulcher signis auroque asperrimus astat.
 50 Hoc sat erit: tecum lituo bonus adsit Agyrtes
 Occultamque tubam tacitos apportet in usus.' 725

700 iuuet P || 706 penitus labemque P || 708 moneant G² ||
 710 medios P | portus ADH portum pGt || 711 terunt PPe fe-
 runt G serunt p *edd. vett.* serunt *vel* ferunt G² (*s vel f in ras.*) ||
 713 pridem PG quidem Pc quiddam G² *Leid. edd. vett.* quon-
 dam *Gronovius* || 716 variosque P || 717 Priamo phrigib. P Priamo
 frigibusque G Phrygibus Priamoque PcG²M | armabis P armatus
 Pc armamus G²M || 721 tu nunc tacitus P || 723 hasta P ardet
ceteri hac stat *Scriverus* astat *scripsi coll. v. 198* || 724 Haec
 sat erit A Haec sat erunt p Hoc sat erit tm | Acyrtes, P

- 11 Dixerat, atque ipso portarum in limine regem
Cernit et ostensa pacem praefatus oliva:
'Magna, reor, pridemque tuas pervenit ad aures
55 Fama trucis belli, regum placidissime, quod nunc
Europamque Asiamque quatit. Si nomina forte 730
Huc perlata ducum, fidit quibus ultor Atrides:
Hic tibi, quem tanta meliorem stirpe creavit
Magnanimus Tydeus, Ithacis ego ductor Ulixes.
60 Causa viae (metuam quid enim tibi cuncta fateri,
Cum Graius notaque fide celeberrimus unus?) 735
Explorare aditus inuisaque litora Troiae,
Quidve parent.' Medio sermone intercipit ille:
'Adnuerit fortuna, precor, dextrique secudent
65 Ista dei! Nunc hospitio mea tecta piumque
Inlustrate larem.' Simul intra limina ducit. 740
Nec mora, iam mensas famularis turba torosque
Instruit. Interea visu perlustrat Ulixes
Scrutaturque domum, si qua vestigia magnae
70 Virginis aut dubia facies suspecta figura;
Porticibusque vagis errat tososque penates, 745
Ceum miretur, adit: velut ille cubilia praedae
Indubitata tenens muto legit arva Molosso
Venator, videat donec sub frondibus hostem
75 Porrectum somno positosque in cespite dentes.
Rumor in arcana iamdudum perstrepat aula, 750
Virginibus qua fida domus, venisse Pelasgum
Ductores Graiamque ratem sociosque receptos.

727 versus in *Leid.* contextu om., al. m. marg. additus |
obtentia *Nic. Heinsius* | praefatus **A** *Leid.* marg. praefatur **M** |
728 pridemque tuas **ApD** pridem vestras **GHt Cf. Mus. Rhen.**
XXX p. 475 sq. || 730 si nomina forte **AM** si nomina nostri
H pr. m. si nomina quaeras *edd.* || 733 Ithacus **P schol.** itacus
G Ythacus H || 734 cuncta tibi fateri **P** || 735 graius **P** || 738 dex-
trisque **P** || 744 figurae **P** || 746 obit *Heinsius* || 747 muto **P**
in sec. m.

PcpG multo **G²t** *edd.* | arva **P**

- 11 Iure pavent aliae; sed vix sua gaudia celat
 80 Pelides avidusque novos heroas et arma
 Vel talis vidisse cupit. Iamque atria fervent 755
 Regali strepitu et picto discumbitur ostro,
 Cum pater ire iubet natas comitesque pudicas
 Natarum. Subeunt, quales Maeotide ripa,
 83 Cum Scythicas rapuere domos et capta Getarum
 Moenia, sepositis epulantur Amazones armis. 760
 Tum vero intentus vultus ac pectora Ulixes
 Perlibrat visu: sed nox inlataque fallunt
 Lumina et extemplo latuit mensura iacentum.
 90 At tamen erectumque genas oculisque vagantem
 Nullaque virginei servantem signa pudoris 765
 Defigit comitique obliquo lumine monstrat.
 Quid? nisi praecipitem blando complexa moneret
 Deidamia sinu nudataque pectora semper
 93 Exsertasque manus umerosque in veste teneret,
 Et prodire toris et poscere vina vetaret 770
 Saepius, et fronti crinale reponeret aurum?
 [Argolicis ducibus iam tunc patuisset Achilles.]
 Ut placata fames epulis bis terque repostis,
 100 Rex prior adloquitur paterisque hortatur Achivos:
 'Invideo vestris, fateor, decora inclita gentis 775
 Argolicae, coeptis: utinam et mihi fortior aetas,

753 versus in **G**² contextu om., marg. al. m. additus | Iure
 codd. Ire Schraderus Inde Baehrensus | vix sua **G G**² (ut emen-
 dabat Schraderus) vix nova **PPcM** | differt Schraderus || 754 avi-
 dosque **P** || 756 discumbitur aulro **P** | 760 suppositis codd. prae-
 ter Leid. qui praebet s/// = positis; sepositis emendavit Schra-
 derus || 761 intentos **PPc** | 762 Perlibrat **P** Perlibat **Pc** Per-
 liba///**G**² Praelibat **M** || 763 iacentum **P** iacentis ceteri || 765 pu-
 doreis **P** || 767 versus hoc loco in t omissus inter v. 770 et 771
 insertus est | Quid **P** Quod **M** Quem t **Qūc** (in ras.) Leid. ||
 768 tempora **P** || 772 versum qui deest in **P**, in **Pc G**² prima m.,
 marg. sec. m. additus, in ceteris invenitur, uncis inclusi mu-
 tata interpunctione || 776 utinam et mihi **PPcG** utinam///mihi
G² utinam mihi **M**

- 11 Quaeque fuit, Dolopas cum Scyria litora adortos
Perdomui fregique vadis! quae signa triumphi,
- 105 Vidistis celsa murorum in fronte carinas.
Saltem si suboles, aptum quam mittere bello — 780
Nunc ipsi viresque meas et cara videtis 782
Pignora: quando novos dabit haec mihi turba nepotes?’
- 110 Dixerat, et sollers arrepto tempore Ulixes:
‘Haut spernenda cupis; quis enim non visere gentes 785
Innumeras variosque duces atque agmina regum
Ardeat? Omne simul roburque decusque potentis
Europae meritos ultro iuravit in enses.
- 115 Rura urbesque vacant, montes spoliavimus altos,
Omne fretum longa velorum obtexitur umbra; 790
Tradunt arma patres, rapit inrevocata iuventus.
Non alias umquam tantae data copia famae
Fortibus aut campo maiore exercita virtus.’
- 120 Aspicit intentum vigilique haec aure trahentem,
Cum paveant aliae demissaque lumina flectant, 795
Atque iterat: ‘Quisquis proavis et gente superba,
Quisquis equo iaculoque potens, qui praevalet arcu,
Omnis honos illic, illic ingentia certant
- 125 Nomina: vix timidae matres aut agmina cessant
- 107 Possem, plena forent mihi gaudia; namque iuvarem. 781

v. 794. Priscianus VII 65 p. 342 H.: ‘Statius in I (II *Krehlius*) Achilleidos: Aspicit intentum vigilique haec aure trahentem.’

779 celsa **P** celsas *ceteri* || 780 aptum **P** aptam **PcG²M** aptem *Menkius* optem *Wernsdorfius* | Aptam si sobolem saltem quam immittere bello **G** || 781 *Statius*, ut solet, sermonem abruptit, cf. v. 47. 657; id non videbat interpolator, cuius verba: ‘Possem, plena forent mihi gaudia; namque iuvarem’ exstant in **D** *Leid. marg. Lips. 36 Voss. 83 marg. edd. ante Gronovium* || 784 abrepto **P** || 788 Europes **G²** *Leid.* | Europae iunctos **m** | ultro meritos *Leid.* || 789 spoliavimus alnis *Heinsius Gronovius Burmannus* || 791 rapit **Ap** ruit **M** || 794 bibentem *Gronovius* || 796 superba **P** superbus **M** superbit **G** || 799 aut agmina **AM** vix agmina *edd.*

- 11 Virginea; a! multum steriles damnatus in annos 800
 Invisusque deis, si quem haec nova gloria segnem
 Praeterit.' Exisset stratis, ni provida signo
 Deidamia dato cunctas hortata sorores
- 130 Liquisset mensas ipsum complexa. Sed haeret
 Respiciens Ithacum coetuque novissimus exit. 805
 Ille quoque incepto paulum ex sermone remittit
 Pauca tamen iungens: 'At tu tranquillus in alta
 Pace mane carisque para conubia natis,
- 135 Quas tibi sidereis divarum vultibus aequas
 Fors dedit, ut me olim tacitum reverentia tangit! 810
 Is decor et formae species permixta virili.'
 Occurrit genitor: 'Quid si aut Bacchea ferentes
 Orgia, Palladias aut circum videris aras?
- 140 Et dabimus, si forte novus cunctabitur auster.'
 Excipiunt cupidi et tacitis spes addita votis. 815
 Cetera depositis Lycomedis regia curis
 Tranquilla sub pace silet, sed longa sagaci
 Nox Ithaco, lucemque cupit somnumque gravatur.
- 145 Vixdum exorta dies et iam comitatus Agyrta
 Tydides aderat praedictaque dona ferebat. 820
 Nec minus egressae thalamo Scyreides ibant
 Ostentare choros promissaque sacra verendis
 Hospitibus. Nitet ante alias regina comesque
- 150 Pelides: qualis Sicalae sub rupibus Aetnae

800 Virginea multum **A** p Virginea; a! multum *corr. Baehrensii* Virginea et multum **GHD** Virginea hic multum **t** || 803 cuncta **P** || 806 Ille quoque **P** Ille quidem *ceteri* | incerto **P** | remittit **AM** remisit *edd.* || 810 Fors **A M** Sors **t** *edd.* || 811 Is decor **PG²pD** Gronovius His decor **PcHt** *Leid.* Hic decor **G** | et formae **AM** est formae *edd. vett.* | Is decor est formae et species *Menkii* Hic decor haec formae species *Livineius* || 812 Quid si aut **P** Quid si *ceteri* || 817 sub nocte **D** | agaci **P** || 818 somnumque gravatur **A** somnoque gravatur **Mm** somnosque gravatur *Heinsius. Cf. Mus. Rhen. XXX p. 476* || 821 thalamo **P** *Leid.* thalamo **Pc M** thalamis *edd.*

- 17 Naidas Ennaeas inter Diana feroxque 825
 Pallas et Elysii lucebat sponsa tyranni.
 Iamque movent gressus thiasisque Ismenia buxus
 Signad edit, quater aera Rheae, quater enthea pulsant
- 155 Terga manu variosque quater legere recursus.
 Tunc thyrsos pariterque levant pariterque reponunt 830
 Multiplicantque gradum, modo quo Curetes in actu,
 Quoque pii Samothraces eunt; nunc obvia versae
 Pectine Amazonio, modo quo citat orbe Lacaenas
- 160 Delia plaudentesque suis intorquet Amyclis.
 Tunc vero, tunc praecipue manifestus Achilles 835
 Nec servare vices nec brachia iungere curat;
 Tunc molles gressus, tunc aspernatur amictus
 Plus solito rumpitque choros et plurima turbat.
- 165 Sic indignantem thyrsos acceptaque matris
 Tympana iam tristes spectabant Penthea Thebae. 840
 Solvuntur laudata cohors repetuntque paterna
 Limina, ubi in mediae iamdudum sedibus aulae
 Munera virgineos visus tractura locarat
- 170 Tydides, signum hospitii pretiumque laboris:
 Hortaturque legant, nec rex placidissimus arcet. 845
 Heu simplex nimiumque rudis, qui callida dona
 Graiorumque dolos variumque ignoret Ulixem!
 Hic aliae, quas sexus iners naturaque ducit,
- 175 Aut teretes thyrsos aut respondentia temptant
 Tympana, gemmatis aut nectunt tempora limbis: 850
 Arma vident magnoque putant donata parenti.
 At ferus Aeacides, radiantem ut comminus orbem,

825 Naidas **PPc** (ut coniecerat *Bentleius* cf. v. 295) Nayadas
H Naides **G²pt** Naiades **DG** *Leid.* | aetneas **PG²** aethneas **Pc**
 ethneas **M** Ennaeas *correxit Gronovius* Hennaes *Heinsius* Cf.
Theb. IV 124 *Silv. V* 3, 277 || 826 eloyisii **P** || 827 thiasisque
 inmoenia **P** || 828 entea **P** enthea *scripsi cum Bachrensis coll.*
Silv. I 5, 1 euhia **PcG²** enchia vel enthia t euchia **M** Evia *edd.* ||
 832 piideis amothraces **P** || 836 brachia iungere **AM** iungere
 brachia **p** || 838 Insolitos *Burmannus* || 847 ignoret **PPcp** ignorat
G²M | va- frumque ignoret *Heinsius*

- 171 Caelatum pugnas (saevis et forte rubebat
 180 Bellorum maculis) acclinem conspicit hastae:
 Infremuit torsitque genas, et fronte relicta 855
 Surrexere comae; nusquam mandata parentis,
 Nusquam occultus amor, totoque in pectore Troia est.
 Ut leo, materno cum raptus ab ubere mores
 185 Accepit pectique iubas hominemque vereri
 Edidicit nullasque rapi nisi iussus in iras, 860
 Si semel adverso radiavit lumine ferrum,
 Eiurata fides domitorque inimicus: in illum
 Prima fames, timidoque iuvat saevire magistro.
 190 Ut vero accessit propius luxque aemula vultum
 Reddidit et simili talem se vidit in auro, 865
 Horruit erubuitque simul. Tunc acer Ulixes
 Admotus lateri submissa voce: 'Quid haeres?
 Scimus' ait, 'tu semiferi Chironis alumnus,
 195 Tu caeli pelagique nepos: te Dorica classis,
 Te tua suspensis exspectat Graecia signis, 870
 Ipsaque iam dubiis nutant tibi Pergama muris.
 Heia, abrumpe moras: sine perfida palleat Ide,
 Et iuvet haec audire patrem, pudeatque dolosam
 200 Sic pro te timuisse Thetin.' Iam pectus amictu
 Laxabat, cum grande tuba sic iussus Agyrtes 875
 Insonuit: fugiunt disiectis undique donis
 Implorantque patrem commotaque proelia credunt.
 Illius intactae cecidere a pectore vestes,

853 et forte rubebat **P****Pc****p****t** *Leid.* et forte rubebant **G**² qui
 forte rubebat **DGH** et forte rubentem *edd.* *Interpunctionem
 correvi* || 854 acclinem conspicit **Ap** *Leid.* acclivem conspicit **M**
 acclinem et conspicit *edd.* | hastae **Ap** *Leid.* hastam **M** | 860 rapi
AGL ruit **M** *cf. v. 791* || 863 iuuet **P** | servire **PM** servisse
G²**Pc** fuisse **H** iuvat saevire *corr. Baehrensium* || 865 talem se
AG *Leid.* se talem **D** (*ut e cod. Voss. emendabat Heinsius*) si-
 milem tandem se *edd.* || 872 Eia abrumpe **P** Heia abrumpe
Pc**G**² Eia rumpe **M** Eia, age, rumpe *edd.* | idem **P** Ide **Pc** *cf.*
v. 927 Ida **G**²**M** idi **t** || 875 achyrtes **P**

- ^{II}
205 Iam clipeus breviorque manu consumitur hasta
(Mira fides!), Ithacumque umeris excedere visus 880
Aetolumque ducem: tantum subita arma calorque
Martius horrenda confundit luce penates.
Immanisque gradu, ceu protinus Hectora poscens,
210 Stat medius trepidante domo: Peleiaque virgo
Quaeritur. Ast alia plangebatur parte relectos 885
Deidamia dolos, cuius cum grandia primum
Lamenta et notas accepit pectore voces,
Haesit et occulto virtus infracta calore est.
215 Demittit clipeum regisque ad lumina versus
Attonitum factis inopinaque monstra paventem, 890
Sicut erat, mediis Lycomedem adfatur in armis:
'Me tibi, care pater, (dubium dimitte pavorem!)
Me dedit alma Thetis: te pridem tanta manebat
220 Gloria; quaesitum Danais tu mittis Achillem,
Gratior et magno, si fas dixisse, parente 895
Et dulci Chirone mihi. Sed corda parumper
Huc advertite libens atque has bonus accipe voces.
Peleus te nato socerum et Thetis hospita iungunt,
225 Adlegantque suos utroque a sanguine divos.
Unam virgineo natarum ex agmine poscunt: 900

v. 898 sq. Eutyches art. II 6 p. 475, 13 K.: 'Stattus Achilleidos I (*ita codd.*, II *mutavit Keilius*) libro: Peleus te nato socerum et Thetis hospita iungunt.'

879 brevior clipeus P | leviorque Menkius || vv. 881. 882 in G² contextu omm., sec. m. marg. additi sunt || 884 Peleaque P pelegia G² peleicaque D Peleia PcM Leid. Peleiaque scripsi. Cf. de coalescentium vocalium apud Statium usu O. Muellerei quaestt. *Statt.* p. 13 || 885 Hast P || 889 Demittit PG² dimittit Leid. dimittit PcM Dimisit H | limina P Pc GH || 890 factis P fati ceteri || 891 Sicut erat nudis P || 892 pavorem P timorem ceteri || 893 Me dedit alma Thetis PcG²M Me dedit Thetis alma P Me Thetis alma dedit Leid. || 895 versus in G² contextu om., marg. sec. manu additus | parentem P || 898 Peleus te AM Euty. Te Peleus p

- 11 Dasne? an gens humilis tibi degeneresque videmur?
 Non renuis. Iunge ergo manus et concipe foedus
 Atque ignosce tuis. Tacito iam cognita furto
 230 Deidamia mihi; quid enim his obstare lacertis,
 Qua potuit nostras possessa repellere vires? 905
 Me luere ista iube; pono arma et reddo Pelasgis
 Et maneo. Quid triste fremis? quid lumina mutas?
 Iam socer es' (natum ante pedes prostravit et addit):
 235 'Iamque avus; immitis quotiens iterabitur ensis,
 Turba sumus.' Tunc et Danai per sacra fidemque 910
 Hospitii blandusque precum compellat Ulixes
 Ille, etsi carae comperta iniuria natae,
 Et Thetidis mandata movent, prodique videtur
 240 Depositum tam grande deae, tamen obvius ire
 Tot metuit fatis Argivaeque bella morari. 915
 Fac velit: ipsam illic matrem sprevisset Achilles;
 Nec tamen abnueret genero se iungere tali, —
 Vincitur. Arcanis effert pudibunda tenebris
 245 Deidamia gradum, veniae nec protinus amens
 Credit et opposito genitorem placat Achille. 920
 Mittitur Haemoniam, magnis qui Pelea factis
 Impleat et classem comitesque in proelia poscat.
 Nec non et geminas regnator Scyrius alnos
 250 Deducit genero viresque excusat Achivis.
 Tunc epulis consumpta dies, tandemque resectum 925
 Foedus, et intrepidus nox conscia iungit amantes.
 Illius ante oculos nova bella et Xanthus et Ide

901 Dasne? an gens humiles P Dasne age? an humilis G²
 Dasne? age an humiles M Dasne: ~annō? humiles Leid. Dasne?
 an gens humilis scripsi || 905 Qua P Quid Pc Qui pG² (corr.
 ex Quid) Que Leid. in ras. | repellereuir///P evadere flammas
 ceteri repellere vires scripsi || 908 prostravit P proiecit ceteri ||
 911 compellit PD || 913 At Thetidis Menkius | videtur PG²M
 veretur Pc edd. veretur (al' videtur) L eid || 914 ire om. P ||
 916 Fac velut P || 917 Barthius versus spurium esse putabat ||
 919 ne protinus P || 922 Impleant P | poscant P || 925 resectum
 P receptum ceteri || 926 nox coniungit P

- 11 Argolicaeque rates atque ipsas cogitat undas
 255 Auroramque timet: cara cervice mariti
 Fusa novi lacrimas iam solvit et occupat artus. 930
 'Aspiciamne iterum meque hoc in pectore ponam,
 Aeacide? rursusque tuos dignabere partus?
 An tumidus Teucrosque lares et capta reportans
 260 Pergama virgineae noles meminisse latebrae?
 Quid precer, heu! timeamve prius? quidve anxia mandem,
 Cui vix flere vacat? Modo te nox una deditque 936
 Inviditque mihi! Thalamis haec tempora nostris?
 Hicne est liber hymen? O dulcia furta dolique,
 265 O timor! abripitur miserae permissus Achilles.
 I (neque enim tantos ausim revocare paratus), 940
 I cautus, nec vana Thetin timuisse memento,
 I felix nosterque redi: nimis improba posco!
 Iam te sperabunt lacrimis planctoque decorae
 270 Troades optabuntque tuis dare colla catenis
 Et patriam pensare toris; aut ipsa placebit 945
 Tyndaris, incesta nimium laudata rapina.
 Ast egomet primae puerilis fabula culpae
 Narrabor famulis, aut dissimulata latebo.
 275 Quin age, duc comitem; cur non ego Martia tecum
 Signa feram? tu pensa manu Baccheaque mecum 950
 Sacra, quod infelix non credet Troia, tulisti.
 Attamen hunc, quem maesta mihi solatia linquis,
 Hunc saltem sub corde tene et concede precanti
 280 Hoc solum, pariat ne quid tibi barbara coniunx,

928 atque ipsas cogitat **P** atque haec iam cogitat **p** rates // // // //
 iā cogitat **G**² atque iam cogitat **Pct** et iamiam cogitat **G** ast
 haec iam cogitat **D** || 929 **t** hoc loco desinit verbis: Explicit ex-
 pliceat | *Bachrensius ante v. 929 lacunam esse statuendam pu-*
tat || 939 abripitur **ApL** arripitur **M** || 942 nisi si improba *Bar-*
thius || 943 sperabunt **A** spectabunt **M** cf. *Mus. Rhen. XXX*
p. 634 sq. || 944 catenis **A** *Leid.* lacertis **M** || 947 egomet **P** ego
 et **PcG**² (*litera m superscr. esse videtur*) ego quae **H** ego **q̄.G**
 ego ceu *Heinsius* || 948 Narrabor, thalamis aut *Schraderus* ||
 950 tu thyrsa manu **P**

- 11 Ne qua det indignos Thetidi captiva nepotes.' 955
 Talia dicentem non ipse inmotus Achilles
 Solatur iuratque fidem iurataque fletu
 Spondet, et ingentes famulas captumque reversus
 285 Ilion et Phrygiae promittit munera gazae.
 Inrita ventosae rapiebant verba procellae. 960

959 munera pugnae (*marg. add.* ∪ care) P || *Post v. 960 in P haec leguntur:* Stai Achill. Lib. Primus Explicit Incipit Liber || *Legenti Vita Feliciter. In cod. Leid. 136 K verba exstant:* Staii ach. L. I. exp. incip. || (*rec. m. corr. V*). *Eodem modo libri duo distinguuntur, nulla adiecta subscriptione, in PcG² cod. Paris 11324 (Suppl. 499 saec. XII—XIII). Cf. Philol. XXXIV p. 475 sqq. Nonnulli codd. novicii versu 960 librum quartum finiunt.*

P. PAPINII STATII
ACHILLEIDOS
LIBER II.

11 Exiit implicitum tenebris umentibus orbem
 Oceano prolata dies, genitorque coruscae
 Lucis adhuc hebetem vicina nocte levabat
 290 Et nondum excusso rorantem lampada ponto.
 Et iam punicea nudatum pectora palla 5
 Insignemque ipsis, quae prima invaserat, armis
 Aeaciden (quippe aura vocat cognataque suadent
 Aequora) prospectant cuncti iuvenemque ducemque
 295 Nil ausi meminisse pavent; sic omnia visu
 Mutatus rediit, ceu numquam Scyria passus 10
 Litora Peliacoque rates escendat ab antro.
 Tunc ex more deis (ita namque monebat Ulixes)
 Aequoribusque Austrisque litat fluctuque sub ipso
 300 Caeruleum regem tauro veneratur avumque
 Nerea: vittata genetrix placata iuvenca est. 15
 Hic spumante salo iaciens tumida exta profatur:
 'Paruimus, genetrix, quamquam haut toleranda iubebas,
 Paruimus nimium, bella ad Troiana ratesque

4 lampata P || 5 nudatum PG²Ald. nodatum PcM nudantem
 G || 7 Aeacidem PG² || 9 meminisse palam H *cod. Gronovii* mu-
 tisse palam *Schraderus* meminisse parem *Baehrensius* || 11 pe-
 liacoque rates excendat P peliaco raptusque ascendit Pc Pe-
 liaco raptus descendat ab antro G²M discedat G descendit H
 Peliacoque rates escendat *scripsi cf. Philol. XXXIV p. 571* ||
 13 Aequoribusque A Aequoreis M || 15 est om. P || 17 toleranda
 p////P iubebar (*corr. ex iubebas*) G²

- 305 Argolicas quaesitus eo.' Sic orsus et alno
 Insiluit penitusque noto stridente propinquis 20
 Abripitur terris: et iam ardua ducere nubes
 Incipit et longo Scyros discedere ponto.
- Turre procul summa lacrimis comitata sororum
- 310 Commissumque tenens et habentem nomina Pyrrhum
 Pendebat coniunx oculisque in carbasa fixis 25
 Ibat et ipsa freto, et puppem iam sola videbat.
 Ille quoque obliquos dilecta ad moenia vultus
 Declinat viduamque domum gemitusque relictæ
- 315 Cogitat: occultus sub corde renascitur ardor
 Datque locum virtus. Sentit Laertius heros 30
 Maerentem et placidis adgressus flectere dictis:
 'Tene' inquit, 'magnæ vastator debite Troiæ,
 Quem Danaæ classes, quem divum oracula poscunt,
- 320 Erectumque manet reserato in limine bellum,
 Callida femineo genetrix violavit amictu 35
 Commisitque illis tam grandia furta latebris
 Speravitque fidem? Nimis o suspensa nimisque
 Mater! an hæc tacita virtus torperet in umbra,
- 325 Quæ vix audito litui clangore refugit
 Et Thetin et comites et quos suppresserat ignes? 40
 Nec nostrum est, quod in arma venis sequerisque
 precantes:

21 Arripitur P G H | ducere nubes P *ita scripsi coll. Verg.*
 crescere

Ecl. 9, 49 cernere nubes G² cernere nubes P c crescere nubes
Leid. M || 22 et longo Scyros P P c et Scyros longo G G² *Leid.* et
 Scyros longe M | discedere A G decrescere *Leid.* M || 24 Comis-
 sumque P Confessumque *ceteri* || 25 Tendebat G² || 26 freto
 P fretum P c G² M fretum et nubem iam sola videbat *Menkius*,
 sola *accusativum generis neutrius esse putans* | Ibat et ipsa
 freto, et puppem iam sola videbat *scripsi* || 30 sentit P H sensit
ceteri | 31 Haerentem G H D *Schraderus* || 34 reserato in limite
 P reserato in limine P c G² M reserato limine *edd.* || 35 violavit P
cf. I 511 Theb. I 149 sq. velavit *ceteri* || 36 ullis G² || 37 nimis
 suspensa P nimio suspensa G² || 38 tacita virtus P P c G D tanta
 virtus G² virtus tacita *edd.*

Venisses —' Dixit, quem talibus occupat heros

Aeacides: 'Longum resides exponere causas

³³⁰ Maternumque nefas; hoc excusabitur ense
Seyros et indecores, fatorum crimina, cultus. 45

Tu potius, dum lene fretum zephyroque fruuntur

Carbasa, quae Danais tanti primordia belli,
Ede: libet iustas hinc sumere protinus iras.'

³³⁵ Hic Ithacus paulum repetito longius orsu:
'Fertur in Hectorea (si talia credimus) Ida 50

Electus formae certamina solvere pastor

Sollicitas tenuisse deas, nec torva Minervae

Ora, nec aetherfi sociam rectoris amico

³⁴⁰ Lumine, sed solam nimium vidisse Dionen.
Atque adeo lis illa tuis exorta sub antris 55

Concilio superum, dum Pelea dulce maritat

Pelion, et nostris iam tunc promitteris armis.

Ira quatit victas; petit exitialia iudex

³⁴⁵ Praemia: raptori faciles monstrantur Amyclae.
Ille Phrygas lucos, matris penetralia caedit 60

Turrigeræ vetitasque solo procumbere pinus

Praecipitat, terrasque freto delatus Achaeas

Hospitis Atridae (pudet heu miseretque potentis

³⁵⁰ Europae!) spoliat thalamos, Helenaque superbus
Navigat et captos ad Pergama devehit Argos. 65

Inde dato passim varias rumore per urbes,

Undique inexciti sibi quisque et sponte coimus

v. 56 sq. Euty ch. art. II 15 p. 483, 28 K.: 'Stattus libro II Achilleidos: dum Pelea dulce maritat Pelion.'

42 Venisses dixit P Venisses ultro ceteri Venisses —' Dixit, scripsi Ipse venis'. Dixit Bachrensium || 43 longum P longum est ceteri || 44 versus in GH post v. 45 invenitur | entese P || 46 zephyroque P zephyrisque ceteri | fruuntur A Leid. sec. m. GHL feruntur Leid. pr. m. edd. || versus 49—69 desunt in D || 49 repetitos P | ortu P | 50 Ida P cf. Silv. I 2, 43 (ut emendaverat Schraderus) ora ceteri || 53 versus in G² contextu om., sec. m. marg. adscriptus est || 58 Ira coquit vel Ira acuit Heinsius

- Ultiores: quis enim illicitis genialia rumpi
 355 Pacta dolis facilique trahi conubia raptu
 Ceu pecus armentumve aut viles messis acervos 70
 Perferat? haec etiam fortes iactura moveret.
 Non tulit insidias divum imperiosus Agenor,
 Mugitusque sacros et magno numine vectam
 360 Quaesiit Europen aspernatusque Tonantem est
 Ut generum. Raptam et Scythico de litore prolem 75
 Non tulit Aeetes, ferroque et classe secutus
 Semideos reges et ituram in sidera puppim.
 Nos Phryga semivirum portus et litora circum
 365 Argolica incesta volitantem puppe feremus?
 Usque adeo nusquam arma et equi, fretaque invia Grais?
 Quid si nunc aliquis patriis rapturus ab oris 81
 Deidamian eat viduaque e sede revellat
 Attonitam et magni clamantem nomen Achillis?
 370 Illius ad capulum rediit manus ac simul ingens
 Impulit ora rubor: tacuit contentus Ulixes. 85
 Excipit Oenides: 'Quin, o dignissima caeli
 Progenies, ritusque tuos elementaque primae
 Indolis et, valida mox accedente iuventa,
 375 Quae solitus laudum tibi semina pandere Chiron,
 Virtutisque aditus, quas membra augere per artes, 90
 Quas animum, sociis multumque faventibus ede:
 Sit pretium longas penitus quaesisse per undas
 Scyron et his primum parmam ostendisse lacertis.'

70 vilis P | farris acervos *Schraderus* || 71 haec etiam **AM**
 haec et non *Leid.* || 75 Vi generum *Gronovius Barthius* | Rapta
 Scythico P | 77 itura **PG**² || 79 Argolicae P || 81 ab aris *coniecerunt Heinsius et Burmannus* || 86 Exceptit P || 88 Idolis P | accen-
 dente P || 91 edis P || 93 his primum arma ostendisse lacertis
 P his primū arm////tendisse lacertis **G**² his primum arm//osten-
 disse lacertis **Pe** his primum armis tendisse lacertos *Leid.* his
 arma primum ostendisse lacertos **G** hiis armis primum tendisse
 lacertos **D** his armis primum intendisse lacertos **M** his primum
 parmam ostendisse lacertis *corr. Baehrensium* hos armis primum
 vestisse lacertos *coniecit Gronovius*

- 380 Quem pigeat sua facta loqui? tamen ille modeste
 Incohat, ambiguus paulum propiorque coacto: 95
 'Dicor et in teneris et adhuc reptantibus annis,
 Thessalus ut rigido senior me monte recepit,
 Non ullos ex more cibos hausisse, nec almīs
- 385 Uberibus satiasset famem, sed spissa leonum
 Viscera semianimesque lupae traxisse medullas. 100
 Haec mihi prima Ceres, haec laeti munera Bacchi,
 Sic dabat ille pater. Mox ire per invia secum
 Lustra gradu maiore trahens visisque docebat
- 390 Adridere feris, nec fracta ruentibus undis
 Saxa nec ad vastae trepidare silentia silvae. 105
 Iam tunc arma manu, iam tunc cervice pharetrae,
 Et ferri properatus amor durataque multo
 Sole geluque cutis; tenero nec fluxa cubili
- 395 Membra, sed ingenti saxum commune magistro.
 Vix mihi bisenos annorum torserat orbēs 110
 Vita rudis, volucres cum iam praevertere cervos
 Et Lapithas cogeat equos praemissaque cursu
 Tela sequi saepe ipse gradu me praepete Chiron.
- 400 Dum velox aetas, campis admissus agebat
 Omnibus, exhaustumque vago per gramina passu 115
 Laudabat gaudens atque in sua terga levabat.
 Saepe etiam primo fluvii torpore iubebat
 Ire super glaciemque levi non frangere planta.
- 405 Hoc puerile decus. Quid nunc tibi proelia dicam
 Silvarum et saevo vacuos iam murmure saltus? 120
 Numquam ille imbelles Ossaea per avia dammas

96 reptantibus **PPcG** *Gruterus* restantibus **G²** crescentibus
M || 98 Non ullos ex more cibos **PPcM** Nullos ex more cibos **G²**
 Non ullos habuisse cibos *Leid.* Non ullas ex more dapes *edd.* |
 hausisse **P** habuisse *ceteri* || 100 semianimisque **P** | libens traxisse
G²PcG *edd. vett.* || 102 invia **P** avia *ceteri* via **G²** || 106 arma **P**
 hasta *ceteri* || 108 fluxa **A** *Leid. (in ras.)* **H** *edd. vett.* flexa **pD**
 laxa **G** || 112 equos **P** (*ut corr. Barthius*) equo *ceteri* || 116 terga
P colla *ceteri* || 118 supra **P** || 120 saevo vacuos **AGH** vacuos
 saevo *edd.* || 121 damās **P** lynces *ceteri*

- Sectari, aut timidas passus me cuspide lyncas
 Sternere, sed tristes turbare cubilibus ursos
 410 Fulmineosque sues, et sicubi maxima tigris
 Aut seducta iugis fetae spelunca leaenae. 125
 Ipse sedens vasto facta expectabat in antro,
 Si sparsus magno remearem sanguine; nec me
 Ante nisi inspectis admisit ad oscula telis.
 415 Iamque et ad ensiferos vicina pube tumultus
 Aptabar, nec me ulla feri Mavortis imago 130
 Praeteriit. Didici, quo Paeones arma rotatu,
 Quo Macetae sua gesa citent, quo turbine contum
 Sauromates falcemque Getes arcumque Gelonus
 420 Tenderet, et flexae Balearicus actor habenae
 Quo suspensa trahens libraret vulnera tortu 135
 Inclusumque suo distingueret aera gyro.
 Vix memorem cunctos, etsi bene gessimus, actus.
 Nunc docet ingentes saltu me iungere fossas,
 425 Nunc caput aeri scandentem prendere montis,
 Quo fugitur per plana gradu, simulacraque pugnae 140
 Excipere immissos curvato umbone molares,
 Ardentesque intrare casas peditemque volantes
 Sistere quadriugos. Memini, rapidissimus ibat
 430 Imbribus adsiduis pastus nivibusque solutis
 Spercheos vivasque trabes et saxa ferebat: 145

122 lincas **P** dammas **PcG²** damas **M** || 123 ursos **P** ursas
ceteri || 129 Iamque et ensiferos **P** Iamque ad ensiferos **PcG²M** ||
 132 contum **AGL** (*ut scribendum censuerant Maturantius Bri-*
tannicus Bentleius) caestum **D** *edd. ante Queckium* contum
vel restim Lipsius cestrum *Scaliger* || 133 arcumque Getes fal-
 cemque Gelonus *Barthius* || 134 textae *Menkius* || 135 vulnera
 tractu **M** || 136 Inclusumque suo distingueret **P** *Paris. 11324* In-
 clusum quotiens discingeret **PcG²** Inclusum quotiens distingue-
 ret **GH** Inclusum quoties distringeret *edd.* || 137 bene **P** modo
ceteri || 138 ingentes **P** ingenti *ceteri* | me vincere *Schraderus* ||
 139 pendentem scandere *Heinsius* || 141 scutato umbone **P** ||
 142 Ardentesque errare **P** || 145 vivasque trabes **P** vulsasque
 trabes **PcG²M** avulsasque **H**

Cum me ille immissum, qua saevior impetus undae,
Stare iubet contra tumidosque repellere fluctus,
Quos vix ipse gradu totiens obstante tulisset.

- 435 Stabam equidem, sed me referebat concitus amnis
Et latae caligo fugae: ferus ille minari 150
Desuper incumbens verbisque urgere pudorem.
Nec nisi iussus abi: sic me sublimis agebat
Gloria, nec duri tanto sub teste labores.
- 440 Nam procul Oebalios in nubila condere discos
Et liquidam nodare Palen et spargere caestus, 155
Ludus erat requiesque mihi; nec maior in istis
Sudor, Apollineo quam fila sonantia plectro
Cum quaterem priscosque virum mirarer honores.
- 445 Quin etiam sucos atque auxiliantia morbis
Gramina, quo nimius staret medicamine sanguis, 160
Quid faciat somnos, quid hiantia vulnera claudat,
Quae ferro cohibenda lues, quae cederet herbis,
Edocuit, monitusque sacrae sub pectore fixit
- 450 Iustitiae, qua Peliacis dare iura verenda
Gentibus atque suos solitus placare bifformes. 165
Hactenus annorum, comites, elementa meorum
Et meminì et meminisse iuvat: scit cetera mater.

149 sed me **P** nec me *ceteri* || *versus 150 sqq. in Pc al. m. adiecti sunt.* | 150 fugae **P** viae *ceteri* | nec me referebat c. a., Set l. c. viae *Baehrensii* || 152 abi **G²G** abii **P Pcp D** | alebat *Baehrensii* || 153 tantos **P** || 155 nodare **P Gronov.** nudare **Pc G² Leid. Mm olim scripseram Mus. Rhen. XXX p. 635 sq. coll. Verg. Aen. III 281 Ge. II 531** | 158 modularer honores *Baehrensii* || 161 vulnera ducat *Heinsii* || 165 placare **PM** pacare **G² Pc** | bifformes **PG²GH** bimembres **Pcp edd.** verendos **D** || 167 EXPLICIT **G²** *In P nulla exstat subscriptio EXPLIC LIB STACII Leid. Post hunc versum permulti libri novicii (plurimi Mus. Britannici, cod. Gronovii 87 (olim Rottendorffianus), Erford. Ratisb. Dresd. apud Queckium) verba spuria praebent: 'Aura silet, puppis currens ad litora venit', quae in D versui 167 anteponuntur; iam pridem a viris doctis expuncta sunt.*

Addenda et Corrigenda.

- pag. 6 vs. 72 *scribe: puppes, pro puppes*
,, 7 ,, 102 *adn.* ,, *Spercheos pro Sperchos*
,, 29 ,, 649 *adn.* ,, *solatur pro solatur*
,, 39 ,, 900 *adn.* *adde: vers. 900 in t deest*
,, 42 ,, 960 *adn.* *scribe: Eodem modo libri duo distinguuntur in edit. Veneta a. 1508, atque nulla adiecta etc.*
-

P. PAPINII STATII
ACHILLEIS ET THEBAIS.

RECENSUIT

PHILIPPUS KOHLMANN.

FASC. II.

THEBAIS.

CUM INDICE NOMINUM.



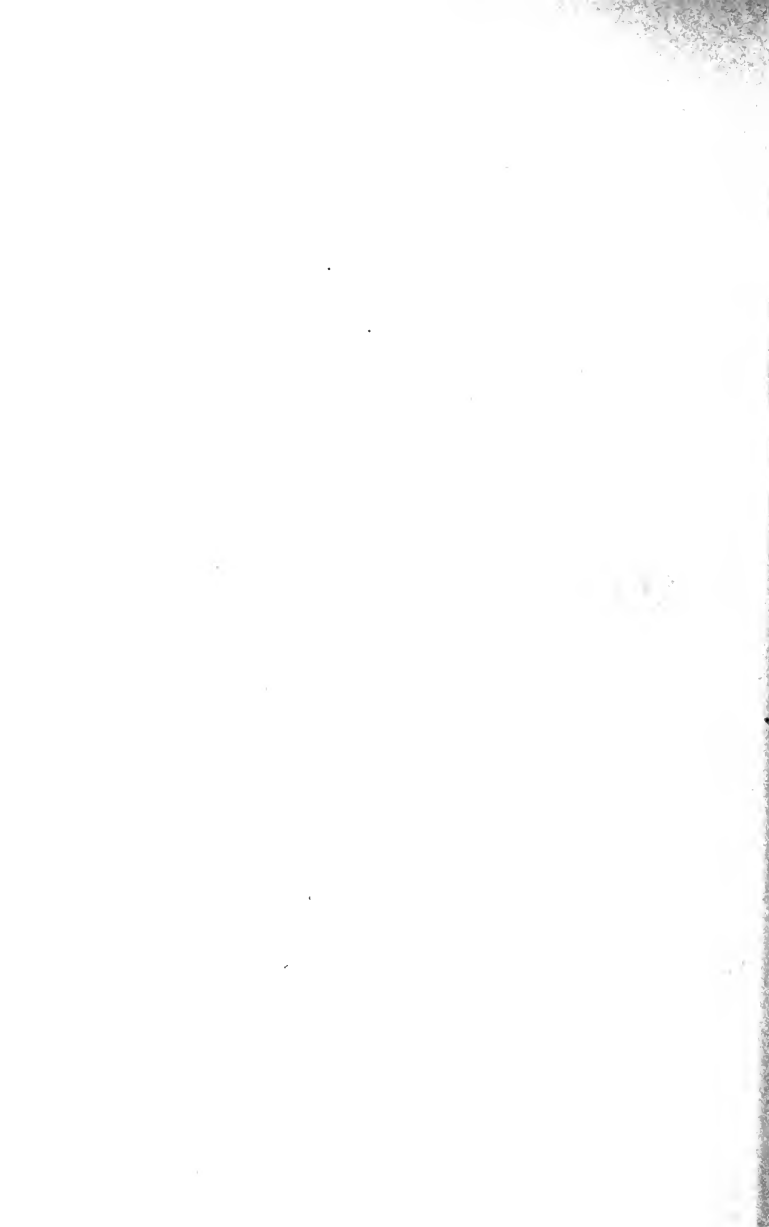
LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXIV.

110A

MEMORIAE
OTTONIS JAHNII
SACRUM.



Editoris praefatio.

De universa novae huius Statii editionis ratione, quid mihi in ea conficienda proposuerim atque ut a viris doctis probaretur effecisse voluerim, cum iam satis verba fecisse mihi videar in praefatione Achilleidi praemissa, quam ante quinque annos promulgavi, nunc satis habui breviter exponere, quibus auxiliis adiutus me ad hanc novam Thebaidos recensionem perficiendam accinxerim. Quod quidem eo libentius feci, cum fasciculo huius voluminis priore, qui Achilleida comprehendit, emisso permulti viri doctissimi, quorum iudicium in his rebus plurimi aestimandum est, amicissime me adhortati sint, ut opus eadem qua incepissem ratione continuarem. Quo etiam factum est, ut desinerem dubitare toti volumini nomen viri illius inlustrissimi ac mihi semper gratissimo animo colendi praeponere, quo adhortatore equidem cum anno MDCCCLXVI Parisios me conferrem impulsus sum, ut pro viribus meis ad perscrutandos bibliothecae tunc imperialis codices ad Statium eiusque scholiasten pertinentes aggrederer.

Quod de Achilleide (praef. p. VIII) pronunciare debui, me viam ingressum nondum patefactam atque apertam nova conatum esse fundamenta iacere ac munire, id in Thebaide recensenda de sex posterioribus tantum libris dicere possum, cum sex priores iam

anno MDCCCLXX ab Ottone Muellero, viro de studiis Statianis provehendis bene merito, in lucem prolati sint apparatu critico instructi uberrimo. Ut in illis recensendis et emendandis mea instituta tenere et pergere iter coeptum studui, sic in his edendis non dubitandum esse putavi, partem aliquam apparatus critici in meam editionem transumere, ita tamen ut semper me mei iudicii fuisse sperem. In ea potissimum re cum Muellero plane consentio, quod item de Achilleide demonstrasse mihi videor, quotquot adhuc innotuerint codices Thebaidos, omnes fluxisse ex duplici origine. Quod iam ante Muellerum videram; nam Parisiis moratus et Puteaneum (P), principem optimi generis codicem, contuli et duos codices alterius recensionis exempla optima praebentes inveni, quibus nemo umquam ad id tempus usus erat. Quorum alterum, Parisinum 10317 (P^c), quo certiorem ducem ad Achilleida recensendam cognoui, eo magis doleo tempus mihi non suffecisse, ut ad Thebaida quoque conferrem, nisi quod permultis locis inspicere potui.¹⁾ Alter codex est Paris. 13046, a me littera S insignitus, de quo infra dicendum erit.

Duas Thebaidos recensiones iam ante scholiastae tempora extitisse constat: ex ipsis scholiis sescentis locis apparet. Alterius eiusque optimae effigiem expressam praebet codex Puteaneus (P) omnium quotquot adhuc excussi sunt excellentissimus; quod in Thebaide magis etiam cerni potest quam in Achilleide. Nam sicut in illa G² et P^c arte cum P coniunctos optimo generi codicum attribuendos esse demonstravi, ita in hac nullus est codex qui Puteanei consimilis

1) Recte me hunc codicem saeculo X^o attribuisse certissimus auctor mihi extitit Leopoldus Delisle, qui id quoque liberalissime per litteras mecum communicavit, se in collectione illa Libri Londiniis adservata codicem Thebaidos invenisse saeculi XIⁱ vel XIIⁱ nondum excussum.

appellari possit, quod qui partem aliquam apparatus critici perlustraverit facile intellet. Alterius recensionis testes optimi putandi sunt: San Germanensis (S) Gudianus 54 (G²) Bambergensis (B). Sequitur deinde copia codicum, qui mixti quod dicunt generis sunt. De codicibus post saec. duodecimum exaratis vix aliquid dicendum est.

Ac de Puteaneo (Paris. 8051 P) quidem in praef. ad Achilleida p. IX dixi. Optimum hunc librum olim diu in monasterio Corbeiensi fuisse, non novo illo ad Visurgim sito, sed vetere ad Samaram condito a°. DCLVII, nuperrime demonstravit Otto Muellerus in libello qui inscribitur 'Electa Statiana' Berol. 1882 p. 12. Quae res apparet e subscriptione libri: 'Lib. s[ancti Petri]'. Litteras uncis inclusas, quae quamvis extinctae sint dilucide possint cerni, a Claudio Puteano ipso erasas esse non immerito coniecit Muellerus, cum constet, Statii exemplar cum aliis codicibus e bibliotheca Corbeiensi tum expilata eum sibi assumpsisse. Puteaneum, quippe quem multo optimum omnium ceterorum codicum et certissimum auctorem esse nemo erit qui neget, maxima cum diligentia ita secutus sum, ut eis tantum locis ab eo discederem, quibus aut indicia manus interpolatricis aut errores librarii manifesti apparerent.

Alterius recensionis exempla mihi praesto fuerunt optima tria: S G² B.

Cod. Parisinus 13046 (San Germanensis 1170) S membranaceus saec. X^o exaratus, forma quam vocant quartanaria, continet foll. 117 solam Thebaida cum glossis spisse adscriptis. Librum ab una manu scriptum, ab altera correctum, in initio et in fine non plane integrum, ipse una cum Puteaneo contuli.

Codex Gudianus 54 G² membran. forma maxima, saec. XIⁱ vel XIⁱ ineuntis (cf. praef. ad Achill. p. X), continet Thebaida et Achilleida. Desunt et toti nonnulli

quaterniones et singula folia, ut interierint hae Thebaidos partes: I 1 — 388, IV 833 — 843, VIII 127 — IX 230, IX 454 — 903. Scholia quae in margine (ut in **B** et **P**^o) inveniuntur permulta pulcherrime scripta, ad emendanda Lactantii verba multum adlatura esse spero. In fol. 145^a leguntur haec: **EXPLICIT LIB. XII. THEBAIDOS INCIPIT P. PAPINI STATII ACHILLEIDOS LIB. I.** Codicem in bibliotheca publica Bremensi, quo Bulthauptius liberalissime eum transmittendum curaverat, ipse contuli.

Codex Bambergensis N IV 11 **B** membran. saec. XIⁱ primum a Muellero quantum scio adhibitus et certus integerque alterius recensiois testis non immerito iudicatus est. Continet foll. 93 solam Thebaida cum scholiis permultis in margine scriptis, quae quidem magnam partem paene extincta difficillima ad legendum sunt. Folia 1^a 22^b 23^a 91 liquore quodam ita perfusa sunt, ut verba poetae paene omnino delerentur. Desunt in hoc libro versus IV 270. 386, VII 296 — 383, IX 53. 187. 378, XI 459. Codicem ad libros sex posteriores ipse contuli, in sex prioribus lectionibus a Muellero prolatis usus sum. Initio libri legitur inscriptio: **IN EP. LIB. I. STATII. PAPINII. SVRSVLI. THEBAIDOS;** in fine totius carminis leguntur haec: **P. PAPINI. STATII THEBAIDOS LIBER XII. EXPLICIT.**

Optimis his codicibus adiungendi sunt ceteri alterius generis libri manuscripti, quorum lectiones ubicumque inter se congruunt littera **M** significavi. Sunt autem hi:

Cod. Roffensis (Mus. Brit. 15 CX) r saec. X^o exaratus continet Thebaida. Eum iam Bentleius cum quattuor aliis codicibus ad Thebaida contulerat et littera **Q** insignierat, ut docemur eis quae vir ille clarissimus exemplari editionis Gevartianae nunc in

Museo Britannico conservato scripta reliquit. (Cf. infra p. XIV. M. Hauptius Acta academ. Berol. anni 1861 p. 1079). Conlationem ad sex libros priores Thebaidos a se anno 1864 factam Godofredus Kinkelius Tigurinus summa cum liberalitate mihi permisit. De nonnullis locis librorum posteriorum difficilioribus E. M. Thompsonius Londiniensis, vir summae eruditionis atque humanitatis, libentissime me edocuit.

Cod. Bernensis 156 b membranaceus saec. XIⁱ 4^o obl., qui fuit olim Petri Danielis Aurelianensis 1564 (cf. H. Hageni catal. codd. Bernens. p. 230), continet foll. 95 Thebaida et Achilleida. Cuius libri varias lectiones cum Hermannus Hagenus iam Ottoni Muellero transmisisset, quarum ille eam partem, quae ad sex libros priores pertinet, in Addendis editionis suae p. 284 sqq. exscripsit, satis habui a viro doctissimo et liberalissimo petere, ut me de lectionibus librorum posteriorum dubium certiore faceret; quod quidem humanissime mihi praebuit.

Cod. Gronovii 70 (Nr. 374 apud Geelium) olim Berneggeri g membran. saec. XIⁱ 214 foll. 4^o, pulcherrime scriptus nec tamen una eademque manu, continet Thebaida cum scholiis in margine adscriptis. Inscriptis aliquis, fortasse Berneggerus, ligamento: 'Nobiliss. Ioan. Ludovicus Peyerus Scaphusianus hoc bibliothecae Herbipolitanae spolium dono misit Matthiae Berneggero. 1635.' Codex non parvi momenti habendus est et cuius scholia videntur digna, quae accuratius perlustrentur. Desunt libri II versus 367—458. Citat Gronovius 'codicem optimum, quem a v. cl. Berneggero utendum acceperit' ad Theb. X 166 (171) XI 429. 567 II 551 VIII 226. Librum ipse contuli.

Cod. Cassellanus (olim Hasungensis) c, cuius lectiones una cum commentario publici iuris fecit C. F. Weberus progr. univers. Marburg. 1853. Liber exaratus initio saec. XIⁱ (anno MX auctore Webero)

et coenobio Hasungensi donatus ab Aribone Norico, archiepiscopo Moguntino († 1031), constat foliis membraneis formae maioris 162 et diligentissime ita scriptus est, ut in quavis pagina lineis distributa versus triceni legantur. Manus correctrix eius qui codicem transcripsit raro apparet, saepius alterius et hic illic tertii qui errores emendaverunt. Continet autem contextum Thebaidos integrum et in margine ab eadem manu scriptam particulam commentarii Lactantiani in Thebaida I 696 — II 93.

De cod. Parisino 8052 p, Leidensi (Bibl. Publ. Lat. XVIII 136 K), Gudiano 52 G, Helmstadiensi 319 b H cum iam accuratius exposuerim in praef. ad Achill. p. X. XII, nunc satis habeo confirmare, mihi horum quos nominavi codicum lectiones ad Thebaida quoque praesto fuisse. Accessit cod. Taurinensis T, incertae aetatis, cuius varias lectiones diligenter descripsit F. A. Menkies ex Burmanni Secundi exemplo editionis Lindenbrogianae (quod nunc in bibliotheca academ. Gotting. adservatur), qui eas ex editione Gronoviana, ad cuius marginem notatae fuerant a Dorvillio, transtulerat cum Cassellani codicis varietate ad exemplar illud Tiliobrogianum.

Enumeratis codicibus, quorum lectionibus ut vel integris vel maximam partem uterer mihi contigit, venio nunc ad eos quos sive ad singulos tantum libros Thebaidos sive ad loca aliquot difficiliora adhibere potui. Sunt autem hi:

Cod. Monacensis 6396 (olim Frisingensis 196) f saec. XIⁱ, qui Thebaida cum scholiis Lactantii continet. Usus sum hic illic conlatione a Muellero editioni suae inserta.

Codices Behottiani (Beh. 1. 2) incertae aetatis, quorum varias lectiones in XII Thebaidos libros V. Cl. Georgio Turgotio Harcuriani Sodalitii provisori Adrianus Behottius misit et editioni Tiliobrogianae

adtextendos curavit (Cf. *Append. ed. Lindenbr. p. 513—536*). Utriusque codicis lectiones cum plerumque a Behottio inter se non distinguantur, his locis signum Beh. posui, ubicumque vero lectio unius alteriusve expresse notatur, litteris Beh. 1 vel 2, ubi consentiunt Behh. usus sum. In altero libro eodemque vetustissimo totus liber primus librique secundi initium desiderabatur.

Cod. Pragensis 2 (*Bibl. univers. VIII. H. 31*) saec. XI—XIIⁱ, a compluribus manibus exaratus, continet Thebaida inde a libri primi v. 513 usque ad v. 635 libri duodecimi. Hunc codicem duosque alios primum ad lucem protulit Ioannes Kellius in libello qui inscribitur: 'die Klassischen Handschriften in Prager Bibliotheken, Prag 1872' p. 22 sqq. Duo illi sunt cod. Prag. 1 (*ibid. VIII. H. 11*) saec. XIIⁱ et cod. Prag. 3 (*ibid. capit. cathedr. M. 124*) saec. XIIIⁱ, quos ad libri tertii quadringentos versus Kellius cum editione Muelleri contulit et varietatem lectionum publici iuris fecit. Hi tres codd. artissime inter se coniuncti, ut ex eodem fonte derivatos esse verisimile sit, maxime congruunt e codicibus ceteris cum f. Quorum cum Prag. 2 multo optimus videretur, per litteras Kellium adii, ut me de eius lectionibus accuratius certiolem faceret; quod mihi petenti vir summae doctrinae atque humanitatis liberalissime praebuit, adiunctis etiam excerptis nonnullis ex duobus reliquis codicibus.

Cod. Parisinus 8055 olim Colbertinus (*Colb.*) membran. continet cum alia tum pag. 1—140 Thebaida manu saec. XIIIⁱ exaratam cum scholiis et glossis adscriptis. Ipse, cum Parisiis morarer, adhibui.

Cod. Rehdigeranus (*ibid. urb. Vratisl. 125*) R saec. XIVⁱ, quem qui ante Thomam Rehdigerum possidebat in Italia a Petro Florentino bibliopola Ur-

binati emerat. Lacunam quae fuerat in libro VIII inde a v. 157 usque ad v. 682 manus Itala saec. XVⁱ explevit et folia octo inseruit. Desunt in codice libri sexti vv. 575—706. Lectiones eius benignissime mecum communicavit Markgrafius, praefectus bibliothecae urbanae Vratislaviensis.

Quattuor codicum Cantabrigiensium, quos praeter Roffensem, de quo supra dixi, contulerat Bentleius, lectionibus usus sum, quoad ex eis quae Hauptius et Muellerus adnotaverunt fieri poterat. Vir summi ingenii de libris illis manuscriptis ipse in folio editioni Gevartianae a se adhibitae praefixo (quod exemplar in Museo Britannico extat) haec scripsit: 'Variarum lectionum ad Thebaida sine litera ex vetere codice in Pergameno qui est Collegii S^{ti} Petri Cantabrigiae [π]. Litera ϕ notat varias lectiones ad partem 8^{vi} et 9ⁿⁱ libri et 10 ex fragmento MS. ibidem. Litera γ notat codicem ex bibliotheca publica Cantabrigiae in folio. Litera δ codicem ex bibliotheca Coll. Emanuelis Cantabrigiae. Litera θ notat codicem ex Bibliotheca Regia annorum DCC [r].'

Codices octo olim Palatinos, qui postea cum praeda cetera belli triginta annorum Romam sunt delati, adhibuit Ianus Gruterus, cum inde ab a. 1602 usque ad a. 1622 praefectus bibliothecae Palatinae esset. Quod sibi ipse proposuerat, carmina Statii edere, non est exsecutus; scripsit vero codicibus illis adhibitis 'Suspiciones ad Statii Thebaida' nec tamen absolvit. Testis est F. Handius, qui constituerat commentationes Gruteri per aliquot libellos cum eis communicare, qui his studiis operam darent. At suspiciones in librum primum tantum edidit in progr. academ. Ienens. 1851; plura promulgare morte prohibitus est.

Neque neglexi lectiones codicum a Lindenbrogio praeter Puteaneum in editione Parisiis 1600 emissa

commemoratorum, qui ei suppeditati erant a Paulo Petavio (Pet.) Petro Daniele (Dan.) amicis Aurelianusibus; attamen dolendum est virum doctissimum, sicut erat mos eius aetatis, non satis accurate sigla quibus utebatur codicum singulorum distinxisse. Hisce insuper accesserat Nic. Fabri liber, quem ipsemet ad exemplar vetustum emendaverat. Exemplari manu Lindenbrogii ipsius correcto, quod nunc servatur in bibliotheca Hamburgensi, cum liberalissime huc a M. Islero mihi transmissum esset, ut ipse uti possem factum est.

Quattuor, quibus usus est Bernartius in editione Antverpiae 1595 promulgata, codicum Buslidiani Langiani Laurentiani Lipsiani lectiones ubicumque vel inter se vel cum aliis peioris notae congruunt, signo **m** usus sum (cf. praef. ad Achill. p. XIII).

Accedunt reliquiae quaedam codicum deperditorum, quae paulatim a viris doctis in lucem prolatae sunt. Et fragmentum codicis membran., prout ipse coniecit, saec. XIⁱ continens Theb. V 114—193. 674—753 VI 274—351 Ludovicus Trossius publici iuris fecit in Bibl. critic. Hildes. 1820 T. I fasc. 5 p. 389 sqq. Littera **t** insignivi. Quattuor folia cod. Dusseldorfensis (fortasse olim Werdensis) membran. saec. X—XIⁱ (**d**) inventa et edita a Schmitzio et Crecelio (Mus. Rhen. XXI p. 438 sqq. XXXII p. 632 sqq.) continent Theb. IX 235—304. 726—791. 865—907. Sex folia codicis membran. saec. XIIⁱ incertae originis, quae nunc latent, olim habuit eorumque lectiones palam fecit F. Deycks in progr. Monasteriensi 1865 (**D**). Continebant Theb. III 334—473. 693—719 IV 1—18. 26—55. 63—90. 379—407. 415—442. 451—477. 486—512. 725—843.

Haec fere habui, quae dicerem de codicibus sive a me ipso sive aliorum opera conlatis. Quibus ex-

positis nunc memoranda esse mihi videntur ea adiumenta, quae huic editioni e schedis virorum doctissimorum et nostrae aetatis et priorum saeculorum exorta sunt. Minorem quam speraveram fructum percepi ex Bernartianae editionis exemplo, quod nunc in bibl. Gottingensi servatur (8. cod. philol. 146), in cuius margine pauca adnotavit emendavit explicavit ad Thebaida I. I. Scaliger.²⁾ Plura decerpsi ex Hugonis Grotii exemplari editionis Tiliobrogianae in bibl. Leidensi servato (Nr. 759 D 8). Grotium, vel ut populares appellare solent τὸν μέγαρα, Statium plurimi aestimasse constat; ipse enim in epistula ad I. F. Gronovium (Lutetiae 10 decemb. 1637) 'Papinium' inquit, 'vir doctissime, magni feci semper, ut qui Virgilio omnigena eruditione haud multum cedat, spiritu autem poetico certe quibusdam in partibus, si per criticos dicere liceat, dubiam ei faciat palmam'. Eiusdem viri inlustrissimi emendationes inveniuntur in exemplari editionis Tiliobrogianae Heidelbergensi, quod ne neglegerem cum a Godofredo Kinkelio amicissime admonitus essem, liberalitate Zangemeisteri factum est, ut liber huc mihi transmitteretur. Fuit ille quondam Casperii Gevartii, qui et ipse multas emendationes in margine inscripsit suam editionem parans; scripseritne ille Grotii quoque coniecturas, quibus nomen auctoris additum est, an Grotius ipse, disceptare nequeo. Postea liber I. G. Graevii factus est. Excerptis Nic. Heinsii et Ioannis Peyraredi, quae in bibl. Berolinensi servantur (Ms. Diez. B. Sant. 81 et 117) ut hic uti possem, liberalitate Lepsii viri clarissimi mihi concessum est. De codice Anglicano quem Heinsius saepissime citat certi aliquid dici non potest, cum vir doctissimus nihil de eo adnotaverit.

2) Ad Silvas cod. Senensem contulit, de quo vid. quae adnotavit Handius in praef. ad Silvas p. XXII.

Maiorem fructum praebuerunt emendationes luculentissimae et Richardi Bentley, quae leguntur in illo Musei Britannici exemplo, de quo supra (p. XIV) dixi, et Ioannis Schraderi ex legato Santeni (MS. Diez. B. Sant. 47) a M. Hauptio l. l. p. 1081 sqq. primum ad lucem prolatae, quas omnes in apparatus criticum, in textum non paucas recipere non dubitavi.

Nec mihi defuit exemplar illud editionis Bipontinae, in cuius margine manus Caroli Lachmanni viri summi ingenii et doctrinae inde ab a. 1811 emendationum et coniecturarum copiam inscripsit.³⁾ Muellerus primus hunc eruditionis thesaurum ut ita dicam invenit et ad sex libros priores publici iuris fecit. Quae in illo exemplari adnotata leguntur ut omnia domi depingere possem, concessit mihi humanitas Ernesti Curtii; servatur enim liber in apparatu archaeologico universitatis litterarum Berolinensis.

Denique ad totam Thebaida recensendam mihi adfuerunt schedae F. A. Menkii (cf. praef. ad Achill. p. XIV sq.), ex quibus cum conlationes codicum Gudiani 52 Helmstadiensis Taurinensis, quas vir doctissimus ipse summa cum diligentia confecit, et emendationes Scriverii Heinsii Burmanni, quas ex exemplaribus Gottingensibus descripsit, tum non paucas easque acutissimas ipsius coniecturas repetii. Quod ut commode perficere potuerim, debeo liberalitati Barackii, summi bibl. Argentoratensis praefecti.

Restat nunc ut eis viris doctissimis eruditissimisque, qui mihi in hac editione perficienda adfuerunt suaque opera me adiuverunt, gratias agam quam maximas. Quos cum in eis quae supra dixi plerosque iam memoraverim, hoc loco imprimis mihi nominandus est

3) Scripsit etiam in libello academ. Gottingensi 1815 p. 11 sqq. de aliquot locis Thebaidos emendandis (= scripta minor II 1876 p. 47 sqq.).

Aemilius Baehrensius Groningensis, quippe qui cum pridem viro de studiis poetarum Latinorum provehendis meritissimo progressus huius meae editionis curae fuerit non solum onus molestissimum suscepit plagularum mecum corrigendarum sed etiam inter corrigendum pro suo ingenio permultas emendationes vel coniecturas acutissimas mecum communicaverit, quarum non paucas in textum recipere non dubitavi. Nec exiguum fructum percepi ex emendationibus et explanationibus ad Statium scriptis ab Henrico Koestlino Hamburgensi, quos et in voll. Philologi XXXV XXXVI XXXVII publici iuris fecit et per litteras amicissime mihi transmisit. Codicibus autem procurandis et transmittendis me sibi devinxerunt praeceteris du Rieu Leidensis, vir decus omnium bibliothecariorum appellandus, et praefectus bibliothecae Bambergensis.

Quod indicem nominum accuratissimum ad universa Statii carmina pertinentem adiciendum curavi, spero fore ut a viris doctis comprobetur, eoque magis doleo conlegam dilectissimum, qui hoc opusculum summo studio ac diligentia perfecit, nomen suum indicari vetuisse.

Haec de universa huius editionis ratione dicenda habui.

Scribebam Emdae mense Aprili a. 1884.

Philippus Kohlmann.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER I.

Fraternas acies alternaque regna profanis
Decertata odiis sontesque evolvere Thebas,
Pierius menti calor incidit. Unde iubetis
Ire, deae? Gentisne canam primordia dirae,
Sidonios raptus et inexorable pactum 5
Legis Agenoreae scrutantemque aequora Cadmum?
Longa retro series, trepidum si Martis operti
Agricolam infandis condentem proelia sulcis
Expeditam penitusque sequar, quo carmine muris
Iusserit Amphion Tyrios accedere montes, 10
Unde graves irae cognata in moenia Baccho,
Quod saevae Iunonis opus, cui sumpserit arcus
Infelix Athamas, cur non expaverit ingens
Ionium socio casura Palaemone mater;

v. 1. 'Fraternas — regna' Serv. ad Aen. I in. — 9 sq.
'quo — montes' Acron ad Horat. carm. III 11, 1.

STATII POETAE LIBER THEBAID. PRIMVS INCIPIT ∴
P || 1—388 *desunt in G²*, 1—512 *desunt in Prag.²*; *totus liber*
primus librique secundi initium in altero cod. vetustissimo
Adriani Behottii desiderabatur || 5 rapt^{us} P || 10 Tyrii *Gro-*
novius, sed cf. IX 406 XII 693

Atque adeo iam nunc gemitus et prospera Cadmi 15
 Praeteriisse sinam: limen mihi carminis esto
 Oedipodae confusa domus! Quando Itala nondum
 Signa nec Arctos ausim spirare triumphos
 Bisque iugo Rhenum, bis adactum legibus Histrum
 Et coniurato deiectos vertice Dacos 20
 Aut defensa prius vix pubescentibus annis
 Bella Iovis. Tuque, o Latiae decus addite famae,
 Quem nova mature subeuntem exorsa parentis
 Aeternum sibi Roma cupit (licet artior omnes
 Limes agat stellas et te plaga lucida caeli, 25
 Pleiadum Boreaeque et hiulci fulminis expers,
 Sollicitet, licet ignipedum frenator equorum
 Ipse tuis alte radiantem crinibus arcum
 Imprimat, aut magni cedat tibi Iuppiter aequa
 Parte poli), maneat hominum contentus habenis, 30
 Undarum terraeque potens, et sidera dones.
 Tempus erit, cum Pierio tua fortior oestro
 Facta canam: nunc tendo chelyn satis arma referre
 Aonia et geminis sceptrum exitiale tyrannis
 Nec furiis post fata modum flammasque rebelles 35
 Seditioe rogi tumulisque carentia regum
 Funera et egestas alternis mortibus urbes,
 Caerula cum rubuit Lernaeo sanguine Dirce

28 sq. 'Ipse — imprimat' Mythogr. Vatic. III 8, 10 p.
 205 B. — 36 sq. 'tumulisque — funera' schol. Theb. IV 641
 p. 151 L. — 38. 'caerula — Dirce' Acron ad Horat. carm.
 IV 2, 25.

16 limes *codd.*, corr. *Baehrensii* || 18 spirare *N. Heinsii*
 sperare **PBM** || 21 vi// **P** || 22 Templa *Grotius* | Iovi *Lach-*
mannus | tē^uque **P** tē^{te}que **S** tuque **BM**; tuque ut *Lachmannus* ||
 23 maturi *codd.*, corr. *Lachmannus* || 24 illas^{omnes} **P** || 28 late
Schraderus || 29 ac magni *Baehrensii* || 32 pierio (*suprascr.* l.
 laurigero) **P Colb. Pal.**¹ *schol.* laurigero **BM** || 33 tento *Gro-*
novius | caelin **P** | *interpunctionem corr. Bentleyus*

Et Thetis arentes adsuetum stringere ripas
 Horruit ingenti venientem Ismenon acervo. 40
 Quem prius heroum, Clio, dabis? inmodicum irae
 Tydea? laurigeri subitos an vatis hiatus?
 Urget et hostilem propellens caedibus amnem
 Turbidus Hippomedon, plorandaque bella protervi
 Arcados atque alio Capaneus horrore canendus. 45
 Impia iam merita scrutatus lumina dextra
 Merserat aeterna damnatum nocte pudorem
 Oedipodes longaque animam sub morte tenebat.
 Illum indulgentem tenebris imaeque recessu
 Sedis inaspectos caelo radiisque penates 50
 Servantem tamen adsiduis circumvolat alis
 Saeva dies animi, scelerumque in pectore Dirae.
 Tunc vacuos orbes, crudum ac miserabile vitae
 Supplicium, ostentat caelo manibusque cruentis
 Pulsat inane solum saevaque ita voce precatur: 55
 'Di, sontes animas angustaque Tartara poenis
 Qui regitis, tuque umbrifero Styx livida fundo,
 Quam video, multumque mihi consueta vocari
 Adnue, Tisiphone, perversaque vota secunda:
 Si bene quid merui, si me de matre cadentem 60
 Fovisti gremio et traiectum vulnere plantas
 Firmasti, si stagna peti Cirrhaea bicorni
 Interfusa iugo, possem cum degere falso

45. 'atque — canendus' schol. Theb. VIII 374 p. 290 L. —

48. 'longaque — nocte trahebat' schol. Theb. XI 582 p. 394 L. — 60. 'si — merui' schol. Theb. I 56 p. 5 L. — 62. 'si — bicorni' schol. Theb. VII 347 p. 255 L.

39 Tethys et *Lachmannus* || 45 alto *Friesemannus* (*Collectan. critic. p. 204 sq.*) || 48 Oedippodes **P** | sub morte **P** sub nocte **BM** | trahebat **p** *schol.* || 52 lues animi sc. i. p. curae *Friesemannus* | saliantque i. p. dirae *O. Muellerus* (*El. Stat. p. 15*) pelluntque *Baehrensius* || 55 Palpat *cad. m. corr. in* Pulsat **P**

Contentus Polybo, trifidaeque in Phocidos arto
 Longaevum implicui regem secuique trementis 65
 Ora senis, dum quaero patrem, si Sphingos iniquae
 Callidus ambages te praemonstrante resolvi,
 Si dulces furias et lamentabile matris
 Conubium gavisus ini noctemque nefandam
 Saepe tuli natosque tibi, scis ipsa, paravi, 70
 Mox avidus poenae digitis caedentibus ultro
 Incubui miseraque oculos in matre reliqui:
 Exaudi, si digna precor quaeque ipsa furenti
 Subiceres. Orbum visu regnisque carentem
 Non regere aut dictis maerentem flectere adorti, 75
 Quos genui quocumque toro; quin ecce superbi
 (Pro dolor!) et nostro iamdudum funere reges
 Insultant tenebris gemitusque odere paternos.
 Hisne etiam funestus ego? et videt ista deorum
 Ignavus genitor? Tu saltem debita vindex 80
 Huc ades et totos in poenam ordire nepotes.
 Indue quod madidum tabo diadema cruentis
 Unguibus abripui, votisque instincta paternis
 I media in fratres, generis consortia ferro
 Dissiliant. Da, Tartarei regina barathri, 85
 Quod cupiam vidisse nefas, nec tarda sequetur
 Mens iuvenum; modo, Dira, veni: mea pignora nosces?

64 sq. 'trifidaeque — regem' schol. Theb. VII 344 p. 255 L.
 — 74. 'orbum — carentem (parentem *cod. Paris. 8063*)' schol.
 Theb. I 56 p. 5 L. — 81. 'et — nepotes' Serv. ad Aen. I 185.

64 ar^{ce} P arce GHTp arvo emarg. || 69 inii PSp edd. || 71
 aude^u P | cedentibus PS || 72 in mente π prob. Benteio in
 morte Peyraredus || 74 carentem PTC² schol. parentem BGHc¹
 Beh. 1 (al. carentem) || 76 et 77 inter se transpositi leguntur in
 T || 77 verum spurium esse putabat Barthius || in funere P in
 funere R || 81 poenam in totos Bachrensus | penates Koestli-
 nus || 83 abripui P abrupti BM arripui H abrupt/ c || 85 'multi
 dissiciant (dissentiant Lind.) legunt' schol. Dissideant Gevar-
 tius || 87 modo, dira, veni Lachmannus digna PBM mea digna

Talia dicenti crudelis diva severos
 Advertit vultus. Inamoenum forte sedebat
 Coccyton iuxta, resolutaque vertice crines 90
 Lambere sulphureas permiserat anguibus undas.
 Ilicet igne Iovis lapsisque citatior astris
 Tristibus exsiluit ripis: discedit inane
 Vulgus et occursus dominae pavet; illa per umbras
 Et caligantes animarum examine campos 95
 Taenariae limen petit inremeabile portae.
 Sensit adesse Dies, piceo nox obvia nimbo
 Lucentes turbavit equos; procul arduus Atlas
 Horruit et dubia caelum cervice remisit.
 Arripit extemplo Maleae de valle resurgens 100
 Notum iter ad Thebas; neque enim velocior ullas
 Itque reditque vias cognataque Tartara mavult.
 Centum illi stantes umbrabant ora cerastae,
 Turba minax diri capitis; sedet intus abactis
 Ferrea lux oculis, qualis per nubila Phoebes 105
 Atracia rubet arte labor; suffusa veneno
 Tenditur ac sanie gliscit cutis; igneus atro
 Ore vapor, quo longa sitis morbique famesque
 Et populis mors una venit; riget horrida tergo
 Palla, et caerulei redeunt in pectora nodi: 110
 Atropos hos atque ipsa novat Proserpina cultus.
 Tunc geminas quatit ira manus: haec igne rogali
 Fulgurat, haec vivo manus aera verberat hydro.

91. 'sulphureas — undas' schol. Theb. I 566 p. 33 L. —
 104 sq. 'sedet — oculis' schol. Theb. XI 584 p. 394 L. —
 109 sq. 'riget — palla' schol. Theb. III 264 p. 95 L. *tamquam*
Vergilii.

veni, modo **G** modo, diva, veni *O. Muellerus* mea digna (veni
 modo) p. n. *Baehrensii* || 98 athlas **P G T r c** cf. *V 430 VII 4* ||
 101 sq. vel crebrior u. l. r. v. cognatave T. malunt *Baehren-*
sii || 102 cognatave **B M** || 104 minor *codd.*, minax *corr.* *Lach-*
mannus || 106 arte decor *Lachmannus* albor *Baehrensii* || 112
 ira minas † manus **B** ira minas **G b** *codd.* *Gronovii* r (*suprascr.*

Ut stetit, abrupta qua plurimus arce Cithaeron
 Occurrit caelo, fera sibila crine virenti 115
 Congeminat, signum terris, unde omnis Achaei
 Ora maris late Pelopeaque regna resultant.
 Audiit et medius caeli Parnasus et asper
 Eurotas, dubiamque iugo fragor impulit Oeten
 In latus, et geminis vix fluctibus obstitit Isthmos. 120
 Ipsa suum genetrix curvo delphine vagantem
 Abripuit frenis gremioque Palaemona pressit.
 Atque ea Cadmeo praeceps ubi culmine primum
 Constitit adsuetaque infecit nube penates,
 Protinus attoniti fratrum sub pectore motus, 125
 Gentilisque animos subiit furor aegraque laetis
 Invidia atque parens odii metus, inde regendi
 Saevus amor, ruptaeque vices iurisque secundi
 Ambitus impatiens, et summo dulcius unum
 Stare loco, sociisque comes discordia regnis. 130
 Sic ubi delectos per torva armenta iuvencos
 Agricola imposito sociare adfectat aratro,
 Illi indignantes, quis nondum vomere multo
 Ardua nodosos cervix descendit in armos,
 In diversa trahunt atque aequis vincula laxant 135
 Viribus et vario confundunt limite sulcos:
 Haud secus indomitos praeceps discordia fratres
 Asperat. Alterni placuit sub legibus anni

118. 'audiit — Parnassus' schol. Lucan. V 71 p. 156, 22
 U. — 122. 'pressitque Palaemona mater' citat Serv. ad Aen.
 VII 518. — 129 sq. 'summo — regnis' schol. Lucan. I 92
 p. 21 W.

*al. m. t illa minans) illa manus H ira minax Heinsius ira
 minans vel minax Gronovius || 122 Abripuit PSBc Arripuit M ||
 124 tabe Barthius || 125 attonitae f. s. p. mentes Lachmannus
 attonito Bachrensus || 126 Gentilisque Pπ Gentilesque BM || 129
 dulcius uni N. Heinsius e cod. Anglic. qui praebebat imo || 130
 regni GL Scaliger || 131 Sicuti Bachrensus || 135 et iniquis vin-
 cula Wakefieldus*

Exilio mutare ducem. Sic iure maligno
 Fortunam transire iubent, ut scepra tenentem 140
 Foedere praecipiti semper novus angeret heres.
 Haec inter fratres pietas erat, haec mora pugnae
 Sola nec in regem perduratura secundum.
 Et nondum crasso laquearia fulva metallo,
 Montibus aut alte Grais effulta nitebant 145
 Atria, congestos satis explicitura clientes;
 Non impacatis regum advigilantia somnis
 Pila, nec alterna ferri statione gementes
 Excubiae, nec cura mero committere gemmas
 Atque aurum violare cibis: sed nuda potestas 150
 Armavit fratres, pugna est de paupere regno.
 Dumque uter angustae squalentia iugera Dirces
 Verteret aut Tyrii solio non altus ovaret
 Exulis ambigitur, periit ius fasque bonumque
 Et vitae mortisque pudor. Quo tenditis iras, 155
 A miseri? Quid si peteretur crimine tanto
 Limes uterque poli, quem Sol emissus Eoo
 Cardine, quem portu vergens prospectat Hiberno,
 Quasque procul terras obliquo sidere tangit
 Avius aut Borea gelidas madidive tepentes 160
 Igne Noti? Quid si Phrygiae Tyriaeque sub unum
 Convectentur opes? Loca dira arcesque nefandae
 Suffecere odio, furiisque immanibus emptum

149 sqq. 'necum cura — regno' schol. Lucan. I 96 p. 22
 W. — 152 sq. 'dumque — verteret' schol. Theb. II 433 p. 67 L.

144 fulva **PBbpc**¹ *Dan.* π *Lips.* fulva **Tc**² *Beh.* m culta
Gebhardus || 145 Gentibus *Bachrensium* | effossa *Koestlinus* ||
 153 non actus *Bachrensium* || 154 perit **Pr** || 155 irae *Lachman-*
nus || 157 sol emersus *N. Heinsius* || 158 porta v. p. Ibera π
Gruterus || 160 Aut notus aut boree **P** || 161 non (quid *sec. m.*
suprascr.) si phrygiae tyriaeq. **P** phrigie tyrieque **G** phrygiae
 tyriaeve. **BS** *Beh.* **T** phrigiae tyriaeve **c** frigiae tiriaeve **rH**
 tyriae phrygiaeve π *Dan.* *Petav. edd. vett.* tyriae prygiaeve p ||
 162 Converrentur *F. Modius* Conferrentur *Bachrensium*

Oedipodae sedisse loco. Iam sorte cadebat
 Dilatus Polynicis honos. Quis tunc tibi, saeve, 165
 Quis fuit ille dies, vacua cum solus in aula
 Respiceres ius omne tuum cunctosque minores,
 Et nusquam par stare caput? Iam murmura serpunt
 Plebis Echioniae, tacitumque a principe vulgus
 Dissidet, et, qui mos populis, venturus amatur. 170
 Atque aliquis, cui mens humili laesisse veneno
 Summa nec impositos umquam cervice volenti
 Ferre duces, 'Hancne Ogygiis' ait, 'aspera rebus
 Fata tulere vicem, totiens mutare timendos
 Alternoque iugo dubitantia subdere colla? 175
 Partiti versant populorum fata manaque
 Fortunam fecere levem. Semperne vicissim
 Exulibus servire dabor? tibi, summe deorum
 Terrarumque sator, sociis hanc addere mentem
 Sedit? An inde vetus Thebis extenditur omen, 180
 Ex quo Sidonii nequiquam blanda iuveni
 Pondera Carpathio iussus sale quaerere Cadmus
 Exul Hyanteos invenit regna per agros,
 Fraternasque acies fetae telluris hiatu
 Augurium seros dimisit ad usque nepotes? 185
 Cernis, ut erecta torvum sub fronte minetur
 Saevior adsurgens dempto consorte potestas.
 Quas gerit ore minas, quanto premit omnia fastu!
 Hicne umquam privatus erit? Tamen ille precanti
 Mitis et adfatu bonus et patientior aequi. 190
 Quid mirum? Non solus erat. Nos, vilis in omnes

164 sq. 'iam — honos' schol. Theb. I 312 p. 20 L. —
 173 sq. 'Ogygiis — vicem' schol. Theb. II 85 p. 48 L.

164 toro *Schraderus* | carebat *codd.*, corr. *Bernartius* ||
 174 Pacta et 177 brevem *Baehrensus* || 179 caecis *Gruterus* ||
 181 Sidonius *Lachmannus* || 184 hiatus *Lachmannus* || 186 erecta
 torvum *Baehrensus* erectum torua *codd.* ut e rictu *O. Mueller-*
rus || 190 effatu *Br*

Prompta manus casus, domino cuicumque parati.
 Qualiter hinc gelidus Boreas, hinc nubifer Eurus
 Vela trahunt, nutat mediae fortuna carinae,
 (Heu dubio suspensa metu tolerandaque nullis 195
 Aspera sors populis!) hic imperat, ille minatur.'

At Iovis imperio rapidi super atria caeli
 Lectus concilio divum convenerat ordo
 Interiore polo. Spatiis hinc omnia iuxta,
 Primaequae occiduaeque domus et fusa sub omni 200
 Terra atque unda die; mediis sese arduus infert
 Ipse deis, placido quatiens tamen omnia vultu,
 Stellantique locat solio; nec protinus ausi
 Caelicolae, veniam donec pater ipse sedendi
 Tranquilla iubet esse manu. Mox turba vagorum 205
 Semideum et summis cognati nubibus amnes
 Et compressa metu servantes murmura venti
 Aurea tecta replent. Mixta convexa deorum
 Maiestate tremunt, radiant maiore sereno
 Culmina et arcano florentes lumine postes. 210
 Postquam iussa quies siluitque exterritus orbis,
 Incipit ex alto (grave et inmutabile sanctis
 Pondus adest verbis, et vocem Fata sequuntur):
 'Terrarum delicta nec exsaturabile Diris

205 sq. 'Mox — semideum' schol. Theb. I 720 p. 41 L. —
 206. 'et — amnes' schol. Theb. I 365 p. 23 L. — 213. 'et —
 sequuntur' Serv. ad Aen. II 54 et X 628.

193 nubifer Auster *van Kooten ad Hom. Lat. 737 coll. V*
 704 sq. VIII 425, *sed cf. Lucan. II 459 Sil. X 322* || 196 ^s mors
 P || 197 imperio PRHL *edd. rett. imperiis BM* || 199 huic
 omnia Marklandus | iusta TH Beh. iustis Peyraredus || 200
 effusa *codd.* et fusa *corr. Marklandus et Lachmannus* | 202 nutu
 Heinsius, *sed cf. VIII 82* || 205 iuuet ecce P || 209 ^f tremunt
 P || 210 et aeterno vel aetherio fulgentes Friesemannus || 213
 secuntur PBc | facta sequuntur Burmannus || 214 exsaturabile
 Pp Colb. m exsatiabile Anglic. exsuperabile BM *edd.*

Ingenium mortale queror. Quonam usque nocentum 215
 Exigar in poenas? taedet saevire corusco
 Fulmine, iam pridem Cyclopum operosa fatiscunt
 Bracchia et Aeoliis desunt incudibus ignes.
 Atque adeo tuleram falso rectore solutos
 Solis equos, caelumque rotis errantibus uri, 220
 Et Phaethontea mundum squalere favilla.
 Nil actum, neque tu valida quod cuspide late
 Ire per illicitum pelago, germane, dedisti.
 Nunc geminas punire domos, quis sanguinis auctor
 Ipse ego, descendo. Perseos alter in Argos 225
 Scinditur, Aonias fluit hic ab origine Thebas.
 Mens cunctis* imposta* manet: quis funera Cadmi
 Nesciat et totiens excitam a sedibus imis
 Eumenidum bellasse aciem, mala gaudia matrum
 Erroresque feros nemorum et reticenda deorum 230
 Crimina? Vix lucis spatio, vix noctis abactae
 Enumerare queam mores gentemque profanam.
 Scandere quin etiam thalamos hic impius heres
 Patris et inmeritae gremium incestare parentis
 Appetiit, proprios (monstrum!) revolutus in ortus. 235
 Ille tamen superis aeterna piacula solvit
 Proiecitque diem, nec iam amplius aethere nostro
 Vescitur; at nati (facinus sine more!) cadentes

225. 'Perseos — scinditur' schol. Theb. III 441 p. 103 L.
 — 235. 'proprius — ortus' schol. Theb. X 796 p. 368 L.

219 adeo r ideo **PBM** || Anne ideo *Baehrensius* || 227 imposita
PH inposta **Bcg** iposta (i. n̄) posita *al. m. suprascr. Leid.*
 inposta **M** impasta *Barthius* innota *Peyraredus* infesta *Bar-*
claius infausta *Cruceus* in prava *Baehrensius* 'imposta mens
 est infixā, firma, non mutabilis' *Handius* | movet **Bcrb Dan.**
Anglic. | munera *Koestlinus* || 228 ab **Brb** || 230 feros hominum
Marklandus feros, memorum *O. Muellerus* || 235 (monstrum!)
Scaliger monstrum **Gγπm** monstrum proprios **T** monstro **PBM** |
 in hortus **P**

Calcavere oculos. Iam iam rata vota tulisti,
 Dire senex! meruere tuae, meruere tenebrae 240
 Ultorem sperare Iovem. Nova sontibus arma
 Iniciam regnis, totumque a stirpe revellam
 Exitiale genus. Belli mihi semina sunt
 Adrastus socer et superis adiuncta sinistris
 Conubia. Hanc etiam poenis incessere gentem 245
 Decretum; neque enim arcano de pectore fallax
 Tantalus et saevae periit iniuria mensae.'

Sic pater omnipotens. Ast illi saucia dictis
 Flammato versans inopinum corde dolorem
 Talia Iuno refert: 'Mene, o iustissime divum, 250
 Me bello certare iubes? scis, semper ut arces
 Cyclopum magnique Phoroneos inclita fama
 Sceptra viris opibusque iuven, licet improbus illic
 Custodem Phariae somno letoque iuvencae
 Extinguas, saeptis et turribus aureus intres. 255
 Mentitis ignosco toris: illam odimus urbem,
 Quam vultu confessus adis, ubi conscia magni
 Signa tori tonitrus agis et mea fulmina torques.
 Facta luant Thebae: cur hostes eligis Argos?
 Quin age, si tanta est thalami discordia sancti, 260
 Et Samon et veteres armis excinde Mycenae,
 Verte solo Sparten. Cur usquam sanguine festo
 Coniugis ara tuae, cumulo cur turis Eoi
 Laeta calet? Melius votis Mareotica fumat
 Coptos et aerisoni lugentia flumina Nili. 265

245 sq. 'hanc — decretum est' Eutyches *lib. II p. 482*,
 29 K. — 258. 'tonitrus — torques' Serv. *ad Aen. V 694 poetae*
nomine omisso. — 264. 'Mareotica fumat' Acron. *ad Horat.*
carm. I 37, 14.

244 ah iuncta *Lachmannus prob. Muellero* sat iuncta
Baehrensii || 246 Decretum est **TH** *Eutyches* | arcani *Baehren-*
sii || 255 Extinguas **P** *edd. vett.* Restinguas **Bcr Beh. b schol.**
 257 vultum *Baehrensii* || 260 tanti *Gronovius* || 264 fumant **P**

Quod si prisca luunt auctorum crimina gentes
 Subvenitque tuis sera haec sententia curis,
 Percensere aevi senium: quo tempore tandem
 Terrarum furias abolere et saecula retro
 Emendare sat est? Iamdudum ab sedibus illis 270
 Incipe, fluctivaga qua praeterlabitur unda
 Sicanios longe relegens Alpheos amores.
 Arcades hic tua (nec pudor est) delubra nefastis
 Imposuere locis, illic Mavortius axis
 Oenomai Geticoque pecus stabulare sub Haemo 275
 Dignius, abruptis etiamnum inhumata procorum
 Reliquiis trunca ora rigent. Tamen hic tibi templi
 Gratus honos, placet Ida nocens mentitaque manes
 Creta tuos. Me Tantaleis consistere tectis,
 Quae tandem invidia est? Belli deflecte tumultus 280
 Et generis miserescere tui. Sunt impia late
 Regna tibi, melius generos passura nocentes?
 Finierat precibus miscens convicia Iuno.
 At non ille gravis dictis, quamquam aspera motu,
 Reddidit haec: 'Equidem haud rebar te mente secunda
 Laturam, quodcumque tuos, licet aequus, in Argos 286
 Consularem, neque me, detur si copia, fallit
 Multa super Thebis Bacchum ausuramque Dionem
 Dicere, sed nostri reverentia ponderis obstat.
 Horrendos etenim latices, Stygia aequora fratris 290
 Obtestor (mansurum atque inrevocabile verbum),

268 sqq. 'quo tempore — emendare facta' Eutyches *lib. II* p. 473, 12 sqq. K.

267 Haec sera subvenitque tuis **Br** || 268 a quo *Madvigius* atque hoc tempore *Sandstroemius* || 270 Emendare facta *Eutyches*. sat est: iamdudum *distinxit Sandstroemius* || 279 regnis *Anglic.* terris *Beh.* considerare regnis *vel* terris *N. Heinsius* || 283 precibus miscens **P Beh.** **T** miscens precibus **BM** || 284 at non ille gravi dictis (quamquam aspera) motu *Barthius prob.* *Duebnero* quamquam aspera motus reddidit *Gruterus* || 287 si detur **GHTm edd. vet.** || 288 thebas **P** | dionem **PB** || 291 et inrevo-

Nil fore, quod dictis flectar! Quare impiger alis
 Portantes praecede notos, Cyllenia proles,
 Aera per liquidum regnisque inlapsus opacis
 Dic patruo: superas senior se attollat ad auras 295
 Laius, extinctum nati quem vulnere nondum
 Ulterior Lethes accepit ripa profundi
 Lege Erebi; ferat haec diro mea iussa nepoti:
 Germanum exilio fretum Argolicisque tumentem
 Hospitiis, quod sponte cupit, procul impius aula 300
 Arceat, alternum regni infitatus honorem.
 Hinc causae irarum, certo reliqua ordine ducam.'

Paret Atlantiades dictis genitoris et inde
 Summa pedum propere plantaribus inligat alis,
 Obnubitque comas et temperat astra galero. 305
 Tum dextrae virgam inseruit, qua pellere dulces
 Aut suadere iterum somnos, qua nigra subire
 Tartara et exangues animare adsueverat umbras.
 Desiluit, tenuique exceptus inhorruit aura.
 Nec mora, sublimis raptim per inane volatus 310
 Carpit et ingenti designat nubila gyro.

Interea patriis olim vagus exul ab oris
 Oedipodionides furto deserta pererrat
 Aoniae. Iam iamque animi male debita regna
 Concipit, et longum signis cunctantibus annum 315
 Stare gemit. Tenet una dies noctesque recursans

cabile **PBM** et non revocabile **R** atque inrevocabile *Burmannus* ita et revocabile *Baehrensium* | verbum *Scriverius* verum *codd.* || 292 quo **RH Pal. 1 Pal. 5 m. sec. edd.** qui *Pal. 4* | alis *Gruterus ex Pal. 4* ales **PBM** || 295 se attollat **PSTr Beh. Leid. 4 codd.** *Gruteri* se tollat **Bpg (cum ras.)** | *malim* in auras; *cf. Ov. Met. IV 721 Verg. Aen. IV 176* || 298 ferat hic **P** || 301 regnum **P** || 302 Hae causae *Lachmannus, cui versus spurius esse videbatur* | dicam **Bp¹rbL** || 304 alas **P** || 305 et tempora vasta galero *Scriverius* || 310 sublimis **P** sublimes **BM** || 314 animi *O. Muellerus animis codd.* animus *Baehrensium*

Cura virum, si quando humilem decedere regno
 Germanum et semet Thebis opibusque potitum
 Cerneret; hac aevum cupiat pro luce pacisci.
 Nunc queritur ceu tarda fugae dispendia, sed mox 320
 Attollit flatus ducis et sedisse superbus
 Deiecto iam fratre putat: spes anxia mentem
 Extrahit et longo consumit gaudia voto.
 Tunc sedet, Inachias urbes Danaeiaeque arva
 Et caligantes abrupto sole Mycenae 325
 Ferre iter impavidum, seu praevia ducit Erinys,
 Seu fors illa viae, sive hac inmota vocabat
 Atropos. Ogygiis ululata furoribus antra
 Deserit et pingues Baccheo sanguine colles.
 Inde plagam, qua molle sedens in plana Cithaeron 330
 Porrigitur lassumque inclinat ad aequora montem,
 Praeterit. Hinc arte scopuloso in limite pendens
 Infames Scirone petras Scyllaeaque rura
 Purpureo regnata seni mitemque Corinthon
 Linqvit et in mediis audit duo litora campis. 335
 Iamque per emeriti surgens confinia Phoebi
 Titanis late, mundo subvecta silenti,
 Rorifera gelidum tenuaverat aera biga;
 Iam pecudes volucresque tacent, iam somnus amaris

325. 'et — Mycenae' Priscian. XI 9, 39 p. 574 H. schol.
 Lucan. VII 451 p. 554 W. Acron ad Horat. carm. I 16, 17. —
 338. 'rorifera — biga' Serv. ad Aen. II 272 cf. ad V 721 et
 Pompei comm. art. Donati V p. 167, 22 K.

317 dece, re t descendere r descendere d || 319 laevam
Baehrensium | pro laude **G** *Beh. Peerlkampius* || 320 heu!
Barthius || 322 deiecto iam **P** deiecto se **BM** || 323 praesumit
Baehrensium || 326 eriny/ **P** || 329 Pentheo sanguine *Barthius*
N. Heinsius || 330 chiteron **P** || 331 lapsumque **b** *Colb. L sex*
Gruteri lapsuque **Rp** *edd. vett.* || 332 Hinc Actes scopuloso
 limite *Marklandus* || 333 schirone **PH** || 334 ditemque *Schraderus*
 mollemque *Lachmannus* || 337 et late **P** | subvecta **PGHc**¹
 subiecta **BM** *schol.* || 339 amaris **f** *Lindenbrogius* auaris *codd.*

Inrepsit curis pronusque ex aethere nutat, 340
 Grata laboratae referens oblivia vitae.
 Sed nec puniceo rediturum nubila caelo
 Promisere iubar, nec rarescentibus umbris
 Longa repercusso nituere crepuscula Phoebō:
 Densior a terris et nulli pervia flammae 345
 Subtextit nox atra polos. Iam claustra regentis
 Aeoliae percussa sonant, venturaque rauco
 Ore minatur hiems, venti transversa frementes
 Confligunt axemque emoto cardine vellunt,
 Dum caelum sibi quisque rapit; sed plurimus Auster
 Inglomerat noctem, tenebrosa volumina torquens, 351
 Defunditque imbres, sicco quos asper hiatu
 Praesolidat Boreas; nec non abrupta tremescunt
 Fulgura, et attritus subita face rumpitur aether.
 Iam Nemea, iam Taenariis contermina lucis 355
 Arcadiae capita alta madent; ruit agmine facto
 Inachus et gelidas surgens Erasinus in undas.
 Pulverulenta prius calcataque flumina nullae
 Aggeribus tenere morae, stagnoque refusa est
 Funditus et veteri spumavit Lerna veneno. 360

344. 'longa — Phoebō' Serv. ad Aen. II 268. — 352 sq.
 'sicco — Boreas' Serv. ad Aen. VIII 429. — 360. 'funditus —

340 Inrepsit **P** irrepsit *cod. Burmanni* irrepsit *Petav.* inrepsit **G** irrepsit *vel* surrepsit *Heinsius* Inserpsit **BM** | ex aethere **P** *Palat.* 1 per aera *ceteri* || 345 Densior Atracis *Sandstroemius* || 346 regentis **P** || 349 emotum *Muellerus* | verrunt *Bachrensius* || 351 Inglomeras **T**, unde *Burmannus coni.* Inglomerans | noctem tenebrosa v. torquens **PG** noctem et tenebrosa v. torquet **BM** || 355 Nemeae **PG** plurimi *Gruteri* Nemea **BGr** Nemeae **Hp** *Formam* Nemea omnibus locis dedi, cf. *infra* II 378 IV 159. 825. V 44. 749 VI 516 et *Priscian.* VII in. et *Lactant.* ad h. l. || 356 magno (*suprascr.* 1 facto) **P** || 357 surgens **BM** urgens **G** vergens **PH** | in undas (*in marg. m. al.* ^ ad arctos) **P** in undas **G** *Petav.* ad arctos **Bg** *Leid.* arthos **T** ad auras *Duebnerus* gelida s. E. in unda *Muellerus* || 358 calcataque **PG** calcandaque **BM**

Frangitur omne nemus, rapiunt antiqua procellae
 Bracchia silvarum, nullisque aspecta per aevum
 Solibus umbrosi patuere aestiva Lycaeï.
 Ille tamen, modo saxa iugis fugientia ruptis
 Miratus, modo nubigenas e montibus amnes 365
 Aure pavens passimque insano turbine raptas
 Pastorum pecorumque domos, non segnius amens
 Incertusque viae per nigra silentia vastum
 Haurit iter: pulsat metus undique et undique frater.
 Ac velut hiberno deprensus navita ponto, 370
 Cui neque Temo piger neque amico sidere monstrat
 Luna vias, medio caeli pelagique tumultu
 Stat rationis inops, iam iamque aut saxa malignis
 Expectat submersa vadis aut vertice acuto
 Spumantes scopulos erectae incurrere prorae: 375
 Talis opaca legens nemorum Cadmeius heros
 Accelerat, vasto metuenda umbone ferarum
 Excutiens stabula, et prono virgulta refringit
 Pectore; dat stimulos animo vis maesta timoris,
 Donec ab Inachiis victa caligine tectis 380
 Emicuit lucem devexa in moenia fundens
 Larisaeus apex. Illo spe concitus omni
 Evolat, hinc celsae Iunonia templa Prosymnae
 Laevus habens, hinc Herculeo signata vapore
 Lernaei stagna atra vadi, tandemque reclusis 385
 Infertur portis. Actutum regia cernit
 Vestibula; hic artus imbri ventoque rigentes

veneno' Priscian. VII 12, 62 p. 339 H. — 363. 'et umbrosi — Lycaeï' Serv. ad Georg. III 472 Isidor. Orig. XIV 8, 37.

363 et umbrosi *Serv.* || 365 Miratus **Bc**¹ *Leid. Schraderus*
 Miratur **Pc**^{2g} || 366 Ire *Lachmannus* || 367 *interpunctionem corr.*
Menkius || 371 nec amico **G** *Muellerus* || 379 animo *om.* **P** | vis
 mixta timore *Peyraredus* || 384 habens **PR** *edd. vett.* habet **M**
 abet **B** | labore *Peyraredus*

Proicit ignotaeque acclinis postibus aulae
Invitat tenues ad dura cubilia somnos.

Rex ibi tranquille, medio de limite vitae 390
In senium vergens, populos Adrastus habebat,
Dives avis et utroque Iovem de sanguine ducens.
Hic sexus melioris inops, sed prole virebat
Feminea, gemino natarum pignore fultus.
Cui Phoebus generos (monstrum exitiabile dictu! 395
Mox adaptata fides) fato ducente canebat
Saetigerumque suem et fulvum adventare leonem.
Id volvens non ipse pater, non docte futuri
Amphiarae vides (etenim vetat auctor Apollo);
Tantum in corde sedens aegrescit cura parenti. 400

Ecce autem antiquam fato Calydonia relinquens
Olenius Tydeus (fraterni sanguinis illum
Consciis horror agit) eadem sub nocte sopora
Lustra terit, similesque notos dequestus et imbres,
Infusam tergo glaciem et liquentia nimbis 405
Ora comasque gerens subit uno tegmine, cuius
Fusus humo gelida partem prior hospes habebat.
Hic vero ambobus rabiem fortuna cruentam
Attulit: haut passi sociis defendere noctem
Culminibus paulum, alterni nil verba minasque 410
Cunctantur; mox ut iactis sermonibus irae
Intumuerere satis, tum vero erectus uterque
Exertare umeros nudamque lacescere pugnam.

390 sq. 'medio — habebat' schol. Lucan. I 129 p. 27 W.

389 tenuis P teneros Gronovius || 390 tranquillae codd.
corr. Muellerus || 393 vigebat Wakefieldus || 396 fato P aeuo
BM edd. euo G²r Leid. || 398 Id P Haec BG²M edd. || 399 ver-
sum om. G²B (in contextu, sed in marg. pr. m. exhibit) | etenim
— sedens verba om. S || 400 versum om. G² in contextu, sed in
summo margine pr. m. exhibit | parentis GHp paventi N. Hein-
sius 'ex optimo cod.' || 402 Oenius Anglic., unde Heinsius Oeneus
coniecit coll. V 661 || 406 rigens Heinsius || 410 alterni P alternis
ceteri | nil Bachrensium in codd. cf. III 719

Celsior ille gradu procera in membra simulque
 Integer annorum, sed non et viribus infra 415
 Tydea fert animus, totosque infusa per artus
 Maior in exiguo regnabat corpore virtus.
 Iam crebros ictus ora et cava tempora circum
 Obnixi ingeminant, telorum aut grandinis instar
 Rhiphaeae, flexoque genu vacua ilia tundunt. 420
 Non aliter quam Pisaeo sua lustra Tonanti
 Cum redeunt crudisque virum sudoribus ardet
 Pulvis; at hinc teneros caveae dissensus ephēbos
 Concitat, exclusaeque expectant praemia matres:
 Sic alacres odio nullaque cupidine laudis 425
 Accensi incurrunt, scrutatur et intima vultus
 Unca manus penitusque oculis cedentibus intrat.
 Forsan et accinctos lateri (sic ira ferebat)
 Nudassent enses, meliusque hostilibus armis
 Lugendus fratri, iuvenis Thebane, iaceres, 430
 Ni rex, insolitum clamorem et pectore ab alto
 Stridentes gemitus noctis miratus in umbris,
 Movisset gressus, magnis cui saucia curis
 Pendebat somno iam deteriore senectus.
 Isque ubi progrediens numerosa luce per alta 435
 Atria dimotis adverso limine claustris
 Terribilem dictu faciem, lacera ora putresque
 Sanguineo videt imbre genas: 'Quae causa furoris,
 Externi iuvenes (neque enim meus audeat istas

415 sq. 'nec non et — animus' Priscian. VII 5, 16 p. 299 H. — 417. 'maior — virtus' Serv. ad Georg. IV 83. — 434. 'pendebat — senectus' Acron ad Horat. carm. II 11, 8.

415 nec non et *Prisc.* || 416 totos **BG²rbc** *Beh. Petav.* || 422 reddunt **BG²rbc** || 427 intrat **P** instat **BM** *edd.* || 428 furebat *Bachrensius* || 433 saucia *Lachmannus* sobria *codd.* || 435 nemorosa *Friesemannus* || 436 demotis **BG²cr** || 439 sq. audeat ista civis et Inachus *Menkius* audeat ire *Burmānus* audeat istic *vel* istac *Handius.* *Ad locutionem* audere in manus *cf. Verg. Aen. II 347*

Civis in usque manus), quisnam implacabilis ardor 440
 Exturbare odiis tranquilla silentia noctis?
 Usque adeone angusta dies et triste, parumper
 Pacem animo somnumque pati? Sed prodite tandem,
 Unde orti, quo fertis iter, quae iurgia? Nam vos
 Haut humiles tanta ira docet, generisque superbi 445
 Magna per effusum clarescunt signa cruorem.'

Vix ea, cum mixto clamore obliqua tuentes
 Incipiunt una: 'Rex o mitissime Achivum,
 Quid verbis opus? ipse undantes sanguine vultus
 Aspicias.' Haec passim turbatis vocis amarae 450
 Confudere sonis; inde orsus in ordine Tydeus
 Continuat: 'Maesti cupiens solacia casus
 Monstriferae Calydonis opes Acheloiaque arva
 Deserui; vestris haec me ecce in finibus ingens
 Nox operit. Tecto caelum prohibere quid iste 455
 Arcuit? an quoniam prior haec ad limina forte
 Molitus gressus? pariter stabulare bimembres
 Centauros unaque ferunt Cyclopas in Aetna
 Compositos. Sunt et rabidis iura insita monstris
 Fasque suum: norunt sociare cubilia terrae. 460
 Sed quid ego? aut hodie spoliis gavisus abibis,
 Quisquis es, his, aut me, si non effectus oborto
 Sanguis hebet luctu, magni de stirpe creatum
 Oeneos et Marti non degenerare paterno
 Accipies.' 'Nec nos animi nec stirpis egentes —' 465
 Ille refert contra, sed mens sibi conscia fati

464 sq. 'Marti — paterno' schol. Theb. II 726 p. 80 L.
 'Marti — aspicias' schol. Theb. IV 111 p. 125 L.

444 horti P cf. v. 235 || 455 quis *codd. corr. Bachrensius* ||
 456 Arcuit (*corr. ex Arguit*) G²c¹ Arguit PBM || 457 Molitus
 PG²rc¹ Molitur BM | partem P || 460 suum : norunt *Bachrensius*
 suum nobis *codd.* suum : et non vis *Lachmannus* || 462 oborto
 P ab orto B aborto G²M || 465 egentes P egemus BG²M | *Stattius*,
ut solet, sermonem abruptit, cf. III 87. 280. 291 IV 518 VIII 60.
506. 514 X 730 XI 167 XII 301. 385 Ach. I 47. 657. 780

Cunctatur proferre patrem. Tunc mitis Adrastus:
 'Immo agite, et positis, quas nox inopinaque suasit
 Aut virtus aut ira, minis succedite tecto.
 Iam pariter coeant animorum in pignora dextrae. 470
 Non haec incassum divisque absentibus acta;
 Forsan et has venturus amor praemiserit iras,
 Ut meminisse iuuet.' Nec vana voce locutus
 Fata senex, siquidem hanc perhibent post vulnera iunctis
 Esse fidem, quanta partitum extrema protervo 475
 Thesea Pirithoo, vel inanem mentis Oresten
 Opposito ravidam Pylade vitasse Megaeram.
 Tunc quoque mulcentem dictis corda aspera regem
 Iam faciles (ventis ut decertata residunt
 Aequora, laxatisque diu tandem aura superstes 480
 Immoritur velis) passi subiere penates.
 Hic primum lustrare oculis cultusque virorum
 Telaque magna vacat: tergo videt huius inanem
 Inpexis utrimque iubis horrere leonem,
 Illius in speciem, quem per Teumesia tempe 485
 Amphitryoniades fractum iuvenalibus annis
 Ante Cleonaei vestitus proelia monstri.
 Terribiles contra saetis ac dente recurvo
 Tydea per latos umeros ambire laborant
 Exuviae, Calydonis honos. Stupet omine tanto 490
 Defixus senior, divina oracula Phoebi

483 sq. 'tergo — leonem' schol. Theb. VI 722 p. 227 L.

468 quae **PB**¹**cr** || 470 in] en vel ut *Bachrensius*, delet
Lachmannus || 472 Forsitan **P** | praemiserat **BG**²**M** || 474 per vul-
 nera **P** | iunctam *Bachrensius* || 475 Isse *Gruterus* | quanta//
 (*suprascr.* † quantū) **P** || 478 mulcente **PS** | rege **PS** || 479 facili
Burmans || 480 tandem *Peyraredus* tamen *codd.* || 481 passu
Bernartius pacti *Grotius* || 486 iuvenalibus **PB**¹**G**² *pr. m.*
 iuuenilibus **B** *al. m.* **G**² *sec. m.* **M** iuuenibus **r** || 487 vestitus **P**
 vestitur **BG**²**M** || 488 Terribilis **P** || 490 Exubię **P** || 491 divinaque
GT divinaque carmina *Burmans*

Agnoscens monitusque datos vocalibus antris.
 Obtutu gelida ora premit, laetusque per artus
 Horror iit; sensit manifesto numine ductos
 Adfore, quos nexis ambagibus augur Apollo 495
 Portendi generos, vultu fallente ferarum,
 Ediderat. Tunc sic tendens ad sidera palmas:
 'Nox, quae terrarum caelique amplexa labores
 Ignea multivago transmittis sidera lapsu,
 Indulgens reparare animum, dum proximus aegris 500
 Infundat Titan agiles animantibus ortus,
 Tu mihi perplexis quaesitam erroribus ultro
 Advehis alma fidem veterisque exordia fati
 Detegis: adsistas operi tuaque omina firmes.
 Semper honoratam dimensis orbibus anni 505
 Te domus ista colet; nigri tibi, diva, litabunt
 Electa cervice greges, lustraliaque exta
 Lacte novo perfusus edet Vulcanius ignis.
 Salve prisca fides tripodum obscurique recessus!
 Deprendi, Fortuna! deos.' Sic fatus, et ambos 510
 Innectens manibus tecta interioris ad aulae
 Progreditur. Canis etiamnum altaribus ignes
 Sopitum cinerem et tepidi libamina sacri
 Servabant; adolere focos epulasque recentes
 Instaurare iubet. Dictis parere ministri 515
 Certatim accelerant; vario strepit icta tumultu
 Regia: pars ostro* tenues* auroque sonantes
 Emunire toros alteque inferre tapetas,

493 sq. 'laetusque — iit' Serv. ad Aen. II 559 poetae nomine omisso.

495 Ac fore *Gruterus* | flexis *Bachrensius* || 505 demensis *Lachmannus* || 510 Deprendit *Palat. 1 prob. Grutero* | Sic fatus, et] *similiter loquitur poeta II 188 III 496 V 689 VII 390 X 271 XII 773* || 511 interioris *Schraderus* ulterioris *codd.* || 512 castis *Bachrensius* || 517 tenues *corruptum tinctos Mullerus* || 518 toris *Barthius* | alteque P alt^oesque (o al. m.) B altosque G²M *edd.*

Pars teretes levare manu ac disponere mensas.
 Ast alii tenebras et opacam vincere noctem 520
 Adgressi tendunt auratis vincula lychnis.
 His labor inserto torrere exanguia ferro
 Viscera caesarum pecudum, his cumulare canistris
 Perdomitam saxo Cererem. Laetatur Adrastus
 Obsequio fervere domum, iamque ipse superbis 525
 Fulgebat stratis solioque effultus eburno.
 Parte alia iuvenes siccati vulnera lymphis
 Discumbunt, simul ora notis foedata tuentur
 Inque vicem ignoscunt. Tunc rex longaevis Acasten
 (Natarum haec altrix eadem et fidissima custos 530
 Lecta sacrum iustae Veneri occultare pudorem)
 Imperat acciri tacitaque immurmurat aure.
 Nec mora praeceptis, cum protinus utraque virgo
 Arcano egressae thalamo: mirabile visu,
 Pallados armisonae pharetrataeque ora Dianae 535
 Aequa ferunt, terrore minus. Nova deinde pudori
 Visa virum facies: pariter pallorque ruborque
 Purpureas hausere genas, oculique verentes
 Ad sanctum rediere patrem. Postquam ordine mensae
 Victa fames, signis perfectam auroque nitentem 540
 Iasides pateram famulos ex more poposcit,
 Qua Danaus libare deis seniorque Phoroneus
 Adsueti. Tenet haec operum caelata figuras:
 Aureus anguicomam praesecto Gorgona collo
 Ales habet, iam iamque vagas (ita visus) in auras 545

525. 'Obsequio — domum' Sergii explan. in art. Donati I p. 505, 35 K.

529 acasten P acesten BG²M acestam H || 532 tacitoque i. ore Koestlinus || 536 Aequisperant Bachrensius | minis Lachmannus. Non placet, recte interpretatur scholiasta || 537 Causa Bachrensius | virum ut facies Heinsius || 544 Aureus codd. i. e. 'quem pluvio Danae conceperat auro' Ov. Met. IV 611 Perseus coni. Bentleyus

Exsilit; illa graves oculos languentiaque ora
 Paene movet vivoque etiam pallescit in auro.
 Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis,
 Gargara desidunt surgenti et Troia recedit,
 Stant maesti comites, frustra que sonantia lassant 550
 Ora canes umbramque petunt et nubila latrant.
 Hanc undante mero fundens vocat ordine cunctos
 Caelicolas, Phoebum ante alios, Phoebum omnis ad aram
 Laude ciet comitum famulumque evincta pudica
 Fronde manus, cui festa dies largoque refecti 555
 Ture vaporatis lucent altaribus ignes.

‘Forsitan, o iuvenes, quae sint ea sacra quibusque
 Praecipuum causis Phoebi obtestemur honorem’
 Rex ait, ‘exquirant animi. Non inscia suasit
 Religio, magnis exercita cladibus olim 560
 Plebs Argiva litant; animos advertite, pandam.
 Postquam caerulei sinuosa volumina monstri,
 Terrigenam Pythona, deus septem orbibus atris
 Amplexam Delphos squamisque annosa terentem
 Robora, Castaliis dum fontibus ore trisulco 565
 Fusus hiat nigro sitiens alimenta veneno,
 Perculit, absumptis numerosa in vulnera telis,
 Cirrhaeique dedit centum per iugera campi
 Vix tandem explicitum, nova deinde piacula caedi
 Perquirens nostri tecta haut opulenta Crotopi 570
 Attigit. Huic primis et pubem ineuntibus annis
 Mira decore pios servabat nata penates
 Intemerata toris. Felix, si Delia numquam
 Furta nec occultum Phoebosociasset amorem!

546 sq. ‘illa g. o. l. o. petentem paene — auro’ schol.
 Theb. VI 539 p. 220 L.

553 aram **P** aras *ceteri* || 561 litant **P** litat **r** || 563
 artis et 566 nigro inficiens *Baehrensius* || 569 caedi *Beh.* cedi
B caedis **PG²M** || 571 pubescentibus **GHTL** || 572 pios *Bentleius*
 pio *codd.* || 573 dulcia *Muellerus* devia *Baehrensius*

Namque ut passa deum Nemeaei ad fluminis undam, 575
 Bis quinos plena cum fronte resumeret orbes
 Cynthia, sidereum Latonae feta nepotem
 Edidit; ac poenae metuens (neque enim ille coactis
 Donasset thalamis veniam pater) avia rura
 Eligat ac natum saepta inter ovilia furtim 580
 Montivago pecoris custodi mandat alendum.
 Non tibi digna, puer, generis cunabula tanti
 Gramineos dedit herba toros et vimine querno
 Texta domus; clausa arbutei sub cortice libri
 Membra tepent, suadetque leves cava fistula somnos, 585
 Et pecori commune solum. Sed fata nec illum
 Concessere larem; viridi nam caespite terrae
 Proiectum temere et patulo caelum ore trahentem
 Dira canum rabies, morsu depasta cruento,
 Dissicit. Hic vero attonitas ut nuntius aures 590
 Matris adit, pulsus ex animo genitorque pudorque
 Et metus: ipsa ultro maestis plangoribus amens
 Tecta replet, vacuumque ferens velamine pectus
 Occurrit confessa patri; nec motus et atro
 Imperat (infandum!) cupientem occumbere leto. 595
 Sero memor thalami maestae solacia morti,
 Phoebe, paras monstrum infandis Acheronte sub imo
 Conceptum Eumenidum thalamis, cui virginis ora
 Pectoraque; aeternum stridens a vertice surgit

596. 'sero — morti' [*Maximus Victorinus*] de finalibus metrorum p. 237, 17 K. — 596 sq. 'sero — paras' Priscian. XV 3, 11 p. 69 H.

575 nemei PG²SM nemeaei B | ad om. r || 576 cum luce Gronovius || 577 latona P || 578 Ediderat, poena metuens Friesemannus | poena P, unde poenam Bachrensius || 582 puer (suprascr. 1 line) P || 583 sed P || 587 viridi P Dan. codd. Gruteri viridis BG²M || 590 Dissicit BG²M Dissicit H Anglic. Dissicet P Dissicet S Dissidit Palat. 1 Afficit Petav. || 592 Et metus 'ultro' ipsa P | mestis PGHπ saeuus BG²M | clangoribus G Prag. 1 || 596 mortis Prisc. || 599 aeternumque rigens Koestlinus

Et ferrugineam frontem discriminat anguis. 600
 Haec tum dira lues nocturno squalida passu
 Inlabi thalamis, animasque a stirpe recentes
 Abripere altricum gremiis morsuque cruento
 Devesci et multum patrio pinguescere luctu.
 Haut tulit armorum praestans animique Coroebus 605
 Seque ultro lectis iuvenum, qui robore primi
 Famam posthabita faciles extendere vita,
 Obtulit. Illa novos ibat populata penates
 Portarum in bivio (lateri duo corpora parvum
 Dependent, et iam unca manus vitalibus haeret 610
 Ferratique unguis tenero sub corde tepescunt):
 Obvius huic, latus omne virum stipante corona,
 Fit iuvenis, ferrumque ingens sub pectore duro
 Condidit, atque imas animae mucrone corusco
 Scrutatus latebras tandem sua monstra profundo 615
 Reddit habere Iovi. Iuvat ire et visere iuxta
 Liventes in morte oculos uterique nefandam
 Proluviem et crasso squalentia pectora tabo,
 Qua nostrae cecidere animae. Stupet Inacha pubes,
 Magnaque post lacrimas etiamnunc gaudia pallent. 620
 Hi trabibus duris (solacia vana dolori)
 Proterere exanimos artus asprosque molares
 Deculcare genis, nequit iram explere potestas.
 Illam et nocturno circum stridore volantes
 Inpastae fugistis aves, rabidamque canum vim 625

608 sqq. 'illa — dependent' Priscian. VII 6, 26 p. 308 H.
 — 625. 'impastae f. aves' schol. Theb. II 520 p. 71 L.

601 tum **PBSM** ium (*in ras.*) **G**² tam *Leid. edd.* || 604
 Devesci **PpT** *Leid.* Divesci **BG²M** Depasci **G** || 608 stabat
Kochius || 609 in *delet Baehrensium*, qui 611 sub rore *conicit* ||
 || 613 Fit **P** It **G²M** *edd.* Id **B**¹ Es c || 618 liquentia viscera
Heinsius || 619 pubes **PGH** *Anglic.* (*vel virtus*) plebes **BG²M** ||
 620 per *Baehrensium* || 622 exanimos **Bp** exaiēs *Leid.* | scabros-
 que molares *Heinsius* || 623 voluptas *Burmamnus*

Oraque sicca ferunt trepidorum inhiasse luporum.
 Saevior in miseros fatis ultricis ademptae
 Delius insurgit, summaque biverticis umbra
 Parnasi residens arcu crudelis iniquo .
 Pestifera arma iacit, camposque et celsa Cyclopum 630
 Tecta superiecto nebularum incendit amictu.
 Labuntur dulces animae, Mors fila Sororum
 Ense metit captamque tenens fert manibus urbem.
 Quaerenti, quae causa, duci, quid ab aethere laevus
 Ignis et in totum regnaret Sirius annum, 635
 Idem auctor Paeon rursus iubet ire cruento
 Inferias monstro iuvenes, qui caede potiti.
 Fortunate animi longumque in saecula digne
 Promeriture diem! non tu pia degener arma
 Oculis aut certae trepidas occurrere morti. 640
 Comminus ora ferens Cirrhaei in limine templi
 Constitit et sacras ita vocibus asperat iras:
 'Non missus, Thymbraee, tuos supplexve penates
 Advenio: mea me pietas et conscia virtus
 Has egere vias. Ego sum, qui caede subegi, 645
 Phoebe, tuum mortale nefas, quem nubibus atris
 Et squalente die, nigra quem tabe sinistri
 Quaeris, inique, poli. Quodsi monstra effera magnis
 Cara adeo superis, iacturaque vilior orbi
 Mors hominum et saevo tanta inclementia caelo est, 650
 Quid meruere Argi? me, me, divum optime, solum
 Obiecisse caput fatis praestabat. An illud,

635. 'et — annum' Serv. ad Aen. III 141. — 638 sq. 'longumque — diem' Priscian. V 5, 26 p. 159 H.

631 ⁱsupiecto P | intendit *Madvigius* || 634 quid *Bachrensus*
 quis *codd.* || 639 Promeruisse *Friesemannus* || 648 Quodni *Bach-*
rensus || 649 orbi **PBG²M** orbis **GHpg Leid.** 'ollis aut in
 v. 650 morsque' *Schraderus* || 650 Totque *Kochius* | caelo
 est P cęlo ē **G²** caelo **BM** | *versum spurium iudicat Sand-*
stroemius || 652 pręstabat **PG²R** *Coll. cHr* *Beh.* praestabatⁱ

Saeve, magis cordi, quod desolata domorum
 Tecta vides, ignique datis cultoribus omnis
 Lucet aer? Sed quid fando tua tela manusque 655
 Demoror? expectant matres, supremaque fiunt
 Vota mihi. Satis est: merui, ne parcere velles.
 Proinde move pharetras arcusque intende sonoros
 Insignemque animam leto demitte; sed illum,
 Pallidus Inachiis qui desuper imminet Argis, 660
 Dum morior, dispelle globum.' Sors aequa merentes
 Respicit. Ardentem tenuit reverentia caedis
 Letoiden, tristemque viro submissus honorem
 Largitur vitae; nostro mala nubila caelo
 Diffugiunt, at tu stupefacti a limine Phoebi 665
 Exoratus abis. — Inde haec stata sacra quotannis
 Sollemnes recolunt epulae, Phoebeaque placat
 Templam novatus honos. Has forte invisitis aras
 Vos quae progenies? quamquam Calydonius Oeneus,
 Et Parthaoniae, si dudum certus ad aures 670
 Clamor iit, tibi iura domus. Tu pande, quis Argos
 Advenias, quando hae variis sermonibus horae.'

Deiecit maestos extemplo Ismenius heros
 In terram vultus, taciteque ad Tydea laesum
 Obliquare oculos; tum longa silentia movit: 675
 'Non super hos divum tibi sum quaerendus honores,

S praestabit **Bpg** (*in ras.*) *Leid.* praestaret **G** || 653 Saeve
 corr. *Bentleius* Lene **PBM** Leve **γ** Laeve *Gronovius* || 655
 Luget *Heinsius* | aer *schol. Menkius* ager *codd. et edd.* || 656
 figunt **P** fundunt **δ** *Lang. Gronovius* || 658 Proinde] *cf.*
Verg. Aen. XI 383. 400 Sil. II 353 Lucret. III 1048 || 659
 dimitte **PBG²SM** || 661 dispelle **P** depelle *ceteri* | sors **Pp**
 fors **BG²M** || 663 Letoiden **PB** Latoiden **G²rcH** Latoyden **G**
 Latoidem **S** Lathoidem **T** | iam mitis honorem *Burmannus* ||
 667 aepulas^{te} **P** || 668 ivistis ad aras *Lindenbrogius* || 670 por-
 thaoniae **BSr** *schol.* portaoniē **G²** porta oniae **c** || 672 hae **P**
 haec **BG²SM** | horae **P** hora est **BG²SM** ora est **g** hora **H**
 ora *mal. Burmannus Sec.* || 673 isthmenius **P** || 674 laevum
Koestlinus *haud scio an recte* laesos *Bachrensium*

Unde genus, quae terra mihi, quis defluat ordo
 Sanguinis antiqui: piget inter sacra fateri.
 Sed si praecipitant miserum cognoscere curae,
 Cadmus origo patrum, tellus Mavortia Thebe, 680
 Est genetrix Iocasta mihi.' Tum motus Adrastus
 Hospitiis (agnovit enim): 'Quid nota recondis?
 Scimus' ait, 'nec sic aversum fama Mycenis
 Volvit iter. Regnum et furias oculosque pudentes
 Novit et Arctois si quis de solibus horret 685
 Quique bibit Gangen aut nigrum occasibus intrat
 Oceanum, et si quos incerto litore Syrtes
 Destituunt. Ne perge queri casusque priorum
 Adnumerare tibi: nostro quoque sanguine multum
 Erravit pietas, nec culpa nepotibus obstat. 690
 Tu modo dissimilis rebus mereare secundis
 Excusare tuos. Et iam temone supino
 Languet Hyperboreae glacialis portitor Ursae.
 Fundite vina focis, servatoremque parentum
 Letoiden votis iterumque iterumque canamus. 695
 Phoebe parens, seu te Lyciae Patarea nivosis
 Exercent dumeta iugis, seu rore pudico
 Castaliae flavos amor est tibi mergere crines,
 Seu Troiam Thybraeus habes, ubi fama volentem
 Ingratis Phrygios umeris subiisse molares, 700
 Seu iuvat Aegaeum feriens Latonius umbra
 Cynthus et adsiduam pelago nunc quaerere Delon:

696 sq. 'seu — iugis' Acron ad Horat. carm. III 4, 64.

679 miserantem noscere *Lachmannus* || 680 thebae **PSc** thebe
BG² || 682 Hospitis **P** Ospitiis **S** Hospici · sagnovit **B** Auspiciis **γ** ||
 684 parentis *vel* pudendos *Lachmannus* || 688 Distituunt **P** |
 c gasusq. **P** || 692 etiam **PSrb** et iam **BG²M** sed iam *edd.* ||
 699 tymbreus **P** || 700 frygios **P** | subiisse **G²** subisse **PB** subisseⁱ
 b || 702 'adsiduam i. e. consistentem et stabilem' *Menkius* ad-
 fixam *Bachrensius* | nunc *scripsi* non *codd.* | querere **BG²cg**

Tela tibi longeque feros lentandus in hostes
 Arcus, et aetherii dono cessere parentes
 Aeternum florere genas. Tu doctus iniquas 705
 Parcarum praenosse manus fatumque quod ultra est
 Et summo placitura Iovi, quis letifer annus,
 Bella quibus populis, quae mutent sceptrā cometāe.
 Tu Phryga submittis citharae, tu matris honori
 Terrigenam Tityon Stygiis extendis harenis. 710
 Te viridis Python Thebanaque mater ovantem
 Horruit in pharetris. Ultrix tibi torva Megaera
 Ieiunum Phlegyan subter cava saxa iacentem
 Aeterno premit accubitu dapibusque profanis
 Instimulat, sed mixta famem fastidia vincunt. 715
 Adsis, o memor hospitii, Iunoniaque arva
 Dexter ames, seu te roseum Titana vocari
 Gentis Achaemeniae ritu, seu praestat Osirim
 Frugiferum, seu Persei sub rupibus antri
 Indignata sequi torquentem cornua Mithram.' 720

713 sq. 'Phlegiam — accubitu' Serv. ad Aen. VI 618.

704 Argus P | parentes PBG²M parentis Barthius || 705
 parentis, Aeternum florere genae Weberus Aeternae florere
 genae Lachmannus || 706 ultra sim P || 709 fryga P | sūmit-
 tis Pc Beh. || 713 phlegyan P flegyan B flegian r fleian G²c
 flegiam S phlegiam GH Serv. || 718 achemeniē PG² | Gentis
 ut Inachiae ritus Sandstroemius | osirim PSTH osyrim r
 (ubi totus versus in marg. adscriptus invenitur) cf. Hor. Epp.
 I 17, 60 Tib. I 7, 27 osirin Bc edd. || 719 persaei P || Post
 v. 720 in P leguntur haec: Opus primi libri mirabili de-
 lectatione peractum est. Nunc ad secundi libri volumen non
 dissimili animo quam primum accepimus convertamur. | STATII
 POETAE LIB. I . THEBAID . EXPLIC . INCIPIT EIVSDEM
 LIBER . II . P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER II.

Interea gelidis Maia satus aliger umbris
Iussa gerens magni remeat Iovis; undique pigrae
Ire vetant nubes et torpidus implicat aer,
Nec zephyri rapuere gradum, sed foeda silentis
Aura poli. Styx inde novem circumflua campis, 5
Hinc obiecta vias torrentum incendia cludunt.
Pone senex trepida succedit Laius umbra .
Vulnere tardus adhuc; capulo nam largius illi
Transabiit costas cognatis ictibus ensis
Impius, et primas Furiarum pertulit iras; 10
It tamen et medica firmat vestigia virga.
Tum steriles luci possessaque manibus arva
Et ferrugineum nemus adstupet, ipsaque tellus
Miratur patuisse retro, nec livida tabes
Invidiae functis quamquam et iam lumine cassis 15
Defuit. Unus ibi ante alios, cui laeva voluntas
Semper et ad superos (hinc et gravis exitus aevi)

2 sq. 'undique -- aer' Serv. ad Aen. VI 554.

3 torpidus *Bachrensius* turpidus r turbidus **PBM** Serv. ||
5 circumflua ripis *Bentleius* || 9 Transabiit animam **P** | actibus
Ruhnkenius || 10 et privas *Bachrensius* || 17 et 18 *transposuit*
Muellerus

Insultare malis rebusque aegrescere laetsi,
 'Vade' ait, 'o felix, quoscumque vocaris in usus,
 Seu Iovis imperio, seu maior adegit Erinys 20
 Ire diem contra, seu te furiata sacerdos
 Thessalis arcano iubet emigrare sepulcro,
 Heu dulces visure polos solemque relictum
 Et virides terras et puros fontibus amnes,
 Tristior has iterum tamen intrature tenebras.' 25
 Illos ut caeco recubans in limine sensit
 Cerberus, aequae omnes capitum subrexit hiatus,
 Saevus et intranti populo: iam nigra tumebat
 Colla minax, iam sparsa solo turbaverat ossa,
 Ni deus horrentem Lethaeo vimine mulcens 30
 Ferrea tergemino domuisset lumina somno.

Est locus (Inachiae dixerunt Taenara gentes),
 Qua formidatum Maleae spumantis in auras
 It caput et nullos admittit culmine visus.
 Stat sublimis apex ventosque imbresque serenus 35
 Despicit et tantum fessis insiditur astris. 36
 Ast ubi prona dies, longos super aequora fines 41
 Exigit atque ingens medio natat umbra profundo.
 Interiore sinu frangentia litora curvat
 Taenaros, expositus non audax scindere fluctus.
 Illic Aegaeo Neptunus gurgite fessos 45

Illic exhausti posuere cubilia venti, 37
 Fulminibusque iter est; medium cava nubila montis
 Insumpsere latus, summos nec praepetis alae
 Plausus adit colles, nec rauca tonitrua pulsant. 40

36. 'summisque insiditur astris' Priscian. X 4, 23. 5, 29 (p. 515. 522 H.)

27 atque *codd.* aequae *corr.* R. Ungerus alte Lachmannus ecce
 Bachrensius || 33 ⁱⁿ ad P || 35 serenos P || 37—40 *desunt in* P B S G² M
exstant in marg. P B r *alia manu additi, in contextu habent*
 T H R Prag. 1. 3 Petav. γδπ || 44 expositos *codd.*, *corr.* Bach-
 rensius | scindere *scripsi* cf. Achill. I 449 scandere *codd.*

In portum deducit equos, prior haurit harenas
 Ungula, postremi solvuntur in aequora pisces.
 Hoc, ut fama, loco pallentes devius umbras
 Trames agit nigrique Iovis vacua atria ditat
 Mortibus. Arcadii perhibent si vera coloni, 50
 Stridor ibi et gemitus poenarum, atroque tumultu
 Fervet ager; saepe Eumenidum vocesque manusque
 In medium sonuere diem, Letique triformis
 Ianitor agricolas campis auditus abegit.
 Hac et tunc fusca volucer deus obsitus umbra 55
 Exsilit ad superos, infernaque nubila vultu
 Discutit et vivis adflatibus ora serenat.
 Inde per Arcturum mediaeque silentia Lunae
 Arva super populosque meat. Sopor obvius illi
 Noctis agebat equos, trepidusque adsurgit honori 60
 Numinis et recto decedit limite caeli.
 Inferior volat umbra deo, praereptaque noscit
 Sidera principiumque sui; iamque ardua Cirrhae
 Pollutamque suo despectat Phocida busto.
 Ventum erat ad Thebas; gemuit prope limina nati 65
 Laius et notos cunctatur inire penates.
 Ut vero et celsis suamet iuga nixa columnis
 Vidit et infectos etiamnum sanguine currus,
 Paene retro turbatus abit: nec summa Tonantis
 Iussa nec Arcadiae retinent spiramina virgae. 70
 Et tunc forte dies noto signata Tonantis
 Fulmine, praerupti cum te, tener Euhie, partus
 Transmisere patri. Tyriis ea causa colonis
 Insomnem ludo certatim educere noctem

49 ditant P || 50 arcanus, perhibent *Muellerus* || 53 Lethes-
 que triformis *Friesemannus coll. Silv. III 2, 112 prob. Menkio*
cf. Theb. VI 477 || 55 Hoc *Schraderus cf. v. 48* | furva *Lach-*
mannus 58 mutaeque *Valckenarius* || 62 volat **BM** meat **PG²GHep**
ex v. 58 || 67 et celsis **PBrb** excelsis **G²SM** *edd.* || 69 Pone
Muellerus | sed *Duebnerus (ut et v. 70)* || 71 It *Bachrensius* |
 torto *Lachmannus* moto *Bachrensius* || 72 praerepti *Heinsius*

Suaserat; effusi passim per tecta, per agros, 75
 Serta inter vacuosque mero crateras anhelum
 Proflabant sub luce deum; tunc plurima buxus
 Aeraque taurinos sonitu vincentia pulsus.
 Ipse etiam gaudens nemorosa per avia sanas
 Impulerat matres Baccho meliore Cithaeron. 80
 Qualia per Rhodopen rabido convivia coetu
 Bistones aut mediae ponunt convallibus Ossae.
 Illis semianimum pecus excussaeque leonum
 Ore dapes, et lacte novo domuisse cruorem
 Luxus: at Ogygii si quando adflavit Iacchi 85
 Saevus odor, tunc saxa manu, tunc pocula pulchrum
 Spargere et inmerito sociorum sanguine fuso
 Instaurare diem festasque reponere mensas.

Nox ea, cum tacita volucer Cyllenius aura
 Regis Echionii stratis adlapsus, ubi ingens 90
 Fuderat Assyriis exstructa tapetibus alto
 Membra toro. Pro gnara nihil mortalia fati
 Corda sui! capit ille dapes, habet ille soporem.
 Tunc senior quae iussus agit, neu falsa videri
 Noctis imago queat, longaevis vatis opacos 95
 Tiresiae vultus vocemque et vellera nota
 Induitur. Mansere comae propexaque mento
 Canities pallorque suus, sed falsa cucurrit
 Infula per crines, glaucaeque innexus olivae
 Vittarum provenit honos: dein tangere ramo 100
 Pectora et hac visus fatorum expromere voces:
 'Non somni tibi tempus, iners qui nocte sub alta,
 Germani secure, iaces, ingentia dudum
 Acta vocant rerumque graves, ignave, paratus.

77 tunc **PGH** tum **BG²M** || 78 Tyrrhenos sonitus vincentia
 pulsu *Lachmannus* taurinas s. v. pelles *Buehrensius* || 83 f illic
P m. sec. || 100 dein **BG²er** dehinc **PSM** cf. *Muelleri quaestt.*
p. 13 et notam meam ad Achill. I 370 || 102 *Interpunctionem*
corr. Muellerus El. Stat. p. 17 | Nunc s. t. tempus, iners?
 quid *Barthius*

Tu veluti, magnum si iam tollentibus austris 105
 Ionium nigra iaceat sub nube, magister
 Immemor armorum versantisque aequora clavi
 Cunctaris. Iamque ille novis (scit fama) superbit
 Conubiis viresque parat, quis regna capessat,
 Quis neget; inque tua senium sibi destinat aula. 110
 Dant animos socer augurio fatalis Adrastus
 Dotalisque Argi, nec non in foedera vitae
 Pollutus placuit fraterno sanguine Tydeus.
 Hinc tumor, et longus fratri promitteris exul.
 Ipse deum genitor tibi me miseratus ab alto 115
 Mittit: habe Thebas, caecumque cupidine regni
 Ausurumque eadem germanum expelle, nec ultra
 Fraternos inhiantem obitus sine fidere coeptis
 Fraudibus aut Cadmo dominas inferre Mycenae.
 Dixit, et abscedens (etenim iam pallida turbant 120
 Sidera lucis equi) ramos ac vellera fronti
 Deripuit, confessus avum, dirique nepotis
 Incubuit stratis, iugulum mox caede patentem
 Nudat et undanti perfundit vulnere somnum.
 Illi rupta quies, attollit membra toroque 125
 Eripitur plenus monstris, vanumque cruorem
 Excutiens simul horret avum fratremque requirit.
 Qualis ubi audito venantum murmure tigris
 Horruit in maculas somnosque excussit inertes,
 Bella cupit laxatque genas et temperat ungues, 130
 Mox ruit in turmas natisque alimenta cruentis

105 sq. 'Tu — Ionium' schol. Theb. II 193 p. 53 L. —
 111 sq. 'Dant — Argi' schol. Theb. II 210 p. 54 L.

105 se P || 106 taceat H || 108 sic famá GH T p sic vel it Lach-
 † foedere
 mannus || 118 fidere ceptis P fide receptis BG²bc¹r († federe
suprascr. al. m.) sidere coeptis c² Gronov. diffidere coeptis
Wakefieldus fidere pactis, Fraudibus *Bachrensius* || 119 Frau-
 dibus († fratribus *m. sec.*) P || 122 Deripuit P || 126 Eripitur P
 Erigitur *ceteri* || 129 in stabulis et 130 et iam parat *Bachrensius*

Spirantem fert ore virum: sic excitus ira
 Ductor in absentem consumit proelia fratrem.

Et iam Mygdoniis elata cubilibus alto
 Impulerat caelo gelidas Aurora tenebras, 135
 Rorantes excussa comas multumque sequenti
 Sole rubens; illi roseus per nubila seras
 Advertit flammamque alienumque aethera tardo
 Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
 Impleat atque ipsi radios vetet esse sorori, 140
 Cum senior Talaionides nec longa morati
 Dircaeusque gradum pariterque Acheloius heros
 Corripuere toris. Illos post verbera fessos
 Exceptamque hiemem cornu perfuderat omni
 Somnus; at Inachio tenuis sub pectore regi 145
 Tracta quies, dum mente deos inceptaque versat
 Hospitia, et quae sint generis adscita repertis
 Fata movet. Postquam mediis in sedibus aulae
 Congressi inque vicem dextras iunxere locumque,
 Quo serere arcanas aptum atque evolvere curas, 150
 Insidunt, prior his dubios compellat Adrastus:
 'Egregii iuvenum, quos non sine numine regnis
 Invexit nox dextra meis, quibus ipse per imbres
 Fulminibus mixtos intempestumque Tonantem
 Has meus usque domus vestigia fecit Apollo, 155
 Non equidem obscurum vobis plebique Pelasgae
 Esse rear, quantis conubia nostra procorum
 Turba petant studiis; geminae mihi namque, nepotum
 Laeta fides, aequo pubescunt sidere natae.

144. 'cornu — omni' schol. Theb. VI 27 p. 198 L.

135 Dispulerat *vel* Depulerat *Lachmannus* || 136 vultumque
Gifanius || 141 talaionides **PG**^{2c} talaionides^m r talaonides **BM** te-
 laonides **G** cf. *Ταλαϊονίδης* *Hom. Il. II 566 XXIII 678* || 142
 Dircheusque **P** || 153 nox atra **BG**^{2M} *edd. vett.* || 155 domus **P**
 domos *ceteri*; cf. *III 578 V 97 VIII 49 IX 798 XII 519* ||
 157 reor **G**^{2cm} rear (o *pr. m.*) r

Quantus honos quantusque pudor, ne credite patri, 160
 Et super hesternas licuit cognoscere mensas.
 Has tumidi solio et late dominantibus armis
 Optavere viri (longum enumerare Pheraeos
 Oebaliosque duces) et Achaea per oppida matres
 Spem generis, nec plura tuus despexerat Oeneus 165
 Foedera Pisaeisque socer metuendus habenis.
 Sed mihi nec Sparta genitos nec ab Elide missos
 Iungere fas generos: vobis hic sanguis et aulae
 Cura meae longo promittitur ordine fati.
 Di bene, quod tales stirpemque animosque venitis, 170
 Ut responsa iuvent: hic durae tempore noctis
 Partus honos, haec illa venit post verbera merces.'

Audierant, fixosque oculos per mutua paulum
 Ora tenent, visique inter sese ordine fandi
 Cedere. Sed cunctis Tydeus audentior actis 175
 Incipit: 'O quam te parcum in praeconia famae
 Mens agitat matura tuae, quantumque ferentem
 Fortunam virtute domas! Cui cedat Adrastus
 Imperiis? quis te solio Sicyonis avitae
 Excitum infrenos componere legibus Argos 180
 Nesciat? atque utinam his manibus permittere gentes,
 Iuppiter aequae, velis, quas Doricus alligat intus
 Isthmos et alterno quas margine submovet infra!
 Non fugeret diras lux intercisa Mycenae,
 Saeva nec Eleae gemerent certamina valles, 185

* * * *

Eumenidesque aliis aliae sub regibus, et quae

179 sq. 'quis — Argos' schol. Theb. IV 50 p. 121 L.

160 mi credite *Baehrensius* || 162 armis *PG²B²cbδγ¹* aruis
P marg. *B¹γ²S* († armis) *Beh.* *Tpg Leid.* (al. m. † armis) *r* (†
 armis) || 166 Pisaeisve *Lachmannus* || 170 stirpeque animoque
 (in marg. stirpê) *PG²* || 171 tempora *P* || 172 post vulnere
Barthius || 182 intus *P* undis ceteri || 185 Post hunc versum ne
 quid excidisset recte *Duebnerus suspicatus est* || 185 sq. vallis
 Eumenidesque aliis alias *Sandstroemius* aliis aliae essent *r.* (sine

Tu potior, Thebane, queri: nos vero volentes
 Expositique animis.' Hic interfatus et alter
 Subicit: 'Anne aliquis soceros accedere tales
 Abnuat? exulibus quamquam patriaque fugatis 190
 Nondum laeta Venus, tamen omnis corde resedit
 Tristitia, adfixique animo cessere dolores.
 Nec minus haec laeti trahimus solacia, quam si
 Praecipiti convulsa noto prospectet amicam
 Puppis humum. Iuvat ingressos felicia regni 195
 Omina, quod superest fati vitaeque laborum
 Fortuna transire tua.' Nec plura morati
 Consurgunt, dictis impensius aggerat omne
 Promissum Inachus pater, auxilioque futurum
 Et patriis spondet reduces inducere regnis. 200

Ergo alacres Argi, fuso rumore per urbem
 Advenisse duci generos primisque hymenaeis
 Egregiam Argian nec formae laude secundam
 Deipylen tumida iam virginitate iugari,
 Gaudia mente parant; socias it Fama per urbes, 205
 Finitimisque agitatur agris procul usque Lycaeos
 Partheniosque super saltus Ephyraeaeque rura.
 Nec minus Ogygias eadem dea turbida Thebas
 Insilit haec totis perfundit moenia pinnis:
 Labdaciumque ducem praemissae consona nocti 210
 Territat; hospitia et thalamos et foedera regni
 Permixturemque genus (quae tanta licentia monstro,
 Quis furor est?), iam bella canit. — Diffuderat Argos
 Expectata dies: laeto regalia coetu
 Atria complentur, species est cernere avorum 215
 Comminus et vivis certantia vultibus aera.

203 sq. 'egregiam — Deipylen' Priscian. II 8, 46 p. 72 H.

lacuna) *Bachrensius* || 188 hic *Lachmannus* sic *codd.* || 203 argian
BG² *Prisc.* rc argiam **PHT** || 208 vadens dea *Bachrensius* || 209
 haec **PBG**²**S** (*suprascr.* et) **M** ac **H** et *Lips. edd.* || 213 furor ?
 et iam *Lachmannus*

Tantum ausae perferre manus! Pater ipse bicornis
 In laevum prona nixus sedet Inachus urna;
 Hunc tegit Iasiusque senex placidusque Phoroneus,
 Et bellator Abas indignatusque Tonantem 220
 Acrisius nudoque ferens caput ense Coroebus,
 Torvaque iam Danai facinus meditantis imago;
 Exin mille duces. Foribus cum immissa superbis
 Unda fremit vulgi, procerum manus omnis et alto
 Quis propior de rege gradus, stant ordine primi. 225
 Interior sacris calet et sonat aula tumultu
 Femineo; casta matrem cinxere corona
 Argolides, pars virginibus circum undique fusae
 Foedera conciliant nova solanturque timorem.
 Ibant insignes vultuque habituque verendo 230
 Candida purpureum fusae super ora pudorem
 Deiectaeque genas; tacite subit ille supremus
 Virginitatis amor, primaeque modestia culpae
 Confundit vultus; tunc ora rigantur honestis
 Imbribus, et generos lacrimae iuvere paventes. 235
 Non secus ac supero pariter si cardine lapsae
 Pallas et asperior Phoebi soror, utraque telis,
 Utraque torva genis flavoque in vertice nodo,
 Illa suas Cyntho comites agat, haec Aracyntho;
 Tunc, si fas oculis, non umquam longa tuendo 240
 Expedias, cui maior honos, cui gratior, aut plus
 De Iove, mutatosque velint transumere cultus,
 Et Pallas deceat pharetras et Delia cristas.
 Certant laetitia superosque in vota fatigant
 Inachidae, quae cuique domus sacrique facultas. 245

242sq. 'mutatosque—cristas' Priscian. XVIII 10, 89 p. 247 H.

217 proferre *H m. pr. Bernartius* | bicorni *P* || 223 foribus
 cum immissa *PBG²M* foribusque immissa *G Beh. Ald. Heinsius*
 foribus comissa *pTH* tum immissa *Baehrensium* || 224 vulgi
P || 227 matrem *G²Gc¹* matrē *P* matrēm *R* matrum *BM*
 matres *edd.* || 232 supremae *P* || 235 teneros l. i. parentes
codd. generos l. i. paventes *corr. Sandstroemius* generos l. et

Hi fibris animaque litant, hi caespite nudo,
 Nec minus auditi, si mens accepta, merentur
 Ture deos, fractisque obtendunt limina silvis.
 Ecce metu subito (Lachesis sic dura iubebat)
 Impulsae mentes, excussaue gaudia patri, 250
 Et turbata dies. Innuptam limite adibant
 Pallada, Munychiis cui non Argiva per urbes
 Posthabita est Larisa iugis; huic more parentum
 Iasides, thalamis ubi casta adolesceret aetas,
 Virgineas libare comas primosque solebant 255
 Excusare toros. Celsam subeuntibus arcem
 In gradibus summi delapsus culmine templi,
 Arcados Euhippi spodium, cadit aereus orbis,
 Praemissasque faces, festum nubentibus ignem,
 Obruit, eque adytis simul exaudita remotis 260
 Nondum ausos firmare gradum tuba terruit ingens.
 In regem conversi omnes formidine prima,
 Mox audisse negant; cunctos tamen omina rerum
 Dira movent, variisque metum sermonibus augent.
 Nec mirum: nam tu infaustos donante marito 265
 Ornatus, Argia, geris dirumque monile
 Harmoniae. Longa est series et nota malorum:
 Persequar, unde novis tam saeva potentia donis.

265 sq. 'nec — geris' Priscian. II 8, 46 p. 72 H.

i. p. *Lachmannus* iuvere pavores *Barthius* || 247 merentur
 P meretur BM mere//t' G² ⁱⁿyeretur Sg || 250 patri P patris
 BG²M patrum *Beh.* 2 vulgi GHp || 251 limine PBG²S; *corr.*
Bachrensius lumine p *Lang. edd.* || 252 monychiis P monichiis
 BG²M | per orbis *vel potius* per orbem *Madvigius* audita per
 orbem *Koestlinus* || 253 hic *codd.* huic *corr. anon.* || 257 de-
 lapsus PGLδ *Bentleius* delapsum BG²M || 265 nam tum *Preb*
Beh. || 267 Harmonie P Armonie G² Harmonⁱ/ae B Hermionae
 sr *Beh.* 1 H Hermione cp Hermiones *Beh.* 2 ΤπΛ Ermiones
 G Aermionae b Harmonies *edd. Eadem lectionis varietas inve-*
nitur his locis: II 272. 290 III 271 IV 206 VII 603 VIII
236 IX 824 X 893 | et *Bachrensius* sed *codd.* || 268 otiosum

Lemnius haec, ut prisca fides, Mavortia longum
 Furta dolens, capto postquam nil obstat amori 270
 Poena nec ultrices castigavere catenae,
 Harmoniae dotale decus sub luce iugali
 Struxerat. Hoc, docti quamquam maiora, laborant
 Cyclopes, notique operum Telchines amica
 Certatim iuvere manu; sed plurimus ipsi 275
 Sudor. Ibi arcano florentes igne zmaragdos
 Cingit et infaustas percussum adamanta figuras
 Gorgoneosque orbes Siculaque incude relictos
 Fulminis extremi cineres viridumque draconum
 Lucentes a fronte iubas; hic flebile germen 280
 Hesperidum et dirum Phrixei velleris aurum;
 Tum varias pestes raptumque interplicat atro
 Tisiphones de crine ducem, et quae pessima ceston
 Vis probat; haec circum spumis lunaribus ungit
 Callidus atque hilari perfundit cuncta veneno. 285
 Non hoc Pasithea blandarum prima sororum,
 Non Decor Idaliusque puer, sed Luctus et Irae
 Et Dolor et tota pressit Discordia dextra.
 Prima fides operi, Cadmum comitata iacentem
 Harmonia versis in sibila. dira querellis 290
 Illyricos longo sulcavit pectore campos.
 Improba mox Semele vix dona nocentia collo
 Induit, et fallax intravit limina Iuno.
 Teque etiam, infelix, perhibent, Iocasta, decorum
 Possedissee nefas; vultus hac laude colebas, 295
 Heu quibus, heu placitura toris! post longior ordo.

275 sq. 'sed — sudor ibi' Serv. ad Aen. XII 90.

putat *Lachmannus* || 269 hoc *Schraderus* est ut *Baehrensium* ||
 270 coepto *Heinsius* || 277 iungit *Heinsius* Cogit *Burmannus* ||
 infaustae p. a. figurae *Heinsius* percusso adamante *Baehrensium* ||
 278 relectos *Heinsius* || 279 hesterni cineres *idem* | crines
Wesselingius || 280 his *Koestlinus* hinc *Baehrensium* || 282 Tunc
P**G****H** π || 283 cestom **P****S** || 287 Idaliusve *Lachmannus* || 292 semel
P || 295 ac **P****S** | luce *Baehrensium*

Tunc donis Argia nitet vilesque sororis
 Ornatus sacro praeculta supervenit auro.
 Viderat hoc coniunx perituri vatis et aras
 Ante omnes epulasque trucem secreta coquebat 300
 Invidiam, saevis detur si quando potiri
 Cultibus, heu nihil auguriis adiuta propinquis.
 Quos optat gemitus, quantas cupit impia clades!
 Digna quidem, sed quid miseri decepta mariti
 Arma, quid insontes nati meruere furores? 305
 Postquam regales epulas et gaudia vulgi
 Bissen clusere dies, Ismenius heros
 Respicere ad Thebas iamque et sua quaerere regna.
 Quippe animum subit illa dies, qua, sorte benigna
 Fratris, Echionia steterat privatus in aula, 310
 Respiciens descisse deos trepidoque tumultu
 Dilapsos comites, nudum latus omne fugamque
 Fortunae. Namque una soror producere tristes
 Exulis ausa vias; etiam hanc in limine primo
 Liquerat et magna lacrimas incluserat ira. 315
 Tunc quos excedens hilares, quis cultus iniqui
 Praecipuus ducis, et profugo quos ipse notarat
 Ingemuisse sibi, per noctem ac luce sub omni
 Digerit; exedere animum dolor iraque demens
 Et, qua non gravior mortalibus addita curis, 320
 Spes, ubi longa venit. Talem sub pectore nubem
 Consilii volvens Dirce Cadmique negatas
 Apparat ire domos. Veluti dux taurus amata
 Valle carens, pulsum solito quem gramine victor

297 sq. 'tunc — auro' Priscian. I 9, 54 p. 41 H. —
 313 sq. 'namque — vias' schol. Theb. XII 405 p. 414 L.

297 Tum **BG²SM** || 300 coquebant **P** || 311 discisse **P**
 discesse **p** *Tollius* descisse (*sec. m. suprascr.* abiisse) **G²** abiisse
c desisse **T** || 320 curis **P** *Heinsius* cura **BG²M** || 322 Consilii **p**
Burmans Consilio **PBG²M**

Iussit ab erepta longe mugire iuvenca, 325
 Cum profugo placuere tori cervixque recepto
 Sanguine magna redit fractaeque in pectore quercus,
 Bella cupit pastusque et capta armenta reposcit
 Iam pede, iam cornu melior (pavet ipse reversum
 Victor, et attoniti vix agnovere magistri): 330
 Non alias tacita iuvenis Teumesius iras
 Mente acuit. Sed fida vias arcanaque coniunx
 Senserat; utque toris primo complexa iacebat
 Aurorae pallore virum, 'quos, callide, motus
 Quamve fugam moliris?' ait 'nil transit amantes. 335
 Sentio, pervigiles acuunt suspiria questus,
 Numquam in pace sopor. Quotiens haec ora natare
 Fletibus et magnas latrantia pectora curas
 Admota deprendo manu? Nil foedere rupto
 Conubiisve super moveor viduaque iuventa, 340
 Etsi crudus amor necdum post flammea toti
 Intepuere tori: tua me, properabo fateri,
 Angit, amate, salus. Tune incomitatus, inermis
 Regna petes? poterisque tuis decedere Thebis,
 Si neget? atque illum sollers deprendere semper 345
 Fama duces tumidum narrat raptoque superbum
 Difficilemque tibi: necdum consumpserat annum.
 Me quoque nunc vates, nunc exta minantia divos
 Aut avium lapsus aut turbida noctis imago
 Terret, et a, memini, numquam mihi falsa per umbras 350

325 mugire (*sec. m. suprascr.* † migrare) P || 327 in pectore
 PBG²SM in pectora $\epsilon\pi\chi$ | quercus († vires *m. sec. suprascr.*)
 PBg quercus b *Dan.* r¹ vires G²SM || 328 pastusque PG sal-
 tusque BG²SM | rapta H pacta *Bachrensius* || 331 tacita G²
 tacitā^{us} c tacitas Brb tacite P || 332 coquit *Heinsius* || 335
 nihil P || 338 iactantia G²B *m. sec.* M || 339 nihil P || 343 amate
 G²c amata PBM; *interpunctionem corr. Schraderus* | Tangit,
 amate, salus *Bentleius* || 344 petes G² petis Pp petens B
 petens S || 345 deprehendere PG reprehendere *Lachmannus* || 347
 consumpserit δ *Lips. prob. Heinsio* || 350 Terret et P Territ^a
 Bsr Territat G²M

Iuno venit. Quo tendis iter? ni conscius ardor
 Ducit et ad Thebas melior socer.' Hic breve tandem
 Risit Echionius iuvenis tenerumque dolorem
 Coniugis amplexu solatus et oscula maestis
 Tempestiva genis posuit lacrimasque repressit: 355
 'Solve metus animo, dabitur, mihi crede, medentum
 Consiliis tranquilla dies; te fortior annis
 Nondum cura decet. Sciat haec Saturnius olim
 Fata parens, oculosque polo demittere si qua
 Iustitia et rectum terris defendere curat: 360
 Fors aderit lux illa tibi, qua moenia cernes
 Coniugis et geminas ibis regina per urbes.'
 Sic ait, et caro raptim se limine profert.
 Tydea iam socium coeptis, iam pectore fido
 Aequantem curas (tantus post iurgia mentes 365
 Vinxit amor) socerumque adfatur tristis Adrastum.
 Fit mora consilio, cum multa moventibus una
 Iam potior cunctis sedit sententia, fratris
 Pertemptare fidem tutosque in regna precando
 Explorare aditus. Audax ea munera Tydeus 370
 Sponte subit; nec non et te, fortissime gentis
 Aetolum, multum lacrimis conata morari
 Deipyle, sed iussa patris tutique regressus
 Legato iustaeque preces vicere sororis.
 Iamque emensus iter silvis ac litore durum, 375
 Qua Lernaea palus ambustaque sontibus alte
 Intepet hydra vadis, et qua vix carmine raro

356 sq. 'dabitur — dies' Priscian. VII 16, 75 p. 351 H.

354 solatus PSB *pr. m.* rH solatur G² (*cum. ras.*) M
 356 mi P | merentum PM Prisc. merentium B medentum *corr.*
 Schraderus parentum Baehrensium || 357 dies PBM Prisc. quies
 H Schraderus || 359 dimittere *codd.* demittere *corr.* Menkius |
 si quos *codd.* si qua *corr.* Bernartius si mittere, si quid
 Iustitiam Baehrensium || 366 adfatur tritus P || 367—458 *desunt*
in g cum duo folia exciderint || 368 Nam BG²M || 369 Praetentare D. Heinsius

Longa sonat Nemea nondum pastoribus ausis,
 Qua latus Eoos Ephyres quod vergit ad Euros
 Sisyphique sedent portus irataque terrae 380
 Curva Palaemonio secluditur unda Lechaeo.
 Hinc praetervectus Nisum et te, mitis Eleusin,
 Laevus abit, iamque arva gradu Teumesia et arces
 Intrat Agenoreas; ibi durum Eteoclea cernit
 Sublimem solio saeptumque horrentibus armis. 385
 Iura ferus populo trans legem ac tempora regni
 Iam fratris de parte dabat; sedet omne paratus
 In facinus queriturque fidem tam sero reposci.
 Constitit in mediis (ramus manifestat olivae
 Legatum) causasque viae nomenque rogatus 390,
 Edidit; utque rudis fandi pronusque calori
 Semper erat, iustis miscens tamen aspera coepit:
 'Si tibi plana fides et dicti cura maneret
 Foederis, ad fratrem completo iustius anno
 Legatos hinc ire fuit teque ordine certo 395
 Fortunam exuere et laetum descendere regno,
 Ut vagus ille diu passusque haut digna per urbes
 Ignotas pactae tandem succederet aulae.
 Sed quia dulcis amor regni blandumque potestas,
 Posceris: astriferum iam velox circulus orbem 400
 Torsit et amissae redierunt montibus umbrae,
 Ex quo frater inops ignota per oppida tristes
 Exul agit casus; et te iam tempus aperto
 Sub Iove ferre dies terrenaque frigora membris
 Ducere et externos submissum ambire penates. 405

388. 'queriturque — reposci' Priscian. XV 3, 11 p. 69 H.
 — 389 sq. 'ramus — legatum' Eutychn. lib. II p. 483, 21 K.

378 nemeç P || 379 convergit *Baehrensius* || 380 intrataque
Heinsius || 383 abit PBG habet G²SM | gradu om. P || 389 ramo
 BG²b c T ramo confessus *Barthius* || 393 atque icti cura
Gudius || 396 discedere GpTHL || 403 aperto P *Lips.* aper-
 tos B G²M

Pone modum laetis; satis ostro dives et auro
 Conspicuus tenuem germani pauperis annum
 Risisti; moneo, regnorum gaudia temet
 Dedoceas patiensque fugae mereare reverti.'

Dixerat. Ast illi tacito sub pectore dudum 410
 Ignea corda fremunt, iacto velut aspera saxo
 Comminus erigitur serpens, cui subter inanes
 Longa sitis latebras totumque agitata per artus
 Convocat in fauces et squamea colla venenum:
 'Cognita si dubiis fratris mihi iurgia signis 415
 Ante forent nec clara odiorum arcana paterent,
 Sufficeret vel sola fides, quam servo: sed illum
 Mente gerens, ceu saepta novus iam moenia laxet
 Fossor et hostiles inimicent classica turmas,
 Praefuris. In medios si comminus orsa tulisses 420
 Bistonas aut refugo pallentes sole Gelonos,
 Parcior eloquio et medii reverentior aequi
 Inciperes. Neque te furibundae crimine mentis
 Arguerim: mandata refers. Nunc omnia quando
 Plena minis, nec sceptrata fide nec pace sequestra 425
 Poscitis, et propior capulo manus, haec mea regi
 Argolico, nondum aequa tuis, vice dicta reporta:
 Quae sors iusta mihi, quae non indebitus annis
 Sceptrata dicavit honos, teneo longumque tenebo.
 Te penes Inachiae dotalis regia dono 430
 Coniugis, et Danaae (quid enim maioribus actis
 Invideam?) cumulentur opes, felicibus Argos
 Auspiciis Lernamque regas; nos horrida Dirces
 Pascua et Euboicis artatas fluctibus oras,

406. 'satis -- auro' Serv. ad Aen. II 22.

413 totumque P totosque *ceteri* || 417 quam PBG²SM qua
 p *schol.* | servo sed P torvus et *ceteri* || 422 eloquio PpL
 alloquio BG²SM || 424 nunc (*suprascr. m. sec. I sunt*) P || 427
 aequata vice *Barthius prob. Duebnero* || 428 anni PG *m. pr.* ||
 431 maioribus aulis *Madvigius*

Non indignati miserum dixisse parentem 435
 Oedipoden: tibi larga (Pelops et Tantalus auctor)
 Nobilitas, propiorque fluat de sanguine iuncto
 Iuppiter. Anne feret luxu consueta paterno
 Hunc regina larem? nostrae cui iure sorores
 Anxia pensa trahant, longo quam sordida luctu 440
 Mater et ex imis auditus forte tenebris
 Offendat sacer ille senex! Iam pectora vulgi
 Adsuevere iugo: pudet heu! plebisque patrumque,
 Ne totiens incerta ferant mutentque gementes
 Imperia et dubio pigeat parere tyranno. 445
 Non parcit populis regnum breve; respice, quantus
 Horror, et attoniti nostro in discrimine cives!
 Hosne ego, quis certa est sub te duce poena, relinquam?
 Iratus, germane, venis. Fac velle: nec ipsi,
 Si modo notus amor meritique est gratia, patres 450
 Reddere regna sinent.' Non ultra passus, et orsa
 Iniecit mediis sermonibus obvia: 'Reddes,'
 Ingeminat, 'reddes; non si te ferreus agger
 Ambiat aut triplices alio tibi carmine muros
 Amphion auditus agat, nil tela nec ignes 455
 Obstiterint, quin ausa luas nostrisque sub armis
 Captivo moribundus humum diademate pulses.
 Tu merito; ast horum miseret, quos sanguine viles
 Coniugibus natisque infanda ad proelia raptos
 Proicis excidio, bone rex. O quanta Cithaeron 460
 Funera sanguineusque vadis, Ismene, rotabis!
 Haec pietas, haec magna fides! nec crimina gentis

454 sq. 'aut — Amphion' schol. Theb. I 10 p. 4 L.

437 fluit *D. Heinsius* || 439 Hue **P** || 442 sacer **P Leid.**
 socer **BG²SM** | volgi **P** || 443 (pudet heu! plebisque patrumque)
Koestlinus || 447 ut attoniti *Koestlinus* || 450 Sic mihi *Lach-*
mannus || 453 Ingeminans *Beh. Marklandus* || 454 alius *Schra-*
derus || 458 orum **P** || 461 sanguineisque **G²** (*cum ras*). **M** | notabis
coni. Muellerus || 462 crimina mentis *idem*

Mira equidem duco: sic primus sanguinis auctor
 Incestique patrum thalami; sed fallit origo:
 Oedipodes tu solus eras, haec praemia morum 465
 Ac sceleris, violente, feres! nos poscimus annum;
 Sed moror.' Haec audax etiamnum in limine regis
 Vociferans iam tunc impulsa per agmina praeceps
 Evolat. Oeneae vindex sic ille Dianae
 Erectus saetis et aduncae fulmine malae, 470
 Cum premeret Pelopea phalanx, saxa obvia volvens
 Fractaque perfossis arbusta Acheloia ripis,
 Iam Telamona solo, iam stratum Ixiona linquens
 Te, Meleagre, subit: tibi demum cuspide lata
 Haesit et obnixo ferrum laxavit in armo. 475
 Talis adhuc trepidum linquit Calydonius heros
 Concilium infrendens, ipsi ceu regna negentur,
 Festinatque vias ramumque precantis olivae
 Abicit. Attonitae tectorum e culmine summo
 Aspectant matres, saevoque infanda precantur 480
 Oenidae tacitoque simul sub pectore regi.

Nec piger ingenio scelerum fraudisque nefandae
 Rector eget. Iuvenum fidos, lectissima bello
 Corpora, nunc pretio, nunc ille hortantibus ardens
 Sollicitat dictis, nocturnaue proelia saevus 485
 Instruit, et sanctum populis per saecula nomen
 Legatum insidiis tacitoque invadere ferro
 (Quid regnis non vile?) cupit. Quas quaereret artes,
 Si fratrem, Fortuna, dares! O caeca nocentum
 Consilia! o semper timidum scelus! Exit in unum 490
 Plebs ferro iurata caput; ceu castra subire

463 Mirequidem **PB¹b¹G²** *pr. m.* Mir^u (a *al. m.*) quidem **S**
 Mira quidem **B²G²** *sec. m.* **M** || 465 Oedipodis (*sc. filius*) *Iorti-*
nus prob. Muellero | tu solus eris **p** || 467 regis **PG** *Ald. retro*
BG²M || 474 tibi **PHδ** ibi **BG²M** || 475 lassavit *Madvigius* ||
 476 linquit **Pp** liquit **BM** || 479 e culmine **M** et culmine **B**
 in culmine **H** e limine **P** e limite **G** || 480 Aspectant **PG**
 Prospectant *ceteri* || 488 quaeret **P**

Apparet aut celsum crebris arietibus urbis
 Inclinare latus: densi sic agmine facto
 Quinquaginta altis funduntur in ordine portis.
 Macte animi, tantis dignus qui crederis armis! 495
 Fert via per dumos propior, qua calle latenti
 Praecelerant densaeque legunt compendia silvae.
 Lecta dolis sedes: gemini procul urbe malignis
 Faucibus urgentur colles, quos umbra superni
 Montis et incurvis claudunt iuga frondea silvis 500
 (Insidias natura loco caecamque latendi
 Struxit opem); mediasque arte secat aspera rupes
 Semita, quam subter campi devexaque latis
 Arva iacent spatiis. Contra importuna crepido,
 Oedipodioniae domus alitis; hic fera quondam 505
 Pallentes erecta genas suffusaque tabo
 Lumina, concretis infando sanguine plumis
 Reliquias amplexa virum semesaque nudis
 Pectoribus stetit ossa premens visuque frementi
 Conlustrat campos, si quis concurrere dictis 510
 Hospes inexplicitis aut comminus ire viator
 Audeat et dirae commercia iungere linguae;
 Nec mora, quin acuens exertos protinus ungues
 Liventesque manus fractosque in vulnere dentes
 Terribili adplausu circum hospita surgeret ora; 515
 Et latuere doli, donec de rupe cruenta
 Heu! simili deprensa viro, cessantibus alis,
 Tristis inexpletam scopulis adfligeret alvum.

495. 'Macte — armis' Pompeius comm. art. Don. p. 188, 14 K.

492 crebri arietis ictibus *Ungerus* || 494 artis *Muellerus* ||
 495 dignus tantis *Pompeius* || 499 quas umbra superne *Muelle-*
rus || 502 mediasque *PGH m. sec. Ald. medias BG²M* || 509
 frementi *PRL* trementi *BG²GHp* trementes *SOT* tremens e
 tremensis *Lachmannus* tremendo *Muellerus* || 514 factosque in
 vulnera *Koestlinus* | in vulnera *PGH* || 518 adfligeret *Ouden-*
dorpius

Monstrat silva nefas, horrent vicina iuveni
 Gramina, damnatis avidum pecus abstinet herbis. 520
 Non Dryadum placet umbra choris, non commoda sacris
 Faunorum, diraeque etiam fugere volucres
 Prodigiale nemus. Tacitis huc gressibus acti
 Deveniunt peritura cohors, hostemque superbum
 Adnixi iaculis et humi posita arma tenentes 525
 Expectant densaque nemus statione coronant.

Coeperat umentis Phoebum subtexere palla
 Nox et caeruleam terris infuderat umbram.
 Ille propinquabat silvis et ab aggere celso
 Scuta virum cristasque videt rutilare comantes, 530
 Qua laxant rami nemus adversaque sub umbra
 Flammeus aeratis lunae tremor errat in armis.
 Obstipuit visis, ibat tamen, horrida tantum
 Spicula et inclusum capulo tenus admovet ensem,
 Ac prior 'unde, viri, quidve occultatis in armis?' 535
 Non humili terrore rogat. Nec reddita contra
 Vox, fidamque negant suspecta silentia pacem.
 Ecce autem vasto Chthonii contorta lacerto,
 Quo duce freta cohors, fuscas intervalat auras
 Hasta; sed audenti deus et fortuna recessit. 540
 Per tamen Olenii tegimen suis hirtaque saetis
 Terga super laevos umeros vicina cruori
 Effugit et viduo iugulum ferit inrita ligno.
 Tunc horrere comae sanguisque in corde gelari.
 Huc ferus atque illuc animum pallentiaque ira 545
 Ora ferens (nec tanta putat sibi bella parari):

523 huic P || 530 cristasque PGHδ galeasque BG²SM
 536 nec credita P || 538 chromi P *edd. vet.* chronii BG²SM
 chromii G cromii Tδ chronis H Chthonii *corr.* Gronovius
coll. III 170 IV 597 Pausan. IX 5, 3. *Apud Homerum* (II.
 IV 394 sq.) *haec cohors duces habet Maeonem Haemonidem et*
Polyphontem Autophoni filium || 541 atraque *codd.* hirtaque
corr. Heinsius artaque Menkuis aspraque Bitschovskius || 544
 corda PB || 545 animi it Bachrensium || 546 putans Madvigius

'Ferte gradum contra campoque erumpite aperto!
 Quis timor audendi, quae tanta ignavia? Solus,
 Solus in arma voco.' Neque in his mora; quos ubi plures,
 Quam ratus, innumeris videt excursare latebris, 550
 Hos deire iugis, illos e vallibus imis
 Crescere, nec paucos campo, totumque sub armis
 Conlucere iter (ut clausas indagine profert
 In medium vox prima feras), quae sola medendi
 Turbata ratione via est, petit ardua dirae 555
 Sphingos et abscisis infringens cautibus uncas
 Exsuperat iuga dira manus, scopuloque potitus,
 Unde procul tergo metus et via prona nocendi,
 Saxum ingens, quod vix plena cervice gementes
 Vertere humo valeant murisque inferre iuveni, 560
 Rupibus avellit; dein toto sanguine nixus
 Sustinet, immanem quaerens librare ruinam,
 Qualis in adversos Lapithas erexit inanem
 Magnanimus cratera Pholus. Stupet obvia leto
 Turba superstantem atque emissi turbine montis 565
 Obruitur; simul arma virum, simul ora manusque
 Fractaque commixto sederunt pectora ferro.
 Quattuor hic adeo disiecti mole sub una
 Congemuere, fuga tremefactum protinus agmen
 Excutitur coeptis. Neque enim temnenda iacebant 570
 Funera: fulmineus Dorylas, quem regibus ardens
 Aequabat virtus, Martisque e semine Theron

572 sq. 'Martisque — avos' Priscian. XVIII 25, 223 p. 318 H.

549 nec in his *Muellerus* || 551 deire *P schol. G m. sec. prob. Gronovio* prodire **BG²SM** || 556 abscisis **PG²Srb** abscisis **B** abscissis **M** || 559 bina cervice **c** sex plena *Barthius* vix dena *Madvigius* || 560 humum durisque **P** | murisque valent *codd. edd.* valeant murisque *corr. Kootenius* murisque queant *Bachrensius* || 561 evellit **PGH** || 566 simul arma virum simul ora manusque *Beh.* simul ora v. s. ora m. **P** simul ora v. s. arma m. **BM** || 568 *versus suo loco om. in P post v. 580 in infima pagina add.* | disiecti **p** *Lachmannus* disiecta **P** deiecti **BG²M** *edd.*

Terrigenas confisus avos, nec vertere cuiquam
 Frena secundus Halys, sed tunc pedes occubat arvis,
 Pentheumque trahens nondum te Phaedimus aequo, 575
 Bacche, genus. Quorum ut subitis exterrita fatis
 Agmina turbatam vidit laxare catervam,
 Quae duo sola manu gestans acclinia monti
 Fixerat, intorquet iacula et fugientibus addit.
 Mox in plana libens, nudo ne pectore tela 580
 Inciderent, saltu praeceps defertur et orbem,
 Quem procul oppresso vidit Therone volutum,
 Corripuit, tergoque et vertice tegmina nota
 Saeptus et hostili propugnans pectora parma
 Constitit. Inde iterum densi glomerantur in unum 585
 Ogygiae firmantque gradum; trahit ocuis ensem
 Bistonium Tydeus, Mavortia munera magni
 Oeneos, et partes pariter divisus in omnes
 Hos obit atque illos ferroque micantia tela
 Decutit; impeditant numero seque ipsa vicissim 590
 Arma premunt, nec vis conatibus ulla, sed ipsae
 In socios errare manus et corpora turba
 Involvi prolapsa sua; manet ille ruentes
 Angustus telis et inexpugnabilis obstat.
 Non aliter Getica (si fas est credere) Phlegra 595
 Armatum immensus Briareus stetit aethera contra,

573. 'Terrigenas — avos' id. ib. 244 p. 329 H. — 575 sq.
 'Pentheumque — genus' id. VII 5, 17 p. 300 H. — 584. 'hostili
 — parma' id. XVIII 21, 175 p. 289 H.

574 occupat **P** || 577 turbatam v. l. catervam **BG²M** tur-
 bata v. l. caterva **PSTHδ** turbata v. l. ruina *Beh.* || 580 ne in
 pectore **PGH m. pr.** || 583 tegmina nota **Pg** tegmine noto
B SM tegmine nota **G²c** || 590 impediatur **P** impediatur **p** impediatur
 (t impediatur) **r** || 593 Involvit **PBG²SM** Involunt **pT** Involvi
corr. Heinsius et Gronovius | ruentes **P** ruentis **rb¹G²** (*sec. m.*
c suprascr.) ruentum **BGH Colb.** ruentis **cpb²R** || 594 Angustis
P || 595 Geticae si fas est credere Phlegrae *codd., corr.*
Schraderus

Hinc Phoebi pharetras, hinc torvae Pallados angues,
 Inde Pelethroniam praefixa cuspede pinum
 Martis, at hinc lasso motata Pyracmone temnens
 Fulmina, cum toto nequiquam obsessus Olympo 600
 Tot queritur cessare manus: non segnior ardet
 Huc illuc clipeum obiectans, seque ipse recedens
 Circuit, interdum trepidis occurrit et instat
 Spicula devellens, clipeo quae plurima toto
 Fixa tremunt armantque virum, saepe aspera passum 605
 Vulnera, sed nullum vitae in secreta receptum
 Nec mortem sperare valet. Rotat ipse furem
 Deilochum, comitemque illi iubet ire sub umbras
 Phegea sublata minitantem bella securi
 Dircaeumque Gyan et Echionium Lycophontem. 610
 Iam trepidi sese quaerunt numerantque, nec idem
 Caedis amor, tantamque dolent rarescere turbam.

Ecce Chromis Tyrii demissus origine Cadmi
 (Hunc utero quondam Dryope Phoenissa gravato
 Rapta repente choris onerisque oblita ferebat, 615
 Dumque trahit prensis taurum tibi cornibus, Euhan,
 Procidit impulsus nimiis conatibus infans)
 Tunc audax iaculis et capti pelle leonis
 Pinea nodosae quassabat robora clavae
 Increpitans: 'unusne, viri, tot caedibus unus 620
 Ibit ovans Argos? vix credet fama reverso!
 Heus socii, nullaene manus, nulla arma valebunt?
 Haec regi promissa, Cydon, haec, Lampe, dabamus?'

623. 'haec — dabamus' Serv. ad Aen. X 325.

597 Pallados anguis P Palladis angues BM || 599 motata
Lachmannus mutata codd. edd. | Pyragmoni *Muellerus, sed cf.*
Imhofii emendatt. Statian. p. 4 || 604 devellens P divellens
 BG²SM || 605 passum P passus BG²M || 607 properare *Baehren-*
siius | valens *Madrigius* || 608 per umbras PG *m. pr.* || 612 plenam
 (om. que) *m. sec. supraser.* † tantam P || 614 Nunc P || 619 nodosam
 q. r. clavam PGTδπ nodosa q. r. clava BG²SM nodosae q. r.
 clavae *corr. anonymus prob. Duebnero* || 622 Heu *codd.* Heus *corr.*
Muellerus

Dum clamat, subit ore cavo Teumesia cornus,
 Nec prohibent fauces; atque illi voce repleta 625
 Intercepta natat prorupto in sanguine lingua.
 Stabat adhuc, donec transmissa morte per artus
 Labitur immorsaque cadens obmutuit hasta.
 Vos quoque, Thespiadae, cur infitiatus honora
 Arcuerim fama? Fratris moribunda levabat 630
 Membra solo Periphias (nil indole clarius illa
 Nec pietate fuit), laeva marcentia colla
 Sustentans dextraque latus; singultibus artum
 Exhaust thoraca dolor, nec vincla coercent
 Undantem fletu galeam, cum multa gementi 635
 Pone gravis curvas perfringit lancea costas.
 Exit et in fratrem, cognataque pectora telo
 Conserit; ille oculos *etiamnum* in luce natantes
 Sistit et aspecta germani morte resolvit.
 At cui vita recens et adhuc in vulnere vires 640
 'Hos tibi complexus, haec dent' ait 'oscula nati.'
 Procubuere pares fatis (miserabile votum
 Mortis) et alterna clausurunt lumina dextra.
 Protinus idem ultro iaculo parmaque Menoeten
 Proterrebat agens trepidis vestigia retro 645
 Passibus urgentem, donec defecit iniqua
 Lapsus humo, pariterque manus distractus in ambas
 Orat et a iugulo nitentem sustinet hastam:
 'Parce per has stellis interlabentibus umbras,
 Per superos noctemque tuam; sine, tristia Thebis 650
 Nuntius acta feram vulgique per ora paventis
 Contempto te rege canam: sic inrita nobis
 Tela cadant, nullique tuum penetrabile ferro
 Pectus, et optanti victor reveharis amico.'

637 sq. 'Fixit — traicit' schol. Theb. III 152 p. 89 L.

630 Arcuerim (c ex g corr.) G² Bernartius Arguerim **PBSM** ||
 633 arti P || 634 Vexavit *Muellerus* || 637 ferro schol. Theb. III
 152, quod probat *Bachrensius* leto *Naukius* || 638 et adhuc in P
 etiamnum in *ceteri* casura in *Bachrensius* extrema luce *Marklandus*

Dixerat. Ille nihil vultum mutatus 'inanes 655
 Perdis' ait 'lacrimas, et tu, ni fallor, iniquo
 Pollicitus mea colla duci: nunc arma diemque
 Proice; quid timidae sequeris compendia vitae?
 Bella manent.' Simul haec, et crassum sanguine telum
 Iam redit; ille super dictis infensus amaris 660
 Prosequitur victos: 'Non haec trieterica vobis
 Nox patrio de more venit, non orgia Cadmi
 Cernitis aut avidas Bacchum scelerare parentes.
 Nebridas et fragiles thyrsos portare putastis
 Imbellem ad sonitum maribusque incognita veris 665
 Foeda Celaenaea committere proelia buxo?
 Hic aliae caedes, alius furor: ite sub umbras,
 O timidi paucique? Haec intonat; ast tamen illi
 Membra negant, lassusque ferit praecordia sanguis.
 Iam sublata manus cassos defertur in ictus, 670
 Tardatique gradus, clipeum nec sustinet umbo
 Mutatum spoliis, gelidus cadit imber anhelus
 Pectore, tunc crines ardentiaque ora cruentis
 Roribus et taetra morientum aspergine manant:
 Ut leo, qui campis longe custode fugato 675
 Massylas depastus oves, ubi sanguine multo
 Luxuriata fames cervixque et tabe gravatae
 Consedere iubae, mediis in caedibus astat
 Aeger, hians victusque cibus; nec iam amplius irae
 Crudescunt: tantum vacuis ferit aera malis 680
 Molliaque eiecta delambit vellera lingua.
 Ille etiam Thebas spoliis et sanguine plenus
 Isset et attonitis sese populoque ducique
 Ostentasset ovans, ni tu, Tritonia virgo,

655 vultu Pr *Beh.* || 665 manibusque P || 671 sq. clipeum
 non sustinet. Umbo mutatur *Barthius* clipeum nec sustinet
 umbra (= silva telorum!) Mutatum toties *Sandstroemius* || 672
 Nutantem *Lachmannus* Muletatum *Madvigius* (umbo Nutat cui
 sp.) cui ad clipeum referens *Bachrensium* || 674 et atra Bsr
 atque atra *Anglic.* et crebra *Beh.* | manent P

Flagrantem multaque operis caligine plenum 685
 Consilio dignata virum: 'Sate gente superbi
 Oeneos, absentes cui dudum vincere Thebas
 Adnuimus, iam pone modum nimiumque secundis
 Parce deis: huic una fides optanda labori.
 Fortuna satis usus abi.' Restabat acerbis 690
 Funeribus socioque gregi non sponte superstes
 Haemonides (ille haec praeviderat, omina doctus
 Aeris et nulla deceptus ab alite) Maeon,
 Nec veritus prohibere ducem, sed fata monentem
 Privavere fide. Vita miserandus inertii 695
 Damnatur; trepido Tydeus inmitia mandat:
 'Quisquis es Aonidum, quem crastina munere nostro
 Manibus exemptum mediis aurora videbit,
 Haec iubeo perferre duci: cinge aggere portas,
 Tela nova, fragiles aevo circum inspice muros, 700
 Praecipue stipare viros densasque memento
 Multiplicare acies! fumantem hunc aspice late
 Ense meo campum: tales in bella venimus.'
 Haec ait, et meritae pulchrum tibi, Pallas, honorem
 Sanguinea de strage parat, praedamque iacentem 705
 Comportat gaudens ingentiaque acta recenset. .
 Quercus erat tenerae iam longum oblita iuventae
 Aggere camporum medio, quam plurimus ambit
 Frondibus incurvis et crudo robore cortex.
 Huic leves galeas perfossaque vulnere crebro 710
 Inserit arma ferens, huic truncos ictibus enses
 Subligat et tractas membris spirantibus hastas.
 Corpora tunc atque arma simul cumulata superstans
 Incipit (oranti nox et iuga longa resultant):
 'Diva ferox, magni decus ingeniumque parentis, 715
 Bellipotens, cui torva genis horrore decoro

716 sq. 'Bellipotens—Gorgon' Priscian. VI 5, 27 p. 218 H.

693 Aeris PpTL Aeros BG² Dan. S Heros GH Beh. cr || 695 vitae Barthius || 697 Aonide Barthius || 700 circum inspice P (?) Bachrensius circumspice ceteri codd. edd. || 712 tractas PpδG (al.

Cassis et asperso crudescit sanguine Gorgon,
 Nec magis ardentem Mavors hastataque pugnae
 Impulerit Bellona tubas, huic adnue sacro,
 Seu Pandionio nostras invisere caedes 720
 Monte venis, sive Aonia divertis Ithone
 Laeta choris, seu tu Libyco Tritone repexas
 Lota comas, qua te biugo temone frementem
 Intemeratarum volucer rapit axis equarum:
 Nunc tibi fracta virum spolia informesque dicamus 725
 Exuvias. At si patriis Parthaonis arvis
 Inferar et reduci pateat mihi Martia Pleuron,
 Aurea tunc mediis urbis tibi templa dicabo
 Collibus, Ionias qua despectare procellas
 Dulce sit, et flavo tollens ubi vertice pontum 730
 Turbidus obiectas Achelous Echinadas exit.
 Hic ego maiorum pugnas vultusque tremendos
 Magnanimum effingam regum, figamque superbis
 Arma tholis, quaeque ipse meo quaesita revexi
 Sanguine, quaeque dabis captis, Tritonia, Thebis. 735
 Centum ibi virgineis votae Calydonides aris
 Actaeas tibi rite faces et ab arbore casta
 Nectent purpureas niveo discrimine vittas,
 Pervigilemque focis ignem longaeva sacerdos
 Nutriet, arcanum numquam spretura pudorem. 740
 Tu bellis, tu pace feres de more frequentes
 Primitias operum, non indignante Diana.
 Dixerat, et dulces iter instaurabat ad Argos.

721. 'Aonia divertis Ithone' schol. Theb. VII 330 p. 254 L.

fractas) fractas **BG²M** || 720 voces **P**: caedes *margin.* **P** || 721
 velis **BG²M** | divertis **GHrb** *schol. Th. VII 330* || 723 regentem
Baehrensium || 724 Intemeratarum **BG²SM** | aquarum **P** equarum
p²m equorum *vel* aequorum **BSG²M** || 725 Nunc (c *in ras.*) tibi
P || 734 revexo *Barthius* || 740 spretura **P** spectura **H** inspectura
BG²SM *schol. infectura Peyraredus* || STATII POETE THEBAID.
 LIB. II · EXPLICIT · INCIPIT EIVSDEM · LIBER · III · P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER III.

At non Aoniae moderator perfidus orae
Nocte sub ancipiti, quamvis umentibus astris
Longus ad auroram superet labor, otia somni
Accipit; invigilant animo scelerisque parati
Supplicium exercent curae; tum plurima versat 5
Pessimus in dubiis augur timor. 'Ei mihi' clamat,
'Unde morae?' (nam prona ratus facilemque tot armis
Tydea, nec numero virtutem animumque rependit)
'Num regio diversa viae? num missus ab Argis
Subsidio globus? an sceleris data fama per urbes 10
Finitimas? paucosne, pater Gradive, manuve
Legimus indecores? At enim fortissimus illic
Et Chromis et Dorylas et nostris turribus aequi
Thespiadae totos raperent mihi funditus Argos.
Nec tamen ille meis, reor, impenetrabilis armis 15
Aere gerens solidoque satos adamante lacertos
Venerat; heu segnes, quorum labor haeret in uno,

1 ORAE P aulae *ceteri* || 3 ab ^d aurorã P *pr. m.* || 4 patrati
B *al. m. Lachmannus* || 5 dirae *coni. Muellerus coll. I 52* | tum
P tunc *ceteri* curae, cum *Baehrensus* || 6 & mihi P || 13 viribus
Baehrensus || 16 datos *codd. et edd.* satos *corr. Heinsius* artos
Ungerus

Si conserta manus.' Vario sic turbidus aestu
 Angitur ac sese culpat super omnia, qui non
 Orantem in mediis legatum coetibus ense 20
 Perculerit foedasque palam satiaverit iras.
 Iam pudet incepti, iam paenitet. Ac velut ille
 Fluctibus Ioniis Calabriae datus arbiter alno
 Nec rudis undarum (portus sed linquere amicos
 Purior Olenii frustra gradus impulit astri), 25
 Cum fragor hiberni subitus Iovis, omnia mundi
 Claustra tonant multusque polos inclinat Orion,
 Ipse quidem malit terras pugnatque reverti,
 Fert ingens a puppe Notus, tunc arte relicta
 Ingemit et caecas sequitur iam nescius undas: 30
 Talis Agenoreus ductor caeloque morantem
 Luciferum et seros maerentibus increpat ortus.
 Ecce sub occiduas versae iam noctis habenas
 Astrorumque obitus, ubi primum maxima Tethys
 Impulit Eoo cunctantem Hyperiona ponto, 35
 Ima flagellatis, signum lugubre malorum,
 Ponderibus trepidavit humus, motusque Cithaeron
 Antiquas dedit ire nives; tunc visa levari
 Culmina septenaeque iugo concurrere portae.
 Et prope sunt causae: gelido remeabat Eoo 40
 Iratus fatis et tristis morte negata
 Haemonides; necdum ora patent, dubiusque notari
 Signa dabat magnae longe manifesta ruinae
 Planctuque et gemitu; lacrimas nam protinus omnes
 Fuderat. Haut aliter saltu devertitur orbis 45
 Pastor ab agrestum nocturna strage luporum,
 Cuius erile pecus silvis inopinus abegit
 Imber et hibernae ventosa cacumina lunae:
 Luce patent caedes; domino perferre recentes
 Ipse timet casus, haustaque informis harena 50

24 sed] quem *Bachrensius* || 34 thetys P || 35 Yperiona P ||
 39 consurgere *Schraderus* || 41 *versum om. Prag. 2* || 48 lae P

Questibus implet agros, stabulique silentia magni
Odit et amissos longo ciet ordine tauros.

Illum congestae portarum ad limina matres
Ut solum videre (nefas!), nulla agmina circum
Magnanimosque duces, nil ausae quaerere tollunt 55
Clamorem, qualis bello supremus apertis
Urbibus, aut pelago iam descendente carina.
Ut primum invisi cupido data copia regis:
'Hanc tibi de tanto donat ferus agmine Tydeus
Infelicem animam, sive haec sententia divum, 60
Seu fortuna fuit, seu, quod pudet ora fateri,
Vis invicta viri. Vix credo et nuntius: omnes
Procubuere, omnes. Noctis vaga lumina testor
Et socium manes et te, mala protinus ales,
Qua redeo, non hanc lacrimis meruisse nec astu 65
Crudelem veniam atque inhonoraee munera lucis.
Sed mihi iussa deum placitoque ignara moveri
Atropos atque olim non haec data ianua leti
Eripuere necem. Iamque ut mihi prodiga vitae
Pectora et extremam nihil horrescentia mortem 70
Aspicias: bellum infandum ominibusque negatam
Movisti, funeste, aciem; dum pellere leges
Et consanguineo gestis regnare superbus
Exule, te series orbarum excisa domorum
Planctibus adsiduis, te diro horrore volantes 75
Quinquaginta animae circum noctesque diesque
Adsilient; neque enim ipse moror.' Iam moverat iras
Rex ferus, et tristes ignescunt sanguine vultus.

54 circa PG || 55 Magnanimosve *Lachmannus* | nil PG²GH
Prag. 1. 2 nihil BSM || 57 desidente *Heinsius* || 61 ira (ore sec.
m. suprascr.) PS ira BG²M ora Rδ *Prag.* 1 al. m. ore pTL
ire *Beh.* 2 *Anglic.* rubet ira *Gronovius* fugit ira *Bachrensius*,
qui v. 62 en nuntius *coni.* || 67 placidoque P || 70 sortem *Marklan-*
dus || 71 negantem *idem* || 72 tollere leges *Schraderus* fallere
Bachrensius || 73 gestis Pp *Colb.* G *Prag.* 1. 2 gliscis BG²SM
gliscis († gestis al. m.) g || 75 volentes PB

Inde ultro Phlegyas et non cunctator iniqui
 Labdacus (hos regni ferrum penes) ore manaque 80
 Proturbare parant. Sed iam nudaverat ensem
 Magnanimus vates, et nunc trucidis ora tyranni,
 Nunc ferrum aspectans: 'Numquam tibi sanguinis huius
 Ius erit aut magno feries inperdita Tydeo
 Pectora; vado equidem exultans ereptaque fata 85
 Insequor et comites feror expectatus ad umbras.
 Te superis fratrique —' Et iam media orsa loquentis
 Absciderat plenum capulo latus; ille dolori
 Pugnat et ingentem nisu duplicatus in ictum
 Corruit, extremisque animae singultibus errans 90
 Alternus nunc ore venit nunc vulnere sanguis.
 Excussae procerum mentes, turbataque mussant
 Concilia; ast illum coniunx fidique parentes
 Servantem vultus et torvum in morte peracta,
 Non longum reducem laetati, in tecta ferebant. 95
 Sed ducis infandi rabidae non hactenus irae
 Stare queunt; vetat igne rapi, pacemque sepulcri
 Impius ignaris nequiquam manibus arcet.

Tu tamen egregius fati mentisque nec umquam
 (Sic dignum est) passure situm, qui comminus ausus
 Vadere contemptu regis, quaque ampla veniret 101
 Libertas, sancire viam: quo carmine dignam,
 Quo satis ore tuis famam virtutibus addam,
 Augur amate deis? Non te caelestia frustra
 Edocuit lauroque sua dignatus Apollo est, 105
 Et nemorum Dodona parens Cirrhaeaeque virgo

80 ire *codd. et edd.* ore *corr.* *Muellerus* || 87 fratrique *P*
 fatique *Muellerus* || 88 Absciderat *P* Abstulerat *ceteri* || 98
 ingratis *Lachmannus* || 100 Si dignum est *P G H R π δ* Sic dignum
G² S p T L Si dignum *B M* Indignum *edd. vett. Muellerus* Sic
 dignum est *scripsi* || 101 contemptum regis *P B G² M* reges *Beh. 1*
G regem *Beh. 2* contemptu regis *corr. Peyraredus* contemptum
 regi *Madvigius* Fundere contemptum regis *Sandstroemius* Pan-
 dere contemptum regis *Baehrensium* contemptor regis *Muellerus*

Gaudebit tacito populos suspendere Phoebō.
 Nunc quoque Tartareo multum divisus Averno
 Elysias, i, carpe plagas, ubi manibus axis
 Inuius Ogygiis nec sontis iniqua tyranni 110
 Iussa valent; durant habitus et membra cruentis
 Inviolata feris, nudoque sub axe iacentem
 Et nemus et tristis volucrum reverentia servat.

At nuptae exanimes puerique aegrique parentes
 Moenibus effusi per plana, per avia, passim 115
 Quisque suas avidi ad lacrimas miserabile currunt
 Certamen, quos densa gradu comitantur euntes
 Milia solandi studio, pars visere flagrant
 Unius acta viri et tantos in nocte labores.
 Fervet iter gemitu et plangoribus arva reclamant. 120
 Ut vero infames scopulos silvamque nefandam
 Perventum, ceu nulla prius lamenta nec atri
 Manassent imbres, sic ore miserrimus uno
 Exoritur fragor, aspectuque accensa cruento
 Turba furit: stat sanguineo discissus amictu 125
 Luctus atrox caesoque invitat pectore matres.
 Scrutantur galeas frigentum inventaque monstrant
 Corpora, prociduae super externosque suosque.
 Hae pressant in tabe comas, hae lumina signant
 Vulneraque alta rigant lacrimis, pars spicula dextra 130
 Nequiquam parcente trahunt, pars molliter aptant
 Bracchia trunca loco et cervicibus ora reponunt.

At vaga per dumos vacuique in pulvere campi
 Magna parens iuvenum, gemini nunc funeris, Ide
 Squalentem sublata comam liventiaque ora 135
 Ungue premens (nec iam infelix miserandaque, verum

107 Audebit *codd.* Gaudebit *corr.* *Marklandus* Audivit tecto
Lachmannus || 111 durantque *Muellerus* || 115 avia *PGTH Beh.*
2 Prag. 1 invia **BG²SM** ardua **mL** || 116 suorum avidi *Menkius* ||
 130 rigant **PGδ Prag. 1** (*suprascr. al. m. replent*) replent
BG²SM || 134 **PGT Beh.** tunc **BG²SM** || 136 Igne tremens **P pr.**
m., (al. m. in marg. add. ungue premens) Igne (suprascr. f

Terror inest lacrimis), per et arma et corpora passim
 Canitiem inpexam dira tellure volutans
 Quaerit inops natos omnique in corpore plangit.
 Thessalis haut aliter bello gavisa recenti, 140
 Cui gentile nefas hominem renovare canendo,
 Multifida attollens antiqua lumina cedro
 Nocte subit campos versatque in sanguine functum
 Vulgus et explorat manes, cui plurima busto
 Imperet ad superos: animarum maesta queruntur 145
 Concilia, et nigri pater indignatur Averni.

Illi in secessu pariter sub rupe iacebant
 Felices, quos una dies, manus abstulit una,
 Pervia vulneribus media trabe pectora nexi.
 Ut vidit lacrimisque oculi patuere profusis: 150
 'Hosne ego complexus genetrix, haec oscula, nati,
 Vestra tuor? sic vos extremo in fine ligavit
 Ingenium crudele necis? quae vulnera tractem,
 Quae prius ora premam? vosne illa potentia matris,
 Vos uteri fortuna mei, qua tangere divos 155
 Rebar et Ogygias titulis anteire parentes?
 A quanto melius dextraque in sorte iugatae,
 Quis steriles thalami nulloque ululata dolore
 Respexit Lucina domum! Mihi quippe malorum
 Causa labor; sed nec bellorum in luce patenti 160
 Conspicui factis aeternaque gentibus ausi
 Quaesistis miserae vulnus memorabile matri,
 Sed mortem obscuram numerosaque funera passi

151 sq. 'Hosne — ligavit' Euty ch. art. IV 2 p. 464, 28 K.

ungue) r || 138 inpexam G²H *Pragg.* inplexam Prb implexam
 BSp | dura *Lachmannus* || 141 renovare P BSGc reñovare
Prag. 3 revocare G²M || 145 in ^{ad al. m.} P | animorum Bcrb¹ ||
 151 ego om. P | genetrix P *Euty ch.* M || 157 Ah P sec. m. H
Marklandus At P pr. m. BM Ha GLō A scripsi || 161 fati
 PG² facti b || 163 numerosaque P *Prag.* 1 num^{erosa} erandaq; *Prag.* 3

Heu quantus furto cruor et sine laude iacetis!
 Quin ego non dextras miseris complexibus ausim 165
 Dividere et tanti consortia rumpere leti:
 Ite diu fratres indiscretique supremis
 Ignibus et caros urna confundite manes!

Nec minus interea digesta strage suorum
 Hic Chthonium coniunx, hic mater Penthea clamat 170
 Astyoche, puerique rudes, tua, Phaedime, proles,
 Amisum didicere patrem, Marpessaque pactum
 Phyllea, sanguineumque lavant Acamanta sorores.
 Tunc ferro retegunt silvas collisque propinqui
 Annosum truncant apicem, qui conscius actis 175
 Noctis et inspexit gemitus; ibi grandior aevo
 Ante rogos, dum quisque suo nequit igne revelli,
 Concilium infaustum dictis mulcebat Aletes:
 'Saepe quidem infelix varioque exercita ludo
 Fatorum gens nostra fuit, Sidonius ex quo 180
 Hospes in Aonios iecit sata ferrea sulcos,
 Unde novi fetus et formidata colonis
 Arva suis. Sed nec veteris cum regia Cadmi
 Fulmineum in cinerem monitis Iunonis iniquae
 Consedit, neque funerea cum laude potitus 185
 Infelix Athamas trepido de monte veniret,
 Semianimem heu laeto referens clamore Learchum,
 Hic gemitus Thebis, nec tempore clarius illo

numerandaque **BSG²M** munerosaque **G** miserandaque **πTL**
 memorandaque **δ** numerandaque vulnera *Bentleius* mussanda-
 que *Gruterus prob. Gronovio* || vulnera **P** *sec. m.* **pGHδ** || 170
 Hic cronium **P** *Prag. 2 al. m.* Hic thonium **BG²Sr** *Prag. 2 m.*
pr. Hi cthonium **b** Hictonium **c** *Prag. 1* Hinc chthonium **p**
 Hinc tonium *Prag. 3 cf. II 538* | mater eunyea, *al. m.* penthea
P mater penthea **H** mater bentea **B** mater enthea **G²Sb** materq;
 enthea **r** mater eunea **G** mat et entea *Prag. 1* hantea (*suprascr.*
 eunuca) *Prag. 2* || 172 marpessaque **P** marpissaque **BM** mar-
 cissaque *Prag. 2* || 177 rebelli **P** || 180 fuit **P** *pr. m.* **T** ruit
ceteri || 185 nec *Muellerus* || 187 lato **P** *pr. m., al. leto*

Phoenissae sonuere domus, cum lassa furorem
 Vicit et ad comitum lacrimas expavit Agave. 190
 Una dies similis fato specieque malorum
 Aequa fuit, qua magniloquos luit impia flatus
 Tantalus, innumeris cum circumfusa ruinis
 Corpora tot raperet terra, tot quaereret ignes.
 Talis erat vulgi status, et sic urbe relicta 195
 Primaevique senesque et longo examine matres
 Invidiam planxere deis miseroque tumultu
 Bina per ingentes stipabant funera portas.
 Meque ipsum memini (necdum apta doloribus aetas)
 Flesse tamen gemituque meos aequasse parentes. 200
 Illa tamen superi; nec quod tibi, Delia, castos
 Prolapsum fontes specula temerante profana
 Heu dominum insani nihil agnovere Molossi,
 Defferim magis, aut verso quod sanguine fluxit
 In subitos regina lacus: sic dura Sororum 205
 Pensa dabant visumque Iovi. Nunc regis iniqui
 Ob noxam inmeritos patriae tot culmina cives
 Exuimus, nec adhuc calcati foederis Argos
 Fama subit, et iam bellorum extrema dolemus.
 Quantus equis quantusque viris in pulvere crasso 210
 Sudor! io quanti crudele rubebitis amnes!

198. 'bina — portas' schol. Theb. VI 124 p. 203 L. —
 200. 'et gemitu — parentes' Serv. ad Aen. XII 65.

191 speciemque P || 192 magnilocus iuit P | fastus *Lachmannus* fatuus *Baehrensius* || 194 Corpora quot *δH Marklandus* | quot quaereret G || 196 Primeuiq; senesq; *Prag. 1* Primeui senesque G Primaevique senes PBM senesque *corr. Barthius* || 197 dei vel deum *Lachmannus* || 198 argentes *Muellerus* || 199 laboribus P || 200 et gemitu maestos imitata parentes *Servius* || 202 Prolapsum fontes P Prolapsum ad fontes *BG²SM* | temerare *PG²SB¹pb Leid.* temerante B *margin. Prag. 1. 2* temerare^{nte} g || 203 nihil L nichil *Prag. 1* non ceteri || 208 Extulimus *Menkius* Exuimur *Koestlinus*

Viderit haec bello viridis manus: ast ego doner
 Dum licet igne meo terraque insternar avita!⁷
 Haec senior, multumque nefas Eteoclis acervat
 Crudelem infandumque vocans poenasque daturum. 215
 Unde ea libertas? iuxta illi finis et aetas
 Torta retro, seraeque decus velit addere morti.

Haec sator astrorum iamdudum e vertice mundi
 Prospectans primoque imbutas sanguine gentes
 Gradivum acciri propere iubet. Ille furentes 220
 Bistonas et Geticas populatus caedibus urbes
 Turbidus aetherias currus urgebat ad arces,
 Fulmine cristatum galeae iubar armaque in auro
 Tristia, terrificis monstrorum animata figuris,
 Incutiens: tonat axe polus clipeique cruenta 225
 Lux rubet, et solem longe ferit aemulus orbis.
 Hunc ubi Sarmaticos etiamnum efflare labores
 Iuppiter et tota perfusum pectora belli
 Tempestate videt: 'talis mihi, nate, per Argos,
 Talis abi, sic ense madens, hac nubilus ira. 230
 Exturbent resides frenos et vincla perosi
 Te cupiant, tibi praecipites animasque manusque
 Devoveant, rape cunctantes et foedera turba,
 Cui dedimus, tibi fas ipsos incendere bello
 Caelicolas pacemque meam. Iam semina pugnae 235
 Ipse dedi: remeat portans immania Tydeus
 Ausa, ducis scelus et turpis primordia belli,
 Insidias fraudesque, suis quas ultus in armis.

223 sq. 'armaque — tristia' Serv. ad Aen. X 275. schol.
 Theb. VI 536 p. 220 L.

214 acerbat *cp*² *Heinsius* || 217 Torta *δ* *cf. Ach. II 110*
 Tota *codd.* Mota *Baehrensius* | decus velit *PGH*² *Prag. 1 δ* velit
 decus *BSM* || 222 curru surgebat *Friesemannus* || 230 hac *P* ac
*BG*² *M* *schol.* et *Beh.* || 231 vincla *Bentleius* cuncta *codd.* || 234
 Cui *PGH* *Leid. schol. Paris.* Quae reliqui || 237 turpes, pri-
 mordia belli, insidias *interpungendum cens. Menkius* || 237 Orsa
Baehrensius || 238 *versum spurium iudicavit Barthius*

Adde fidem. Vos o superi, meus ordine sanguis,
 Ne pugnare odiis, neu me temptare precando 240
 Certetis; sic Fata mihi nigraeque Sororum
 Iuravere colus: manet haec ab origine mundi
 Fixa dies bello, populique in proelia nati.
 Quod ni me veterum poenas sancire malorum
 Gentibus et diros sinitis punire nepotes 245
 (Arcem hanc aeternam, gentis sacraria nostrae,
 Testor et Elysios, etiam mihi numina, fontes),
 Ipse manu Thebas correptaque moenia fundo
 Executiam versasque solo super Inacha tecta
 Effundam turres aut stagna in caerula verram 250
 Imbre superiecto, licet ipsa in turbine rerum
 Iuno suos colles templumque amplexa laboret.⁷
 Dixit, et attoniti iussis: mortalia credas
 Pectora; sic cuncti vocemque animosque tenebant.
 Non secus ac longa ventorum pace solutum 255
 Aequor et imbelli recubant ubi litora somno,
 Silvarumque comas et abacto flamine nubes
 Mulcet iners aestas; tunc stagna lacusque sonori
 Detumere, tacent exusti solibus amnes.
 Gaudet ovans iussis et adhuc temone calenti 260
 Fervidus in laevum torquet Gradivus habenas.
 Iamque iter extremum caelique abrupta tenebat,
 Cum Venus ante ipsos nulla formidine gressum
 Figit equos; cessere retro iam iamque rigentes

241 sq. 'nigraeque — colus' Probus cathol. I p. 24, 9 K.
 Cf. Serv. ad Aen. VIII 409.

242 Lustravere *Servius* || 244 Quid *cpm* || 246 gentis *corr.*
Lachmannus mentis *codd.* || 250 verram *P* vertam *ceteri* *mergam*
Marklandus || 254 di cuncti *Lachmannus* || 257 abactas *PTL* nec
 abactas *Baehrensius* || 259 exusti *PG* exhausti *G²g* exhausti (†
 exusti *al. stilo suprascr.*) *Leid.* exhaustis *Be* exacti *p* || *versus*
 266—319 in *Prag. 2 a pr. m. desunt, sed in foliolo serius in-*
serto leguntur

Suppliciter posuere iubas. Tunc pectora summo 265
 Acclinata iugo vultumque obliqua madentem
 Incipit (interea dominae vestigia iuxta
 Spumantem proni mandunt adamanta iugales):
 'Bella etiam in Thebas socer (o pulcherrima bella!)
 Ipse paras ferroque tuos abolere nepotes? 270
 Nec genus Harmoniae nec te conubia caelo
 Festa nec hae quicquam lacrimae, furibunde, morantur?
 Criminis haec merces? hoc fama pudorque relictus,
 Hoc mihi Lemniacae de te meruere catenae?
 Perge libens; at non eadem Vulcania nobis 275
 Obsequia, et laesi servit tamen ira mariti!
 Illum ego perpetuis mihi desudare caminis
 Si iubeam vigilesque operi transmittere noctes,
 Gaudeat ornatusque novos ipsique laboret
 Arma tibi; tu! — sed scopulos et aena precando 280
 Flectere corda paro; solum hoc tamen anxia, solum
 Obtestor, quid me Tyrio sociare marito
 Progeniem caram infaustisque dabas hymenaeis?
 Dum fore praeclaros armis et vivida rebus
 Pectora vipereo Tyrios de sanguine iactas 285
 Demissumque Iovis serie genus. A! mea quanto
 Sithonia mallet nupsisset virgo sub Arcto
 Trans Borean Thracasque tuos. Indigna parumne
 Pertulimus, divae Veneris quod filia longum
 Reptat et Illyricas eiecat virus in herbas? 290

274. 'hoc — catenae' schol. Theb. V 59 p. 166 L. Cf. schol. Lucan. I 301 p. 49 W. — 275 sq. 'at — mariti' Serv. ad Aen. VIII 373.

266 ^madentem (*suprascr. al. m. t em*) P || 269 socero pulcherrima P pulcherrim^e *al. m.* S pulcherrime BG²M; *interpunctionem mutari* || 271 genus armo/// P || 272 Pacta *Heinsius* || 280 tu *om.* P || 281 hoc *om.* BG²cbrTH || 286 Demissum (*om que*) P || 290 deiecat PH *Prag. 1 ♂* eiecat BSG²M

Nunc gentem inmeritam —' Lacrimas non pertulit ultra
Bellipotens, hastam laeva transumit et alto
(Haut mora) desiluit curru, clipeoque receptam
Laedit in amplexu dictisque ita mulcet amicis:

'O mihi bellorum requies et sacra voluptas 295

Unaque pax animo! soli cui tanta potestas
Divorumque hominumque meis' occurrere telis
Impune et media quamvis in caede frementes
Hos adsistere equos, hunc ensem avellere dextra.
Nec mihi Sidonii genialia foedera Cadmi 300

Nec tua, cara, fides (ne falsa incessere gaude!)
Exciderint: prius in patrum deus infera mergar
Stagna et pallentes agar exarmatus ad umbras.
Sed nunc factorum monitus mentemque supremi
Iussus obire patris (neque enim Vulcania tali 305

Imperio manus apta legi), quo pectore contra
Ire Iovem dictasque parem contemnere leges,
Cui modo (pro vires!) terras caelumque fretumque
Attremere oranti tantosque ex ordine vidi
Delituisse deos? Sed ne mihi corde supremos 310

Concipe, cara, metus, quando haec mutare potestas
Nulla datur; cum iam Tyriis sub moenibus ambae
Bellabunt gentes, adero et socia arma iuvabo.

Tunc me sanguineo late defervere campo
Res super Argolicas haut sic deiecta videbis; 315
Hoc mihi ius, nec fata vetant.' Sic orsus aperto

301. 'nec — gaude' Eutychn. art. II 14 p. 482, 30 K.

294 Laedit *codd. quod retinui coll. VII 498 sq. Cf. Mitscherlich. ad Hor. carm. I 13, 14* Tollit in amplexum *Peyraredus* Illigat amplexu *Barthius* Lenit in amplexu *Muellerus* receptae vel clipeoque reposto Haeret i. a. *Menkius* || 300 genialia **P** genialia **BG²SM** || 301 nec falsa **P** *Beh. THG m. pr.* || 302 Exciderint **PSGH** *Beh. Dan. π δ* Exciderunt **BG²** Exciderant **Tcg** († exciderunt *al. m. suprascr.*) **L** | mergam **P** || 303 exanimatus **c** *Schraderus* || 304 factorum **P** || 309 totosque *Barthius* cunctosque *Muellerus coll. v. 254*

Flagrantes immisit equos. Non ocius alti
 In terras cadit ira Iovis, si quando nivalem
 Othryn et Arctoae gelidum caput institit Ossae
 Armavitque in nube manum: volat ignea moles 320
 Saeva dei mandata ferens, caelumque trisulca
 Territat omne coma iamdudum aut ditibus agris
 Signa dare aut ponto miseros involvere nautas.

Iamque remensus iter fesso Danaeia Tydeus
 Arva gradu viridisque legit devexa Prosymnae 325
 Terribilis visu: stant fulti pulvere crines,
 Squalidus ex umeris cadit alta in vulnera sudor,
 Insomnesque oculos rubor excitat, oraque retro
 Solvit anhela sitis; mens altum spirat honorem
 Conscia factorum. Sic nota in pascua taurus 330
 Bellator redit, adverso cui colla suoque
 Sanguine proscissisque natant palearibus armi;
 Tunc quoque lassa tumet virtus multumque superbit
 Pectore despecto; vacua iacet hostis harena
 Turpe gemens crudosque vetat sentire dolores. 335
 Talis erat; medias etiam non destitit urbes,
 Quidquid et Asopon veteresque interiacet Argos,
 Inflammare odiis, multumque et ubique retexens
 Legatum sese Graia de gente petendis
 Isse super regnis profugi Polynicis, at inde 340
 Vim, noctem, scelus, arma, dolos, ea foedera passum
 Regis Echionii, fratri sua iura negari.

Prona fides populis; deus omnia credere suadet
 Armipotens, geminatque acceptos fama pavores.
 Utque introgressus portas (et forte verendus 345
 Concilio pater ipse duces cogebat Adrastus)
 Improvisus adest, iam illinc a postibus aulae

324 remensus **PH Prag.** 1 emensus **BSM** | daneia **P** || 325
 diversa **P** || 329 Solvit **P Beh.** Sorbet **BG²SM** || 331 rediit **PH** ||
 332 proscissisque **BM** *pei/siq*; **G²** || 333 Tum **BG²M** || 334 Pectore;
 despectus *Bachrensius* || 345 verendus **PB** *cf. v. 681* verendos
G²M *edd.*

Vociferans: 'Arma, arma viri, tuque optime Lernaee
 Ductor, magnanimum si quis tibi sanguis avorum,
 Arma para! Nusquam pietas, non gentibus aequum 350
 Fas aut cura Iovis; melius legatus adissem .
 Sauromatas rabidos servatoremque cruentum
 Bebrycii nemoris. Nec iussa incuso pigetve
 Officii: iuvat isse, iuvat, Thebasque nocentes
 Explorasse manu; bello me, credite, bello, 355
 Ceu turrim validam aut artam compagibus urbem,
 Delecti insidiis instructique omnibus armis
 Nocte doloque viri nudum ignarumque locorum
 Nequiquam clausere; iacent in sanguine mixti
 Ante urbem vacuum. Nunc o, nunc tempus in hostes, 360
 Dum trepidi exanguesque metu, dum funera portant,
 Nunc, socer, haec dum non manus excidit; ipse ego fessus
 Quinquaginta illis heroum immanibus umbris
 Vulneraque ista ferens putri insiccata cruore
 Protinus ire peto!' Trepidum de sedibus astant 365
 Inachidae, cunctisque prior Cadmeius heros
 Accurrit vultum deiectus et 'o ego divis
 Invisus vitaeque nocens haec vulnera cerno
 Integer? hosne mihi reditus, germane, parabas?
 In me haec tela dabas. Pro vitae foeda cupido! 370
 Infelix, fratri facinus tam grande negavi.
 Et nunc vestra quidem maneant in pace quieta
 Moenia, nec vobis tanti sim causa tumultus
 Hospes adhuc. Scio (nec me adeo res dextra levavit),
 Quam durum natis, thalamo quam triste revelli, 375
 Quam patria; non me ullius domus anxia culpet

376 sq. 'non — lumine nati' Serv. ad Aen. XII 13.

350 equam P || 352 rabidos *Wakefieldus* avidos *codd.* || 357
 structique P || 360 nocuam *Bachrensius* hoste P || 362 Nunc socer
 hec dum non P Dum capulo nondum BG²SM || 365 paro *Barthius* ||
 367 o ego PGL en ego BG²SM || 370 tela mei P || 491 fratri
 facinus PG π *Prag. 1* L facinus fratri BG²SM || 372 quieta PG
Prag. 1 serena BG²SM

Respectentve truces obliquo lumine matres.
 Ibo libens certusque mori, licet optima coniunx
 Auditusque iterum revocet socer; hunc ego Thebis,
 Hunc, germane, tibi iugulum et tibi, maxime Tydeu, 380
 Debeo.' Sic variis pertemptat pectora dictis
 Obliquatque preces. Commotae questibus irae
 Et mixtus lacrimis caluit dolor; omnibus ultro
 Non iuvenum modo, sed gelidis et inertibus aevo
 Pectoribus mens una subit, viduare penates, 385
 Finitimas adhibere manus, iamque ire. Sed altus
 Consilii pater imperiique haut flectere molem
 Inscius: 'ista quidem superis curaeque medenda
 Linquite, quaeso, meae, nec te germanus inulto
 Sceptra geret, neque nos avidi promittere bellum. 390
 At nunc egregium tantoque in sanguine ovantem
 Excipite Oeniden, animosaque pectora laxet
 Sera quies: nobis dolor haut rationis egebit.'

Turbati extempla comites et pallida coniunx
 Tydea circum omnes fessum bellique viaeque 395
 Stipantur. Laetus mediis in sedibus aulae
 Constitit, ingentique exceptus terga columna,
 Vulnere dum lymphis Epidaurius eluit Idmon,
 Nunc velox ferro, nunc ille tepentibus herbis
 Mitior, ipse alta seductus mente renarrat 400
 Principia irarum, quaeque orsus uterque vicissim,
 Quis locus insidiis, tacito quae tempora bello,
 Qui contra quantique duces, ubi maximus illi
 Sudor, et indicio servatum Macona tristi
 Exponit. Cui fida manus proceresque socerque 405
 Adstupet oranti, Tyriusque incenditur exul.

377 Respectentve **PG** Respectentque **BG²SM** Expectentve
Serv. | lumine nati *Serv.* || 379 Largitusque torum *Lachmannus*
 Cunctatusque iterum *Baehrensius* Argivusque iterum *Koestli-*
nus || 383 valuit dolor *Barthius* || 390 nos **P** vos *ceteri* nos pavidi
Baehrensius || 397 columnae **P** || 399 tepentibus **PH** *Beh. 1* po-
 tentibus **G²SM** pentibus **B** (*al. m. corr. in potentibus*)

Solverat Hesperii devexo margine ponti
 Flagrantes Sol pronus equos rutilamque lavabat
 Oceani sub fonte comam, cui turba profundi
 Nereos et rapidis accurrunt passibus Horae, 410
 Frenaque et auratae textum sublime coronae
 Deripiunt, laxant calidis umentia loris
 Pectora; pars meritos vertunt ad molle iugales
 Gramen et erecto currum temone supinant.
 Nox subiit curasque hominum motusque ferarum 415
 Composuit nigroque polos involvit amictu,
 Illa quidem cunctis, sed non tibi mitis, Adraste,
 Labdacioque duci: nam Tydea largus habebat
 Perfusum magna virtutis imagine somnus.
 Et iam noctivagas inter deus armifer umbras 420
 Desuper Arcadiae fines Nemeaeaque rura
 Taenariumque cacumen Apollineasque Therapnas
 Armorum tonitru ferit et trepidantia corda
 Implet amore sui. Comunt Furor Iraque cristas,
 Frena ministrat equis Pavor armiger. At vigil omni 425
 Fama sono vanos rerum succincta tumultus
 Ante volat currum flatuque impulsa gementum
 Alipedum trepidas denso cum murmure plumas
 Excutit: urget enim stimulis auriga cruentis
 Facta, infecta loqui, curruque infestus ab alto 430
 Terga comamque deae Scythica pater increpat hasta.
 Qualis ubi Aeolio dimissos carcere ventos

407. 'solverat— ponti' Priscian. V 2, 9 p. 145 et VI 3, 16 p. 208 H. — 424. 'implet — cristas' Eutyech. art. II 9 p. 478, 23 K.

412 Diripiunt PGL Deiciunt († deripiunt *al. m. suprascr.*)
 G² | laxant calidis PGHL Colb. (rosidis *al. m. suprascr.*) laxant
 roseis BG²M laxantque aliae fumantia Muellerus calidisque
 tumentia Baehrensius || 417 mitis *om. P* || 420 armiger G²GHP ||
 423 ferit (fremitt *al. m.*) PS fe/rit B fe//it G² fremitt p furit
 H || 426 Fama oculo Bentleyus coll. Verg. Aen. IV 181 sq., sed
 cf. *ib. v. 183* || vanos P varios *ceteri* || 427 frementum Friesemannus ||
 431 comamque PG Beh. comasque BG²SM || 432 demissos PBM

Dux prae se Neptunus agit magnoque volentes
 Inicit Aegaeo; tristis comitatus eunti
 Circum lora fremunt nimbiue hiemesque profundae 435
 Nubilaque et vulso terrarum sordida fundo
 Tempestas: dubiae motis radicibus obstant
 Cyclades, ipsa tua Mycono Gyaroque revelli,
 Dele, times magnique fidem testaris alumni.
 Septima iam nitidum terris Aurora deisque 440
 Purpureo vehit ore diem, Perseius heros
 Cum primum arcana senior sese extulit aula,
 Multa super bello generisque tumentibus amens
 Incertusque animi, daret armis iura novosque
 Gentibus incuteret stimulos, an frena teneret 445
 Irarum et motos capulis adstringeret enses.
 Hinc pacis tranquilla movent, atque inde pudori
 Foeda quies, flectique nova dulcedine pugnae
 Difficiles populi; dubio sententia tandem
 Sera placet, vatam mentes et provida veri 450
 Sacra movere deum. Sollers tibi cura futuri,
 Amphiarae, datur, iuxtaque Amythaone cretus
 Iam senior (sed mente viret Phoeboque) Melampus
 Adsociat passus: dubium, cui pronus Apollo,
 Oraque Cirrhaea satiarit largius unda. 455
 Principio fibris pecudumque in sanguine divos
 Explorant; iam tum pavidis maculosa bidentum
 Corda negant diraque nefas minitantia vena.
 Ire tamen vacuoque sedet petere omina caelo.

433 Trux *Heinsius* | volentes **P** π volantes **BM** || 434 Inicitat
 (inicit *al. m.*) **P** || 440 diisque (*e al. m. suprascr.*) **P** || 443 angens
 (*sc. se*) *Gronovius* haerens *Barthius* || 444 novosque **PpG** *Colb.*
L ferosque **BG²SM** || 445 Mentibus **G²** *Wakefieldus* | aut frena
P || 448 novę **P** || 450 et **PG** ac **BG²M** || 453 viret **P** virens
ceteri; interpunctionem correxi || 454 pronus **P** *pr. m. Beh.*
GHR *Colb.* primus **P** *m. sec. dexter* **BG²M** pectora *Bentleius* ||
 455 Ora e Cirrhaea *Bachrensius* | Cirrhaeae satiarint l. undae
Menkius || 458 dirasque n. m. venas **P** || 459 omnia **P** *pr. m.*

Mons erat audaci seductus in aethera dorso 460
 (Nomine Lernaei memorant Apesanta coloni),
 Gentibus Argolicis olim sacer; inde ferebant
 Nubila suspenso celerem temerasse volatu
 Persea, cum raptos pueri perterrita mater
 Prospexit de rupe gradus ac paene secuta est. 465
 Huc gemini vates sanctam canentis olivae
 Fronde comam et niveis ornati tempora vittis
 Evadunt pariter, madidos ubi lucidus agros
 Ortus et argentes laxavit sole pruinas.
 Ac prior Oeclides solita prece numen amicat: 470
 'Iuppiter omnipotens (nam te pernicibus alis
 Addere consilium volucresque implere futuri
 Ominaque et causas caelo deferre latentes
 Accipimus), non Cirrha deum promiserit antro
 Certius, aut frondes lucis quas fama Molossis 475
 Chaonias sonuisse tibi, licet aridus Hammon
 Invideat Lyciaeque parent contendere sortes
 Niliacumque pecus patrioque aequatus honori
 Branchus, et undosae quem rusticus accola Pisae
 Pana Lycaonia nocturnum exaudit in umbra: 480
 Ditiior ille animi, cui tu, Dictaeae, secundas
 Impuleris manifestus aves. Mirum unde, sed olim
 Hic honor alitibus, superae seu conditur aulae
 Sic dedit effusum chaos in nova semina texens,

471. 'Iuppiter — alis' Mythogr. III 11, 14 p. 237 B. —
 478 sq. 'patrisque — Branchus' schol. Theb. VIII 198 p. 282 L.

460 subductus *Heinsius* || 461 apesanta **PB** aphasanta **G**
 aphisanta **H** Apesanta *cum Muellero scripsi coll. Plin. n. h.*
IV 17 Paus. II 15, 3 Pseudo-Plut. de fluv. 18, 9 || 466 Hunc
PT Hoc **S** || 473 Omniaque **PT** | casus *Baehrensium* || 474 nec
Muellerus parenthesi usque ad tibi (v. 476) continuata || 476
 Chaonio **P** || 478 aequalis *codd.* aequatus *schol. Theb. VIII 198* ||
 479 qui *codd.* quem *corr. Muellerus* || 480 lycaoniae **P** || 481
 Certior *Lachmannus* || 484 offusum **P**

Seu quia mutatae nostraque ab origine versis 485
 Corporibus subiere notos, seu purior axis
 Amotumque nefas et rarum insistere terris
 Vera docent; tibi, summe sator terraeque deumque,
 Scire licet. Nos Argolicae primordia pugnae
 Venturumque sinas caelo praenosse laborem. 490
 Si datur et duris sedet haec sententia Parcis
 Solvere Echionias Lernaea cuspide portas,
 Signa feras laevusque tones; tunc omnis in astris
 Consonet arcana volucris bona murmura lingua.
 Si prohibes, hic nocte moras dextrisque profundum 495
 Alitibus praetexe diem.' Sic fatus, et alto
 Membra locat scopulo; tunc plura ignotaque iungit
 Numina et immensi fruitur caligine mundi.

Postquam rite diu partiti sidera cuncta
 Perlegere animis oculisque sequacibus auras, 500
 Tunc Amythaonius longo post tempore vates:
 'Nonne sub excelso spirantis limite caeli,
 Amphiarae, vides, cursus ut nulla serenos
 Ales agat liquidoque polum complexa meatu
 Pendeat aut fugiens placabile planxerit omen? 505
 Non comes obscurus tripodum, non fulminis ardens
 Vector adest, flavaeque sonans avis unca Minervae
 Non venit auguriis melior; quin vultur et altis
 Desuper accipitres exultavere rapinis.
 Monstra volant, dirae stridunt in nube volucres, 510
 Nocturnaeque gemunt striges et feralia bubo
 Damna canens. Quae prima deum portenta sequamur?
 Hisne dari, Thymbraee, polum? simul ora recurvo
 Ungue secant rabidae planctumque imitantibus alis

494 volucrum **P** || 495 profundum **P** *pr. m.*: profanis **P**
marg. || 496 fatur **D.** *Heinsius e codd., sed. cf. ad I 510* || 498
 Nomina *mal.* *Menkius* || 499 cuncta **PH** *Beh. 2* cunctas **p**
Leid. edd. cunctis^a **B** cunctis **G²SM** || 505 /lanxerit (1 *in ras.*) **P** ||
 508 quin *Bernartius* qui **PBG²S** || 513 Hisne dari tu rere polum?
coni. Muellerus

Exagitant zephyros et plumea pectora caedunt.' 515
 Ille sub haec: 'Equidem varii, pater, omina Phoebi
 Saepe tuli: iam tum, prima cum pube virentem
 Semideos inter pinus me Thessala reges
 Duceret, hic casus terraeque marisque canentum
 Obstipuere duces, nec me ventura locuto 520
 Saepius in dubiis auditus Iasoni Mopsus.
 Sed similes non ante metus aut* astra* notavi
 Prodigiosa magis; quamquam maiora parantur.
 Huc adverte animum: clara regione profundi
 Aetheros innumeri statuerunt agmina cygni, 525
 Sive hos Strymonia Boreas eiecit ab Arcto,
 Seu fecunda refert placidi clementia Nili.
 Fixerunt cursus; has rere in imagine Thebas:
 Nam sese inmoti gyro atque in pace silentes
 Ceu muris valloque tenent. Sed fortior ecce 530
 Adventat per inane cohors; septem ordine fulvo
 Armigeras summa Iovis exultante caterva
 Intuor: Inachii sint hi tibi, concipe, reges.
 Invasere globum nivei gregis uncaque pandunt
 Caedibus ora novis et strictis unguibus instant. 535
 Cernis inexperto rorantes sanguine ventos,
 Et plumis stillare diem? quae saeva repente
 Victores agitat leto Iovis ira sinistri?
 Hic excelsa petens subita face solis inarsit
 Submititque animos, illum vestigia adortum 540
 Maiorum volucrum tenerae deponitis alae.
 Hic hosti implicitus pariter ruit, hunc fuga retro

520 sq. 'nec — Mopsus' schol. Theb. V 417 p. 181 L. —
 532 sq. 'armigeras — reges' Eutyech. art. IV 2 p. 464, 31 K.

517 puppe P || 521 iasone *codd.* Iasoni *Barthius et Bent-*
leius; cf. *Imhofii emendatt. Stat. p. 4* || 522 astra *codd.* monstra;
Muellerus sacra Baehrensium || 527 clementia caeli P || 528 has
 P *Lachmannus* hac *ceteri* || 533 sint PGL sunt BG²M *Eutyech.* ||
 537 que P quam *ceteri* || 542 huc fuga P

Volvit agens sociae linquentem fata catervae.
 Hic nimbo glomeratus obit, hic praepete viva
 Pascitur immoriens; spargit cava nubila sanguis.' 545
 'Quid furtim lacrimas?' 'illum, venerande Melampu,
 Qui cadit, agnosco.' Trepidus sic mole futuri
 Cunctaque iam rerum certa sub imagine passos
 Terror habet vates; piget inrupisse volantum
 Concilia et caelo mentem insertasse vetanti, 550
 Auditique odere deos. — Unde iste per orbem
 Primus venturi miseris animantibus aeger
 Crevit amor? divumne feras hoc munus, an ipsi,
 Gens avida et parto non umquam stare quieti,
 Eruimus, quae prima dies, ubi terminus aevi, 555
 Quid bonus ille deum genitor, quid ferrea Clotho
 Cogitet? hinc fibrae et volucrum per nubila sermo
 Astrorumque vices numerataque semina lunae
 Thessalicumque nefas. At non prior aureus ille
 Sanguis avum scopulisque satae vel robore gentes 560
 Mentibus his usae; silvas amor unus humumque
 Edomuisse manu; quid crastina voveret aetas
 Scire nefas homini. Nos pravum et flebile vulgus
 Scrutari penitus superos: hinc pallor et irae,
 Hinc scelus insidiaeque et nulla modestia voti. 565
 Ergo manu vittas damnataque vertice sarta
 Deripit abiectaque inhonorus fronde sacerdos
 Inviso de monte redit; iam bella tubaeque
 Comminus, absentesque fremunt sub pectore Thebae.
 Ille nec aspectum vulgi, nec fida tyranni 570
 Conloquia aut coetus procerum perferre, sed atra
 Sede tegi, et superum clausus negat acta fateri

546 inlacrimas *Colb.* G *pr. m.* illacrimas G *m. sec.* H | me-
 lampo P || 547 agnosci P || 548 iam *om.* P || 551 unde ipse P ||
 558 semina PL *schol.* semita (t semina) r *Leid.* semita BG²SM ||
 561 his usae PH haec ausae BSM hê causê G² hoc ausae p
edd. || 563 parvum P | ac flebile p *edd.* || 564 Scrutari P *Heinsius*
 Scrutati BG²M

(Te pudor et curae retinent per rura, Melampu):
 Bissenos premit ora dies populumque ducesque
 Extrahit incertis. Et iam suprema Tonantis 575
 Iussa fremunt agrosque viris annosaque vastant
 Oppida; bellipotens prae se deus agmina passim
 Mille rapit; liquere domus dilectaque laeti
 Conubia et primo plorantes limine natos:
 Tantus in attonitos cecidit deus. Arma paternis 580
 Postibus et fixos superum ad penetralia currus
 Vellere amor; tunc fessa putri robigine pila
 Haerentesque situ gladios in saeva recurant
 Vulnera et attrito cogunt iuvenescere saxo.
 Hi teretes galeas magnorumque aerea suta 585
 Thoracum et tunicas chalybum squalore crepantes
 Pectoribus temptare, alii Cortynia lentant
 Cornua; iam falces avidis et aratra caminis
 Rastraque et incurvi saevum rubuere ligones.
 Caedere nec validas sanctis e stirpibus hastas, 590
 Nec pudor emerito clipeum vestisse iuvenco.
 Inrupere Argos maestique ad limina regis
 Bella animis, bella ore fremunt; it clamor ad auras,
 Quantus Tyrrheni gemitus salis, aut ubi temptat
 Enceladus mutare latus; super igneus antris 595
 Mons tonat, exundant apices fluctusque Pelorus
 Contrahit, et sperat tellus abrupta reverti.

589. 'Rastraque — ligones' Serv. ad Georg. I 94 poetae nomine omisso.

573 *Interpunctionem corr. Bachrensius* || 574 Bisseno p. o. die **BM** || 576 animosaque *coni. Muellerus coll. Silv. V 3, 108* || 577 praeses deus *idem pro se Bachrensius* || 582 pila **PG m. pr.** tela **BG²M** || 583 Haerentes (*om. que*) **P** | recurant **P Bentleius** recurvant **BG²M** || 585 Hi **G²** Hic **PB** Heu **S** || 588 camenis **P** || 594 sq. aut ubi — latus *om. P sed in marg. ead. m. add.* || 595 motare *Colb. G m. pr. Heinsius versare Barthius* | super **PG** procul *ceteri* | ignibus atris *Friesemannus*

Atque hic ingenti Capaneus Mavortis amore
 Excitus et longam pridem indignantia pacem
 Corda tumens (huic ampla quidem de sanguine prisco 600
 Nobilitas; sed enim ipse manu praegressus avorum
 Facta, diu tuto superum contemptor et aequi
 Impatiens largusque animae, modo suaserit ira),
 Unus ut e silvis Pholoes habitator opacae
 Inter et Aetnaeos aequus consurgere fratres, 605
 Ante fores, ubi turba ducum vulgique frementis,
 Amphiarae, tuas 'quae tanta ignavia' clamat,
 'Inachidae vosque o socio de sanguine Achivi?
 Unius (heu pudeat!) plebeia ad limina civis
 Tot ferro accinctae gentes animisque paratae 610
 Pendemus? Non si ipse cavo sub vertice Cirrhae
 (Quisquis is est, timidis famaеque ita visus) Apollo
 Mugiat insano penitus seclusus in antro,
 Expectare queam, dum pallida virgo tremendas
 Nuntiet ambages. Virtus mihi numen et ensis, 615
 Quem teneo! Iamque hic timida cum fraude sacerdos
 Exeat, aut hodie, volucrum quae tanta potestas,
 Experiar.' Laetum fremit assensuque furentem
 Implet Achaea manus. Tandem prorumpere adactus
 Oeclides, alio curarum agitante tumultu: 620
 'Non equidem effreno iuvenis clamore profani
 Dictorumque metu, licet hic insana minetur,
 Elicior tenebris; alio mihi debita fato
 Summa dies, vetitumque dari mortalibus armis.
 Sed me vester amor nimiusque arcana profari 625
 Phoebus agit; vobis ventura atque omne, quod ultra est,

598 sqq. 'Atque — tumens' Priscian. X 9, 55 p. 544 H.

608 vosq. o socii P vos o socii *Beh.* || 616 hic PBG²r hic
 (u *suprascr.*) S huc p *cdd.* hunc H hac ♂ hinc *Menkius* || 618
 laetum fremitu assensuque *Burmans* || 620 *Amphiaräum iam*
inde a verbis alio curarum loquentem facit *Lachmannus* || 624
 vetitumque mori *Muellerus* rapi *Bachrensius*

Pandere maestus eo; nam te, vesane, moneri
 Ante nefas, unique tacet tibi noster Apollo.
 Quo, miseri, fatis superisque obstantibus arma,
 Quo rapitis? quo vos Furiarum verbera caecos 630
 Exagitant? adeone animarum taedet? et Argos
 Exosi? nil dulce domi? nulla omina curae?
 Quid me Persei secreta ad culmina montis
 Ire gradu trepido superumque inrumpere coetus
 Egistis? Potui pariter nescire, quis armis 635
 Casus, ubi atra dies, quae fati exordia cunctis,
 Quae mihi. Consulti testor penetrabilia mundi
 Et volucrum adfatus et te, "Thymbraee, vocanti
 Non alias tam saeve mihi, quae signa futuri
 Pertulerim: vidi ingentis portenta ruinae, 640
 Vidi hominum divumque metus hilaremque Megaeram
 Et Lachesin putri vacuantem saecula penso.
 Proicite arma manu: deus ecce furentibus obstat,
 Ecce deus! Miseri, quid pulchrum sanguine vestro
 Aoniam et diri saturare novalia Cadmi? 645
 Sed quid vana cano, quid fixos arceo casus?
 Ibimus —' Hic presso gemuit semel ore sacerdos.
 Illi iterum Capaneus: 'tuus o furor auguret uni
 Ista tibi, ut serves vacuos inglorius annos
 Et tua non umquam Tyrrhenus tempora circum 650
 Clangor eat. Quid vota virum meliora moraris?
 Scilicet ut vanis avibus natoque domoque
 Et thalamis potiare iacens, sileamus inulti

628 tacet PpGH silet BG²SM || 630 quo P quae *ceteri* |
 caecos (sos *al. m. suprascr.*) P || 632 nihil P | curae est P || 634
 superumque P superosque *ceteri* || 636 ubi atra Pπ et atra
ceteri | quae prima r *Leid.* quae priva *Bernartius* || 641 metus
 PGH *Coll.* π *schol.* metus (nefas *al. m. suprascr.*) p nefas
 (*corr. in metis*) B nefas M || 642 lachesim P | /. laxantem P *in*
margin. || 644 vestro *Paris. 8053. 8054 Barthius* victo PBM iuncto
Heinsius || 645 et Tyrii *idem* || 648 Illi *corr. Lachmannus* Illum
codd. lamque *Barthius* | auguret *corr. Muellerus* augur et
codd. || 649 annos Pc (*corr. in argos*) argos BG²M

Tydeos egregii perfossum pectus et arma
 Foederis abrupti? quodsi bella efferæ Graios 655
 Ferre vetas, i Sidonios legatus ad hostes:
 Haec pacem tibiserta dabunt. Tua prorsus inani
 Verba polo causas abstrusaque momina rerum
 Eliciunt? miseret superum, si carmina curæ
 Humanaeque preces! Quid inertia pectora terres? 660
 Primus in orbe deos fecit timor! Et tibi tuto
 Nunc eat iste furor; sed prima ad classica cum iam
 Hostilem Ismenon galeis Dircenque bibemus,
 Ne mihi tunc, moneo, lituos atque arma volenti
 Obvius ire pares venisque aut alite visa 665
 Bellorum proferre diem: procul haec tibi mollis
 Infula terrificique aberit dementia Phoebi:
 Illic augur ego et mecum quicumque parati
 Insanire manu.' Rursus fragor intonat ingens
 Hortantum et vasto subter volat astra tumultu. 670
 Ut rapidus torrens, animos cui verna ministrant
 Flamina et exuti concreto frigore montes,
 Cum vagus in campos frustra prohibentibus exit
 Obicibus, resonant permixto turbine tecta,
 Arva, armenta, viri, donec stetit improbus alto 675
 Colle minor magnoque invenit in aggere ripas:
 Aequè alterna ducum nox interfusa diremit.
 At gemitus Argia viri non amplius aequo
 Corde ferens sociumque animo miserata dolorem,
 Sicut erat laceris pridem turpata capillis 680

661. 'primus — timor' Serv. ad Aen. II 715. Petron. frg. 27, 1 B.

656 Sidonias l. a. urbes **BG²r** || 658 nomina **P** unde *Bachrensius* corr. momina, semina *ceteri* || 664 tum **PGπ** te *Bernartius* || 665 venisque corr. *Heinsius* ventisque *codd.* || 672 Flamina **BG²rg** *Leid.* | montes **PGH** *Colb.* π colles **BG²Sg** *Leid.* || 677 Aequè *Bachrensius* Haec *codd.* Dicta *Barthius* Sic *Koestlinus* || 680 laceris pridem **PpGHL** pridem laceris **BM** | turpata **PH** turbata **BG²SM**

Et fletu signata genas, ad celsa verendi
 Ibat tecta patris, parvumque sub ubere caro
 Thessandrum portabat avo iam nocte suprema
 Ante novos ortus, ubi sola superstite plaustro
 Arctos ad oceanum fugientibus invidet astris. 685
 Utque fores iniit magnoque adfusa parenti est:
 'Cur tua cum lacrimis maesto sine coniuge supplex
 Limina nocte petam, cessem licet ipsa profari,
 Scis genitor. Sed iura deum genialia testor
 Teque pater, non ille iubet, sed pervigil angor; 690
 Ex quo primus Hymen movitque infausta sinistram
 Iuno facem, semper lacrimis gemituque propinquo
 Exturbata quies. Non si mihi tigridis horror
 Aequareaeque super rigeant praecordia cautes,
 Ferre queam; tu solus opem, tu summa medendi 695
 Iura tenes; da bella, pater, generique iacentis
 Aspice res humiles, atque hanc, pater, aspice prolem
 Exulis; huic olim generis pudor. O ubi prima
 Hospitia et iunctae testato numine dextrae!
 Hic certe est, quem fata dabant, quem dixit Apollo; 700
 Non egomet tacitos Veneris furata calores
 Culpatamve facem: tua iussa verenda tuosque
 Dilexi monitus. Nunc qua feritate dolentis
 Despiciam questus? nescis, pater optime, nescis,
 Quantus amor castae misero nupsisse marito. 705
 Et nunc maesta quidem grave et inlaetabile munus,
 Ut timeam doleamque, rogo; sed cum oscula rumpet

704sq. 'nescis — marito' schol. Bernens. ad Lucan. II 347 p. 71, 19 U.

683 nocte supina *Menkius* || 689 genialia **BG²R** genitalia
P genitalia **M** schol. || 696 iacentis **P** tacentis **BG²M** *Bentleius*
cum ♂ π tacentis (*al. m. expunxit et suprascr. † iacentis*) *Leid.* ||
 698 o ubi **P** *Beh.* obvia **BM** ^o tibi (*b in ras.*) **G²** || 699 funesto
PGH *Beh.* manifesto *Baehrensius*, *cf. I 494* || 704 Despiciam
PS || 705 castae **P** schol. *Lucan.* causae **BM**

Maesta dies, cum rauca dabunt abeuntibus armis
 Signa tubae saevoque genas fulgebitis auro,
 Ei mihi! care parens, iterum fortasse rogabo.' 710
 Illius umentis carpens pater oscula vultu:
 'Non equidem has umquam culparim, nata, querellas;
 Pone metus, laudanda rogas nec digna negari.
 Sed mihi multa dei (nec tu sperare, quod urges,
 Desine), multa metus regnique volubile pondus 715
 Subiciunt animo. Veniet, qui debitus istis,
 Nata, modus, neque te incassum flevisse quereris.
 Tu solare virum, neu sint dispendia iustae
 Dura morae: magnos cunctamur, nata, paratus.
 Proficitur bello.' Dicentem talia nascens 720
 Lux monet ingentesque iubent adsurgere curae.

720. 'Proficitur bello' Priscian. VIII 7, 34 p. 401 H.

710 care pater **BG²M** || 717 nec **BM** || 721 monet π movet
codd. ceteri || STACII POETAE THEBAID^Δ. LIB. III. EXPLICIT
 INCIPIIT EIVSDEM. LIBER QVARTVS P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER IV.

Tertius horrentem Zephyris laxaverat annum
Phoebus et angusto cogebat limite vernum
Longius ire diem, cum fracta impulsaque fatis
Consilia et tandem miseris data copia belli.
Prima manu rutilam de vertice Larisaeo 5
Ostendit Bellona facem dextraque trabalem
Hastam intorsit agens, liquido quae stridula caelo
Fugit et Aoniae celso stetit aggere Dirces.
Mox et castra subit ferroque auroque coruscis
Mixta viris turmale fremit; dat euntibus enses, 10
Plaudit equos, vocat ad portas; hortamina fortes
Praeveniunt, timidisque etiam brevis addita virtus.
Dicta dies aderat. Cadit ingens rite Tonanti
Gradivoque pecus, nullisque secundus in extis
Pallet et armatis simulat sperare sacerdos. 15
Iamque suos circum pueri nuptaeque patresque
Funduntur mixti summisque a postibus obstant.
Nec modus est lacrimis: rorant clipeique iubaeque

1 annus P || 2 angusto P angustum *ceteri* | vernum P verno
ceteri vernus *Baehrensius*, diem *ad* horrentem et angustum
referens || 4 miseris PL miseri BG²M miserandi copia b *Dan.* ||
8 aoniae PG adversae BG³M || 11 hortamine P || 16 nuptaeque
PGR π innuptaeque G²M innubtaeq. B

Triste salutantum, et cunetis dependet ab armis
 Suspiranda domus; galeis iuvat oscula clausis 20
 Inserere amplexuque truces deducere conos.

Illi, quis ferrum modo, quis mors ipsa placebat,
 Dant gemitus fractaque labant singultibus ira.
 Sic ubi forte viris longum super aequor ituris,
 Cum iam ad vela noti et scisso redit ancora fundo, 25
 Haeret amica manus: certant innectere collo
 Brachia, manantesque oculos hinc oscula turbant,
 Hinc magni caligo maris, tandemque relictis
 Stant in rupe tamen; fugientia carbasa visu
 Dulce sequi, patriosque dolent crebrescere ventos. 30
 [*Stant tamen, et nota puppim de rupe salutant.*]

Nunc mihi, Fama prior mundique arcana Vetustas,
 Cui meminisse ducum vitasque extendere curae,
 Pande viros, tuque o nemoris regina sonori,
 Calliope, quas ille manus, quae moverit arma 35
 Gradivus, quantas populis solaverit urbes,
 Sublata molire lyra: neque enim altior ulli
 Mens hausto de fonte venit. Rex tristis et aeger
 Pondere curarum propiorque abeuntibus annis
 Inter adhortantes vix sponte incedit Adrastus, 40
 Contentus ferro cingi latus; arma manipuli
 Pone ferunt, volucres portis auriga sub ipsis
 Comit equos, et iam inde iugo luctatur Arion.

32. 'nunc — vetustas' schol. Bernens. ad Lucan. IV
 654 p. 145, 9 U.

23 fractaque l. s. ira P fractaeque l. s. irae reliqui fracta-
 que l. s. irae r || 26 certatim nectere Bentleyus || 29 versum om.
 G²B pr. m. r pr. m. (al. m. in marg. adscriptus) pc Dan.
 bGR Beh. 2 || 30 versum om. G²B pr. m. b Dan. In gR Leid.
 versus post v. 31 legitur | placidosque Friesemannus || 31 versum
 om. PG Prag. 1 Prag. 2 m. pr. (in marg. al. m. adscriptus);
 spurium iudicabant Heynius et Menkius || 36 solaverit P Gronov.
 spoliaverit BG²M || 37 molyre (suprascr. sec. m. dic) P || 38 tri-
 stibus aeger P || 41 ministri Marklandus

Huic armat Larisa viros, huic celsa Prosymna,
 Aptior armentis Midea pecorosaque Phlius, 45
 Quaeque pavet longa spumantem valle Charadron
 Neris, et ingenti turritae mole Cleonae
 Et Lacedaemonium Thyrea lectura cruorem.
 Iunguntur memores transmissi ab origine regis,
 Qui Drepani scopulos et oliviferae Sicyonis 50
 Culta serunt, quos pigra vado Langia tacenti
 Lambit et anfractu riparum incurvus Elisson.
 Saevus honos fluvio: Stygias lustrare severis
 Eumenidas perhibetur aquis, huc mergere suetas
 Ora et anhelantes potō Phlegethonte cerastas, 55
 Seu Thracum vertere domos, seu tecta Mycenis
 Impia Cadmeumve larem; fugit ipse natantes
 Amnis, et innumeris livescunt stagna venenis.
 It comes Inoas Ephyre solata querellas
 Cenchraeaeque manus, vatū qua conscius amnis 60
 Gorgoneo percussus equo, quaque obiacet alto
 Isthmos et a terris maria inclinata repellit.
 Haec manus Adrastum numero ter mille secuti
 Exultant; pars gaesa manu, pars robora flammis
 Indurata diu (non unus namque maniplis 65
 Mos neque sanguis) habent, teretes pars vertere fundas

59. 'it — querelas' schol. Theb. VI 253 p. 208 L. —
 61 sq. 'quaque — repellit' schol. Lucan. I 99 p. 23 W.

44 proshimna P || 45 medię P midę BM mydę SG | philus
 P philos BSG²M pylos H phyllos cm Phlius corr. *Muellerus* ||
 47 ingentes P || 48 thyla electura P thyre lectura BM Thyrea
 corr. *Weberus* || 49 régis P *Beh.* reges BSG²M || 51 vado strangilla
 P vado stagilla *Beh. Anglic. schol. Paris.* stagila G Strongyla
Scriverius || 52 Ambit π | anfractum P | incurvis P | elisson P
 elissos BSG²M || 54 sueta P suetae BM corr. *Baehrensius* || 55
 potō P tuto BM usto *Naukius* || 56 Mycenes *Gronovius* || 57
 lavantes *Schraderus* || 61 alto (*suprascr. sec. m. mons in ras.*)
 P || 62 sthmos P || 64 caesa P cęsa Sr cesa B || 66 habet PG²D
 inest BM habent corr. *Muellerus* | vertice P

Adsueti vacuoque diem praecingere gyro.

Ipse annis sceptrisque subit venerabilis aequae:

Ut possessa diu taurus meat arduus inter

Pascua iam laxa cervice et inanibus armis, 70

Dux tamen: haut illum bello attemptare iuvenis

Sunt animi; nam trunca vident de vulnere multo

Cornua et ingentes plagarum in pectore nodos.

Proxima longaevo profert Dircaeus Adrasto

Signa gener, cui bella favent, cui commodat iras 75

Cuncta cohors: huic et patria de sede volentes

Advenere viri, seu quos movet exul et haesit

Tristibus aucta fides, seu quis mutare potentes

Praecipuum, multi, melior quos causa querenti

Conciliat; dederat nec non socer ipse regendas 80

Aegion Arenenque, et quas Theseia Troezen

Addit opes, ne rara movens inglorius iret

Agmina, neu raptos patriae sentiret honores.

Idem habitus, eadem arma viro, quae debitus hospes

Hiberna sub nocte tulit: Teumesius implet 85

Terga leo et gemino lucent hastilia ferro,

Aspera vulnifico subter latus ense riget Sphinx.

Iam regnum matrisque sinus fidasque sorores

Spe votisque tenet, tamen et de turre suprema

Attonitam totoque extantem corpore longe 90

Respicit Argian; haec mentem oculosque reducit

Coniugis et dulces avertit pectore Thebas.

Ecce inter medios patriae ciet agmina gentis

Fulmineus Tydeus, iam laetus et integer artus,

Ut primae strepuere tubae: ceu lubricus alta 95

77 sq. 'vel quos — fides' Serv. ad Aen. VII 648. —
82. 'ne parva — iret' Serv. ib.

76 Iuncta *Baehrensii* || 77 vel quos *Serv.* | et actis *Muellerus* ||
82 ne parva m. i. arma iret *Serv.* || 84 devius *Peyraredus* || 86
et gemino *PG* gemino *reliqui* || 90 instantem *P* || 94 integer ausi
O. Erdmannus || 95 primae *P* primum *ceteri*

Anguis humo verni blanda ad spiramina solis
 Erigitur liber senio et squalentibus annis
 Exutus laetisque minax interviret herbis:
 A miser! agrestum si quis per gramen hianti
 Obvius et primo fraudaverit ora veneno. 100
 Huic quoque praesentes Aetolis urbibus adfert
 Belli fama viros: sensit scopulosa Pylene
 Fletaque cognatis avibus Meleagria Pleuron
 Et praeceps Calydon, et quae Iove provocat Iden
 Olenos, Ioniis et fluctibus hospita portu 105
 Chalcis et Herculea turpatus gymnade vultus
 Amnis; adhuc imis vix truncam attollere frontem
 Ausus aquis glaucoque caput submersus in antro
 Maeret, anhelantes aegrescunt pulvere ripae.
 Omnibus aeratae propugnant pectora crates, 110
 Pilaque saeva manu, patrius stat casside Mavors.
 Undique magnanimum pubes delecta coronant
 Oeniden, hilarem bello notisque decorum
 Vulneribus; non ille minis Polynicis et ira
 Inferior, dubiumque adeo, cui bella gerantur. 115
 Maior at inde novis it Doricus ordo sub armis,
 Qui ripas, Lyrcie, tuas, tua litora multo
 Vomere suspendunt, fluviorum ductor Achivum,
 Inache (Persea neque enim violentior exit
 Amnis humo, cum Taurum aut Pliadas hausit aquosas 120
 Spumeus et genero tumuit Iove), quos celer ambit
 Asterion Dryopumque trahens Erasinus aristas,

103. 'fletaque — Pleuron' schol. Theb. VIII 483 p. 294 L.
 — 111. 'patrius — Mavors' schol. Theb. VIII 707 p. 302 L.
 — 122. 'Dryopumque — aristas' Serv. ad Aen. IV 146 nomine
 poetae omissio.

97 aruis P || 100 fraudaverit P siccaverit *ceteri* || 101 sqq.
cf. Hom. Il. II 638 sqq. || 101 praesentes P praestantes *ceteri* ||
 103 Fetaque P *Heinsius* || 106 Calchis PBS || 109 arescunt *Menkius*
Hauptius, sed. cf. XII 712 sq. || 110 pectore P || 112 dilecta P ||
 120 pleidas P plyadas S

Et qui rura domant Epidauria (dexter Iaccho
 Collis, at Ennaeae Cereri negat); avia Dyme
 Mittit opem densasque Pylos Neleia turmas; 125
 Nondum nota Pylos iuvenisque aetate secunda
 Nestor, et ire tamen peritura in castra negavit.
 Hos agitat pulchraeque docet virtutis amorem
 Arduus Hippomedon; capiti tremit aerea cassis
 Ter niveum scandente iuba, latus omne sub armis 130
 Ferrea suta terunt, umeros ac pectora late
 Flammeus orbis habet, perfectaue vivit in auro
 Nox Danaï: sontes Furiarum lampade nigra
 Quinquaginta ardent thalami; pater ipse cruentis
 In foribus laudatque nefas atque inspicit enses. 135
 Illum Palladia sonipes Nemeaeus ab arce
 Devehit arma pavens umbraque immane volanti
 Implet agros longoque attollit pulvere campum.
 Non aliter silvas umeris et utroque refringens
 Pectore montano duplex Hylaeus ab antro 140
 Praecipitat (pavet Ossa) vias, pecudesque feraeque
 Procubuere metu; non ipsis fratribus horror
 Afuit, ngenti donec Peneia saltu
 Stagna subit magnumque obiectus detinet annem.
 Quis numerum ferri gentesque et robora dictu 145
 Aequaret mortale sonans? Suus excit in arma
 Antiquam Tirynta deus; non fortibus illa
 Infecunda viris famaue immanis alumni

123. 'qui — Epidauria' schol. Theb. VI 912 p. 235 L. —
 139 sq. 'utroque — antro' schol. Theb. V 707 p. 194 L. —
 146 sq. 'suus — deus' Priscian. IX 8, 40 p. 476 H.

124 et PG | Henneae P hetneae B ethneae G²S Ennaeae
 Grotius Bentleius; cf. Ach. I 825 || 125 opem PL opes BG²SM ||
 126 et 127 versus Muellerus alienos ducit || 136 palliada P ||
 141 Interpunctionem corr. Muellerus || 144 obiectu Peyraredus ||
 145 dictu PS Beh. GHpπ dicto BM || 148 famaque
 Heinsius famamve Marklandus famaevae Baehrensium coll. I 464

Degenerat, sed lapsa situ fortuna, neque addunt
 Robur opes; rarus vacuis habitator in arvis 150
 Monstrat Cyclopum ductas sudoribus arces.
 Dat tamen haec iuvenum tercentum pectora, vulgus
 Innumerum bello, quibus haut ammenta nec enses
 Triste micant: flavae capiti tergoque leonum
 Exuviae gentilis honos, et pineus armat 155
 Stipes, inexhaustis artantur tela pharetris.
 Herculeum paeana canunt, vastataque monstris
 Omnia; frondosa longum deus audit ab Oeta.
 Dat Nemea comites, et quas in proelia vires
 Sacra Cleonaei cogunt vineta Molorchi. 160
 Gloria nota casae, foribus simulata salignis
 Hospitis arma dei, parvoque ostenditur arvo,
 Robur ubi et laxos qua reclinaverit arcus
 Ilice, qua cubiti sedeant vestigia terra.
 At pedes et toto despectans vertice bellum 165
 Quattuor indomitis Capaneus erepta iuvenis
 Terga superque rigens iniectu molis aenae
 Versat onus; squalet triplici ramosa corona
 Hydra recens obitu: pars anguibus aspera vivis
 Argento caelata micat, pars arte *reperta* 170

154 sqq. 'flavent — pharetris' schol. Theb. XI 45 p. 376
 L. — 165. 'et toto — bellum' Serv. ad Aen. VII 784 et
 XI 683.

149 elapsa P | nec *Muellerus* || 151 structas *Hauptius*
 eductas *coni. Muellerus coll. Silv. V 3, 48* || 152 turgentum
Muellerus || 154 flavae P flavent *ceteri* || 157 vacuataque *Friese-*
mannus improb. Menkio qui affert Theb. III 576 IV 297 || 159
 comites aequasque (*vel cunctasque*) in proelia *Sandstroemius* ||
 160 dumeta *Friesemannus* || 161—164 versus subditicios *putat*
Muellerus || 163 que P || 165 pedes elato *Lachmannus* | despectat
 corpore *Serv. Aen. VII 784* transcendit corpore *id. XI 683* ||
 167 iniectum *Heinsius* || 170 reperta *codd. torre repressa Bar-*
thius arte recurva Lachmannus retorta (vel repressa) Muellerus
resecta Baehrensius

Conditur et fulvo moriens nigrescit in auro;
 Circum amnis torpens et ferro caerulea Lerna.
 At laterum tractus spatiosaque pectora servat
 Nexilis innumero chalybum subtemine thorax,
 Horrendum, non matris opus; galeaeque corusca 175
 Prominet arte gigans; atque uni missilis illi
 Cuspide praefixa stat frondibus orba cupressus.
 Huic parere dati, quos fertilis Amphigenia
 Planaque Messene montosaque nutrit Ithome,
 Quos Thryon et summis ingestum montibus Aepy, 180
 Quos Helos et Pteleon, Getico quos flebile vati
 Dorion; hic fretus doctas anteire canendo
 Aonidas mutos Thamyris damnatus in annos
 Ore simul citharaque (quis obvia numina temnat?)
 Conticuit praeceps, qui non certamina Phoebi 185
 Nosset et inlustres Satyro pendente Celaenas.

Iamque et fatidici mens expugnata fatiscit
 Auguris; ille quidem casus et dira videbat
 Signa, sed ipsa manu cunctanti iniecerat arma
 Atropos obrueratque deum, nec coniugis absunt 190
 Insidiae, vetitoque domus iam fulgurat auro.
 Hoc aurum vati fata exitiale monebant
 Argolico; scit et ipsa nefas, sed perfida coniunx

180. 'quos — Aepy' Priscian. VI 1, 2 p. 195 H. 'et — Aepy' *idem* VII 1, 1 p. 283 H. — 185 sq. 'quis non — Celaenas' schol. Lucan. III 206 p. 204 W. — 186. 'et — Celaenas' schol. Theb. II 667 p. 77 L.

171 nigrescit **PG m. pr.** ignescit **BG²S** schol. pollescit t ignescit r pallescit **pT** *Anglic.*; cf. I 547 || 175 Horrendus *Baehrensiius* | galeaeque corusca *codd.* galeaeque corusco P. aere *Gronovius* galeaeque corusca P. arte *Bentleius* galeaeque coruscae P. arte *Muellerus* || 176 arte **δ** *Bentleius* arte (t in c corr.) **B** arce **PM** | gigans **P** gigas *ceteri* || 178 sqq. cf. *Hom. II. II* 593 sqq. || 179 montosaque **P** montanaque *ceteri* | ithyme **P** ithone **SbrcG** || 180 **ε**phi **PGTb** epym **S** || 181 Helos *i. e. Eleum* cf. v. 224 | quod flebile **P** || 183 multos *codd.* mutos *corr.* *Gronovius* || 193 ipsa *Beh. Sandstroemius* ipse *ceteri*

Dona viro mutare velit, spoliisque potentis
 Imminet Argiae raptoque excellere cultu. 195
 Illa libens (nam regum animos et pondera belli
 Hac nutare videt, pariter si providus heros
 Militet) ipsa sacros gremio Polynicis amati
 Exuerat cultus haut maesta atque insuper addit:
 'Non haec apta mihi nitidis ornatibus' inquit, 200
 'Tempora, nec miserae placeant insignia formae
 Te sine: sat dubium coetu solante timorem
 Fallere et incultos aris adverrere crines.
 Scilicet (infandum!), cum tu claudare minanti
 Casside ferratusque sonas, ego divitis aurum 205
 Harmoniae dotale geram? dabit aptior ista
 Fors deus, Argolicasque habitu praestabo maritas,
 Cum regis coniunx, cum te mihi sospite templa
 Votivis implenda choris; nunc induat illa,
 Quae petit et bellante potest gaudere marito.' 210
 Sic Eriphylaeos aurum fatale penates
 Inrupit scelerumque ingentia semina movit,
 Et grave Tisiphone risit gavisia futuris.
 Taenariis hic celsus equis, quam dispere coetu
 Cyllarus ignaro generarat Castore prolem, 215
 Quassat humum; vatem cultu Parnasia monstrant
 Vellera: frondenti crinitur cassis oliva,
 Albaque puniceas interplicat infula cristas.
 Arma simul pressasque iugo moderatur habenas.

202 sq. 'sat — crines' Euty ch. lib. II 13 p. 482, 7 K. —
 218. 'Albaque — cristas' Serv. ad. Aen. X 539.

199 Exuerat cultus P Beh. Prag. 2 GR Anglic. (vel Depo-
 suit nexus) Deposuit nexus BG²SM Exuitur cultus Heinsius ||
 203 adverrere Euty ch. Gronov. averrere P advertere ceteri || 204
 infandum PG heu superi BG²M heus superi S | claudare
 p Beh. 1. 2 cludare G²BMS (al. m. suprascr. claudare) claudere
 PGTcπδ | minanti P minaci ceteri || 207 Argolidasque Heinsius ||
 213 futuri ♂ prob. Benteio || 214 Tenariis P Tenaraeis B || 217
 crinitus P || 218 purpureas Serv. || 219 pressasque r Beh. 1. 2

Hinc atque inde morae iaculis, et ferrea curru 220
 Silva tremit; procul ipse gravi metuendus in hasta
 Eminent et clipeo victum Pythona coruscat.

Huius Apollineae currum comitantur Amyclae,
 Quos Helos et dubiis Malea vitata carinis
 Plaudentique habiles Caryae resonare Dianae, 225
 Quos Pharis volucrumque parens Cythereia Messe,

* * *

Taygetique phalanx et oloriferi Eurotae
 Dura manus. Deus ipse viros in pulvere crudo
 Arcas alit nudaque modos virtutis et iras
 Ingenerat; vigor inde animis et mortis honorae 230
 Dulce sacrum. Gaudent natorum fata parentes
 Hortanturque mori, deflent iamque omnis ephenum
 Turba, coronato contenta est funere mater.
 Frena tenent duplexque inserto missile nodo,
 Exerti ingentes umeros, chlamys horrida pendet, 235
 Et cono Ledaesus apex. Non hi tibi solum,
 Amphiarae, merent: auget resupina maniplos
 Elis, depressae populus subit incola Pisae,
 Qui te, flave, natant terris, Alphee, Sicanis
 Advena, tam longo non unquam infecte profundo. 240
 Curribus innumeris late patria arva lacessunt
 Et bellis armenta domant: ea gloria genti
 Infando de more et fractis durat ab usque

224. 'quos — carinis' schol. Theb. VIII 365 p. 289 L. —
 237 sq. 'auget — Elis (Aeoli *codd.*)' schol. Theb. VIII 364.

prob. Gronovio prensisque iugum m. habenis *Marklandus* ||
 223 sqq. Cf. *Hom. Il. II 581 sqq.* || 224 pylos **PBM** piles cr
 phylos **G** philes **H**. *In nomine mendum inesse manifestum est,*
nam Pylis supra v. 125 duce Hippomedonte arma cepisse dice-
bantur, scripsi igitur ex Hom. Il. II 584 Helos i. e. oppidum
Laconicum | ditata schol. VIII 365 *prob. Burmanno* dotata
 Menkies || 226 'Hic versus unus deesse videtur Lachmannus ||
 227 et oloriferi **PG²HL** et oliviferi **BM** oliviferique c *Beh.* 2
 ♂ et oliviferique 1 olivifere r et oliviferiq; g || 232 deflent
 P deflet ceteri || 238 deprensę **Pπ** || 241 patria P

Axibus Oenomai; strident spumantia morsu
 Vincula, et effossas niveus rigat imber harenas. 245
 Tu quoque Parrhasias ignara matre catervas
 (A rudis annorum, tantum nova gloria suadet!),
 Parthenopaeae, rapis; saltus tunc forte remotos
 Torva parens (neque enim haec iuveni foret ire potestas)
 Pacabat cornu gelidique aversa Lycae. 250
 Pulchrior haut ulli triste ad discrimen ituro
 Vultus et egregiae tanta indulgentia formae;
 Nec desunt animi, veniat modo fortior aetas.
 Quas non ille duces nemorum fluviisque dicata
 Numina, quas magno non abstulit igne Napaeas? 255
 Ipsam, Maenalia puerum cum vidit in umbra,
 Dianam, tenero signantem gramina passu,
 Ignovisse ferunt comiti Dictaeaque tela
 Ipsam et Amyclaeas umeris aptasse pharetras.
 Prosilit audaci Martis percussus amore, 260
 Arma, tubas audire calens et pulvere belli
 Flaventem sordere comam captoque referri
 Hostis equo: taedet nemorum, titulumque nocentem
 Sanguinis humani pudor est nescire sagittas.
 Igneus ante omnes auro micat, igneus ostro, 265
 Undantemque sinum nodis inrugat Hiberis,
 Imbelli parma pictus Calydonia matris
 Proelia; trux laeva sonat arcus, et aspera plumis
 Terga Cydonea corytos harundine pulsat
 Electro pallens et iaspide clarus Eoa. 270
 Cornipedem trepidos suetum praevertere cervos,
 Velatum geminae deiectu lyncis et arma

244 stridens P || 247 armorum G *quinque Palatini L praefert*
Heinsius || 248 saltus tunc forte PG saltus tum forte Bb tum
 saltus forte M lucos tum forte c || 249 enim om. P | hac *Barthius* ||
 251 illi Pδ || 254 deas *Friesemannus* | locata *Baehrensus* || 255
 abstulit P *Dan. Heinsius e codd.* astulit G impulit G²BM || 264
 pudor et *Marklandus* || 268 tonat P *Beh.* (1 sonat) *Burmannus* ||
 270 versus *deest in B Beh.* 2 cr pr. m.

Mirantem gravioris eri, sublimis agebat,
 Dulce rubens viridique genas spectabilis aevo.
 Arcades huic veteres astris lunaque priores, 275
 Agmina fida datis, nemorum quos stirpe rigenti
 Fama satos, cum prima pedum vestigia tellus
 Admirata tulit; nondum arva domusque nec urbes
 Conubiisve modus; quercus laurique ferebant
 Cruda puerperia, ac populos umbrosa creavit 280
 Fraxinus, et feta viridis puer excidit orno.
 Hi lucis stupuisse vices noctisque feruntur
 Nubila et occiduum longe Titana secuti
 Desperasse diem. Rarescunt alta colonis
 Maenala, Parthenium fugitur nemus, agmina bello 285
 Rhipeque et Stratie ventosaque donat Enispe.
 Non Tegea, non ipsa deo vacat alite felix
 Cyllene templumque Aleae nemorale Minervae
 Et rapidus Clitor et qui tibi, Pythie, Ladon
 Paene socer candensque iugis Lampia nivosis 290
 Et Pheneos nigro Styga mittere credita Diti.
 Venit et Idaeis ululatibus aemulus Azan
 Parrhasiique duces, et quae risistis, Amores,
 Grata pharetrato Nonacria rura Tonanti,
 Dives et Orchomenos pecorum et Cynosura ferarum. 295
 Aepytioidem ardor agros Psophidaque celsam

275. 'Arcades astris lunaque priores' Serv. ad Aen. VIII 352 et Georg. II 342. — 287 sq. 'non — Cyllene' Priscian. VI 10 p. 202 H. — 290. 'candensque — nivosis' Prisc. I 54 p. 40 H.

276 quos PpπG Beh. Ald. vos BG²SM | regenti P .) t virenti P marg. || 279 Conubiisve P Beh. Conubiisque BM Conubiisve G Connubiique T || 280 Crura P || 285 sqq. cf. Hom. II. II 603 sqq. || 288 aleae P Ald. L alte vel altae BM || 289 clitor P cliton ceteri || 291 pheneos G feneos (p suprascr.) P peneos BM || 296 Aepytioidem B Aepicios S Epicios G² schol. Paris. Aegyptios P Aepitios vel Epitios M Aegyptios Duebnerus coll. Pausan. VIII 27, 4. 34, 5 | psophidaque P Dan. sophidaque BM sōpīdaq; G²

Vastat et Herculeo vulgatos robore montes
 Monstriferumque Erymanthon et aerisonum Stymphalon.

Arcades hi, gens una viris, sed dissona cultu
 Scinditur: hi Paphias myrtos a stirpe recurvant 300

Et pastorali meditantur proelia trunco,
 His arcus, his tela sudas, his cassida crines

Integit, Arcadii morem tenet ille galeri,
 Ille Lycaoniae rictu caput asperat ursae.

Hos belli coetus iurataque pectora Marti 305
 Milite vicinae nullo iuvere Mycenae;

Funerae tunc namque dapes mediique recursus
 Solis, et hic alii miscebant proelia fratres.

Iamque Atalantaeas implerat nuntius aures,
 Ire ducem bello totamque impellere natum 310

Arcadium: tremuere gradus, elapsaque iuxta
 Tela; fugit silvas perniciosior alite vento

Saxa per et plenis obstantia flumina ripis,
 Qualis erat, correpta sinus et vertice flavum

Crinem sparsa noto; raptis velut aspera natis 315
 Praedatoris equi sequitur vestigia tigris.

Ut stetit adversisque impegit pectora frenis
 (Ille ad humum pallens): 'unde haec furibunda cupido!

Nate, tibi? teneroque unde improba pectore virtus?
 Tu bellis aptare viros, tu pondera ferre 320

Martis et ensiferas inter potes ire catervas?

Quamquam utinam vires! nuper te pallida vidi,
 Dum premis obnixo venabula comminus apro,

Poplite succiduo resupinum ac paene ruentem,
 Et ni curvato torsissem spicula cornu, 325

Nunc ubi bella tibi? Nil te mea tela iuvabunt

298. 'et — Stymphalon' Serv. ad. Aen. III 240.

308—343 in P alia manu scripti leguntur || 309 Atalanta
 tuas Barthius || 314 collecta Heinsius || 318 Illa ad eum Peyra-
 redus || 322 Quamquam utinam! vidi, nuper Bentleius || 324
 pone Bb

Nec teretes arcus maculis nec discolor atris
 Hic, cui fidis, equus; magnis conatibus instas,
 Vix Dryadum thalamis Erymanthiadumque furori
 Nympharum mature puer. Sunt omina vera: 330
 Mirabar, cur templa mihi tremuisse Dianae
 Nuper et inferior vultu dea visa, sacrisque
 Exuviae cecidere tholis; hoc segnior arcus
 Difficilesque manus et nullo in vulnere certae.
 Expecta, dum maior honos, dum firmitus aevum, 335
 Dum roseis venit umbra genis vultusque recedunt
 Ore mei; tunc bella tibi ferrumque, quod ardes,
 Ipsa dabo, et nullo matris revocabere fletu.
 Nunc refer arma domum! vos autem hunc ire sinetis,
 Arcades, o saxis nimirum et robore nati! 340
 Plura cupit; fusi circum natusque ducesque
 Solantur minuuntque metus, et iam horrida clangunt
 Signa tubae. Nequit illa pio dimittere natum
 Complexu multumque duci commendat Adrasto.
 At parte ex alia Cadmi Mavortia plebes, 345
 Maesta ducis furiis nec molli territa fama,
 Quando his vulgatum descendere viribus Argos,
 Tardius illa quidem regis causaeque pudore,
 Verum bella movet. Nulli destringere ferrum
 Impetus, aut umeros clipeo clausisse paterno 350
 Dulce nec alipedum iuga comere, qualia belli
 Gaudia; deiecti trepidas sine mente, sine ira
 Promisere manus; hic aegra in sorte parentem
 Unanimum, hic dulces primaevae coniugis annos
 Ingemit, et gremio miseros accrescere natos. 355
 Bellator nulli caluit deus; ipsa vetusto

332 infesto vultu **H** || 334 cerae **P** || 335 et firmitus **BG²M** ||
 339 vos, en, hunc *Barthius* || 346 et 347 *inter se transponuntur*
in BSb || 347 hic **P** || 347 et 348 *transponuntur in c* || 350
 plausisse *Schraderus*, cf. *VII 134* || 352 deiectioni **P** || tepidas *Sand-*
stroemius Koestlinus || 353 Permisere *Anglic prob. Heinsio* || 354
 coniungis **P**

Moenia lapsa situ magnaëque Amphionis arces
 Iam fessum senio nudant latus, et fide sacra
 Aequatos caelo surdum atque ignobile muros
 Firmat opus. Tamen et Boeotis urbibus ultrix 360
 Adspirat ferri rabies, nec regis iniqui
 Subsidio, quantum socia pro gente moventur.
 Ille velut pecoris lupo expugnator opimi,
 Pectora tabenti sanie gravis hirtaque saetis
 Ora cruentata deformis hiantia lana, 365
 Decedit stabulis huc illuc turbida versans
 Lumina, si duri comperta clade sequantur
 Pastores, magnique fugit non inscius ausi.
 Accumulat crebros turbatrix Fama pavores:
 Hic iam dispersos errare Asopide ripa 370
 Lernaëos equites; hic te, bacchate Cithaëron,
 Ille rapti Teumeson ait noctisque per umbras
 Nuntiat excubiis vigiles arsisse Plataeas.
 Nam Tyrios sudare lares et sanguine Dirçen
 Inriguam fetusque novos iterumque locutam 375
 Sphinga petris, cui non et scire licentia passim
 Et vidisse fuit? Novus his super anxia turbat
 Corda metus: sparsis subito correpta canistris
 Silvestris regina chori decurrit in aequum
 Vertice ab Ogygio trifidamque huc tristis et illuc 380
 Lumine sanguineo pinum deiectat et ardens
 Erectam attonitis implet clamoribus urbem:
 'Omnipotens Nysaeë pater, cui gentis avitae
 Pridem lapsus amor, tu nunc horrente sub arcto

373. 'Nuntiat — Plataeas' schol. Theb. VII 332 p. 254 L.

357 lapsa PpGH Beh. T *Anglic.* π *lassa* BG²M *laesa vel lapsa Wakefieldus laxa Lachmannus* || 363 sqq. *Totam hanc comparisonem, cum plane pendeat nullaque cum ceteris ratione cohaereat, suppositiciam esse censet Sandstroemius, contra Baehrensus vv. aliquot ante 363 intercidisse putat* || 364 tabentis P || 374 sudare PG sudasse BG²M || 376 est BG²M || 378 capillis Barthius

Bellica ferrato rapidus quatis Ismara thyrsos 385
 Pampineumque iubes nemus inreptare Lycurgo,
 Aut tumidum Gangen aut claustra novissima rubrae
 Tethyos Eoasque domos flagrante triumpho
 Perfuris, aut Hermi de fontibus aureus exis:
 At tua progenies, positis gentilibus armis 390
 Quae tibi festa litant, bellum lacrimasque metumque
 Cognatumque nefas, iniusti munera regni,
 Pendimus. Aeternis potius me, Bacche, pruinis
 Trans et Amazoniis ululatum Caucason armis
 Siste ferens, quam monstra ducum stirpemque profanam
 Eloquar. En urges; alium tibi, Bacche, furorem 396
 Iuravi: similes video concurrere tauros;
 Idem ambobus honos unusque ab origine sanguis;
 Ardua conlatis obnixi cornua miscent
 Frontibus alternaque truces moriuntur in ira. 400
 Tu peior, tu cede nocens, qui solus avita
 Gramina communemque petis defendere montem.
 A miseri morum! bellastis sanguine tanto,
 Et saltum dux alter habet.' Sic fata gelatis
 Vultibus et Baccho iam demigrante quievit. 405
 At trepidus monstro et variis terroribus impar
 Longaevi rex vatis opem tenebrasque sagaces
 Tiresiae, qui mos incerta paventibus, aeger
 Consultit. Ille deos non larga caede iuvenum,
 Non alacri pinna aut verum salientibus extis, 410
 Nec tripode implicito numerisque sequentibus astra,
 Turea nec supra volitante altaria fumo

385 Bellifica firmato ^{er m. sec.} P | ravidus Koestlinus || 386 deest
 in B pr. m. G²P^cber pr. m. | iuuet (bes al. m. suprascr.) P ||
 391 Quae Peyraredus || 393 aetneis P || 396 urges P || 401 Tu-
 que prior Heinsius | tu caede Baehrensium || 403 Ha miseri i. e.
 armorum Burmannus quorum Baehrensium | bellastis P bellastis
 ceteri || 404 En Heinsius || 410 salientibus P pr. m. Petav. spi-
 rantibus P sec. m. BG²M 'spirantibus aut salientibus i. e.
 saliendo monstrantibus verum' schol. Gudian. || 412 volutante P

Tam penitus, durae quam mortis limine manes
 Elicitos, patuisse refert, Lethaeaque sacra
 Et mersum Ismeni subter confinia ponto 415
 Miscentis parat ante ducem, circumque bidentum
 Visceribus laceris et odori sulphuris aura
 Graminibusque novis et longo murmure purgat.
 Silva capax aevi validaque incurva senecta,
 Aeternum intonsae frondis, stat pervia nullis 420
 Solibus; haut illam brumae minuere, Notusve
 Ius habet aut Getica Boreas impactus ab ursa.
 Subter operta quies, vacuusque silentia servat
 Horror et exclusae pallet male lucis imago.
 Nec caret umbra deo: nemori Latonia cultrix 425
 Additur; hanc piceae cedrique et robore in omni
 Effictam sanctis occultat silva tenebris.
 Huius inaspectae luco stridere sagittae
 Nocturnique canum gemitus, ubi limina patru
 Effugit inque novae melior redit ora Dianae; 430
 Aut ubi fessa iugis, dulcesque altissima somnos
 Lux movet, hic late iaculis circum undique fixis
 Effusam pharetra cervicem excepta quiescit.
 Extra immane patens tellus Mavortia campi,
 Fetus ager Cadmo, durus qui vomere primo 435
 Post consanguineas acies sulcosque nocentes
 Ausus humum versare et mollia sanguine prata

413 sq. 'tam — elicitos' Priscian. X 4 p. 498 H. — 428.
 'huius — sagittae' idem IX 45 p. 481 et X 29 p. 521 H.

413 limine $\tau\pi^2$ limite **PBM** Prisc. || *Post v. 414 ver-*
sum excidisse putat Muellerus || 421 minuisse *Peyraredus* || 424
 Pallor \dagger horror **S** | male **P** mala *ceteri* || 426 picea cedro-
 que *Muellerus* || 429 patris *Grotius* || 431—433 in **P** *pr. m.*
omissi in marg. al. m. adscripti leguntur | 431 Aut **BM** *Ast*
P *al. m. m* At r Et *Beh. 2* || 434 patens **PL** patent **Bpg** *sec.*
m. patet G²SM || 435 Cadmo. Durus, qui *Barthius inter-*
pungendum censebat itemque legisse videtur scholiasta, prob.
Muellero || 437 mollia **P** *Petar.* putria **BG²M**

Eruit; ingentes infelix terra tumultus
 Lucis adhuc medio solaque in nocte per umbras
 Expirat, nigri cum vana in proelia surgunt 440
 Terrigenae; fugit incepto tremibundus ab arvo
 Agricola insanique domum rediere iuveni.
 Hic senior vates (Stygiis accomoda quippe
 Terra sacris, vivoque placent sola pingua tabo)
 Velleris obscuri pecudes armentaque sisti 445
 Atra monet, quaecumque gregum pulcherrima cervix
 Ducitur; ingemuit Dirce maestusque Cithaeron,
 Et nova clamorae stupuere silentia valles.
 Tum fera caeruleis intexit cornua sertis
 Ipse manu tractans, notaeque in limine silvae 450
 Principio largos noviens tellure cavata
 Inclinat Bacchi latices et munera verni
 Lactis et Actaeos imbres suadumque cruorem
 Manibus; adgeritur, quantum bibit arida tellus.
 Trunca dehinc nemora advolvunt, maestusque sacerdos
 Tris Hecatae totidemque satis Acheronte nefasto 456
 Virginibus iubet esse focos; tibi, rector Averni,
 Quamquam infossus humo superat tamen agger in auras
 Pineus; hunc iuxta cumulo minor ara profundae
 Erigitur Cereri; frontes atque omne cupressus 460
 Intexit plorata latus. Iamque ardua ferro
 Signati capita et frugum libamine puro
 In vulnus cecidere greges; tunc innuba Manto
 Exceptum pateris praelibat sanguinem, et omnes
 Ter circum acta pyras sancti de more parentis 465
 Semineces fibras et adhuc spirantia reddit
 Viscera, nec rapidas cunctatur frondibus atris

441 tremibundus P tremebundus *ceteri* || 444 vivoque P
 multoque *ceteri* | placet PT || 448 stipuere P || 450 limite (n *al.*
m. suprascr.) P || 451 noviens P *cf. XII 629 Verg. Aen. VI 439*
Ge. IV 480 novies ceteri || 457 iuuet P || 460 frontes BHDr *Beh. 2*
frondes PM fontes Beh. 1 frontemque c || 461 prolata P || 463
vultus Baehrensium

Subiectare faces. Atque ipse sonantia flammis
 Virgulta et tristes crepuisse ut sensit acervos
 Tiresias (illi nam plurimus ardor anhelat 470
 Ante genas impletque cavos vapor igneus orbes),
 Exclamat (tremuere rogi et vox impulit ignem):
 'Tartareae sedes et formidabile regnum
 Mortis inexpletae, tuque, o saevissime fratrum,
 Cui servire dati Manes aeternaque sontum 475
 Supplicia atque imi famulatur regia mundi,
 Solvite pulsanti loca muta et inane severae
 Persephones vulgusque cava sub nocte repostum
 Elicite, et plena redeat Styga portitor alno.
 Ferte simul gressus, nec simplex manibus esto 480
 In lucem remeare modus; tu separe coetu
 Elysios, Persei, pios, virgaque potenti
 Nubilus Arcas agat; contra per crimina functis,
 Qui plures Erebo pluresque e semine Cadmi,
 Angue ter excusso et flagranti praevia taxo, 485
 Tisiphone, dux pande diem, nec lucis egentes
 Cerberus occurso capitum detorqueat umbras.'

Dixerat, et pariter senior Phoebeaque virgo
 Erexere animos; illi formidine nulla
 (Quippe in corde deus), solum timor obruit ingens 490
 Oedipodioniden, vatisque horrenda canentis
 Nunc umeros nunc ille manus et vellera pressat
 Anxius inceptisque velit desistere sacris.
 Qualis Gaetulae stabulantem ad confraga silvae
 Venator longo motum clamore leonem 495

475 sq. 'aeternaque — supplicia' Priscian. VII 16, 75
 p. 351 H. — 485. 'angue — excusso' Priscian. VII 13, 68
 p. 346 H.

470 illi et iam *Sandstroemius* || 482 Persei corr. *Parrhasius*
 et *Heinsius* persee **PM** persaeae **B** persea **m** edd. Persea, cie
R. Ungerus || 484 semine *Colb. Lips. edd. vett. Barthius Heinsius*
 cf. X 663 sanguine **PBM** || 490 timor **PG** tremor *reliqui*

Expectat firmans animum et sudantia nisu
 Tela premens; gelat ora pavor gressusque tremescunt,
 Quis veniat quantusque, sed horrida signa frementis
 Accipit et caeca metitur murmura cura.

Atque hic Tiresias nondum adventantibus umbris: 500
 'Testor' ait, 'Diras, quibus hunc saturavimus ignem
 Laevaue convulsae dedimus carchesia terrae,
 Iam nequeo tolerare moram. Cassusne sacerdos
 Audior? an, rabido iubeat si Thessala cantu,
 Ibitis? et Scythicis quotiens medicata venenis 505
 Colchis aget, trepido pallebunt Tartara motu?
 Nostri cura minor, si non attollere bustis
 Corpora nec plenas antiquis ossibus urnas
 Egerere et mixtos caelique Erebiue sub unum
 Funestare deos libet aut exanguia ferro 510
 Ora sequi atque aegras functorum carpere fibras?
 Ne tenues annos nubemque hanc frontis opacae
 Spernite, ne, moneo; et nobis saevire facultas.
 Novimus et quidquid dici noscique timetis,
 Et turbare Hecaten, ni te, Thymbraee, vererer 515
 Et triplicis mundi summum, quem scire nefastum.
 Illum — sed taceo: prohibet tranquilla senectus.
 Iamque ego vos —' Avide subicit Phoebeia Manto:
 'Audiris, genitor, vulgusque exanguie propinquat.
 Panditur Elysium chaos, et telluris opertae 520
 Dissilit umbra capax, silvaeque et nigra patescunt

514. 'scimus — timetis' schol. Lucan. VI 732 p. 496 W.

496 suadentia P || 501 diuae PBM dirae Beh. (corr. ex diuae) diui vel diuos Hm Diras corr. Heinsius divas Muellerus | saturabimus P || 502 Plenaue convulsa d. c. terra Peyraredus || 505 medicata PG armata BG²M || 506 agit PH || 509 caeli (que om.) P || 510 exanguia ferro ./ P ./ morsu P marg. exanguia morsu G || 514 Novimus PG Scimus enim ceteri || 515 turparem Baehrensus || 517 signum ἀποσιωπήσεως posuit Menkies coll. Ach. I 158 || 519 exanguie Pr || 521 umbo Marklandus

Flumina, liventes Acheron eiecat harenas.
 Fumidus atra vadis Phlegethon incendia volvit,
 Et Styx discretis interflua Manibus obstat.
 Ipsum pallentem solio circumque ministras 525
 Funestorum operum Eumenidas Stygiaeque severos
 Iunonis thalamos et torva cubilia cerno.
 In speculis Mors atra sedet dominique silentes
 Adnumerat populos; maior superimminet ordo.
 Arbiter hos dura versat Cortynius urna 530
 Vera minis poscens adigitque expromere vitas
 Usque retro et tandem poenarum lucra fateri.
 Quid tibi monstra Erebi, Scyllas et inane furentes
 Centauros solidoque intorta adamante Gigantum
 Vincula et angustam centeni Aegaeonis umbram?' 535
 'Immo' ait, 'o nostrae regimen viresque senectae,
 Ne vulgata mihi. Quis enim remeabile saxum
 Fallentesque lacus Tityonque alimenta volucrum
 Et caligantem longis Ixiona gyris
 Nesciat? Ipse etiam, melior cum sanguis, opertas 540
 Inspexi sedes, Hecate ducente, priusquam
 Obruit ora deus totamque in pectora lucem
 Detulit. Argolicas magis huc appelle precando
 Thebanasque animas; alias avertere gressus
 Lacte quater sparsas maestoque excedere luco, 545
 Nata, iube; tum qui vultus habitusque, quis ardor
 Sanguinis adfusi, gens ultra superior adsit,
 Dic agedum nostramque mone per singula noctem.'

528. 'In — sedet' Serv. ad Aen. XI 197 et schol. Lucan. VI 601 p. 480 W.

525 pollentem *Barthius* || 527 torva PR maesta *reliqui* || 528 scopulis *Serv.* | saeva *Serv. schol. Lucan.* | dominoque T♂ dominisque *Heinsius* domique *Bachrensius* || 531 nimis *codd.* || 533 furenti P || 534 adamanta P || 537 mihi veni.

b *al. m.*
 quis P || 544 averte regressu P || 547 superior P || 548 mone PSG²M move B || 549 dissipat PS *sec. m. cH Dan. Lips.* dissipet BS *pr. m. M* || regit BSM reci P regat *Beh. m* | demat P

Iussa facit carmenque serit, quo dissipat umbras,
 Quo regit et sparsas; qualis, si crimina demas, 550
 Colchis et Aeaëo simulatrix litore Circe.
 Tunc his sacrificum dictis adfata parentem:
 'Primus sanguineo submittit inertia Cadmus
 Ora lacu, iuxtaque virum Cythereia proles
 Insequitur, geminusque bibit de vertice serpens. 555
 Terrigenae comites illos, gens Martia, cingunt,
 Quis aevi mensura dies, manus omnis in armis,
 Omnis et in capulo; prohibent obstantque ruuntque
 Spirantum rabie, nec tristi incumbere sulco
 Cura, sed alternum sitis exhaurire cruorem. 560
 Proxima natarum manus est fletique nepotes.
 Hic orbam Autonoen et anhelam cernimus Ino
 Respectantem arcus et ad ubera dulce prementem
 Pignus et oppositis Semelen a ventre lacertis.
 Penthea iam fractis genetrix Cadmeia thyrsis, 565
 Iamque remissa deo, pectusque adoperta cruentum,
 Insequitur planctu; fugit ille per avia Lethes
 Et Stygios super usque lacus, ubi mitior illum
 Flet pater et lacerum componit corpus Echion.
 Tristem nosco Lycum dextramque in terga reflexum 570
 Aeoliden, umero iactantem funus onusto.
 Necdum ille aut habitus aut versae crimina formae
 Mutat Aristaeo genitus: frons aspera cornu,
 Tela manu, reicitque canes in vulnus hiantes.
 Ecce autem magna subit invidiosa caterva 575

551 Colchis etnaeo **P** Colchis eaeo **S** || 555 Insequitur gemin'q. bibit **PRL** Effluit amborum geminus **BG²SM** | de vortice (i. e. flumine sanguinis) *Heinsius* || 557 Quis *corr. Naukius e schol.* His *codd. et edd.* || 559 Spiranti **♂** *pr. m. prob. Bentleio* Spiranti in *Baehrensium* | fosso **PS** *marg. fossa Beh. fosse Leid. pr. m.* || 560 sitis exhaurire **PRH** cuperent haurire **BSG²M** cupiunt haurire *Beh.* **Gm** sitis est haurire *Menkius* || 561 flexique **P** || 566 Iamq. remissa **P** Iam dimissa *ceteri* || 568 super usque *Par. 8053 S pr. m.* super ipse **P** superosque **BM** super asque **S** *sec. m.* | ianitor **P** || 570 dextraque **P** || 572 visae *Baehrensium* || 574 Pelle manus *Kochius*

Tantalus et tumido percenset funera vultu,
 Nil deiecta malis; iuvat effugisse deorum
 Numina et insanae plus iam permittere linguae.'

Talia dum patri canit intemerata sacerdos,
 Illius elatis tremefacta adsurgere vittis 580

Canities tenuesque impelli sanguine vultus.
 Nec iam firmanti baculo nec virgine fida
 Nititur, erectusque solo 'desiste canendo,
 Nata' ait, 'externae satis est mihi lucis, inertes
 Discedunt nebulae, et vultum niger exerit aer. 585

Umbrisne an supero dimissus Apolline complet
 Spiritus? en video quacumque audita: sed ecce
 Maerent Argolici deiecto lumine manes!
 Torvus Abas Proetusque nocens mitisque Phoroneus
 Truncatusque Pelops et saevo pulvere sordens 590
 Oenomaus largis umectant imbribus ora.

Auguror hinc Thebis belli meliora. Quid autem
 Hi grege condenseo (quantum arma et vulnera monstrant,
 Pugnaces animae) nobis in sanguine multo
 Oraque pectoraque et falso clamore levatas 595

Intendunt sine pace manus? Rex, fallor, an hi sunt
 Quinquaginta illi? cernis Chthoniumque Chrominque
 Phegeaque et nostra praesignem Maeona lauro.

Ne saevite, duces, nihil hic mortalibus ausum,
 Credite, consiliis: hos ferrea neverat annos 600

Atropos. Existis casus: bella horrida nobis,
 Atque iterum Tydeus.' Dicit, vittaque ligatis
 Frondibus instantes abigit monstratque cruorem.

592. 'auguror — belli m.' Cledonius art. gramm. p. 59, 15 K.

576 vultu *Schraderus* luctu *codd.* || 581 impleri *Guyetus* ||
 582 ne virgine P || 585 Discendunt P Descendunt *Beh.* | exerit
Lachmannus exuit *codd.* || 586 dimissus Pp me missus *reli-*
qui || 587 quacumque P quaecumque *ceteri* || 593 Hi S *Gronovius*
 Hii H♂ Hic PBM || 602 iterum mars. haec P^c iterum deus haec
 bB *pr. m. al. m.* ti *suprascr. ut fieret* tideus | vittasque P *Hein-*
sius || 603 abicit P

Stabat inops comitum Cocyti in litore maesto
 Laios, immiti quem iam deus ales Averno 605
 Reddiderat, dirumque tuens obliqua nepotem
 (Noscit enim vultu) non ille aut sanguinis haustus,
 Cetera ceu plebes, aliumve accedit ad imbrem,
 Immortale odium spirans. Sed prolicit ultro
 Aonius vates: 'Tyriae dux inclite Thebes, 610
 Cuius ab interitu non ulla Amphionis arces
 Vidit amica dies, o iam satis ulte cruentum
 Exitium et multum placata minoribus umbra,
 Quo miserande fugis? Iacet ille in funere longo,
 Quem fremis, et iunctae sentit confinia mortis, 615
 Obsitus exhaustos paedore et sanguine vultus
 Eiectusque die: sors leto durior omni,
 Crede mihi! Quaenam immeritum vitare nepotem
 Causa tibi? confer vultum et satiare litanti
 Sanguine venturasque vices et funera belli 620
 Pande vel infensus vel res miserate tuorum.
 Tunc ego et optata vetitam transmittere Lethen
 Puppe dabo placidumque pia tellure reponam
 Et Stygiis mandabo deis.' Mulcetur honoris
 Muneribus tingitque genas, dein talia reddit: 625
 'Cur tibi versanti manes, aequaevae sacerdos,
 Lectus ego augurio tantisque potissimus umbris,
 Qui ventura loquar? satis est meminisse priorum.
 Nostrane praeclari, pudeat, consulta nepotes
 Poscitis? Illum, illum sacris adhibete nefastis, 630
 Qui laeto fodit ense patrem, qui semet in ortus
 Vertit et indignae regerit sua pignora matri.
 Et nunc ille deos Furiarumque atra fatigat
 Concilia et nostros rogat haec in proelia manes.

607 enim in vultu P || 609 proligit P *Dan.* || 613 Exilium P ||
 614 Quo PH *Leid.* Quos BG²SM || 615 fremis P *Heinsius* premis
ceteri || 616 exhaustos H²S *sec. m.* exhaustos G exhausto P ex-
 exhaustus BG²S *pr. m.* M || 625 tingitque PBSM | dehin S

Quodsi adeo placui deflenda in tempora vates, 635
 Dicam equidem, quo me Lachesis, quo torva Megaera
 Usque sinunt: bellum, innumero venit undique bellum
 Agmine, Lernaeosque trahit fatalis alumnos
 Gradivus stimulis; hos terrae monstra deumque
 Tela manent pulchrique obitus et ab igne supremo 640
 Sontes lege morae. Certa est victoria Thebis,
 Ne trepida, nec regna ferox germanus habebit,
 Sed Furias geminumque nefas miserosque per enses
 (Ei mihi!) crudelis vincit pater.' Haec ubi fatus,
 Labitur et flexa dubios ambage relinquit. 645

Interea gelidam Nemeen et conscia laudis
 Herculeae dumeta vaga legione tenebant
 Inachidae; iam Sidonias avertere praedas,
 Sternere, ferre domos ardent instantque. Quis iras
 Flexerit, unde morae, medius quis euntibus error, 650
 Phoebe, doce: nos rara manent exordia famae.

Marcidus edomito bellum referebat ab Haemo
 Liber; ibi armiferos geminae iam sidera brumae
 Orgia ferre Getas canumque virescere dorso
 Othryn et uvifera Rhodopen adsueverat umbra, 655
 Et iam pampineos materna ad moenia currus
 Promovet; effrenae dextra laevaue sequuntur
 Lynces, et uda mero lambunt retinacula tigres.
 Post exultantes spolia armentalia portant
 Seminecesque lupos scissasque Mimallones ursas. 660
 Nec comitatus iners: sunt illic Ira Furorque
 Et Metus et Virtus et numquam sobrius Ardor
 Succiduique gradus et castra simillima regi.

635 placuto P || 643 Sed furiae *codd.* Sed furias *corr.*
Koestlinus Per furias *Peyraredus* Sed furiae geminantque nefas
Bachrensius || 645 reliquit P c d || 651 monent P || 652 Marcidus
 Edono *Marklandus* || 653 /gelidae P / t geminae P *marg.*
 gelidae S *pr. m.* G²Hgc d | sidera P sidere BM frigora S *pr.*
 m. frigore G² cum sidere S *sec. m.* *Leid.* || 655 ūuiferā P *pr.*
 m. ∘ icaria P *marg.* icaria ceteri uvifera *scripsi* || 657 secuntur Bc

Isque ubi pulverea Nemeen effervere nube
 Conspicit et *solem* radiis ignescere ferri, 665
 Necdum compositas belli in certamina Thebas,
 Concussus visis, quamquam ore et pectore marcet,
 Aeraque tympanaque et biforem reticere tumultum
 Imperat, attonitas qui circum plurimus aures,
 Atque ita: 'me globus iste meamque excindere gentem 670
 Apparat; ex longo recalet furor; hoc mihi saevum
 Argos et indomitae bellum ciet ira novercae.
 Usque adeone parum cineri data mater iniquo
 Natalesque rogi quaeque ipse micantia sensi
 Fulgura? Reliquias etiam fusaeque sepulcrum 675
 Paelicis et residem ferro petit impia Theben.
 Nectam fraude moras; illum, illum tendite campum,
 Tendite, io, comites.' Hyrcanae ad signa iugales
 Intumuere iubas, dicto prius adstitit arvis.

Tempus erat, medii cum solem in culmina mundi 680
 Tollit anhela dies, ubi tardus hiantibus arvis
 Stat vapor atque omnes admittunt aethera luci.
 Undarum vocat ille deas mediusque silentum
 Incipit: 'agrestes fluviorum numina Nymphae
 Et nostri pars magna gregis, perferte laborem, 685
 Quem damus. Argolicos paulum mihi fontibus amnes
 Stagnaue et errantes obducite pulvere rivos.
 Praecipuam Nemeen, qua nostra in moenia bellis
 Nunc iter, ex alto fugiat liquor; adiuvat ipse
 Phoebus adhuc summo, cesset ni vestra voluntas, 690

664 effervescere **P** sed cf. VII 795 Nemeen effervescere
Lindembrogius || 665 solem radiis ignescere ferri *codd. et edd.*
 solis r. i. ferrum *Madvigius* silvam r. i. ferri *Koestlinus coll.*
 V 9 sq. IX 592 et solem r. vanescere ferri *Baehrensius* || 668
 bifore **P** || 669 quis **P** || 670 globus iste **PG** manus ista **BG²SM** ||
 671 ex longo **PGT** et longe **BG²SM** et longo *Leid.* || 674
 minantia **P** || 676 impia **PG** improba **BM** || 687 arentes *Peyra-*
redus || 688 Praecipuam nemeen **P** Praecipuus nemees **BG²SM**
 nemeen *Beh.* nemeos r *Leid.* Praecipue nemeen **G** nemeos
TH || 690 adhuc **PL** *schol.* s sec. m. ad hoc **BMS** pr. m.

Limite; vim coeptis indulgent astra, meaeque
 Aestifer Erigones spumat canis. Ite volentes,
 Ite in operta soli; post vos ego gurgite pleno
 Eliciam, et quae dona meis amplissima sacris,
 Vester habebit honos, nocturnaue furta licentum 695
 Cornipedum et cupidas Faunorum arcebo rapinas.
 Dixerat; ast illis tenuis percurrere visus
 Ora situs, viridisque comis exhorruit umor.
 Protinus Inachios haurit sitis ignea campos:
 Diffugere undae, squalent fontesque lacusque; 700
 Et cava ferventi durescunt flumina limo.
 Aegra solo macies, deceptum margine ripae
 Stat pecus, atque amnes quaerunt armenta natatos.
 Sic ubi se magnis refluus suppressit in antris
 Nilus et Eoae liquentia pabula brumae 705
 Ore premit, fumant desertae gurgite valles
 Et patris undosi sonitus expectat hiulca
 Aegyptos, donec Phariis alimenta rogatus
 Donet agris magnumque inducat messibus annum.
 Aret Lerna nocens, aret Lyrcius et ingens 710
 Inachus advolvensque natantia saxa Charadrus

tenerique in origine culmi 702

Inclinata seges

710 sq. 'aret — Inachus' Priscian. II 46 p. 72 H.

692 volantes **P** || 697 tenuis **PSB** (*in ras.*) **GHT** tenuior **M**
Gronov. tenuia ora *Koestlinus* | pcurrere **P** perurere *Koest-*
linus || 698 Ora sinus *Madvigius* Solque sinus *Koestlinus* |
 exaruit *Palatinus VI Gruteri* exaruit *vel* evanuit. (*e codd.*)
Heinsius || 702 sq. *Verba* tenerique — seges, quae desunt in
PBG²S *pr. m.* **M** *schol.*, *exstant in marg. S et Colb., Beh. 1*
GgR Leid. *r m. sec. Petav., expunxi, mutatis versicolorum*
numeris || 702 in margine *Barthius* || 704 suppresserit antris **P** ||
 710 et lyrcius aret et **P** || 711 adverrensque **Brcpb Dan.** |
 carandrus **P** || *Post v. 715 in solo P haec leguntur: Raptarunt*
(vel Rapta ruit) phaetontis equos magnumque laborem, quae
uncis inclusa contextui inserere non dubitavi, quamvis medela

Et numquam in ripis audax Erasinus et aequus
 Fluctibus Asterion: ille alta per avia notus
 Audiri et longe pastorum rumpere somnos.

Una tamen tacitas, sed iussu numinis, undas 715
 [Raptarunt Phaethontis equos magnumque laborem] 716
 Haec quoque secreta nutrit Langia sub umbra. 717
 Nondum illi raptus dederat lacrimabile nomen
 Archemorus, nec fama deae; tamen avia servat
 Et nemus et fluvium; manet ingens gloria nympham, 720
 Cum tristem Hypsipylen ducibus sudatus Achaeis
 Ludus et atra sacrum recolet trieteris Ophelten.

Ergo nec ardentem clipeos vectare nec artos
 Thoracum nexus (tantum sitis horrida torret)
 Sufficiunt; non ora modo angustisque perusti 725
 Faucibus, interior sed vis quatit; aspera pulsu
 Corda, gelant venae, et siccis cruor aeger adhaeret
 Visceribus; tunc sole putris, tunc pulvere tellus
 Exhalat calidam nubem. Non spumeus imber
 Manat equum: siccis inlidunt ora lupatis, 730
 Ora catenatas procul exertantia linguas;
 Nec legem dominosve pati, sed perfurit arvis
 Flammatum pecus. Huc illuc impellit Adrastus
 Exploratores, si stagna Licymnia restent,
 Si quis Amymones superet liquor: omnia caecis 735

715. 717. 'Uua — umbra' *idem* l. c. — 717. 'Haec —
 umbra' *idem* I 54 p. 41 H.

*nondum adhibita. Muellereus (El. Stat. p. 24) ita corrigenda
 esse censet: Raptarat Phaethontis equo magnoque labore; sed
 magis arridet, quod Baehrensium coniecit, versus post v. 717
 inserendum et scribendum esse: Qua fugit (vel vitat) Phaethon-
 tis equos magnumque laborem || 721 Dum Barthius || 722 recolet
 H Barthius recolit PBM || 724 arida Schraderus e cod. Leid.
 Wakefieldus | torret PG Leid. Tδ Heinsius torquet BG²SM ||
 725 ore Beh. | adaret Baehrensium || 728 putri P || 730 equis
 Peyraredus || 734 licymnia s lycumnia P lycimnia BM || 735
 superest BM*

Ignibus hausta sedent, nec spes umentis Olympi,
 Ceu flavam Libyen desertaque pulveris Afri
 Conlustrent nullaque umbratam nube Syenen.

Tandem inter silvas (sic Euhius ipse pararat)
 Errantes subitam pulchro in maerore tuentur 740
 Hypsipylen; illi quamvis et ab ubere Opheltes
 Non suus, Inachii proles infausta Lycurgi,
 Dependet (neglecta comam nec dives amictu),
 Regales tamen ore notae, nec mersus acerbis
 Extat honos. Tunc haec adeo stupefactus Adrastus: 745
 'Diva potens nemorum (nam te vultusque pudorque
 Mortali de stirpe negant), succurre propinquis
 Gentibus; Arquitenens seu te Latonia casto
 De grege transmisit thalamis, seu lapsus ab astris
 Non humilis fecundat amor (neque enim ipse deorum 750
 Arbiter Argolidum thalamis novus), aspice maesta,
 Agmina. Nos ferro meritas excindere Thebas
 Mens tulit, imbelli sed nunc sitis aspera fato
 Submittitque animos et inertia robora carpit.
 Da fessis in rebus opem, seu turbidus amnis, 755
 Seu tibi foeda palus; nihil hac in sorte pudendum,
 Nil humile est; tu nunc ventis pluvioque rogaris
 Pro Iove, tu refugas vires et pectora bellis
 Exanimata reple: sic hoc tibi sidere dextro
 Crescat onus. Tantum reduces det flectere gressus 760

quae laeta sub isto
 Igne poli non quaeris aquas,

747

739 pararat **P** parabat *ceteri* || 741 ad ubera **PH** || 743 nec laeta **B** *crb Beh. 1 Dan.* || 747 sq. Verba quae laeta — aquas, quae desunt in **P**, leguntur in *ceteris*, expunxi et numeros *versuum mutavi* || 748 arquitenens **Pr** arcitenens **M** arcytenens **Bb** architenens **G** cf. *Achill. I 682* || 753 aspera **PGR Beh. Colb.** anxia **BM** ansia **S** || 757 venis *Baehrensiius* || 758 tu pectora *Barthius* | bellis **P** bello *ceteri* || 760 Crescat honos **P** ditabere *Burmannus Sec.*

Iuppiter, o quanta belli donabere praeda!
 Dircaeos tibi, diva, greges numerumque rependam
 Sanguinis, et magna lucus signabitur ara.
 Dixit, et orantis media inter anhelitus ardens
 Verba rapit, cursuque animae labat arida lingua; 765
 Idem omnes pallorque viros flatusque soluti
 Oris habet. Reddit demisso Lemnia vultu:
 'Diva quidem vobis, etsi caelestis origo est,
 Unde ego? mortales utinam haut transgressa fuisset
 Luctibus! Altricem mandati cernitis orbam 770
 Pignoris; at nostris an quis sinus uberaque ulla,
 Scit deus, et nobis regnum tamen et pater ingens.
 Sed quid ego haec, fessosque optatis demoror undis?
 Mecum age nunc, si forte vado Langia perennes
 Servat aquas; solet et rabidi sub limite Cancri 775
 Semper, et Icarii quamvis iuba fulguret astri,
 Ire tamen.' Simul haerentem, ne tarda Pelasgis
 Dux foret, a miserum vicino caespite alumnum
 (Sic Parcae volvere) locat ponique negantis
 Floribus adgestis et amico murmure dulces 780
 Solatur lacrimas: qualis Berecynthia mater,
 Dum parvum circa iubet exultare Tonantem
 Curetas trepidos; illi certantia plaudunt
 Orgia, sed magnis resonat vagitibus Ide.
 At puer in gremio vernaе telluris et alto 785
 Gramine nunc faciles sternit procursibus herbas

763 Sanguinis et P Plebis et hic **BG²SM** || 767 rediit P ||
 771 nostri sanguis P (rec. m. quis *suprascr.*) || 773 Sed quid ego
 haec?] Cf. VIII 65 XI 83 sq. | optatos P || 775 rabidi **Pc Beh.**
 rapidi **BM** | limite P *pr. m.* († lumine *rec. m. suprascr.*) **Beh. 1**
 † limine **P^cMS** *pr. m.* **B** *pr. m.* lumine **B** *rec. m.* **S** *al. m.* **GHT**
Beh. 2 sidere **D** || 776 fulguret P *pr. m.* **P^cG²S** *al. m.* **L** fulgu-
 rat **S** *pr. m.* **rbGH** **Beh. Dan. x** fulgorat **B** fulgura et P *rec.*
m. iubar urgeat *Baehrensius* || 779 ponique negantis lemma
schol. Bamb. et Paris. Gronovius ponitque negantem **PBG²Mr**
(suprascr. † poni † negantes) ponique negantem **D** || 782 parvum
 circa **PGT** *Leid. Beh. †* circa parvum **BG²M**

In vultum nitens, caram modo lactis egeno
 Nutricem plangore ciens iterumque renidens
 Et teneris meditando verba inluctantia labris
 Miratur nemorum strepitus aut obvia carpit 790
 Aut patulo trahit ore diem nemorique malorum
 Inscius et vitae multum securus inerrat.
 Sic tener Odrysia Mavors nive, sic puer ales
 Vertice Maenali, talis per litora reptans
 Improbis Ortygiae latus inclinabat Apollo. 795
 Illi per dumos et opaca virentibus umbris
 Devia pars cingunt, pars arcta plebe sequuntur
 Praecelerantque ducem. Medium subit illa per agmen
 Non humili festina modo; iamque amne propinquo
 Rauca sonat vallis, saxosumque impulit aures 800
 Murmur: ibi exultans conclamat ab agmine primus
 Sicut erat levibus tollens vexilla maniplis
 Argus 'aquae!' longusque virum super ora cucurrit
 Clamor 'aquae!' Sic Ambracii per litora ponti
 Nauticus in remis iuvenum monstrante magistro 805
 Fit sonus inque vicem contra percussa reclamat
 Terra, salutatus cum Leucada pandit Apollo.
 Incubere vadis passim discrimine nullo
 Turba simul primique, nequit discernere mixtos
 Aequa sitis, frenata suis in curribus intrant 810
 Armenta, et pleni dominis armisque feruntur
 Quadripedes; hos turbo rapax, hos lubrica fallunt
 Saxa, nec implicitos fluvio reverentia reges
 Proterere aut mersisse vado clamantis amici
 Ora. Fremunt undae, longusque a fontibus amnis 815

787 egenus *Friesemannus* || 788 clangore **PBM** clamore **G**
Beh.; corr. *Bachrensius* vagore *Wakefieldus* || 789 eluctantia
Wopkensius || 797 alta **P** | secuntur **Bc** || 799 omne **P** || 803 Arcas
Pp Argas r Archas **G** || 810 in cursibus **B** pr. m. *Beh.* πδ **G**
 m. pr. incursibus r *Ungerus* || 812 Quadripedes **Brb** Quadru-
 pedes **PM** cf. VII 109 Verg. *Aen.* XI 714 *Ribb. prolegg.*
 p. 451 | turba **PP^cSrbcD** *Behh.*

Diripitur, modo lene virens et gurgite puro
 Perspicuus nunc sordet aquis egestus ab imis
 Alveus; inde tori riparum et proruta turbant
 Gramina; iam crassus caenoque et pulvere sordens,
 Quamquam expleta sitis, bibitur tamen. Agmina bello 820
 Decertare putes iustumque in gurgite Martem
 Perfurere aut captam tolli victoribus urbem.

Atque aliquis regum medio circumfluus amni:
 'Silvarum, Nemea, longe regina virentum,
 Lecta Iovi sedes, quae tum non Herculis actis 825
 Dura magis, rabidi cum colla comantia monstri
 Angeret et tumidos animam angustaret in artus:
 Hac saevisse tenus populorum in coepta tuorum
 Sufficiat; tuque o cunctis insuete domari
 Solibus, aeternae largitor corniger undae, 830
 Laetus eas, quacumque domo gelida ora resolvis
 Immortale tumens; neque enim tibi cana repostas
 Bruma nives raptasque alio de fonte refundit
 Arcus aquas gravidive indulgent nubila Cori,
 Sed tuus et nulli ruis expugnabilis astro. 835
 Te nec Apollineus Ladon nec Xanthus uterque
 Spercheosque minax Centaureusque Lycormas
 Praestiterint; tu pace mihi, tu nube sub ipsa
 Armorum festasque super celebrabere mensas.
 A Iove primus honos, bellis modo laetus ovantes 840

817 Perspicuis *Heinsius* | egressus **Pδ** | imis **P** imo *ceteri* || 818 tori **P** toros *ceteri* || 819 sordens **P** torrens *ceteri* || 820 belli **P** certe **P^c** bellum *Marklandus* || 821 iustumve *Marklandus* || 822 aut **PGL** *Marklandus* et **BG²SM** || 825 ioui **Pm** iouis **BSP^cG²M** | quae tum *cum D scripsi* quam tu **Pp** quam tum **BSc** qua tum **G²** quantum **M** quam nunc **m** *edd.* || 826 comantia **P** *Beh. Leid. S al. m.* minantia **BG²S** *pr. m.* **M** || 827 Frangeret *Schraderus* || 828 Hac cessasse *Duebnerus* | in coepta *corr. idem* incoepta **Bb** incepta **PM** || 832—842 *desunt in G²* || 834 indulgens **P** || 837 Spercheosque **G m. pr. scripsi cf. Ach. I 102** Spercheusque **P** Sperchiusque *ceteri* Sperchiusve *Lachmannus* || 840 belli **δ** *Bentleius*

Accipias fessisque libens iterum hospita pandas
 Flumina defensasque velis agnoscere turmas.'

841 sq. 'Accipias — flumina' Priscian. VII 8, 36 et 12,
 65 p. 317. 342 H.

842 defensasque P defessasque † defensas *Leid.* defessasque
BSP^oM || CODEX IULIANI V̄C | FINIT LIBER QVARTVS
 STATII POETAE . INCIPIIT STATII POETAE THEBAID̄ .
 LIBER QVINTVS. | ṚPSIFILE DVM DAM | NA . REFERT
 MAIORA | RECIPIT . P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER V.

Pulsa sitis fluvio, populataque gurgitis alveum
Agmina linquebant ripas annemque minorem;
Acrior et campum sonipes rapit et pedes arva
Implet ovans, rediere viris animique minaeque
Votaque, sanguineis mixtum ceu fontibus ignem 5
Hausissent belli magnasque in proelia mentes.
Dispositi in turmas rursus legemque severi
Ordinis, ut cuique ante locus ductorque, monentur
Instaurare vias. Tellus iam pulvere primo
Crescit, et armorum transmittunt fulgura silvae. 10
Qualia trans pontum Phariis defensa serenis
Rauca Paraetonio decedunt agmina Nilo,
Cum fera ponit hiems: illae clangore fugaci,
Umbra fretis arvisque, volant, sonat avius aether.
Iam Borean imbresque pati, iam nare solutis 15
Amnibus et nudo iuvat aestivare sub Haemo.

Hic rursus simili procerum vallante corona
Dux Talaionides, antiqua ut forte sub orno

1 altum P aluum BG²SM || 2 Post hunc v. in P inter lineas
legitur haec glossa: Illum etenim ardor sitientium exsiccat ||
3 arma P || 5 sanguinei Beh. πδ || 8 moner&^r P || 11 deprensa
Pb || 13 cogit P | sagaci Beh. || 14 arduus Muellerus arcticus
Baehrensus || 18 antiqua forte (om. ut) δ

Stabat, et admoti nixus Polynicis in hastam:
 'At tamen, o quaecumque es' ait, 'cui, gloria tanta, 20
 Venimus innumerae fatum debere cohortes
 (Quem non ipse deum sator aspernetur honorem):
 Dic age, quando tuis alacres absistimus undis,
 Quae domus aut tellus, animam quibus hauseris astris?
 Dic, quis et ille pater? neque enim tibi numina longe, 25
 Transierit fortuna licet, maiorque per ora
 Sanguis, et afflicto spirat reverentia vultu.'

Ingemit, et paulum fletu cunctata modesto
 Lemnias orsa refert: 'Immania vulnera, rector,
 Integrare iubes, Furias et Lemnon et artis 30
 Arma inserta toris debellatosque pudendo
 Ense mares; redit ecce nefas et frigida cordi
 Eumenis. O miserae, quibus hic furor additus! o nox!
 O pater! illa ego nam, pudeat ne forte benignae
 Hospitis, illa, duces, raptum quae sola parentem 35
 Ocului. Quid longa malis exordia necto?
 Et vos arma vocant magnique in corde paratus.
 Hoc memorasse sat est: claro generata Thoante
 Servitium Hypsipyle vestri fero capta Lycurgi.'

Advertere animos, maiorque et honora videri 40
 Parque operi tanto; cunctis tunc noscere casus
 Ortus amor, pater ante alios hortatur Adrastus:
 'Inmo age, dum primi longe damus agmina vulgi
 Nec facilis Nemea latas evolvere vires,
 Quippe obtenta comis et ineluctabilis umbra, 45
 Pande nefas laudesque tuas gemitusque tuorum,

35 sq. 'raptum — ocului' Priscian. X 6, 34 p. 526 H. —
 39. 'servitium — Lycurgi' schol. Theb. V 498 p. 186 L. —
 44. 'nec facilis — vires' Priscian. VII 2, 5 p. 287 H.

20 sq. cui g. t. Venimus, innumerae et fantur *Sandstroemius* cui, gloria tanta, Vovimus i. fanum *Muellerus* cui gloria tanta (sc. est), En uni (sc. tibi) innumeras f. d. c. *Bachrensius* || 23 absistimus P adsistimus *ceteri* || 30 atris H *Muellerus* || 41 patri tanto *Koestlinus*

Unde hos ad venias regno deiecta labores.
 Dulce loqui miseris veteresque reducere questus.⁷
 Incipit: 'Aegaeo premitur circumflua Nereo
 Lemnos, ubi ignifera fessus respirat ab Aetna 50
 Mulciber; ingenti tellurem proximus umbra
 Vestit Athos nemorumque obscurat imagine pontum;
 Thraces arant contra, Thracum fatalia nobis
 Litora, et inde nefas. Florebat dives alumnis
 Terra, nec illa Samo fama Delove sonanti 55
 Peior et innumeris quas spumifer adsilit Aegon.
 Dis visum turbare domos, nec pectora culpa
 Nostra vacant: nullos Veneri sacravimus ignes,
 Nulla deae sedes; movet et caelestia quondam
 Corda dolor lentoque inrepunt agmine Poenae. 60
 Illa Paphon veterem centumque altaria linquens
 Nec vultu nec crine prior solvisse iugalem
 Ceston et Idalias procul ablegasse volucres
 Fertur; erant certe, media quae noctis in umbra
 Divam alios ignes maioraque tela gerentem 65
 Tartareas inter thalamis volitasse sorores
 Vulgarent; utque implicitis arcana domorum
 Anguibus et saeva formidine cuncta replevit
 Limina nec fidi populum miserata mariti,
 Protinus a Lemno teneri fugistis Amores, 70
 Mutus Hymen versaeque faces et frigida iusti
 Cura tori! nullae redeunt in gaudia noctes,
 Nullus in amplexu sopor est, Odia aspera ubique
 Et Furor et medio recubat Discordia lecto.
 Cura viris tumidos adversa Thracas in ora 75
 Eruere et saevam bellando frangere gentem.
 Cumque domus contra stantesque in litore nati,

48. 'dulce — miseris' schol. l c.

47 advenias *codd. edd., corr. Baehrensium* || 68 nupta re-
 plessset P || 71 Mutus **P**¹ Motus **G**²**S****B** *al. m. M*

Dulcius Edonas hiemes Arctonque prementem
 Excipere, aut tandem tacita post proelia nocte
 Fractorum subitas torrentum audire ruinas. 80
 Illae autem tristes (nam me tunc libera curis
 Virginitas annique tegunt) sub nocte dieque
 Adsiduis aegrae in lacrimis solantia miscent
 Conloquia, aut saevam spectant trans aequora Thracen.
 Sol operum medius summo librabat Olympo 85
 Lucentes, ceu staret, equos; quater axe sereno
 Intonuit, quater antra dei fumantis anhelos
 Exeruerе apices, ventisque absentibus Aegon
 Motus et ingenti percussit litora ponto:
 Cum subito horrendas aevi matura Polyxo 90
 Tollitur in furias thalamisque insueta relictis
 Evolat. Insano veluti Teumesia thyias
 Rapta deo, cum sacra vocant Idaeaeque suadet
 Buxus et a summis auditus montibus Euhan:
 Sic erecta genas aciemque offusa trementi 95
 Sanguine desertam rabidis clamoribus urbem
 Exagitat, clausasque domus et limina pulsans
 Concilium vocat; infelix comitatus eunti
 Haerebant nati. Atque illa non segnius omnes

78. 'Tristius Edonas h. Hebrumque nivalem' Serv. ad Aen. XII 365. 'Dulcius Edonas hiemes h. n.' comment. Bernens. ad Lucan. I 675 p. 44, 25 U. — 94. 'et — Euhan' Priscian VI 6, 29 p. 220 H.

78 Tristius Serv. | Edonas Serv. ('Stattius et Virgilius et artem secutus ait: Tristius Edonas etc.?) comm. Bern. ad Lucan. edd. inde a Gronov. edonias codd. cf. XII 733. Notandum est apud Sil. It. IV 776 et Lucanum I 675 neglecta quantitate graeca legi Edōnis | prementem P frementem ceteri | Hebrumque nivalem Serv. || 82 sub om. π unde Bentleyius coni. noctemque diemque vel noctesque diesque coll. Ach. I 637 || 83 in om. BM || 84 Alloquia Marklandus || 92 thyias P thyas BM edd. || 95 exserta genas Ungerus; at cf. II 506 Ach. I 764 | offusa Heinsius effusa codd. || 96 deiectam Barthius || rapidis P Bch. GTrπ || 99 illae codd. edd., corr. Baehrensus

Erumpunt tectis, summasque ad Pallados arces 100
 Impetus: huc propere stipamur et ordine nullo
 Congestae; stricto mox ense silentia iussit
 Hortatrix scelerum et medio sic orsa profari:
 'Rem summam instinctu superum meritique doloris,
 O viduae (firmate animos et pellite sexum!) 105
 Lemniades, sancire paro; si taedet inanes
 Aeternum servare domos turpemque iuventae
 Flore situm et longis steriles in luctibus annos,
 Inveni, promitto, viam (nec numina desunt),
 Qua renovanda Venus: modo par insumite robur 110
 Luctibus, atque adeo primum hoc mihi noscere detur.
 Tertia canet hiems; cui conubialia vincla
 Aut thalami secretus honos? cui coniuge pectus
 Intepuit? cuius vidit Lucina labores?
 Dicite, vel iustos cuius pulsantia menses 115
 Vota tument? qua pace feras volucresque iugari
 Mos datus. Heu segnes! potuitne ultricia Graius
 Virginibus dare tela pater laetusque dolorum
 Sanguine securos iuvenum perfundere somnos?
 At nos vulgus iners! quodsi propioribus actis 120
 Est opus, ecce animos doceat Rhodopeia coniunx,
 Ulta manu thalamos pariterque epulata marito.
 Nec vos immunis scelerum securave cogo.
 Plena mihi domus atque ingens, en cernite, sudor.
 Quattuor hos una, decus et solacia patris, 125
 In gremio, licet amplexu lacrimisque morentur,
 Transadigam ferro saniemque et vulnera fratrum

112. 'tertia — vincla' schol. Theb. V 150 p. 170 L. —
 117 sq. 'ultricia — pater' Priscian. VII 14, 70 p. 348 H.

103 orsa *corr. Bentleyius ausa codd.* || 108 Flere *Bernartius* |
 longos **P** || 109 deerunt *Heinsius* || 113 thalami **Pg** (*cum ras.*)
Gronqv. thalamis **BG²M** | cui **PG** *Colb. schol.* quae **Bb Dan.**
 quod **M** || 117 grauis **rc¹t** graiis **c²m** || 119 sq. somnos, At n. v.
 iners? *distinxit Weberus* || 126 moretur **P**

Miscebo patremque super spirantibus addam.
 Ecqua tot in caedes animum promittit? Agebat
 Pluribus; adverso nituerunt vela profundo: 130
 Lemnia classis erat. Rapuit gavissa Polyxo
 Fortunam atque iterat: "Superisne vocantibus ultro
 Desumus? ecce rates! deus hos, deus ultor in iras
 Apportat coeptisque favet. Nec imago quietis
 Vana meae: nudo stabat Venus ense, videri 135
 Clara mihi somnosque super 'quid perditis aevum?'
 Inquit 'age aversis thalamos purgate maritis.
 Ipsa faces alias melioraque foedera iungam.'
 Dixit, et hoc ferrum stratis, hoc, credite, ferrum
 Imposuit. Quin o miserae, dum tempus agi rem, 140
 Consulite; en validis spumant eversa lacertis
 Aequora, Bistonides veniunt fortasse maritae."
 Hinc stimuli ingentes, magnusque advolvitur astris
 Clamor. Amazonio Scythiam fervere tumultu
 Lunatumque putes agmen descendere, ubi arma 145
 Indulget pater et saevi movet ostia belli.
 Nec varius fremor aut studia in contraria rapta
 Dissensus ut plebe solet: furor omnibus idem,
 Idem animus solare domos iuvenumque senumque
 Praecipitare colos plenisque adfrangere parvos 150
 Uberibus ferroque omnes exire per annos.
 Tunc viridi luco (lucus iuga celsa Minervae
 Propter opacat humum niger ipse, sed insuper ingens
 Mons premit et gemina pereunt caligine soles),
 Hic sanxere fidem, tu Martia testis Enyo 155
 Atque inferna Ceres, Stygiaeque Acheronte recluso
 Ante preces venerè deae; sed fallit ubique
 Mixta Venus, Venus arma tenet, Venus admovet iras.

128 simul (*rec. m. suprascr. t super*) P || 135 nuda P || 136 somnoque P || 140 agi *corr. Heinsius agit codd.* || 141 invalidi P || 146 ostilia P hostia BSM || 147 rapti *codd. edd., corr. Baehrensium* || 151 saevire *Luc. Muellerus* || 152 viridi luco P viridis late B G² SM

Nec de more cruor: natum Charopeia coniunx
 Obtulit, accingunt sese et mirantia ferro 160
 Pectora congestisque avidae simul undique dextris
 Perfringunt, ac dulce nefas in sanguine vivo
 Coniurant, matremque recens circumvolat umbra.
 Talia cernenti mihi quantus in ossibus horror,
 Quisve per ora color! qualis cum cerva cruentis 165
 Circumventa lupis, nullum cui pectore molli
 Robur et in volucris tenuis fiducia cursu,
 Praecipitat suspensa fugam, iam iamque teneri
 Credit et elusos audit concurrere morsus.
 Illi aderant; primis iamque offendere carinae 170
 Litoribus, certant saltu contingere terram
 Praecipites. Miseri, quos non aut horrida virtus
 Marte sub Odrysio, aut medii inclementia ponti
 Hauserit! Alta etiam superum delubra vaporant
 Promissasque trahunt pecudes: niger omnibus aris 175
 Ignis, et in nullis spirat deus integer extis.
 Tardius umentem noctem deiecit Olympo
 Iuppiter et versum miti, reor, aethera cura
 Sustinuit, dum fata vetat, nec longius umquam
 Cessavere novae perfecto sole tenebrae. 180
 Sera tamen mundo venerunt astra, sed illis
 Et Paros et nemorosa Thasos crebraeque relucent
 Cyclades; una gravi penitus latet obruta caelo
 Lemnos, in hanc tristes nebulae, et plaga caeca superne
 Texitur, una vagis Lemnos non agnita nautis. 185
 Iam domibus fusi et nemorum per opaca sacrorum
 Ditibus indulgent epulis vacuantque profundo
 Aurum immane mero, dum quae per Strymona pugnae,
 Quis Rhodope gelidove labor sudatus in Haemo,
 Enumerare vacat. Nec non, manus impia, nuptae 190

159 caropeia **PM** || 161 congestis (*om. que*) **δ** || 166 pectora
P || 169 audet **P** || 179 vetant *codd. edd., corr. Baehrensii*
dabant Madvigius || 182 paros **P Gronov.** paphos **BG²M** pharos **G**
 Samos *Barthius* || 185 lemnon **P**

Serta inter festasque dapes quo maxima cultu
 Quaeque iacent; dederat mites Cytherea suprema
 Nocte viros longoque brevem post tempore pacem
 Nequiquam et miseros perituro adflaverat igni.
 Conticuere chori, dapibus ludoque licenti 195
 Fit modus et primae decrescunt murmura noctis,
 Cum consanguinei mixtus caligine Leti
 Rore madens Stygio morituram amplectitur urbem
 Somnus et implacido fundit gravia otia cornu
 Secernitque viros. Vigilant nuptaeque nurusque 200
 In scelus, atque hilares acuunt fera tela Sorores.
 Invasere nefas, cuncto sua regnat Erinys
 Pectore. Non aliter Scythicos armenta per agros
 Hyrcanae clausere leae, quas exigit ortu
 Prima fames, avidique implorant ubera nati. 205
 Quos tibi nam, dubito, scelerum de mille figuris
 Expediam casus. Elymum temeraria Gorge
 Evinctum ramis altaque in mole tapetum
 Efflantem somno crescentia vina superstans
 Vulnere disiecta rimatur veste, sed illum 210
 Infelix sopor admota sub morte refugit.
 Turbidus incertumque oculis vigilantibus hostem
 Occupat amplexu, nec segnus illa tenentis
 Pone adigit costas, donec sua pectora ferro
 Tangeret. Is demum sceleri modus; ora supinat 215
 Blandus adhuc oculisque tremens et murmure Gorgen

212 sq. 'turbidus — amplexu' Priscian. V 5, 27 p. 159 H.

195 thori δ *prob.* *Bentleio* || 199 implacido **PB** (*ex* implacito *corr.*) implicito $\pi\pi$ *Beh. quattuor Palat. Gruteri Lips. prob. Heinsio* || 204 Nocturnae c. lupae *Friesemannus* | exiit **P** | antro *Lachmannus* || 205 avidi cum *Muellerus* || 206 *Interpunctionem corr. Lachmannus* | tibi iam *Baehrensus* || 207 helymum **P** *sicut legitur apud Verg. Aen. V 73. 300 helimum BM elimum G Elymum scripsi, nam graece est Ἐλυμος; ita legit Serv. ad Aen. V 73. Cf. Ov. Met. XII 455* || 212 incertusque *Prisc. HB (corr. ex incertumque)* | vilantibus **P** || 216 per murmura δ *prob. Bentleio Burmannus e codd.*

Quaerit et indigno non solvit bracchia collo.
 Non ego nunc vulgi quamquam crudelia pandam
 Funera, sed propria luctus de stirpe recordor:
 Quod te, flave Cydon, quod te per colla refuis 220
 Intactum, Crenaeae, comis (quibus ubera mecum
 Obliquumque a patre genus) fortemque, timebam
 Quem desponsa, Gyan vidi lapsare cruentae
 Vulnere Myrmidones, quodque inter sarta torosque
 Barbara ludentem fodiebat Epopea mater. 225
 Flet super aequaevum soror exarmata Lycaste
 Cydimon, heu similes perituro in corpore vultus
 Aspiciens floremque genae et quas fixerat auro
 Ipsa comas, cum saeva parens iam coniuge fuso
 Adstitit impellitque minis atque inserit ensem. 230
 Ut fera, quae rabiem placido desueta magistro
 Tardius arma movet stimulisque et verbere crebro
 In mores negat ire suos, sic illa iacenti
 Incidit undantemque sinu conlapsa cruorem
 Excipit et laceros premit in nova vulnera crines. 235
 Ut vero Alcimedem etiamnunc murmure trunco
 Ferre patris vultus et egentem sanguinis ensem
 Conspexi, riguere comae atque in viscera saevus
 Horror iit: meus ille Thoas, mea dira videri
 Dextra mihi! Extemplo thalamis turbata paternis 240
 Inferor. Ille quidem dudum (quis magna tuenti
 Somnus?) agit versans secum, etsi lata recessit
 Urbe domus, quinam strepitus, quae murmura noctis,
 Cur fremibunda quies? Trepido scelus ordine pando,

221 creneae Prb || 224 myrmidones P myrmidonis ceteri
 quemque mal. Gronovius || 228 fixerat P (apud Muellerum,

equidem nihil adnotavi) T vixerat H || 230 inserit P /. in-
 gerit P marg. || 231 rabiem placido PG rabie placido Beh.
 placido rabiem BG²SM || 232 et om. P || 236 alciden P alci-
 medon Beh. | etiamnunc PT etiamnum ceteri | in murmure
 truncos codd. murmure trunco corr. Barthius

Quis dolor, unde animi: "vis nulla arcere furentes; 245
 Hac sequere, o miserande; premunt aderuntque moranti,
 Et mecum fortasse cades." His motus et artus
 Erexit stratis. Ferimur per devia vastae
 Urbis et ingentem nocturnae caedis acervum
 Passim, ut quosque sacris crudelis vespera lucis 250
 Straverat, occulta speculamur nube latentes.
 Hic impressa toris ora extantesque reclusis
 Pectoribus capulos magnarum et fragmina trunca
 Hastarum et ferro laceras per corpora vestes,
 Crateras pronos epulasque in caede natantes 255
 Cernere erat, iugulisque modo torrentis apertis
 Sanguine permixto redeuntem in pocula Bacchum.
 Hic iuvenum manus et nullis violabilis armis
 Turba senes, positique patrum super ora gementum
 Semineces pueri trepidas in limine vitae 260
 Singultant animas. Gelida non saevius Ossa
 Luxuriant Lapitharum epulae, si quando profundo
 Nubigenae caluere mero; vix primus ab ira
 Pallor, et impulsis surgunt ad proelia mensis.
 Tunc primum sese trepidis sub nocte Thyoneus 265
 Detexit, nato portans extrema Thoanti
 Subsidia, et multa subitus cum luce refulsit.
 Agnovi: non ille quidem turgentia sertis
 Tempora nec flava crinem distinxerat uva:
 Nubilus indignumque oculis liquentibus imbrem 270
 Adloquitur: "Dum fata dabant tibi, nate, potentem
 Lemnon et externis etiam servare timendam
 Gentibus, haut umquam iusto mea cura labori
 Destitit: absciderunt tristes crudelia Parcae
 Stamina, nec dictis, supplex quae plurima fudi 275
 Ante Iovem frustra, lacrimisque avertere luctus

249 et P *Beh.* ibi B ubi M || 257 percommixto P commixto
ceteri permixto scripsi coll. X 312 || 261 non secius *Marklandus* ||
 268 Agnovit P || 269 destrinxerat PB *Heinsius* destrinxerat rb
Dan. disiunxerat *Bernartius* || 276 advertere P *Beh.*

Contigit; infandum natae concessit honorem.
 Accelerate fugam, tuque, o mea digna propago,
 Hac rege, virgo, patrem, gemini qua bracchia muri
 Litus eunt: illa, qua rere silentia, porta 280
 Stat funesta Venus ferroque accincta furentes
 Adiuvat (unde manus, unde haec Mavortia divae
 Pectora?): tu lato patrem committe profundo.
 Succedam curis." Ita fatus in aera rursus
 Solvitur et nostrum, visus arcentibus umbris, 285
 Mitis iter longae claravit limite flammae.
 Qua data signa, sequor; dein curvo robore clausum
 Dis pelagi ventisque et Cycladas Aegaeoni
 Amplexo commendo patrem, nec fletibus umquam
 Sit modus alternis, ni iam dimittat Eoo 290
 Lucifer astra polo. Tunc demum litore rauco
 Multa metu reputans et vix confisa Lyaeo
 Dividor, ipsa gradu nitente, sed anxia retro
 Pectora, nec requies, quin et surgentia caelo
 Flamina et e cunctis prospectem collibus undas. 295
 Exoritur pudibunda dies, caelumque retexens
 Aversum Lemno iubar et declinia Titan
 Opposita iuga nube refert. Patuere furores
 Nocturni, lucisque novae formidine cunctis
 (Quamquam inter similes) subitus pudor; impia terrae 300
 Infodiunt scelera aut festinis ignibus urunt.
 Iam manus Eumenidum captasque refugerat arces
 Exsaturata Venus; licuit sentire, quid ausae,

277. 'infandum — honorem' Serv. ad Aen. VII 306.

280 rere **Pb** rara **BG²SM** || 289 Amplexu **P** || 290 Fit *codd.*
 Sit *corr.* Gronovius || 291 tunc **PG** *Beh.* tum **BM** cum **H** ||
 293 nitente sed anxia **P** *Beh.* al. m. **g** *pr. m.* (al. m. *add.* &)
 nitens sed et anxia **BG²M** nitens sed anxia **S** *pr. m.* (al. m.
add. et) nitens (*suprascr.* † nitenti) r || 295 e *om.* **PS** *pr. m.* ||
 297 Aduersum **PpH** *Beh.* ♂ | declinantia **P** decliuvia **TH** *Beh.* ♂
Ald. || 300 habitus *codd.* subitus *corr.* Bentleyius | pudor **PGT**
Beh. rubor **BG²SM**

Et turpare comas et lumina tingere fletu.
 Insula dives agris opibusque armisque virisque, 305
 Nota situ et Getico nuper ditata triumpho,
 Non maris incursu, non hoste, nec aethere laevo
 Perdidit una omnes orbata excisaque fundo
 Indigenas: non arva viri, non aequora vertunt,
 Conticuere domus, cruor altus et oblita crasso 310
 Cuncta rubent tabo, magnaetque in moenibus urbis
 Nos tantum, et saevi spirant per culmina manes.
 Ipsa quoque arcanis tecti in penetralibus alto
 Molior igne pyram, sceptrum super armaque patris
 Inicio et notas regum velamina vestes, 315
 Ac prope maesta rogum confusis crinibus asto
 Ense cruentato, fraudemque et inania busta
 Plango metu, si forte premant, cassumque parenti
 Omen et hac dubios leti precor ire timores.
 His mihi pro meritis, ut falsi criminis astu 320
 Parta fides, regno et solio considerare patris
 Supplicium datur. Anne illis obsessa negarem?
 Accessi, saepe ante deos testata fidemque
 Immeritasque manus; subeo (pro dira potestas!)
 Exangue imperium et maestam sine culmine Lemnon. 325
 Iam magis atque magis vigiles dolor angere sensus,
 Et gemitus clari, et paulatim invisā Polyxo,
 Iam meminisse nefas, iam ponere manibus aras
 Concessum et multum cineres iurare sepultos.
 Sic ubi ductorem trepidae stabulique maritum, 330
 Quem penes et saltus et adultae gloria gentis,
 Massylo frangi stupuere sub hoste iuvencae,
 It truncum sine honore pecus, regemque peremptum
 Ipse ager, ipsi amnes et muta armenta queruntur.

304 turbare *codd. edd., corr. Baehrensus* | tinguere **PSr** ||
 308 mundo *codd. edd.* fundo *scripsi cum δ* excitaque fundo *Bent-*
leius || 315 velamina **PG** gestamina **BG*SM** || 316 ignibus *codd.* crini-
 bus *gloss. Gud. Lachmannus* || 320 et falsi **TH Beh. πδ Hein-**
sius | falsi in criminis **P** || 321 regna **P**

Ecce autem aerata dispellens aequora prora 335
 Pelias intacti late subit ostia ponti
 Pinus; agunt Minyae, geminus fragor ardua canet
 Per latera, abruptam credas radicibus ire
 Ortygiam aut fractum pelago decurrere montem.
 Ast ubi suspensis siluerunt aequora tonsis, 340
 Mitior et senibus cygnis et pectine Phoebi
 Vox media de puppe venit, maria ipsa carinae
 Accedunt. Post nosse datum est: Oeagrius illic
 Acclinis malo mediis intersonat Orpheus
 Remigiis tantosque iubet nescire labores. 345
 Illis in Scythicum Borean iter oraque primi
 Cyaneis artata maris. Nos Thracia visu
 Bella ratae vario tecta incursare tumultu,
 Densarum pecudum aut fugientum more volucrum.
 Heu ubi nunc furiae? portus amplexaque litus 350
 Moenia, qua longe pelago despectus aperto,
 Scandimus et celsas turres; huc saxa sudesque
 Armaque maesta virum atque infectos caedibus enses
 Subvectant trepidae; quin et squalentia texta
 Thoracum et vultu galeas intrare soluto 355
 Non pudet; audaces rubuit mirata catervas
 Pallas, et adverso risit Gradivus in Haemo.
 Tunc primum ex animis praeceps amentia cessit,
 Nec ratis illa salo, sed divum sera per aequor
 Iustitia et poenae scelerum adventare videntur. 360
 Iamque aberant terris, quantum Cortynia currunt
 Spicula, caeruleo gravidam cum Iuppiter imбри
 Ipsa super nubem ratis armamenta Pelasgae
 Sistit agens; inde horror aquis, et raptus ab omni

336 ostia *Colb.* hostia *rGHT Beh.* πδ hospita **PBM** ||
 346 primi **P** primum **BG²SM** || 347 maris **PB** *pr. m.* vadis **B**
al. m. **G²M** || 348 Vela *Heinsius et Schraderus* || 349 fugientium
PH || 357 averso **PG** *unde aversus coni. Baehrensium, coll.*
Claudian. in Eutrop. I 238 | ab Haemo *D. Heinsius* || 359 solo
P || 361 aberant terris **PT** *Colb.* δL aberant terrae **BG²** *Beh.*
 aderant terrae **M**

Sole dies miscet tenebras, quis protinus unda 365
 Concolor; obnixa lacerant cava nubila venti
 Diripiuntque fretum, nigris redit umida tellus
 Verticibus, totumque notis certantibus aequor
 Pendet et arquato iamiam prope sidera dorso
 Frangitur, incertae nec iam prior impetus alno, 370
 Sed labat extantem rostris modo gurgite in imo
 Nunc caelo Tritona ferens. Nec robora prosunt
 Semideum heroum, puppemque insana flagellat
 Arbor et instabili procumbens pondere curvas
 Raptat aquas, remique cadunt in pectus inanes. 375
 Nos quoque per rupes murorumque aggere ab omni,
 Dum labor ille viris fretaque indignantur et austros,
 Desuper invalidis fluitantia tela lacertis
 (Quid non ausa manus?) Telamonia et Pelea contra
 Spargimus, et nostro petitur Tiryntius arcu. 380
 Illi (quippe simul bello pelagoque laborant)
 Pars clipeis munire ratem, pars aequora fundo
 Egerere; ast alii pugnant, sed inertia motu
 Corpora, suspensaeque carent conamine vires.
 Instamus iactu telorum, et ferrea nimbis 385
 Certat hiems, vastaeque sudes fractique molares
 Spiculaeque et multa crinitum missile flamma
 Nunc pelago nunc puppe cadunt, dat operata fragorem
 Pinus, et abiunctis regemunt tabulata cavernis.
 Talis Hyperborea virides nive verberat agros 390
 Iuppiter; obruitur campis genus omne ferarum,
 Deprensaeque cadunt volucres, et messis amaro
 Strata gelu, fragor inde iugis, inde amnibus irae.
 Ut vero elisit nubes Iove tortus ab alto

386. 'vastaeque — molares' Priscian. V 5, 31 p. 161 H.

368 certantibus **P** *Beh.* portantibus *reliqui* || 369 arquato **PB** *marg.* aequato *ceteri* | iam prope **P** || 370 nec iam **PpG** iam nec **BM** || 374 pectore **P** Δ pondere **P** *marg.* || 390 viridis **Pc** virides **BM**

Ignis et ingentes patuere in fulmine nautae, 395
 Deriguere animi, manibusque horrore remissis
 Arma aliena cadunt, rediit in pectora sexus.
 Cernimus Aeacidas murisque immane minantem
 Ancaeum et longa pellentem cuspide rupes
 Iphiton; at toto manifestus in agmine supra est 400
 Amphitryoniades, puppemque alternus utrimque
 Ingravat et medias ardet descendere in undas.
 At levis (et miseræ nondum mihi notus) Iason
 Transtra per et remos impressaque terga virorum
 Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idan 405
 Et Talaum et cana rorantem aspergine ponti
 Tyndariden iterans gelidique in nube parentis
 Vela laborantem Calain subnectere malo
 Voce manuque rogat; quatiunt impulsibus illi
 Nunc freta, nunc muros, sed nec spumantia cedunt 410
 Aequora, et incussae redeunt a turribus hastae.
 Ipse graves fluctus clavumque audire negantem
 Lassat agens Tiphys palletque et plurima mutat
 Imperia ac laevas dextrasque obtorquet in undas
 Proram navifragis avidam concurrere saxis, 415
 Donec ab extremæ cuneo ratis Aesone natus
 Palladios oleae, Mopsi gestamina, ramos
 Extulit et socium turba prohibente poposcit
 Foedera; praecipites vocem involvere procellae.
 Tunc modus armorum, pariterque exhausta quierant 420
 Flamina, confusoque dies respexit Olympo.
 Quinquaginta illi, trabibus de more revinctis,
 Eminus abrupto quatiunt nova litora saltu,

395 fulmine **PBbTL** lumine († fulmine) **Sr Leid.** g lumine
M flumine (corr. in fulmine) *Beh.* 1 flumine **G² Beh.** 2 || 396 ani-
 mis *Barthius* || 397 rediit **P** cf. *VI 639 VIII 517* redeunt **BG²SM**
 redeuntque **GHT** || 399 Antheum **SGHTc Beh.** 1 | pallentem
PS *pr. m.* || 400 attonito *codd.* at toto *corr. Menkius* attonitæ
Gronovius || 405 hortantibus **Pc** | idan **P** ydā **B** idam **M** || 406
 aspergine **P** || 408 laboranti *Bentleius* || 412 necantem **P** || 416 ad
P || 417 oleae *pro glossa habet Bachrensius, qua sacri vel tale quid*

Magnorum decora alta patrum, iam fronte sereni
 Noscendique habitu, postquam tumor iraque cessit 425
 Vultibus. Arcana sic fama erumpere porta
 Caelicolas, si quando domos litusque rubentnm
 Aethiopum et mensas amor est iterare minores;
 Dant fluvii montesque locum, tum terra superbit
 Gressibus et paulum respirat caelifer Atlans. 430
 Hic et ab adserto nuper Marathone superbum
 Thesea et Ismarios, Aquilonia pignora, fratres,
 Utraque quis rutila stridebant tempora pinna,
 Cernimus, hic Phoebo non indignante priorem
 Admetum et durae similem nihil Orphea Thracae, 435
 Tunc prolem Calydone satam generumque profundi
 Nereos. Ambiguo visus errore laccessunt
 Oebalidae gemini; chlamys huic, chlamys ardet et illi,
 Ambo hastile gerunt, umeros exertus uterque,
 Nudus uterque genas, simili coma fulgurat astro. 440
 Audet iter magnique sequens vestigia mutat
 Herculis et tarda quamvis se mole ferentem
 Vix cursu tener aequat Hylas Lernaeaque tollens
 Arma sub ingenti gaudet sudare pharetra.
 Ergo iterum Venus et tacitis corda aspera flammis 445
 Lemniadum pertemptat Amor. Tunc regia Iuno
 Arma habitusque virum pulchraeque insignia gentis
 Mentibus insinuat, certatimque ordine cunctae
 Hospitibus patuere fores; tunc primus in aris
 Ignis, et infandis venere obliviae curis; 450
 Tunc epulae felixque sopor noctesque quietae,
 Nec superum sine mente, reor, placuere fatentes.
 Forsitan et nostrae fatum excusabile culpae

depulsum sit || 425 timor *codd.*, corr. *Bentleius coll. Verg. Aen. VIII 40* || 428 iterare *Schraderus coll. Silv. IV 2, 53 intrare codd.* || 430 atlans *P cf. Verg. Aen. I 741 VI 796 atlas vel athlas ceteri* || 433 stridebat *P* || 442—444 in *P* ita se excipiunt: 444 442 441 443, siglis appositis, ut ordo quo vulgo leguntur restituatur || 452 foventes *Lachmannus*

Noscere cura, duces. Cineres furiasque meorum
 Testor: ut externas non sponte aut crimine taedas 455
 Attigerim (scit cura deum), etsi blandus Iason
 Virginibus dare vincla novis; sua iura cruentum
 Phasin habent, alios Colchi generatis amores.
 Iamque exuta gelu tepuerunt sidera longis
 Solibus, et velox in terga revolvitur annus. 460
 Iam nova progenies partusque in vota soluti,
 Et non speratis clamatur Lemnos alumnis.
 Nec non ipsa tamen thalami monimenta coacti
 Enitor geminos, duroque sub hospite mater
 Nomen avi renovo; nec quae fortuna relictis 465
 Nosse datur, iam plena quater quinquennia pergunt,
 Si modo fata sinunt aluitque rogata Lycaste.
 Detumuere animi maris, et clementior Auster
 Vela vocat: ratis ipsa moram portusque quietos
 Odit et adversi tendit retinacula saxi. 470
 Inde fugam Minyae, sociosque appellat Iason
 Efferus, o utinam iam tunc mea litora rectis
 Praetervectus aquis, cui non sua pignora cordi,
 Non promissa fides; certe stat fama remotis
 Gentibus: aequorei redierunt vellera Phrixi. 475
 Ut stata lux pelago venturumque aethera sensit
 Tiphys et occidui rubuere cubilia Phoebi,
 Heu iterum gemitus, iterumque novissima nox est.
 Vix reserata dies, et iam rate celsus Iason
 Ire iubet, primoque ferit dux verberare pontum. 480
 Illos e scopulis et summo vertice montis
 Spumaea porrecti dirimentes terga profundi
 Prosequimur visu, donec lassavit euntes

454 cineres **PH** *Bch.* π cinerem **BG²M** || 456 sit cura **T** |
 et sic blandus *Peyraredus* sit blandus (*om.* et) *Sandstroemius*
 scit blandus *Bachrensus* || 462 clamatur lemnos **P** lemnos cla-
 mator **r** († celebratur) lemnos celebratur *ceteri* || 466 datur
P datum **BG²SM** | vergunt *Lachmannus* || 470 adversi **PRT** ad-
 sucti **BG²M** aversi **H** || 481 e scopulis **pH** et scopulis **PBM** ||
 483 hiantes *anon.* apud *Heinsium*

Lux oculos longumque polo contexere visa est
 Aequor et extremi pressit freta margine caeli. 485
 Fama subit portus, vectum trans alta Thoanta
 Fraterna regnare Chio, mihi crimina nulla,
 Et vacuos arsisse rogos; fremit impia plebes,
 Sontibus accensae stimulis facinusque reposcunt.
 Quin etiam occultae vulgo increbrescere voces: 490
 'Solane fida suis, nos autem in funera latae?
 Num deus haec fatumque? quid imperat urbe nefanda?'
 Talibus exanimis dictis (et triste propinquat
 Supplicium, nec regna iuvant) vaga litora furtim
 Incomitata sequor funestaque moenia linquo, 495
 Qua fuga nota patris; sed non iterum obuius Euhan,
 Nam me praedonum manus huc appulsa tacentem
 Abripit et vestras famulam transmittit in oras.'

Talia Lernaeis iterat dum regibus exul
 Lemnias et longa solatur damna querella, 500
 Immemor absentis (sic di suasistis!) alumni,
 Ille graves oculos languentiaque ora comanti
 Mergit humo, fessusque diu puerilibus actis
 Labitur in somnos, prensa manus haeret in herba.

Interea campis, nemoris sacer horror Achaei, 505
 Terrigena exoritur serpens, tractuque soluto
 Immanem sese vehit ac post terga relinquit.
 Livida fax oculis, tumidi stat in ore veneni
 Spuma virens, ter lingua vibrat, terna agmina adunci
 Dentis, et auratae crudelis gloria frontis 510
 Prominet. Inachio sanctum dixere Tonanti
 Agricolae, cui cura loci et silvestribus aris
 Pauper honos; nunc ille dei circumdare templa

488 plebis P || 490 increbrescere P increbescere SrG || 491
 laetae *codd.*, *corr.* Baehrensius || 492 Num G Non PBM *edd.* |
 quid PBrT quod M *edd.* || 494 furtim PHT Beh. furto BM || 496
 mota Baehrensius || 497 iacentem Peyraredus latentem Baeh-
 rensius || 498 Abripit PBbe Arripit M || 506 exoritur P *schol.* †
 exorit' g *sec. m.* erigitur BG²SMr *pr. m.* † exuritur r *sec. m.* ||
 510 frontis PBM fronti Colb.

Orbe vago labens, miserae nunc robora silvae
 Atterit et vastas tenuat complexibus ornos; 515
 Saepe super fluvios geminae iacet aggere ripae
 Continuus, squamisque incisus adaestuat amnis.
 Sed nunc, Ogygii iussis quando omnis anhelat
 Terra dei trepidaeque latent in pulvere Nymphae,
 Saevior anfractu laterum sinuosa retorquens 520
 Terga solo siccique nocens furit igne veneni.
 Stagna per arentesque lacus fontesque repressos
 Volvitur et vacuis fluviorum in vallibus errat,
 Incensusque siti liquidum nunc aera lambit
 Ore supinato, nunc arva gementia radens 525
 Pronus adhaeret humo, si quid viridantia sudent
 Gramina; percussae calidis adflatibus herbae,
 Qua tulit ora, cadunt, moriturque ad sibila campus:
 Quantus ab Arctois discriminat aethera plaustris
 Anguis et usque Notos alienumque exit in orbem; 530
 Quantus et ille sacri spiris intorta movebat
 Cornua Parnasi, donec tibi, Delie, fixus
 Vexit harundineam centeno vulnere silvam.

Quis tibi, parve, deus tam magni pondera fati
 Sorte dedit? tunc hoc vix prima ad limina vitae 535
 Hoste iaces? an ut inde sacer per saecula Grais
 Gentibus et tanto dignus morerere sepulcro?
 Occidis extremae destrictus verbere caudae
 Ignaro serpente puer, fugit ilicet artus
 Somnus, et in solam patuerunt lumina mortem. 540
 Cum tamen attonito moriens vagitus in auras
 Excidit et ruptis immutuit ore querellis,
 Qualia non totas peragunt insomnia voces,
 Audiit Hypsipyle, facilemque negantia cursum

517 incensus *Schraderus* || 519 tepidaeque *Koestlinus* || 524
 Incensusque siti *Schraderus* Incertusque sui *codd.* || *Versus*
 529—533 quippe quos ab interpolatore confectos esse iudicet
 post v. 517 inseruit *O. Muellerus* || 535 primae mal. *Heinsius* ||
 537 morere *Præ* || 538 gaude *P* || 543 Qualis *Baehrensus*

Exanimis genua aegra rapit; iam certa malorum 545
 Mentis ab augurio sparsoque per omnia visu
 Lustrat humum quaerens et nota vocabula parvo
 Nequiquam ingeminans: nusquam ille, et prata recentes
 Amisere notas. Viridi piger accubat hostis
 Collectus gyro spatiosaque iugera complet, 550
 Sic etiam obliqua cervicem expostus in alvo.
 Horruit infelix visu longoque profundum
 Incendit clamore nemus; nec territus ille,
 Sed iacet. Argolicas ululatus flebilis aures
 Impulit; extemplo monitu ducis advolat ardens 555
 Arcas eques causamque refert. Tum squamea demum
 Torvus ad armorum radios fremitumque virorum
 Colla movet: rapit ingenti conamine saxum,
 Quo discretus ager, vacuasque impellit in auras
 Arduus Hippomedon, quo turbine bellica quondam 560
 Vibrati saliunt portarum in claustra molares.
 Cassa ducis virtus: iam mollia colla refusus
 In tergum serpens venientem evaserat ictum.
 Dat sonitum tellus, nemorumque per avia densi
 Dissultant nexus. 'At non mea vulnera' clamat 565
 Et trabe fraxinea Capaneus subit obvius 'umquam
 Effugies, seu tu pavidi ferus incola luci,
 Sive deis, utinamque deis, concessa voluptas,
 Non, si consertum super haec mihi membra Giganta
 Subveheres.' Volat hasta tremens et hiantia monstri 570
 Ora subit linguaeque secat fera vincla trisulcae,
 Perque iubas stantes capitisque insigne corusci
 Emicat, et nigri sanie perfusa cerebri

545 sq. 'iam — augurio' schol. Theb. V 627 p. 190 L.

545 trahit *Lachmannus* || 555 et extemplo *P* || 556 tum *P*
 tunc *BG²M* || 559 versus in *r* post v. 561 legitur || 561 Librati
codd., corr. *Oudendorpius* || 562 duci *BSrc* | nam *S²G² m. sec.*
M || 563 evaserat *Baehrensii* exhauserat *codd.* || 564 avia *PS²GHT*
Leid. Colb. aera *BG²S¹M*

Figitur alta solo. Longus vix tota peregit
 Membra dolor, rapido celer ille volumine telum 575
 Circuit avulsumque ferens in opaca refugit
 Tempa dei; hic magno tellurem pondere mensus
 Implorantem animam dominis adsibilat aris.
 Illum et cognatae stagna indignantia Lernaë,
 Floribus et vernis adsuetae spargere Nymphae, 580
 Et Nemees reptatus ager, lucosque per omnes
 Silvicolae fracta genuistis harundine, Fauni.
 Ipse etiam e summa iam tela poposcerat aethra
 Iuppiter, et dudum nimbi que hiemesque coibant,
 Ni minor ira deo gravioraque tela mereri 585
 Servatus Capaneus; moti tamen aura cucurrit
 Fulminis et summas libavit vertice cristas.

Iamque pererratis infelix Lemnia campis,
 Liber ut angue locus, modico super aggere longe
 Pallida sanguineis infectas roribus herbas 590
 Prospicit. Huc magno cursum rapit effera luctu
 Agnoscitque nefas, terraeque inlisa nocenti
 Fulminis in morem non verba in funere primo,
 Non lacrimas habet: ingeminat misera oscula tantum
 Incumbens animaeque fugam per membra tepentem 595
 Quaerit hians. Non ora loco, non pectora restant,
 Rapta cutis, tenuia ossa patent nexusque madentes
 Sanguinis imbre novi, totumque in vulnere corpus.
 Ac velut aligerae sedem fetusque parentis
 Cum piger umbrosa populatus in ilice serpens, 600

585. 'gravioraque t. mereri' schol. Theb. I 45 p. 4 L.

574 Figitur hasta PTL asta G acta Heinsius || 577 Tempa. dehinc magno propter elisionis asperitatem coniecit Muellerus quaest. p. 16, sed cf. II 458 VI 206. 229 et quae adnotavit H. Klappius in progr. Posnan. 1868 p. 16 magno hic Baehrensium || 582 fracte P || 583 e summa PG²SM Gronovius a summa π summa BrH Beh. | tam tela P || 593 in vulnere Bentleius || 597 tenuia] cf. VI 181 XII 2 Silv. I 4, 36

Illa redit querulaeque domus mirata quietem
 Iam stupet impendens advectosque horrida maesto
 Excudit ore cibos, cum solus in arbore paret
 Sanguis et errantes per capta cubilia plumae.

Ut laceros artus gremio miseranda recepit 605

Intexitque comis, tandem laxata dolori

Vox invenit iter, gemitusque in verba soluti:

'O mihi desertae natorum dulcis imago,

Archemore, o rerum et patriae solamen ademptae

Servitiique decus, qui te, mea gaudia, sontes 610

Extinxere dei, modo quem digressa reliqui

Lascivum et prono vexantem gramina cursu?

Heu ubi siderei vultus? ubi verba ligatis

Imperfecta sonis risusque et murmura soli

Intellecta mihi? quotiens tibi Lemnon et Argo 615

Sueta loqui et longa somnum suadere querella!

Sic equidem luctus solabar et ubera parvo

Iam materna dabam, cui nunc venit inritus orbae

Lactis et infelix in vulnera liquitur imber.

Nosco deos: o dura mei praesagia somni 620

Nocturnique metus, et numquam impune per umbras

Attonitae mihi visa Venus! quos arguo divos?

Ipsa ego te (quid enim timeam moritura fateri?)

Exposui fati. Quae mentem insania traxit?

Tantane me tantae tenuere oblivia curae? 625

Dum patrios casus famaeque exorsa retracto

Ambitiosa meae (pietas haec magna fidesque!),

Exsolvi tibi, Lemne, nefas; ubi letifer anguis,

620. 'Nosco deos' schol. Theb. V 627 p. 190 L.

602 Iam stupet PR Stat super BG²SM || 603 paret P Beh.
 cara BG²SM || 606 dolori Heinsius Bentleyus dolore codd. ||
 615 argos codd., in G rec. m. finalem litteram addidisse vide-
 tur, nam schol. explicat: 'navis Iasonis' Argo corr. Gronovius ||
 618 orbae P ori G²B marg. M or// B ore c ora T oris Ungerus ||
 620 o vera coni. Muellerus coll. IX 631. 886

Ferte, duces, meriti si qua est mihi gratia duri,
 Si quis honos dictis, aut vos extinguite ferro, 630
 Ne tristes dominos orbamque inimica revisam
 Eurydicen, quamquam haut illi mea cura dolendo
 Cesserit. Hocne ferens onus inlaetabile matris
 Transfundam gremio? quae me prius ima sub umbras
 Mergat humus?' Simul haec terraque et sanguine vultum
 Sordida magnorum circa vestigia regum 636
 Vertitur, et tacite maerentibus imputat undas.

Et iam sacrifici subitus per tecta Lycurgi
 Nuntius implerat lacrimis ipsumque domumque,
 Ipsum adventantem Persei vertice sancto 640
 Montis, ubi averso dederat prosecta Tonanti,
 Et caput iratis rediens quassabat ab extis.
 Hic sese Argolicis immunem servat ab armis
 Haut animi vacuus, sed templa araeque tenebant.
 Necdum etiam responsa deum monitusque vetusti 645
 Exciderant et vox adytis accepta profundis:
 'Prima, Lycurge, dabis Dircaeo funera bello.'
 Id cavet, et maestus vicini pulvere Martis
 Angitur ad lituos periturusque invidet armis.

Ecce (fides superum!) laceras comitata Thoantis 650
 Advehit exsequias, contra subit obvia mater,
 Femineos coetus plangentiaque agmina ducens.
 At non magnanimo pietas ignava Lycurgo:
 Fortior ille malis, lacrimasque insana resorbet
 Ira patris, longo rapit arva morantia passu 655
 Vociferans: 'Illa autem ubinam, cui parva cruoris
 Laetave damna mei? vivitne? impellite raptam,
 Ferte citi comites; faxo omnis fabula Lemni

634 umbra **PS** || 643 servabat **PSrc** || 646 et vox adytis
Gπ ac vox adytis *Beh.* voxque adytis **BrG²S** *pr. m.* voxque
 ex adytis **MS** *sec. m. edd.* Exciderant adytis **P** || 649 periturisque
codd., corr. Lachmannus || 650 *Interpunctionem corr. Lach-*
mannus || 651 Advehit **PSBbcPHG** *m. sec.* Advenit **M** *edd.* ||
 653 *versum B post v. 655 exhibet*

Et pater et tumidae generis mendacia sacri
 Exciderint.' Ibat, letumque inferre parabat 660
 Ense furens raptō; venienti Oeneius heros
 Impiger obiecta proturbat pectora parma,
 Ac simul infrendens: 'Siste hunc, vesane, furorem,
 Quisquis es!' Et pariter Capaneus acerque reducto
 Adfuit Hippomedon rectoque Erymanthius ense, 665
 Ac iuvenem multo praestringunt lumine; at inde
 Agrestum pro rege manus. Quos inter Adrastus
 Mitius et sociae veritus commercia vitae
 Amphiarus ait: 'Ne — quaeso; absistite ferro,
 Unus avum sanguis, neve indulgete furori, 670
 Tuque prior.' Sed non sedato pectore Tydeus
 Subicit: 'Anne ducem servatricemque cohortis
 Inachiae ingratis coram tot milibus ausis
 Mactare in tumulos (quanti pro funeris ultor!),
 Cui regnum genitorque Thoas et lucidus Euan 675
 Stirpis avus? Timidone parum, quod gentibus actis
 Undique in arma tuis inter rapida agmina pacem
 Solus habes? habeasque, et te victoria Graium
 Inveniat tumulis etiamnum haec fata gementem.'
 Dixerat, et tandem cunctante modestior ira 680
 Ille refert: 'Equidem nunc vos ad moenia Thebes
 Rebar et hostiles huc advenisse catervas.
 Pergite in excidium socii (si tanta voluptas)
 Sanguinis, imbuite arma domi, atque haec inrita dudum
 Templā Iovis (quid enim haut licitum?) ferat impius ignis,
 Si vilem, tanti premerent cum pectora luctus, 686
 In famulam ius esse ratus dominoque ducique.

659 falso P ^Λ sacri P marg. || 660 immane parabat *Barthius* ||
 665 rectoque **BG²M** *schol.* rectorque **PS** († recto) *codd. Lindenbr. g pr. m. r m. sec.* retorque b raptōque p || erymanthius *al. m. suprascr.* parthenopeus **PS** || 668 vitae **PGT** vite **bπr** *sec. m. vittae BM* || 673 gratis *Lachmannus* | ausus **P** audes *ceteri ausis scripsi* || 674 auctor *Lachmannus* || 681 non *codd.*, nunc *corr. Baehrensium* nam *Koestlinus* || 682 at *Barthius*

Sed videt haec, videt ille deum regnator, et ausis
 Sera quidem, manet ira tamen.' Sic fatus, et arces
 Respicit. Atque illic alio certamine belli 690
 Tecta fremunt; volucres equitum praeverterat alas
 Fama recens, geminos alis amplexa tumultus:
 Illi ad fata rapi atque illi iam occumbere leto,
 Sic meritam Hypsipylen iterant, creduntque, nec irae
 Fit mora, iamque faces et tela penatibus instant, 695
 Vertere regna fremunt raptumque auferre Lycurgum,
 Cum Iove cumque aris; resonant ululatus aedes
 Femineis, versusque dolor dat terga timori.

Alipedum curru sed enim sublimis Adrastus
 Secum ante ora virum fremibunda Thoantida portans 700
 It medius turmis, et 'parcite, parcite!' clamat,
 'Nil actum saeve, meritis nec tale Lycurgus
 Excidium, gratique inventrix fluminis ecce.'
 Sic ubi diversis maria evertere procellis
 Hinc Boreas Eurisque, illinc niger imbribus Auster, 705
 Pulsa dies regnantque hiemes, venit aequoris alti
 Rex sublimis equis, geminusque ad spumea Triton
 Frena natans late pelago dat signa cadenti,
 Et iam plana Thetis, montesque et litora crescunt.

Quis superum tanto solatus funera voto 710
 Pensavit lacrimas inopinaque gaudia maestae
 Rettulit Hypsipylae? Tu gentis conditor, Euhan,
 Qui geminos iuvenes Lemni de litore vectos
 Intuleras Nemeae mirandaque fata parabas.
 Causa viae genetrix, nec inhospita tecta Lycurgi 715
 Praebuerant aditus, et protinus ille tyranno

692 repens *Barthius* | geminosque suis amplexa *Burmannus* agilis complexa *Lachmannus* || 694 Immeritam *Peyraredus* || 699 Alipedi *Anglus anon.* || 700 thoantia *P* || 707 ab spumea tritom *P* || 708 canenti *P* : patenti *P marg.* cadenti *ceteri* cadendi *Barthius* || 710 Qui *P* | munera t *Dan.* munere *BG²ber Beh. Td* | vota *BG² m. sec. voti Tt* || 711 versus *deest in t*

Nuntius extinctae miserando vulnere prolis.
 Ergo adsunt comites (pro fors et caeca futuri
 Mens hominum!) regique favent; sed Lemnos ad aures
 Ut primum dictusque Thoas, per tela manusque 720
 Inruerant, matremque avidis complexibus ambo
 Diripiunt flentes alternaque pectora mutant.
 Illa velut rupes immoto saxea visu
 Haeret et expertis non audet credere divis.
 Ut vero et vultus et signa Argoa relictis 725
 Ensibus atque umeris amborum intextus Iason,
 Cesserunt luctus, turbataque munere tanto
 Corruit, atque alio maduerunt lumina fletu.
 Addita signa polo, laetoque ululante tumultu
 Tergaque et aera dei motas crepuere per auras. 730
 Tunc pius Oeclides, ut prima silentia vulgi
 Mollior ira dedit placidasque accessus ad aures:
 'Audite, o ductor Nemeae lectique potentes
 Inachidae, quae certus agi manifestat Apollo.
 Iste quidem Argolicis haut olim indebitus armis 735
 Luctus adest, recto descendunt limite Parcae:
 Et sitis interitu fluviorum et letifer anguis,
 Et puer, heu nostri signatus nomine fati,
 Archemorus, cuncta haec superum demissa suprema
 Mente fluunt. Differte animos festinaque tela 740
 Ponite; mansuris donandus honoribus infans.
 Et meruit; det pulchra suis libamina virtus
 Manibus, atque utinam plures innectere pergas,
 Phoebe, moras, semperque novis bellare vetemur
 Casibus, et semper Thebe funesta recedas! 745
 At vos magnorum transgressi fata parentum
 Felices, longum quibus hinc per saecula nomen,

725 ad vultus *Sandstroemius* || 727 numine tanto *Barthius*
et Wakefieldus || 731 amfiaraus *ead. m. suprascr.* oeclides **P** || 732
 accessus **B** accessit **PG²SM** accensus π || 734 Inachie **P** | ait
P || 739 dimissa **Prtd** π | superna *Heinsius* || 745 recedas **P** *Beh.*
 recedat **BG²SM**

Dum Lernaea palus et dum pater Inachus ibit,
 Dum Nemea tremulas campis iaculabitur umbras,
 Ne fletu violate sacrum, ne plangite divos: 750
 Nam deus iste, deus, Pyliae nec fata senectae
 Maluerit, Phrygiis aut degere longius annis.
 Finierat, caeloque cavam nox induit umbram.

751 *pylię al. m. suprascr. nestorē diċ P* | *'inepte Pyliae senectae, quippe tum temporis nondum nota Pylos iuvenisque aetate secunda Nestor IV 126' Bentleius* || 752 *Maluerim P* | *frygiis, al. m. suprascr. tithonē diċ P* || LIB . V . EXPLICIT . |
 INCIP STATII POETAE THEBAID̄ LIB . VI . P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER VI.

Nuntia multivago Danaas perlabitur urbes
Fama gradu, sancire novo sollemnia busto
Inachidas ludumque super, quo Martia bellis
Praesudare paret seseque accendere virtus.
Graium ex more decus: primus Pisaea per arva 5
Hunc pius Alcides Pelopi certavit honorem
Pulvereumque fera crinem deterisit oliva;
Proxima vipereo celebravit libera nexu
Phocis Apollineae bellum puerile pharetrae;
Mox circum tristes servata Palaemonis aras 10
Nigra superstio, quotiens animosa resumit
Leucothea gemitus et amica ad litora festa
Tempestate venit: planctu conclamat uterque
Isthmos, Echioniae responsant flebile Thebae.
Et nunc eximii regum, quibus Argos alumnis 15
Conexum caelo, quorumque ingentia tellus
Aonis et Tyriae suspirant nomina matres,
Concurrunt nudasque movent in proelia vires.
Ceum primum ausurae trans alta ignota biremes,

6 alchides P || 7 fera P (feracem *al. m. suprascr.*) || 8 celebratur P || 13 utrimque *Lachmannus* || 18 in pulvere vires *Heinsius*

Seu Tyrrhenam hiemem, seu stagna Aegaea lacesant, 20
 Tranquillo prius arma lacu clavumque levesque
 Explorant remos atque ipsa pericula discutunt;
 At cum experta cohors, tunc pontum inrumpere fretae
 Longius ereptasque oculis non quaerere terras.

Clara laboriferos caelo Tithonia currus 25

Extulerat vigilesque deae pallentis habenas
 Et Nox et cornu fugiebat Somnus inani;
 Iam plangore viae, gemitu iam regia mugit
 Flebilis, acceptos longe nemora avia frangunt
 Multiplicantque sonos. Sedet ipse exutus honore 30
 Vittarum nexu genitor squalentiaque ora
 Sparsus et incultam ferali pulvere barbam.

Asperior contra planctusque egressa viriles
 Exemplo famulas premit hortaturque volentes
 Orba parens, lacerasque super prorumpere nati 35

Reliquias ardet totiensque avulsa refertur.
 Arcet et ipse pater. Mox ut maerentia dignis
 Vultibus Inachii penetrarunt limina reges,
 Ceu nova tunc clades et primo saucius infans
 Vulnere letalisve inrumperet atria serpens, 40

Sic alium ex alio quamquam lassata fragorem
 Pectora congeminant, integratoque resultant
 Accensae clamore fores; sensere Pelasgi
 Invidiam et lacrimis excusant crimen abortis.

Ipsae, datum quotiens intercisoque tumultu 45
 Conticuit stupefacta domus, solatur Adrastus
 Alloquiis genitorem ultro, nunc fata recensens
 Resque hominum duras et inexorabile pensum,
 Nunc aliam prolem mansuraque numine dextro
 Pignora. Nondum orsis modus, et lamenta redibant. 50
 [Ille quoque adfatus non mollius audit amicos,

20 lacesant PG Behh. cō Leid. lacesunt G²SM lacescunt
 B || 25 Clara ubi roriferos Lachmannus || 30 honore P Behh. pr.
 m. || 35 prorumpere PG cod. Heinsii procumbere reliqui || 41
 fragore P || vv. 51—53 om. P, adscr. al. m. deficiunt tres,

Quam trucis Ioni rabies clamantia ponto
Vota virum aut tenues curant vaga fulmina nimbos.]
 Tristibus interea ramis teneraque cupresso
 Damnatus flammae torus et puerile feretrum 55
 Textitur: ima virent agresti stramina cultu;
 Proxima gramineis operosior area sertis,
 Et picturatus morituris floribus agger;
 Tertius adsurgens Arabum strue tollitur ordo
 Eoas complexus opes incanaque glebis 60
 Tura et ab antiquo durantia cinnama Belo.
 Summa crepant auro, Tyrioque attollitur ostro
 Molle supercilium, teretes hoc undique gemmae
 Inradiant, medio Linus intertextus acantho
 Letiferique canes: opus admirabile semper 65
 Oderat atque oculos flectebat ab omine mater.
 Arma etiam et veterum exuvias circumdat avorum
 Gloria mixta malis adflictaeque ambitus aulae,
 Ceu grande exsequiis onus atque immensa ferantur
 Membra rogo, sed cassa tamen sterilisque dolentes 70
 Fama iuvat, parvique augescunt funere manes.
 Inde ingens lacrimis honor et miseranda voluptas,
 Muneraque in cineres annis graviora feruntur
 (Namque illi et pharetras brevioraque tela dicarat
 Festinus voti pater insontesque sagittas; 75
 Iam tunc et nota stabuli de gente probatos
 In nomen pascebat equos) cinctusque sonantes
 Armaque maiores expectatura lacertos.

61. 'ab — Belo' Serv. ad Aen. I 642 nomine poetae omissio. — 64. 'medio — acantho' Serv. ad Ecl. 4, 56.

leguntur in BG²SM, interpretatur schol. Uncis inclusi || 57 aera P aerea G || 61 belo P Beh. Leid. P^o bello G² bello BM schol. || 63 huc P || 64 intextus P^o || vv. 65—69 Lachmannus ita inter se transponendos censuit, ut ordo esset: 68. 65. 66. 67. 69. || 70 rogo PB¹GHb Colb. toro vel thoro G²SM || 73 sqq. Interpunctionem corr. Muellerus || 74 phaleras Brob Colb. Behh. HT || 76 stabuli PH stabulis ceteri || 77 In morem Withofius

- 84 Parte alia gnari monitis exercitus instat
 85 Auguris aeriam truncis nemorumque ruina 80
 Montis opus cumulare pyram, quae crimina caesi
 87 Anguis et infausti cremet atra piacula belli.
 90 Sternitur extemplo veteres incaedua ferro
 Silva comas, largae qua non opulentior umbrae
 Argolicos inter saltusque educta Lycaeos 85
 Extulerat super astra caput: stat sacra senectae
 Numine, nec solos hominum transgressa veterno
 95 Fertur avos, Nymphas etiam mutasse superstes
 Faunorumque greges. Aderat miserabile luco
 Excidium: fugere ferae, nidosque tepentes 90
 Absiliunt (metus urget) aves; cadit ardua fagus,
 Chaoniumque nemus brumaeque inlaesa cupressus,
 100 Procumbunt piceae, flammis alimenta supremis,
 Ornique iliceaeque trabes metuendaque suco
 Taxus et infandos belli potura cruores 95
-
- 79 Spes avidae! quas non in nomen credula vestes
 80 Urgebat studio cultusque insignia regni
 Purpureos sceptrumque minus? cuncta ignibus atris
 Damnata atrox suaque ipse parens gestamina ferri,
 Si damnis rabidum queat exaturare dolorem
-
- 88 His labor accisam Nemeen umbrosaue Tempe
 Praecipitare solo lucosque ostendere Phoebos.

94 sq. 'ornique — taxus' Priscian. II 8, 44 p. 70 H.

vv. 79—83 qui vulgo numerantur desunt in P (adscr. al. m. deficient V) B pr. m., non interpretatur schol.; leguntur in G²SB marg. M E contextu eieci et numeros versuum mutavi || 79 Spes avidae! B marg. M edd. Spes avidi Gronov. avido Peyraredus avide Muellerus || 81 onus codd., corr. Weberus coll. Aen. V 119 || 82 ipsa SgR ipse parat Sandstroemius || 83 Ceu dāpnis G² | rapidum Beh. GTπ | vetat queat B marg. || vv. 88. 89 qui vulgo numerantur desunt in P (adscr. al. m. deficient duo) B¹, non interpretatur schol.; leguntur in SG²B marg. M E contextu eieci versiculatorum numeris mutatis || 90 nidoque Heinsius

- Fraxinus atque situ non expugnabile robur.
 Hinc audax abies et odoro vulnere pinus
- 105 Scinditur, acclinant intonsa cacumina terrae
 Alnus amica fretis nec inhospita vitibus ulmus.
 Dat gemitum tellus: non sic eversa feruntur 100
 Ismara, cum fracto Boreas caput extulit antro,
 Non grassante Noto citius nocturna peregit
- 110 Flamma nemus; relinquunt flentes dilecta locorum
 Otia cana Pales Silvanusque arbiter umbrae
 Semideumque pecus, migrantibus adgemit illis 105
 Silva, nec amplexae dimittunt robora Nymphae.
 Ut cum possessas avidis victoribus arces
- 115 Dux raptare dedit, vix signa audita, nec urbem
 Invenias; ducunt sternuntque abiguntque feruntque
 Inmodici, minor ille fragor, quo bella gerebant. 110
 Iamque pari cumulo geminas hanc tristibus umbris,
 Ast illam superis aequus labor auxerat aras,
- 120 Cum signum luctus cornu grave mugit adunco
 Tibia, cui teneros suetum producere Manes
 Lege Phrygum maesta. Pelopem monstrasse ferebant 115
 Exsequiale sacrum carmenque minoribus umbris
 Utile, quo geminis Niobe consumpta pharetris
- 125 Squalida bisseas Sipylon deduxerat urnas.
 Portant inferias arsuraque fercula primi
 Graiorum, titulisque pios testantur honores 120
 Gentis quisque suae; longo post tempore surgit
 Colla super iuvenum (numero dux legerat omni)
- 130 Ipse fero clamore torus. Cinxere Lycurgum

97. 'et — pinus' Serv. ad Aen. IV 132. — 106. 'nec —
 nymphae' Serv. ad Aen. III 34. — 113 sq. 'cornu — manes'
 Boethius de mus. I 1. — 114. 'cui — manes' Serv. ad
 Aen. V 138.

96 aequae *Lachmannus* || 97 Hin P || 106 implexae *Baeh-*
rensius || 113 grave cornu immugit *Wakefieldus* || 114 teneros
 solitum deducere *Serv.* || 121 Genitis P

- Lernaei proceres, genetricem mollior ambit
 Turba, nec Hypsipyle raro subit agmine; vallant 125
 Inachidae memores, sustentant livida nati
 Brachia et inventae concedunt plangere matri.
- 135 Illic infaustos ut primum egressa penates
 Eurydice, nudo vocem de pectore rumpit
 Planctuque et longis praefata ululatus infit: 130
 'Non hoc Argolidum coetu circumdata matrum
 Speravi te, nate, sequi, nec talia demens
- 140 Fingebam votis annorum elementa tuorum,
 Nil saevum reputans; etenim his in finibus aevi
 Unde ego bella tibi Thebasque ignara timerem? 135
 Cui superum nostro committere sanguine pugnas
 Dulce? quis hoc armis vovit scelus? at tua nondum,
- 145 Cadme, domus, nullus Tyrio grege plangitur infans.
 Primitias egomet lacrimarum et caedis acerbae
 Ante tubas ferrumque tuli, dum deside cura 140
 Credo sinus fidos altricis et ubera mando.
 Quidni ego? narrabat servatum fraude parentem
- 150 Insontesque manus. En! quam ferale putemus
 Abiurasse sacrum et Lemni gentilibus unam
 Immunem furiis, haec illa (et creditis ausae), 145
 Haec pietate potens solis abiecit in arvis
 Non regem dominumque, alienos impia partus,
- 155 Hoc tantum, silvaeque infamis tramite liquit,
 Quem non anguis atrox (quid enim hac opus, ei mihi, leti
 Mole fuit?), tantum caeli violentior aura 150
 Impulsaque noto frondes cassusque valeret
 Exanimare timor. Nec vos incessere luctu
- 160 Orba habeo, fixum matri inmotumque manebat

135 ignora P || 145 sq. *Interpunctionem corr. Muellerus*
 haec illa ut *schol.* haec illa, et credimus, ausa est *Barthius*
 hac illa (et creditis ausam?) hac pietate potens? *Gronovius* ||
 147 dominumque P dominumve **BG²SM** | alienus P || 153 Orba
 meo **G** | abeo (h *eras.*) P abeo **B pr. m.** habeo **B²M** aveo *coni.*
Muellerus

- Hac altrice nefas; atquin et blandus ad illam,
 Nate, magis, solam nosse atque audire vocantem, 155
 Ignarusque mei: nulla ex te gaudia matri.
 Illa tuos questus lacrimososque impia risus
 165 *Audiit et vocis decerpsit murmura primae.*
 Illa tibi genetrix semper, dum vita manebat,
 Nunc ego. Sed miserae mihi nec punire potestas 160
 Sic meritam! quid dona, duces, quid inania fertis
 Iusta rogis? Illam (nil poscunt amplius umbrae),
 170 *Illam, oro, cineri simul excisaeque parenti*
Reddite, quaeso, duces, per ego haec primordia belli,
Cui peperit; sic aequa gemant mihi funera matres 165
Ogygiae.' Sternit crines iteratque precando:
'Reddite, nec vero crudelem avidamque vocate
 175 *Sanguinis: occumbam pariter, dum vulnere iusto*
 176 *Exaturata oculos, unum impellamur in ignem.'*
 185 *Sic ait abruptisque inmutuit ore querellis: 170*
Non secus ac primo fraudatum lacte iuvenicum,
Cui trepidae vires et solus ab ubere sanguis,
-
- 177 *Talia vociferans alia de parte gementem*
Hypsipylen (neque enim illa comas nec pectora servat)
Agnovit longe, et socium indignata dolorem:
 180 *'Hoc saltem, o proceres, tuque o, cui pignore nostro*
Partus honos, prohibete nefas, auferte supremis
Invisam exsequiis. Quid se funesta parenti
Miscet et in nostris spectatur et ipsa ruinis?
 185 *Concidit, abruptisque obmutuit ore querellis.*

154 ad illam **P** *Beh. Leid.* π et illam **BG²SM** || 162 Busta
B *sec. m. Beh. cGHT* || 165 gerant **PG** || 170 *Hic versus in uno*
cod. P hac sede invenitur, in ceteris numero 185 significatur ||
Versus 177—185, qui vulgo numerantur, desunt in G² et B^{pr.}
m., duo extremi 184 et 185 desunt in P, non interpretatur schol.
E contextu eieci et numeros versuum mutavi || 169 ad ignem **G²** ||
 180 pignora nostri **P** || 181 Proturbata tori prohibete supre-
 mis **P** || 182 Invitam **P** | quia se fecisse parenti **P** || 183 et *om.*
P || 184 dixitque repente **B marg. SM** || 185 inmutuit **G Colb.**
R obmutuit **B marg. M** | loquelis **R Leid.**

Seu fera seu duras avexit pastor ad aras;
 Nunc vallem spoliata parens, nunc flumina questu,
 190 Nunc armenta movet vacuosque interrogat agros; 175
 Tunc piget ire domum, maestoque novissima campo
 Exit et oppositas in pasta avertitur herbas.

At genitor sceptrique decus cultusque Tonantis
 Inicit ipse rogis, tergoque et pectore fusam
 195 Caesariem ferro minuit sectisque iacentis 180
 Obnubit tenuia ora comis, ac talia fletu
 Verba pio miscens: 'Alio tibi, perfide, pacto,
 Iuppiter, hunc crinem voti reus ante dicaram,
 Si pariter virides nati libare dedisses
 200 Ad tua templa genas, sed non ratus ore sacerdos, 185
 Damnataeque preces; ferat haec, quae dignior, umbra.'
 Iam face subiecta primis in frondibus ignis:
 Exclamant (labor insanos arcere) parentes.

Stant iussi Danaum atque obtentis eminus armis
 205 Prospectu visus intercludere nefasto. 190
 Ditantur flammae; non umquam opulentior illic
 Ante cinis: crepitant gemmae, atque immane liquescit
 Argentum, et pictis exudat vestibus aurum;
 Nec non Assyriis pinguescunt robora sucis,
 210 Pallentique croco strident ardentia mella, 195
 Spumantesque mero paterae verguntur et atri
 Sanguinis et rapti gratissima cymbia lactis.
 Tunc septem numero turmas (centenus ubique
 Surgit eques) versis ducunt insignibus ipsi
 215 Graiugenae reges, lustrantque ex more sinistro 200
 Orbe rogum et stantes inclinant pulvere flammas.
 Ter curvos egere sinus, inlisaque telis
 Tela sonant, quater horrendum pepulere fragorem
 Arma, quater mollem famularum bracchia planctum.

175 Nunc arbusta *Wakefieldus* || 177 appositas **THL** || 184
 nati viridis *vel* virides **BG²M** || 188 Exclamat *codd. edd. cum*
alia interpunctione, corr. Baehrensius || 189 danaum **PBG** danai
M *edd.* || 198 turmae **P** || 199 Urget **S** *Behh.* $\rho\pi\sigma$

- 220 Semianimas alter pecudes spirantiaque ignis 205
 Accipit armenta; hic luctus abolere novique
 Funeris auspicium vates (quamquam omina sentit
 Vera) iubet: dextri gyro et vibrantibus hastis
 Hac redeunt, raptumque suis libamen ab armis
- 225 Quisque iacit, seu frena libet seu cingula flammis 210
 226 Mergere seu iaculum summae seu cassidis umbram.
 234 Finis erat, lassusque putres iam Mulciber ibat
 235 In cineres; instant flammis multoque soporant
 Imbre rogam, posito donec cum sole labores
 Exhausti; seris vix cessit cura tenebris. 215
 Roscida iam novies caelo dimiserat astra
 Lucifer et totidem Lunae praevenerat ignes
- 240 Mutato nocturnus equo, nec conscia fallit
 Sidera et alterno deprenditur unus in ortu;
-
- 227 Multa gemunt contra raucis concentibus agri,
 Et lituis aures circum pulsantur acutis.
 Terretur clamore nemus: sic Martia vellunt
- 230 Signa tubae, nondum ira calet, nec sanguine ferrum
 Inrubit, primus bellorum comitur ore
 Vultus, horrisono: stat adhuc incertus in alta
 Nube, quibus sese Mavors indulgeat armis.

219. 'et — ortu' Serv. ad Aen. VIII 590. — Isidorus Orig. III 70, 19 p. 133 L.

205 Semianimas P cf. II 83 X 477. 547 Semianimes ceteri cf. III 187 VII 597 VIII 598 Ach. II 100 Semineces G Petav. || 207 omnia PB | sensit BG²S Behh. rbcδ || 208 dextris P Dan. dextro GTL dextrum girum G² in ras. || 209 velamen G² crbδ π || 212 lapsusque S²pm || vv. 227—233 qui eduntur desunt in PBSM, leguntur in B marg. manu recentissima RHG² (versibus 205—211 antepositi) Prag. 3 marg., nullum ex eis interpretatur schol. E contextu reieci et numeros versuum mutavi || 227 gemunt extra G²HR || 231 primus G²HR primis B marg. primo edd. | comitur ore G² (in ras.) illo B marg. edd. ille Muellerus || 232 horrisono G² honore suo R honoris opus B marg. edd. || 213 in al. m. tristant P || 214 positos B Beh. Tber || 215 Exhaustit BTber || 219 deperditur vel dependitur Isidorus | ortum P

- Mirum, opus accelerasse manus: stat saxea moles, 220
 Templum ingens, cineri, rerumque effictus in illa
 Ordo docet casus: fessis hic flumina monstrat
 245 Hypsipyle Danaïs, hic reptat flebilis infans,
 Hic iacet, extremum tumuli circum asperat orbem
 Squameus; expectes morientis ab ore cruenta 225
 Sibila, marmorea sic volvitur anguis in hasta.
 Iamque avidum pugnas visendi vulgus (inermes
 250 Fama vocat cunctos) arvis ac moenibus adsunt
 Exciti; illi etiam, quis belli incognitus horror,
 Quos effeta domi, quos prima reliquerat aetas, 230
 Conveniunt: non aut Ephyraeo in litore tanta
 Umquam aut Oenomai fremuerunt agmina circo.
 255 Collibus incurvis viridique obsessa corona
 Vallis in amplexu nemorum sedet; hispida circum
 Stant iuga, et obiectus geminis umbonibus agger 235
 Campum exire vetat, longo quem tramite planum
 Gramineae frontes sinuataque caespite vivo
 260 Mollia non subitis augent fastigia clivis.
 Illic conferti, iam sole rubentibus arvis,
 Bellatrix sedere cohors; ibi corpore mixto 240
 Metiri numerum vultusque habitusque suorum
 Dulce viris, tantique iuvat fiducia belli.
 265 Centum ibi nigrantes, armenti robora, tauros
 Lenta mole trahunt; idem numerusque colorque
 Matribus et nondum lunatis fronte iuvenicis. 245
 Exin magnanimum series antiqua parentum
 Invehitur, miris in vultum animata figuris.

227 sq. 'pugnas — vocat' schol. Theb. VII 90 p. 242 L.
 — 234. 'vallis — sedet' Serv. ad Aen. XI 522.

221 effictus *Antonius Sucquetius apud Bernartium* effectus
codd. | illo **S²M** *edd.* || 224 orbis **c** || 228 cunctos **PBHLbrc**
 cuncti *Beh.* cunctis **M** *edd.*; *interpunctionem correxi* | (Fama
 vocat) iunctis (*i. e.* vicinis) arvis *Gronovius* || 237 frontes **P**
 frondes **BG²SM** || 238 silvis **P** *margin.* || 239 confertim **BGHbrc** ||
 247 miris vultus *Heinsius*

- 270 Primus anhelantem duro Tiryntius angens
 Pectoris attritu sua frangit in ossa leonem.
 Haut illum impavidi, quamvis et in aere suumque 250
 Inachidae videre decus. Pater ordine iuncto
 Laevus harundineae recubans super aggere ripae
- 275 Cernitur emissaeque indulgens Inachus urnae.
 Io post tergum, iam prona dolorque parentis,
 Spectat inocciduis stellatum visibus Argum. 255
 Ast illam melior Phariis erexerat arvis
 Iuppiter atque hospes iam tunc Aurora colebat.
- 280 Tantalus inde parens, non qui fallentibus undis
 Imminet aut refuga sterilem rapit aera silva,
 Sed pius et magni vehitur conviva Tonantis. 260
 Parte alia victor curru Neptunia tendit
 Lora Pelops, prensatque rotas auriga natantes
- 285 Myrtilos et volucris iam iamque relinquitur axe.
 Et gravis Acrisius speciesque horrenda Coroebi
 Et Danae culpata sinus, et in amne reperto 265
 Tristis Amymone, parvoque Alcmena superbit
 Hercule, tergemina crinem circumdata luna.
- 290 Iungunt discordes inimica in foedera dextras
 Belidae fratres; sed vultu mitior astat
 Aegyptus, Danai manifestum agnoscere ficto 270
 Ore notas pacisque malae noctisque futurae.
 Mille dehinc species. Tandem satiata voluptas
- 295 Praestantesque viros vocat ad sua praemia virtus.
 Primus sudor equis. Dic inclita, Phoebe, regentum
 Nomina, dic ipsos; neque enim generosior umquam 275
 Alipedum conlata acies, ceu praepete cursu
 Confligant tensae volucres aut litore in uno

252 recubans **PS**¹**b**¹**r**¹ π *Prag.* 2 recubansque **BG**²**S**²**M** | super
 aggere **PGTRH**¹ sub aggere **BG**²**S****M** || 256 euexerat *vel* derexerat
Baehrensius || 259 refuga **P** refugae *ceteri* | silvae *codd.* refuga
 silva *corr.* *Baehrensius* || 270 iam fas (= licet) tum *coni. idem* ||
 271 notas **P** nefas *ceteri edd.* || 273 vocat *om.* **P** || 274 inclita **PR**
 inclite **BG**²**S****M** || 277 tensae **P** densae *ceteri* | unco *Meursius*

- 300 Aeolus insanis statuatur certamina ventis.
 Ducitur ante omnes rutilae manifestus Arion
 Igne iubae. Neptunus equo, si certa priorum 280
 Fama, pater; primus teneris laesisse lupatis
 Ora et litoreo domitasse in pulvere fertur,
 305 Verberibus parcens; etenim insatiatus eundi
 Ardor et hiberno par inconstantia ponto.
 Saepe per Ionium Libycumque natantibus ire 285
 Interiunctus equis omnesque adsuerat in oras
 Caeruleum deferre patrem; stupuere relicta
 310 Nubila, certantes Eurique Notique sequuntur.
 Nec minor in terris bella Eurysthea gerentem
 Amphitryoniaden alto per gramina sulco 290
 Duxerat, illi etiam ferus indocilisque teneri.
 Mox divum dono regis dignatus Adrasti
 315 Imperia et multum mediis mansueverat annis.
 Tunc rector genero Polynici indulget agendum
 Multa monens, ubi fervor equo, qua suetus ab arte 295
 Mulceri, ne saeva manus, ne liber habenis
 Impetus. 'Urge alios' inquit 'stimulisque minisque;
 320 Ille ibit, minus ipse volens.' Sic ignea lora
 Cum daret et rapido Sol natum imponeret axi,
 Gaudentem lacrimans astra insidiosa docebat 300
 Nolentesque teri zonas mediamque polorum
 Temperiem: pius ille quidem et formidine cauta,
 325 Sed iuvenem durae prohibebant discere Parcae.
 Oebalios sublimis agit, spes proxima palmae,

280 sq. 'Neptunus — fama patet' schol. Theb. VI 447 p. 217 L.

281 pat̃ P (al. m. suprascr. † patrū) || 286 adsuerat P assu-
 erat R adsuetus Bbrg Leid. assuetus G²M || 287 deferre GHpg²
 differre P perferre Beh. 1 G²Tt transferre c ferre S (al. m.
 suprascr. portare) B (rec. m. de suprascr.) g¹ portasse Beh. 2
 Leid. || 288 secuntur PBGHTb || 291 illi P Gronov. ille BG²M ||
 295 qui fervor Koestlinus || 300 insidiose P || 302 plus P | cautus
 BGTbt edd. vett.

- Amphiaraus equos; tua furto lapsa propago, 305
 Cyllare, dum Scythici diversus ad ostia ponti
 Castor Amyclaeas remo permutat habenas.
- 330 Ipse habitu niveus, nivei dant colla iugales,
 Concolor est albis et cassis et infula cristis.
 Quin et Thessalicis felix Admetus ab oris 310
 Vix steriles compescit equas, Centaurica dicunt
 Semina: credo, adeo sexum indignantur, et omnis
- 335 In vires adducta Venus; noctemque diemque
 Adsimulant, maculis internigrantibus albae:
 Tantus uterque color, credi nec degener illo 315
 De grege, Castaliae stupuit qui sibila cannae
 Laetus et audito contempsit Apolline pasci.
- 340 Ecce et Iasonidae iuvenes, nova gloria matris
 Hypsipyles, subiere iugo, quo vectus uterque,
 Nomen avo gentile Thoas atque omine dictus 320
 Euneos Argoo. Geminis eadem omnia: vultus,
 Currus, equi, vestes, par et concordia votis,
- 345 Vincere vel solo cupiunt a fratre relinqui.
 It Chromis Hippodamusque, alter satus Hercule magno,
 Alter ab Oenomao: dubites, uter effera presset 325
 Frena magis. Getici pecus hic Diomedis, at ille
 Pisaei iuga patris habet, crudelibus ambo
- 350 Exuviis diroque imbuti sanguine currus.
 Metarum instar erat hinc nudo robore quercus,
 Olim omnes exuta comas, hinc saxeus umbo 330
 Arbitrator agricolis; finem iacet inter utrumque,
 Quale quater iaculo spatium, ter harundine vincas.
- 355 Interea cantu Musarum nobile mulcens
 Concilium citharaeque manus insertus Apollo

311. 'vix — equas' schol. Theb. VI 461 p. 217 L. — 332.
 'quale — vincas' Serv. ad Aen. XI 608.

315 calor *Koestlinus* || 319 iugo provectus uterque *Barthius* ||
 322 votis P voti *ceteri codd. edd.* || 325 pressit P || 331 facit P

- Parnasi summo spectabat ab aethere terras; 335
 Orsa deum (nam saepe Iovem Phlegramque suique
 Anguis opus fratrumque pius cantarat honores)
 360 Tunc aperit, quis fulmen agat, quis sidera ducat
 Spiritus, unde animi fluviis, quae pabula ventis,
 Quo fonte immensum vivat mare, quae via soles 340
 Praecipitet, noctem quae porrigat, imane tellus
 An media et rursus mundo succincta latenti.
 365 Finis erat, differt avidas audire sorores,
 Dumque chelyn lauro textumque inlustre coronae
 Subligat et picto discingit pectora limbo, 345
 Haut procul Herculeam Nemeen clamore reductus
 Aspicit atque illic ingens certaminis instar
 370 Quadriugi. Noscit cunctos, et forte propinquo
 Constiterant Admetus et Amphiaraus in arvo.
 Tunc secum: 'Quisnam iste duo, fidissima Phoebi 350
 Nomina, commisit deus in discrimina reges?
 Ambo pii carique ambo; nequeam ipse priorem
 375 Dicere. Peliacis hic cum famularer in arvis
 (Sic Iovis imperia et nigrae voluere Sorores),
 Tura dabat famulo nec me sentire minorem 355
 Ausus; at hic tripodum comes et pius artis alumnus
 Aetheriae. Potior meritis tamen ille, sed huius
 380 Extrema iam fila colu; datur ordo senectae
 Admeto serumque mori; tibi nulla supersunt
 Gaudia, nam Thebae iuxta et tenebrosa vorago. 360
 Scis miser, et nostrae pridem cecinere volucres.'

357 sq. 'sed — senectae' Prisc. VI 16, 85 p. 269 H. —
 358. 'extrema — senectae' Serv. ad Aen. VIII 409.

e r al. m.

335 versus deest in H | turbas P || 336 deo P | deum et iam
 saepe Sandstroemius || 337 pius P G H b R edd. vett. | cantabat
 B H b Colb. π || 340 bibat P | solis P || 341 quo P || 350 duo P
 cf. Verg. Aen. XI 285 Ecl. 5, 68 duos ceteri | phoebi P B¹ Dan.
 M phebi bc phoebo p B² phebo G H || 358 colu P p Prisc. Serv.
 cf. Ach. I 579 colo B G² M || 360 nam P G iam ceteri

- Dixit, et os fletu paene inuolabile tinctus
 385 Extemplo Neme^{en} radiante per aethera saltu
 Orior et patrio venit igne suisque sagittis.
 Ipse olim in terris, caelo vestigia durant, 365
 Claraque per zephyros etiamnunc semita lucet.
 Et iam sortitus Prothous versarat aena
 390 Casside, iamque locus cuique est et liminis ordo.
 Terrarum decora ampla viri, decora aequa iugales,
 Divum utrumque genus, stant uno margine clausi, 370
 Spesque audaxque una metus et fiducia pallens.
 Nil fixum cordi: pugnant exire paventque,
 395 Concurrit summos animosum frigus in artus.
 Qui dominis, idem ardor equis; face lumina surgunt,
 Ora sonant morsu, spumisque et sanguine ferrum 375
 Uritur, impulsi nequeunt obsistere postes
 Claustraque, compressae transfumat anhelitus irae.
 400 Stare adeo miserum est, pereunt vestigia mille
 Ante fugam, absentemque ferit gravis ungula campum.
 Circumstant fidi, nexusque et torta iubarum 380
 Expediunt firmantque animos et plurima monstrant.
 Insonuit contra Tyrrhenum murmur, et omnes
 405 Exsiluere loco. Quae tantum carbasa ponto,
 Quae bello sic tela volant, quae nubila caelo?
 Annibus hibernis minor est, minor impetus igni, 385
 Tardius astra cadunt, glomerantur tardius imbres.
 [Tardius e summo decurrunt flumina monte.]

378 sq. 'pereunt — fugam' schol. Theb. VI 592 p. 222 L.

365 sq. *tamquam inutiles atque adulterinos expungit Guietus* ||
 366 etiamnunc Ppπ etiamnum BG²M || 369 decora aequa
 P Gc decora eque rS pr. m. (al. m. *suprascr.* decorique)
 decora ampla G²g Leid. edd. decorique BHTbπ Dan. alta
 viri, decora alta Beh. || 371 audax unaque P || 377 compressae
 († complexae al. m.) P || 385 minor et Iovis impetus igni
 Bernartius e cod. Lips. minor impetus et Iovis igni Wake-
 fieldus || 387 *versum, qui deest in r, ex Horatio (Carm. IV*
2, 5) confictum esse recte iudicat Bentleius; uncos posui. | in^o

- 410 Emissos videre atque agnovere Pelasgi.
 Et iam rapti oculis, iam caeco pulvere mixti
 Una in nube latent, vultusque umbrante tumultu 390
 Vix inter sese clamore et nomine noscunt.
 Evolvere globum, et spatio quo quisque valebat
- 415 Diducti: delet sulcos iterata priores
 Orbita, nunc avidi pronò iuga pectore tangunt,
 Nunc pugnante genu et pressis duplicantur habenis. 395
 Colla toris crinita tument, stantesque repectit
 Aura iubas, bibit albentes humus arida nimbos.
- 420 Fit sonus immanisque pedum tenuisque rotarum.
 Nulla manus requies, densis insibilat aer
 Verberibus; gelida non crebrior exsilit Arcto 400
 Grando, nec Oleniis manant tot cornibus imbres.
 Senserat adductis alium praesagus Arion
- 425 Stare ducem loris, dirumque expaverat insons
 Oedipodioniden; iam illinc a limine discors
 Iratusque oneri insolito truculentior ardet. 405
 Inachidae credunt accensum laudibus; ille
 Aurigam fugit, aurigae furiale minatur
- 430 Efferus, et campo dominum circumspicit omni.
 Ante tamen cunctos sequitur longeque secundus
 Amphiaraus agit, quem Thessalus aequat eundo 410
 Admetus; iuxta gemini, nunc Euneos ante
 Et nunc ante Thoas, cedunt vincuntque, nec umquam
- 435 Ambitiosa pios conlidit gloria fratres.
 Postremum discrimen erat Chromis asper et asper
 Hippodamus, non arte rudes, sed mole tenentur 415
 Cornipedum; prior Hippodamus fert ora sequentum,
 Fert gemitus multaue umeros incenditur aura.
- 440 Speravit flexae circa compendia metae

summos **BG**² *Beh.* **bπ** *Dan.* in summo **c** | montes **BG**² *Beh.*
bc || 391 clamorem **P** || 392 volebat **B** *Beh.* **THbcπ** *Dan.* || 393
 Deducti **PGH** || 395 genu et pressis **P** genu pressis *ceteri* || 399
 manu **PG** || 405 solito (in *om.*) **PS** || 411 euneus **Pπ** || 414 erat
PT erant **BM** *edd.* || 418 circa **P** circum *ceteri*

- Interius ductis Phoebus augur habenis
 Anticipasse viam; nec non et Thessalus heros 420
 Spe propiore calet, dum non cohibente magistro
 Spargitur in gyros dexterque exerrat Arion.
 445 Iam prior Oeclides et iam non tertius ibat
 Admetus, laxo cum tandem et ab orbe reductus
 Aequareus sonipes premit evaditque parumper 425
 Gavisos; subit astra fragor, caelumque tremescit,
 Omniaque excusso patuere sedilia vulgo.
 450 Sed nec lora regit nec verbera pallidus audet
 Labdacides: lassa veluti ratione magister
 In fluctus, in saxa ruit nec iam amplius astra 430
 Respicit et victam proiecit casibus artem.
 Rursus praecipites in recta ac devia campi
 455 Obliquant tenduntque vias, iterum axibus axes
 Inflicti, radiisque rotae: pax nulla fidesque.
 Bella geri ferro levius, bella horrida credas; 435
 It furor in laudes, trepidant mortemque minantur,
 Multaque transversis praestringitur ungula campis.
 460 Nec iam sufficiunt stimuli, non verbera; voce
 Nominibusque ciet Pholoen Admetus et Irin
 Fumantemque Thoen, rapidum Danaeus augur 440
 Ascheton increpitans meritumque vocabula Cygnum.
 Audit et Herculeum Strymon Chromin, Euneon audit
 465 Igneus Aethion; tardumque Cydona lacessit
 Hippodamus, tardumque Thoas rogat ire Podarcen.

442 sq. 'euneon audit ante Thoas (*ex v. 412*)' Serv. ad Aen. XI 666.

424 et ab orbe G ab orbe PB Beh. prcT Coll. schol. ex orbe M || 428 audet P addit *ceteri* || 434 Infligi Gronovius || 436 It PG Its S Is BG²M His (t is) r Iam H | in laudes PGH in laude est BG²SM || 440 Fumantemque PG Funalemque BG²SM Lunalemque b Dan. || 442 trymon P || 443 tardumque cydona PGH tardum calydonia BM tardum celydona G² || 444 tardumque P uariumque *ceteri* iterumque G | podarcem P podarcem BM podacem r podagrū π Podagrū Bentleius

- Solus Echionides errante silentia curru 445
 Maesta tenet trepidaque timet se voce fateri.
 Vixdum coeptus equis labor, et iam pulvere quarto
 470 Campum ineunt, iamque et tepidis sudoribus artus
 Effeti, et crassum rapit eiectatque vaporem
 Cornipedum flammata sitis, nec iam integer illis 450
 Impetus, et longi suspendunt ilia flatus.
 Hic anceps Fortuna diu decernere primum
 475 Ausa venit. Ruit, Haemonium dum fervidus instat
 Admetum superare, *TEVIS*, nec pertulit ullam
 Frater opem. Velit ille quidem, sed Martius ante 455
 Obstitit Hippodamus mediasque immisit habenas.
 Mox Chromis Hippodamum metae interioris ad orbem
 480 Viribus Herculeis et toto robore patris
 Axe tenet presso, luctantur abire iugales
 Nequiquam frenosque et colla rigentia tendunt. 460
 Ut Siculas si quando rates tenet aestus et ingens
 Auster agit, medio stant vela tumentia ponto.
 485 Tunc ipsum fracto curru deturbat, et isset
 Ante Chromis; sed Thraces equi ut videre iacentem
 Hippodamum, redit illa fames, iam iamque trementem 465
 Partiti furiis, ni frena ipsosque frementes
 Oblitus palmae retro Tiryntius heros
 490 Torsisset victusque et conlaudatus abisset.
 At tibi promissos iamdudum Phoebus honores,
 Amphiarae, cupit. Tandem ratus apta favori 470
 Tempora pulverei venit in spatia horrida circi,
 Cum iam in fine viae, et summum victoria nutat;
 495 Anguicomam monstri effigiem, saevissima visu
 Ora, movet sive ille Erebo seu finxit in actu
 Temporis, innumera certe formidine cultum 475

447 Vix ter *Bernartius* || 449 eiectatque *PG Leid.* iniectatque *BG²M* || 454 praetulit *codd. edd., corr. Baehrensii* || 459 presso *PG* || 461 ignes *P* || 462 aget *P* || 474 in artus *P* in astu *BG²M* *edd.* seu finxerat aestu *Barthius* in ictu *R. Ungerus* in astus *Muellerus* in actu *anon. Heidelb. coll. XII 187*

- Tollit in astra nefas. Non illud ianitor atrae
 Impavidus Lethes, non ipsae horrore sine alto
 500 Eumenides vidisse queant, turbasset euntes
 Solis equos Martisque iugum. Nam flavus Arion
 Ut vidit, saliere iubae, atque erectus in armos 480
 Stat sociumque iugi comitesque utrimque laboris
 Secum alte suspendit equos. Ruit ilicet exul
 505 Aonius nexusque diu per terribivolutus
 Exuit; abripitur longe modeste sine liber
 Currus; at hunc putri praesertim tellure iacentem 485
 Taenarii currus et Thessalop axis et heros
 Lemnius obliqua, quantum thebare dabatur,
 510 Transabiare fuga. Tandem caligine mersum
 Erigit accursu comitum caput aegraque tollit
 Membra solo, et socero redit haut speratus Adrasto. 490
 Quis mortis, Thebane, locus, nisi dura negasset
 Tisiphone, quantum poteras dimittere bellum?
 515 Te Thebe fraterque palam, te plangeret Argos,
 Te Nemea, tibi Lerna comas Larisaque supplex
 Poneret, Archemori maior colerere sepulcro. 495
 Tum vero Oeclides, quamquam iam certa sequenti
 Praemia, cum vacuus domino praeiret Arion,
 520 Ardet adhuc cupiens vel inanem vincere currum.
 Dat vires refovetque deus; volat ocior Euro,
 Ceu modo carceribus dimissus in arva solutis, 500
 Verberibusque iubas et terga laccessit habenis
 Increpitans Caerumque levem Cygnumque nivalem.

493 sqq. 'te plangeret — poneret' Prisc. VI 10 p. 202 H.

481 comitemque utrique *Salmasius, quia trigis, non quadri-*
gis Argivi contenderint || 493 thebe **PG²GH π** thebae **BM** || 496
 Tum **PH** Tunc **BG²SM** || 497 vacuus domitore *pervelit R.*
Ungerus || 500 demissus **PGT** || 502 Increpitans caecumque **P**
 Increpitans scaerumque **BG²g** Increpitans scerumque **SrcpR**
Leid. I. acerumque **H** I. scaerumque **T** I. celerumque *Beh. 2*
 I. scetumque **GL** I. eschetonque **b** I. octrumque *Prag. 2*

- 525 Nunc, saltem dum nemo prior, rapit igneus orbes
Axis, et effusae longe sparguntur harenae.
Dat gemitum tellus et iam tunc saeva minatur. 505
Forsitan et victo prior isset Arione Cygnus,
Sed vetat aequoreus vinci pater: hinc vice iusta
- 530 Gloria mansit equo, cessit victoria vati.
Huic pretium palmae gemini cratera ferebant
Herculeum iuvenes: illum Tirynthius olim 510
Ferre manu sola spumantemque ore supino
Vertere, seu monstris victor seu Marte, solebat.
- 535 Centauros habet arte truces aurumque figuris
Terribile: hic mixta Lapitharum caede rotantur
Saxa, faces aliique iterum crateres, ubique 515
Ingentes morientum irae; tenet ipse furentem
Hylaeum et torta molitur robora barba.
- 540 At tibi Maeonio fertur circumflua limbo
Pro meritis, Admete, chlamys repetitaque multo
Murice: Phrixei natat hic contemptor ephebus 520
Aequoris et picea tralucet caeruleus unda;
In latus ire manus mutaturusque videtur
- 545 Bracchia, nec siccum speres in stamine crinem;
Contra autem frustra sedet anxia turre suprema
Sestias in speculis, moritur prope conscius ignis. 525
Has Adrastus opes dono victoribus ire
Imperat; at generum famula solatur Achaea.
- 550 Sollicitat tunc ampla viros ad praemia cursu

Ascheton increpitansque *Beh.* 1 *edd.* Increpat Ascheton usque
levem *R. Ungerus* Ascheton usque levem increpitans *Baeh-*
rensius Increpitans Caerumque *scripsi*, quod iam *Muelleri* arri-
debat || 503 proprior **P** || 504 effusae **P** *Barthius* offossae **B¹b** ob-
fossae **S** effossae **G²M** || 505 tum **PG** nunc *Beh.* || 506 victor **PSc** ||
511 solida *Heinsius* || 512 monstris **PGH** monstri *ceteri* monstri
is *Baehrensius* || 514 rotantur **P** notantur *ceteri* || 516 ferentem
Heinsius, ut designetur eius tergum inscendisse *Hercules* || 517
tortam **P** || 521 picta *codd.*, corr. *C. Diltheius* || 522 manu
Marklandus | lentaturusque *Peyraredus* motaturusque *Baeh-*
rensius || 523 spectes *Marklandus* || 525 scopulis **P**

- Praeceleres: agile studium et tenuissima virtus,
 Pacis opus, cum sacra vocant, nec inutile bellis 530
 Subsidium, si dextra neget. Prior omnibus Idas,
 Nuper Olympiacis umbratus tempora ramis,
 555 Prosilit; excipiunt plausu Pisaea iuventus
 Eleaeque manus. Sequitur Sicyonius Alcon,
 Et bis in Isthmiaca victor clamatus harena 535
 Phaedimus, alipedumque fugam praegressus equorum
 Ante Dymas, sed tunc aevo tardante secutus.
 560 Multi et, quos varii tacet ignorantia vulgi,
 Hinc atque hinc subiere. Sed Arcada Parthenopaeum
 Appellant densique cient vaga murmura circi. 540
 Nota parens cursu; quis Maenaliae Atalantes
 Nesciat egregium decus et vestigia cunctis
 565 Indeprensa procis? Onerat celeberrima natum
 Mater, et ipse procul fama iam notus inermes
 Narratur cervas pedes inter aperta Lycaeï 545
 Tollere et emissum cursu deprendere telum.
 Tandem expectatus volucris super agmina saltu
 570 Emicat et torto chlamydem diffibulat auro.
 Effulsere artus, membrorumque omnis aperta est
 Laetitia, insignes umeri, nec pectora nudis 550
 Deteriora genis, patuitque in corpore virtus.
 Ipse tamen formae laudem aspernatur et arcet
 575 Mirantes; tunc Palladios non inscius haustus
 Incubuit pinguique cutem fuscatur olivo.
 Hoc Idas, hoc rore Dymas aliique nitescunt. 555

546. 'et — telum' Serv. ad Aen. IX 559.

541—546 *excludendos putat Mullerus, quod quae hoc loco de Atalanta Maenalia narrentur, ea potius pertineant ad Schoeneidem; sed saepissime a veteribus duae Atalantae inter se confunduntur* || 546 *comprehendere Serv.* || 550 *insignes P B S M insignesque m edd. et insignes Bch. 2* || 551 *patuitque (p ex l corr.) b Peyraredus aluitque in corpore virtus P pr. m. latuitque in corpore vultus P sec. m. B M schol. || versus 553—684 desunt in R || 555 rore Baehrensium more codd. edd.*

- Sic ubi tranquillo perlucent sidera ponto
 Vibraturque fretis caeli stellantis imago,
 580 Omnia clara nitent, sed clarior omnia supra
 Hesperos exsertat radios, quantusque per altum
 Aethera, caeruleis tantus monstratur in undis. 560
 Proximus et forma nec multum segnior Idas
 Cursibus atque aevo iuxta prior; attamen illi
 585 Iam tenuem pingues florem induxere palaestrae,
 Deserpitque genis nec se lanugo fatetur
 Intonsae sub nube comae. Tunc rite citatos 565
 Explorant acuuntque gradus, variasque per artes
 Exstimulant docto languentia membra tumultu:
 590 Poplite nunc sidunt flexo, nunc lubrica forti
 Pectora conlidunt plausu, nunc ignea tollunt
 Crura brevemque fugam necopino fine reponunt. 570
 Ut ruit atque aequum submitit regula limen,
 Corripuere leves spatium, campoque refulsit
 595 Nuda cohors: volucres isdem modo tardius arvis
 Isse videntur equi; credas e plebe Cydonum
 Parthorumque fuga totidem exsiluisse sagittas. 575
 Non aliter celeres Hyrcana per avia cervi,
 Cum procul inpasti fremitum acceperere leonis
 600 Sive putant, rapit attonitos fuga caeca metusque
 Congregat, et longum dant cornua mixta fragorem.
 Effugit hic oculos rapida puer ocior aura 580
 Maenalius, quem deinde gradu premit horridus Idas
 Inspiratque umero, flatuque et pectoris umbra
 605 Terga premit. Post ambiguo discrimine tendunt
 Phaedimus atque Dymas, illis celer imminet Alcon.
 Flavus ab intonso pendebat vertice crinis 585

585 sq. 'a vertice — Arcados' schol. Theb. VI 603 p. 223 L.

557 stillantis **P** || 559 exsertat *Schraderus* exercet *codd.* ||
 567 Instimulant **G²M** || 573 hisdem **PbT** || 577 Seu vel Si *Bent-*
leius | inpasti **PG** infasti **G²** infausti **BM** infesti (e *ex* au *corr.*)
 b || 582 Insperatque **P**

- Arcados; hoc primis Triviae pascēbat ab annis
 Munus et, Ogygio victor cum Marte redisset,
 610 Nequiquam patriis audax promiserat aris.
 Tunc liber nexu lateque in terga solutus
 Occursu Zephyri retro fluit et simul ipsum 590
 Impedit infestoque volans ostenditur Idae.
 Inde dolum iuvenis fraudique accommoda sensit
 615 Tempora; iam finem iuxta, dum limina victor
 Parthenopaeus init, correpto crine reductum
 Occupat, et longe primus ferit ostia portae. 595
 Arcades arma fremunt, armis defendere regem,
 Ni raptum decus et meriti reddantur honores,
 620 Contendunt totoque parant descendere circo.
 Sunt et quis Idae placeat dolus. Ipse regesta
 Parthenopaeus humo vultumque oculosque madentes 600
 Obruit, accessit lacrimarum gratia formae.
 Pectora nunc maerens nunc ora indigna cruento
 625 Ungue secat meritamque comam, furit undiquē clamor
 Dissonus, ambiguumque senis cunctatur Adrasti
 Consilium. Tandem ipse refert: 'Compescite litem, 605
 O pueri! virtus iterum temptanda; sed ite
 Limite non uno, latus hoc conceditur Idae,
 630 Tu diversa tene, fraus cursibus omnis abesto.'
 Audierant, dictoque manent. Mox numina supplex
 Adfatu tacito iuvenis Tegeaeus adorat: 610
 'Diva potens nemorum (tibi enim hic tibi crinis honori
 Debitus, eque tuo venit haec iniuria voto),
 635 Si bene quid genetrix, si quid venatibus ipse
 Promerui, me, quaeso, sinas hoc omine Thebas
 Ire, nec Arcadiae tantum meruisse pudorem.' 615
 Auditum manifesta fides: vix campus euntem

590 fluit *Bentleius* fuit r fugit **PBM** || 591 ostenditur **PGHTrbc** obtenditur **BM** || 595 longe **PGrc** longae **BM** *edd.* || 598 descendere **H Busl.** discendere **P** decedere **BG²M** discendere **G** || 605 Concilium **PBb** || 610 tegaeus **PBrb** || 611 tibi enim hic crinis **P** || 614 ne *vel* nae *codd.*, *corr. Baehrensii* |. nomine **P**

- Sentit, et exilis plantis intervenit aer,
 640 Raraque non fracto vestigia pulvere pendent.
 Inrumpit clamore fores, clamore recurrit
 Ante ducem prensaque fovet suspiria palma. 620
 Finiti cursus, operumque insignia praesto.
 Arcas equum dono, clipeum gerit improbus Idas,
 645 Cetera plebs Lyciis vadit contenta pharetris.
 Tunc vocat, emisso si quis decernere disco
 Impiger et vires velit ostentare superbas. 625
 It iussus Pterelas, et aenae lubrica massae
 Pondera vix toto curvatus corpore iuxta
 650 Deicit; inspectant taciti expenduntque laborem
 Inachidae. Mox turba ruunt, duo gentis Achaeae,
 Tres Ephyreidae, Pisa satus unus, Acarnan 630
 Septimus; et plures agitabat gloria, ni se
 Arduus Hippomedon cavea stimulante tulisset
 655 In medios, lateque ferens sub pectore dextro
 Orbem alium: 'Hunc potius, iuvenes, qui moenia saxis
 Frangere, qui Tyrias deiectum vaditis arces, 635
 Hunc rapite: ast illud cui non iaculabile dextrae
 Pondus?' Et abreptum nullo conamine iecit
 660 In latus. Absistunt procul attonitique fatentur
 Cedere; vix unus Phlegyas acerque Menestheus
 (Hos etiam pudor et magni tenere parentes) 640
 Promisere manum; concessit cetera pubes
 Sponte et adorato rediit ingloria disco.
 665 Qualis Bistoniis clipeus Mavortis in arvis
 Luce mala Pangaea ferit solemque refulgens
 Territat incussaue dei grave mugit ab hasta. 645
 Pisaeus Phlegyas opus incohat, et simul omnes
 Abstulit in se oculos ex viso corpore virtus

618 rashaue *Heinsius* || 619 Inrumpit **P** Irrumpit *Beh.* In-
 rumpit *vel* Irrupit **BSM** || 620 fovet **P** *Dan.* levat **BG²SM** || 622
 clipeumque **P** || 623 vadit **PGp** gaudet **BG²SM** || 624 discernere
P || 625 vires (e *ex o corr.*) **P** || 627 pondere iuxta **P** || 647 ea
 viso **P** exhausto **BG²SM** exaucto *Prag. 2* ex viso *Baehrensus*

- 670 Promissa. Ac primum terra discumque manumque
 Asperat, excusso mox circum pulvere versat,
 Quod latus in digitos, mediae quod certius ulnae 650
 Conveniat, non artis egens: hic semper amor
 Ludus erat, patriae non tantum ubi laudis obiret
 675 Sacra, sed alternis Alpheon utrimque solebat
 Metari ripis et, qua latissima distant,
 Non umquam merso transmittere flumina disco. 655
 Ergo operum fidens non protinus horrida campi
 Iugera, sed caelo dextram metitur, humique
 680 Pressus utroque genu collecto sanguine discum
 Ipse super sese rotat atque in nubila condit.
 Ille citus sublime petit similisque cadenti 660
 Crescit in adversum, tandemque exhaustus ab alto
 Tardior in terram redit atque immergitur arvis.
 685 Sic cadit, attonitis quotiens avellitur astris,
 Solis opaca soror; procul auxiliantia gentes
 Aera crepant frustra que timent, at Thessala victrix 665
 Ridet anhelantes audito carmine bigas.
 Conlaudant Danai, sed non tibi molle tuenti,
 690 Hippomedon, maiorque manus speratur in aequo.
 Atque illi extemplo, cui spes infringere dulce
 Inmodicas, Fortuna venit. Quid numina contra 670
 Tendere fas homini? Spatium iam immane parabat,
 Iam cervix conversa, et iam latus omne redibat:
 695 Excidit ante pedes elapsum pondus et ictus
 Destituit frustra que manum demisit inanem.
 Ingemuere omnes, rarisque ea visa voluptas. 675
 Inde ad conatus timida subit arte Menestheus
 Cautior, et multum te, Maia crete, rogato

660sq. 'similisque — adversum' Serv. ad Aen. VIII 91. XII 856.

650 quodque certius P || 654 Metari P Metiri *ceteri* || 657
 sic P *Dan.* | ubique P || 661 Cessit *Quietus* | in adversos *Serv.*
 ad *Aen.* XII 856 || 674 demisit PG²SB *m. sec. Beh.* GTrb
m. pr. dimisit B¹M || 677 crete *Schraderus* create P *Leid.* nate
 BG²SM || 678 prevalidę P *Busl.* praegravidae BG²SM

- 700 Molis praevalidae castigat pulvere lapsus.
 Illa manu magna et multo felicior exit,
 Nec partem exiguam circi transvecta quievit. 680
 Fit sonus, et fixa signatur terra sagitta.
 Tertius Hippomedon valida ad certamina tardos
- 705 Molitur gressus; namque illum corde sub alto
 Et casus Phlegyae monet et fortuna Menesthei.
 Erigit adsuetum dextrae certamen, et alte 685
 Sustentans rigidumque latus fortesque lacertos
 Consulit ac vasto contorquet turbine, et ipse
- 710 Prosequitur. Fugit horrendo per inania saltu
 Iamque procul meminit dextrae servatque tenorem
 Discus, nec dubia iunctave Menesthea victum 690
 Transabiit meta: longe super aemula signa
 Consedit viridesque umeros et opaca theatri
- 715 Culmina ceu latae tremefecit mole ruinae:
 Quale vaporifera saxum Polyphemus ab Aetna
 Lucis egente manu tamen in vestigia puppis 695
- 718 Auditae iuxtaque inimicum exegit Ulixen.
- 722 Tum genitus Talao victori tigrin inanem
 Ire iubet, fulvo quae circumfusa nitebat
 Margine et extremos auro mansueverat ungues.
- 725 Gnosiacos arcus habet et vaga tela Menestheus. 700
 'At tibi' ait, 'Phlegya, casu frustrante sinistro,
 Hunc, quondam nostri decus auxiliumque Pelasgi,

699. 'auro — ungues' Serv. ad Aen. VIII 553.

679 Ille Pp | multo PGπ multum BG²M || 685 certamen P
prob. Barthio qui confert Verg. Ecl. 7, 16 gestamen ceteri ||
 688 et fugit P || 690 iunctaque PG || 691 metas P || 696 inicum
 P | ulixen PBrH ulixem bCGT ulyxem Behh. || *Post v. 696 in*
 RH *cod. Arondeliano leguntur hi tres versus: Sic et Aloidae,*
cum iam calcaret Olympum Desuper Ossa rigens, ipsum (ipsa
 R *Ar. ipsam H) glaciale ferebant (ferebat codd.) Pelion et*
trepido sperabant (spirabant R) iungere caelo, quos expunxi ||
 698 circumfulsa P || 701 frustrante P frustrate M frustiate B
 fraudate T

- Ferre damus, neque enim Hippomedon inviderit, ensem.
 Nunc opus est animis: infestos tollite caestus
 730 Comminus; haec bellis et ferro proxima virtus.' 705
 Constitit immanis cerni immanisque timeri
 Argolicus Capaneus, ac dum nigrantia plumbo
 Tegmina cruda boum non mollior ipse lacertis
 Induitur, 'date tot iuvenum de milibus unum
 735 Huc' ait, 'atque utinam potius de stirpe veniret 710
 Aemulus Aonia, quem fas demittere leto,
 Ne mea crudelis civili sanguine virtus.'
 Obstipuere animi, fecitque silentia terror.
 Tandem insperatus nuda de plebe Laconum
 740 Prosilit Alcidamas, mirantur Dorica regum 715
 Agmina; sed socii fretum Polluce magistro
 Norant et sacras inter crevisse palaestras.
 Ipse deus posuitque manus et bracchia finxit
 (Materiae suadebat amor); tunc saepe locavit
 745 Comminus, et simili stantem miratus in ira 720
 Sustulit exultans nudumque in pectora pressit.
 Illum indignatur Capaneus ridetque vocantem
 Ut miserans, poscitque alium, tandemque coactus
 Restitit, et stimulis iam languida colla tumescunt.
 750 Fulmineas alte suspensi corpora plantis 725
 Erexere manus; tuto procul ora recessu
 Armorum in speculis, aditusque ad vulnera clusi.

714 sq. 'Tandem — Alcidamas' schol. Theb. X 499 p. 357
 L. — 716 sq. 'sed — palaestras' schol. Theb. X 501 p. 357 L.
 — 726. 'tuto — recessu' schol. Theb. VI 773 p. 229 L.

704 *Interpunctionem correxi* | tollite P tollere ceteri || 706
 timeri PB¹THL tueri G²SB²M teneri Colb. || 711 dimittere PBM ||
 712 Ne Barthius Nec codd. | crudescat Barthius cruderet
 (= crudesceret) Peyraredus || 719 Materiae BG² Beh. Materie
 PG Materiam vel Materiem M Materiam (suadebat amor) Gro-
 novius (Materiam subdebat amor) Barthius Matris eum suade-
 bat amor Koestlinus || 721 in PG ad BG²M || 726 Erexere BG²SM
 Exercere P Exerueri coni. *Muellerus*

- Hic, quantum Tityos Stygiis consurgat ab arvis,
 Si torvae patiantur aves, tanta undique pandit
 755 Membrorum spatia et tantis ferus ossibus extat. 730
 Hic paulo ante puer, sed enim maturius aevo
 Robur, et ingentes spondet tener impetus annos,
 Quem vinci haut quisquam saevo neque sanguine tingi
 Malit, et erecto timeat spectacula voto.
- 760 Ut sese permensi oculis et uterque priorem 735
 Speravere locum, non protinus ira nec ictus:
 Alternus paulum timor et permixta furori
 Consilia, inclinant tantum contraria iactu
 Bracchia et explorant caestus hebetantque terendo.
- 765 Doctior hic differt animum metuensque futuri 740
 Cunctator vires dispensat: at ille nocendi
 Prodigus incautusque sui ruit omnis et ambas
 Consumit sine lege manus atque inrita frendit
 Insurgens seque ipse premit. Sed providus astu
- 770 Et patria vigil arte Lacon hos reicit ictus, 745
 Hos cavet; interdum nutu capitisque citati
 Integer obsequio, manibus nunc obvia tela
 Discutiens, instat gressu vultuque recedit:
 Saepe etiam iniustis conlatum viribus hostem
- 775 (Is vigor ingenio, tanta experientia dextrae est) 750
 Ultro audax animis instatque et obumbrat et alte
 Adsilit. Ut praeceps cumulos agit unda minantes
 In scopulos et fracta redit, sic ille furentem
 Circuit expugnans; levat ecce diuque minatur
- 780 In latus inque oculos; illum rigida arma caventem 755

728 quantum **PBSr** *Beh.* quantus **G²** (*corr. ex quantum ut videtur*) **M** | tityos stygiis **P** *cf. I 710 stygiis tityos ceteri* || 733 aut **PB¹** | nec **M** *edd.* | tingui **PS** *Beh.* 2 c tinguit r || 734 at erecto *Koestlinus* || 729 habitantque **P** || 740 furori *ex v. 737 P* || 741 Cunctator **P** Cunctatus *ceteri* Cunctator *corr. Baehrensii* || 745 reicit **PGH** eicit **G²bcr** eiicit *Behh.* eiecit **B** || 751 intratque *codd.* instatque *scripsi cum Aldd.* || 752 cumulos agit **P** cumulo salit *ceteri* || 755 latus illum oculos **P** atq. oculos **b**

- Avocat ac manibus necopinum interserit ictum
 Callidus et mediam designat vulnere frontem:
 Iam cruor, et tepido signantur tempora rivo.
 Nescit adhuc Capaneus subitumque per agmina murmur
 785 Miratur; verum ut fessam super ora reduxit 760
 Forte manum et summo maculas in vellere vidit,
 Non leo, non iaculo tantum indignata recepto
 Tigris: agit toto cedentem fervidus arvo
 Praecipitatque retro iuvenem atque in terga supinat,
 790 Dentibus horrendum stridens, geminatque rotatas 765
 Multiplicatque manus. Rapiunt conamina venti,
 Pars cadit in caestus; motu Spartanus acuto
 Mille cavet lapsas circum cava tempora mortes
 Auxilioque pedum, sed non tamen immemor artis
 795 Adversus fugit et fugiens tamen ictibus obstat. 770
 Et iam utrumque labor suspiriaque aegra fatigant.
 Tardius ille premit, nec iam hic obsistere velox,
 Defectique ambo genibus pariterque quierunt.
 Sic ubi longa vagos lassarunt aequora nautas
 800 Et signum de puppe datum, posuere parumper 775
 Bracchia: vix requies, iam vox citat altera remos.
 Ecce iterum inmodice venientem eludit et exit
 Sponte ruens mersusque umeris: effunditur ille
 In caput, adsurgentem alio puer improbus ictu
 805 Perculit eventaque impalluit ipse secundo. 780
 Clamorem Inachidae, quantum non litora, tollunt,
 Non nemora. Illum ab humo conantem ut vidit Adrastus
 Tollentemque manus et non toleranda parantem:
 'Ite, oro, socii, furit, ite, opponite dextras,
 810 Festinate, furit, palmamque et praemia ferte! 785
 Non prius, effracto quam misceat ossa cerebro,

756 ac **PGH** et **BG²SM** || 770 Adversus **P** *Beh. schol.* Aversus **BG²SM** || 772 absistere *codd. edd., corr. Baehrensii* || 775 Ut c *Ad Barthius* | signum d. p. datum **PBSpGHb Leid.** *Dan.* signo d. p. dato **G²M** *edd.* || 776 citat **PcT** ciet **BG²M** || 783 parentem **P**

- Absistet, video, moriturum auferte Lacona.
 Nec mora, prorumpit Tydeus, nec iussa recusat
 Hippomedon; tunc vix ambo conatibus ambas
 815 Restrungunt cohibentque manus ac plurima suadent: 790
 'Vincis, abi; pulchrum vitam donare minori.
 Noster et hic bellique comes.' Nil frangitur heros,
 Ramumque oblatumque manu thoraca repellit
 Vociferans: 'Liceat! non has ego pulvere crasso
 820 Atque cruore genas, meruit quibus iste favorem 795
 Semivir, infodiam mittamque informe sepulcro
 Corpus et Oebalio donem lugere magistro?'
 Dicit; at hunc socii tumidum et vicisse negantem
 Avertunt, contra laudant insignis alumnum
 825 Taygeti longeque minas risere Lacones. 800
 Iamdudum variae laudes et conscia virtus
 Tydea magnanimum stimulis urgentibus angunt.
 Ille quidem et disco bonus et contendere cursu,
 Nec caestu bellare minor, sed corde labores
 830 Ante alios erat uncta pale. Sic otia Martis 805
 Degere et armiferas laxare adsueverat iras
 Ingentes contra ille viros Acheloia circum
 Litora felicesque deo monstrante palaestras.
 Ergo ubi luctandi iuvenes animosa citavit
 835 Gloria, terrificos umeris Aetolus amictus 810
 Exuitur patriumque suem. Levat ardua contra
 Membra Cleonaeae stirpis iactator Agylleus,
 Herculea nec mole minor, sic grandibus alte

797. 'Oebalio — magistro' schol. Theb. VII 21 p. 239 L.

790 prohibentque **BG²** *Behh.* rbcHT || 791 pulchrum **PH**
 pulcrum **G** pulchrum est **BM** *edd.* pulcrū ē **G²** || 794 vulnere
P || 795 quibus ista iuuenta **P** || 798 Dicit **P** *cf.* X 848 XII
 692 *Ach. I* 343 Dixit *ceteri* | adhuc sotii **P** || 802 urgentibus **P**
 urgentibus **BG²SM** || 804 sed cara *Marklandus* || 805 pales
PBSM *schol. cf. Ach. II* 155 || 807 acaeloia **P** || 808 monstrare
P || 811 sue **P** || 813 si grandib. **P** *pr. m.* sic *al. m. suprascr.*

- Insurgens umeris hominem super improbus exit.
 840 Sed non ille rigor patriumque in corpore robur: 815
 Luxuriant artus, effusaque sanguine laxo
 Membra natant; unde haec audax fiducia tantum
 Oenidae superare parem. Quamquam ipse videri
 Exiguus, gravia ossa tamen nodisque lacerti
 845 Difficiles. Numquam hunc animum natura minori 820
 Corpore nec tantas ausa est includere vires.
 Postquam oleo gavisata cutis, petit aequor uterque
 Procursum medium atque hausta vestitur harena.
 Tum madidos artus alterno pulvere siccant,
 850 Collaque demersere umeris et brachia late 825
 Vara tenent. Iam tunc astu deducit in aequum
 Callidus et celsum procurvat Agyllea Tydeus,
 Submissus tergo et genibus vicinus harenae.
 Ille autem, Alpini veluti regina cupressus
 855 Verticis urgenti cervicem inclinat in austro, 830
 Vix sese radice tenens, terraeque propinquat,
 Iamdudum aetherias eadem reditura sub auras:
 Non secus ingentes artus praecelsus Agylleus
 Sponte premit parvumque gemens duplicatur in hostem,
 860 Et iam alterna manus frontemque umerosque latusque
 Collaque pectoraque et vitantia crura lacessit. 836
 Interdumque diu pendent per mutua fulti
 Brachia, nunc saevi digitorum vincula frangunt.
 Non sic ductores gemini gregis horrida tauri
 865 Bella movent; medio coniunx stat candida prato 840
 Victorem expectans, rumpunt obnixa furentes
 Pectora, subdit amor stimulos et vulnera sanat:

820 sq. 'numquam — vires' Prisc. VII 13, 69 p. 347 H.

815 vigor *anon. Heidelb.* || 817 unde P & π inde BM || 826
 Vara P c Lips. B (?) schol. Clara r Vasta Beh. 1 GHTb Dan.
 Curua Beh. 2 π || 830 urgenti P urgentes ceteri | austros codd.,
 corr. *Bachrensius* || 834 hoste P || 835 Et om. P G || 836 nictantia
Burm. Sec. || 842 vulnera suadet F. Leo

- Fulmineo sic dente sues, sic hispida turpes
 Proelia villosis ineunt complexibus ursi.
- 870 Vis eadem Oenidae; nec sole aut pulvere fessa 845
 Membra labant, riget arta cutis durisque laborum
 Castigata toris. Contra non integer ille
 Flatibus alternis aegroque effetus hiatu
 Exiit ingestas fluvio sudoris harenas
- 875 Ac furiam rapta sustentat pectora terra. 850
 Instat agens Tydeus fictumque in colla minatus
 Cruribus subit; coeptis non evaluere potiri
 Frustratae brevitate manus, venit arduus ille
 Desuper oppressumque ingentis mole ruinae
- 880 Condidit. Haut aliter collis scrutator Hiberi 855
 Cum subiit longeque diem vitamque reliquit,
 Si tremuit suspensus ager subitumque fragorem
 Rupta dedit tellus, latet intus monte soluto
 Obrutus, ac penitus fractum obtritumque cadaver
- 885 Indignantem animam propriis non reddidit astris. 860
 Acrior hoc Tydeus, animisque et pectore supra est.
 Nec mora, cum vinclis onerique elapsus iniquo
 Circuit errantem et tergo necopinus inhaeret,
 Mox latus et firmo celer implicat ilia nexu,
- 890 Poplitibus genua inde premens evadere nodos 865
 Nequiquam et lateri dextram insertare parantem
 Improbus, horrendum visu ac mirabile pondus,
 Sustulit. Herculeis pressum sic fama lacertis
 Terrigenam sudasse Libyn, cum fraude reperta
- 895 Raptus in excelsum, nec iam spes ulla cadendi, 870
 Nec licet extrema matrem contingere planta.
 Fit sonus, et laetos attollunt agmina plausus.
 Tunc alte librans inopinum sponte remisit
 Obliquumque dedit, procumbentemque secutus

843 Fulmineo **Pb Dan.** Fulminei **BG²M** || 845 fessi **P** || 851
 fictumque **PBrπ** ictumque **M** || 854 more ruinae *Gronovius* ||
 852 Condidit **P** || 857 Sic **P** || 859 obtritumque **PGTg sec. m.**
 obductumque **BG²SM** || 861 Hac prior **P** || 863 Circumit **PSrc**

- 900 Colla simul dextra, pedibus simul inguina vinxit. 875
 Deficit obsessus soloque pudore repugnat.
 Tandem pectus humi pronamque extensus in alvum
 Sternitur, ac longo maestus post tempore surgit,
 Turpia signata linqvens vestigia terra.
- 905 Palmam autem dextra laevaue nitentia dono 880
 Arma ferens Tydeus: 'Quid si non sanguinis huius
 Partem haut exiguam (scitis) Dircaeus haberet
 Campus, ubi hae nuper Thebarum foedera plagae?'
 Haec simul ostentans quaesitaque praemia laudum
- 910 Dat sociis, sequitur neglectus Agyllea thorax. 885
 Sunt et qui nudo subeant concurrere ferro.
 Iamque aderant instructi armis Epidaurius Agreus
 Et nondum fatis Dircaeus agentibus exul.
 Dux vetat Iasides: 'Manet ingens copia leti,
- 915 O iuvenes! servate animos avidumque furorem 890
 Sanguinis adversi. Tuque o, quem propter avita
 Iugera, dilectas cui desolavimus urbes,
 Ne, precor, ante aciem ius tantum casibus esse
 Fraternalisque sinas (abigant hoc numina!) votis.'
- 920 Sic ait, atque ambos aurata casside ditat. 895
 Tum generum, ne laudis egens, iubet ardua necti
 Tempora Thebarumque ingenti voce citari
 Victorem: dirae recinebant omina Parcae.
 Ipsum etiam proprio certamina festa labore
- 925 Dignari et tumulo supremum hunc addere honorem 900
 Hortantur proceres ac, ne victoria desit
 Una ducum numero, fundat vel Lÿctia cornu
 Tela rogant, tenui vel nubila transeat hasta.
 Obsequitur gaudens, viridique ex aggere in aequum
- 930 Stipatus summis iuvenum descendit; at illi 905

886 *versus in G non extat* || 892 delectas P | desolabimus PS || 894 abiciant P || 896 Tum BSG² Beh. bcHT Dan. Tunc PM *edd.* | generum P genero *ceteri* || 898 Rectorem *Peyraredus* | recinebant PSR retinebant BG²M resecabant G | parrae *Muelle-*
rus || 899 fessa P || 900 tumulis P | honor/// P || 904 acum P

Pone leves portat pharetras et cornua iussus
 Armiger: ingentem iactu transmitters circum
 Eminus et dictae dare vulnera destinat orno.

Quis fluere occultis rerum neget omina causis?

935 Fata patent homini, piget inservare, peritque 910

Venturi praemissa fides: sic omina casum
 Fecimus, et vires hausit Fortuna nocendi.

Campum emensa brevi fatalis ab arbore tacta,
 Horrendum visu, per quas modo fugerat auras,

940 Venit harundo retro versumque a fine tenorem 915

Pertulit, et notae iuxta ruit ora pharetrae.

Multa duces errore serunt: hi nubila et altos

Occurrisse notos, adversi roboris ictu

Tela repulsa alii. Penitus latet exitus ingens

945 Monstratumque nefas: uni remeabile bellum 920

Et tristes domino spondebat harundo recursus.

911 praemissa PH *Heinsius* promissa BG²SM | omnia PTL |
 sic omina cassa *coni. Muellerus* || 912 hausit PSGH auxit
 BG²M || 913 emissa P || 918 adversi PG adverso BM averso π ||
 920 Monstratumque (nefas!) uni *Marklandus distinguendum*
censebat || STATII POETAE THEBAID. LIB. VI. EXPLICIT. |
 INCIPIT EIVSDEM. LIBER. VII. P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER VII.

Atque ea cunctantes Tyrii primordia belli
Iuppiter haut aequo respexit corde Pelasgos,
Concussitque caput, motu quo celsa laborant
Sidera proclamatque adici cervicibus Atlans. 5
Tunc ita velocem Tegees adfatur alumnum:
'I, medium rapido Borean inlabere saltu
Bistonias, puer, usque domos axemque nivosi
Sideris, Oceano vetitum qua Parrhasis ignem
Nubibus hibernis et nostro pascitur imbri.
Atque ibi seu posita respirat cuspide Mavors 10
(Quamquam invisata quies), seu, quod reor, arma tubasque
Insatiatus avet caraeque in sanguine gentis
Luxuriat: prope re monitus iramque parentis
Ede, nihil parcens. Nempe olim accendere iussus
Inachias acies atque omne, quod Isthmius umbo 15
Distinet et raucae circumtonat ira Maleae:

9. 'Nubibus — imbri' Priscian. VII 62 p. 339, 2 H.

4 athlans PG² atla^h/s B atlas GH || 6 Borean praelabere
Heinsius || 7 puer P super ceteri || 12 avet Schraderus habet
codd. obit vel abit Bachrensus || 14 namque S | accedere PH ||
16 Destinet Pp Beh. c (corr. ex Festinet) B (e priore in i corr.)
Detinet GH

Illi vix muros limenque egressa iuventus
 Sacra colunt; credas bello rediisse, tot instant
 Plausibus, offensique sedent ad iusta sepulcri.
 Hicne tuus, Gradive, furor? sonat orbe recusso 20
 Discus et Oebalii coeunt in proelia caestus.
 At si ipsi rabies ferrique insana voluptas
 Qua tumet, inmeritas cineri dabit impius urbes
 Ferrum ignemque ferens, implorantesque Tonantem
 Sternet humi populos miserumque exhauriet orbem. 25
 Nunc lenis belli nostraque remittitur ira.
 Quod ni praecipitat pugnas dictoque iubentis
 Ocius impingit Tyriis Danaa agmina muris
 (Nil equidem crudele minor), sit mite bonumque
 Numen, et effreni laxentur in otia mores, 30
 Reddat equos ensemque mihi, nec sanguinis ultra
 Ius erit: aspiciam terras pacemque iubebo
 Omnibus; Ogygio sat erit Tritonia bello.'

Dixerat; at Thracum Cyllenius arva subibat;
 Atque illum Arctoeae labentem cardine portae 35
 Tempestas aeterna plagae praetentaque caelo
 Agmina nimborum primique Aquilonis hiatus
 In diversa ferunt: crepat aurea grandine multa
 Palla, nec Arcadii bene protegit umbra galeri.
 Hic steriles delubra notat Mavortia silvas 40
 (Horrescitque tuens), ubi mille furoribus illi
 Cingitur averso domus inmansueta sub Haemo.
 Ferrea compago laterum, ferro apta teruntur
 Limina, ferratis incumbunt tecta columnis.
 Laeditur adversum Phoebi iubar, ipsaque sedem 45

17 Illic *Peyraredus* || 19 effusique *idem* || 23 iā meritas P || 26 remittitur (*ead. m. or suprascr.*) P || 27 ni PGT nisi BM ||

29 minor P moror *Bachrensius* || 30 versus in B iterum in summo margine legitur || 34 at G² *Beh. Menkies coll. Verg. Aen. III 259 XI 595. 709 et PBM* | arma P || 42 Fingitur G² | averso PBG²S pr. m. c *Beh.* adverso S sec. m. M || 43 apta P arta vel arcta ceteri

Lux timet, et durus contristat sidera fulgor.
 Digna loco statio: primis salit Impetus amens
 E foribus caecumque Nefas Iraeque rubentes
 Exanguisque Metus, occultisque ensibus astant
 Insidiae geminumque tenens Discordia ferrum. 50
 Innumeris strepit aula Minis, tristissima Virtus
 Stat medio, laetusque Furor vultuque cruento
 Mors armata sedet; bellorum solus in aris
 Sanguis et incensis qui raptus ab urbibus ignis.
 Terrarum exuviae circum et fastigia templi 55
 Captae insignibant gentes, caelataque ferro
 Fragmina portarum bellatricesque carinae,
 Et vacui currus protritaque curribus ora,
 Paene etiam gemitus: adeo vis omnis et omne
 Vulnus. Ubique ipsum, sed non usquam ore remisso 60
 Cernere erat: talem divina Mulciber arte
 Ediderat; nondum radiis monstratus adulter
 Foeda catenato luerat conubia lecto.

Quaerere templorum regem vix coeperat ales
 Maenalius, tremit ecce solum et mugire refractis 65
 Corniger Hebrus aquis; tunc quod pecus utile bello
 Vallem infestabat, trepidas spumare per herbas,
 Signa adventantis, clausaeque adamante perenni
 Dissiluere fores. Hyrcano in sanguine pulcher
 Ipse subit curru, diraque aspergine latos 70
 Mutat agros, spolia a tergo flentesque catervae:
 Dant silvae nixque alta locum; regit atra iugales
 Sanguinea Bellona manu longaue fatigat
 Cuspide. Deriguit visu Cyllenia proles
 Submititque genas: ipsi reverentia patri, 75
 Si prope sit, dematque minas nec talia mandet.
 'Quod Iovis imperium, magno quid ab aethere portas?'

46 dirus **M** || 56 insignabant **P** *pr. m., al. corr.* || 59 Pone
 aciem genitus *R. Ungerus* | vis omnis ad omne *vel* aderat vis
 omnis et omne *Barthius* || 65 mugibere **P** mugibat **S** *sec. m.* ||
 66 bello **P** bellis *ceteri* || 70 laetos *Barthius* || 77 magnoque et ab **P**

Occupat Armipotens 'neque enim hunc, germane, sub axem
Sponte venis hiemesque meas, cui roscida iuxta
Maenala et aestivi clementior aura Lycaei.' 80

Ille refert consulta patris. Nec longa moratus,
Sicut anhelabant, iuncto sudore volantes
Mars impellit equos, resides in proelia Graios
Ipse etiam indignans. Vidit pater altus et irae
Iam levior tardo flectebat pondere vultum. 85

Ut si quando ruit debellatasque relinquit
Eurus aquas, pax ipsa tumet pontumque iacentem
Exanimis iam volvit hiems: nondum arma quiescunt
Omnia, nec toto respirant pectore nautae.

Finierat pugnas honor exsequialis inermes, 90
Necdum aberant coetus, cunctisque silentibus heros

Vina solo fundens cinerem placabat Adrastus
Archemori: 'Da, parve, tuum trieteride multa
Instaurare diem, nec saucius Arcadas aras
Malit adire Pelops Eleaque pulset eburna 95

Templa manu, nec Castaliis altaribus anguis,
Nec sua pinigero magis adnatet umbra Lechaeo.
Nos te lugenti, puer, infitiamur Averno,
Maestaque perpetuis sollemnia iungimus astris,
Nunc festina cohors. At si Boeotia ferro 100

Vertere tecta dabis, magnis tunc dignior aris,
Tunc deus, Inachias nec tantum culta per urbes
Numina, captivis etiam iurabere Thebis.'

Dux ea pro cunctis, eadem sibi quisque vovebat.

Iam pronis Gradivus equis Ephyraea premebat 105
Litora, qua summas caput Acrocorinthus in auras
Tollit et alterna geminum mare protegit umbra.

103. 'captivis — Thebis' Priscian. XI 27 p. 566, 5 H.

83 resides **P** residesque *ceteri* || 84 irae *Peyraredus* ira *codd.* ||
86 relinquit **PSGTL** reliquit **BG²M** || 88 quiescunt **P** *marg.* ca-
rinis *ceteri* || 91 aberant questus *Peyraredus* || 92 pacabat **P** || 98
legendum *Lachmannus* || 99 aris *Behh.* **H** *Dan.*

Inde unum dira comitum de plebe Pavorem
 Quadripedes anteire iubet: non alter anhelos
 Insinuare metus animoque avertere vires 110
 Aptior; innumerae monstro vocesque manusque
 Et facies quamcumque velit; bonus omnia credi
 Auctor et horrificis lymphare incursibus urbes.
 Si geminos soles ruituraque suadeat astra,
 Aut nutare solum aut veteres descendere silvas, 115
 A miseri vidisse putant. Tunc acre novabat
 Ingenium: falso Nemeaeum pulvere campum
 Erigit; attoniti tenebrosam a vertice nubem
 Respexere duces; falso clamore tumultum
 Auget, et arma virum pulsusque imitatur equorum, 120
 Terribilemque vagas ululatum spargit in auras.
 Exsiluere animi, dubiumque in murmure vulgus
 Pendet: 'Ubi iste fragor? ni fallimur aure. Sed unde
 Pulvereo stant astra globo? num Ismenius ultro
 Miles? Ita est: veniunt. Tanta autem audacia Thebis? 125
 An dubitent? agedum inferias et busta colamus.'
 Haec Pavor attonitis; variosque per agmina vultus
 Induitur, nunc Pisaeis e milibus unus,
 Nunc Pylus, nunc ore Lacon, hostesque propinquos
 Adiurat turmasque metu consternat inani. 130
 Nil falsum trepidis. Ut vero amentibus ipse
 Incidit et sacrae circum fastigia vallis

130. 'Adiurat — inani' Eutyck. art. II 10 p. 479, 27 K.

109 Quadripedes **PB** Quadripedes **G²** Quadrupedus **SM** cf.
IV 812 || 110 animoque avertere vires **PGR** *Prag. 2 Heinsius*
ex libris animumque avertere veris **BG²M** advertere veris **S** ||
 112 quamcumque velit **P** quacumq. velit **B** quascumque velit
R quaecumque velit **G** quaecumque libet **G²SM** quantumque
 libet *Heinsius* || 116 putant **PHT** putent **BG²SM** | iuvabat
Menkius || 118 a om. **P** || 122 Exiliere **PpGH** Exsiluere animis
Barthius | murmura *Heinsius* || 123 et unde **P** sed inde **B m.**
pr., al. corr. || 125 tantam **P** tanta est autem **S** tanta estne
 audacia **GT** *edd. vett.*

Turbine praevectus rapido ter sustulit hastam,
 Ter concussit equos, clipeum ter pectore plausit:
 Arma, arma (insani!) sua quisque ignotaque nullo 135
 More rapit, mutant galeas alienaque cogunt
 Ad iuga cornipedes; ferus omni in pectore saevit
 Mortis amor caedisque, nihil flagrantibus obstat:
 Praecipitant redimuntque moras. Sic litora vento
 Incipiente fremunt, fugitur cum portus; ubique 140
 Vela fluunt, laxi iactantur ubique rudentes;
 Iamque natant remi, natat omnis in aequore summo
 Ancora, iam dulcis medii de gurgite ponti
 Respicitur tellus comitesque a puppe relictæ.

Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes 145
 Bacchus iter; gemuit Tyriam conversus ad urbem,
 Altricemque domum et patrios reminiscitur ignes,
 Purpureum tristi turbatus pectore vultum:
 Non crines, non sarta loco, dextramque reliquit
 Thyrsus, et intactae ceciderunt cornibus uvæ. 150
 Ergo ut erat lacrimis lapsoque inhonorus amictu
 Ante Iovem (et tunc forte polum secretus habebat)
 Constitit, haut umquam facie conspectus in illa
 (Nec causae latuere patrem), supplexque profatur:
 'Excindisne tuas, divum sator optime, Thebas? 155
 Saeva adeo coniunx? nec te telluris amatae
 Deceptique laris miseret cinerumque meorum?
 Esto, olim invitum iaculatus nubibus ignem,
 Credimus: en iterum atra refers incendia terris,
 Nec Styge iurata, nec paelicis arte rogatus. 160
 Quis modus? an nobis pater iratusque bonusque
 Fulmen habes? Sed non Danaeia limina talis

148. 'Purpureum — vultum' schol. Theb. VII 222 p. 249
 L. — 151. 'lapsoque — amictu' schol. ib.

135 *Interpunctionem corr. Sandstroemius* || 152 *polus Baehrensii* || 158 *Es tu olim Baehrensii* | *iaculatus PB G Beh. Dan. iaculatum cTH Paris. 8053 iaculatu// G² iaculatum e nubibus Barthius* || 159 *en iterata idem*

Parrhasiumque nemus Ledaeasque ibis Amyclas.
 Scilicet e cunctis ego neglectissima natis
 Progenies? ego nempe tamen, qui dulce ferenti 165
 Pondus eram, cui tu dignatus limina vitae
 Praereptumque uterum et maternos reddere menses.
 Adde, quod imbellis rarisque exercita castris
 Turba meas acies, mea tantum proelia norunt,
 Nectere fronde comas et ad inspirata rotari 170
 Buxa: timent thyrsos nuptarum et proelia matrum.
 Unde tubas Martemque pati, qui fervidus ecce
 Quanta parat? quid si ille tuos Curetas in arma
 Ducat et innocuis iubeat decernere peltis?
 Quin etiam invisos (sic hostis defuit?) Argos 175
 Elicis! O ipsis, genitor, graviora periclis
 Iussa: novercales luimus ditare Mycenae!
 Cedo equidem. Quo sacra tamen ritusque peremptae
 Gentis et, in tumulos si quid male feta reliquit
 Mater, abire iubes? Thracen silvasque Lycurgi? 180
 Anne triumphatos fugiam captivus ad Indos?
 Da sedem profugo! Potuit Latonia frater
 Saxa (nec invidio) defigere Delon et imis
 Commendare fretis; cara submovit ab arce
 Hostiles Tritonis aquas; vidi ipse potentem 185
 Gentibus Eois Epaphum dare iura, nec ullas
 Cyllene secreta tubas Minoiave curat
 Ida: quid heu tantum nostris offenderis aris?
 Hic tibi (quando minor iam nostra potentia) noctes
 Herculeae placitusque vagae Nycteidis ardor, 190
 Hic Tyrium genus et nostro felicior igne
 Taurus: Agenoreos saltem tutare nepotes?

165 ferentis P || 167 Praereptumque iter et *codd. edd.*,
corr. Barthius || 172 qui Pc quin *ceteri* | fervidus iste *Barthius* ||
 177 luimus P ruimus *ceteri* ruimur *Barthius* || 179 *Interpunctio-*
nem corr. Sandstroemius | in tumulo *Naukius* || 183 unis PS ||
 187 Cyllenes *Beh. c Heinsius e codd.* | minoiave PBG²Sc *Behh.*
 HT minoiave M *edd.* || 189 noctis P

Invidiam risit pater, et iam poplite flexum
 Sternentemque manus tranquillus ad oscula tollit
 Inque vicem placida orsa refert: 'Non coniugis ista 195
 Consiliis, ut rere, puer, nec saeva roganti
 Sic expostus ego: inmoto deducimur orbe
 Fatorum; veteres seraeque in proelia causae.
 Nam cui tanta quies irarum aut sanguinis usus
 Parcior humani? Videt axis et ista per aevum 200
 Mecum aeterna domus, quotiens iam torta reponam
 Fulmina, quam rarus terris hic imperet ignis.
 Quin etiam invitus magna ulciscendaque passis
 Aut Lapithas Marti, aut veterem Calydonā Dianae
 Expugnare dedi; meaque est iactura pigetque 205
 Tot mutare animas, tot reddere corpora vitae.
 Labdacios vero Pelopisque a stirpe nepotes
 Tardum abolere mihi; scis ipse (ut crimina mittam
 Dorica), quam promptae superos incessere Thebae;
 Te quoque — sed, quoniam vetus excidit ira, silebo. 210
 Non tamen aut patrio respersus sanguine Pentheus,
 Aut matrem scelerasse toris et crimine fratres
 Progenuisse reus, lacero tua lustra replevit
 Funere: ubi hi fletus? ubi tunc ars tanta precandi?
 Ast ego non proprio diros impendo dolori 215
 Oedipodionidas: rogat hoc tellusque polusque
 Et pietas et laesa fides naturaque, et ipsi
 Eumenidum mores. Sed tu super urbe moveri
 Parce tua: non hoc statui sub tempore rebus
 Occasum Aoniis, veniet suspectior aetas 220
 Ultioresque alii: nunc regia Iuno queretur.
 His ille auditis mentemque habitumque recepit.
 Ut cum sole malo tristisque rosaria pendent

194 Tendentemque Kochius || 201 iam certa Marklandus ||
 205 mea (om. que) PBG²ScG m. sec. HT || 206 corpora reddere
 BG²c Beh. H || 208 adolere P || 212 et Baehrensium aut codd. ||
 213 reus P pr. m. reos P m. sec. || 214 hi fletus P is fletus T
 hi om. ceteri || 223 rosalia P | pendent P pallent ceteri

Usta Noto, si clara dies Zephyrique refecit
 Aura polum, redit omnis honos, emissaque lucent 225
 Germina et informes ornat sua gloria virgas.

Nuntius attonitas iamdudum Eteoclis ad aures
 Explorata ferens longo docet agmine Graios
 Ire duces, nec iam Aoniis procul afore campis;
 Quacumque ingressi, tremere ac miserescere cunctos 230
 Thebarum; qui stirpe, refert, qui nomine et armis.
 Ille metum condens audire exposcit et odit
 Narrantem: hic socios dictis stimulare suasque
 Metiri decernit opes. Exciverat omnem
 Aoniam Euboeamque et Phocidos arva propinque 235
 Mars: ita dulce Iovi; longe fugit ordine velox
 Tessera: propellunt acies, seseque sub armis
 Ostentant; subeunt campo, qui proximus urbi
 Damnatus bellis patet expectatque furores.
 Nondum hostes contra, trepido tamen agmine matres 240
 Conscendunt muros, inde arma nitentia natis
 Et formidandos monstrant sub casside patres.

Turre procul sola nondum concessa videri
 Antigone populis teneras defenditur atra
 Veste genas; iuxtaque comes, quo Laius ibat 245
 Armigero; tunc virgo senem regina veretur.
 Quae sic orsa prior: 'Spesne obstatura Pelasgis
 Haec vexilla, pater? Pelopis descendere tantas
 Audimus gentes: dic, o precor, extera regum

238 sq. 'subeunt — furores' schol. Lucan. I 249 p. 43 W.

229 affore B || 230 (Quacumque ingressus) *Peyraredus* || 233
 hic P Gronov. hinc ceteri his B m. pr. | socios dictis PpGTL
 dictis socios BG²SM || 236 longe P longo ceteri | fuit rδ unde
 Bentleyius coni. fluit || 239 belli Koestlinus || 240 hostes P hostis
 ceteri | contra BpGR Colb. Paris. 8053 L confa P in ras. circa
 G²SM || 243 sqq. 'Similis est oeconomia dramatis Euripidei in
 Phoeniss. v. 88 sqq., ubi similiter senex paedagogus totum Achivorum
 exercitum Antigoniae recenset.' Menkius || 248 totas P,
 ead. m. supraser. † tantas, quod recepi, totas ceteri

Agmina; nam video, quae noster signa Menoeceus, 250
 Quae noster regat arma Creon, quam celsus aena
 Sphinge per ingentes Homoloidas exeat Haemon.⁷
 Sic rudis Antigone, senior cui talia Phorbas:
 'Mille sagittiferos gelidae de colle Tanagrae
 Promovet ecce Dryas; hic, cui nivea arma tridentem 255
 Atque auro rude fulmen habent, Orionis alti
 Non falsus virtute nepos: procul, oro, paternum
 Omen et innuptae procul excidat ira Dianae.
 Iungunt se castris regisque in nomen adoptant
 Ocalea Medeonque et confertissima lucis 260
 Nisa Dionaeisque avibus circumsona Thisbe.
 Proximus Eurymedon, qui pastoralia Fauni
 Arma patris pinuque iubas imitatur equinas,
 Terribilis silvis: reor et Mavorte cruento
 Talis erit. Dites pecorum comitantur Erythrae, 265
 Qui Scolon densamque iugis Eteonon iniquis,
 Qui breve litus Hyles Atalanteamque superbi
 Schoenon habent notique colunt vestigia campi;
 Fraxineas Macetum vibrant de more sarisas
 Saevaque difficiles excludere vulnera peltas. 270
 Ecce autem clamore ruunt Neptunia plebes
 Onchesti, quos pinigeris Mycalesos in agris

254. 'Mille — Tanagrae' schol. Theb. IX 745 p. 332 L.
 — 262 sq. 'Proximus — patris' schol. Theb. XI 32 p. 376 L.

251 regat P gerat BG²SM rogat G || 255 tridenti P || 256
 habet P || 258 procul PG vetus ceteri || 260 Cf. Hom. Il. II
 496 sqq. | Oeclaliae P pr. m. Oebalidae P sec. m. Ocaleae B
 edd. Ocalee G² Ocaloe S Ocalea H Ocalea scripsi coll. Hom.
 Il. II 501 | consertissima G²H Colb. L || 261 Nisa BcH Schra-
 derus ex Hom. l. c. 508 Nysa PM || 262 qui Pc cui BG³SM ||
 263 pinuque PHg cum ras. Leid. pinusque BG²SM || 267 atalan-
 teamque PG Beh. 2 atalantemq. B athlanteamque H atalan-
 temq; G² atalantaeumque M edd. || 269 macetum vibrant PG
 vibrant macetum BM macedum G²p Behh. cTH || 271 pubes B
 Dan. plebes (suprascr. pubes) c Colb.

Palladiusque Melas Hecataeaeque gurgite nutrit
 Gargaphie, quorumque novis Haliartos aristis
 Invidet et nimia sata laeta supervenit herba. 275
 Tela rudes trunci, galeae vacua ora leonum,
 Arborei dant scuta sinus. Hos regis egenos
 Amphion en noster agit (cognoscere pronum,
 Virgo), lyra galeam tauroque insignis avito.
 Macte animo iuvenis, medios parat ire per enses 280
 Nudaque pro caris opponere pectora muris.
 Vos etiam nostris, Heliconia turba, venitis
 Addere rebus opem; tuque, o Permesse, canoris
 Et felix Olmie, vadis armastis alumnos
 Bellorum resides. Patriis concentibus audis 285
 Exultare gregem, quales, cum pallida cedit
 Bruma, reudentem deducunt Strymona cygni.
 Ite alacres, numquam vestri morientur honores,
 Bellaque perpetuo memorabant carmine Musae.
 Dixerat, et paulum virgo interfata loquenti: 290
 'Illi autem, quanam iunguntur origine fratres?
 Sic certe paria arma viris, sic exit in auras
 Cassidis aequus apex; utinam haec concordia nostris!
 Cui senior ridens: 'Non prima errore videndi
 Falleris, Antigone: multi hos (nam decipit aetas) 295
 Dixerunt fratres. Pater est natusque, sed aevi
 Confudere modos: puerum Lapithaona nymphe

296 sq. 'Pater — modos' schol. Theb. XI 35 p. 376 L.

274 Gargaphile P Gargaphe B Carcaphe G³ || 275 nivea
 P || 279 lyra////galeam B lyram galeam P lyram galea G²SGH
 Beh. 1 Coll. T liram in galea c Beh. 2 || 283 permense P
 Termesse Barthius || 284 hormie PBG²ScL ormie GTp ormige
 Beh. 1 H herine Beh. 2 Olmie restit. Gronovius. De Olmio
 (Ὀλμειός) cf. Bursiani geogr. graec. I 233 | armastis P armatis
 ceteri || 287 diducunt Schraderus || 290 loquenti P docenti ceteri
 docentē G² loquentem Barthius || vv. 296—383 in B exciderunt ||
 296 aevo P || 297 laphi thaona vel lapithaona PSGpc Paris.
 8053 Hg Leid. lapythaona G² laphitona T Lapithonia edd.

Dircetis expertem thalami crudumque maritis
 Ignibus ante diem cupido violavit amore
 Improba conubii; nec longum, et pulcher Alatreus 300
 Editus, ac primae genitorem in flore iuventae
 Consequitur traxitque notas et miscuit annos.
 Et nunc sic fratres mentito nomine gaudent,
 Plus pater; hunc olim iuvat et ventura senectus.
 Tercentum genitor totidemque in proelia natus 305
 Exercent equites: hi deseruisse feruntur
 Exilem Glisanta Coroniamque, feracem
 Messe Coroniam, Baccho Glisanta colentes.
 Sed potius celsos umbrantem hunc aspice late
 Hypsea quadriugos, clipei septemplice tauro 310
 Laeva, ter insuto servantur pectora ferro,
 Pectora: nam tergo numquam metus. Hasta vetustum
 Silvarum decus, emissae cui pervia semper
 Armaque corporaque et numquam manus inrita voti.
 Asopos genuisse datur, dignusque videri 315
 Tunc pater, abreptis cum torrentissimus exit
 Pontibus, aut natae tumidus cum virginis ultor
 Flumina concussit generum indignata Tonantem.
 Namque ferunt raptam patriis Aeginan ab undis
 Amplexu latuisse Iovis: furit annis et astris 320

311. 'triplici servantur pectora ferro' Serv. ad Aen. VII
 633. — 319. 'Namque — undis' Priscian. VII 5 p. 287, 16 H.

*Contradixit sibi Staius, nam infra XI 32 sqq. patrem Alatri
 Eurymedonta appellat. | nymphae P nimphe g nympa plurimi*
 298 Dercetis *codd. Heinsii R. Ungerus* Decretis *Dan.* Dirceos *p* |
 exsortem *Baehrensii* | mariti **PG²Sgc** || 304 una olim iuuat even-
 tura *Barthius* || 307 clisant// (a *supra lin. al. m. add.*) **P** clisanta
Dan. | coroniamque **PG²S** || 308 coroniam **PG²S** choroniam
Beh. | clisanta **P** || 311 triplici *Serv.* | servantur **P** *Serv.* ser-
 vantem **G²M** servant **SGp cgr** *Leid.* | pectora **P** *Serv. Prag. 2*
 (*al. m. add. igēcia*) ingentia **G²SM** nitentia **G** || 312 nusquam
Heinsius || 314 corporaque **Pp** pectoraque **G²SM** || 316 abreptis
PG²SGH *Beh. 1 Dan.* arreptis *Beh. 2* abruptis **M**

Infensus bellare parat (nondum ista licebant
 Nec superis); stetit audaces effusus in iras,
 Conseruitque manum, nec quem imploraret habebat,
 Donec vix tonitru submotus et igne trisulco
 Cessit. Adhuc ripis animosus gurgis anhelis 325
 Fulmineum cinerem magnaëque insignia poenae
 Gaudet et Aetnaeos in caelum efflare vapores.
 Talem Cadmeo mirabimur Hypsea campo,
 Si modo placabit felix Aegina Tonantem.
 Ducit Itonaeos et Alalcomenaea Minervae 330
 Agmina, quos Midea, quos uvida suggerit Arne,
 Aulida qui Graeamque serunt viridesque Plataeas,
 Et sulco Peteona domant refluumque meatu
 Euripum, qua noster, habent, teque ultima tractu
 Anthedon, ubi gramineo de litore Glaucus 335
 Poscentes inrupit aquas, iam crine genisque
 Caerulus, et mixtos expavit ab inguine pisces.
 Glandibus et torta zephyros incidere funda
 Cura: Cydoneas anteibunt gaesa sagittas.
 Tu quoque praeclarum forma, Cephise, dedisses 340
 Narcissum, sed Thespiacis iam pallet in agris
 Trux puer; orbata florem, pater, adluis unda.
 Quis tibi Phoebeas acies veteremque revolvat

330 sq. 'Ducit — agmina' schol. Theb. II 721 p. 80 L.

323 manus m *edd.* || 324 vix P p c G g vi G² S M | tonitru P p G g T
 tonitrus G² S M tonitrum c || 329 placabit P placavit *ceteri* ||
 330 alcomenia P alcomaena S H || 331 medon P mide et G² S M
 medie et *Leid.* nude et p *Beh.* 2 mide (et om.) *Prag.* 2 Midea
 corr. *Duebnerus* | vivida P humida vel umida G² S M uvida
 • corr. *Heinsius* e *codd.* cf. *Hom. Il. II* 507 || 332 creanque P
 graiamque *Beh.* || 333 refluuntque P || 334 qua noster, *al. m.*
suprascr. o glauce P | habent P habet *Dan.* hab^{it} (it *al. m.*
add.) abit G² S M ibit G || 336 inrupit P L || 337 pristes *Gro-*
novius || 338 incedere P || 339 cęsa P S || 340 formae *D. Heinsius*
 L || 342 oblata P ornata G | adluis (*ead. m. in alluis corr.*) P
 alluit G² S M abluit G T p alluet c || 343 sqq. Cf. *Hom. Il. II*
 517 sqq.

Phocida? qui Panopen, qui Daulida, qui Cyparisson,
 Et valles, Lebadea, tuas et Hyampolin acri 345
 Subnixam scopulo, vel qui Parnason utrumque
 Aut Cirrham tauris Anemoriamque supinant
 Coryciumque nemus, propellentemque Lilaeam
 Cephisi glaciale caput, quo suetus anhelam
 Ferre sitim Python amnemque avertere ponto? 350
 Omnibus immixtas cono super aspice laurus
 Armaque vel Tityon vel Delon habentia, vel quas
 Hic deus innumeras laxavit caede pharetras.
 Iphitus asper agit, genitor cui nuper ademptus
 Naubolus Hipposides, tuus, o mitissime Lai, 355
 Hospes; adhuc currus securaque lora tenebam,
 Cum tua subter equos iacuit convulsa cruentis
 Ictibus, o utinam nostro cum sanguine, cervix!
 Dicenti maduere genae, vultumque per omnem
 Pallor iit, vocisque repens singultus apertum 360
 Intercepit iter; refovet frigentis amicum
 Pectus alumna senis; redit atque exile profatur:
 'O mihi sollicitum decus ac suprema voluptas,
 Antigone! seras tibi demoror improbus umbras,
 Fors eadem scelera et caedes visurus avitas, 365
 Donec te thalamis habilem integramque resignem:
 Hoc satis, et fessum vita dimittite, Parcae.
 Sed dum labor iners, quanti (nunc ecce reviso)
 Transabiere duces: Clonin atque in terga comantes

349 sq. 'Cephisi — ponto' schol. Oxon. ad Claudian. in
 Rufin. 1 praef. v. 10 p. 1010 Burm. — 369 sq. 'non ego in t.
 c. Abantiadas' Serv. ad Aen. II 391.

344 quis P. quis D. quis SGHp *Beh.* 2 | phanopen P || 348
 litecim P liceam G || 351 intextas *Bentleius* || 353 innumeras
 PG²S (*in ras.*) cg *Beh. Dan.* innumera M | lassavit PT || 354
 asper PGHT acer G²SM || 356 tenebam P tenebat *ceteri* || 359
 Dicenti P Dicentis G²SM || 361 fringentis P || 362 exinde pro-
 fatur *Bentleius* || 369 clonin PSc *Beh.* 1 clomin G²g *Beh.* 2
 clonium M *edd.* | conantis P

Non ego Abantiadas, non te, saxosa Caryste, 370
 Non humiles Aegas altumque Capherea dixi.
 Et iam acies obtusa negat, cunctique resistunt,
 Et tuus armatis iubet ecce silentia frater.'

Vix ea turre senex, cum rector ab aggere coepit:
 'Magnanimi reges, quibus haut parere recusem 375
 Ductor et ipse meas miles defendere Thebas,
 Non ego vos stimulare parem (nam liber in arma
 Impetus, et meritas ultro iurastis in iras),
 Nec laudare satis dignasque rependere grates
 Sufficiam (referent superi vestraeque subacto 380
 Hoste manus): urbem socia de gente subistis
 Tutari, quam non aliis populator ab oris
 Belliger externave satus tellure, sed hostis
 Indigena adsultat, cui castra adversa regenti
 Hic pater, hic genetrix, hic iunctae stirpe sorores, 385
 Hic erat et frater. Cerne en ubicumque nefandus
 Excidium moliris avis: venere volentes
 Aoniae populi, nec sum tibi, saeve, relictus.
 Quid velit ista cohors, et te sentire decebat:
 Reddere regna vetant.' Sic fatus, et omnia rite 390
 Disponit, qui bella gerant, qui moenia servant,
 Quas in fronte manus, medio quas robore sistat.
 Perspicuas sic luce fores et virgea pastor
 Claustra levat, dum terra recens; iubet ordine primo
 Ire duces, media stipantur plebe maritae; 395
 Ipse levat gravidas et humum tractura parentum
 Ubera, succiduasque apportat matribus agnas.

Interea Danai noctemque diemque sub armis,
 Noctem iterum rursusque diem (sic ira ferebat)

370. 'Non ego Abantiadas' schol. Theb. IX 758 p. 332 L.

372 cuneique *Heinsius* || 374 rector **PGTL** ductor **G²SM** || 390
 Sic fatur, et *Barthius*, sed cf. X 271 XII 773 *Verg. Aen. II*
 391. 544 || 392 corpore *Barthius* || 393 Perspicua *Baehrensium* || 394
 primo **PH** primos **BM** || 396 validas **P** | tractura **PBH** tactura **G²SM**

Ingeminant: contempta quies, vix aut sopor illis 400
 Aut epulae fecere moram; properatur in hostem
 More fugae. Nec monstra tenent, quae plurima nectit
 Prodigiale canens certi fors praevia fati.
 Quippe ferunt diros monitus volucresque feraeque
 Sideraque aversique suis decursibus amnes, 405
 Infestumque tonat pater et mala fulgura lucent;
 Terrificaeque adytis voces clausaeque deorum
 Sponte fores; nunc sanguineus nunc saxeus imber,
 Et subiti Manes flentumque occursus avorum.
 Tunc et Apollineae tacuere oracula Cirrhæ, 410
 Et non adsuetis pernox ululavit Eleusin
 Mensibus, et templis Sparte praesaga reclusis
 Vidit Amyclaeos (facinus!) concurrere fratres.
 Arcades insanas latrare Lycaonis umbras
 Nocte ferunt tacita, saevo decurrere campo 415
 Oenomaum sua Pisa refert; Acheloon utroque
 Deformem cornu vagus infamabat Acarnan.
 Perseos effigiem maestam exorantque Mycenæ
 Confusum Iunonis ebur; mugire potentem
 Inachon agricolae, gemini maris incola narrat 420
 Thebanum toto planxisse Palaemona ponto.
 Haec audit Pelopea phalanx, sed bellicus ardor
 Consiliis obstat divum prohibetque timeri.
 Iam ripas, Asope, tuas Boeotaque ventum
 Flumina; non ausae transmitters protinus alae 425
 Hostilem fluvium; forte et trepidantibus ingens
 Descendebat agris, animos sive imbrifer arcus,
 Seu montana dedit nubes, seu fluminis illa
 Mens fuit obiectusque vado pater arma vetabat.

404 serunt *Wakefieldus* | volucres ^{al.m.q.} F phereq. P || 412 parte
 praesagarereclusis P || 414 Archades T Archad^os G² (*m. sec.*
corr.) Arcados P B S M || 418 memorantque *Bentleius* || 420 accola
Schraderus || 424 boeotaque B S G H p *Beh.* boetiaq. P || 428 tabes,
 seu numinis *Marklandus*

Tunc ferus Hippomedon magno cum fragmine ripae 430
 Cunctantem deiecit equum, ducibusque relictis
 Gurgite de medio frenis suspensus et armis
 'Ite viri' clamat, 'sic vos in moenia primus
 Ducere, sic clusas voveo perfringere Thebas.'
 Praecipitant cuncti fluvio puduitque secutos. 435

Ac velut ignotum si quando armenta per amnem
 Pastor agit, stat triste pecus, procul altera tellus
 Omnibus et late medius timor: ast ubi ductor
 Taurus init fecitque vadum, tunc mollior unda,
 Tunc faciles saltus, visaeque accedere ripae. 440

Haut procul inde iugum tutisque accommoda castris
 Arva notant, unde urbem etiam turresque videre
 Sidonias; placuit sedes fidique receptus,
 Colle per excelsum patulo, quem subter aperto
 Arva sinu, nullisque aliis a montibus instant 445
 Despectus; nec longa labor munimina durus
 Addidit: ipsa loco mirum natura favebat.

In vallum elatae rupes devexaque fossis
 Aequa et fortuito ductae quater aggere pinnae;
 Cetera dant ipsi, donec sol montibus omnis 450
 Erepsit rebusque dedit sopor otia fessis.

Quis queat attonitas dictis ostendere Thebas?
 Urbem in conspectu belli suprema parantis
 Territat insomnem nox atra diemque minatur.
 Discurrunt muris; nil saeptum horrore sub illo, 455
 Nil fidum satis, invalidaeque Amphionis arces.
 Rumor ubique alius, pluresque adnuntiat hostes
 Maioresque timor; spectant tentoria contra

434 clusas **P** clausas *ceteri* | moneo **p** *Barthius* || 438 tumor *Muellerus* || 439 fecitque viam *Barthius* || 442 videre **S** *Beh.* videri **PB** videre est *edd. vett.* viderent **c** *Barthius* || 445 nullisque **P** nullique *ceteri* | obstant **m** *edd.* || 446 Dispectus **PB** || 451 Derepsit *Heinsius* || 453 parantis **P** *Gronovius* parantem *ceteri* paventem *Bernartius* || 457 alios **PS** alius *vel* altus **B** altus **G²GH^p** alius *corr.* *Gronovius* auctus *Heinsius* alitus *Burmannus*

Inachia externosque suis in montibus ignes.
 Hi precibus questuque deos, hi Martia tela 460
 Belligerosque hortantur equos, hi pectora fletu
 Cara premunt miserique rogos et crastina mandant
 Funera. Si tenuis demisit lumina somnus,
 Bella gerunt; modo lucra morae, modo taedia vitae
 Attonitis, lucemque timent lucemque precantur. 465
 It geminum excutiens anguem et bacchatur utrisque
 Tisiphone castris; fratrem huic, fratrem ingerit illi,
 Aut utrique patrem: procul ille penatibus imis
 Excitus implorat Furias oculosque reposit.
 Iam gelidam Phoeben et caligantia primus 470
 Hauserat astra dies, cum iam tumet igne futuro
 Oceanus lateque novo Titane reclusum
 Aequor anhelantum radiis subsidit equorum:
 Ecce truces oculos sordentibus obsita canis
 Exangues Iocasta genas et bracchia planctu 475
 Nigra ferens ramumque oleae cum velleris atri
 Nexibus, Eumenidum velut antiquissima, portis
 Egreditur magna cum maiestate malorum.
 Hinc atque hinc natae, melior iam sexus, aniles
 Praecipitantem artus et plus quam possit euntem 480
 Sustentant. Venit ante hostes, et pectore nudo
 Clastra adversa ferit tremulisque ululatus orat
 Admitti: 'Reserate viam! rogat impia belli
 Mater; in his aliquod ius execrabile castris
 Huic utero est.' Trepidum visam expavere manipuli 485
 Auditamque magis; remeat iam missus Adrasto

479. 'Hinc — sexus' schol. Theb. VIII 616 p. 299 L.

461 pignora *Weberus* || 468 penatibus omnes *P sed cf. II 441 VIII 241* || 470 gelida *PS* || 471 timet *P* || 473 subsedit *PGHTL* || 475 Exangues *P Beh. GT* Exanguesque *SBM* Exanguesq; *G²* || 480 possit *P* posset *ceteri* || 481 sed pectore *P* || 482 tremulis *PT* || 483 reserate *PGTL* reserare *BG²SM* || 484 impetrabile *Bentleius* || 486 remeat inmissus *P* remeat cum inmissus *Baehrensium*

Nuntius: excipiunt iussi mediosque per enses
 Dant iter. Illa duces ut primum aspexit Achivos,
 Clamorem horrendum luctu furiata resolvit:
 'Argolici proceres, equis monstraverit hostem, 490
 Quem peperit? quanam inveniam, mihi dicite, natum
 Sub galea?' Venit attonitae Cadmeius heros
 Obvius, et raptam lacrimis gaudentibus implet
 Solaturque tenens, atque inter singula matrem,
 Matrem iterat, nunc ipsam urgens, nunc cara sororum 495
 Pectora, cum mixta fletus anus asperat ira:
 'Quid molles lacrimas venerandaque nomina fingis,
 Rex Argive, mihi? quid colla amplexibus ambis
 Invisamque teris ferrato pectore matrem?
 Tunc ille exsilio vagus et miserabilis hospes? 500
 Quem non permoveas! longae tua iussa cohortes
 Expectant, multoque latus praefulgurat ense.
 A miserae matres! hunc te noctesque diesque
 Deflebam; si verba tamen monitusque tuorum
 Dignaris, dum castra silent suspensaue bellum 505
 Horrescit pietas, genetrix iubeoque rogoque:
 I mecum patriosque deos arsuraque saltem
 Tecta vide, fratremque — (quid aufers lumina?) fratrem
 Alloquere et regnum iam me sub iudice posce.
 Aut dabit, aut ferrum causa meliore resumes. 510
 Anne times, ne forte doli, et te conscia mater
 Decipiam? non sic miseros fas omne penates
 Effugit: vix Oedipoda ducente timeres.
 Nupsi equidem peperique nefas, sed diligo tales,
 (A dolor!) et vestros etiamnum excuso furores. 515
 Quodsi adeo perstas, ultro tibi, saeve, triumphum
 Detulimus: religa captas in terga sorores,

590 ei quies **BG**^{2c} *Behh. pr. m.* || 501 Quam *Peyraredus* |
 longae **PB** longe **G**² **SM** || 509 posces **Pc** || 511 doli et te **PBG**²
Behh. dilo et, ead. m. suprascr. te S doli te M || 513 Effugit
PG² (*cum ras.*) **HT** Effugiet **BSM** | oedipode *codd.* Oedipoda
corr. Weberus || 515 exσ//υσδ **P m. sec.**

Inice vincla mihi: gravis huc utcumque feretur
 Et pater. Ad vestrum gemitus nunc verto pudorem,
 Inachidae, liquistis enim parvosque senesque 520
 Et lacrimas has quisque domi: sua credite matri
 Viscera! Si vobis hic parvo in tempore carus
 (Sitque precor), quid me, oro, decet? quidve ista, Pelasgi,
 Ubera? ab Hyrcanis hoc Odrysisve tulissem
 Regibus, et si qui nostros vicere furores. 525
 Adnite, aut natum complexa superstite bello
 Hic moriar.' Tumidas frangebant dicta cohortes,
 Nutantesque virum galeas et sparsa videres
 Fletibus arma piis. Quales ubi tela virosque
 Pectoris impulsu rabidi stravere leones, 530
 Protinus ira minor, gaudentque in corpore capto
 Securam differre famem: sic flexa Pelasgum
 Corda labant, ferrique avidus mansueverat ardor.

Ipse etiam ante omnes nunc matris ad oscula versus,
 Nunc rudis Ismenes, nunc flebiliora precantis 535
 Antigones (variaque animum turbante procella
 Exciderat regnum), cupit ire, et mitis Adrastus
 Non vetat; hic iustae Tydeus memor occupat irae:
 'Me potius, socii, qui fidum Eteoclea nuper
 Expertus (nec frater eram), me opponite regi, 540
 Cuius adhuc pacem egregiam et bona foedera gesto
 Pectore in hoc. Ubi tunc fidei pacisque sequestra
 Mater eras, pulchris cum me nox vestra morata est
 Hospitiis? nempe haec trahis ad commercia natum?
 Duc illum in campum, vestro qui sanguine pinguis 545
 Spirat adhuc pinguisque meo. Tu porro sequeris,
 Heu nimium mitis, nimiumque oblite tuorum?
 Scilicet infestae cum te circum undique dextrae

522 sit P | hoc parvo B *Dan.* || 524 odrysiisve P othrisiisve
 G odrysisque BG²SM otrysiisq; g otrisiisve cTH *Leid.* || 530
 rabidi PG²cT rapidi BSM || 534 ante oculos BG²pGHTc *Behh.*
Dan. || 535 crudis P || 536 sq. *Interpunctionem correxi* || 542
 pactique *Baehrensians*

Nudabunt enses, haec flebit et arma quiescent?
 Tene ille, heu demens, semel intra moenia clausum 550
 Possessumque odiis Argiva in castra remittet?
 Ante haec excusso frondescet lancea ferro,
 Inachus ante retro nosterque Achelous abibit.
 Sed mite alloquium et saevis pax quaeritur armis:
 Haec quoque castra patent, necdum meruere timeri. 555
 An suspectus ego? abscedo et mea vulnera dono.
 Intret et hic genetrix eadem mediaeque sorores.
 Finge autem pactis evictum excedere regnis,
 Nempe iterum reddes? Rursus mutata trahuntur
 Agmina consiliis: subito ceu turbine caeli 560
 Obvius adversum Boreae Notus abstulit aequor.
 Arma iterum furiaeque placent; fera tempus Erinys
 Arripit et primae molitur semina pugnae.
 Errabant geminae Dircaea ad flumina tigres,
 Mite iugum, belli quondam vastator Eoi 565
 Currus, Erythraeis sed nuper victor ab oris
 Liber in Aonios meritas dimiserat agros.
 Illas turba dei seniorque ex more sacerdos
 Sanguinis oblitus atque Indum gramen olentes
 Palmite maturo variisque ornare corymbis 570
 Curat et alterno maculas interligat ostro.
 Iamque ipsi colles, ipsa has (quis credat?) amabant
 Armenta, atque ausae circum mugire iuvencae;
 Quippe nihil grassata fames: manus obvia pascit,
 Expectantque cibos fusoque horrenda supinant 575
 Ora mero, vaga rure quies; si quando benigno
 Urbem iniere gradu, domus omnis et omnia sacris
 Tempa calent, ipsumque fides intrasse Lyaeum.
 Has ubi vipereo tactas ter utramque flagello

553 abibit P abibunt BG²SM adibit G || 559 reddet Pey-
 raretus || 566 sed P quas ceteri || 567 diemiserat P || 575 Ex-
 ceptantque P Expectantque ceteri | dapes BG²S Dan. || v. 576
 in B in contextu om. in infimo margine legitur alio stilo, ut
 videtur, scriptus || 579 tacitas P

Eumenis in furias animumque redire priorem 580
 Impulit, erumpunt non agnoscentibus agris.
 Ceu duo diverso pariter si fulmina caelo
 Rupta cadant longumque trahant per nubila crinem:
 Non aliter cursu rapidae atque immane frementes
 Transiliunt campos aurigamque impete vasto, 585
 Amphiarae, tuum (nec defuit omen, eriles
 Forte is primus equos stagna ad vicina trahebat)
 Corripiunt; mox Taenarium (qui proximus) Idan
 Aetolumque Acamanta premunt: fuga torva per agros
 Cornipedum, visa donec flammatus Aconteus 590
 Strage virum, cui sueta feras prosternere virtus
 (Arcas erat), densis iam fida ad moenia versas
 Insequitur telis, multumque hostile resumens
 Ter, quater adducto per terga, per ilia telo
 Transigit. Illae autem longo cum limite fusi 595
 Sanguinis ad portas utrimque extantia ducunt
 Spicula semianimes, gemituque imitante querellas
 Saucia dilectis acclinant pectora muris.
 Templā putes urbemque rapi facibusque nefandis
 Sidonios ardere lares, sic clamor apertis 600
 Exoritur muris; mallent cunabula magni
 Herculis aut Semeles thalamum aut penetrale ruisse
 Harmoniae. Cultor Baccheus Acontea Phegeus
 Iam vacuum telis geminoque in sanguine ovantem
 Comminus ense petit; subeunt Tegeaea iuventus 605
 Auxilio tardi: iam supra sacra ferarum
 Corpora maerenti iuvenis iacet ultio Baccho.

585 sq. 'aurigamque — tuum' Priscian. VI 55 p. 241, 4 H.

581 agris ♂ *prob. Bentleio* argis **PM** antris **B Dan.** || 583
 trahunt **P** || 588 idam *codd. edd.* Idan *scripsi coll. V 405* || 590
 Cornipedum visu, donec *Barthius* || 600 hic clamor *Menkius* ||
 602 Semeles tumulum *Gruterus* || 603 Harmoniae **PG**² Har-
 monies **M** Harmōnae **B** Hermionae **ScG Beh. 1** Hermiones **HT**
Beh. 2 || 605 tegea **PG**²**ScGHT** tegaea **B cf. VI 610** || 607 maerentum *Peyraredus*

Rumpitur et Graium subito per castra tumultu
 Concilium; fugit exertos Iocasta per hostes
 Iam non ausa preces; natas ipsamque repellunt 610
 Qui modo tam mites, et praeceps tempore Tydeus
 Utitur: 'Ite age, nunc pacem sperate fidemque!
 Nunc saltem differre nefas potuitve morari,
 Dum genetrix dimissa redit?' Sic fatus aperto
 Ense vocat socios. Saevus iam clamor, et irae 615
 Hinc atque inde calent; nullo venit ordine bellum,
 Confusique duces vulgo, et neglecta regentum
 Imperia; una equites mixti peditumque catervae
 Et rapidi currus; premit indigesta ruentes
 Copia, nec sese vacat ostentare nec hostem 620
 Noscere. Sic subitis Thebana Argivaque pubes
 Confluxere globis; retro vexilla tubaeque
 Post tergum et litui bellum invenero secuti.
 Tantus ab exiguo crudescit sanguine Mavors!
 Ventus uti primas struit intra nubila vires, 625
 Lenis adhuc, frondesque et aperta cacumina gestat,
 Mox rapuit nemus et montes patefecit opacos.

Nunc age, Pieriae (non vos longinqua, sorores,
 Consulimus), vestras acies vestramque referte
 Aoniam; vidistis enim, dum Marte propinquo 630
 Horrent Tyrrhenos Heliconia plectra tumultus.

Sidonium Pterelan sonipes male fidus in armis
 Rumpentem frenos diversa per agmina raptat
 Iam liber, sic fessa manus: venit hasta per armos
 Tydeos et laevum iuveni transverberat inguen 635
 Labentemque adfigit equo; fugit ille preempto
 Consertus domino, nec iam arma aut frena tenentem

609 Consilium M *edd.* | exertos P externos *ceteri* excitos
Baehrensii || 613 Num BG²cGH | potuitve G²HcB(?) ♂ *prob.*
Bentleio potuitve PM || 622 Coniuncxere P Confluxere GH ||
 624 in ambiguo P || 625 intra P inter *ceteri* || 632 aruis P ||
 634 sed fixa manu *Peyraredus* || 635 iuveni PBG²pG iuue-
 nis SM

Portat adhuc: ceu nondum anima defectus utraque
 Cum sua Centaurus moriens in terga recumbit.
 Certat opus ferri: sternunt alterna furentes 640
 Hippomedon Sybarin, Pylum Periphanta Menoeceus,
 Parthenopaeus Ityn: Sybaris iacet ense cruento,
 Cuspide trux Periphas, Itys insidiante sagitta.
 Caeneos Inachii ferro Mavortius Haemon
 Colla rapit, cui dividuum trans corpus hiantes 645
 Truncum oculi quaerunt, animus caput; arma iacentis
 Iam rapiebat Abas: cornu deprensus Achiva
 Dimisit moriens clipeum hostilemque suumque.

Quis tibi Baccheos, Eunaee, relinquere cultus,
 Quis lucos, vetitus quibus emansisse sacerdos, 650
 Suasit et adsuetum Bromio mutare furorem?
 Quem terrere queas? clipei penetrabile textum
 Pallentes hederæ Nysaeaque sarta coronant,
 Candida pampineo subnectitur instita pilo,
 Crine latent umeri, crescunt lanugine malae, 655
 Et rubet imbellis Tyrio subtemine thorax,
 Bracchiaque in manicis et pictae vincula plantae
 Carbaseique sinus, et fibula rasilis auro
 Taenariam fulva mordebat iaspide pallam,
 Quam super a tergo velox corytus et arcus 660
 Pendentisque sonant aurata lynce pharetrae.
 It lymphante deo media inter milia longum
 Vociferans: 'Prohibete manus, haec omine dextro
 Moenia Cirrhaea monstravit Apollo iuvenca;
 Parcite, in haec ultro scopuli venere volentes. 665
 Gens sacrata sumus: gener huic est Iuppiter urbi

647. 'cornu depressus Achiva' Priscian. VI 83 p. 267, 9 H.

640 sternunt **PG** *Collb.* sternuntque **BG²SM** || 641 *Interpunctionem corr. Bentleyus* || 642 *ichyn P ycte (?) B* || 645 *cui deciduum Heinsius* || 646 *animam caput Peyraredus* || 647 *depressus Prisc.* || 654 *pampineo BG²S* *pampineos P purpureo GT | filo Beh. edd.* || 656 *subtegmine BG²cGHT* || 663 *prohibente P* || 664 *iuuenta P*

Gradivusque socer; Bacchum haut mentimur alumnum
 Et magnum Alciden.' Iactanti talia frustra
 Turbidus aëria Capaneus occurrit in hasta.
 Qualis ubi primam leo mane cubilibus atris 670
 Erexit rabiem et saevo speculatur ab antro
 Aut cervum aut nondum bellantem fronte iuencum,
 It fremitu gaudens, licet arma gregesque lacesant
 Venantum, praedam videt et sua vulnera nescit:
 Sic tum congressu Capaneus gavisus iniquo 675
 Librabat magna venturam mole cupressum.
 Ante tamen 'quid femineis ululatibus' inquit,
 'Terrificas, moriture, viros? utinam ipse veniret,
 Cui furis! haec Tyriis cane matribus!' Et simul hastam
 Expulit; illa volans, ceu vis non ulla moretur 680
 Obvia, vix sonuit clipeo et iam terga reliquit.
 Arma fluunt, longisque crepat singultibus aurum,
 Eruptusque sinus vicit cruor. Occidis audax,
 Occidis Aonii puer altera cura Lyaei.
 Marcida te fractis planxerunt Ismara thyrsis, 685
 Te Tmolos, te Nysa ferax Theseaque Naxos
 Et Thebana metu iuratus in orgia Ganges.
 Nec segnem Argolicae sensere Eteoclea turmae,
 Parcior ad cives Polynicis inhorruit ensis.
 Eminent ante alios iam formidantibus arva 690
 Amphiaraus equis ac multo pulvere vertit
 Campum indignantem: famulo decus addit inane
 Maestus et extremos obitus inlustrat Apollo.
 Ille etiam clipeum galeamque incendit honoro
 Sidere; nec tarde fratri, Gradive, dedisti, 695
 Ne qua manus vatem, ne quid mortalia bello
 Laedere tela queant: sanctum et venerabile Diti

667 mentitur ♂ *prob. Bentleio* || 670 astris **P** artis *Baehrensii* || 671 spectatur **P** || 683 Eruptosque **P** Ereptusque **T** Eructasque *Beh. al. m.* Erumpensque *Ald.* Eraptusque sinu *Heinsius* || 692 abdidit omne **P**, unde *Baehrensii* *probabiliter coni.* addidit omne

Funus eat. Talis medios aufertur in hostes
 Certus et ipse necis, vires fiducia leti
 Suggestit; inde viro maioraque membra diesque 700
 Laetior et numquam tanta experientia caeli,
 Si vacet: avertit morti contermina Virtus.
 Ardet inexpleto saevi Mavortis amore,
 Et fruitur dextra atque anima flagrante superbit.
 Hicne hominum casus lenire et demere fatis 705
 Iura frequens? quantum subito diversus ab illo,
 Qui tripodas laurusque sequi, qui doctus in omni
 Nube salutato volucrum cognoscere Phoebō.
 Innumeram ferro plebem, ceu letifer annus
 Aut iubar adversi grave sideris, immolat umbris 710
 Ipse suis: iaculo Phlegyan iaculoque superbum
 Phylea, falcato Clonin et Cremetaona curru
 Comminus hunc stantem metit, hunc a poplite sectum,
 Cuspide demissa Chromin Iphinoumque Sagenque
 Intonsumque Gyan sacrumque Lycorea Phoebō 715
 (Invitus: iam fraxineum demiserat hastae
 Robur, et excussis apparuit infula cristis),
 Alcathoum saxo, cui circum stagna Carysti
 Et domus et coniunx et amantes litora nati.
 Vixerat ille diu pauper scrutator aquarum, 720
 Decepit tellus, moriens hiemesque notosque
 Laudat et experti meliora pericula ponti.
 Aspicit has longe iamdudum Asopius Hypseus
 Palantum strages ardetque avertere pugnam,
 Quamquam haut ipse minus curru Tirynthia fundens 725

698 eat P *Barthius* erat *ceteri* | aufertur PB *pr. m. Heinsius*
 infertur B *m. sec. G²SM* || 701 Latior P Letior B || 705 Hicne
 P Hic *ceteri* || 709 plebem ferro BG² *Behh. cH* || 710 Aut iuuat
 P || 711 phlegyan B phlegian c plegyan G² phlegyam PM *cf.*
I 713 || 712 clonin PpH *cf. v. 369* clomin BG²S cromin cT
 Chromin *edd.* Clonium *coni. Gronovius* || 714 non missa P ^{de} non
 missa B | iphidnoumque P | sagemq. B || 716 demiserat PGL
 dimiserat BG²SM || 725 fundens P fundit BG²SM fundat p *Beh.*

Robora; sed viso praesens minor augure sanguis:
 Illum armis animisque cupit. Prohibebat iniquo
 Agmine consertum cunei latus; inde superbus
 Exeruit patriis electum missile ripis,
 Ac prius: 'Aonidum dives largitor aquarum, 730
 Clare Giganteis etiamnum, Asope, favillis,
 Da numen dextrae: rogat hoc natusque tuique
 Quercus alumna vadi; fas et mihi spernere Phoebum,
 Si tibi conlatus divum sator; omnia mergam
 Fontibus arma tuis tristesque sine augure vittas.' 735
 Audierat genitor: vetat indulgere volentem
 Phoebus, et aurigam iactus detorquet in Hersen.
 Ille ruit: deus ipse vagis succedit habenis,
 Lernaem falso simulans Haliacmona vultu.
 Tunc vero ardenti non ulla obsistere temptant 740
 Signa, ruunt solo terrore, et vulnera citra
 Mors trepidis ignava venit, dubiumque tuenti
 Presserit infestos onus impuleritne iugales.
 Sic ubi nubiferum montis latus aut nova ventis
 Solvit hiems, aut victa situ non pertulit aetas, 745
 Desilit horrendus campo timor, arva virosque
 Limite non uno longaevaue robora secum
 Praecipitans, tandemque exhaustus turbine fesso
 Aut vallem cavat aut medios intercipit amnes.
 Non secus ingentique viro magnoque gravatus 750
 Temo deo nunc hoc, nunc illo in sanguine fervet.
 Ipse sedens telis pariterque ministrat habenis
 Delius, ipse docet iactus adversaque flectit
 Spicula fortunamque hastis venientibus aufert.

729 eiectum P || 733 mihi PBGT *Beh. 2 Coll. L* mi p me
 G²SM || 737 iactus PG iactu// B iactum R *Coll. iaculo G²SM* |
 in ersen P in hersem B inertem G²SM in Harpyn R. *Ungerus* ||
 739 haliacmona PG haliagmona BG²SM || 740 nulla P || 743 in-
 festos PG²SL inessos BM infessos cH *Peyraredus prob. Grotio* |
 sonus P | impuleritne (*ead. m. suprascr. apollo*) P || 746 Decidit
Schraderus | arma PSL

Sternuntur terrae Menaleus pedes, Antiphus alto 755
 Nil defensus equo, genitusque Heliconide nympha
 Aethion, caesoque infamis fratre Polites,
 Conatusque toris vittatam attingere Manto
 Lampus: in hunc sacras Phoebus dedit ipse sagittas.
 Et iam cornipedes trepidi ac moribunda reflantes 760
 Corpora rimantur terras, omnesque per artus
 Sulcus et incisus altum rubet orbita membris.
 Hos iam ignorantes terit impius axis, at illi
 Vulnere semineces (nec devitare facultas)
 Venturum super ora vident; iam lubrica tabo 765
 Frena, nec insiti madidus dat temo, rotaeque
 Sanguine difficiles, et tardior ungula fossis
 Visceribus: tunc ipse furens in morte relicta
 Spicula et e mediis extantes ossibus hastas
 Avellit, strident animae currumque sequuntur. 770
 Tandem se famulo summum confessus Apollo
 'Utere luce tua longamque' ait, 'indue famam,
 Dum tibi me iunctum mors inrevocata veretur.
 Vincimur: inmites scis nulla revolvere Parcas
 Stamina; vade, diu populis promissa voluptas 775
 Elysiis, certe non perpeccare Creontis
 Imperia aut vetito nudus iaciture sepulcro.'
 Ille refert contra, et paulum respirat ab armis:
 'Olim te, Cirrhaee pater, peritura sedentem
 Ad iuga (quis tantus miseris honor?) axe trementi 780
 Sensimus; instantes quonam usque morabere manes?

755 terra **PBG²ScHpL** sed cf. IX 816 Verg. Aen. XI 87 ||
 menaleus **PSpH** Dan. cf. Ov. Met. V 128 meneleus **GT** me-
 nales Beh. 2 melaneus codd. Gronovii ipso prob. ^melaneus **B** (m
 al. m. add.) melanes **G²** Melanus vel Melaneus Heinsius || 757
 Aetion **BG²** R. Ungerus || 758 adiungere Peyraredus || 760 tre-
 pidi **PT** trepida **BG²SM** || 766 insiti **P** || 768 ferens **P** || 770 strid-
 ent **P** Beh. stridunt ceteri | secuntur **PBG²GHC** || 771 summus
 Dan. || 774 fas nulla **♂ Bentleius** || 775 campis **G♂ Bentleius**, sed
 cf. IV 482 VIII 15

Audio iam rapidae cursum Stygis atraque Ditis
 Flumina tergeminosque mali custodis hiatus.
 Accipe commissum capiti decus, accipe laurus,
 Quas Erebo deferre nefas. Nunc voce suprema, 785
 Si qua recessuro debetur gratia vati,
 Deceptum tibi, Phoebe, larem poenasque nefandae
 Coniugis et pulchrum nati commendo furorem.
 Desiluit maerens lacrimasque avertit Apollo:
 Tunc vero ingemuit currusque orbique iugales. 790
 Non aliter caeco nocturni turbine Cori
 Scit peritura ratis, cum iam damnata sororis
 Igne Therapnaei fugerunt carbasa fratres.

Iamque recessurae paulatim horrescere terrae
 Summaque terga quati graviorque effervere pulvis 795
 Coeperat; inferno mugit iam murmure campus.
 Bella putant trepidi bellicue hunc esse fragorem,
 Hortanturque gradus; alius tremor arma virosque
 Mirantesque inclinat equos; iam frondea nutant
 Culmina, iam muri, ripisque Ismenos apertis 800
 Effugit; exciderant irae, nutantia figunt
 Tela solo, dubiasque vagi nituntur in hastas
 Comminus inque vicem viso pallore recedunt.
 Sic ubi navales miscet super aequora pugnas
 Contempto Bellona mari, si forte benigna 805
 Tempestat, sibi quisque cavent, ensesque recondit
 Mors alia, et socii pacem fecere timores.

791 sq. 'Non aliter — ratis' Priscian. XVIII 215 p. 314,
 14 H. — 792 sq. 'cum — fratres' Mythogr. Vatic. III 3, 8
 p. 164 B.

782 trepidae **PHTB** *pr. m.*, i. rapide **B** *margin.* | utraque **P** ||
 791 caelo *Prisc.* | chori **BcGT** *cf. IV 835* || 792 Scit (*ead. m.*
suprascr. Sit t est) **P** Scit **B** Sit **T** Stat *e cod. Lindenbr. scrib.*
cens. Heinsius It Baehrensium | sororis (*suprascr. s. helene*) **P** ||
 793 Therapnarum *Mythogr.* | fratres (*suprascr. cas. 7 pol.*) **P** ||
 798 altus tremor *e codd. Heinsius* || 800 muris **P** || 801 excide-
 rant **PG²cGH TL** exciderint **S** exciderunt **BM** *edd.* || 803 *versus*
abest ab H || 805 maligna **H** || 806 recondunt **d** *Bentleius*

Talis erat campo belli fluitantis imago.
 Sive laborantes concepto flamine terrae
 Ventorum rabiem et clausum eiecere furorem, 810
 Exedit seu putre solum carpsitque terendo
 Unda latens, sive hac volventis machina caeli
 Incubuit, sive omne fretum Neptunia movit
 Cuspis et extremas gravius mare torsit in oras,
 Seu vati datus ille fragor, seu terra minata est 815
 Fratibus: ecce alte praeceps humus ore profundo
 Dissilit, inque vicem timuerunt sidera et umbrae.
 Illum ingens haurit specus et transire parantes
 Mergit equos; non arma manu, non frena remisit:
 Sicut erat, rectos defert in Tartara currus 820
 Respexitque cadens caelum campumque coire
 Ingemuit, donec levior distantia rursus
 Miscuit arva tremor lucemque exclusit Averno.

810 clusum **BG**² *pr. m. p* || 811 ferendo **PG**²**S** *Bch. Dan. c*
(corr. ex terendo) || 817 tremuerunt **M** *edd.* || 823 excusit **P** ||
 STATIVS THEB̄ LIB̄ VII EXPLICIT · INCIPIT LIBER VIII. **P**

P. PAPINII STATII
 THEBAIDOS
 LIBER VIII.

Ut subitus vates pallentibus incidit umbris
 Letiferasque domos regisque arcana sepulti
 Rupit et armato turbavit funere Manes:
 Horror habet cunctos, Stygiis mirantur in oris
 Tela et equos corpusque novum; nec enim ignibus artus 5
 Conditus aut maesta niger adventabat ab urna,
 Sed belli sudore calens, clipeumque cruentis
 Roribus et scissi respersus pulvere campi.
 Necdum illum aut trunca lustraverat obvia taxo
 Eumenis, aut furvo Proserpina poste notarat 10
 Coetibus assumptum functis; quin comminus ipsa
 Fatorum deprensa colus, visoque paventes
 Augure tunc demum rumpebant stamina Parcae.
 Illum et securi circumpexere fragorem
 Elysii, et si quos procul ulteriore barathro 15
 Altera nox aliisque gravat plaga caeca tenebris.
 Tunc regemunt pigrique lacus ustaeque paludes,

2 regisque P orbisque *ceteri* || 5 neq; G² | atris *Beh.* 2
 p *HBT* *edd. vctt.* || 9 lustraverataxo P || 10 fulvo *PSG* || 14 Illum
 haud *Peyraredus* || 15 ulteriore P *Heinsius e codd. inferiore*
ceteri | balathro P *pr. m., al. corr.* || 17 vastaeque Bc *Colb. H*
Paris. 8053 L at ustę id nigę aut calentes B *margin.*

Umbriferaeque fremit sulcator pallidus undae,
 Dissiluisse novo penitus telluris hiatu
 Tartara et admissos non per sua flumina Manes. 20
 Forte sedens media regni infelicis in arce
 Dux Erebi populos poscebat crimina vitae,
 Nil hominum miserans iratusque omnibus umbris.
 Stant Furiae circum variaequae ex ordine Mortes,
 Saevaque multisonas exertat Poena catenas; 25
 Fata serunt animas et eodem pollice damnant:
 Vincit opus. Iuxta Minos cum fratre verendo
 Iura bonus meliora monet regemque cruentum
 Temperat; adsistunt lacrimis atque igne tumentes
 Cocytos Phlegethonque, et Styx periuria divum 30
 Arguit. Ille autem supera compage soluta
 Nec solitus sentire metus expavit oborta
 Sidera, iucundaque offensus luce profatur:
 'Quae superum labes inimicum impexit Averno
 Aethera? quis rupit tenebras vitaeque silentes 35
 Admonet? unde minas? uter haec mihi proelia fratrum?
 Congredior, pereant agedum discrimina rerum.
 Nam cui dulce magis? magno me tertia victum
 Deiecit Fortuna polo, mundumque nocentem
 Servo: nec iste meus dirisque en pervius astris 40
 Inspicitur. Tumidusne meas regnator Olympi
 Explorat vires? habeo iam quassa Gigantum
 Vincula et aetherium cupidos exire sub axem
 Titanas miserumque patrem: quid me otia maesta
 Saevus et inplacidam prohibet perferre quietem 45

26. 'Fata serunt (ferunt Lind.) animas' schol. Theb. VIII 92 p. 279 L. — 30 sq. 'et — arguit' Serv. ad Aen. VI 565.

18 ^{fr}gemit P tremit *Peyraredus* | umbrae P || 25 multi-
 sonans P | exertat P exercet *ceteri* || 26 serunt G *Beh. R schol.*
Paris. ad v. 92 ferunt PBG²SM || 32 solitos P || 35 rumpit || 36
 Admovet M | mina P, *unde Bachrensius minas corr., ut hiatus*
tollatur minae ceteri || 40 nunc iste P *al. m.* | in pervius P

Amissumque odisse diem? pandam omnia regna,
 Si placet, et Stygio praetexam Hyperiona caelo.
 Arcada nec superis (quid enim mihi nuntius ambas
 Itque reditque domus?) emittam et utrumque tenebo 50
 Tyndariden. Cur autem avidis Ixiona frango
 Verticibus? cur non expectant Tantalum undae?
 Anne profanatum totiens Chaos hospite vivo
 Perpetiar? me Pirithoi temerarius ardor
 Temptat et audaci Theseus iuratus amico,
 Me ferus Alcides, tum cum custode remoto 55
 Ferrea Cerbereae tacuerunt limina portae;
 Odrysiis etiam pudet heu! patuisse querellis
 Tartara: vidi egomet blanda inter carmina turpes
 Eumenidum lacrimas iterataque pensa Sororum;
 Me quoque — sed durae melior violentia legis. 60
 Ast ego vix unum, nec celsa ad sidera, furto
 Ausus iter Siculo rapui conubia campo:
 Nec licuisse ferunt; iniustaeque a Iove leges
 Protinus, et sectum genitrix mihi computat annum.
 Sed quid ego haec? I, Tartareas ulciscere sedes, 65
 Tisiphone; si quando novis asperrima monstris,
 Triste, insuetum, ingens, quod nondum viderit aether,
 Ede nefas, quod mirer ego invideantque sorores.
 Atque adeo fratres (nostrique haec omina sunt
 Prima odii), fratres alterna in vulnere laeto 70
 Marte ruant; sit, qui rabidarum more ferarum
 Mandat atrox hostile caput, quique igne supremo

65 sq. 'Sed — Tisiphone' schol. Theb. XI 76 p. 378 L.

46 horrida *vel* invia regna *Marklandus* || 47 praetexam
 P || 55 tum P tunc *ceteri* || 56 patuerunt **BM** || 63 a Iove **PH** *cf.*
IV 840 ab Iove **BG²SM** || 64 genitrix P || 65 haec ita **BG²M**
 haec ita *caras* *schol.* ad *XI* 76 || 66 et si **M** || *Post v. 69 in*
G² *versus iterum leguntur qui numerantur 42—69.* || 69 nostri-
 que **PG** nostrisque **G²SM** nostris **cH**. *In B vocabulum paene*
extinctum est | omnia P || 70 odii **PG** odiis *ceteri* || 72 Mandet
 P *sec. m.*

Arceat exanimes et Manibus aethera nudis
 Commaculet: iuvet ista ferum spectare Tonantem.
 Praeterea ne sola furor mea regna lacesat, 75
 Quaere deis qui bella ferat, qui fulminis ignes
 Infestumque Iovem clipeo fumante repellat.
 Faxo haut sit cunctis levior metus atra movere
 Tartara, frondenti quam iungere Pelion Ossae.
 Dixerat; atque illi iamdudum regia tristis 80
 Attremittit oranti, suaque et quae desuper urget
 Nutabat tellus: non fortius aethera vultu
 Torquet et astriferos inclinat Iuppiter axes.

‘At tibi quos’ inquit, ‘Manes, qui limite praeceps
 Non licito per inane ruis?’ Subit ille minantem 85
 Iam tenuis visu, iam vanescentibus armis,
 Iam pedes: extincto tamen indecerptus in ore
 Augurii perdurat honos, obscuraque fronti
 Vittam manet, ramumque tenet morientis olivae.
 ‘Si licet et sanctis hic ora resolvere fas est 90
 Manibus, o cunctis finitor maxime rerum,
 At mihi, qui quondam causas elementaque noram,
 Et sator! oro, minas stimulataque corda remulce,
 Neve ira dignare hominem et tua iura timentem.
 Nam nec ad Herculeos (unde haec mihi pectora?) raptus,
 Nec Venerem inlicitam (crede his insignibus) ausi 96
 Intramus Lethen: fugiat ne tristis in antrum
 Cerberus, aut nostros timeat Proserpina currus.
 Augur Apollineis modo dilectissimus aris,
 Testor inane Chaos (quid enim hic iurandus Apollo?), 100
 Crimine non ullo subeo nova fata, nec alma
 Sic merui de luce rapi; scit iudicis urna

91 sqq. ‘Omnibus finitor rerum videris, mihi vero et sator’
 Serv. ad Aen. VI 289.

81 arguet **PB** || 87 interceptus *codd. edd.* indecerptus *corr.*
Barthius || 93 ora *Gervartius* || 95 proelia **P** || 97 ne **P** nec *ceteri*

Dictaei verumque potest deprendere Minos.
 Coniugis insidiis et iniquo venditus auro
 Argolicas acies (unde haec tibi turba recentum 105
 Umbrarum, et nostrae veniunt quoque funera dextrae)
 Non ignarus ini: subito me turbine mundi
 (Horret adhuc animus) mediis e milibus hausit
 Nox tua. Quae mihi mens, dum per cava viscera terrae
 Vado diu pendens et in aere volvor operto? 110
 Ei mihi! nil ex me sociis patriaeque relictum,
 Vel captum Thebis; iam non Lernaea videbo
 Tecta, nec attonito saltem cinis ibo parenti.
 Non tumulo, non igne miser lacrimisque meorum
 Productus, toto pariter tibi funere veni, 115
 Nil istis ausurus equis; nec deprecor umbram
 Accipere et tripodum iam non meminisse meorum.
 Nam tibi praesagi quis iam super auguris usus,
 Cum Parcae tua iussa trahant? sed pectora flectas
 Et melior sis, quaeso, deis. Si quando nefanda 120
 Huc aderit coniunx, illi funesta reserva
 Supplicia: illa tua, rector bone, dignior ira.
 Accipit ille preces indignaturque moveri.
 Ut leo Massylii cum lux stetit obvia ferri,
 Tunc iras, tunc arma citat; si decidit hostis, 125
 Ire supra satis est vitamque relinquere victo.
 Interea vittis lauroque insignis opima
 Currus et egregiis modo formidatus in armis,
 Luce palam fusus media nullique fugatus
 Quaeritur: absistunt turmae, suspectaque tellus 130
 Omnibus, infidi miles vestigia campi
 Circuit, atque avidae tristis locus ille ruinae

106 dextre P || 107 inii PGT || 110 aperto PScHT || 111 Ve
 GB (?) || 112 iam non PG non iam BG²SM || 114 non ipse P ||
 124 massylii PG massili BG² massyli M || 125 ira P | decidat
 M edd. || 126 super M edd. || vv. 127—IX 230 desunt in G² ||
 127 lauroque PGHTc edd. vett. lauruque B(?)SM || 129 fusus
 media P fusus nulli ceteri visus media Baehrensus || 132 Cir-
 cumit PBS | utque Barthius

Cessat et inferni vitatur honore sepulcri.
 Nuntius hortanti diversa in parte maniplos
 Adrasto, vix ipse ratus vidisse, Palaemon 135
 Advolat et trepidans (steterat nam forte cadenti
 Proximus inspectoque miser pallebat hiatu)
 'Verte gradum, fuge, rector' ait, 'si Dorica saltem
 Terra loco patriaeque manent, ubi liquimus, arces.
 Non armis, non sanguine opus: quid inutile ferrum 140
 Stringimus in Thebas? currus humus impia sorbet
 Armaque bellantesque viros; fugere ecce videtur
 Hic etiam, quo stamus, ager. Vidi ipse profundae
 Noctis iter ruptaque soli compage ruentem
 Illum heu, praesagis quo nullus amicior astris, 145
 Oecliden, frustra que manus cum voce tetendit.
 Mira loquor, sulcos etiamnum rector equorum
 Fumantemque locum et spumis madida arva reliquit.
 Nec commune malum est: tellus agnoscit alumnos,
 Stat Thebana acies.' Stupet haec et credere Adrastus 150
 Cunctatur; sed Mopsus idem trepidusque ferebat
 Actor idem: iam fama novis terroribus audax
 Non unum cecidisse refert. Sponte agmina retro
 Non expectato revocantum more tubarum
 Praecipitant: sed torpet iter, falluntque ruentes 155
 Genua viros; ipsique (putes sensisse) repugnant
 Cornipedes nulloque truces hortamine parent,
 Nec celerare gradum nec tollere lumina terra.
 Fortius incursant Tyrii, sed Vesper opacus
 Lunares iam ducit equos; data foedere parvo 160
 Maesta viris requies et nox auctura timores.

138 Verte fugam **P** || 146 tetendit **PSM** tetendi **Bm** *edd.* || 148
 lacum *coni. Gronovius* | ora **P** | reliquit **PTL** reliqui **BSM** || 152
 Actor idem **M** *edd.* Autor idem **S** *Ald.* Actorides **PB**(?) *edd.*
vett. Autorides **G** Actoriden *Beh. 1* Alctoriden *Beh. 2* | nam
codd. edd., corr. Sandstroemius || 154 revocatum **Pc** | ferarum
P || 156 sensisse ruuntque **Bc** *Beh. 1 Coll. Paris. 8053* ||
vv. 157—682 in R a m. pr. omissi a manu Itala saec. XV in-
serti leguntur

Quae tibi tunc facies, postquam permissa gemendi
 Copia! qui fletus galeis cecidere solutis!
 Nil solitum fessos iuvat; abiecere madentes,
 Sicut erant, clipeos, nec quisquam spicula tersit, 165
 Nec laudavit equum, nitidae nec cassidis altam
 Compsit adornavitque iubam; vix magna lavare
 Vulnera et efflantes libet internectere plagas:
 Tantus ubique dolor. Mensas alimentaue bello
 Debita nec pugnae suasit timor: omnia laudes, 170
 Amphiarae, tuas fecundaue pectora veri
 Commemorant lacrimis, et per tentoria sermo
 Unus: abisse deos dilapsaque numina castris.
 'Heu ubi laurigeri currus sollemniaque arma
 Et galeae vittatus apex? haec antra lacusque 175
 Castalii tripodumque fides? sic gratus Apollo?
 Quis mihi sidereos lapsus mentemque sinistri
 Fulguris, aut caesis saliat quod numen in extis,
 Quando iter, unde morae, quae saevis utilis armis,
 Quae pacem magis hora velit? quis iam omne futurum 180
 Proferet, aut cum quo volucres mea fata loquentur?
 Hos quoque bellorum casus nobisque tibiue
 Praescieras, et (quanta sacro sub pectore virtus!)
 Venisti tamen et miseris comes additus armis.
 Et cum te tellus fatalisque hora vocaret, 185
 Tu Tyrias acies adversaque signa vacasti
 Sternere; tunc etiam media de morte timendum
 Hostibus infestaue abeuntem vidimus hasta.
 Et nunc te quis casus habet? poterisne reverti
 Sedibus a Stygiis altaue erumpere terra? 190
 Anne sedes hilaris iuxta tua numina Parcas
 Et vice concordi discis ventura docesque?

164 Nihil P || 167 et 168 in P inter se transpositi leguntur ||
 168 et om. P || 171 Amphiare PS pr. m. || 173 delapsaque M
 edd. || 174 Heus PBGHT || 175 hoc PSB haec scripsi, quod pro-
 posuerat Queckius || 186 aversaque PS pr. m. || 190 aliaque BcH
 Behh. Handius || 191 hilares P

An tibi felices lucos miseratus Averni
 Rector et Elysias dedit inservare volucres?
 Quidquid es, aeternus Phoebos dolor et nova clades 195
 Semper eris mutisque diu plorabere Delphis.
 Hic Tenedon Chrysenque dies partuque ligatam
 Delon et intonsi cludet penetralia Branchi,
 Nec Clarias hac luce fores Didymaeaque quisquam
 Limina nec Lyciam supplex consultor adibit. 200
 Quin et cornigeri vatis nemus atque Molosso
 Quercus anhela Iovis Troianaque Thymbra tacebit.
 Ipsi amnes ipsaeque volent arescere laurus,
 Ipse nihil certum sagis clangoribus aether
 Praecinet, et nulla ferientur ab alite nubes. 205
 Iamque erit ille dies, quo te quoque conscia fatis
 Tempa colant reddatque tuus responsa sacerdos.
 Talia fatidico peragunt sollemnia regi,
 Ceu flammas ac dona rogo tristesque rependant
 Exsequias mollique animam tellure reponant. 210
 Fracta dehinc cunctis aversaque pectora bello.
 Sic fortes Minyas subito cum funere Tiphys
 Destituit, non arma sequi, non ferre videtur
 Remus aquas, ipsique minus iam ducere venti.
 Iam fessis gemitu paulatim et corda levavit 215
 Exhaustus sermone dolor noxque addita curas
 Obruit, et facilis lacrimis inreperere somnus.
 At non Sidoniam diversa in parte per urbem
 Nox eadem: vario producunt sidera ludo
 Ante domos intraque, ipsaeque ad moenia marcent 220

199. 'Nec — quisquam' Serv. ad Aen. III 360.

195 e nova P || 197 tenodon P | chrisenque P chrysamq. B
 cirrhamque vel cyrrhamque SM *edd.* Chrysenque *Schraderus*
coll. Ov. Met. XIII 174 || 201 molossi M *edd.* || 202 thybra P
 203 ipsaeque viae mallent P || 204 sacris P sacis S || 206 fatis
 PG fati *ceteri* || 215 fessi P | et corda PT corda BSM | levavit
 P levabat BSM

Excubiae; gemina aera sonant Idaëaque terga
 Et moderata sonum vario spiramine buxus.
 Tunc dulces superos atque omne ex ordine alumnū
 Numen ubique sacri resonant paeanes, ubique
 Serta coronatumque merum. Nunc funera rident 225
 Auguris ignari, contraque in tempore certant
 Tiresian laudare suum; nunc fata revolvunt
 Maiorum veteresque canunt ab origine Thebas:
 Hi mare Sidonium manibusque attrita Tonantis
 Cornua et ingenti sulcatum Nerea tauro, 230
 Hi Cadmum lassamque bovem fetosque cruenti
 Martis agros, alii Tyriam reptantia saxa
 Ad chelyn et duras animantem Amphiona cautes,
 Hi gravidam Semelen, illi Cythereia laudant
 Conubia et multa deductam lampade fratrum 235
 Harmoniam: nullis deest sua fabula mensis.
 Ceu modo gemmiferum thyrso populatus Hydaspen
 Eoasque domos nigri vexilla triumphi
 Liber et ignotos populis ostenderet Indos.

Tum primum ad coetus sociaeque ad foedera mensae
 Semper inaspectum diraque in sede latentem 241
 Oedipoden exisse ferunt vultuque sereno
 Canitiem nigram squalore et sordida fusis
 Ora comis laxasse manu sociumque benignos
 Adfatus et abacta prius solacia passum, 245
 Quin hausisse dapes insiccatumque cruorem
 Deiecisse genis. Cunctos auditque refertque,
 Qui Ditem et Furias tantum et si quando regentem
 Antigenonem maestis solitus pulsare querellis.

227 Tiresian P Tiresiam BSM | fata PcGH facta B(?)SM ||
 229 adstricta *Burmānus* || 231 flectosque P || 234 Hic P || 236
 Harmoniam P Harmoniam B Hermionam Sc *Beh.* 1 | nullisque
 deest Gc *Beh.* 2 *Dan.* nullis iam deest L *Weberus* defis sua
Lachmannus deest en sua *Luc.* *Muellerus* deses sua R. *Unge-*
rus defit sua *Baehrensus*. Sed mihi quidem nihil mutandum
 videtur, coll. X 236 XI 276

Causa latet. Non hunc Tyrrii fors prospera belli, 250
Tantum bella iuvant; natum hortaturque probatque,
Nec vicisse velit; sed primos comminus enses
Et sceleris tacito rimatur semina voto.

Inde epulae dulces ignotaque gaudia vultu.
Qualis post longae Phineus ieiunia poenae, 255
Nil stridere domi volucres ut sensit abactas
(Necdum tota fides), hilaris mensasque torosque
Nec turbata feris tractavit pocula pinnis.

Cetera Graiorum curis armisque iacebat
Fessa cohors; alto castrorum ex aggere Adrastus 260
Laetificos tenui captabat corde tumultus,
Quamquam aeger senio, sed agit miseranda potestas
Invigilare malis. Ille aereus undique clamor
Thebanique ruunt sonitus, et amara lacescit
Tibia, tum nimio voces marcere superbae 265
Incertaeque faces et iam male pervigil ignis.

Sic ubi per fluctus uno ratis obruta somno
Conticuit, tutique maris segura iuventus
Mandavere animas: solus stat puppe magister
Pervigil inscriptaque deus qui navigat alno. 270

Tempus erat, iunctos cum iam soror ignea Phoebi
Sensit equos penitusque cavam sub luce parata
Oceani mugire domum, seseque vagantem
Colligit et leviter moto fugat astra flagello:
Concilium rex triste vocat, quaeruntque gementes, 275
Quis tripodas successor agat, quo provida laurus
Transeat atque orbum vittae decus. Haut mora, cuncti

256. 'Nil — domi' Priscian. X 29 p. 521, 13 H.

251 ortaturque P || 253 sceleris PGH scelerum BSM ||
rimatur pectore (a al. m. suprascr.) voto P || 263 ille P illum
ceteri || 264 ruunt P urunt ceteri || 265 tunc PHT || 267 imo c
Weberus | obvia P || 268 tantique codd. edd. tutique corr. Bach-
rensius || 270 scriptaque P || 272 Sensit PT Sentit BSM || 274
leviter moto PG moto leviter BSM || 276 prodigia laurus P
prodita ceteri provida corr. Peyraredus prob. Grotio

Insignem fama sanctoque Melampode cretum
 Thiodamanta volunt, quicum ipse arcana deorum
 Partiri et visas uni sociare solebat 280
 Amphiaraus aves, tantaeque haut invidus artis
 Gaudebat dici similem iuxtaque secundum.
 Illum ingens confundit honos inopinaque turbat
 Gloria et oblatas frondes submissus adorat,
 Seque oneri negat esse parem cogique meretur: 285
 Sicut Achaemenius solium gentesque paternas
 Excepit si forte puer, cui vivere patrem
 Tutius, incerta formidine gaudia librat,
 An fidi proceres, ne pugnet vulgus habenis,
 Cui latus Euphratae, cui Caspia limina mandet. 290
 Sumere tunc arcus ipsumque onerare veretur
 Patris equum, visusque sibi nec sceptrata capaci
 Sustentare manu nec adhuc implere tiaram.
 Atque is ubi intorto signatur vellere crinem
 Convenitque deis, hilari per castra tumultu 295
 Vadit ovans ac, prima sui documenta, sacerdos
 Tellurem placare parat: nec futile maestis
 Id visum Danais. Geminas ergo ilicet aras
 Arboribus vivis et adulto caespite texi
 Imperat, innumerosque deae, sua munera, flores 300
 Et cumulos frugum et quidquid novat impiger annus,
 Addit et intacto spargens altaria lacte
 Incipit: 'O hominum divumque aeterna creatrix,
 Quae fluvios silvasque animarum et semina mundo
 Cuncta Prometheasque manus Pyrrhaeaeque saxa 305
 Gignis, et inpastis quae prima alimenta dedisti
 Mutastique viris, quae pontum ambisque vehisque:

286 achaemonius P achamenius B || 291 videtur P || 294
 signatur P signavit ceteri || 300 numina P || 301 tumulos P | in-
 piger PH Heinsius e cod. integer BSM || 304 mundo P Dan.
 mundi BSM || 307 Multatisque viris P Mutasti//q. vires B

¹
 Mutastique viros S Mutastique viros cpHTL Mutatisque viris
 G Mutastique vices edd. Mutastique viris scripsi

Te penes et pecudum gens mitis et ira ferarum
 Et volucrum requies; firmum atque immobile mundi
 Robur innocidui, te velox machina caeli 310
 Aere pendentem vacuo, te currus uterque
 Circuit, o rerum media indivisaque magnis
 Fratribus! Ergo simul tot gentibus alma, tot altis
 Urbibus ac populis, subterque ac desuper una
 Sufficis, astrigerumque domos Atlanta supernas 315
 Ferre laborantem nullo vehis ipsa labore:
 Nos tantum portare negas? nos, diva, gravaris?
 Quod, precor, ignari luimus scelus? an quia plebes
 Externa Inachiis huc adventamus ab oris?
 Omne homini natale solum, nec te, optima, saevo 320
 Tamque humili populos deceat distinguere fine
 Undique ubique tuos; maneat communis et arma
 Hinc atque inde feras; liceat, precor, ordine belli
 Pugnaces efflare animas et reddere caelo.
 Ne rape tam subitis spirantia corpora bustis, 325
 Ne propera: veniemus enim, quo limite cuncti,
 Qua licet ire via; tantum exorata Pelasgis
 Siste levem campum, celeres neu praeci-pe Pareas.
 At tu, care deis, quem non manus ulla nec enses
 Sidonii, sed magna sinu Natura soluto, 330
 Ceu te Cirrhaeo meritum tumularet hiatu,
 Sic amplexa coit, hilaris des, oro, precatus
 Nosse tuos, caeloque et vera monentibus aris
 Concilies, et quae populis proferre parabas,
 Me doceas: tibi sacra feram praesaga, tuique 335
 Numinis interpres te Phoebos absente vocabo.

317. 'Nos — gravaris' schol. Lucan. V 258 p. 358 W.

311 Erea P || 312 Circumit PS || 315 astrigerumque PG cf.
 X 828 astriferumque BSM || 317 non diva P || 320 saevos P ||
 321 Tamque PB sec. m. Tamquam B m. pr. SM | humili P hu-
 milis B humiles SM || 325 versum om. T | re-pe P || 327 Qua decet
 Barthius || 332 hilares P hilaris deus Barthius

Ille mihi Delo Cirrhaque potentior omni,
 Quo ruis, ille adytis melior locus.' Haec ubi dicta,
 Nigrantes terra pecudes obscuraque mergit
 Armenta, ac vivis cumulos undantis harenae 340
 Aggerat et vati mortis simulacra rependit.

Talia apud Graios, cum iam Mavortia contra
 Cornua, iam saevos fragor aereus excitat enses.
 Addit acerba sonum Teumesi e vertice crinem
 Incutiens acuitque tubas et sibila miscet 345
 Tisiphone: stupet insolito clangore Cithaeron
 Marcidus et turres carmen non tale secutae.
 Iam trepidas Bellona fores armataque pulsat
 Limina, iam multo laxantur cardine Thebae.
 Turbat eques pedites, currus properantibus obstant, 350
 Ceu Danai post terga premant: sic omnibus alae
 Artantur portis septemque excursibus haerent.
 Ogygiis it sorte Creon, Eteoclea mittunt
 Neistae, celsas Homoloidas occupat Haemon,
 Hypsea Proetides et celsum fudere Dryanta 355
 Electrae, quatit Hypsistas manus Eurymedontis,
 Culmina magnanimus stipat Dircaea Menoeceus.
 Qualis ubi aversi secretus pabula caeli
 Nilus et Eoas magno bibit ore pruinas,
 Scindit fontis opes septemque patentibus arvis 360

338 lacus *Gronovius*, cf. v. 148 || 339 terrae **PH** *Beh.* || 344 a vertice **P** *sec. m.* || 353 sqq. cf. *Aesch. Sept. 360 sqq. K. Eurip. Phoen. 1090 sqq. Pausan. IX 8, 4 sqq. 18, 1 Bursiani geogr. graec. I p. 226 sq.* || 354 Neistae **PBS** *Beh. 1* neystae c neiste

GHp ne istae **T** Neitae *edd.* | homoloidas **PB** hōmoloidas **S** emoloidas **GpT** *Beh. Cf. VII 252* | occubat **P** || 355 proetiae **PSc** *Beh. 1* prociadae **B** pretide **p** propethie *Beh. 2* propetie **T** prohecie **H** pro tyde **G** Proetiades *R. Ungerus* Proetiadae *Bachrensius* Proetides et *Lachmannum secutus scripsi coll. Eurip. Phoen. 1109 Aesch. Sept. 360* || 358 Qualis in aversi **P** ubi aversi **B** (d in ras.) **SM** ubi aversi *edd. vett.* || 360 latentibus **P** | arvis **PBSp** alvis **G** *Palat. Gruteri* alveis **R** *Gronov.* arvis non temere in alveis mutandum esse monet *Heinsius ad Claudian. idyll. 6, 11.*

In mare fert hiemes; penitus cessere fugatae
Nereides dulcique timent occurrere ponto.

Tristis at inde gradum tarde movet Inacha pubes,
Praecipue Eleae Lacedaemoniaeque cohortes
Et Pylii; subitum nam Thiodamanta sequuntur 365
Angure fraudati, necdum accessere regenti.
Nec tua te, princeps tripodum, sola agmina quaerunt:
Cuncta phalanx sibi deesse putat; minor ille per alas
Septimus extat apex. Liquido velut aethere nubes
Invida Parrhasiis unum si detrahat astris, 370
Truncus honor plaustri, nec idem riget igne reciso
Axis, et incerti numerant sua sidera nautae.

Sed iam bella vocant: alias nova suggere vires,
Calliope, maiorque chelyn mihi tendat Apollo.
Fatalem populis ultro poscentibus horam 375
Admovenet atra dies, Stygiisque emissa tenebris
Mors fruitur caelo bellatoremque volando
Campum operit nigroque viros invitat hiatu,
Nil vulgare legens: sed quae dignissima vita
Funera, praecipuos annis animisque cruento 380
Ungue notat; iamque in miseros pensum omne Sororum
Scinditur, et Furiae rapuerunt licia Parcis.
Stat medius campis etiamnunc cuspide sicca
Bellipotens, iamque hos clipeum, iam vertit ad illos
Arma ciens, aboletque domos, conubia, natos. 385
Pellitur et patriae et, qui mente novissimus exit,
Lucis amor; tenet in capulis hastisque paratas
Ira manus, animusque ultra thoracas anhelus
Conatur, galeaeque tremunt horrore comarum.
Quid mirum caluisse viros? flammantur in hostem 390

365 secuntur P loquuntur *Barthius* || 371 riget P nitet
ceteri || 378 investit amictu *Wakefieldus* viris se immittit hiatu
R. Ungerus invisit hiatu *Baehrensius* || 381 Angue *codd.* Ungue
corr. *Barthius* || 383 etiamnum *BM* || 384 iamque hostilem
clipeum P *an legendum* iamque hos telum, iam vertit ad
illos? || 388 animosque P | anhelos P animisque anhelis *Barthius*

Cornipedes niveoque rigant sola putria nimbo,
 Corpora ceu mixti dominis irasque sedentum
 Induerint: sic frena terunt, sic proelia poscunt
 Hinnitu tolluntque armos equitesque supinant.

Iamque ruunt, primusque virum concurrere pulvis 395

Incipit, et spatiis utrimque aequalibus acti
 Adventant mediumque vident decrescere campum.

Iam clipeus clipeis, umbone repellitur umbo,
 Ense minax ensis, pede pes et cuspide cuspis:
 Sic obnixa acies pariter suspiria fumant, 400
 Admotaeque nitent aliena in casside cristae.

Pulcher adhuc belli vultus: stant vertice coni,
 Plena armenta viris, nulli sine praeside currus,
 Arma loco, splendent clipei pharetraeque decorae
 Cingulaque et nondum deforme cruoribus aurum. 405

At postquam rabies et vitae prodiga virtus
 Emisere animos, non tanta cadentibus Haedis
 Aeriam Rhodopen solida nive verberat Arctos,
 Nec fragor Ausoniae tantus, cum Iuppiter omni
 Arce tonat, tanta quatitur nec grandine Syrtis, 410
 Cum Libyae Boreas Italos niger attulit imbres.

Exclusere diem telis, stant ferrea caelo
 Nubila, nec iaculis artatus sufficit aer.
 Hi pereunt missis, illi redeuntibus hastis,
 Concurrunt per inane sudes et mutua perdunt 415
 Vulnera, concurrunt hastae, stridentia funda

Saxa pluunt, volucres imitantur fulgura glandes
 Et formidandae non una morte sagittae.
 Non locus ad terram telis: in corpora ferrum
 Omne cadit; saepe ignari perimuntque caduntque. 420
 Casus agit virtutis opus: nunc turba recedit,

393 Inbuerint P sec. m. || 394 equitesque PpGT equitem-
 que BSM || 403 nullo P || 404 Armato Barthius || 409 sq. cum
 Vesulus alta arce tonat scrib. cens. Scaliger || 413 hartatus P ||
 418 formidandaemidandae P | una morte PB una in morte
 SM || 419 Non P Nec ceteri || 421 nunc (e nec corr.) P

Nunc premit, ac vicibus tellurem amittit et aufert.
 Ut ventis nimbisque minax cum solvit habenas
 Iuppiter alternoque adfligit turbine mundum:
 Stat caeli diversa acies, nunc fortior Austri, 425
 Nunc Aquilonis hiems, donec pugnante procella
 Aut nimiis hic vicit aquis, aut ille sereno.

Principium pugnae turmas Asopius Hypseus
 Oebalias (namque hae magnum et gentile tumentes
 Euboicum duris rumpunt umbonibus agmen) 430
 Reppulit erepto cunei ductore Menalca.

Hic et mente Lacon, crudi torrentis alumnus
 (Nec turpavit avos), hastam ultra pectus euntem,
 Ne pudor in tergo, per et ossa et viscera retro
 Extrahit atque hosti dextra labente remittit 435

Sanguineam: dilecta genis morientis oberrant
 Taygeta et pugnae laudataque pectora matri.
 Phaedimon Iasiden arcu Dircaeus Amyntas
 Destinatus: heu celeres Parcae! iam palpitat arvis
 Phaedimus, et certi nondum tacet arcus Amyntae. 440

Abstulit ex umero dextram Calydonius Agreus
 Phegeos: illa suum terra tenet improba ferrum
 Et movet; extimuit sparsa inter tela iacentem
 Praegrediens truncamque tamen percussit Acoetes.
 Iphin atrox Acamas, Argum ferus impulit Hypseus, 445
 Stravit Abanta Pheres, diversaque vulnera flentes

440. 'necdum certi t. a. Amyntae' Serv. ad Aen. XI 864.

424 aeternoque adfligit P alternoque affligit GTR Prag. 2
 L adfligitque vel affligitque alterno BSM || 431 menalce P || 433
 ultra PGT Heinsius intra BSM || 434 Nec P || 437 pectora P
 pectore G verbera BSM schol. verbera, al. m. suprascr. pectora
 Leid. vulnera Beh. || 438 Phaedimo asiden P | dictaeus P || 440
 necdum certi Serv. || 442 suum dextra, al. m. suprascr. duruo P
 444 Progrediens M edd. || 445 acamas PBb achamas Segr Leid.
 athamas M achantas R || 446 ferens P ferens BGT phares H
 seres c || Post v. 446 a Gul. Cantero inlatus legebatur versus:
 Guttur Iphis, latus Argus, Abas in fronte cruorem, quem expunxi.

Iphis eques, pedes Argus, Abas auriga iacebant.
 Inachidae gemini geminos e sanguine Cadmi
 Occultos galeis (saeva ignorantia belli)
 Perculerant ferro; sed dum spolia omnia caesis 450
 Eripiunt, videre nefas, et maestus uterque
 Respicit ad fratrem pariterque errasse queruntur.
 Cultor Ion Pisae cultorem Daphnea Cirrhae
 Turbatis prostravit equis; hunc laudat ab alto
 Iuppiter, hunc tardus frustra miseratur Apollo. 455
 Ingentes Fortuna viros inlustrat utrimque
 Sanguine in adverso: Danaos Cadmeius Haemon
 Sternit agitque furens, sequitur Tyria agmina Tydeus;
 Pallas huic praesens, illum Tiryntius implet.
 Qualiter hiberni summis duo montibus amnes 460
 Franguntur geminaeque cadunt in plana ruina:
 Contendisse putes, uter arva arbustaque tollat
 Altius aut superet pontes; ecce una receptas
 Confundit iam vallis aquas; sibi quisque superbus
 Ire cupit, pontoque negant descendere mixti. 465
 Ibat fumiferam quatiens Onchestius Idas
 Lampada per medios turbabatque agmina Graium,
 Igne viam rumpens; magno quem comminus ictu
 Tydeos hasta feri dispulsa casside fixit.
 Ille ingens in terga iacet, stat fronte superstes 470
 Lancea, conlapsae veniunt in tempora flammae.
 Prosequitur Tydeus: 'Saevos ne dixeris Argos,
 Igne tuo, Thebane, (rogum concedimus) arde!'
 Inde, velut primo tigris gavisa cruore
 Per totum cupit ire pecus, sic Aona saxo, 475
 Ense Pholum, Chromin ense, duos Helicaonas hasta
 Transigit, Aegaeae Veneris quos Maera sacerdos

457 cadmeius heros **BGT** *Beh.* 1 c *Dan.* || 458 agitque: fu-
 rens sequitur *interpungendum cens. Barthius* || 459 *versum om.*
T | Pallas huic **PG** Hunc Pallas **BSM** || 462 tollant **P** || 464 Con-
 fundit **PpGHT** Confudit **BSM** || 469 dispulsa **PBG** discussa **SM**

Ediderat, prohibente dea; vos praeda cruenti
Tydeos; it saevas etiamnunc mater ad aras.

Nec minus Herculeum contra vagus Haemona ducit 480
Sanguis: inexpleto rapitur per milia ferro,
Nunc tumidae Calydonis opes, nunc torva Pylenes
Agmina, nunc maestae fundens Pleuronis alumnos,
Donec in Olenium fessa iam cuspidi Buten
Incidit. Hunc turmis obversum et abire vetantem 485
Adgreditur; puer ille, puer malasque comamque
Integer, ignaro cui tunc Thebana bipennis
In galeam librata venit: funduntur utroque
Tempora dividuique cadunt in bracchia crines,
Et non hoc metuens inopino limine vita 490
Exsiluit. Tunc flavum Hypanin flavumque Politen
(Ille genas Phoebo, crinem hic pascebat Iaccho:
Saevus uterque deus), victis Hyperenora iungit
Conversumque fuga Damasum; sed lapsa per armos
Hasta viri trans pectus abit parmamque tenenti 495
Executit et summa fugiens in cuspidi portat.

Sterneret adversos etiamnum Ismenius Haemon
Inachidas (nam tela regit viresque ministrat
Amphitryoniades), saevum sed Tydea contra
Pallas agit. Iamque adverso venere favore 500
Comminus, et placido prior haec Tirynthius ore:
'Fida soror, quaenam hunc belli caligine nobis
Congressum fortuna tulit? num regia Iuno
Hoc molita nefas? citius me fulmina contra
(Infandum) ruere et magno bellare parenti 505
Aspiciat. Genus huic — sed mitto agnoscere, quando
Tu diversa foves, nec si ipsum comminus Hyllum

479 etiamnunc PpT etiamnum BSM || 485 adire Grotius ||
488 funduntur PpGTe Leid. finduntur B m. sec. SM striduntur
B m. pr. Dan. scinduntur H | utroque P utriq. B utrimque M
utroque S || 490 limine P limite ceteri || 493 vers. in P post v.
496 legitur, sed signo /. suo loco attribuitur | hyperentora P ||
497 haemo PB heros G Ismenius heros D. Heinsius cf. v. 457

Tydeos hasta tui Stygioque ex orbe remissum
 Amphitryona petat; teneo aeternumque tenebo,
 Quantum haec diva manus, quotiens sudaverit aegis 510
 Ista mihi, duris famulus dum casibus omnes
 Lustrum vagus terras; ipsa heu! comes invia mecum
 Tartara, ni superos Acheron excluderet, isses.
 Tu patriam caelumque mihi —, quis tanta relatu
 Aequet? habe totas, si mens, excidere Thebas. 515
 Cedo equidem veniamque precor.' Sic orsus abibat.
 Pallada mulcet honos: rediit ardore remisso
 Vultus et erecti sederunt pectoris angues.

Sensit abesse deum, levius Cadmeius Haemon
 Tela rotat nulloque manum cognoscit in ictu. 520
 Tunc magis atque magis vires animusque recedunt,
 Nec pudet ire retro; cedentem Acheloius heros
 Impedit, et librans uni sibi missile telum
 Direxit iactus, summae qua margine parmae
 Ima sedet galea et iuguli vitalia lucent. 525
 Nec frustrata manus, mortemque invenerat hasta;
 Sed prohibet paulumque umeri libare sinistri
 Praebuit et merito parcit Tritonia fratri.
 Ille tamen nec stare loco nec cominus ire
 Amplius aut vultus audet perferre cruenti 530
 Tydeos, aegro animo vis ac fiducia cessit.
 Qualis saetigeram Lucana cuspide frontem
 Strictus aper, penitus cui non infossa cerebro
 Vulnere, nec felix dextrae tenor, in latus iras
 Frangit, et expertae iam non venit obvius hastae. 535
 Ecce ducem turmae certa indignatus in hostem

511 dum **PB¹G** cum **SB²M** || 512 ipsa en *Bentleius* ipsa et
Marklandus || 513 ne **P** || 514 patriam **P** patrem **BSM** || 515
 Aequat **PB** (?) | habet **PG** abi c | excedere **P** excidere *scripsi* ex-
 cindere *ceteri* || 519 Sensit **PcGH** Sentit **BSM** | abesse **P** abisse
BSM || 522 Nec pe retro **P** Nec pudor ire *edd.* || 523 Inpedit
PpGH Impetit **B** Inpedit **SM** || 524 Derexit *Baehrensium* || 527 lib'are
B librare **PcHT** || 531 aegra *codd. edd., corr. Baehrensium* || 533
 infessa **P** || 536 certum indignantur **P**

Spicula felici Prothoum torquere lacerto,
 Turbidus Oenides una duo corpora pinu,
 Cornipedemque equitemque, ferit: ruit ille ruentem
 In Prothoum lapsasque manu quaerentis habenas 540
 In vultus galeam clipeumque in pectora calcat,
 Saucius extremo donec cum sanguine frenos
 Respuit et iuncta domino cervice recumbit.
 Sic ulmus vitisque, duplex iactura colenti,
 Gaurano de monte cadunt, sed maestior ulmus 545
 Quaerit utrumque nemus, nec tam sua bracchia labens
 Quam gemit adsuetas invitaque proterit uvas.
 Sumpserat in Danaos Heliconius arma Corymbus,
 Ante comes Musis, Stygii cui conscia pensi
 Ipsa diu positis letum praedixerat astris 550
 Uranie. Cupit ille tamen pugnasque virosque,
 Forsitan ut caneret; longa iacet ipse canendus
 Laude, sed amissum mutae flevere sorores.

Pactus Agenoream primis Atys ibat ab annis
 Ismenen, Tyrii iuvenis nunc advena belli, 555
 Quamvis Cirrha domus, soceros nec tristibus actis
 Aversatus erat; sponsam quin castus amanti
 Squalor et indigni commendat gratia luctus.
 Ipse quoque egregius, nec pectora virginis illi
 Diversa, inque vicem, sineret fortuna, placebant. 560
 Bella vetant taedas, iuvenique hinc maior in hostes
 Ira; ruit primis immixtus et agmina Lernae
 Nunc pedes ense vago, prensis nunc celsus habenis,
 Ceu spectetur, agit. Triplici velaverat ostro
 Surgentes etiamnum umeros et levia mater 565

541 vultu P || 542 extremos P || 544 colenti P coloni BSM ||
 549 corebus HTR Prag. 2 chorebus G Coroebus edd. || 550 po-
 sitis PBS¹g Coll. Paris. 8053 Leid. (al. m. suprascr. † in-
 spectis) inspectis S²M || 553 musae PSL inuptae Exc. Fabri ||
 555 tyri P | non advena codd. edd., corr. Peyraredus || versus
 556—687 desunt in b || 557 Adversatus M edd. | quin P coni.
 Grotius cui BSM || 559 egreus P || 560 sincerent P

Pectora; nunc auro phaleras auroque sagittas
 Cingulaque et manicas, ne coniuge vilior iret,
 Presserat et mixtum cono crispaverat aurum.
 Talibus heu! fidens vocat ultro in proelia Graios:
 Ac primum in faciles grassatus cusptide turmas 570
 Arma refert sociis et in agmina fida, coacta
 Caede, redit. Sic Hyrcana leo Caspius umbra
 Nudus adhuc nulloque iubae flaventis honore
 Terribilis magnique etiamnum sanguinis insons,
 Haut procul a stabulis captat custode remoto 575
 Segne pecus teneraque famem consumit in agna.
 Mox ignotum armis ac solo corpore mensus
 Tydea non timuit, fragilique lacescere telo
 Saepius infrendentem aliis aliosque sequentem
 Ausus erat. Tandem invalidos Aetolus ad ictus 580
 Forte refert oculos et formidabile ridens:
 'Iamdudum video, magnum cupis, improbe, leti
 Nomen' ait; simul audacem non ense nec hasta
 Dignatus leviter digitis imbelles solutis
 Abiecit iaculum: latebras tamen inguinis alte 585
 Missile, ceu totis intortum viribus, hausit.
 Praeterit haut dubium fati et spoliare superbit
 Oenides. 'Neque enim has Marti aut tibi, bellica Pallas,
 Exuvias figemus' ait, 'procul arceat ipsum
 Ferre pudor; vix, si bellum comitata relictis, 590
 Deipyle thalamis, illi inludenda tulissem.'
 Sic ait, et belli maiora ad praemia mente
 Ducitur: innumeris veluti leo forte potitus
 Caedibus imbelles, vitulos mollesque iuvenças

566 nunc **PT** tunc **BSM** | pharetras **T** *Schraderus* || 570
 primam facili **P** *pr. m.* primam in faciles **P** *m. sec.* primum
 faciles **BS** | grassatur **P** || 571 coacta **P** peracta **BSM** || 573
 nulloque iuvat **P** || 575 Aut **P** | stauilis **P** || 578 flacilique **P** || 585
 Adiecit *Bernartius* || 589 procul habeat ipsum **P** unde *Sand-*
stroemius coni.: procul absit! et ipsum et *Baehrensium*: ait,
 abeat procul || 591 inludenda **BSg** illudenda **M** inlaudanda **P**
 illi ludenda **H**

Transmittit: magno furor est in sanguine mergi, 595
 Nec nisi regnantis cervice recumbere tauri.
 At non semianimi clamore Menoecea lapsus
 Fallit Atys: praevertit equos curruque citato
 Desilit; instabat pubes Tegeaea iacenti,
 Nec prohibent Tyrii. 'Pudeat, Cadmea iuventus, 600
 Terrigenas mentita patres! quo tenditis' inquit,
 'Degeneres? meliusne iacet pro sanguine nostro
 Hospes Atys? tantum hospes adhuc et coniugis ultor
 Infelix nondum iste suae; nos pignora tanta
 Prodimus?' Insurgunt iusto firmata pudore 605
 Agmina, cuique suae rediere in pectora curae.

Interea thalami secreta in parte sorores,
 Par aliud morum miserique innoxia proles
 Oedipodae, varias miscent sermone querellas.
 Nec mala quae iuxta, sed longa ab origine fati, 610
 Haec matris taedas, oculos ast illa paternos,
 Altera regnantem, profugum gemit altera fratrem,
 Bella ambae. Gravis hinc misti cunctatio voti:
 Mutat utroque timor, quemnam hoc certamine victum,
 Quem vicisse velint: tacite praeponderat exul. 615
 Sic Pandioniae repetunt ubi fida volucres
 Hospitia atque larem bruma pulsante relictum,
 Stantque super nidos veterisque exordia fati
 Adnarrant tectis et truncum ac flebile murmur
 Verba putant, voxque illa tamen non dissona verbis. 620
 Atque ibi post lacrimas et longa silentia rursus
 Incohat Ismene: 'Quisnam hic mortalibus error?
 Quae decepta fides? curam invigilare quieti

602 iaces P || 604 non pignora P || 605 flammata *Schraderus* || 607 thalamis P || 609 vario *Barthius* || 611 oculos gemit illa P || 613 miseri *codd. edd.* misti *corr. Barthius coll. Claud. R. Pr. I 132* || 614 Mutat P Nutat BSM Nutrit g || 616 ubi avita R. *Ungerus* || 617 relinunt *Bachrensius* || 619 Adnarrant P Enarrant SM *edd.* Et narrant c Et narrant B Adnarrant *scripsi* || 623 cur inuigilare P

Claraque per somnos animi simulacra reverti?
 Ecce ego, quae thalamos, nec si pax alta maneret, 625
 Tractarem sensu (pudet heu!), conubia vidi
 Nocte, soror; sponsum (unde?) mihi sopor attulit amens
 Vix notum visu; semel his in sedibus illum,
 Dum mea nescio quo spondentur foedera pacto,
 Respexi non sponte, soror. Turbata repente 630
 Omnia cernebam, subitusque intercidit ignis,
 Meque sequebatur rabido clamore repositus
 Mater Atyn. Quenam haec dubiae praesagia cladis?
 Nec timeo, dum tuta domus milesque superstes
 Doricus et tumidos liceat componere fratres.' 635
 Talia nectebant, subito cum pigra tumultu
 Expavit domus, et multo sudore receptus
 Fertur Atys, servans animam iam sanguine nullo,
 Cui manus in plaga, dependet languida cervix
 Exterior clipeo, crinesque a fronte supini. 640
 Prima videt caramque tremens Iocasta vocabat
 Ismenen: namque hoc solum moribunda precatur
 Vox generi, solum hoc gelidis iam nomen inerrat
 Faucibus. Exclamant famulae, tollebat in ora
 Virgo manus, tenuit saevus pudor; attamen ire 645
 Cogitur, indulget summum hoc Iocasta iacenti,
 Ostenditque offertque. Quater iam morte sub ipsa
 Ad nomen visus defectaque fortiter ora
 Sustulit; illam unam neglecto lumine caeli
 Aspicit et vultu non exsatiatur amato. 650

624 animi P animis ceteri || 625 pars P || 626 sensi et
 (pudet heu) Barthius || 631 Omnia PTL Omnia B Omina
 SM || 632 rapido PGHT Beh. cf. V 96 || 634 superstes P
 recedat BSM recedet g || 639 defendit P || 641 claramque
 P || 642 et 643 in P inter se transmutati leguntur || 648
 deiectaque PSM delectaque B Beh. 1 (rec. m. corr. in dilecta-
 que) Exc. Fabri diiectaque Beh. 2 dilectaque T defecta-
 que corr. Heinsius prob. Menkio coll. XII 325 || 649 illa
 unam P

Tunc quia nec genetrix iuxta positusque beata
 Morte pater, sponsae munus miserabile tradunt
 Declinare genas; ibi demum teste remoto
 Passa pios gemitus lacrimasque in lumina fudit.

Dumque ea per Thebas, aliis serpentibus ardens 655
 Et face mutata bellum integrabat Enyo.

Arma volunt, primos veluti modo comminus ictus
 Sustulerint omnisque etiamnum luceat ensis.
 Eminent Oenides, quamvis et harundine certa
 Parthenopaeus agat, morientumque ora furenti 660
 Hippomedon proculcet equo, Capaneaue pinus
 Iam procul Aoniis volet agnoscenda catervis;
 Tydeos illa dies, illum fugiuntque tremuntque
 Clamantem: 'Quo terga datis? licet ecce preemptos
 Ulcisci socios maestamque rependere noctem. 665

Ille ego inexpletis solus qui caedibus hausi
 Quinquaginta animas: totidem, totidem heia gregatim
 Ferte manus! Nulline patres, nulline iacentum
 Unanimi fratres? quae tanta oblivio luctus?
 Quam pudet Inachias contentum abiisse Mycenae! 670
 Hinc super Thebis? haec robor regis? ubi autem
 Egregius dux ille mihi?' Simul ordine laevo
 Ipsum exorantem cuneos capitisque superbi
 Insignem fulgore videt; nec segnius ardens
 Occurrit, niveo quam flammiger ales olo 675
 Imminet et magna trepidum circumligat umbra.

Tunc prior: 'Aoniae rex o iustissime gentis,

651 sq. 'positusque — pater' Serv. ad Aen. IV 681.

652 mirabile P || 654 Passa P Fassa *ceteri* | in vulnera *edd. vett. Barthius* | fundit B G c || 655 horrens *Schraderus* || 656 iterabat P || 658 lugeat P || 660 furentis P || 661 proculculcet P || 663 feriuntque premuntque P fugiuntque premuntque G || 666 ausi PT || 667 totidem heia gregatim P totidem totidemque gregati BSM totidem, totidem heia gregatim *scripsi* || 669 oblivio P c obli-via BSM || 673 exorantem P exhortantem *ceteri* || 675 Occurrit P *Beh.* Accurrit BSM

Imus in arma palam tandemque ostendimus enses,
 An noctem et solitas placet expectare tenebras?⁷
 Ille nihil contra, sed stridula cornus in hostem 680
 It referens mandata ducis, quam providus heros
 Iamiam in fine viae percussam obliquat, et ipse
 Telum ingens avide et quanto non ante lacerto
 Impulit: ibat atrox finem positura duello
 Lancea. Convertere oculos utrimque faventes 685
 Sidonii Graique dei; crudelis Erinys
 Obstat et infando differt Eteoclea fratri:
 Cuspis in armigerum Phlegyan peccavit. Ibi ingens
 Pugna virum, stricto nam saevior inruit ense
 Aetolus, retroque datum Thebana tegebant 690
 Arma ducem. Sic densa lupum iam nocte sub atra
 Arcet ab appresso pastorum turba iuvenco;
 Improbus erigitur contra, nec cura vetantes
 Impetere: illum, illum, semel in quem venerat, urget.
 Non secus obiectas acies turbamque minorem 695
 Dissimulat transitque manu; tamen ora Thoantis,
 Pectora Deilochi, Clonii latus, ilia torvi
 Perforat Hippotadae; truncis sua membra remittit
 Interdum galeasque rotat per nubila plenas.
 Et iam corporibus sese spoliisque cadentum 700
 Clauserat; unum acies circum sonsumitur, unum
 Omnia tela vovent: summis haec ossibus haerent,
 Pars frustrata cadunt, partem Tritonia vellit,
 Multa rigent clipeo. Densis iam consitus hastis
 Ferratum quatit umbo nemus, tergoque fatiscit 705
 Atque umeris gentilis aper; nusquam ardua coni
 Gloria, quique apicem torvae Gradivus habebat

688 et 689 in P inter se transpositi leguntur || 688 armi-
 ferum P Beh. GT | ubi M edd. || 692 iuuenicum P pr. m. || 696
 manus Peyraredus prob. Grotio || 697 cthonii P, sed cf. III
 170 IV 597 chlonii B clonii GH cronii Beh. || 698 hippodatae
 P ypodate G || 703 pellit Barthius || 704 constitit hastis P || 707
 quippe BcGH edd. vctt. | apicem Aetolae Heinsius

Cassidis, haut laetum domino ruit omen: inusta
 Temporibus nuda aera sedent, circumque sonori
 Vertice percusso volvuntur in arma molares. 710

Iam cruor in galea, iam saucia proluit ater
 Pectora permixtus sudore et sanguine torrens.
 Respicit hortantes socios et Pallada fidam,
 Longius opposita celantem lumina parma:
 Ibat enim magnum lacrimis inflectere patrem. 715

Ecce secat zephyros ingentem fraxinus iram
 Fortunamque ferens, teli non eminent auctor:
 Astacides Melanippus erat, nec prodidit ipse,
 Et vellet latuisse manum, sed gaudia turmae
 Monstrabant trepidum; nam flexus in ilia Tydeus 720
 Submissum latus et clipei laxaverat orbem.

Clamorem Aonii miscent gemitumque Pelasgi,
 Obiectantque manus indignantemque tuentur.
 Ille per oppositos longe rimatus amarum
 Astaciden, totis animae se cogit in ictum 725

Reliquiis telumque iacit, quod proximus Hopleus
 Praebuerat: perit expressus conamine sanguis.
 Tunc tristes socii cupidum bellare (quis ardor!)
 Et poscentem hastas mediaque in morte negantem
 Expirare trahunt, summique in margine campi 730

Effultum gemina latera inclinantia parma
 Ponunt, ac saevi rediturum ad proelia Martis
 Promittunt flentes. Sed et ipse recedere caelum
 Ingentesque animos extremo frigore labi
 Sensit, et innixus terrae 'miserescite' clamat, 735
 'Inachidae: non ossa precor referantur ut Argos
 Aetolumve larem; nec enim mihi cura supremi

708 inulta P || 715 magno P || 718 menalippus *codd. edd.*
 Melanippus *corr.* Menkuis *coll.* Aesch. *Sept. v. 397* Apollod. *III*
 6, 8, 3 Pausan. *IX 18, 1* Herod. *V 67, 4* Cf. *infra 740 IX 8* ||
 719 et gaudia P || 722 aoni P || 723 et 724 in P *inter se transpo-*
siti leguntur || 726 ophleus P oppleus SG || 731 palma P *pr.*
m. || 732 ac safui P || 733 et *om.* S | ipsum PG | *cedere G*

Funeris: odi artus fragilemque hunc corporis usum,
Desertorem animi. Caput, o caput, o mihi si quis
Apportet, Melanippe, tuum! nam voveris arvis, 740
Fido equidem, nec me virtus suprema fefellit.

I, precor, Argei si quid tibi sanguinis umquam,
Hippomedon, vade, o primis puer inclite bellis
Arcas, et Argolicae Capaneu iam maxime turmae.'

Moti omnes, sed primus abit primusque repertum 745
Astaciden medio Capaneus e pulvere tollit
Spirantem laevaue super cervice reportat,
Terga cruentantem concussi vulneris unda:
Qualis ab Arcadio rediit Tiryntius antro
Captivumque suem clamantibus intulit Argis. 750

Erigitur Tydeus vultuque occurrit et amens
Laetitiaque iraque, ut singultantia vidit
Ora trahique oculos seseque agnovit in illo,
Imperat abscisum porgi, laevaue receptum
Spectat atrox hostile caput, gliscitque tepentis 755
Lumina torva videns et adhuc dubitantia figi.
Infelix contentus erat: plus exigit ultrix
Tisiphone; iamque inflexo Tritonia patre
Venerat et misero decus immortale ferebat,
Atque illum effracti perfusum tabe cerebri 760
Aspicit et vivo scelerantem sanguine fauces
(Nec comites auferre valent): stetit aspera Gorgon

738 sq. 'odi — animi' Mythogr. Vatic. III 6, 27. —
743 sq. 'vade — turmae' Priscian. VII 17 p. 301, 11 H. —
750. 'Captivumque — Argis' Sulpicius Severus dial.
III § 13.

740 menalippe *codd. edd.* || 741 repellit P || 742 atrei PSM
arcadii B m. pr. (al. m. suprascr. tres argiui) argivi Beh. 1
Argei corr. Schraderus || 643 vale P || 744 capaneus P || 745
abiit P || 750 mirantibus Sulpicius || 753 trahitque P tratque S ||
754 porci P | saevumque P || 757 Infelix contentus erit? —
Plus Menkius || 762 Gorgo *edd. inde a Gronov., cf. II 717*

Crinibus emissis rectique ante ora cerastae
Velavere deam; fugit aversata iacentem,
Nec prius astra subit, quam mystica lampas et insons 765
Elisos multa purgavit lumina lympha.

766 Elisos **PBS**c *Behh.* **T** Elissos **H** Elysos **GL** Ilissos
Gronovius || STATI POETAE . LIBER . VIII . EXPLICIT · IN-
CIPIT EIVSDEM . LIBER . VIII . P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER IX.

Asperat Aonios rabies audita cruenti
Tydeos; ipsi etiam minus ingemuere iacentem
Inachidae, culpantque virum et rupisse queruntur
Fas odii; quin te, divum inplacidissime, quamquam
Praecipuum tunc caedis opus, Gradive, furebas, 5
Offensum virtute ferunt, nec comminus ipsum
Ora, sed et trepidos alio torsisse iugales.
Ergo profanatum Melanippi funus acerbo
Vulnere non aliis ultum Cadmeia proles
Insurgunt stimulis, quam si turbata sepulcris 10
Ossa patrum monstrisque datae crudelibus urnae.
Accendit rex ipse super: 'Quisquamne Pelasgis
Mitis adhuc hominemque gerit? iam morsibus uncis
(Pro furor! usque adeo tela exsatiavimus!) artus
Dilacerant. Nonne Hyrcanis bellare putatis 15
Tigribus, aut saevos Libyae contra ire leones?
Et nunc ille iacet (pulchra o solacia leti!)

1 aonius P || 2 Tydeus P || 5 ferebas P || 6 offensum feritate
coni. Muellerus | comminus isse *Kochius* || 7 alio R *Duebnerus*
alia P alias *Prag.* 2 retro BSM retro, *al. m. suprascr.* at alio
g || 8 menalippi *codd. edd.* || 9 proles P pubes *ceteri* || 11 datum
P || 17 iacet pulchra o BM iacet ultra pulchro P iacet ultra
pulchra o S pulchri *schol.*

Ore tenens hostile caput, dulcique nefandus
 Immoritur tabo; nos ferrum inmite facesque,
 Illis nuda odia, et feritas iam non eget armis. 20
 Sic pergant rabidi claraque hac laude fruuntur,
 Dum videas haec, summe pater. Sed enim hiscere campos
 Conquesti terraeque fugam mirantur; an istos
 Vel sua portet humus?' Magno sic fatus agebat
 Procursu fremituque viros, furor omnibus idem 25
 Tydeos invisi spoliis raptoque potiri
 Corpore. Non aliter subtexunt astra catervae
 Incestarum avium, longe quibus aura nocentem
 Aera desertasque tulit sine funere mortes;
 Illo avidae cum voce ruunt, sonat arduus aether 30
 Plausibus, et caelo volucres cessere minores.

Fama per Aonium rapido vaga murmure campum
 Spargitur in turmas, solito perniciosior index
 Cum lugenda refert, donec, cui maxima fando
 Damna vehit, trepidas lapsa est Polynicis ad aures. 35
 Deriguit iuvenis lacrimaeque haesere paratae,
 Et cunctata fides; nimium nam cognita virtus
 Oenidae credi letum suadetque vetatque.
 Sed postquam haut dubio clades auctore reperta est,
 Nox oculos mentemque rapit; tum sanguine fixo 40
 Membra simul, simul arma ruunt: madet ardua fletu
 Iam galea atque ocreae clipeum excepere cadentem.
 It maestus genua aegra trahens hastamque sequentem,
 Vulueribus ceu mille gravis totosque per artus
 Saucius, absistunt socii monstrantque gementes. 45
 Tandem ille abiectis, vix quae portaverat, armis

19 inmite **P** mite *ceteri* | nunc ferrum mite *Peyraredus*
 non ferrum mite facesque? *Koestlinus* || 20 Illi *Bernartius* |
 cruda *Barthius* || 21 pergant **P** peragant **BSM** peragunt *Beh. g* |
 rapidi **PS** *Beh. Leid.* | clarique *Barthius* | laude **PG** luce
BSM || 22 campus **P** || 23 mirantur **PH** *Leid. rπ* miserantur
BM miramur *Bentleius* || 33 turma **P** || 35 polynicis **P** || 36 Di-
 riguit **P** || 45 absistunt **PBS** *pcg Dan.* adsistunt **GH** assistunt **M**
edd. | monstratque **P**

Nudus in egregii vacuum iam corpus amici
 Procidit et tali lacrimas cum voce profudit:
 'Hasne tibi, armorum spes o suprema meorum,
 Oenide, grates, haec praemia digna rependi? 50
 Nudus ut invisâ Cadmi tellure iaceres
 Sospite me? nunc exul ego aeternumque fugatus,
 Quando alius misero ac melior mihi frater adeptus.
 Nec iam sortitus veteres regnique nocentis
 Periurum diadema peto: quo gaudia tanti 55
 Empta mihi aut sceptrum, quod non tua dextera tradet?
 Ite, viri, totumque fero me linquite fratri:
 Nil opus arma ultra temptare et pergere mortes;
 Ite, precor; quid iam dabitis mihi denique maius?
 Tydea consumpsi, quam hunc ego morte piabo? 60
 O socer, o Argi! et primae bona iurgia noctis,
 Alternaeque manus et longi pignus amoris
 Ira brevis; non me ense tuo tum, maxime Tydeu,
 (Et poteras) nostri mactatum in limine Adrasti —?
 Quin etiam Thebas me propter et impia fratris 65
 Tecta libens, unde haut alius remeasset, adisti,
 Ceu tibimet sceptrâ et proprios laturus honores.
 Iam Telamona pium, iam Thesea fama tacebat.
 Qualis at ecce iaces? quae primum vulnera rimer?
 Quis tuus hic, quis ab hoste cruor? quae te agmina quive
 Innumeri stravere globi? num fallor, an ipse 71
 Invidit pater, et tota Mars impulit hasta.'
 Sic ait, et maerens etiamnum lubrica tabo

67. 'Ceu — honores' Priscian. XII 23 p. 591, 3 H.

52 tunc exule aeternumque fugacis P || 53 versus deest in Bc || 54 sortitos P || 57 totumque P solumque ceteri || 58 pergere P perdere ceteri || 60 hunc HL Barthius hoc PBSM || 62 Alternaque PBS || 63 tum PSG tunc BM || 64 mactasti pGH Colb. Paris. 8053 edd. vett. mactare T | limite PS || 69 Qualis et codd. edd. Qualis at corr. Barthius | mirer codd. edd. rimer corr. Schraderus || 71 num PBSCHr Bentleius ni M non Tφ | et ipse codd. edd. an ipse corr. Bentleius

Ora viri tergit lacrimis dextraque reponit.
 'Tune meos hostes hucusque exosus, et ultra 75
 Sospes ego?' Exuerat vagina turbidus ensem
 Aptabatque neci: comites tenuere, socerque
 Castigat bellique vices ac fata revolvens
 Solatur tumidum, longequae a corpore caro
 Paulatim, unde dolor letique animosa voluntas, 80
 Amovet ac tacite ferrum inter verba reponit.
 Ducitur amisso qualis consorte laborum
 Deserit inceptum media inter iugera sulcum
 Taurus iners colloque iugum deforme remisso
 Parte trahit, partem lacrimans sustentat arator. 85
 Ecce autem hortatus Eteoclis et arma secuti,
 Lecta manus, iuvenes, quos nec Tritonia bello,
 Nec prope conlata sprevisset cuspide Mavors,
 Adventant; contra collecta ut pectora parmae
 Fixerat atque hastam longe protenderat, haeret 90
 Arduus Hippomedon: ceu fluctibus obvia rupes,
 Cui neque de caelo metus et fracta aequora cedunt,
 Stat cunctis inmota minis, fugit ipse rigentem
 Pontus et ex alto miserae novere carinae.
 Tunc prior Aonides (validam simul elicit hastam): 95
 'Non pudet hos Manes, haec infamantia bellum
 Funera dis coram et caelo inspectante tueri?
 Scilicet egregius sudor memorandaque virtus
 Hanc tumulare feram? ne non maerentibus Argos
 Exsequiis lacrimandus eat, mollique feretro 100
 Infandam eiectans saniem! dimittite curam.
 Nullae illum volucres, nulla impia monstra nec ipse,
 Si demus, pius ignis edat.' Nec plura, sed ingens

74 dextraque **PS** *Beh.* dextramque **BM** || 76 vagina turbi-
 dus **P** *pr. m. om.* || 77 tenuere **P** *pr. m. om.* || 88 collato **PS** ||
 89 coniecta **BG** conlata **B** *margin.* | parma **B(?)** *cp GHT Beh.* || 92
 metus effracta **PS** || 93 fugit **PS** timet *ceteri* || 95 eicit *Ber-*
nartius eligit *Heinsius* || 97 insectante **P** || 99 vere maerentibus
Barthius

Intorquet iaculum, duro quod in aere moratum
 Transmissumque tamen clipei stetit orbe secundo. 105
 Inde Pheres acerque Lycus; sed cassa Pheretis
 Hasta redit, Lycus excelso terrore comantem
 Perstringit galeam: convulsae cuspide longe
 Diffugere iubae patuitque ingloria cassis.
 Ipse nec ire retro, nec in obvia concitus arma 110
 Exsilit, inque eadem sese vestigia semper
 Obversus cunctis profert recipitque, nec umquam
 Longius indulget dextrae motusque per omnes
 Corpus amat, corpus servans circumque supraque
 Vertitur. Imbellem non sic amplexa iuvenum 115
 Infestante lupo (tunc primum feta) tuetur
 Mater et ancipiti circumfert cornua gyro;
 Ipsa nihil metuens sexusque oblita minoris
 Spumat et ingentes imitatur femina tauros.
 Tandem intermissa iaculantum nube potestas 120
 Reddere tela fuit; iamque et Sicyonius Alcon
 Venerat auxilio, Pisaeaque praepetis Idae
 Turma subit cuneumque replent. Is laetus in hostes
 Lernaeam iacit ipse trabem, volat illa sagittis
 Aequa fuga mediumque nihil cunctata Politen 125
 Transabit et iuncti clipeum cavat improba Mopsi.
 Phocea tum Cydona Tanagraeumque Phalanthum
 Atque Erycem, hunc retro conversum et tela petentem,
 Dum spes nulla necis, crinito a vertice figit;
 Faucibus ille cavis hastam, non ore receptam 130
 Miratur moriens, pariterque et murmure plenus

115 sqq. 'Imbellem — mater' schol. Theb. X 409 p. 353
 L. — 124. 'Lernaeam — trabem' Serv. ad Aen. VII 817.

108 Perstringit **PG** Perstrinxit **SM** Prestrinxit **B** | longae
PB || 112 cuneis *Heinsius* || 116 tunc **P** tum **BcT** *schol.* cum
SM || 121 iamque **P** namque *ceteri* || 122 piseaq. **B** pisaeque et
P pyseque et **G** || 123 Turma **BcH** *Leid. Barthius* Turba **PSM** |
 is laetus **P** his fretus *ceteri* || 127 tum **P** tunc *ceteri*

Sanguis et expulsi salierunt cuspide dentes.
 Ausus erat furto dextram iniectare Leonteus,
 Pone viros atque arma latens, positumque trahebat
 Prenso crine caput: vidit, quamquam undique crebrae, 135
 Hippomedon, ante ora minae, saevoque protervam
 Abstulit ense manum; simul increpat: 'Hanc tibi Tydeus,
 Tydeus ipse rapit; post et confecta virorum
 Fata time magnosque miser fuge tangere manes!'
 Ter Cadmea phalanx torvum abduxere cadaver, 140
 Ter retrahunt Danaï: Siculi velut anxia puppis
 Seditioe maris nequiquam obstante magistro
 Errat et averso redit in vestigia velo.

Non ibi Sidoniae valuissent pellere coepto
 Hippomedonta manus, non illum impacta moverent 145
 Tormenta oppositum, formidatique superbis
 Turribus impulsus temptato umbone redissent.
 Sed memor Elysii regis noxasque recensens
 Tydeos in medios astu subit impia campos
 Tisiphone: sensere acies subitusque cucurrit 150
 Sudor equis sudorque viris, quamquam ore remisso
 Inachium fingebat Halyn, nusquam impius ignis
 Verberaque, et iussi tenere silentia crines.
 Arma gerit iuxtaque feri latus Hippomedontis
 Blanda genas vocemque venit, tamen ille loquentis 155
 Extimuit vultus admiraturque timorem.
 Illa autem lacrimans 'tu nunc' ait, 'inclite, frustra
 Exanimes socios inhumataque corpora Graium
 (Scilicet is nobis metus, aut iam cura sepulcri?)
 Protegis; ipse manu Tyria tibi captus Adrastus 160
 Raptatur, teque ante alios, te voce manumque
 Invocat; heu qualem lapsare in sanguine vidi,

132. 'excussi — dentes' Priscian. X 51 p. 541, 3 H.

132 excussi G *Prisc.* || 133 eiectare P || 143 telo P malo
 G || 145 intacta P || 148 versus in P paene extinctus est || 149
 incita campos *Barthius* || 159 his nobis PBL vobis *Barthius*

Exutum canos lacero diademate crines!
 Nec procul hinc, adverte oculos: ubi plurimus ille
 Pulvis, ubi ille globus.' Paulum stetit anxius heros 165
 Librabatque metus; premit aspera virgo: 'Quid haeres?
 Imus? an hi retinent manes, et vilior ille
 Qui superest?' Miserum sociis opus et sua mandat
 Proelia et unanimi vadit desertor amici,
 Respiciens tamen et revocent si forte paratus. 170
 Inde legens turbata trucis vestigia divae
 Huc illuc frustra ruit avius, impia donec
 Eumenis ex oculis reiecta caerulea parma
 Fugit et innumeri galeam rupere cerastae.
 Aspicit infelix discussa nube quietos 175
 Inachidas currumque nihil metuentis Adrasti.
 Et Tyrii iam corpus habent, iam gaudia magnae
 Testantur voces, victorque ululatus oberrat
 Auribus occultoque ferit praecordia luctu.
 Ducitur hostili (pro dura potentia fati!) 180
 Tydeus ille solo, modo cui Thebana sequenti
 Agmina, sive gradus seu frena effunderet, ingens
 Limes utrimque datus, numquam arma manusque
 quiescunt:
 Nulla viri feritas, iuvat ora rigentia leto
 Et formidatos inpune lacessere vultus. 185
 Hic amor, hoc una timidi fortesque sequuntur
 Nobilitare manus, infectaque sanguine tela
 Coniugibus servant parvisque ostendere natis.
 Sic ubi Maura diu populatum rura leonem,
 Quem propter clausique greges vigilantque magistri, 190
 Pastorum lassae debellavere cohortes:
 Gaudet ager, magno subeunt clamore coloni,
 Praecerpuntque iubas immaniaque ora recludunt

164 procul hic P || 177 At *Barthius* || 178 oberrat GHT aberrat
 P aderrat BSM inerrat *edd. vet.* || 182 gradus P *Beh.* gradu
 BSc gradum M || 183 utrumque P utriusque TB *pr. m.* | numquam
 P nusquam BSM || 186 secuntur PB || 187 versus deest in B

Damnaque commemorant, seu iam sub culmine fixus
Excubat, antiquo seu pendet gloria luco. 195

At ferus Hippomedon quamquam iam sentit inane
Auxilium et seram raptō pro corpore pugnam,
It tamen et caecum rotat inrevocabilis ensem,
Vix socios hostesque (nihildum tardet euntem)
Secernens; sed caede nova iam lubrica tellus 200

Armaque seminecesque viri currusque soluti
Impediunt laevumque femur, quod cuspide fixum
Regis Echionii, sed dissimulaverat ardens,
Sive ibi nescierat. Maestum videt Hoplea tandem;
Tydeos hic magni fidus comes et modo frustra 205

Armiger alipedem prona cervice tenebat
Fatorum ignarum domini solumque frementem,
Quod vacet inque acies audentior ille pedestres.
Hunc aspernantem tumido nova pondera tergo
(Unam quippe manum domitis expertus ab annis) 210

Corripit adfaturque: 'Quid o nova fata recusas,
Infelix sonipes? numquam tibi dulce superbi
Regis onus; non iam Aetolo satiabere campo
Gaudentemque iubam per stagna Acheloia solves.
Quod superest, caros, i, saltem ulciscere manes 215

Aut sequere extorrem, ne tu quoque laeseris umbras
Captivus timidumque equitem post Tydea portes.'
Audisse accensumque putes: hoc fulmine raptum
Abstulit et similes minus indignatur habenas.

Semifer aëria talis Centaurus ab Ossa 220

Desilit in valles, ipsum nemora alta tremescunt,
Campus equum. Trepidi cursu glomerantur anhelō
Labdacidae, premit ille super, necopinaque ferro
Colla metens linquit truncos post terga cadentes.

196 quamquam *om.* P || 199 hostemque M || 201 secuti P || 203
sed PS *pr. m.* seu BS²M || 211 fata PG iussa BSM || 212 numquam
P nusquam *ceteri* || 213 spatiabere *Bentleius* || 214 Undantemque
Barthius || 216 neu *codd. edd.* ne *corr. Koestlinus* | umbras P umbram
ceteri || 217 timidumque G *Marklandus* timidumque *codd. edd.*

Ventum erat ad fluvium; solito tunc plenior alveo 225
 (Signa mali) magna se mole Ismenos agebat.
 Illa brevis requies, illo timida agmina lassam
 De campis egere fugam; stupet hospita belli
 Unda viros claraque armorum incenditur umbra.
 Insiliere vadis, magnoque fragore solutus 230
 Agger et adversae latuerunt pulvere ripae.
 Ille quoque hostiles saltu maiore per undas
 Inruit attonitis (longum dimittere habenas),
 Sicut erat, tantum viridi defixa parumper
 Caespite populeo commendat spicula trunco. 235
 Tunc vero exanimes tradunt rapientibus ultro
 Arma vadis: alii demissa casside, quantum
 Tendere conatus animae valere sub undis,
 Turpe latent; multi fluvium transmitters nando
 Adgressi, sed vincla tenent laterique repugnat 240
 Balteus et madidus deducit pectora thorax.
 Qualis caeruleis tumido sub gurgite terror
 Piscibus, arcani quotiens devexa profundi
 Scrutantem delphina vident; fugit omnis in imos
 Turba lacus viridesque metu stipantur in algas; 245
 Nec prius emersi, quam summa per aequora flexus
 Emicet et visis malit certare carinis:
 Talis agit sparsos mediisque in fluctibus heros
 Frena manu pariter, pariter regit arma, pedumque
 Remigio sustentat equum; consuetaque campo 250
 Fluctuat et mersas levis ungula quaerit harenas.
 Sternit Iona Chromis, Chromin Antiphos, Antiphon
 Hypseus,
 Hypseus Astyagen evasurumque relicto

230 sq. 'Insiliere.— agger' Priscian. X 51 p. 541, 5 H.

228 stat et hospita P || 229 claraque a. i. auro *Kochius* ||
 230 Insiliere *Prisc.* H || 237 demissa PpcGH *edd. vett.* dimissa
 BG²SM || 243 arcano P *m. sec.* | profundo P || 249 sq. pedum
 se R. s. equus *Iortinus* || 252 antiphos P

Amne Linum, ni fata vetent et stamine primo
 Ablatum tellure mori. Premit agmina Thebes 255
 Hippomedon, turbat Danaos Asopius Hypseus:
 Annis utrumque timet, crasso vada mutat uterque
 Sanguine, et e fluvio neutri fatale reverti.
 Iam laceri pronis volvuntur cursibus artus
 Oraque et abscisae redeunt in pectora dextrae, 260
 Spicula iam clipeosque leves arcusque remissos
 Unda vehit, galeasque vetant descendere cristae:
 Summa vagis late sternuntur flumina telis,
 Ima viris; illic luctantur corpora leto,
 Efflantesque animas retro premit obvius annis. 265
 Flumineam rapiente vado puer Argipus ulmum
 Prenderat, insignes umeros ferus ense Menoeceus
 Amputat; ille cadens, nondum conamine adempto,
 Truncus in excelsis spectat sua bracchia ramis.
 Hypseos hasta Tagen ingenti vulnere mersit, 270
 Ille manet fundo, rediit pro corpore sanguis.
 Desiluit ripis fratrem rapturus Agenor
 Heu! miser et tenuit, sed saucius ille levantem
 Degravat amplexu: poterat resolutus Agenor
 Emersisse vadis, piguit sine fratre reverti. 275
 Surgentem dextra Capetum vulnusque minantem
 Sorbebat rapidus nudato gurgite vertex;

254 e stamine **B** (*sicut videtur*) **G**² *Beh.* 1 **cHT** a stamine
Beh. 2 || 255 thebis **P** || 258 et fluvio **BSd** | neutris **P** neutri
 est **G** || 262 descendere **P** || 263 sternuntur fulmina **P** || 264 Arma
P | illi cunctantur **P** || 266 argypus **P** argyphus **BG**² argiphus
ScH *Beh.* 1 argifus **G** agriphus **T** agiphus *Beh.* 2 Agrius *edd.*
 Argipus *scripsi* || 267 armos *Schraderus* || 268 conamine victo
Barthius || 270 tagen **P** *Barthius* sagen **BG**²**SM** || 272 *versus in*
G² *inter v. 274 et 275 legitur* || 275 piguit **P** puduit *ceteri* ||
 276 capetum **PR** caplethum **b** calethum *vel* caletum *vel* chale-
 tum **BG**²**SM** || 277 nudato **P** notato **B** *Behh.* d (†^{nu}dato) notato
G², (*al. m. suprasr. montano*) (n)atatu **S** *pr. m.*, (*al. corr. vadato*,
ead. suprasr. i undanti) motato **c** violato **p** nodato *schol. edd.* |
 vortex **Pp**

Iam vultu, iam crine latet, iam dextera nusquam,
 Ultimus abreptas ensis descendit in undas.
 Mille modis leti miseros mors una fatigat. 280
 Induit a tergo Mycalesia cuspis Agyrten;
 Respexit, nusquam auctor erat, sed concita tractu
 Gurgitis effugiens invenerat hasta cruorem.

Figitur et validos sonipes Aetolus in armos,
 Exsiluitque alte vi mortis et aera pependens 285
 Verberat; haut tamen est turbatus flumine ductor,
 Sed miseratur equum, magnoque ex vulnere telum
 Exiit ipse gemens et sponte remisit habenas.
 Inde pedes repetit pugnas gressuque manuque
 Certior, et segnem Nomium fortemque Mimanta 290
 Thebaeumque Lichan Anthedoniumque Lycetum
 Continuat ferro geminisque e fratribus unum
 Thespiaden; eadem poscenti fata Panemo:
 'Vive superstes' ait, 'diraeque ad moenia Thebes
 Solus abi, miseros non decepture parentes. 295
 Di bene, quod pugnas rapidum deiecit in annem
 Sanguinea Bellona manu: trahit unda timentes
 Gurgite gentili, nuda nec flebilis umbra
 Stridebit vestros Tydeus inhumatus ad ignes;
 Ibitis aequoreis crudelia pabula monstris, 300
 Illum terra vehit suaque in primordia solvet.'
 Sic premit adversos et acerbat vulnera dictis;
 Ac nunc ense furit, nunc tela natantia captans
 Ingerit: innuptae comitem Therona Dianae,

294 sq. 'Vive — abi' Priscian. V 55 p. 176, 19 H. —
 299. 'Stridebit — ignes' Priscian. X 29 p. 521, 15 H.

279 abreptas P arreptas Beh. abruptas BG²SM | ensi P |
 ad umbras P || 286 fulmine P || 287 e vulnere BM | telumque e
 vulnere magnum Barthius || 290 minata P pr. m., (al. corr. ny-
 manta) mimanta B minanta G²ScGT Behh. || 291 Thisbaeumque
 Gronovius e cod. | lycheum P liceum c || 293 versus om. T || 296
 delegit PG || 301 solvet PG π solvit BG²SM || 303 At PGHT
 Leid. | captans PG raptans ceteri || 304 herona P pherona S

Ruricolamque Gyan cum fluctivago Ergino, 305
 Intonsumque Hersen contemptoremque profundi
 Crethea, nimbosam qui saepe Caphereos arcem
 Euboicasque hiemes parva transfugerat alno.
 Quid non fata queant? traiectus pectora ferro
 Volvitur in fluctus, heu cuius naufragus undae! 310
 Te quoque sublimi tranantem flumina curru,
 Dum socios, Pharsale, petis, resupinat adeptis
 Dorica cuspis equis; illos violentia saevi
 Gurgitis infelixque iugi concordia mergit.

Nunc age, quis tumidis magnum inclinarit in undis
 Hippomedonta labor, cur ipse excitus in arma 316
 Ismenos, doctae nosse indulgete sorores:
 Vestrum opus ire retro et senium depellere fama.
 Gaudebat Fauno nymphaque Ismenide natus
 Maternis bellare tener Crenaeus in undis, 320
 Crenaeus, cui prima dies in gurgite fido
 Et natale vadum et virides cunabula ripae.
 Ergo ratus nihil Elysias ibi posse Sorores,
 Laetus adulantem nunc hoc nunc margine ab illo
 Transit avum, levat unda gradus, seu defluus ille, 325
 Sive obliquus eat; nec cum subit obvius, ullas
 Stagna dedere moras pariterque revertitur amnis.
 Non Anthedonii tegit hospitis inguina pontus
 Blandior, aestivo nec se magis aequore Triton
 Exerit, aut carae festinus ad oscula matris 330
 Cum remeat tardumque ferit delphina Palaemon.
 Arma decent umeros, clipeusque insignis et auro
 Lucidus Aoniae caelatur origine gentis.

305 ergino **B** *m. pr.* hergyno **P** engino **G²SB** *m. sec.* hergino *Behh.* erigino **cGHTrπφ** Eriguno *Bentleius* || 307 Cretea **B** || 309 trasiectus **P** || 311 tranantem **P** *Beh.* transnantem **BM** || 315 inclinavit in **P** inclinarit in *corr.* *Bachrensius* inclinaverit *Lips.* expugnaverit **BSM** expugnaverat **G²** || 317 indulgere **PS** *pr. m.* || 318 depellere **PBcHT** *schol.* **L** defendere **G²SM** || 327 anni *Barthius* || 328 antethedonii, (*al. m. suprascr. s. glauci*) **P**

Sidonis hic blandi per candida terga iuveni,
 Iam secura maris, teneris iam cornua palmis 335
 Non tenet, extremis adludunt aequora plantis;
 Ire putes clipeo fluctusque secare iuvenum.
 Adiuvat unda fidem pelago nec discolor amnis.
 Tunc audax pariter telis et voce proterva
 Hippomedonta petit: 'Non haec fecunda veneno 340
 Lerna, nec Herculeis haustae serpentibus undae:
 Sacrum amnem, sacrum (et miser experiere!) deumque
 Altrices inrumpis aquas.' Nihil ille, sed ibat
 Comminus; opposuit cumulo se densior amnis
 Tardavitque manum, vulnus tamen illa retentum 345
 Pertulit atque animae tota in penetralia sedit.
 Horrui unda nefas, silvae flevistis utraeque,
 Et graviora cavae sonuerunt murmura ripae.
 Ultimus ille sonus moribundo emersit ab ore:
 'Mater!' in hanc miseri ceciderunt flumina vocem. 350
 At genetrix coetu glaucarum cincta sororum
 Protinus icta malo vitrea de valle solutis
 Exsiluit furibunda comis, ac verbere crebro
 Oraque pectoraque et viridem scidit horrida vestem.
 Utque erupit aquis iterumque iterumque trementi 355
 Ingeminat 'Crenaeae' sono: nusquam ille, sed index
 Desuper, a miserae nimium noscenda parenti,
 Parma natat; iacet ipse procul, qua mixta supremum
 Ismenon primi mutant confinia ponti.
 Fluctivagam sic saepe domum madidosque penates 360
 Aleyone deserta gemit, cum pignora saevus
 Auster et argentes rapuit Thetis invida nidos.
 Mergitur orba iterum, penitusque occulta sub undis
 Limite non uno, liquidum qua subter eunti

354. 'Oraque — vestem' Priscian. X 24 p. 516, 20 H.

334 Sidoniis P || 338 non discolor G *schol.* iam d. *Barthius* ||
tre al. m.

347 u///que P || 357 ab P *m. sec.* || 361 Alcione c Altione GT

Lucet iter, miseri nequiquam funera nati 365
 Vestigat, plangitque tamen; saepe horridus amnis
 Obstat, et obducto caligant sanguine visus.
 Illa tamen praeceps in tela offendit et enses
 Scrutaturque manu galeas et prona reclinat
 Corpora; nec ponto submota intrabat amaram 370
 Dorida, possessum donec iam fluctibus altis
 Nereidum miserata cohors ad pectora matris
 Impulit. Illa manu ceu vivum amplexa reportat
 Insternitque toris riparum atque umida siccit
 Mollibus ora comis, atque haec ululatibus addit: 375
 'Hoc tibi semidei munus tribuere parentes
 Nec mortalis avus? sic nostro in gurgite regnas?
 Mitior haec misero discors alienaque tellus,
 Mitior unda maris, quae iuxta flumina corpus
 Rettulit et miseram visa expectasse parentem. 380
 Hinc mei vultus? haec torvi lumina patris?
 Hi crines undantis avi? tu nobile quondam
 Undarum nemorumque decus, quo sospite maior
 Diva et nympharum longe regina ferebar.
 Heu ubinam ille frequens modo circa limina matris 385
 Ambitus orantesque tibi servire Napaeae?
 Cur nunc te, melius saevo mansure profundo,
 Amplexu misero tumulis, Crenaeae, reporto,
 Non mihi? nec tantae pudet heu! miseretque ruinae,
 Dure parens? quae te alta et ineluctabilis imo 390
 Condidit amne palus, quo nec tam cruda nepotis
 Funera, nec nostri valeant perrumpere planctus?

Inter v. 365 et 366 in B versus erasus esse videtur || 369
reclinatal.m.
rec////nat P || 370 nunc ponto Marklandus | intraverat arma
P || 375 ululantibus P || 377 si P || 378 Deest versus in BG²S
pr. m. (inter lineas m. rec. adscriptus) Beh. 1. 2 cg | haec P
heu M | miserae Barthius | dissors Heinsius || 385 Heu PG²S
Heus BM Similem hiatum admisit Statius V 350. 478. 613
VIII 174 Silv. III 5, 44 | fratris P || 387 mansura codd. edd.,
corr. Baehrensium || 391 nec tam P nec iam G iam nec BG²M

Ecce furit iactatque tuo se in gurgite maior
 Hippomedon, illum ripaeque undaeque tremescunt,
 Illius impulsu nostrum bibit unda cruorem: 395
 Tu piger et trucibus facilis servire Pelasgis.
 Ad cineres saltem supremaque iusta tuorum,
 Saeve, veni, non hic solum accensure nepotem.
 His miscet planctus multumque indigna cruentat
 Pectora, caeruleae referunt lamenta sorores: 400
 Qualiter Isthmiaco nondum Nereida portu
 Leucothean planxisse ferunt, dum pectore anhelu
 Frigidus in matrem saevum mare respuit infans.
 At pater arcano residens Ismenos in antro,
 Unde aerae nubesque bibunt atque imbrifer arcus 405
 Pascitur et Tyrios melior venit annus in agros,
 Ut lamenta procul (quamquam strepit ipse) novosque
 Accepit natae gemitus, levat aspera musco
 Colla gravemque gelu crinem, ceciditque soluta
 Pinus adulta manu dimissaque volvitur urna. 410
 Illum per ripas annoso scrupea limo
 Ora exertantem silvae fluviique minores
 Mirantur: tantus tumido de gurgite surgit,
 Spumosum attollens apicem lapsuque sonoro
 Pectora caeruleae rivis manantia barbae. 415
 Obvia cognatos gemitus casumque nepotis
 Nympharum docet una patrem monstratque cruentum
 Auctorem dextramque premit: stetit arduus alto
 Amne, manuque genas et nexa virentibus ulvis
 Cornua concutiens sic turbidus ore profundo 420
 Incipit: 'Huncne mihi, superum regnator, honorem,
 Quod totiens hospesque tuis et conscius actis
 (Nec memorare timor) falsa nunc improba fronte
 Cornua, nunc vetitam currus deiungere Phoeben,

398 his solum *Heinsius* || 399 cruentant *P* || 401 nereia
PG || 407 strepit *P* obstreperit *ceteri* || 409 occiditque *P* || 411 an-
 nosa *P* || *vv.* 413 et 414 in *P* inter se transpositi leguntur || 413
 tantum *P* || 420 versus *deest* in *T* || 424 deiungere *P* (*ead. m.*

Dotalisque rogos deceptaque fulmina vidi 425
 Praecipuosque alui natorum? an vilis et illis
 Gratia? ad hunc certe repsit Tiryntius amnem,
 Hac tibi flagrantem Bromium restinximus unda.
 Aspice, quas fluvio caedes, quae funera portem,
 Continuum telis alioque adopertus acervo. 430
 Omne vadum belli series tenet, omnis anhelat
 Unda nefas, subterque animae supraque recentes
 Errant et geminas iungunt caligine ripas.
 Ille ego clamatus sacris ululatus amnis,
 Qui molles thyrsos Baccheaque cornua puro 435
 Fonte lavare feror, stipatus caedibus artas
 In freta quaero vias; non Strymonos impia tanto
 Stagna cruore natant, non spumifer altius Hebrus
 Gradivo bellante rubet. Nec te admonet altrix
 Unda tuasque manus, iam pridem oblite parentum 440
 Liber? an Eous melius pacatur Hydaspes?
 At tu, qui tumidus spoliis et sanguine gaudes
 Insontis pueri, non hoc ex amne potentem
 Inachon aut saevas victor revehere Mycenae,
 Ni mortalis ego et tibi ductus ab aethere sanguis.' 445
 Sic ait infrendens et sponte furentibus undis
 Signa dedit: mittit gelidus montana Cithaeron
 Auxilia antiquasque nives et pabula brumae
 Ire iubet; frater tacitas Asopos eunti
 Conciliat vires et hiulcis flumina venis 450
 Suggest. Ipse cavae scrutatur viscera terrae
 Stagna torpentesque lacus pigrasque paludes
 Excudit, atque avidos tollens ad sidera vultus
 Umentes nebulas exhaurit et aera siccatur.
 Iamque super ripas utroque extantior ibat 455
 Aggere, iam medium modo qui superaverat amnem

suprascr. huc) disiungere *ceteri* || 430 alioque **P** altoque *ceteri* ||
 432 superque **P** *pr. m.* || 435 thyrsos brachiaque **P** || 436 libare
P *pr. m.* || 449 Iret **P** | asopus **PGHT** *cf. VII 315* || 451 ipsa **P** ||
versus 494—903 desunt in G² || 455 exstantior **P**

Hippomedon, intactus aquis umerosque manusque,
 Miratur crevisse vadum seseque minorem.
 Hinc atque hinc tumidi fluctus animosaque surgit
 Tempestas instar pelagi, cum Pliadas haurit 460
 Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.
 Non secus aequoreo iactat Teumesius amnis
 Hippomedonta salo, semperque umbone sinistro
 Tollitur et clipeum nigrante supervenit aestu
 Spumeus adsultans, fractaque refunditur unda 465
 Et cumulo maiore redit; nec mole liquenti
 Contentus carpit putres servantia ripas
 Arbusta annosaque trabes eiectaque fundo
 Saxa rotat. Stat pugna impar amnisque virique,
 Indignante deo; nec enim dat terga nec ullis 470
 Frangitur ille minis, venientesque obvius undas
 Intrat et obiecta dispellit flumina parma.
 Stant terra fugiente gradus, et poplite tenso
 Lubrica saxa tenet, genibusque obnixus et haerens
 Subruta fallaci servat vestigia limo, 475
 Sic etiam increpitans: 'Unde haec, Ismene, repente
 Ira tibi? quove has traxisti gurgite vires,
 Imbelli famulate deo solumque cruorem
 Femineis experte choris, cum Bacchica mugit
 Buxus et insane maculant trieterida matres?' 480
 Dixerat; atque illi sese deus obtulit ultro
 Turbidus imbre genas et nube natantis harenae,
 Nec saevit dictis, trunca sed pectora quercu
 Ter quater oppositi, quantum ira deusque valebat,
 Impulit adsurgens: tandem vestigia flexit . 485

460 pliadas **BcT** *Beh.* 2 plyadas **H** pleiadas **PG** pliades
Beh. 1 cf. *IV* 120 || 462 ignis **P** || 467 carpitque *Barthius* ||
 468 Ambusta **P** *pr. m.* | euectaque *Bachrensius* || 470 nec illis **P** ||
 473 Stat **P** || 474 tenet **PG** *edd. vett.* tenent **BS** *Colb.* **T** natant
p *Beh.* **gH** *Leid. Gronov.* || 478 famulante *p* *Behh. edd.* | deo,
suprascr. s. baco **P** || 480 trieterida **PBg** *edd. vett. cf. Ach.*
I 595 trieterica **SM** triaterica **cG** *Beh.* triatericha **T** || 484 va-
 lebat **P** valebant *ceteri*

Excussumque manu tegimen, conversaque lente
 Terga refert. Instant undae sequiturque labantem
 Amnis ovans; nec non saxis et grandine ferri
 Desuper infestant Tyrrii geminoque repellunt
 Aggere. Quid faciat bellis obsessus et undis? 490
 Nec fuga iam misero, nec magnae copia mortis.

Stabat gramineae producta crepidine ripae
 Undarum ac terrae dubio, sed amicio undis,
 Fraxinus ingentique vadum possederat umbra.
 Huius opem (nam qua terras invaderet?) unca 495
 Arripuit dextra: nec pertulit illa trahentem;
 Sed maiore super, quam stabat, pondere victa
 Solvitur, et qua stagna subit radice quibusque
 Arentem mordebat humum, dimissa superne
 Iniecit trepido sese ripamque, nec ultra 500
 Passa virum subitae vallavit ponte ruinae.
 Huc undae coeunt, et ineluctabile caeno
 Verticibusque cavis sedit crescitque barathrum.
 Iamque umeros, iam colla ducis sinuosa vorago
 Circuit: hic demum victus suprema fateri 505
 Exclamat: 'Fluvione (pudet!), Mars inclite, mergis
 Hanc animam? segnesque lacus et stagna subibo
 Ceu pecoris custos, subiti torrentis iniquis
 Interceptus aquis? adeone occumbere ferro
 Non merui?' Tandem precibus commota Tonantem 510
 Iuno subit: 'Quonam miseros, sator inclite divum,
 Inachidas, quonam usque premes? iam Pallas et odit
 Tydea, iam raptio tacuerunt augure Delphi:
 En meus Hippomedon, cui gentis origo Mycenae

492 sqq. Cf. *Hom. Il. XXI 241 sqq.* || 497 supra **M** || 499
 dimissa **P** demissa *ceteri* || 500 Iniecitque vado sese *Koestlinus* ||
 501 Passurum *codd. edd.* Passa virum *corr. Barthius* Prensurum
Gronovius e cod. Palat. | monte *Bachrensius* || 502 caeno **P**
 caenum *vel coenum ceteri* || 503 recavis *Barthius* | sedit **P** sedit
ceteri || 505 Circumit **PBS Beh.** || 506 mergis **P** merges *ceteri* ||
 510 motura *Barthius*

Argolicique lares numenque ante omnia Iuno 515
 (Sic ego fida meis?), pelagi crudelibus ibit
 Praeda feris? certe tumulos supremaque victis
 Iusta dabas; ubi Cecropiae post proelia flammae?
 Theseos ignis ubi est? Non spernit coniugis aequas
 Ille preces, leviterque oculos ad moenia Cadmi 520
 Rettulit, et viso sederunt flumina nutu.
 Illius exangues umeri et perfossa patescunt
 Pectora: ceu ventis alte cum elata resedit
 Tempestat, surgunt scopuli quaesitaque nautis
 Terra, et ab infestis descendunt aequora saxis. 525
 Quid ripas tenuisse iuvat? premit undique nimbo
 Telorum Phoenissa cohors, nec tegmina membris
 Ulla, omnisque patet leto; tunc vulnera manant,
 Quique sub amne diu stupuit cruor, aere nudo
 Solvitur et tenues venarum laxat hiatus, 530
 Incertique labant undarum et frigore gressus.
 Procumbit, Getico qualis procumbit in Haemo
 Seu Boreae furiis putri seu robore quercus
 Caelo mixta comas, ingentemque aera laxat:
 Illam nutantem nemus et mons ipse tremescit, 535
 Qua tellure cadat, quas obruat ordine silvas.
 Non tamen aut ense galeamve audacia cuiquam
 Tangere; vix credunt oculis ingentiaque horrent
 Funera, et adstrictis accedunt comminus armis.
 Tandem Hypseus adiit capulumque in morte tenenti 540
 Extrahit et torvos laxavit casside vultus;
 Itque per Aonios alte mucrone corusco
 Suspensam ostentans galeam et clamore superbit:
 'Hic ferus Hippomedon, hic formidabilis ultor
 Tydeos infandi debellatorque cruenti 545

518 Busta *codd. edd.* Iusta *corr.* *Heinsius* | cecropiae **P**
 caecropiae **B** || 523 cum elata **PH** cum flata **Be** conflata **GT**
edd. vett. || 525 insessis *Heinsius* || 531 et frigore **P** frigore
ceteri || 532 haemon **P** || 540 hypseus adiit **P** adiit hypseus **SM**
 adit hipseus **B** | caelumque **P** || 544 sic formidabilis **P**

Gurgitis!' Agnovit longe pressitque dolorem
 Magnanimus Capaneus, telumque immane lacertum
 Hortatur librans: 'Ades o mihi, dextera, tantum
 Tu praesens bellis et inevitabile numen,
 Te voco, te solam superum contemptor adoro.' 550
 Sic ait, et voti sese facit ipse potentem.

It tremibunda abies clipeum per et aerea texta
 Loricae tandemque animam sub pectore magno
 Deprendit: ruit haut alio quam celsa fragore
 Turris, ubi innumeros penitus quassata per ictus 555
 Labitur effractamque aperit victoribus urbem.

Cui super adsistens 'non infitiamur honorem
 Mortis' ait, 'refer huc oculos, ego vulneris auctor;
 Laetus abi multumque aliis iactantior umbris!
 Tunc ensem galeamque rapit clipeumque revellit 560

Hypseos; exanimumque tenens super Hippomedonta
 'Accipe' ait, 'simul hostiles, dux magne, tuasque
 Exuvias, veniet cineri decus et suus ordo
 Manibus; interea iustos dum reddimus ignes,
 Hoc ultor Capaneus operit tua membra sepulcro.' 565

Sic anceps dura belli vice mutua Grais
 Sidoniisque simul nectebat vulnera Mavors:
 Hic ferus Hippomedon, illic non signior Hypseus
 Fletur, et alterni praebent solacia luctus.

Tristibus interea somnum turbata figuris 570
 Torva sagittiferi mater Tegeatis ephebi,
 Crine dato passim plantisque ex more solutis,
 Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas
 Purgatura malum fluvio vivente soporem.

547 lacerto **BSM** lacertum *scripsi* recepto **P** *pr. m.*, (*al. corr.* receptum) || 549 lumen, *al. m. suprascr.* † numen **P** || 551 ipsa **P** || 552 terga *codd. edd. texta corr. Gronovius e marg. cod. Arundeliani coll. V 354* || 560 repellit **P** || 561 Ipsius **PBSM** Impius **H** Hypseos *corr. Marklandus* | exanimemque **M** exanimum quatiens *Barthius* || 567 nectebat funera *Marklandus* || 571 ephebi, *al. m. suprascr.* s. partonopei **P**

Namque per attonitas curarum pondere noctes 575
 Saepe et delapsas adytis, quas ipsa dicarat,
 Exuvias, seque ignotis errare sepulcris
 Extorrem nemorum Dryadumque a plebe fugatam,
 Saepe novos nati bello rediisse triumphos,
 Armaque et alipedem notum comitesque videbat, 580
 Numquam ipsum, hunc ex umeris fluxisse pharetras,
 Effigiesque suas simulacraque nota cremari.
 Praecipuos sed enim illa metus portendere visa est
 Nox miserae totoque erexit pectore matrem.
 Nota per Arcadias felici robore silvas 585
 Quercus erat, Triviae quam desacraverat ipsa
 Electam turba nemorum numenque colendo
 Fecerat: hic arcus et fessa reponere tela,
 Armaque curva suum et vacuorum terga leonum
 Figere et ingentes aequantia cornua silvas. 590
 Vix ramis locus, agrestes adeo omnia cingunt
 Exuviae, et viridem ferri nitor impedit umbram.
 Hanc, ut forte iugis longo defessa redibat
 Venatu, modo rapta ferox Erymanthidos ursae
 Ora ferens, multo proscissam vulnere cernit 595
 Deposuisse comam et rorantes sanguine ramos
 Expirare solo; quaerenti nymphea cruentas
 Maenadas atque hostem dixit saevisse Lyaeum.
 Dum gemit et planctu circumdat pectus inani,
 Abrupere oculi noctem maestoque cubili 600
 Exsilit et falsos quaerit per lumina fletus.
 Ergo ut in amne nefas merso ter crine piavit
 Verbaque sollicitas matrum solantia curas
 Addidit, armigerae ruit ad delubra Dianae

578 nemorum PH τ nemoris BSM || 581 Numquam P Nusquam *ceteri* || 583 visa est PGH *edd. vett.* visa B visa SM || 589 torva leonum P || 591 Vix radiis *Barthius* || 597 Expirare P Expirasse BSM || 598 saeuissime P || 602 inmane P iane GT *edd. vett.* inane *Barthius* || 604 armigerae P *marg. armatae* BSM

Rore sub Eoo, notasque ex ordine silvas 605
 Et quercum gavisa videt. Tunc limina divae
 Adstitit et tali nequiquam voce precatur:
 'Virgo potens nemorum, cuius non mollia signa
 Militiamque trucem sexum indignata frequento
 More nihil Graio, nec te gens aspera ritu 610
 Colchis Amazoniaeve magis coluere catervae:
 Si mihi non umquam thiasi ludusve protervae
 Noctis et, invisio quamvis temerata cubili,
 Non tamen aut teretes thyrsos aut mollia gessi
 Pensa, sed in tetricis et post conubia lustris, 615
 Sic quoque venatrix animoque innupta remansi
 (Nec mihi secretis culpam occultare sub antris
 Cura, sed ostendi prolem posuique trementem
 Ante tuos confessa pedes; nec degener ille
 Sanguinis inque meos reptavit protinus arcus): 620
 [Tela puer lacrimis et prima voce poposcit]
 Hunc mihi (quid trepidae noctes somnusque minantur?)
 Hunc, precor, audaci qui nunc ad proelia voto
 Heu nimium sibi fisus abit, da visere belli
 Victorem, vel, si ampla peto, da visere tantum! 625
 Hic sudet tuaque arma ferat: preme dira malorum
 Signa; quid in nostris, nemoralis Delia, silvis
 Maenades hostiles Thebanaque numina regnant?
 Ei mihi! cur penitus (simque augur cassa futuri!),
 Cur penitus magnoque interpretor omine quercum? 630
 Quod si vera sopor miserae praesagia mittit,
 Per te maternos, mitis Dictynna, labores

606 limina **P** cf. *III* 299 limine *ceteri* || 612 *versus deest* in **P** || 616 animoque **P** *edd. vett.* animumque **BM** innupta animumque **S** animosque *Baehrensii* || 617 crimen **B** *Bch. 1* crinem *c* *Beh. 2* (in *marg. adscr.* culpam) || 618 prolem **P** *N. Faber* natum **BSM** || 621 *versum, qui deest in uno P, uncis inclusi et interpunctionem cum Sandstroemio correxi* || 624 tibi *codd. edd., corr. Baehrensii* || 625 *Post hunc v. in Beh. 1 sequuntur haec:* Si non victorem, da tantum cernere victum || 626 dira **P** diva **BSM** dura *Colb.* || 628 Menalis **P** || 632 maternos, *al. m. suprascr*

Fraternumque decus, cunctis hunc fige sagittis
 Infelicem uterum; miserae sine funera matris
 Audiat ille prior!' Dixit, fletuque soluto 635
 Aspicit et niveae saxum maduisse Dianae.

Illam diva ferox etiamnum in limine sacro
 Expositam et gelidas verrentem crinibus aras
 Linquit, et in mediis frondentem Maenalon astris
 Exsuperat saltu gressumque ad moenia Cadmi 640
 Destinatus, interior caeli qua semita ducit
 Dis tantum et cunctas iuxta videt ardua terras.
 Iamque fere medium Parnasi frondea praeter
 Colla tenebat iter, cum fratrem in nube corusca
 Aspicit haut solito visu: remeabat ab armis 645
 Maestus Echionii, demersi funera lugens
 Auguris. Inrubit caeli plaga sidere mixto;
 [Occursuque sacro pariter iubar arsit utrimque,
 Et coiere arcus et respondere pharetrae.]
 Ille prior: 'Scio, Labdacias, germana, cohortes 650
 Et nimium fortes ausum petis Arcada pugnas.
 Fida rogat genetrix: utinam indulgere precanti
 Fata darent! en ipse mei (pudet!) inritus arma
 Cultoris frondesque sacras ad inania vidi
 Tartara et in memet versos descendere vultus; 655
 Nec tenui currus terraeque abrupta coegi,
 Saevus ego inmeritusque coli. Lugentia cernis
 Antra, soror, mutasque domos: haec sola rependo
 Dona pio comiti; nec tu peritura movere
 Auxilia et maestos in vanum perge labores. 660
 Finis adest iuveni, non hoc mutabile fatum,

s. latone P | ditis, *al. m. suprascr.* i. inferum P || 633 Fratrumque, *al. m. suprascr.* apollinis P | cunctis P cūctis Lips. iustis BSM || 640 gressu saltumque *codd. edd., corr. Bachrensius* || 641 ducit P lucet ceteri || 645 solito PT solitum BSM dubium c || versus 648 et 649, qui desunt in PR, uncis inclusi, nec tamen Statii ingenio indignos puto || 650 labdacias PpHT *schol.* labdacidas BSM || 651 arcada, *al. m. suprascr.* s. par P || 652 genetrix, *al. m. suprascr.* s. atlanta P || 654 et inania BcGT Behh. || 655 in om. P

Nec te de dubiis fraterna oracula fallunt.
 'Sed decus extremum certe' confusa vicissim
 Virgo refert, 'veraeque licet solacia morti
 Quaerere, nec fugiet poenas, quicumque nefandam 665
 Insontis pueri scelerarit sanguine dextram
 Impius, et nostris fas sit saevire sagittis.'
 Sic effata movet gressus libandaque fratri
 Parcius ora tulit, Thebasque infesta petivit.

At pugna ereptis maior crudescit utrimque 670
 Regibus, alternosque ciet vindicta furores.
 Hypseos hinc turmae desolatunquē magistro
 Agmen, at hinc gravius fremit Hippomedontis adempti
 Orba cohors; praebent obnixa corpora ferro,
 Idem ardor rabidis externum haurire cruorem 675
 Ac fudisse suum, nec se vestigia mutant.
 Stat cuneo defixa acies, hostique cruento
 Dant animas et terga negant: cum lapsa per auras
 Vertice Dircaeī velox Latonia montis
 Adstitit; agnoscunt colles notamque tremescit 680
 Silva deam, saevis ubi quondam exerta sagittis
 Fecundam lasso Nioben consumpserat arcu.

Illum acies inter coepta iam caede superbum
 Nescius armorum et primas tunc passus habenas
 Venator raptabat equus, quem discolor ambit 685
 Tigris et auratis adverberat unguibus armos.
 Colla sedent nodis et castigata iubarum
 Libertas, nemorisque notae sub pectore primo

667. 'et — sagittis' schol. Theb. IX 876 p. 336 L.

662 de dubiis **P** nunc dubiis *ceteri* || 663 Sed **PR** At **BSM** ||
 certe **P** misero *ceteri* | *Interpunctionem correxi* || 664 veraeque **P**
 duraeque **BSM** diraeque *Beh.* || 669 ira tulit **P** || 672 Hypseus **P** || 674
 corpora **P** *Beh.* pectora **BSM** || 676 sua nec vestigia **T** *Schraderus* ||
 677 hostemque **P** || 678 animos **P** | natant **P** *pr. m.* notant **P**
sec. m. || 682 laeso **P** || 683 Illum, *al. m. suprascr.* s. par. **P** |
 coeptas **P** coepta *scripsi* medias **BSM** inter densas acies **p** ||
 688 notat **P** *pr. m.* note *al. m. corr.*

Iactantur niveo lunata monilia dente.
 Ipse bis Oebalio saturatam murice pallam 690
 Lucentesque auro tunicas (hoc neverat unum
 Mater opus) tenui collectus in ilia vinclo,
 Cornipedis laevo clipeum demiserat armo,
 Ense gravis nimio: tereti iuvat aurea morsu
 Fibula, pendentes circum latera aspera cinctus, 695
 Vaginaeque sonum tremulumque audire pharetrae
 Murmur et a cono missas in terga catenas;
 Interdum cristas hilaris iactare comantes
 Et pictum gemmis galeae iubar. Ast ubi pugna
 Cassis anhela calet, resoluta vertice nudus 700
 Exoritur: tunc dulce comae radiisque trementes
 Dulce nitent visus et, quas dolet ipse morari,
 Nondum mutata roseae lanugine malae.
 Nec formae sibi laude placet multumque severis
 Asperat ora minis, sed frontis servat honorem 705
 Ira decens. Dat sponte locum Thebana iuventus,
 Natorum memores, intentaque tela retorquent,
 Sed premit et saevas miserantibus ingerit hastas.
 Illum et Sidoniae Teumesi e vertice nymphae
 Bellantem atque ipso sudore et pulvere gratum 710
 Laudant, et tacito ducunt suspiria voto.
 Talia cernenti mitis subit alta Dianae
 Corda dolor, fletuque genas violata 'quod' inquit,
 'Nunc tibi, quod leti quaeram dea fida propinqui
 Effugium? haecne ultro properasti in proelia, saeve 715
 Ac miserande puer? cruda heu festinaque virtus
 Suasit et hortatrix animosi gloria leti?
 Scilicet angustum iamdudum argentibus annis

694 iubet P ligat A. Schottius et Gronovius e codd. || 699
 pugnae P || 701 trementes Bp Beh. 1 Colb. frementes P meantes
 ScB marg. micantes M edd. nitentes Beh. 2 || 703 mutatae
 rosea codd. edd. mutata roseae scripsi || 709 teumesi e vertice
 P iuga per teumesia vel theumesia BSM virgo teumesia Prag. 2
 m. pr. || 710 graium P || 715 in P Colb. ad BSM

Maenaliū tibi, parve, nemus, perque antra ferarum
Vix tutae sine matre viae, silvestria cuius 720

Nondum tela procax arcumque implere valebas.

Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras

Invidiam surdasque fores et limina lassat:

Tu dulces lituos ululataque proelia gaudes

Felix et miserae tantum moriture parenti.' 725

Ne tamen extremo frustra morientis honori

Adfuerit, venit in medios caligine furva

Saepta globos, primumque leves furata sagittas

Audacis tergo pueri caelestibus implet

Coryton telis, quorum sine sanguine nullum 730

Decidit; ambrosio tum spargit membra liquore,

Spargit equum, ne quo violetur vulnere corpus

Ante necem, cantusque sacros et conscia miscet

Murmura, secretis quae Colchidas ipsa sub antris

Nocte docet monstratque feras quaerentibus herbas. 735

Tunc vero exerto circumvolat igneus arcu

Nec se mente regit patria, matrisque suique

Immemor, et nimium caelestibus utitur armis:

Ut leo, cui parvo mater Gaetula cruentos

Suggestit ipsa cibos, cum primum crescere sensit 740

Colla iubis torvusque novos respexit ad unguēs,

Indignatur ali, tandemque effusus apertos

Liber amat campos et nescit in antra reverti.

Quos, age, Parrhasio sternis, puer improbe, cornu?

Prima Tanagraeum turbavit harundo Coroebum 745

Extremo galeae primoque in margine parmae

Angusta transmissa via, stat faucibus unda

Sanguinis, et sacri facies rubet igne veneni.

Saeuius Eurytion, cui luminis orbe sinistro

720 cum matre *Barthius* || 725 tandem **S** | moriture **P** *edd. vett.*
periture **BSM** || 727 furva *Dan. Grotius fulva ceteri codd. edd. cf.*
VIII 10 || 731 Decidit **PBR** *Colb. edd. vett.* Effugit **B** *marg. SM* ||
732 violetur **P** *temeretur ceteri* || 737 patria **P** *patriae ceteri* || 741
torvosque **P** | angues **P** || 745 turbabit **P** *pr. m.* || 749 erythion **P**

Callida tergeminis acies se condidit uncis. 750
 Ille trahens oculo plenam labente sagittam
 Ibat in auctorem: sed divum fortia quid non
 Tela queant? alio geminatum lumine vulnus
 Explevit tenebras; sequitur tamen improbus hostem,
 Qua meminit, fusum donec prolapsus in Idan 755
 Decidit: hic saevi miser inter funera belli
 Palpitat et mortem sociosque hostesque precatur.
 Addit Abantiadas, insignem crinibus Argum
 Et male dilectum miseræ Cydona sorori. 759

* * *

Huic geminum obliqua traiecit harundine tempus, 761
 Exsilit hac ferrum, velox hac pinna remansit:
 Fluxit utrimque cruor. Nulli tela aspera mortis
 Dant veniam, non forma Lamum, non infula Lygdum,
 Non pubescentes texerunt Aeolon anni: 765
 Figitur ora Lamus, flet saucius inguina Lygdus,
 Perfossam telo niveam gemis, Aeole, frontem.
 Te praeceps Euboea tulit, te candida Thisbe
 Miserat, hunc virides non excipietis * Amyclae.
 Numquam cassa manus, nullum sine numine fugit 770

Illi perfossum telo patefecerat inguen, 760

754 sq. 'sequitur — meminit' Serv. ad Aen. III 657.

curition B euricion c euriton G eurichion Beh. 2 ericion d | limi-
 nis P pr. m. || 750 Callida PBp schol. Aspera SM | uncis, al. m.
 suprascr. † uinclis P || 751 plenam, al. m. suprascr. sanguinis
 P || 753 alto P || 754 Explebit P pr. m. || 755 idam codd. edd.
 Idan scripsi, cf. VII 588 || 757 socios (om. que) P || 760 versum,
 qui deest in PBSM, exstat in HTdr (rec. m. add.), 'si nothum
 dicamus, certe similis argumenti alius excidisse putandus est'
 Weberus. Lacunae signum posui versu ipso expuncto || 762 Exilit
 P Extitit ceteri || 766 Figitur ilia P || 768 Te, ead. m. suprascr.
 s. lame P | eubona P | te, ead. m. suprascr. s. ligde P || 769
 hunc, suprascr. s. eolon P | recipietis Barthius | Amyclae] nomen
 urbis corruptum esse manifestum videtur, cum de Boeoto sermo
 sit; fortasse cum Koestlino legendum est Erythrae coll. VII 265 ||
 770 numine P vulnere ceteri

Missile, nec requies dextrae, sonitumque priori
 Iungit harundo sequens. Unum quis crederet arcum
 Aut unam saevire manum? modo derigit ictus,
 Nunc latere alterno dubius conamina mutat,
 Nunc fugit instantes et solo respicit arcu. 775

Et iam mirantes indignantesque coibant
 Labdacidae, primusque Iovis de sanguine claro
 Amphion ignarus adhuc, quae funera campis
 Ille daret: 'Quonam usque moram lucrabere fati,
 O multum meritos puer orature parentes? 780
 Quin etiam menti tumor atque audacia gliscit,
 Congressus dum nemo tuos pugnamque minorem
 Dignatur bellis iraque relinqueris infra.

I, repete Arcadium mixtusque aequalibus illic,
 Dum ferus hic vero desaevit pulvere Mavors, 785
 Proelia lude domi: quodsi te maesta sepulcri
 Fama movet, dabimus, leto moriere virorum!
 Iamdudum hunc contra stimulis gravioribus ardet
 Trux Atalantiades (necdum ille quierat) et inquit:
 'Sera etiam in Thebas, quarum hic exercitus, arma 790
 Profero; quisnam adeo puer, ut bellare recuset
 Talibus? Arcadiae stirpem et fera semina gentis,
 Non Thebana vides: non me sub nocte silenti
 Thyias Echionio genetrix famulata Lyaeo
 Edidit, haut umquam deformes vertice mitras 795
 Induimus turpesque manu iactavimus hastas.
 Protinus adstrictos didici reptare per amnes
 Horrendasque domus magnarum intrare ferarum
 Et — quid plura loquar? ferrum mea semper et arcus
 Mater habet, vestri feriunt cava tympana patres.' 800
 Non tulit Amphion vultumque et in ora loquentis

773 dirigit *codd.* || 781 tumor *rasura extinctum rec. m. rescripfit P* || 783 iraque *P iramque ceteri* || 789 quierat et *P quieverat BSM* || 794 Thyas *codd. Thyias corr. Weberus, cf. V 92* || 796 turpique *m. i. hastam codd. edd. turpesque m. i. hastas corr. Barthius*

Telum immane rotat; sed ferri lumine diro
 Turbatus sonipes sese dominumque retorsit
 In latus atque avidam transmisit devius hastam.
 Acrior hoc iuvenem stricto mucrone petebat 805
 Amphion, cum se medio Latonia campo
 Iecit et ante oculos omnes stetit obvia vultu.
 Haerebat iuveni devinctus amore pudico
 Maenalius Dorceus, cui bella suumque timorem
 Mater et audaces pueri mandaverat annos. 810
 Huius tum vultu dea dissimulata profatur:
 'Hactenus Ogygias satis infestasse catervas,
 Parthenopaeae, satis; miserae iam parce parenti,
 Parce deis, quicumque favent.' Nec territus ille:
 'Hunc sine me (non plura petam), fidissime Dorceu, 815
 Sternere humi, qui tela meis gerit aemula telis
 Et similes cultus et frena sonantia iactat.
 Frena regam, cultus Triviae pendebitis alto
 Limine, captivis matrem donabo pharetris.'
 Audiit et mixto risit Latonia fletu. 820
 Viderat hanc caeli iamdudum in parte remota
 Gradivum complexa Venus, dumque anxia Thebas
 Commemorat Cadmumque viro caraeque nepotes
 Harmoniae, pressum tacito sub corde dolorem
 Tempestiva movet: 'Nonne hanc, Gradive, protervam 825
 Virginitate vides mediam se ferre virorum
 Coetibus? utque acies audax et Martia signa
 Temperet? en etiam donat praebetque necandos
 Tot nostra de gente viros. Huic tradita virtus,
 Huic furor? agrestes superest tibi figere dammas.' 830
 Desiluit iustis commotus in arma querellis
 Bellipotens, cui sola vagum per inane ruenti

802 portat B *m. pr.* parat B *m. sec.* 'rectius Mss. parat'
 Heinsius || 807 Iecit et P Inicit ceteri | omnes P omni ceteri |
 omnia vultu P || 811 vultum pGT *edd. vett.* in vultum Barthius ||
 815 *creus* in P non legitur || 816 meis, *al. m. suprascr.* † suis s.
 parth. P || 819 Culmine Marklandus || 831 Dissiluit P Beh.

Ira comes, reliqui sudant ad bella Furores.
 Nec mora, cum maestam monitu Latoida duro
 Increpat adsistens: 'Non haec tibi proelia divum 835
 Dat pater; armiferum ni protinus improba campum
 Deseris, huic aequam nosces nec Pallada dextrae.'
 Quid faciat contra? premit hinc Mavortia cuspis,
 Hinc plenae tibi, parve, colus, Iovis inde severi
 Vultus: abit solo post haec evicta pudore. 840

At pater Ogygias Mavors circumspicit alas
 Horrendumque Dryanta movet, cui sanguinis auctor
 Turbidus Orion, comitesque odisse Dianae
 Inde furit. Primum hinc turbatos arripit ense
 Arcadas exarmatque ducem; cedit agmine longo 845
 Cyllenes populus Tegeesque habitator opacae,
 Aepytiique duces Telphusiacaque phalanges.
 Ipsum autem et lassa fidit prosternere dextra,
 Nec servat vires: etenim huc iam fessus et illuc
 Mutabat turmas; urgent praesagia mille 850
 Funeris, et nigrae praecedunt nubila mortis.
 Iamque miser raros comites verumque videbat
 Dorcea, iam vires paulatim abscedere sensit,
 Sensit et exhaustas umero leviores pharetras.
 Iam minus atque minus fert arma puerque videtur 855
 Et sibi, cum torva clipei metuendus obarsit
 Luce Dryas: tremor ora repens ac viscera torsit
 Arcados; utque feri vectorem fulminis albus
 Cum supra respexit olor, cupit hiscere ripam

840 Vultus agit *Sandstroemius* || 844 hinc **PBT** hic **SM** ||
 que *ead. m.*

847 delphusiacaque **P** telphusiaeque **B** delphus. tegeeeque **R**
 tereeeque **S**, *in marg. al. m.* thelepee, (*rec. m. suprascr.*
 delphus) telepheaeque **c b p π H Colb.** thelepheaeque **g Behh.** et
 elepeeque **G** zelepeeque *Prag.* 2 celefeaeque **T** tegeeeque
 r fugiunt Pheneique *edd.* Thelpusaeaeque *coni. Gronovius* Tel-
 phusiacaque *scripsi* || 849 iam *om.* **P** || 852 raro comites superum-
 que **P** || 853 sensit **PSHT** sentit **BM** || 854 Sensit **HT** Sentit **PBSM** ||
 858 fulminis aluos **P**

Strymonos et trepidas in pectora contrahit alas: 860

Sic iuvenem saevi conspecta mole Dryantis

Iam non ira subit, sed leti nuntius horror.

Arma tamen, frustra superos Triviamque precatus,

Molitur pallens et surdos expedit arcus.

Iamque instat telis et utramque obliquus in ulnam 865

Cornua contingit mucrone et pectora nervo:

Cum ducis Aonii magno cita turbine cuspis

Fertur in adversum nervique obliqua sonori

Vincla secat: pereunt ictus manibusque remissis

Vana supinato ceciderunt spicula cornu. 870

Tunc miser et frenos turbatus et arma remisit,

Vulneris impatiens, umeri quod tegmine dextri

Intrarat facilemque cutem: subit altera cuspis

Cornipedisque fugam succiso poplite sistit.

Tunc cadit ipse Dryas (mirum) nec vulneris umquam 875

Conscius: olim auctor teli causaeque patebunt.

At puer infusus sociis in devia campi

Tollitur (heu simplex aetas!) moriensque iacentem

Flebat equum; cecidit laxata casside vultus,

Aegraque per trepidos expirat gratia visus, 880

Et prensis concussa comis ter colla quaterque

Stare negant, ipsisque nefas lacrimabile Thebis,

Ibat purpureus niveo de pectore sanguis.

Tandem haec singultu verba incidente profatur:

‘Labimur, i, miseram, Dorceu, solare parentem. 885

Illa quidem, si vera ferunt praesagia curae,

Aut somno iam triste nefas aut omine vidit.

Tu tamen arte pia trepidam suspende diuque

Decipito; neu tu subitus neve arma tenenti

Veneris, et tandem, cum iam cogere fateri, 890

865 oblitus in urnam P || 870 Vanaque supino P || 872 qua
 BM | tegmine PBcTd pr. m. tegmina SM || 875 umquam PB
 m. pr. usquam B m. sec. SM || 876 patebunt P Bernartius pate-
 bant ceteri latebant Grotius || 879 lassata P luxata S || 881
 pressis P

Dic: Merui, genetrix, poenas invita capesse;
 Arma puer rapui, nec te retinente quievi,
 Nec tibi sollicitae tandem inter bella peperci.
 Vive igitur potiusque animis irascere nostris,
 Et iam pone metus. Frustra de colle Lycaeï 895
 Anxia prospectas, si quis per nubila longe
 Aut sonus aut nostro sublatus ab agmine pulvis:
 Frigidus et nuda iaceo tellure, nec usquam
 Tu prope, quae vultus efflantiaque ora teneres.
 Hunc tamen, orba parens, crinem' dextraque secandum
 Praebuit 'hunc toto capies pro corpore crinem, 901
 Comere quem frustra me dedignante solebas.
 Huic dabis exsequias, atque inter iusta memento,
 Ne quis inexpertis hebetet mea tela lacertis
 Dilectosque canes ullis agat amplius antris. 905
 Haec autem primis arma infelicia castris
 Ure, vel ingratae munus suspende Dianae.'

901 sq. 'hunc — solebas' Eutychn. art. II p. 478, 26 K.
 tamquam e libro VIII Thebaidos.

891 capesse **P****B****og** *Beh.* **T** *schol.* capessens **SM** *invisa*
capessi Barthius, qui versum insequentem eiciendum putabat ||
 893 tandem **P** *Beh.* saltem **BM** || 894 animisque **P** || 898 et **P**
 in **BM** || 902 me me dignante *Eutychn.* me dedignate **P** ||
 903—5 *versus desunt in P* || 903 busta **cGT** *Beh. Dan.* || 907
 ingratae crinem **P** munus crimen suspende **B** || *Post v. 907 in*
P *duo versus erasi esse videntur, quorum vestigia extant. Deest*
ibidem subscriptio huius libri.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER X.

Obruit Hesperia Phoebum nox umida porta,
Imperiis properata Iovis; nec castra Pelasgum
Aut Tyrias miseratus opes, sed triste, tot extra
Agmina iam inmeritas ferro decrescere gentes.
Panditur immenso deformis sanguine campus: 5
Illic arma et equos, ibant quibus ante superbi,
Funeraque orba rogis neglectaque membra relinquunt.
Tunc inhonora cohors laceris insignibus aegras
Secernunt acies, portaeque, ineuntibus arma
Angustae populis, latae cepere reversos. 10
Par utrimque dolor; sed dant solacia Thebis
Quattuor errantes Danaum sine praeside turmae:
Ceum mare per tumidum viduae moderantibus alni,
Quas deus et casus tempestatesque gubernant.
Inde animus Tyriis iam non sua castra, sed ultra 15
Hostilem servare fugam, ne forte Mycenae
Contenti rediisse petant: dat tessera signum
Excubiis, positaeque vices; dux noctis opertae
Sorte Meges ultroque Lycus. Iamque ordine iusso

3 miseratur *Barthius* || 4 iam meritas **P** et inmeritas *ceteri* iam inmeritas *Baehrensium* || 7 neglectaque **P** || 10 late *codd. edd.*, *corr. Bentleyus* || 15 non iam *codd.*, *transpos. Baehrensium* | ultro *codd. edd.*, *corr. Menkium* || 17 rediisse **P** || 19 megens **P** *Beh.* mages *Dan.*

Arma, dapes ignemque ferunt; rex firmat euntes: 20
 'Victores Danaum (neque enim lux crastina longe,
 Nec quae pro timidis intercessere tenebrae
 Semper erunt), augete animos et digna secundis
 Pectora ferte deis. Iacet omnis gloria Lernae
 Praecipuaeque manus: subiit ultricia Tydeus 25
 Tartara, Mors subitam nigri stupet auguris umbram,
 Ismenos raptis tumet Hippomedontis opimis,
 Arcada belligeris pudet adnumerare tropaeis.
 In manibus merces, nusquam capita ardua belli
 Monstrataeque ducum septena per agmina cristae; 30
 Scilicet Adrasti senium fraterque iuventa
 Peior et insanis Capaneus metuendus in armis.
 Ite age et obsessis vigilem circumdate flammam!
 Nulli ex hoste metus: praedam adservatis opesque
 Iam vestras.' Sic ille truces hortatibus implet 35
 Labdacidas, iuvat exhaustos iterare labores.
 Sicut erant (pulvis sudorque cruorque per artus
 Mixtus adhuc), vertere gradum; vix obvia passi
 Conloquia, amplexus etiam dextrasque suorum
 Excussere umeris. Tum frontem aversaque terga 40
 Partiti laterumque sinus, vallum undique cingunt
 Ignibus infestis. Rabidi sic agmine multo
 Sub noctem coiere lupi, quos omnibus agris
 Nil non ausa fames longo tenuavit hiatu:
 Iam stabula ipsa premunt, torquet spes inrita fauces, 45
 Balatusque tremens pinguesque ab ovilibus aurae;

20 Arma, faces *coni.* *Lindenbrogius* | ferum P ferit S | rex armat P || 21 neque P nec *ceteri* || 26 subita P || 28 tropaeis P B S || 33 agite obs. v. circumdare f. *Menkies coll. XI 478* || 36 sq. *verba poetae ita distinguenda et legendum esse cens. Marklandus*: labores, Sicut erant. Pulvis s. c. p. a. M. adhuc. Vertere etc. || 37 sq. *Interpunctionem corr. Duchnerus* || 38 ad hunc P || 42 infesti B G² *Beh. 1 Dan.* | multo P mixto *ceteri* || *vv. 45 et 46 in P inter se transpositi leguntur* || 46 aurae, *suprascr.* f agnae P agnae cpGT *Colb.*

Quod superest, duris adfrangunt postibus ungues,
Pectoraque et siccos minuunt in limine dentes.

At procul Argolici supplex in margine templi
Coetus et ad patrias fusae Pelopeides aras 50

Sceptriferae Iunonis opem reditumque suorum

Exposcunt, pictasque fores et frigida vultu

Saxa terunt parvosque docent procumbere natos.

Condiderant iam vota diem; nox addita curas

Iungit, et ingestis vigilant altaria flammis. 55

Peplum etiam dono, cuius mirabile textum

Nulla manu sterilis nec dissociata marito

Versarat, calathis castae velamina divae

Haut spernenda ferunt, variis ubi plurima floret

Purpura picta modis mixtoque incenditur auro. 60

Ipsa illic magni thalamo desponsa Tonantis,

Expers conubii et timide positura sororem,

Lumine demisso pueri Iovis oscula libat

Simplex et nondum furtis offensa mariti.

Hoc tunc Argolicae sanctum velamine matres 65

Induerant ebur, et lacrimis questuque rogabant:

'Aspice sacrilegas Cadmeae paelicis arces,

Sidere regi poli, tumulumque rebellem

Dissice et in Thebas aliud (potes) excute fulmen.'

Quid faciat? scit Fata suis contraria Grais 70

Aversumque Iovem, sed nec periisse precatus

Tantaque dona velit; tempus tamen obvia magni

Fors dedit auxilii. Videt alto ex aethere clausa

Moenia et insomni vallum statione teneri:

Horruit irarum stimulis motaque verendum 75

Turbavit diadema coma: non saevius arsit

Herculeae cum matris onus geminosque Tonantis

50 fusus P || 55 ingestis P aggestis *ceteri* || 57 manu P
manus *ceteri* || 58 Vertebat P || 59 sternenda ferum P |
foret P *pr. m.*, *al. suprascr.* feruet || 61 disponsa P || 62 furo-
rem (*corr. ex* sororem) B² pudorem GHT *Behh.* || 66 Imbuerat
P *pr. m.* Induerunt *Barthius* || 71 Adversumque BG²GHT *Beh.*

Secubitus vacuis indignaretur in astris.
 Ergo intempesta somni dulcedine captos
 Destinatus Aonios leto praebere, suamque 80
 Orbibus accingi solitis iubet Irin et omne
 Mandatum opus. Paret iussis dea clara polumque
 Linqvit et in terras longo suspenditur arcu.

Stat super occiduae nebulosa cubilia noctis
 Aethiopasque alios, nulli penetrabilis astro, 85
 Lucus iners, subterque cavis grave rupibus antrum
 It vacuum in montem, qua desidis atria Somni
 Securumque larem segnibus Natura locavit.
 Limen opaca Quies et pigra Oblivio servant
 Et numquam vigili torpens Ignavia vultu. 90
 Otia vestibulo pressisque Silentia pinnis
 Muta sedent abiguntque truces a culmine ventos
 Et ramos errare vetant et murmura demunt
 Alitibus. Non hic pelagi, licet omnia clament
 Litora, non ullus caeli fragor; ipse profundis 95
 Vallibus effugiens speluncae proximus annis
 Saxa inter scopulosque iacet: nigrantia circum
 Armenta, omne solo recubat pecus, et nova marcent
 Gramina, terrarumque inclinatus spiritus herbas.
 Mille intus simulacra dei caelaverat ardens 100
 Mulciber: hic haeret lateri redimita Voluptas,
 Hic comes in requiem vergens Labor; est ubi Baccho,

78 Secubitus P Concubitus ceteri || 84 sqq. Cf. Ovid. Met. XI 592 sqq. || 89 oblivia codd. edd., corr. Lindenbrogius || 95 ullus Pφ Heinsius e codd. illic BG²M || 97 iacet PG Petav. tacet BG²M tenet p | circum PGHT circa BG²M || 99 Gramina Behh. T Ald. Barthius Germina PBM || vv. 100—105 in P pr. m. scripti leguntur, al. m. adscr.: hi versus in reliquis non habentur. Primus in lucem protulit Lindenbrogius in observatt. variar. lectt. p. 490. Gronovius se eos in sex codd. invenisse testatur (gust. ad Theb. p. 405) et omnino excellentis poetae esse putat. Leguntur praeterea in Hφr (a manu recenti adscripti); versus 100—103 inveniuntur in G Prag. 2 In omnibus ceteris quos adhibui libris manu scriptis desiderantur || 100 deo Gφ || 101 Mulgiber P | haeret loti φ unde Bentley coniect. lotis

Est ubi Martigenae socium pulvinar Amori
 Obtinet; interius tecti in penetralibus altis
 Et cum Morte iacet, nullique ea tristis imago. 105
 Ipse autem, vacuus curis, umentia subter
 Antra soporifero stipatos flore tapetas
 Incubat; exhalant vestes et corpore pigro
 Strata calent, supraque torum niger efflat anhelio
 Ore vapor; manus haec fusos a tempore laevo 110
 Sustentat crines, haec cornu oblita remisit.
 Adsunt innumero circum vaga Somnia vultu,
 Vera simul falsis permixtaque * *
 Noctis opaca cohors, trabibusque aut postibus haerent,
 Aut tellure iacent. Tenuis, qua circuit aulam, 115
 Invalidusque nitor, primosque hortantia somnos
 Languida succiduis expirant lumina flammis.
 Huc se caeruleo libravit ab aethere virgo
 Discolor: effulgent silvae, tenebrosaue Tempe
 Arrisere deae, et zonis lucentibus icta 120
 Evigilat domus; ipse autem nec lampade clara
 Nec sonitu nec voce deae percussus eodem
 More iacet, donec radios Thaumantias omnes
 Impulit inque oculos penitus descendit inertes.
 Tunc sic orsa loqui nimborum fulva creatrix: 125
 'Sidonios te Iuno duces, mitissime divum
 Somne, iubet populumque trucis defigere Cadmi,

103 martigerae P || *vv.* 104 et 105 desunt in G Prag. 2 ||
 104 tecti P *Weberus* tectum *ceteri* || 106 in P *his verbis scriptus*
exstat: Cernitur haec species autem umentia subter || 107 floret-
apertos P *m. pr.* || 109 afflat GH *Beh. Heinsius e codd.* || *Versus*
 112—117, *qui exstant in uno, quod sciam, Puteaneo, et leguntur*
in edd. vett., in omnibus ceteris libris desiderantur, quamvis et
Grotius et Barthius Statii esse eos negarint nec tamen insciti poetae,
auctoritate cod. P frictus retinendos esse putavi, cum ingenio poetae
Neapolitani dignissimi esse videantur. || 113 permixtaque flumina
 flammis (*ex v. 117*) P *tristia blandis edd. vett. lubrica certis*
Baehrensium || 117 expirant flumina P || 116 tenerosque *Marklan-*
 dus || 127 populumq. P

Qui nunc eventu belli tumefactus Achaeum
 Pervigil adservat vallum et tua iura recusat.
 Da precibus tantis (rara est hoc posse facultas), 130
 Placatumque Iovem dextra Iunone merere.⁷
 Dixit, et increpitans languentia pectora dextra,
 Ne pereant voces, iterumque iterumque monebat.
 Ille deae iussis vultu, quo nutat, eodem
 Adnuit; excedit gravior nigrantibus antris 135
 Iris et obtusum multo iubar excitat imbri.
 Ipse quoque et volucrum gressum et ventosa citavit
 Tempora, et obscuri sinuatam frigore caeli
 Implevit chlamydem, tacitoque per aethera cursu
 Fertur et Aoniis longe gravis imminet arvis. 140
 Illius aura solo volucres pecudesque ferasque
 Explicat, et penitus, quacumque supervolat orbem,
 Languida de scopulis sidunt freta, pigrius haerent
 Nubila, demittunt extrema cacumina silvae,
 Pluraque lassato ceciderunt sidera caelo. 145
 Primus adesse deum subita caligine sensit
 Campus, et innumerae voces fremitusque virorum
 Submisere sonum; cum vero umentibus alis
 Incubuit piceaque haut umquam densior umbra
 Castra subit, errare oculi resolutaque colla, 150
 Et medio adfatu verba imperfecta relinqui.

128 acheum **P** achivum **B** *m. sec.* **G²GHT** || 129 Pervigili
P | iura **PBG²cT** iussa **SM** rura **G** || *Post v. 130 inseritur hic
 versus in φ: Placatamque tibi Iunonem coniuge dextro, quem
 prob. Bentleyus. Paulo aliter conceptus versus legebatur in
 codd. Georgii Richteri, quos Gronovio dono dederat (cf. gust. ad
 Theb. p. 406 sq.): Placatamque simul Iunonem c. d. In codd.
 Petav. et Dan. apud Lindenbrogium p. 490 verba ita scripta
 erant: Iunonemque tibi placatam c. d. || 131 vereri **P** mereri
BG²SM mereris **p** merere *corr.* Gronovius || 134 vultu quo
 nutat eodem **P** dubium mixtumque sopori **BG²SM** dubius
 mixtusque **TH** dubiumque mixtumque **r** dubium emixtūq. pudori
 (*m. pr. corr. in sopori*) **b** || 136 excitat igni *Heinsius* || 139
 aequora **P** aera **GH** || 142 quaecumque **BG** || 145 laxato *codd.*
edd., corr. Menkius || 148 Summissere **P***

Mox et fulgentes clipeos et saeva remittunt
 Pila manu, lassique cadunt in pectora vultus.
 Et iam cuncta silent: ipsi iam stare recusant
 Cornipedes, ipsos subitus cinis abstulit ignes. 155

At non et trepidis eadem sopor otia Grais
 Suadet, et adiunctis arcet sua nubila castris
 Noctivagi vis blanda dei: stant undique in armis
 Foedam indignantes noctem vigilesque superbos.
 Ecce repens superis animum lymphantibus horror 160
 Thiodamanta subit formidandoque tumultu
 Pandere fata iubet, sive hanc Saturnia mentem,
 Sive novum comitem bonus instigabat Apollo.
 Prosilit in medios, visu audituque tremendus
 Impatiensque dei, fragili quem mente receptum 165
 Non capit: exundant stimuli, nudusque per ora
 Stat furor, et trepidas incerto sanguine tendit
 Exhaustaque genas, acies huc errat et illuc,
 Sertaque mixta comis sparsa cervice flagellat.
 Sic Phryga terrificis genetrix Idaea cruentum 170
 Elicit ex adytis consumptaque bracchia ferro
 Scire vetat; quatit ille sacras in pectora pinus
 Sanguineosque rotat crines et vulnera cursu
 Exanimat: pavet omnis ager respersaque *cultris
 Arbor, et attoniti currum erexere leones. 175

Ventum ad consilii penetrabile domumque verendam
 Signorum, magnis ubi dudum cladibus aeger,
 Rerum extrema movens, frustra consultat Adrastus.
 Stant circum subiti proceres, ut quisque perempto
 Proximus, et magnis loca desolata tuentur 180

· 157 adiunctis P a iunctis BM a cunctis G²Scg Beh. T ||
 160 recens BcgHT Behh. || 164 medium G² Behh. medio BcGH ||
 166 exudant P || 167 in sanguine B | tendit PBG²GH schol.
 reddit SM || 168 genas facies: Bentleyus || 171 bracchia buxus
 Gronovius bracchia fervor Vossius e libris || 173 quatit P || 174
 cultrix PpG Leid. cultris BG²M corruptum puto guttis Baeh-
 rensius || 176 concilii M | penetrabile P || 179 perempta P

Regibus, haut laeti seque huc crevisse dolentes.
 Non secus amisso medium cum praeside puppis
 Fregit iter, subit ad vidui moderamina clavi
 Aut laterum custos, aut quem penes obvia ponto
 Prora fuit: stupet ipsa ratis tardeque sequuntur 185
 Arma, nec accedit domino tutela minori.
 Ergo alacer trepidos sic erigit augur Achivos:
 'Magna deum mandata, duces, monitusque verendos
 Advehimus, non hae nostro de pectore voces:
 Ille canit, cui me famulari et sumere vittas 190
 Vestra fides, ipso non discordante, subegit.
 Nox fecunda operum pulchraeque accommoda fraudi
 Panditur augurio divum; vocat obvia virtus,
 Et poscit fortuna manus. Stupet obruta somno
 Aonidum legio: tempus nunc funera regum 195
 Ulcisci miserumque diem; rapite arma morasque
 Frangite portarum: sociis hoc subdere flammas,
 Hoc tumulare suos. Equidem haec et Marte diurno
 Dum res infractae pulsique in terga redimus
 (Per tripodas iuro et rapti nova fata magistri) 200
 Vidi, et me volucres circum plausere secundae.
 Sed nunc certa fides. Modo me sub nocte silenti
 Ipse, ipse adsurgens iterum tellure soluta,
 Qualis erat (solos infecerat umbra iugales),
 Amphiaraus adit: non vanae monstra quietis, 205
 Nec somno comperta loquor. 'Tune' inquit, 'inertes
 Inachidas (redde haec Parnasia sarta meosque
 Redde deos) tantam patiere amittere noctem,
 Degener? haec egomet caeli secreta vagosque
 Edocui lapsus? vade heia, ulciscere ferro 210
 Nos saltem!' Dixit, meque haec ad limina visus
 Cuspide sublata totoque impellere curru.
 Quare agite, utendum superis; non comminus hostes

183 ad dubii P || 185 secuntur B sequuta Dan. || 194 iacet
 obruta Barthius || 197 hoc, al. m. suprascr. liceat P || 198 haec
 P hoc ceteri || 207 reddes P || 210 suade B pr. m. G²ScGHT

Sternendi: bellum iacet, et saevire potestas.
 Ecqui aderunt, quos ingenti se attollere fama 215
 Non pigeat, dum fata sinunt? iterum ecce benignae
 Noctis aves; sequor, et comitum licet agmina cessent,
 Solus eo! atque adeo venit ille et quassat habenas.'

Talia vociferans noctem exturbabat, eumque
 Non secus accensi proceres, quam si omnibus idem 220
 Corde deus, flagrant comitari et iungere casus.
 Ter denos numero, turmarum robor, iussus
 Ipse legit; circa fremit indignata iuventus
 Cetera, cur maneant castris ignavaque servant
 Otia: pars sublime genus, pars facta suorum, 225
 Pars sua, sortem alii clamant, sortem undique poscunt.
 Gaudet in adversis animoque adsurgit Adrastus.
 Vertice sic Pholoes volucrum nutritor equorum,
 Cum fetura gregem pecoroso vere novavit,
 Laetatur cernens hos montis in ardua niti, 230
 Hos innare vadis, certare parentibus illos;
 Tunc vacuo sub corde movet, qui molle domandi
 Ferre iugum, qui terga boni, quis in arma tubasque
 Natus, ad Eleas melior quis surgere palmas:
 Talis erat turmae ductor longaevis Achivae. 235
 Nec deest coeptis: 'Unde haec tam sera repente
 Numina? qui fractos superi rediistis ad Argos?'
 Estne hic infelix virtus? gentique superstes
 Sanguis, et in miseris animorum semina durant?
 Laudo equidem, egregii iuvenes, pulchraque meorum 240
 Seditioe fruor; sed fraudem et operta paramus
 Proelia, celandi motus: numquam apta latenti
 Turba dolo. Servate animos, venit ultor in hostes

215 aderum P || 218 atque adeo PBpcGR Colb. Prag. 2
 atque ideo, al. m. suprascr. iterum G² solus Sbgr Leid. Dan. ||
 219 eumque P euntque ceteri || 221 deus idem flagrant P || 229
 Cum P Cui BG²M Qui c || 236 Nec deerat Beh. Heinsius e codd.
 Weberus Neu deesset Schraderus Nec deses: coeptis unde haec
 R. Ungerus || 240 pulchra P

Ecce dies; tunc arma palam, tunc ibimus omnes.
 His tandem virtus iuvenum frenata quievit: 245
 Non aliter moto quam si pater Aeolus antro
 Portam iterum saxo premat imperiosus et omne
 Claudat iter, iamiam sperantibus aequora ventis.

Insuper Herculeum sibi iungit Agyllea vates
 Actoraque: hic aptus suadere, hic robore iactat 250
 Non cessisse patri; comites tribus ordine deni:
 Horrendum Aoniis et contra stantibus agmen.
 Ipse novi gradiens furta ad Mavortia belli
 Ponit adoratas (Phoebea insignia) frondes,
 Longaevique ducis gremio commendat honorem 255
 Frontis, et oblatam Polynicis munere grato
 Loricam galeamque subit. Ferus Actora magno
 Ense gravat Capaneus, ipse haut dignatus in hostem
 Ire dolo superosque sequi. Permutat Agylleus
 Arma trucis Nomii: quid enim fallentibus umbris 260
 Arcus et Herculeae iuvisent bella sagittae?

Inde per abruptas castrorum ex aggere pinnas,
 Ne gravis exclamet portae mugitus ahenae,
 Praecipitant saltu; nec longum, et protinus ingens
 Praeda solo ceu iam exanimes multoque peracti 265
 Ense iacent. 'Ite, o socii, quacumque voluptas
 Caedis inexhaustae, superisque faventibus, oro,
 Sufficite!' hortatur clara iam voce sacerdos,
 'Cernitis expositas turpi marcore cohortes.
 Pro pudor! Argolicas hinc ausi obsidere portas, 270
 Hi servare viros?' Sic fatus, et exiit ensem
 Fulmineum rapidaque manu morientia transit
 Agmina. Quis numeret caedes, aut nomine turbam
 Exanimum signare queat? subit ordine nullo
 Tergaque pectoraque et galeis inclusa relinquit 275
 Murmura permiscetque vagos in sanguine manes:

248 spirantibus **P B p** || 250 robore **P** robora *ceteri* || 256 obliquam **P** || 262 *sqq.* Cf. *Verg. Aen. IX 314 sqq.* || 262 portas **P** || 274 subito **P**

Hunc temere explicitum stratis, hunc sero remissis
 Gressibus inlapsam clipeo et male tela tenentem,
 Coetibus hos mediis vina inter et arma iacentes,
 Acclines clipeis alios, ut quemque ligatum 280
 Infelix tellure sopor supremaque nubes
 Obruerat. Nec numen abest, armataque Iuno
 Lunarem quatiens exerta lampada dextra
 Pandit iter firmatque animos et corpora monstrat.
 Sentit adesse deam tacitus, sed gaudia celat 285
 Thiodamas; iam tarda manus, iam debile ferrum
 Et caligantes nimiis successibus irae.
 Caspia non aliter magnorum in strage iuvenum
 Tigris, ubi immenso rabies placata cruore
 Lassavitque genas et crasso sordida tabo 290
 Confudit maculas, spectat sua facta doletque
 Defecisse famem: victus sic augur inerrat
 Caedibus Aoniis; optet nunc bracchia centum
 Centenasque in bella manus; iam taedet inanes
 Exhaustire minas, hostemque adsurgere mallet. 295
 Parte alia segnes magno satus Hercule vastat
 Sidonios Actorque alia, sua quemque cruento
 Limite turba subit: stagnant nigrantia tabo
 Gramina, sanguineis nutant tentoria rivis;
 Fumat humus, somnique et mortis anhelitus una 300
 Volvitur; haut quisquam visus aut ora iacentum
 Erexit: tali miseris deus aliger umbra
 Incubat et tantum morientia lumina solvit.
 Traxerat insomnis cithara ludoque suprema
 Sidera iam nullos visurus Ialmenus ortus, 305
 Sidonium paeana canens; huic languida cervix

279 una inter P || 289 pacata P quassata H || 291 Confundit
 P G H || 295 mallet P B H malit G² S M || 299 sanguineisque natant
 Marklandus fluitant Bentleyus || 305 ialminus P palminus
 B(?) G² P^c G H c parminus Beh. 2 alimenus M almenius Beh. 1
 almeus S alinemus r almenus g palmedus p ialmenus corr.
 Gronovius, cf. Hom. Il. II 512 IX 82 || 306 sqq. Cf. Verg.
 Aen. IX 335 sqq.

In laevum cogente deo mediaque iacebant
 Colla reiecta lyra: ferrum per pectus Agylleus
 Exigit aptatamque cava testudine dextram
 Percutit et digitos inter sua fila trementes. 310
 Proturbat mensas dirus liquor: undique manant
 Sanguine permixti latices et Bacchus in altos
 Crateras paterasque redit. Ferus occupat Actor
 Implicitum fratri Thamyryn, Tagus haurit Echecli
 Terga coronati, Danaus caput amputat Hebrī: 315
 Nescius heu rapitur fatīs, hilarisque sub umbras
 Vita fugit mortisque ferae lucrata dolores.
 Stratus humo gelida subter iuga fida rotasque
 Calpetus Aonios gramen gentile metentes
 Proflatu terrebat equos: madida ora redundant 320
 Accensusque mero sopor aestuat; ecce iacentis
 Inachus vates iugulum fodit, expulit ingens
 Vina cruor fractumque perit in sanguine murmur.
 Fors illi praesaga quies, nigrasque gravatus
 Per somnum Thebas et Thiodamanta videbat. 325
 Quarta soporiferae superabant tempora nocti,
 Cum vacuae nubes et honor non omnibus astris,
 Adflatusque fugit curru maiore Bootes.
 Iamque ipsum defecit opus, cum providus Actor
 Thiodamanta vocat: 'Satis haec inopina Pelasgis 330
 Gaudia: vix ullos tanto reor agmine saevam
 Effugisse necem, ni quos deformis in alto
 Sanguine degeneres occultat vita; secundis
 Pone modum: sunt et diris sua numina Thebis.

307 mediaeque *Koestlinus* || 308 reiecta *codd.* reiecta *corr.*
Baehrensius relapsa *edd. vet.* replicata *Heinsius* reiecta lyrae
Koestlinus || 310 Percutit **P** || 311 Perturbat *Beh. Colb. Wakefieldus* |
 mensas, dirus l. u. manat, *Koestlinus interpungendum cens.* ||
 314 thamyryn **P** thamyrim **Sc Beh. 1 Dan. Petav.** thamarī **G**²
 thamirim **r** thamirum **B** thamyrum **M** | eccechli **P** echecli
G²**B**(?) echeclj **d Beh. 1 ethecli SM** || 318 gelidas **P** || 319 Cal-
 petus **Pd Palpetus BG**²**SM** | aonius **P** || 321 tacentis **P** || 332 hi **P**

Forsitan et nobis modo quae favere, recedunt.' 335
 Paruit, et madidas tollens ad sidera palmas:
 'Phoebe, tibi exuvias monstratae praemia noctis
 Nondum ablutus aquis (tibi enim haec ego sacra litavi)
 Trado ferus miles tripodum fidusque sacerdos.
 Si non dedecui tua iussa tulique prementem, 340
 Saepe veni, saepe hanc dignare inrumpere mentem.
 Nunc tibi crudus honos, trunca arma cruorque virorum:
 At patrias si quando domos optataque, Paean,
 Templata, Lycie, dabis, tot ditia dona sacratis
 Postibus et totidem voti memor exige tauros.' 345
 Dixerat, et laetis socios revocabat ab armis.

Venerat hos inter fato Calydonius Hopleus
 Maenaliusque Dymas, dilecti regibus ambo,
 Regum ambo comites, quorum post funera maesti
 Vitam indignantur. Prior Arcada concitat Hopleus: 350
 'Nullane post manes regis tibi cura perempti,
 Care Dyma, teneant quem iam fortasse volucres
 Thebanique canes? patriae quid deinde feretis,
 Arcades? en reduces contra venit aspera mater:
 Funus ubi? At nostro semper sub pectore Tydeus 355
 Saevit inops tumuli, quamvis patientior artus
 Ille nec abruptis adeo lacrimabilis annis.
 Ire tamen saevumque libet nullo ordine passim
 Scrutari campum, mediasve inrumpere Thebas.'
 Excipit orsa Dymas: 'Per ego haec vaga sidera iuro, 360
 Per ducis errantes instar mihi numinis umbras,
 Idem animus misero; comitem circumspicit olim
 Mens humilis luctu, sed nunc prior ibo' — viamque

343 sqq. 'At — tauros' Priscian. I 55 p. 41, 18, et II 46 p. 72, 7 H.

335 recedant *Iortinus* || 344 dabis, *al. m. suprascr. nostra*
 P || 352 Clare P | temerant *Baehrensium* || 355 nostros P || 359
 mediasve P mediasque *ceteri* || 362 animus P ardor *ceteri* || 363 sqq.
versus in d hoc ordine se excipiunt: 363. 365. 366. 367. 364

Incohat et maesto conversus ad aethera vultu
 Sic ait: 'Arcanae moderatrix Cynthia noctis, 365
 Si te tergeminis perhibent variare figuris
 Numen et in silvas alio descendere vultu,
 Ille comes nuper nemorumque insignis alumnus,
 Ille tuus, Diana, puer (nunc respice saltem)
 Quaeritur'. Incendit pronis dea curribus alnum 370
 Sidus et admoto monstravit funera cornu.
 Apparent campi Thebaeque altusque Cithaeron:
 Sic ubi nocturnum tonitru malus aethera frangit
 Iuppiter, absiliunt nubes et fulgere claro
 Astra patent, subitusque oculis ostenditur orbis. 375
 Accepit radios et eadem percitus Hopleus
 Tydea luce videt; longe dant signa per umbras
 Mutua laetantes, et amicum pondus uterque,
 Ceu reduces vitae saevaue a morte remissos,
 Subiecta cervice levant; nec verba, nec ausi 380
 Flere diu: prope saeva dies indexque minatur
 Ortus. Eunt taciti per maesta silentia magnis
 Passibus exhaustasque dolent pallere tenebras.
 Invida fata piis et fors ingentibus ausis
 Rara comes. Iam castra vident animisque propinquant, 385
 Et decrescit onus, subiti cum pulveris umbra
 Et sonus a tergo. Monitu ducis acer agebat
 Amphion equites, noctem vigilataque castra
 Explorare datus, primusque per avia campi
 Usque procul (necdum totas lux solverat umbras) 390

384 sq. 'Invida — comes' Serv. ad Aen. IX 214.

368 nemorum (que om.) P || 370 intendit G *Barthius* | cornibus *Marklandus* | album *Wakefieldus* || 371 monstrabat funera curru *Marklandus* | sidera curru P || *Inter v. 375 et 376 in c leguntur haec*: Archada mox dimas nuda tellure iacentem || 380 lavant P laevant S mutant, al. m. *suprascr.* ferunt G² || 384 fatidici sed fors P || 385 armisque p *Gronovius* || 387 sqq. Cf. *Verg. Aen. IX 367 sqq.* || 387 Fit GHT edd. vett. prob. *Heinsius* || 389 Explorata P | datos *Koestlinus* || 390 Tesqua procul *Heinsius*

Nescio quid visu dubium incertumque moveri
 Corporaque ire videt; subitus mox fraude reperta
 Exclamat: 'Cohibete gradum quicumque!' Sed hostes
 Esse patet: miseri pergunt anteire timentque
 Non sibi; tunc mortem trepidis minitatur et hastam 395
 Expulit, ac vanos alte levat eminus ictus,
 Adfectans errare manum. Stetit illa Dymantis
 Ante oculos, qui forte prior gressumque repressit.
 At non magnanimus curavit perdere iactus
 Aepytus, et fixo transverberat Hoplea tergo 400
 Pendentesque etiam perstrinxit Tydeos armos.
 Labitur egregii nondum ducis immemor Hopleus,
 Expiratque tenens (felix, si corpus ademptum
 Nesciat), et saevas talis descendit ad umbras.

Viderat hoc retro conversus et agmina sentit 405
 Iuncta Dymas, dubius precibusne subiret, an armis
 Instantes; arma ira dabat, fortuna precari,
 Non audere iubet: neutri fiducia coepto.
 Distulit ira preces; ponit miserabile corpus
 Ante pedes, tergoque graves, quas forte ferebat, 410
 Tigridis exuvias, in laevam torquet et obstat
 Exertum obiectans mucronem, inque omnia tela
 Versus et ad caedem iuxta mortemque paratus:
 Ut lea, quam saevo fetam pressere cubili
 Venantes Numidae, natos erecta superstat 415
 Mente sui incerta, torvum ac miserabile frendens;
 Illa quidem turbare globos et frangere morsu
 Tela queat, sed pronus amor crudelia vincit
 Pectora, et a media catulos circumspicit ira.

392 Corpora abinde *Barthius* || 397 manum *P π Exc. Cantabr.* manus *B G² M* || 402 egregiique ducis non immemor *r Bentleius* || 403 sq. *Interpunctionem correxi* || 404 et *P p* at *S* ac *B G² M* | descendit *P G² S* descendat *B M* || 410 ferebat *P* regebat *B S Beh.* *G² pr. m.* gerebat *G² m. sec. M* || 411 laeuam *P B Anglic. Heinsii* leuam c laevum *G² M* || 416 sub *codd.* sui *corr. Heinsius* || 418 pronus *P* prolis *ceteri*

Et iam laeva viro, quamvis saevire vetaret 420
 Amphion, erepta manus, puerique trahuntur
 Ora supina comis: serus tunc denique supplex
 Demisso mucrone rogat: 'Moderatius, oro,
 Ducite, fulminei per vos cunabula Bacchi
 Inoamque fugam vestrique Palaemonis annos! 425
 Si cui forte domi natorum gaudia, si quis
 Hic pater, angusti puero date pulveris haustus
 Exiguamque facem! rogat, en rogat ipse iacentis
 Vultus: ego infandas potior satiare volucres,
 Me praebete feris, ego bella audere coegi.' 430
 'Immo' ait Amphion, 'regem si tanta cupido
 Condere, quae timidis belli mens, ede, Pelasgis,
 Quid fracti exanguesque parent; cuncta ocus effer,
 Et vita tumuloque ducis donatus abito.'
 Horruit et toto praecordia protinus Arcas 435
 Implevit capulo. 'Summunne hoc cladibus' inquit,
 'Deerat, ut afflictos turparem ego proditor Argos?
 Nil emimus tanti, nec si velit ipse cremari.'
 Sic ait, et magno proscissum vulnere pectus
 Iniecit puero, supremaque murmura volvens: 440
 'Hoc tamen interea claro potiare sepulcro.'
 Tales optatis regum in complexibus ambo,
 Par insigne animis, Aetolus et inclitus Arcas,
 Egregias efflant animas letoque fruuntur.
 Vos quoque sacrati, quamvis mea carmina surgant 445
 Inferiore lyra, memores superabitis annos.
 Forsitan et comites non aspernabitur umbras
 Euryalus Phrygiique admittet gloria Nisi.

421 erecta **P** || 422 serus, *al. m. suprascr.* f sero **P** || 423
 Moderantius *Barthius* || 424 paruos cunabula, *al. m. suprascr.*
 s. ad. **P** || 428 tacentis *Marklandus* || 429 infandos *idem* || 437
 turbarem **PG²S** *edd. vett.* || 438 nec si **PBG²** *pr. m. g Leid. pr.*
m. nec sic SM || 441 interea et tu poti^aore **P** claro potiare
BG²S **cGH** *Behh.* caro potiere **M** *edd.* || 445 *sqq. Cf. Verg. Aen.*
IX 446 sqq.

At ferus Amphion, regi qui facta reportent
 Edoceantque dolum captivaque corpora reddant, 450
 Mittit ovans; clusis ipse insultare Pelasgis
 Tendit et abscisos sociorum ostendere vultus.
 Interea reducem murorum e culmine Grai
 Thiodamanta vident, nec iam erumpentia celant
 Gaudia, ut exertos enses et caede recenti 455
 Arma rubere notant; tunc adsilit aethera magnum
 Clamor, et e summo pendent cupida agmina vallo
 Noscere quisque suos. Volucrum sic turba recentum,
 Cum reducem longo prospexit in aere matrem,
 Ire cupit contra summique e margine nidi 460
 Extat hians: iam iamque cadat, ni pectore toto
 Obstet aperta parens et amantibus increpet alis.
 Dumque opus arcanum et taciti compendia Martis
 Enumerant laetisque suos complexibus implent
 Hopleaque exquirunt tardumque Dymanta queruntur: 465
 Ecce et Dircaeae iuxta dux concitus alae
 Venerat Amphion; non longum caede recenti
 Laetatus videt innumeris fervere catervis
 Tellurem atque una gentem expirare ruina.
 Qui tremor elicita caeli de lampade tactis, 470
 Hic fixit iuvenem, pariterque horrore sub uno
 Vox, acies sanguisque perit, gemitusque parantem
 Ipse ultro convertit equus; fugit ala retorto
 Pulvere. Nondum illi Thebarum claustra subibant,
 Et iam Argiva cohors nocturno freta triumpho 475
 Prosilit in campos; per et arma et membra iacentum
 Taetraque congerie sola semianimumque cruorem
 Cornipedes ipsique ruunt: gravis exerit artus

455 exertos P || 456 tunc P *Leid. pr. m. novus ceteri* || 459
 aere P aethere *ceteri* || 460 summique P *Anglic. Heinsii* sum-
 maque BG²M summoque pHT || 469 ruinam P || 470 elicita
 GH *Leid. Peyraredus* illicita PBM | tactis PBpc tactos
 M || 472 Vix acie P | parentem P *pr. m. parentum al. m.* || 473
 retro *Beh.*

Ungula, sanguineus lavat imber et impedit axes.
 Dulce viris hac ire via, ceu tecta superbi 480
 Sidonia atque ipsas calcent in sanguine Thebas.
 Hortatur Capaneus: 'Satis occultata, Pelasgi,
 Delituit virtus: nunc est mihi vincere pulchrum
 Teste die; mecum clamore et pulvere aperto
 Ite palam, iuvenes: sunt et mihi provida dextrae 485
 Numina et horrendi stricto mucrone furores.'
 Sic ait; ardentis alacer succendit Adrastus
 Argolicusque gener, sequitur iam tristior augur.
 Iamque premunt muros (et adhuc nova funera narrat
 Amphion) miseramque intrabant protinus urbem, 490
 Ni Megareus specula citus exclamasset ab alta:
 'Claude, vigil, subeunt hostes, claude undique portas!'
 Est ubi dat vires nimius timor: ocius omnis
 Porta coit; solas dum tardius artat Echion
 Ogygias, audax animis Spartana iuventus 495
 Inrupit, caesique ruunt in limine primo
 Incola Taygeti Panopeus rigidique natator
 Oebalus Eurotae; tuque, o spectate palaestris
 Omnibus et nuper Nemeaeo in pulvere felix,
 Alcidama, primis quem caestibus ipse ligarat 500
 Tyndarides, nitidi moriens convexa magistri
 Respicis: averso pariter deus occidit astro.
 Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacaenae
 Virginis et falso gurgis cantatus olori
 Flebit, Amyclaeis Triviae lugebere nymphis, 505

493. 'Est — timor' Serv. ad Aen. II 354.

479 libat P || 481 sanguine P pulvere *ceteri* || 483 nunc est
 P nunc nunc *ceteri* || 486 Omina *codd. edd.* Numina *corr.*
Menkies coll. III 615 || 487 succedit P || 490 intrabant P *pr. m.*
 BG²M intrarant P *m. sec.* intrassent H || 495 animi M *Grono-*
vius || 497 ridigique P || 500 Alcidamma P { ligabat P ligavit
 T || 504 olori P olori GT *Anglic.* olore BG²M || 505 Fleuit
 PBG²ScGH

Et quae te leges praeceptaque fortia belli
 Erudiit genetrix, nimium didicisse queretur.
 Talis Echionio Mavors in limine saevit.

Tandem umeris obnixus Acron et pectore toto
 Protinus Ialmenides ferratae robora portae 510
 Torserunt: quanta pariter cervice gementes
 Profringunt inarata diu Pangaea iuveni.
 Par operis iactura lucro, quippe hoste retento
 Excludere suos; cadit intra moenia Graius
 Ormenus, et pronas tendentis Amyntoris ulnas 515
 Fundentisque preces penitus cervice remissa
 Verba solo vultusque cadunt, colloque decorus
 Torques in hostiles cecidit per vulnus harenas.
 Solvitur interea vallum, primaeque recusant
 Stare morae; iam se peditum iunxere catervae 520
 Moenibus: at patulas saltu transmittersse fossas
 Horror equis, haerent trepidi atque immane paventes
 Abruptum mirantur iter; nunc impetus ire
 Margine ab extremo, nunc sponte in frena recedunt.
 Hi praefixa solo vellunt munimina, at illi 525
 Portarum obiectus minuunt et ferrea sudant
 Claustra remoliri, trabibusque *et ariete* sonoro
 Pellunt saxa loco; pars ad fastigia missas
 Exsultant haesisse faces, pars ima lacesunt
 Scrutanturque cavas caeca testudine turre. 530

513 sq. 'Par — suos' Serv. ad Aen. IX 727.

506 in leges *Barthius* || 510 Protinus **P** *Leid.* Pronus
BG²M | ialmenides **BG²R** almenides **PSH** *Behh. Leid.* alime-
 nides **M** *cf. v. 305* || 512 Proscindunt **q** *Bentleius* Prostringunt
 c Perfringunt **HTL** Profundunt *Beh.* Profundunt *Barthius* || 513
 operi *Serv.* | namque hoste recepto *id.* || 515 Ormenus **P** Orne-
 mus **G²** *Beh.* Armenus **G** || 516 remissa **P** recisa *ceteri* || 523 iter
 que
P agi *ceteri* || 527 trabibus et ariete **PL** trabibusque artata
BG²SM trabibusque et artata **R** trabibusque et arjete sonoro
Peyraredus trabibusque atque ariete moto *Baehrensius* trabi-
 busque alii aere sonoro *Deiterus* aut aere sonoro *conieci*

At Tyrii, quae sola salus, caput omne coronant
 Murorum, nigrasque sudes et lucida ferro
 Spicula et arsuras caeli per inania glandes
 Saxaque in adversos ipsis avulsa rotabant
 Moenibus: exundant saevo fastigia nimbo, 535
 Armataeque vomunt stridentia tela fenestrae.
 Qualiter aut Malean aut alta Ceraunia supra
 Cessantes in nube sedent nigrisque teguntur
 Collibus et subitae saliunt in vela procellae:
 Talis Agenoreis Argivum exercitus armis 540
 Obruitur; non ora virum, non pectora flectit
 Imber atrox, rectosque tenent in moenia vultus
 Immemores leti et tantum sua tela videntes.
 Anthea falcato lustrantem moenia curru
 Desuper Ogygiae pepulit gravis impetus hastae; 545
 Lora excussa manu, retroque in terga volutus
 Semianimos artus ocreis retinentibus haeret;
 Mirandum visu belli scelus: arma trahuntur,
 Fumantesque rotae tellurem et tertius hastae
 Sulcus arat; longo sequitur vaga pulvere cervix, 550
 Et resupinarum patet orbita lata comarum.

At tuba luctificis pulsat clangoribus urbem
 Obsaeptasque fores sonitu perfringit amaro.
 Divisere aditus, omnique in limine saevus
 Signifer ante omnes sua damna et gaudia portat. 555
 Dira intus facies, vix Mavors ipse videndo
 Gaudeat; insanis lymphatam horroribus urbem

533. 'et — glandes' Serv. ad Aen. IX 588.

536 Auratae *S. Bochartius e cod.* | farethrę **B** faretrę **G**²
 pharetrae **cGHT Paris. 8053 Bochartius** || 538 i teguntur *Beh.*
Weberus leguntur **BM** locuntur **P** legantur **S** || 540 Talibus
P | exercitus orans **P** || *vv.* 546 et 547 in **B** in contextu
omissi, eodem stilo exarati, sed atramento evanescente in margine
leguntur || 549 tellurę et territus **P** || 550 arant **M** *edd.* || 553
 Obsessasque *vir doctus* || 555 portans **P** || 557 insanis **PH** *Beh.*
 incertis **BG**²**M**

Scindunt dissensu vario Luctusque Furorque
 Et Pavor et caecis Fuga circumfusa tenebris.
 Bellum intrasse putes: fervent discursibus arces, 560
 Miscentur clamore viae, ferrum undique et ignes
 Mente vident, saevas mente acceperere catenas.
 Consumpsit ventura timor: iam tecta replerant
 Templaque, et ingratae vallantur planctibus arae.
 Una omnes eademque subit formido per annos: 565
 Poscunt fata senes, ardet palletque iuventus,
 Atria femineis trepidant ululata querellis.
 Flent pueri et flendi nequeunt cognoscere causas
 Attoniti et tantum matrum lamenta trementes.
 Illas cogit amor, nec habent extrema pudorem: 570
 Ipsae tela viris, ipsae iram animosque ministrant,
 Hortanturque unaque ruunt, nec avita gementes
 Limina nec parvos cessant ostendere natos:
 Sic ubi puniceo pastor rapturus ab antro
 Armatas erexit apes, fremit aspera nubes; 575
 Inque vicem sese stridore hortantur et omnes
 Hostis in ora volant, mox deficientibus alis
 Amplexae flavamque domum captivaque plangunt
 Mella laboratasque premunt ad pectora ceras.
 Nec non ancipitis pugnat sententia vulgi 580
 Discordesque serit motus: hi reddere fratri
 (Nec mussant, sed voce palam claroque tumultu),
 Reddere regna iubent; periit reverentia regis
 Sollicitis: 'Veniat pactumque hic computet annum,
 Cadmeosque lares exul patriasque salutet 585
 Infelix tenebras; cur autem sanguine fraudes
 Et periura luam regalis crimina noxae?'

563 replorant P replerunt *Beh.* || 569 trementes P timentes
 BMG² (*al. m. suprascr. sequentes*) videntes *Leid.* tuentes *Bar-*
thius || 577 volent P || 581 fratrem *codd. edd.* fratri *corr. Sand-*
stroemius || 582 *Interpunctionem correxi* | claraque P || 584 Solli-
 citi P || 586 autem sanguine P autem ego sanguine BM aut
 ego *cg Leid. edd. vett.* cur, a, ego sanguine *Baehrensium*

Inde alii: 'Sera ista fides, iam vincere mavult.'
 Tiresian alii lacrimis et supplice coetu
 Orant, quodque unum rebus solamen in artis, 590
 Nosse futura rogant. Tenet ille inclusa premitque
 Fata deum: 'Quiane ante duci bene credita nostro
 Consilia et monitus, cum perfida bella vetarem?
 Te tamen, infelix' inquit, 'perituraque Thebe,
 Si taceam, nequeo miser exaudire cadentem 595
 Argolicumque oculis haurire vacantibus ignem.
 Vincamur, pietas; pone heia altaria, virgo,
 Quaeramus superos.' Facit illa, acieque sagaci
 Sanguineos flammaram apices geminumque per aras
 Ignem et clara tamen mediae fastigia lucis 600
 Orta docet; tunc in speciem serpentis inanem
 Ancipiti gyro volvi frangique ruborem
 Demonstrat dubio, patriasque inluminat umbras.
 Ille coronatos iamdudum amplectitur ignes,
 Fatidicum sorbens vultu flagrante vaporem. 605
 Stant tristes horrore comae, vittasque prementes
 Caesaries insana levat: diducta putares
 Lumina consumptumque genis rediisse nitorem.
 Tandem exundanti permisit verba furori:
 'Audite, o sontes, extrema litamina divum, 610
 Labdacidae: venit alma salus, sed limite duro.
 Martius inferias et saeva efflagitat anguis
 Sacra: cadat generis quicumque novissimus extat
 Viperei, datur hoc tantum victoria pacto.
 Felix, qui tanta lucem mercede relinquet.' 615

594. 'te quoque, peritura Thebe' Pompei comm. (Gramm. lat. V p. 178, 8 K.)

589 questu **G** *Barthius* || 589 sqq. Cf. *Eurip. Phoen. 865 sqq.* ||
 592 nostro **P** nostra *ceteri* || 602 ruborem **PBG**²**Sg** *Leid.* rubore
M *edd.* || 606 prementes **P** trementes *ceteri* || 607 diducta putares
 levat **P** || 608 vigorem *Barthius* || 609 verba nitorem **P** || 611
 limine *Valckenarius*

Stabat fatidici prope saeva altaria vatis
 Maestus, adhuc patriae et tantum communia lugens
 Fata, Creon: grandem subiti cum fulminis ictum,
 Non secus ac torta traiectus cuspide pectus,
 Accipit exanimis sentitque Menoecea posci. 620
 Monstrat enim suadetque timor; stupet anxius alto
 Corda metu glaciante pater: Trinacria qualis
 Ora repercussum Libyco mare sumit ab aestu.
 Mox plenum Phoebō vatem et celerare iubentem
 Nunc humilis genua amplectens, nunc ora canentis 625
 Nequiquam reticere rogat; iam fama sacratam
 Vocem amplexa volat, clamantque oracula Thebae.

Nunc, age, quis stimulos et pulchrae gaudia mortis
 Addiderit iuveni (neque enim haec absentibus umquam
 Mens homini transmissa deis), memor incipe Clio, 630
 Saecula te quoniam penes et digesta vetustas.

Diva Iovis solio iuxta comes, unde per orbem
 Rara dari terrisque solet contingere, Virtus,
 Seu pater omnipotens tribuit, sive ipsa capaces
 Elegit penetrare viros, caelestibus ut tunc 635
 Desiluit gavisā plagis! dant clara meanti
 Astra locum quosque ipsa potens adfixerat ignes.
 Iamque premit terras, nec vultus ab aethere longe;
 Sed placuit mutare genas, fit provida Manto
 (Responsis ut plena fides) et fraude priores 640
 Exuitur vultus. Abiit horrorque vigorque
 Ex oculis, paulum decoris permansit honosque
 Mollior, et posito vatum gestamina ferro
 Subdita; descendunt vestes, torvisque ligatur

617 et tantum P tantum *ceteri* tantum patriae B | iungens
 P || 621 in stupet P || 622 pater, *al. m. suprascr.* s. nep. P || 623
 sentit *Barthius* || 628 qui **BG²GHT** | tumulos P || 631 est digesta
 voluptas P || 632 urbem P || 635 tunc **G²GHC** *edd. vet.* nunc B
 nunc **PM** | penetrare animos, caelestibus at nunc *Marklandus* || 637
 potens P polis *ceteri* || 638 virtus P || 640 plana *schol. Gronovius* |
 hac fraude *Barthius* || 643 et post ^{haec} novatum P et deposito **S** exposito **G²**

Vitta comis (nam laurus erat); tamen aspera produnt 645
 Ora deam nimique gradus. Sic Lydia coniunx
 Amphitryoniaden exutum horrentia terga
 Perdere Sidonios umeris ridebat amictus
 Et turbare colus et tympana rumpere dextra.

Sed neque te indecorem sacris dignumque iuberi 650
 Talia Dircaea stantem pro turre, Menoeceu,
 Invenit; immensae reserato limine portae
 Sternebas Danaos, pariter Mavortius Haemon.
 Sed consanguinei quamvis atque omnia fratres,
 Tu prior: exanimes circum cumulantur acervi; 655
 Omne sedet telum, nulli sine caedibus ictus
 (Necdum aderat Virtus), non mens, non dextra quiescit,
 Non avida arma vacant, ipsa insanire videtur
 Sphinx galeae custos, visoque animata cruore
 Emicat effigies et sparsa orichalca renident: 660
 Cum dea pugnantis capulum dextramque repressit:
 'Magnanime o iuvenis, quo non agnoverit ullum
 Certius armifero Cadmi de semine Mavors,
 Linque humiles pugnas, non haec tibi debita virtus:
 Astra vocant, caeloque animam, plus concipe, mittes. 665
 Iamdudum hoc hilares genitor bacchatur ad aras,
 Hoc ignes fibraeque volunt, hoc urget Apollo:
 Terrigenam cuncto patriae pro sanguine poscunt.
 Fama canit monitus, gaudet Cadmeia plebes
 Certa tui; rape mente deos, rape nobile fatum. 670
 I, precor, accelera, ne proximus occupet Haemon.'
 Sic ait, et magna cunctantis pectora dextra
 Permulsit tacite seseque in corde reliquit.

646 nimiosque P *pr. m., al. corr.* || 648 redimibat P gaudebat p || 651 dirchae P | menoeceum P menoeceaeu~~p~~ B || 652 Invenit, *suprascr.* s. virtus P | immensam^e P || 653 Sternebas, *suprascr.* o meneceu P || 656 sin// P || 665 mittis PB (*ead. m. i in e mut.*) || 667 haec arguet apollos P || 668 cuncti *Barthius* || 668 sq. poscunt Fata, canunt π *Bentleius* | audet P || 670 Certatim P || 672 magno P

Fulminis haut citius radiis adflata cupressus
 Combibit infestas et stirpe et vertice flammās, 675
 Quam iuvenis multo possessus numine pectus
 Erexit sensus letique invasit amorem.

Ut vero adversae gressumque habitumque notavit
 Et subitam a terris in nubila crescere Manto,
 Obstipuit. 'Sequimur, divum quaecumque vocasti, 680
 Nec tarde paremus,' ait; iamiamque recedens
 Instantem vallo Pylum tamen Agrea fixit.

Armigeri fessum excipiunt; tum vulgus euntem
 Auctorem pacis servatoremque deumque
 Conclamat gaudens atque ignibus implet honestis. 685

Iamque iter ad muros cursu festinus anhelō
 Obtinet et miseros gaudet vitasse parentes,
 Cum genitor — : steteruntque ambo et vox haesit utrique,
 Deiectaeque genae. Tandem pater ante profatur:

'Quis novus inceptis rapuit te casus ab armis? 690
 Quae bello graviora paras? dic, nate, precanti,
 Cur tibi torva acies? cur hic truculentus in ore
 Pallor, et ad patrios non stant tua lumina vultus?

Audisti responsa, palam est. Per ego oro tuosque,
 Nate, meosque annos miseraeque per ubera matris, 695
 Ne vati, ne crede, puer! Superine profanum

Dignantur stimulare senem, cui vultus inanis
 Extinctique orbes et poena simillima diro
 Oedipodae? quid si insidiis et fraude dolosa
 Rex agit, extrema est cui nostra in sorte timori 700
 Nobilitas tuaque ante duces notissima' virtus?

685. 'et laudibus implet honestis' Serv. ad Aen. IX 652.

678 aduersae **P** **S** **p** auersae **B** **G**² **M** | gressum **P** || 679 a om.
P || 681 patremus **P** || 683 fixum *Barthius* | tunc **P** **H** **T** || 685 et
 laudibus *Serv.* || 688 steterunt (que *del.*) *scribendum esse cens.*

Menkius | utrique **G**² **c** **T** *Gronovius* utrimque **P** **B** **M** || 691 dignate
P || 695 meos **P** || 697 Dignentur *Valckenarius* || 700 agit, cui
 nostra extrema in sorte **P**

Illius haec forsā, remur quae verba deorum;
 Ille monet! ne frena animo per mitte calenti,
 Da spatium tenuemque moram, male cuncta ministrat
 Impetus; hoc, oro, munus concede parenti. 705
 Sic tua maturis signentur tempora canis,
 Et sis ipse parens et ad hunc, animose, timorem
 Pervenias: ne perge meos orbare penates.
 Externi te nempe patres alienaque tangunt
 Pignora? si pudor est, primum miserere tuorum. 710
 Haec pietas, hic verus honos; ibi gloria tantum
 Ventosumque decus titulique in morte latentes.
 Nec timidus te flecto parens: i, proelia misce,
 I Danaas acies mediosque per obviū enses;
 Non teneo: liceat misero tremibunda lavare 715
 Vulnera et undantem lacrimis siccare cruorem,
 Teque iterum saevis iterumque remittere bellis.
 Hoc malunt Thebae.' Sic colla manusque tenebat
 Implicitus; sed nec lacrimae, nec verba movebant
 Dis votum iuvenem; quin et monstrantibus illis 720
 Fraude patrem tacita subit avertitque timorem:
 'Falleris heu verosque metus, pater optime, nescis.
 Non me ulli monitus, nec vatum exorsa furentum
 Sollicitant vanisque movent: sibi callidus ista
 Tiresias nataeque canat; non si ipse reclusis 725
 Comminus ex adytis in me insaniret Apollo.
 Sed magis unanimi casus me fratris ad urbem
 Sponte refert; gemit Inachia mihi saucius Haemon
 Cuspide; vix illum medio de pulvere belli
 Inter utrasque acies, iamiamque tenentibus Argis — 730
 Sed moror; i, refove dubium turbaeque ferenti

702 *Interpunctionem corr. Bentleyus* || 703 *Isque Koestlinus*
Iste Naukius || 707 *Sis ut et ipse Barthius* || 711 *verus tibi*
honus PS verus om. G² || 712 *iacentes Barthius* || 713 *i om. P* ||
 714 *Per M edd.* || 715 *labare P* || 723 *en orsa Bachrensius* || 724
vanisque P manesque ceteri || 725 *nataeque P* || 727 *Sed magis*
PGH Sed gravis BG²M || 729 *illum, al. m. suprascr. in deo*
P || 731 *furenti B Beh.*

Dic, parcant leviterque vehant; ego vulnera doctum
 Iungere supremique fugam revocare cruoris
 Aethiona petam.' Sic imperfecta locutus
 Effugit; illi atra mersum caligine pectus 735
 Confudit sensus; pietas incerta vagatur
 Discordantque metus, impellunt credere Parcae.

Turbidus interea ruptis venientia portis .

Agmina belligeri Capaneus agit aequore campi,
 Cornua nunc equitum, cuneos nunc ille pedestres, 740
 Et proculcantes moderantum funera currus;
 Idem altas turres saxi et turbine crebro
 Laxat: agit turmas idem atque in sanguine fumat.
 Nunc spargit torquens volucris nova vulnera plumbo,
 Nunc iaculum excusso rotat in sublime lacerto, 745
 Nullaque tectorum subit ad fastigia, quae non
 Deferat hasta virum perfusaque caede recurrat.
 Nec iam aut Oeniden aut Hippomedonta peremptos,
 Aut vatem Pelopea phalanx aut Arcada credunt:
 Quin socium coisse animas et corpore in uno 750
 Stare omnes; ita cuncta replet. Non ullius aetas,
 Non cultus, non forma movet; pugnantibus idem
 Supplicibusque furit; non quisquam obsistere contra,
 Non belli temptare vices: procul arma furentis
 Terribilesque iubas et frontem cassidis horrent. 755

At pius erecta murorum in parte Menoeceus
 Iam sacer aspectu solitoque augustior ore,
 Ceu subito in terras supero demissus ab axe,
 Constitit, exempta manifestus casside nosci,
 Despexitque acies hominum et clamore profundo 760

732 vulner^a P || 734 Aethiona P *Beh.* 1 Aetiona Sc *Lips.*

Aetona B Athiona R Actiona *Beh.* 2 Petiona G² Aechiona M
edd. Echiona GT Etheona H Eetiona *Gronovius* || 736 Con-
 fundit *Barthius* | vocatur P || 740 cunctos P || 742 alias P || 755
 tubas P || 756 sqq. Cf. *Eurip. Phoen.* 1009 sqq. 1090 sqq. || 756
 electa *codd. edd.* erecta *corr. Schraderus* || 757 Tam P || 759 et
 dempta *Barthius*

Convertit campum iussitque silentia bello.
 'Armorum superi, tuque o qui funere tanto
 Indulges mihi, Phoebe, mori, date gaudia Thebis,
 Quae pepigi et toto quae sanguine prodigus emi.
 Ferte retro bellum captaeque impingite Lernae 765
 Reliquias turpes, confixaque terga foventes
 Inachus indecores pater aversetur alumnos.
 At Tyriis templa, arva, domos, conubia, natos
 Reddite morte mea; si vos placita hostia iuvi,
 Si non attonitis vatis consulta recepi 770
 Auribus et Thebis nondum credentibus hausi,
 Haec Amphioniiis pro me persolvite tectis!
 At mihi deceptum, precor, exorate parentem.'
 Sic ait, insignemque animam mucrone corusco
 Dedignantem artus pridem maestamque teneri 775
 Arripit atque uno quaesitam vulnere rumpit.
 Sanguine tunc spargit tures et moenia lustrat,
 Seque super medias acies, nondum ense remisso,
 Iecit et in saevos cadere est conatus Achivos.
 Ast illum amplexae Pietas Virtusque ferebant 780
 Leniter ad terras corpus; nam spiritus olim
 Ante Iovem et summis apicem sibi poscit in astris.
 Iamque intra muros nullo sudore receptum
 Gaudentes heroa ferunt: abscesserat ultro
 Tantalidum venerata cohors; subit agmine longo 785
 Colla inter iuvenum, laetisque favoribus omni
 Concinitur vulgo, Cadmum atque Amphiona supra
 Conditur; hi sertis, hi veris honore solutos
 Accumulant artus patriaque in sede reponunt
 Corpus adoratum. Repetunt mox bella peractis 790

764 et voto *Valckenarius* || 766 faventes *Peyraredus* || 769
 placita **H** *Gronovius* placida **PBM** piat/// **G**² || 772 terris *codd.*
edd. tectis *corr. Schraderus* || 773 At **PpGT** Ac **BG**²**M** || 777
 spargi **P** || 788 Conditur **PpcGHT** *Leid. edd. vett.* Conditor
BSG² (*suprascr.* s. habet ~) **M** | soluto *codd.* solutos *Peyraredus*
Heinsius

Laudibus; hic victa genitor lacrimabilis ira
 Congemit, et tandem matri data flere potestas:
 'Lustralemne feris ego te, puer inclite, Thebis
 Devotumque caput vilis ceu mater alebam?
 Quod molita nefas? cui tantum invisā deorum? 795
 Non ego monstrifero coitu revoluta novavi
 Pignora, nec nato peperī funesta nepotes.
 Quid refert? potitur natis Iocasta ducesque
 Regnantesque videt: nos saeva piacula bello
 Demus, ut alterni (placet hoc tibi, fulminis auctor) 800
 Oedipodionii mutent diademata fratres!
 Quid superos hominesve queror? tu, saeve Menoeceu,
 Tu miseram ante omnes properasti extinguere matrem.
 Unde hic mortis amor? quae sacra insania menti?
 Quosve ego conceptus, aut quae mala pignora fudi 805
 Tam diversa mihi? nimirum Martius anguis,
 Quaeque novis proavum tellus effloruit armis —
 Hinc animi tristes nimiusque in pectore Mavors,
 Et de matre nihil. Sponte en ultroque peremptus
 Inrumpis maestas fatīs nolentibus umbras: 810
 Ast egomet Danaos Capaneaue tela verebar.
 Haec erat, haec metuenda manus ferrumque, quod amens
 Ipsa dedi; viden' ut iugulo consumpserit ensem?
 Altius haut quisquam Danaum mucrone subisset.'
 Diceret infelix etiamnum et cuncta replet 815
 Quaestibus: abducunt comites famulaeque perosam
 Solantes thalamoque tenent, sedet eruta multo
 Ungue genas; non illa diem, non verba precantum

Inter v. 791 et 792 in P versus erasus esse videtur, cuius initium litterae fuerunt In . . . || 796 cultu P | novavi p Behh. R Colb. H Heinsius Lachmannus notavi BG²M natavi P || 798 et 799 in P inter se transpositi leguntur || 798 potitur natis P habet ecce suos ceteri suos om. S || 800 alternis P || 802 Quis P | menocheø P || 803 extingue P || 805 mala PG male BG²M || *Inter v. 808 et 809 iterum in P versus erasus est, cuius initium fuisse videtur Inrump. . . (v. 810)* || 811 Ast BM At P Beh. om. G² || 814 aut P | danao Bc

Respicit aut visus flectit tellure relictos,
 Iam vocis, iam mentis inops. Sic aspera tigris 820
 Fetibus abreptis Scythico deserta sub antro
 Accubat et tepidi lambit vestigia saxi;
 Nusquam irae, sedit rabies feritasque famesque
 Oris, eunt praeter secura armenta gregesque:
 Aspicit illa iacens; ubi enim, quibus ubera pascat 825
 Aut quos ingenti premat expectata rapina?

Hactenus arma, tubae, ferrumque et vulnera: sed nunc
 Comminus astrigeros Capaneus tollendus in axes.
 Non mihi iam solito vatium de more canendum;
 Maior ab Aoniis poscenda amentia lucis: 830
 Mecum omnes audete deae! sive ille profunda
 Missus nocte furor, Capaneaque signa secutae
 Arma Iovem contra Stygiae rapuere sorores,
 Seu virtus egressa modum, seu gloria praeceps,
 Seu magnae data fama neci, seu laeta malorum 835
 Principia et blandae superum mortalibus irae.

Iam sordent terrena viro taedetque profundae
 Caedis, et exhaustis olim Graiumque suisque
 Missilibus lassa respexit in aethera dextra.
 Ardua mox torvo metitur culmina visu, 840
 Innumerosque gradus, gemina latus arbore clausus,
 Aerium sibi portat iter, longequae timendus
 Multifidam quercum flagranti lumine vibrat;
 Arma rubent una clipeoque incenditur ignis.

830 sq. 'Maior — deae' Serv. ad Aen. XII 500.

Inter v. 822 et 823 in B leguntur haec: t et rapidi feritas iraeq. famesq. || 823 sedit rapidi P cedit rabies anon. Heidelb. || 829 canendum BG² canentum P Anglic. prob. Heinsio canendum est GHT canendus c || 830 sumenda poscenda amentia P sumenda audacia BSM at amentia B marg. sumenda amentia G² schol. poscenda audacia R sumenda dementia (al. audacia) Serv. || 835 fama M edd. | caeca schol. || 840 sqq. Cf. Eurip. Phoen. 1172 sqq. Aesch. Sept. adv. Theb. 423 sqq. || 841 clausus Pp Beh. GHT clusus BSG²M || 843 fulmine P

'Hac' ait, 'in Thebas, hac me iubet ardua virtus 845
 Ire, Menoeceo qua lubrica sanguine turris.
 Experiar, quid sacra iuvent, an falsus Apollo.'
 Dicit, et alterno captiva in moenia gressu
 Surgit ovans: quales mediis in nubibus aether
 Vidit Aloidas, cum cresceret impia tellus 850
 Despectura deos nec adhuc immane veniret
 Pelion et trepidum iam tangeret Ossa Tonantem.
 Tum vero attoniti fatorum in cardine summo,
 Ceu suprema lues urbi facibusque cruentis
 Aequatura solo turres Bellona subiret, 855
 Omnibus e tectis certatim ingentia saxa
 Roboraque et validas fundae Balaearis habenas
 (Nam iaculis caeloque vagis spes unde sagittis?),
 Verum avidi tormenta rotant et molibus urgent.
 Ille nec ingestis nec terga sequentibus unquam 860
 Detrahitur telis, vacuoque sub aere pendens
 Plana velut terra certus vestigia figat,
 Tendit et ingenti subit occurrente ruina:
 Annis ut incumbens longaevi robora pontis
 Adsiduis oppugnat aquis; iam saxa fatiscunt 865
 Emotaeque trabes: tanto violentior ille
 (Sentit enim) maiore salo quassatque trahitque
 Molem aegram, nexus donec celer alveus omnes
 Abscidit et cursu victor respirat aperto.
 Utque petita diu celsus fastigia supra 870
 Eminuit trepidamque adsurgens desuper urbem
 Vidit et ingenti Thebas exterruit umbra,
 Increpat attonitos: 'Humilesne Amphionis arces,

845 Haec P | haec P || 847 fallis, *al. m. suprascr.* † falsus P || 848 Dicit PBG²ScG Dixit M *edd. cf. VI 798* || 854 suprema dies *Bentleius* | urbi P *Anglic. Heinsii* urbem BG²M || 857 validas P gravidas *ceteri* || 858 spes una B *Behh.* spes nulla GHT *edd. vett.* || 859 avidi tormenta PTL avidi et torm. BG²M || 863 subito P || 867 Sentit P Saevit *ceteri* | *Interpunctionem correxi* || 873 attonitos humilesque A. arces: *Koestlinus* Haene illae A. arces *Barthius* artes *Peyraredus*

Pro pudor! hi faciles carmenque imbelles secuti,
 Hi (mentita diu Thebarum fabula) muri? 875
 Et quid tam egregium prosternere moenia molli
 Structa lyra?' Simul insultans gressuque manuque
 Molibus obstantes cuneos tabulataque saevus
 Destruit: absiliunt pontes, tectique prementis
 Saxea frena labant, dissaepitoque aggere rursus 880
 Utitur et truncas rupes in templa domosque
 Praecipitat frangitque suis iam moenibus urbem.
 Iamque Iovem circa studiis diversa fremebant
 Argolici Tyriique dei; pater aequus utrisque
 Aspicit ingentes ardentum comminus iras 885
 Seque obstare videt. Gemit inservante noverca
 Liber et obliquo respectans lumine patrem:
 'Nunc ubi saeva manus, meaque heu cunabula flammae,
 Fulmen, io ubi fulmen?' ait. Gemit auctor Apollo,
 Quas dedit ipse, domos; Lernam Thebasque rependit 890
 Maestus et intento dubitat Tirynthius arcu;
 Maternos plangit volucer Danaeus Argos;
 Flet Venus Harmoniae populos metuensque mariti
 Stat procul et tacita Gradivum respicit ira.
 Increpat Aonios audax Tritonia divos; 895
 Iunonem tacitam furibunda silentia torquent.
 Non tamen haec turbant pacem Iovis: ecce quierant
 Iurgia, cum mediis Capaneus auditus in astris.
 'Nullane pro trepidis' clamabat, 'numina Thebis
 Statis? ubi infandae segnes telluris alumni, 900
 Bacchus et Alcides? pudet instigare minores.

896. 'Iunonem — torquent' Serv. ad Aen. X 63.

875 Hi G² ἥ P Et BM || 876 Est G² quidnam *codd. edd.*
 quid? G² quid tam *corr. Bentleyus* Ecquidnam *Baehrensius* ||
 879 Destruit B (*ead. m. corr. ex Restrui*) G² Restrui PSM
 Deruit *Barthius* | lectique P | prementis P tremmentis *ceteri* || 881
 rudis inter templa P || 886 infestante B *marg.* G² *Beh.* 1 GHT ||
 891 dubitant P || 896 tacita P || 901 pudet PT piget BG²M

Tu potius venias (quis enim concurrere nobis
Dignior? en cineres Semeleaque busta tenentur),
Nunc age, nunc totis in me conitere flammis,
Iuppiter! an pavidas tonitru turbare puellas 905
Fortius et soceri turres excindere Cadmi?’

Ingemuit dictis superum dolor; ipse furem
Risit et incussa sanctarum mole comarum,
‘Quaenam spes hominum tumidae post proelia Phlegrae?
Tunc etiam feriendus?’ ait. Premit undique lentum 910
Turba deum frendens et tela ultricia poscit,
Nec iam audet fatis turbata obsistere coniunx.
Ipsa dato nondum caelestis regia signo
Sponte tonat, coeunt ipsae sine flamine nubes
Accurruntque imbres: Stygias rupisse catenas 915
Iapetum victum aut supera ad convexa levare
Inarimen Aetnamve putes. Pudet ista timere
Caelicolas; sed cum in media vertigine mundi
Stare virum insanasque vident deponere pugnas,
Mirantur tacite et dubio pro fulmine pallent. 920
Cooperat Ogygiae supra fastigia turris
Arcanum mugire polus caelumque tenebris
Auferris: tenet ille tamen, quas non videt, arces,
Fulguraque attritis quotiens micuere procellis,
‘His’ ait, ‘in Thebas, his iam decet ignibus uti, 925
Hinc renovare faces lassamque accendere quercum.’
Talia dicentem toto Iove fulmen adactum

924. ‘Fulguraque — procellis’ Isidorus de rerum natura
c. 30 p. 55 B.

904 continere P || 906 Fortius P Fortior *ceteri* | thalamos
M *edd.* || 909 Quae non PB *pr. m.* || 915 Adcurruntque inres-
scytias P || 916 aut victum PSH aut victam BM aut victā ^{n al. m.} G²
vinctam G *Peyraredus* Iapeton, victam *Barthius* victum, aut
scripsi || 917 timere P timere *ceteri* || 920 tacite P taciti *ceteri* |
dubii T *Bentleius* | pallent P pendent *ceteri* || 924 attristi P |
procellae P || 926 facem m *edd.* | cassamque (= extinctam) *Hein-*
sius || 927 sqq. Cf. *Soph. Antig. 127 sqq. Eurip. Phoen. 1180 sqq.*

- Corripuit: primae fugere in nubila cristae,
 Et clipei niger umbo cadit, iamque omnia lucent
 Membra viri. Cedunt acies, et terror utrimque, 930
 931 Quo ruat, ardenti feriat quas corpore turmas.
 935 Stat tamen, extremumque in sidera versus anhelat,
 Pectoraque invisis obicit fumantia muris,
 Ne caderet: sed membra virum terrena relinquunt,
 Exuiturque animus; paulum si tardius artus 935
 Cessissent, potuit fulmen sperare secundum.

- 932 Intra se stridere facem galeamque comasque
 933 Quaerit, et urentem thoraca repellere dextra
 934 Conatus ferri cinerem sub pectore tractat.

931 versus deest in Colb. | ruat et P || In P vv. 931 et 932 inter se transpositi leguntur, item in G et Prag. 2 || Versus 932—934, qui in PG²b^gc Beh. 2 Dan. Petav. Prag. 1 Lips. desunt, leguntur in B (in summo marg. adscripti) S (inter lineas additi) r (rec. m. adscripti) pR Colb. Paris. 8053 TG Prag. 2, cum inepti sint et vel Statii ingenio indigni, eiciendos putavi numeris versicolorum mutatis. In pR Colb. Paris. 8053 ita inter se excipiunt, ut ordo sit 930. 932. 933. 934. 931. 935. In Paris. 8053 v. qui vulgo numeratur 934 deest. || 932 versus adhaesit P || 935 animam e schol. scribendum cens. Burmannus | ar al. m.
 paulum o si BT || 936 Hēssissent G² | sperare PG Colb. spare Prag. 2 meruisse BG²SM || STATII POETE THEB. LIBER. X. P pr. m., al. m. add. EXPLICIT INCIPIT LIBER XI.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER XI.

Postquam magnanimus furias virtutis iniquae
Consumpsit Capaneus expiravitque receptum
Fulmen, et ad terras longe comitata cadentem
Signavit muros ultricis semita flammae:
Componit dextra victor concussa plagarum 5
Iuppiter et vultu caelumque diemque reducit.
Gratantur superi, Phlegrae ceu fessus anhelet
Proelia et Encelado fumantem impresserit Aetnam.
Ille iacet lacerae complexus fragmina turris,
Torvus adhuc visu memorandaque facta relinquens 10
Gentibus atque ipsi non inlaudata Tonanti.
Quantus Apollineae temerator matris Averno
Tenditur; ipsae horrent, si quando pectore ab alto
Emergunt, volucres immensaque membra iacentis
Spectant, dum miserae crescunt in pabula fibrae: 15
Sic gravat iniectus terras hostiliaque urit
Arva et anhelantem caelesti sulphure campum.
Respirant Thebae, templisque iacentia surgunt
Agmina; iam finis votis finisque supremis
Planctibus, et natos ausae deponere matres. 20

20. 'nec natos — matres' Serv. ad Aen. VII 518.

2 expiravitque P || 11 illaudanda Beh. Heinsius e cod.
Anglic. || 15 Spectandum miserae P || 20 nec natos Serv.

At vaga pallentes campo fuga volvit Achivos.
 Nec iam hostes turmae, aut ferrum mortale timetur:
 Omnibus ante oculos irae Iovis, omnibus ardent
 Arma metu galeaeque tonant, visusque paventes
 Ipse sequi et profugis opponere Iuppiter ignes. 25
 Instat Agenoreus miles caelique tumultu
 Utitur: indomitos ut cum Massyla per arva
 Armenti reges magno leo fregit hiatu
 Et contentus abit; rauci tunc comminus ursi,
 Tunc avidi venere lupi, rabieque remissa 30
 Lambunt degeneres alienae vulnera praedae.
 Hinc premit Eurymedon, cui rusticus horror in armis,
 Rustica tela manu, patriumque agitare tumultus:
 Pan illi genitor; tener hinc conatibus annos
 Egreditur iuvenemque patrem puer aequat Alatreus: 35
 Felices ambo, sed fortunatior ille,
 Quem genuisse iuvat; nec iam dinoscere promptum,
 Quae magis arma sonent, quo plus eat hasta lacerto.
 Artatur denso fugientum examine vallum.

Quas volvis, Gradive, vices? modo moenia Cadmi 40
 Scandebant: sua nunc defendunt tecta Pelasgi!
 Ceu redeunt nubes, ceu circumflantibus austris
 Alternus procumbit ager, ceu gurgite cano
 Nunc retegit bibulas, nunc induit aestus harenas.
 Expirat late pubes Tirynthia, alumni 45
 Exuvias imitata dei; trux maeret ab astris
 Amphitryoniades Nemeaea in sanguine terga,

21 pallentes **PST** palentes **G** palantes **BG²M** || 22 hostes **PG**
Prag. 2 pr. m. Heinsius e cod. hostiles, ead. m. hostes suprascr.
B hostiles **G²SM** *edd.* || 25 et *om.* **P** || 33 agitabat **Pal. m.** | tumultus
Pp tumultum **BG²M** || 35 elatres, *suprascr.* † alatreus **P** elatreus
^{la al. m.}
BG²c àtreus **S** *cf. VII 300* || 37 dinosce **P** || 44 induit **P** *Anglic.*
Heinsius obruit **BG²M** || 45 Expirat **P** *Colb.* Procumbit **G²SM**
^{cumbit}
 Proexpirat **B** || 46 imitata sui *Bernartius* | ab alto **Bp** *Behh.* ||
 47 nemea **P** nemeae **B** nemeae **G²Sr** nemees **c** *Beh.* nemeae **HT**

Et similes ramos similesque videre pharetras.
 Stabat in Argolicae ferrato culmine turris
 Egregius lituo dextri Mavortis Enyeus 50
 Hortator; sed tunc miseris dabat utile signum
 Suadebatque fugam et tutos in castra receptus:
 Cum subitum obliquo descendit ab aere vulnus,
 Urgentisque sonum laeva manus aere retenta est,
 Sicut erat; fugit in vacuas iam spiritus auras, 55
 Iam gelida ora tacent, carmen tuba sola peregit.

Iamque potens scelerum geminaeque exterrita gentis
 Sanguine Tisiphone fraterna cludere quaerit
 Bella *tuba: nec se tanta in certamina fidit
 Sufficere, inferna comitem ni sede Megaeram 60
 Et consanguineos in proelia suscitet angues.
 Ergo procul vacua consedit valle solumque
 Ense fodit Stygio terraeque immurmurat absens
 Nomen et (Elysiis signum indubitabile regnis)
 Crinalem attollit longo stridore cerasten: 65
 Caeruleae dux ille comae, quo protinus omnis
 Horruit audito tellus pontusque polusque,
 Et pater Aetnaeos iterum respexit ad ignes.
 Accipit illa sonum; stabat tunc forte parenti
 Proxima, dum coetu Capaneus laudatur ab omni 70
 Ditis et insignem Stygiis fovet annibus umbram.
 Protinus abrupta terrarum mole sub astris
 Constitit, exsultant Manes, quantumque profundae
 Rarescunt tenebrae, tantum de luce recessit.

nemeeque **G** Nemeaea *corr. Gronovius* || 49 culmine **P** *Colb.*
 margine **BG²M** limine *Barthius* || 50 enyeus **P** enipeus **BSM**
 Enypeus *schol.* enipēs **G²** enipaeus **rg** enipeus **GH** enfeus
Prag. 2 || 54 aere (= tuba) *Peyraredus aure codd. edd.* || 57
 exterrita **P** *Dan. Petav.* exercita **BG²M** || 58 tesiphone **Pp** tisi-
 phonae **B** tisyphone **G²** | fraterno *Sandstroemius* || 59 Bella rogo
 idem | tuba *codd. edd., quod corruptum puto et repetitum ex v. 56*
 fudit **Pp** *Colb.* retur **BG²M** || 62 concedit **PB** || 64 Numen *Barthius*
 elysii **P** | regnis, *al. m. suprascr.* † regis **P** || 68 respexit **Pp** *Colb.*
R *Leid.* prospexit **BG²M** || 71 omnibus **P** || 72 erupta *Barthius*

Excipit atra soror dextraeque innexa profatur: 75
 'Hac, germana, tenus Stygii metuenda parentis
 Imperia et iussos potui tolerare furores,
 Sola super terras hostilique obvia mundo,
 Dum vos Elysium et faciles compescitis umbras.
 Nec pretium deforme morae cassique labores: 80
 Hoc quodcumque madent campi, quod sanguine fumant
 Stagna, quod innumero Lethaea examine gaudet
 Ripa, meae vires, mea laeta insignia. Sed quid
 Haec ego? Mars habeat, vulgataque iactet Enyo.
 Vidisti (Stygiis certe manifestus in umbris) 85
 Sanguine foedatum rictus atroque madentem
 Ora ducem tabo: miserum insatiabilis edit
 Me tradente caput. Modo nempe horrendus ab astris
 Descendit vos usque fragor: me sacra premebat
 Tempestas, ego mixta viris furialibus armis 90
 Bella deum et magnas ridebam fulminis iras.
 Sed iam (effabor enim) longo sudore fatiscunt
 Corda, soror, tardaeque manus; hebet infera caelo
 Taxus et insuetos angues nimia astra soporant.
 Tu, cui totus adhuc furor exsultantque recentes 95
 Cocyti de fonte comae, da iungere vires.
 Non solitas acies nec Martia bella paramus,
 Sed fratrum (licet alma Fides Pietasque repugnent,
 Vincentur), fratrum stringendi comminus enses.
 Grande opus! ipsae odiis, ipsae discordibus armis 100
 Aptemur. Quid lenta venis? agedum elige, cuius
 Signa feras. Ambo faciles nostrique; sed anceps
 Vulgus et adfatus matris blandamque precatu
 Antigenon timeo, paulum ne nostra retardent

103 sqq. 'blandamque — consilia' schol. Theb. XI 383.

81 madet P || 85 Vidisti PT Vidistis BG²M | manifesta sub
 umbris P *al. m.* || 87 miseris insatiabiles P || 89 me P *Schrade-*
rus mea BG²M || 90 viris P viri *ceteri* || 98 sq. *Interpunctionem*
corr. Weberus || 103 precatur schol. *ad v. 383* || 104 retardent
 P retardet BG²M laboret G

Consilia. Ipse etiam, qui nos lassare precando 105
 Suetus et ultrices oculorum exposcere Diras,
 Iam pater est: coetu fertur iam solus ab omni
 Flere sibi; atque adeo moror ipsa inrumpere Thebas
 Adsuetumque larem. Tibi pareat impius exul,
 Argolicumque impelle nefas; neu mitis Adrastus 110
 Praevaleat plebesque, cave, Lernaea moretur.
 Vade, et in alternas inimica revertere pugnas.⁷
 Talia partitae diversum abiere sorores:
 Ut Notus et Boreas gemino de cardine mundi,
 Hic nive Rhiphaea, Libycis hic pastus harenis, 115
 Bella cient: clamant amnes, freta, nubila, silvae,
 Iamque patent strages; plangunt sua damna coloni,
 Et tamen oppressos miserantur in aequore nautas.
 Illas ut summo vidit pater altus Olympo
 Incestare diem, trepidumque Hyperionis orbem 120
 Suffundi maculis, torvo sic incohat ore:
 'Vidimus armiferos, quo fas erat usque, furores,
 Caelicolae, licitasque acies, etsi impia bella
 Unus init aususque mea procumbere dextra.
 Nunc par infandum miserisque incognita terris 125
 Pugna subest: auferte oculos! absentibus ausint
 Ista deis lateantque Iovem; sat funera mensae
 Tantaleae et sontes vidisse Lycaonis aras
 Et festina polo ducentes astra Mycenae.
 Nunc etiam turbanda dies: mala nubila tellus 130

117 sq. 'deflent sua damna — nautas' Serv. ad Aen. XII 452.

110 Argolicum tu impelle *Barthius* || 114 medio de cardine *al. m.*
 mine **P** *carmine* **G**² || 116 clamant manes **P** | fluctus, *ead. m.*
suprascr. freta **S** || 117 deflent sua *Serv.* || 118 *versum om.* **T** ||
 122 qua *Bernartius* || 124 meā "procumbere dextrā **B** „ contēnere
B *marg.* meam contemnere dextram **HT Busl. schol. Gudian.** ||
 126 absint **P** *pr. m.* || 127 mensis **P** mens/// **B** || 128 Tantalei **P**
 Tantaleae **B**

Accipe, secedantque poli: stat parcere mundo
Caelitibusque meis; saltem ne virginis almae
Sidera Ledaevi videant neu talia fratres.'

Sic pater omnipotens, visusque nocentibus arvis
Abstulit, et dulci terrae caruere sereno. 135

Iamque per Argolicas Erebo sata virgo cohortes
Vestigat Polynicis iter portisque sub ipsis
Invenit, incertum leto tot iniqua fugane
Exeat. Et dubios turbarant omina sensus:
Viderat, obscura vallum dum nocte pererrat 140
Aeger consilii curisque novissima volvens,
Coniugis Argiae laceram cum lampade maesta
Effigiem (sunt monstra deum, sic ire parabat,
Has latura viro taedas erat!): ergo roganti,
Quae via quisve dolor, cur maesta insignia, tantum 145
Fleverat atque manu tactos averterat ignes.
Scit mentem vidisse nefas; etenim unde Mycenis
Adforet et vallum coniunx inopina subiret?
Sed fati monitus vicinaque funera sentit,
Ac sentire timet. Cum vero Acherontis aperti 150
Dira ter admoto tetigit thoraca flagello,
Ardet inops animi, nec tam considerare regno,
Quam scelus et caedem et perfossi sanguine fratris
Expirare cupit, subitusque adfatur Adrastum:
'Sera quidem, extremus socium gentisque superstes 155
Argolicae, consulta, pater, iam rebus in artis

131 stat, *al. m. suprascr.* sat **P** | parcere caelo **B** coelo
cGH *Colb. S* (*suprascr.* **†** soli) soli *Behh.* **T** || 132 Sideribusq.
B *Beh.* **T** | ne virginis almae, *al. m. suprascr.* pudeat. o. coeli-
colae **P** || 133 *versum om.* **P** || *vv.* 138 et 139 in **P** inter se trans-

^ψ
positi leguntur | Invenit, *al. m. suprascr.* poluic **P** || 139 turbarant
P turbabant *ceteri* || 142 laceram **P** lacera *ceteri* | maesta **P**
maestam *ceteri* || 144 roganti, *al. m. suprascr.* erat simit **P** ||
145 Quo *Schraderus* || 146 tacitos **P** timidos *ceteri* || 150 aperti
P operti *ceteri* || 151 Dira **P** Diva *ceteri* || 153 perfossi sanguine
PcpG perfossi in sanguine **BG²M** perfossi funere *Beh.*

Adgredior; tunc tempus erat, cum sanguis Achivum
 Integer, ire ultro propriamque capessere pugnam,
 Non plebis Danaae florem regumque verendas
 Obiectare animas, ut lamentabile tantis 160
 Urbibus induerem capiti decus. Aspera quando
 Praeteriit virtus, nunc saltem exsolvere fas sit,
 Quae merui. Scis namque, socer, licet alta recondas
 Vulnera et adflictum generi vereare pudorem:
 Ille ego sum, qui te pacem et pia iura regentem 165
 (Infelix utinamque aliis datus urbibus hospes!)
 Extorrem patria regnoque — sed exige tandem
 Supplicium: fratrem suprema in bella (quid horres?
 Decretum est fixumque) voco; desiste morari,
 Nec poteris. Non si atra parens miseraeque sorores 170
 In media arma cadant, non si ipse ad bella ruenti
 Obstet et extinctos galeae pater ingerat orbis,
 Deficiam. Anne bibam superest quodcumque cruoris
 Inachii? et vestris etiamnum mortibus utar?
 Vidi ego me propter ruptos telluris hiatus, 175
 Nec subii; vidi exanimum fecique nocentem
 Tydea; me Tegeae regem indefensa reposit,
 Orbaque Parrhasiis ululat mihi mater in antris.
 Ipse nec Ismeni ripas, dum stagna cruentat
 Hippomedon, Tyrias potui nec scandere turres, 180
 Dum tonat, et tecum, Capaneu, miscere furores?
 Quis tantus pro luce timor? sed digna rependam.
 Conveniant ubi quaeque nurus matresque Pelasgae
 Longaevique patres, quorum tot gaudia carpsi
 Orbavique domos: fratri concuro, quid ultra est? 185

157 achium P || 158 propriamque PBp *Anglic. Colb.* pri-
 mamque BG²M privamque *Burmamus* || 162 Praeteriit P
 Praecepit *ceteri* || 167 Extorris *Schraderus* || 170 nec si P ||
 171 non ipsae P non si se S || 175 ego me PB (*cum ras.*)

cpT egomet G² egomet^{me} g egomet SM || 177 indefensa PB
Anglic. indefessa BG²M || 183 ubicumque *codd. edd.* ubi quae-
 que *corr. Heinsius coll. Verg. Aen. VII 400*

Spectent et votis victorem Eteoclea poscant.
 Iamque vale, coniunx, dulcesque valete Mycenae!
 At tu, care socer (nec enim omnis culpa malorum
 Me penes, et superi mecum Parcaeque nocentes),
 Sis lenis cineri, meque haec post proelia raptum 190
 Alitibus fratrique tegas urnamque reportes.
 Hoc tantum, et natae melius conubia iungas.'

Ibant in lacrimas, veluti cum vere reverso
 Bistoniae tepuere nives, submittitur ingens
 Haemus et angustos Rhodope descendit in amnes. 195
 Coeperat et leni senior mulcere furentem
 Alloquio: scidit orsa novo terrore cruenta
 Eumenis, alipedemque citum fataliaque arma
 Protinus, Inachii vultus expressa Pherecli,
 Obtulit ac fidas exclusit casside voces. 200
 Ac super haec: 'Abrumpe moras, celeremus! et illum
 Adventare ferunt portis.' Sic omnia vicit,
 Correptumque iniecit equo; volat aequore aperto
 Pallidus instantemque deae circumspicit umbram.

Sacra Iovi merito Tyrius pro fulmine ductor 205
 Nequiquam Danaos ratus exarmasse ferebat.
 Nec pater aetherius divumque has ullus ad aras,
 Sed mala Tisiphone trepidis inserta ministris
 Astat et inferno praevertit vota Tonanti.
 'Summe deum, tibi namque meae primordia Thebae 210
 (Liveat infandum licet Argos et aspera Iuno)
 Debent, Sidonios ex quo per litora raptor
 Turbasti thiasos, dignatus virgine nostra
 Terga premi et placidas falsum mugire per undas!

197 sq. 'Alloquio — Eumenis' Priscian. X 24 p. 516, 22 H.

191 urnamque **PBG²pg** *Beh.* urnaque **SM** || 193 reuiso **P**
al. m. suprascr. || 197 scidit ipsa *Prisc.* || 199 pherecli **P**
 pherichi **B** (*in ras.*) perichi **G²SM** pericli *Beh. 1 RL* Perinthi
Gronovius || 206 danaos raptos **P** || 208 tesiphone **P** thesiphone
BG²p | magistris **P** || 214 premit placidas *fassum* **P**

Nec te vana fides iterum Cadmeia adeptum 215
 Conubia et Tyrios nimium inrupisse penates:
 Tandem, inquam, soceros dilectaque moenia gratus
 Respicis assertorque tonas; ceu regia caeli
 Attemptata tui, sic te pro turribus altis
 Vidimus urgentem nubes, laetique benignum 220
 Fulmen et auditos proavis agnovimus ignes.
 Accipe nunc pecudes et magni turis acervos
 Votivumque marem; dignas sed pendere grates
 Haut mortale opus est; certent tibi reddere Bacchus
 Noster et Alcides, illis haec moenia servas.' 225
 Dixerat: ast illi niger ignis in ora genasque
 Prosiluit raptumque comis diadema cremavit.
 Tunc ferus ante ictum spumis delubra cruentat
 Taurus et obstantum mediis e coetibus exit
 Turbidus insanoque ferens altaria cornu. 230
 Diffugiunt famuli, et regem solatur haruspex.
 Ipse instaurari sacrum male fortis agique
 Imperat, et magnos ficto premit ore timores.
 Qualis ubi implicitum Tiryntius ossibus ignem
 Sensit et Oetaeas membris accedere vestes, 235
 Vota incepta tamen libataque tura ferebat
 Durus adhuc patiensque mali; mox grande coactus
 Ingemuit, victorque furit per viscera Nessus.
 Nuntius exanimi suspensus pectora cursu
 Aepytus ad regem portae statione relicta 240
 Tendit et haec trepido vix intellectus anhelat:
 'Rumpe pios cultus intempestivaque, rector,
 Sacra deum: frater muris circum omnibus instat
 Portarumque moras frenis adsultat et hastis

215 adeptum PpcG ade//ptum B || 217 Tandem umquam
 P | delectaque P delectaq. B || 220 urgentem P || 221 agnosci-
 tant
 mus P || 224 certent P || 225 illi^s P | servas P serva *ceteri* || 226
 illis P || 230 insanoque ferens PB *Dan. Petav. insano feriens*
 G²SM || 235 Sentit P | accendere P | pestes *Baehrensus*

Nomine te crebro, te solum in proelia poscens. 245
 Flent maesti retro comites, et uterque loquenti
 Adgemit et pulsus exercitus obstrepit armis.

Ille vocat: 'Nunc tempus erat, sator optime divum:
 Quid meruit Capaneus?' Turbatus inhorruit altis
 Rex odiis, mediaque tamen gavisus in ira est. 250

Sic ubi regnator post exulis otia tauri
 Mugitum hostilem summa tulit aure iuvenus
 Agnovitque minas, magna stat fervidus ira
 Ante gregem spumisque animos ardentibus efflat,
 Nunc pede torvus humum, nunc cornibus aera findens; 255
 Horret ager, trepidaeque expectant proelia valles.

Nec desunt regni comites: 'Sine, moenia pulset
 Inritus.' 'Ille autem fractis huc audeat usque
 Viribus?' 'Hic miseris furor est instare periclo,
 Nec librare metus et tuta odisse.' 'Resiste 260

Hic fretus solio, nos propulsabimus hostem,
 Nos bellare iube.' Sic proxima turba, sed ardens
 Ecce aderat luctu dicturusque omnia belli

Libertate Creon: urit fera corda Menoeceus;
 Nulla patri requies, illum quaeritque tenetque; 265

Illum sanguineos proflantem pectore rivos
 Aspicit et saeva semper de turre cadentem.

Ut dubium et pugnas cunctantem Eteoclea vidit:
 'Ibis' ait, 'neque te ulterius fratremque ducemque,
 Pessime, funeribus patriae lacrimisque potentem, 270
 Eumenidum bellique reum, patiemur inulti.

Sat tua non aequis luimus periuria divis.
 Urbem armis opibusque gravem et modo civibus artam,
 Ceu caelo demissa lues inimicave *tellus,

248 tunc **G²cHL** || 254 efflat **Pπ** offert **BG²M** effert **pm**
edd. || 257 regni **PBS Lips.** **G²** *pr. m.* **L** regi **M** *edd.* || 261 Hic
PG²cp Hoc **BM** || 262 Hos *edd. inde a Gronov.* || 269 fratrem-
 que ducemque **Pp** fratrumque ducumque **BG²M** || 270 potitum
M *edd.* || 274 demissa **BG²Gg Leid.** deiecta **P** dimissa **M** | tellus
codd. edd., quod corruptum puto labes Schraderus pestis Baehrensius

Hausisti vacuumque tamen sublimis obumbras? 275
 Deest servitio plebes: hos ignis egentes
 Fert humus, hos pelago patrius iam detulit amnis;
 Hi quaerunt artus, illi anxia vulnera curant.
 Redde agedum miseris fratres natosque patresque,
 Redde arvis domibusque viros! Ubi maximus Hypseus 280
 Finitimusque Dryas? ubi Phocidos arma sonorae
 Euboicique duces? Illos tamen aequa duelli
 Sors tulit ad Manes: at tu, pudet! hostia regni,
 Hostia, nate, iaces, ceu mutus et e grege sanguis,
 Ei mihi! primitiis ararum et rite nefasto 285
 Libatus iussusque mori: et cunctabitur ultra
 Iste? nec adverso nunc saltem Marte vocatus
 Stabit? an in pugnas alium iubet ire profanus
 Tiresias? iterumque meos oracula nectit
 In gemitus? quid enim misero super unicus Haemon? 290
 Ille iube subeat, tuque hinc spectator ab alta
 Turre sede! Quid saeva fremis famulamque cohortem
 Respectas? hi te ire volunt, hi pendere poenas;
 Ipsa etiam genetrix ipsaeque odere sorores.
 In te ardens frater ferrum mortemque minatur 295
 Saevaque portarum convellit claustra, nec audis?
 Sic pater infrendens, miseraque exaestuat ira.
 Ille sub haec 'non fallis' ait, 'nec te inclita nati
 Fata movent: canere illa patrem et iactare decebat.
 Sed spes sub lacrimis, spes atque occulta cupido 300
 His latet: insano praetendis funera voto,
 Meque premis frustra vacuae ceu proximus aulae.
 Non ita Sidoniam fortuna reliquerit urbem,

283 sqq. 'at tu — libatus' Priscian. XIV 17 p. 34, 17 H.

276 iam dēest *Beh. Weberus* Defit c | saevitiae *Barthius* ||
 278 anxia P ardua *ceteri arida coni. Muellerus coll. v. 608* || 281
 sonare P || 283 Fors **PBSg** *Leid.* || 285 Hei **Pp** | ararum **PBp**
Prisc. armorum M annorum G² || 293 Respectans P || 295 In me
 P || 296 audes **BG²pT** *Dan.* || 299 solebat P

In te ut sceptrā cadant, tanto indignissime nato.
 Nec mihi difficilis praesens vindicta; sed arma, 305
 Arma prius, famuli! coeant in proelia fratres.
 Vult gemitus lenire Creon: lucrare furorem;
 Victori mihi cuncta lues.' Sic iurgia paulum
 Distulit atque ensem, quem iam dabat ira, repressit.
 Ictus ut incerto pastoris vulnere serpens 310
 Erigitur gyro longumque e corpore toto
 Virus in ora legit; paulum si devius hostis
 Torsit iter, cecidere minae tumefactaque frustra
 Colla sedent, irasque sui bibit ipse veneni.

At genetrix primam funestae sortis ut amens 315
 Expavit famam (nec tarde credidit), ibat
 Scissa comam vultusque et pectore nuda cruento,
 Non sexus decorisve memor: Pentheia qualis
 Mater ad insani scandebat culmina montis,
 Promissum saevo caput allatura Lyaeo. 320
 Non comites, non ferre piae vestigia natae
 Aequa valent: tantum miserae dolor ultimus addit
 Robur, et exangues crudescunt luctibus anni.
 Iamque decus galeae, iam spicula saeva ligabat
 Ductor et ad lituos hilarem intrepidumque tubarum 325
 Prospiciebat equum, subito cum apparuit ingens
 Mater, et ipse metu famulumque expalluit omnis
 Coetus, et oblatam retro dedit armiger hastam.
 'Quis furor? unde iterum regni integrata resurgit
 Eumenis? ipsi etiam post omnia, comminus ipsi 330
 Stabitis? usque adeo geminas duxisse cohortes
 Et facinus mandasse parum est? quo deinde redibit
 Victor? in hosne sinus? o diri coniugis olim
 Felices tenebrae! datis, improba lumina, poenas.
 Haec spectanda dies? quo, saeve, minantia flectis 335

304 ut *om.* P || 305 sub arma P || 316 nec tandem P || 317
 vultusque P vultuque *ceteri* || 321 piae PGHT ipsae BG²M || 323
 exangues PB || 325 trepidumque *edd. inde a Gronov.* || 326
 Rspiciebat *Barthius* || 327 et *om.* P

Ora? quid alternus vultus pallorque ruborque
 Mutat, et obnixa frangunt mala murmura dentes?
 Me miseram, vinces! prius haec tamen arma necesse est
 Experiare domi: stabo ipso in limine portae
 Auspicium infelix scelerumque immanis imago. 340
 Haec tibi canities, haec sunt calcanda, nefande,
 Ubera, perque uterum sonipes hic matris agendus.
 Parce: quid oppositam capulo parmaque repellis?
 Non ego te contra Stygiis feralia sanxi
 Vota deis, caeco nec Erinyas ore rogavi. 345
 Exaudi miseram; genetrix te, saeve, precatur,
 Non pater; adde moram sceleri et metire, quod audes.
 Sed pulsat muros germanus et impia contra
 Bella ciet? non mater enim, non obstat eunti
 Ulla soror; te cuncta rogant, hic plangimus omnes. 350
 Ast ibi vix unus pugnas dissuadet Adrastus,
 Aut fortasse iubet: tu limina avita deosque
 Linquis et a nostris in fratrem amplexibus exis?’
 At parte ex alia tacitos obstante tumultu
 Antigone furata gradus (nec casta retardat 355
 Virginitas) volat Ogygii fastigia muri
 Exsuperare furens; senior comes haeret eunti
 Actor, et hic summas non duraturus ad arces.
 Utque procul visis paulum dubitavit in armis,
 Agnovitque (nefas!) iaculis et voce superba 360
 Tecta incessantem, magno prius omnia planctu
 Implet et ex muris ceu descensura profatur:

338 sq. ‘Me — domi’ Priscian. XVI 13 p. 103, 1 H. —
 361. ‘Tecta incessantem’ Eutyck. II 14 p. 483, 4 K.

336 alternus **BG²cG** *Beh. Barthius* alternos **PM** || 338·vin-
 cis! *Sandstroemius* || 339 Expertare, *al. m. suprascr.* † expectare
P | ipsa **M** *edd.* || 340 origo *Schraderus* || 341 calcata **P** || 346
 saeva **P** || 357 comes *om.* **P** || 358 Auctor **P** || 361 incessantem
Eutyck. g pr. m. Menkius incessante **T** incessentem **PBM** *edd.* ||
 362 discensura profatis **P**

'Comprime tela manu paulumque hanc respice turrim,
 Frater, et horrentes refer in mea lumina cristas!
 Agnoscisne hostes? sic annua pacta fidemque 365
 Poscimus? hi questus, haec est bona causa modesti
 Exulis? Argolicos per te, germane, penates
 (Nam Tyriis iam nullus honos), per si quid in illa
 Dulce domo, submitte animos: en utraque gentis
 Turba rogant ambaeque acies; rogat illa suorum 370
 Antigone devota malis suspectaque regi,
 Et tantum tua, dure, soror. Saltem ora trucesque
 Solve genas; liceat vultus fortasse supremum
 Noscere dilectos et ad haec lamenta videre,
 Anne fleas. Illum gemitu iam supplice mater 375
 Frangit et exertum dimittere dicitur ensem:
 Tu mihi fortis adhuc? mihi, quae tua nocte dieque
 Exilia erroresque fleo, iam iamque tumentem
 Placavi tibi saepe patrem? Quid crimine solvis
 Germanum? nempe ille fidem et stata foedera rupit, 380
 Ille nocens saevusque suis; tamen ecce vocatus
 Non venit.' His paulum furor elanguescere dictis
 Coeperat, obstreperet quamquam atque obstaret Erinys;
 Iam submissa manus, lente iam flectit habenas,
 Iam tacet; erumpunt gemitus, lacrimasque fatetur 385
 Cassis; hebet irae, pariterque et abire nocentem
 Et venisse pudet: subito cum matre repulsa
 Eumenis eiecit fractis Eteoclea portis
 Clamantem: 'Venio solumque, quod ante vocasti,
 Invideo; ne incesse moras, gravis arma tenebat 390
 Mater; io patria, o regum incertissima tellus,
 Nunc certe victoris eris!' Nec mitior ille

389 sq. 'solumque — moras' Euty ch. II 14 p. 483, 2 K.

366 Poscimus *Schraderus* || 374 Nosci **P** || 379 saepe **Pp**
 saeve **BG²M** || 382 eliquescere *e cod. Beh.* liquescere *praeibente*
coni. Heinsius || 391 o patria **G²** | o om. **P**

'Tandem' inquit, 'scis, saeve, fidem et descendis in
aequum?

O mihi nunc primum longo post tempore frater,
Congredere: hae leges, haec foedera sola supersunt.' 395
Sic hostile tuens fratrem; namque uritur alto
Corde, quod innumeri comites, quod regia cassis
Instratusque ostro sonipes, quod fulva metallo
Parma micet, quamquam haut armis inhonorus et ipse
Nec palla vulgare nitens: opus ipsa novarat 400
Maeoniis Argia modis ac pollice docto
Stamina purpureae sociaverat aurea telae.

Iamque in pulvereum Furiis hortantibus aequor
Prosiliunt, sua quemque comes stimulatque monetque.
Frena tenent ipsae phalerasque et lucida comunt 405
Arma manu mixtisque iubas serpentibus augent.
Stat consanguineum campo scelus, unius ingens
Bellum uteri, coeuntque pares sub casside vultus.
Signa pavent, siluere tubae, stupefactaque Martis
Cornua; ter nigris avidus regnator ob oris 410
Intonuit terque ima soli concussit, et ipsi
Armorum fugere dei: nusquam inclita Virtus,
Restinxit Bellona faces, longeque paventes
Mars rapuit currus, et Gorgone cruda virago
Abstitit, inque vicem Stygiae subiere sorores. 415
Prominet excelsis vulgus miserabile tectis,
Cuncta madent lacrimis et ab omni plangitur arce.
Hinc questi vixisse senes, hinc pectore nudo
Stant matres parvosque vetant attendere natos.
Ipse quoque Ogygios monstra ad gentilia manes 420

393 fidem descendit in aequam P || 396 utitur P || 397
classis P || 398 fulva PBS *Leid.* fulta M *edd.* fulva g vulva G²
pr. m. cf. I 144 || 403 portantibus *Koestlinus* || 404 monetque
PBp regitque G²M movetque *edd. vett.* || 409 pavent P *Anglic.*
tacent BG²M || 415 Abstitit M Obstitit PBG²pH | rubuere
codd. subiere *corr. Bentleyus* rediere *Schraderus* || 419 ascendere
Barthius

Tartareus rector porta iubet ire reclusa.
 Montibus insidunt patriis tristisque corona
 Infecere diem et vinci sua crimina gaudent.

Illos ut stimulis ire in discrimen apertis
 Audiit et sceleri nullum iam obstare pudorem, 425
 Advolat et medias immittit Adrastus habenas,
 Ipse quidem et regnis multum et venerabilis aevo.
 Sed quid apud tales, quis nec sua pignora curae,
 Exter honos? Tamen ille rogat: 'Spectabimus ergo hoc,
 Inachidae Tyriique, nefas? ubi iura dei que? 430
 Bella ubi? ne perstate animis. Te deprecor, hostis
 (Quamquam, haec ira sinat, nec tu mihi sanguine longe),
 Te, gener, et iubeo; sceptri si tanta cupido est,
 Exuo regales habitus, tu Lernan et Argos
 Solus habe!' Non verba magis suadentia frangunt 435
 Accensos, sumptisque semel conatibus obstant,
 Quam Scytha curvatis erectus fluctibus umquam
 Pontus Cyaneos vetuit concurrere montes.
 Ut periisse preces geminosque ad proelia fusos
 Pulvere cornipedes explorari que furentum 440
 In digitis amenta videt, fugit omnia linquens
 Castra, viros, generum, Thebas, ac fata monentem
 Conversumque iugo propellit Ariona: qualis
 Demissus curru laevae post praemia sortis
 Umbrarum custos mundique novissimus heres 445
 Palluit, amisso veniens in Tartara caelo.

428 sq. 'Sed — honos' Priscian. III 4 p. 85, 7 H.

424 Illos in stimulos P | discrimina certos P || 427 et regnis P G p *Anglic.* regnis B G² M || 428 Sed quis *Bernartius* | quae non sua *Prisc.* nunc sua P || 429 Exter honos P G² H *Leid. Prisc.* Externos B M Alternos *Anglic. Heinsius* g (*al. m. suprascr.* † externos) *Gronovius* | ergo hoc P G *Anglic.* ergo B G² M || 432 Quamquam haud ira sinat *Barthius* | loge P ||
 tu
 434 lernan P i lernan G² M i lernam B || 439 geminoque P ||
 440 exploravitque P

Non tamen indulsit pugnae cunctataque primo
 Substitit in scelere et paulum Fortuna morata est.
 Bis cassae periere viae, bis comminus actos
 Avertit bonus error equos, puraeque nefandi 450
 Sanguinis obliquis ceciderunt ictibus hastae.
 Tendunt frena manu et saevis calcaribus urgent
 Immeritos; movet et geminas venerabile divum
 Prodigium turmas, alternaque murmura volvunt
 Mussantes: iterare acies, procurrere saepe 455
 Impetus et totum miseris opponere bellum.

Iamdudum terris coetuque offensa deorum
 Aversa caeli Pietas in parte sedebat,
 Non habitu, quo nota prius, non ore sereno,
 Sed vittis exuta comam, fraternaue bella, 460
 Ceu soror infelix pignantum aut anxia mater,
 Deflebat, saevumque Iovem Parcasque nocentes
 Vociferans, seseque polis et luce relicta
 Descensuram Erebo et Stygios iam malle penates.
 'Quid me' ait, 'ut saevis animantum ac saepe deorum 465
 Obstaturam animis, princeps Natura, creabas?
 Nil iam ego per populos, nusquam reverentia nostri.
 O furor, o homines, diraeque Prometheos artes!
 Quam bene post Pyrrham tellus pontusque vacabant!
 En mortale genus!' Dixit, speculataque tempus 470
 Auxilio 'temptemus' ait, 'licet inrita coner.'
 Desiluitque polo, niveus sub nubibus atris
 Quamquam maesta deae sequitur vestigia limes.
 Vix steterat campo, subita mansuescere pace
 Agmina sentirique nefas; tunc ora madescunt 475

449 ictus P || 452 et om. P || 453 miserabile m *edd.* || 454 alienaque P || 455 acies P *aciem ceteri* || 457 coetusque P || 458 Auersa est P || 459 *versus deest in BG²c* || 460 Et vittis P || 462 saeuum (que *eras.*) parcasque P || 464 mille P *pr. m. velle al. m. corr.* || 467 numquam P || 468 *versum om. P* | dirique B (*ex diraeq. corr.*) pT *edd. vet.* || 469 vacabat PH || 471 Auxilium PM | *Interpunctionem corr. Heinsius* || 472 altis *codd. edd. atris corr. Schraderus e schol. ad vers. insequentem*

Pectoraque, et tacitus subrepsit fratribus horror.
 Arma etiam simulata gerens cultusque viriles,
 Nunc his, nunc illis 'agite, ite, obsistite,' clamat,
 'Quis nati fratresque domi, quis pignora tanta!
 Hic quoque (nonne palam est ultro miserescere divos?) 480
 Tela cadunt, cunctantur equi, fors ipsa repugnat.'

Nonnihil impulerat dubios, ni torva notasset
 Tisiphone fraudes caelestique ocior igne
 Adforet increpitans: 'Quid belli obverteris ausis,
 Numen iners pacique datum? cede, improba: noster 485
 Hic campus nosterque dies; nunc sera nocentes
 Defendis Thebas. Ubi tunc, cum bella cieret
 Bacchus et armatas furiarent orgia matres,
 Aut ubi segnis eras, dum Martius impia serpens
 Stagna bibit, dum Cadmus arat, dum semina surgunt,
 Dum rogat Oedipoden genitor, dum lampade nostra 491
 In thalamos Iocasta venit?' Sic urget, et ultro
 Vitantem aspectus etiam pudibundaque longe
 Ora reducentem premit adstridentibus hydris
 Intentatque faces; deiectam in lumina pallam 495
 Diva trahit magnoque fugit questura Tonanti.

Tunc vero accensae stimulis maioribus irae:
 Arma placent, versaeque volunt spectare cohortes.
 Instaurant crudele nefas; rex impius aptat
 Tela et funestae casum prior occupat hastae. 500
 Illa viam medium clipei conata per orbem
 Non perfert ictus atque alto vincitur auro.
 Tunc exul subit et clare funesta precatur:
 'Di, quos effosso non inritus ore rogavit
 Oedipodes flammare nefas, non improba posco 505

480 Hic **PB** His **G²SM** || 482 Nos nihil **P** || 484 obuenterit
P auerteris **G** || 490 dum uicta cadit **P** *pr. m.* dum semina
 surgunt **P** *sec. m.*, quod rectum puto dum uicta cadit sphinx vel
 spinx **BG²SM** || 492 urget **PBS** || 493 longa **P** || 495 lumine
PpG || 498 volant *Heinsius* || 504 orbe *Gruterus* || 505 flammate
P, corr. *Heinsius e cod.* firmate ceteri *codd. edd.* | poscet **P**

Vota: piabo manus et eodem pectora ferro
 Rescindam, dum me moriens hic scepra tenentem
 Linqnat et hunc secum portet minor umbra dolorem.⁷
 Hasta subit velox equitis femur inter equique
 Ilia, letum utrique volens; sed plaga sedentis 510
 Laxato vitata genu, tamen inrita voti
 Cuspis in obliquis invenit vulnera costis.
 It praeceps sonipes strictae contemptor habenae
 Arvaque sanguineo scribit rutilantia gyro.
 Exultat fratris credens hunc ille cruorem: 515
 Credit et ipse metu; totis iamque exul habenis
 Indulget, caecusque avidos inlidit in aegrum
 Cornipedem cursus. Miscentur frena manusque
 Telaque, et ad terram turbatis gressibus ambo
 Praecipitant. Ut nocte rates, quas nubilus Auster 520
 Implicuit, frangunt tonsas mutantque rudentes,
 Luctataeque diu tenebris hiemique sibique,
 Sicut erant, imo pariter sedere profundo:
 Haec pugnae facies. Coeunt sine more, sine arte,
 Tantum animos irasque atque ignescentia cernunt 525
 Per galeas odia et vultus rimantur acerbo
 Lumine: nil adeo mediae telluris, et enses
 Impliciti nexaeque manus, alternaque saevi
 Murmura ceu lituos rapiunt aut signa tubarum.
 Fulmineos veluti praeceps cum comminus egit 530
 Ira sues strictisque erexit tergora saetis:
 Igne tremunt oculi, lunataque dentibus uncis
 Ora sonant; spectat pugnas de rupe propinqua
 Venator pallens canibusque silentia suadet:
 Sic avidi incurrunt; necdum letalia miscent 535

506 tempora P || 510 ntrimque P | vovens *Heinsius* || 511 tan-
 tum *Baehrensium* || 515 esse m *edd.* isse *Barthius* ire *Burmannus* ||
 517 caecosque P || 521 pangunt P *Dan.* rumpuntque t. muti-
 lantque *Barthius* || 525 animos irasque P animis iraque **BM**
 animis irasci **G**² || 528 Inlictuinnexaeque P || 531 pectora *codd.*
edd. tergora *corr.* *Heinsius* || 532 premunt P micant *Heinsius*

Vulnera, sed coeptus sanguis, facinusque peractum est.
 Nec iam opus est Furiis; tantum mirantur et astant
 Laudantes, hominumque dolent plus posse furores.
 Fratris uterque furens cupit adfectatque cruorem
 Et nescit manare suum; tandem inruit exul, 540
 Hortatusque manum, cui fortior ira nefasque
 Iustus, alte ensem germani in corpore pressit,
 Qua male iam plumis imus tegit inguina thorax.
 Ille dolens nondum, sed ferri frigore primo
 Territus in clipeum turbatos colligit artus; 545
 Mox intellecto magis ac magis aeger anhelat
 Vulnere. Nec parcit cedenti atque increpat hostis:
 'Quo retrahis, germane, gradus? hoc languida somno,
 Hoc regnis effeta quies, hoc longa sub umbra
 Imperia! exilio rebusque exercita egenis 550
 Membra vides; disce arma pati nec fidere laetis.'

Sic pugnant miseri; restabat lassa nefando
 Vita duci summusque cruor, poterantque parumper
 Stare gradus; sed sponte ruit fraudemque supremam
 In media iam morte parat. Clamore Cithaeron 555
 Erigitur, fraterque ratus vicisse levavit
 Ad caelum palmas: 'Bene habet! non inrita vovi,
 Cerno graves oculos atque ora natantia leto.
 Huc aliquis propere sceptrum atque insigne comarum,
 Dum videt.' Haec dicens gressus admovit et arma, 560
 Ceu templis decus et patriae laturus ovanti,
 Arma etiam spoliare cupit; nondum ille peractis
 Manibus ultrices animam servabat in iras.
 Utque superstantem pronumque in pectora sensit,

536 sed coetus P | peractum (est om.) m edd. || vv. 541 et
 542 in P inter se transpositi leguntur || 541 Hortaturque PpGHT ||
 542 germano Heinsius || 545 turbatus BG²GHT || 547 hosti
 BG² pr. m. p Beh. 2 Dan. hostem G² al. m. Beh. 1 G orsis
 Baehrensium | increpat: 'Hostes Q. r. g. gradus? Heinsius, ut sit
 hostes i. q. hostiles || 548 hoc P o ceteri || 549 Hoc P Et ceteri |
 effata P | hoc longa P longaque ceteri || 554 et sponte P || 559
 coma P pr. m., al. m. suprascr. coronę || 560 ad arma P

Erigit occulte ferrum vitaeque labantis 565
 Reliquias tenues odio supplevit, et ense
 Iam laetus fati fraterno in corde reliquit.
 Ille autem: 'Vivisne? adhuc manet ira superstes,
 Perfide, nec sedes umquam meriture quietas?
 Huc mecum ad Manes! illic quoque pacta reposcam, 570
 Si modo Agenorei stat Gnosia iudicis urna,
 Qua reges punire datur.' Nec plura locutus
 Concidit et totis fratrem gravis obruit armis.
 Ite truces animae funestaque Tartara leto
 Polluite et cunctas Erebi consumite poenas! 575
 Vosque malis hominum, Stygiae, iam parcite, divae:
 Omnibus in terris scelus hoc omnique sub aevo
 Viderit una dies, monstrumque infame futuris
 Excidat, et soli memorent haec proelia reges.
 At genitor sceleris comperto fine profundis 580
 Erupit tenebris, saevoque in limine profert
 Mortem imperfectam: veteri stat sordida tabo
 Hirtaque canities, et durus sanguine crinis
 Obnubit furiale caput; procul ora genaeque
 Intus et effossae squalent vestigia lucis. 585
 Virgo autem impositae sustentat pondera laevae,
 Dextra sedet baculo. Qualis si puppe relicta
 Exosus Manes pigri sulcator Averni

582 sq. 'veteri — canities' Priscian. VII 62 p. 339, 23 H.

567 fati **P**^s**P**^L fratri **B**^G²**M** fratris **G**^g *Leid.* frater **R**^r *al.*
m. | fraterno in corde **P**^s**P**^L *Leid.* **R**^r *al.* *m.* frater non corde
G² *pr. m.* **r** *pr. m.* **b** frater sub corde **B**^e**T** *Prag.* 2 **G** gelido
 sub corde **G**² *al. m.* non frater corde **g** *Gronov. edd.* || 570 Huc
P^G² *pr. m.*, (*al. m.* Hunc *corr.*) **I** **B**^M | parta **P** || 572 Quae **B**^G²
pr. m. **c****H****T** *Dan.* Qui *Beh.* 1 Cui **G** || 581 Erupit **P** Erepsit
ceteri | caecoque *Schraderus* | in **P** e *ceteri* || 583 Utraque *codd.*
edd. Hirtaque *corr.* *Heinsius* Atraque *Baehrensium* || 584 fEMALE
Marklandus || 585 offensae **P** || 588 pigri manes **m** *edd.* manes
 nigri **c****H** *Leid.* nigri manes *Beh. Paris. 8053 Heinsius; sed cf.*
Theb. VIII 17 Silv. V 3, 271

Exeat ad Superos solemque et pallida turbet
 Astra, nec ipse diu fortis patiensque superni 590
 Aeris; interea longum cessante magistro
 Crescat opus, totisque expectent saecula ripis:
 Talis init campum, comitique extrema gementi
 'Duc' ait, 'ad natos patremque recentibus, oro,
 Inice funeribus!' Cunctatur nescia virgo, 595
 Quid paret; impediunt iter implicitosque morantur
 Arma, viri, currus, altaque in strage seniles
 Deficiunt gressus et dux miseranda laborat.
 Ut quaesita diu monstravit corpora clamor
 Virginis, insternit totos frigentibus artus. 600
 Nec vox ulla seni: iacet immugitque cruentis
 Vulneribus, nec verba diu temptata sequuntur.
 Dum tractat galeas atque ora latentia quaerit,
 Tandem muta diu genitor suspiria solvit:
 'Tarda meam, pietas, longo post tempore mentem 605
 Percutis? estne sub hoc hominis clementia corde?
 Vincis io miserum, vincis, natura, parentem.
 En habeo gemitus lacrimaeque per arida serpunt
 Vulnera et in molles sequitur manus impia planctus.
 Accipite infandae iusta exsequialia mortis, 610
 Crudeles nimiumque mei! Nec noscere natos
 Alloquiumque aptare licet; dic, virgo, precanti,
 Quem teneo? quo nunc vestras ego saevus honore
 Prosequar inferias? o si fodienda redirent
 Lumina et in vultus saevire ex more potestas! 615
 Heu dolor, heu iusto magis exaudita parentis
 Vota malaeque preces! quisnam fuit ille deorum,
 Qui stetit orantem iuxta praereptaque verba
 Dictavit fatis? furor illa et movit Erinys
 Et pater et genetrix et regna oculique cadentes; 620

592 totisque *vel simile quid reponendum esse cens. Heinsius*
 597 atraque P || 604 multa G²Sc Behh. Leid. Dan. | diu P B p G T H
 m. pr. furens G²SM || 607 io P me ceteri || 609 Vulnera iam
 molles B c G H T || 619 vovit P

Nil ego: per Ditem iuro dulcesque tenebras
 Immeritamque ducem, subeam sic Tartara digna
 Morte, nec irata fugiat me Laius umbra.
 Ei mihi, quos nexus fratrum, quae vulnera tracto!
 Solvite quaeso manus infestaque vincula tandem 625
 Dividite, et medium nunc saltem admittite patrem.
 Talia dequestus paulatim insumpserat iras
 Mortis, et occulte telum, ni nata vetaret,
 Quaerebat; sed cauta manu subtraxerat enses
 Antigone. Furit inde senex: 'Ubi noxia tela? 630
 Heu Furiae, num totum abiit in corpora ferrum?'
 Dicentem comes aegra levat mutumque dolorem
 Ipsa premit, saevum gaudens planxisse parentem.
 Olim autem inceptae clamore exterrita pugnae
 Regina extulerat notum penetralibus ense, 635
 Ensem sceptriferi spolium lacrimabile Lai.
 Multaque cum superis et diro questa cubili
 Et nati furiis et primi coniugis umbris,
 Luctata est dextra, et prono vix pectore ferrum
 Intravit tandem: venas perrumpit anile 640
 Vulnus et infelix lustratur sanguine lectus.
 Illius exili stridentem in pectore plagam
 Ismene conlapsa super lacrimisque comisque
 Siccabat plangens: qualis Marathonide silva
 Flebilis Erigone caesi prope funera patris 645
 Questibus absumptis tristem iam *solvere* nodum
 Coeperat et fortes ramos moritura ligabat.

621 Haec ego P || 627 insumpserat P sumpserat *ceteri* || 628
 telum nita//// *ceteris omissis* P || 629 casta *codd. edd.* cauta
corr. Bentleyus | suppresserat *Barthius* || 631 corpore **BG**² *pr. m.*
GHT || 632 comes atra P || 633 gaudent P gaudentis (?) **S**
 gaudetque suum *Peyraredus* || 639 dextra **BG**² dextera **S** dextrae
 P || 640 venas P et venas *ceteri* | perrumpit **PBG**² **Gg** perrupit
pT prorumpit **ScH** *Leid.* prorupit **M** *edd.* | anile **PBo** aniles
G² **SM** || 646 vulnere P *solvere ceteri, quod corruptum est volvere*
(sc. animo) coni. Sandstroemius, qui omnino non recte Ismenae
adhuc plangenti Erigonen consumptis questibus comparari censet;

Et iam laeta ducum spes elusisse duorum
 Res Amphionias alio sceptrumque maligna
 Transtulerat Fortuna manu, Cadmique tenebat 650
 Iura Creon. Miser heu bellorum terminus! illi
 Pugnant fratres; hunc et Mavortia clarant
 Semina, et impensus patriae paulo ante Menoeceus
 Conciliat populos. Scandit fatale tyrannis
 Flebilis Aoniae solium: pro blanda potestas 655
 Et sceptri male suadus amor! numquamne priorum
 Haerebunt documenta novis? iuvat ecce nefasto
 Stare loco regimenque manu tractare cruentum.
 Quid melior Fortuna potest? iam flectere patrem
 Incipit atque datis abolere Menoecea regnis. 660
 Primum adeo saevis imbutum moribus aulae
 Indicium speciemque sui iubet igne supremo
 Arceri Danaos, nudoque sub axe relinqui
 Infelix bellum et tristes sine sedibus umbras.
 Mox reducem Ogygiae congressus limine portae 665
 Oedipoden timuit paulum, seseque minorem
 Confessus tacite, promptamque coercuit iram;
 Sed redit in regem caecumque audentius hostem
 Increpitans 'procul' inquit, 'abi victoribus omen
 Invisum, et Furias averte ab moenia lustra 670
 Discessu Thebana tuo: spes longa peracta est.
 Vade, iacent nati; quae iam tibi vota supersunt?'
 Horruit instinctu rabido, steteruntque trementes
 Ceu visu praesente genae, seniumque recessit.
 Tunc natam baculumque manu dimisit, et irae 675

scribi debere: qualis . . . funera patris:, ut v. 646 sq. ad Ismenen
referantur || 647 ligabat **PB** *Anglic.* **TH** *m. pr.* **Bust.** legebat
B *marg.* **G²SM** || 648 At *m* *edd.* || 652 huc **P** | clamant *codd. edd.*
clarant corr. *Grotius* || 654 populos **PG²** populis **BSM** populo
Baehrensius | tyrannis **PB** tyrannus **G²SM** || 659 potes **Pp** || 661
 imbutum **P** inbutus *vel* imbutus **BG²SM** | moribus **P** *Bentleius*
 amoribus **BG²SM** umoribus **G** || 666 Oedipodem **GHTL** | extimuit
P || 668 cacumque **P** || 669 Increpitat **P** || 674 Ceu visu squalore
 comae **P** | 675 *versum om.* **G** | demisit **P** | orae **B**

Innixus tumido vocem de pectore rumpit:
 'Iamne vacat saevire, Creon? modo perfida regna
 Fortunaequae locum nostrae, miserande, subisti,
 Et tibi iam fas est regum calcare ruinas?
 Iam tumulis victos, socios iam moenibus arces? 680
 Macte, potes digne Thebarum sceptrata tueri.
 Haec tua prima dies, sed cur nova contrahis amens
 Iura? quid anguste tantos metiris honores?
 Exilium intendis? timida inclementia regum
 Ista! feros avidus quin protinus imbuis enses? 685
 Crede, licet, veniat cupidus parere satelles
 Intrepidusque secet non evitantia colla.
 Incipe! an expectas, ut pronus supplice dextra
 Sternar et inmitis domini vestigia quaeram?
 Finge autem temptare, sines? mihine ulla minaris 690
 Supplicia, aut ullos reris superesse timores?
 Linquere tecta iubes? caelum terramque reliqui
 Sponte, atque ultricem crudelis in ora retorsi
 Non ullo cogente manum: quid tale iubere,
 Rex inimice, potes? fugio excedoque nefandis 695
 Sedibus; an refert, quo funera longa measque
 Transportem tenebras? ne non gens cuncta precanti
 Concedat, patriae quantum miser incubo terrae?
 Sed dulces Thebae! nimirum hic clarior ortus,
 Et meliora meos permulcent sidera vultus, 700
 Hic genetrix natiqae! Habeas Thebana regasque
 Moenia, quo Cadmus, quo Laius omine rexit
 Quoque ego; sic thalamos, sic pignora fida capessas,
 Nec tibi sit virtus fortunam evadere dextra;
 Sed lucem deprensus ames. Satis omina sanxi, 705
 Duc, age, nata procul. Quid te autem luctibus addo?
 Da, rex magne, ducem.' Timuit miseranda relinqui

685 inbuit P || 692 terramque P *Barthius* terrasque *ceteri* ||
 696 funere longa, *al. m. suprascr.* s. exilii P || 697 cuncta (†
 cincta *al. m.*) precandi P

Antigone mutatque preces: 'Felicia per te
 Regna, verende Creon, sanctasque Menoeceos umbras:
 Da veniam adflicto dictisque ignosce superbis. 710
 Hunc morem fandi longae fecere querellae;
 Nec soli ferus iste tibi: sic fata deosque
 Alloquitur; durus luctu, facilisque nec ipsi
 Saepe mihi; pridem indomito sub pectore vivit
 Libertas misera et saevae spes aspera mortis. 715
 Et nunc ecce tuas irritat callidus iras
 Suppliciumque cupit; sed tu maioribus, oro,
 Imperii potiare bonis altusque iacentes
 Praetereas, et magna ducum vereare priorum
 Funera. Et hic quondam solio sublimis et armis 720
 Saepius opem miseris et iura, potentibus aequus
 Supplicibusque, dabat, cui nunc ex agmine tanto
 Una comes: necdum exul erat. Felicibus hicne
 Obstat? in hunc odiis et regni viribus exis?
 Hunc abigis tectis? an ne prope limina clarum 725
 Ingemat et votis intempestivus oberret?
 Pone metum, procul usque tua submotus ab aula
 Flebit; ego erectum subigam et servire docebo,
 Coetibus abducam solaque in sede recondam.
 Exul erit? quaenam migranti externa patebunt 730
 Moenia? vis Argos eat hostilesque Mycenae
 Squalidus inreptet? victique ad limen Adrasti
 Aonias referat clades? tenuemque precetur
 Rex Thebanus opem? miserae quid crimina gentis
 Pandere, quid casus iuvat ostentare pudendos? 735

714 vivit **PB** *Colb.* fervet **G²SM** || 715 aspera **PS** *Colb.* π
 anxia **BGpR** inrita **G²cHT** *Lips. Paris. 8053* || 721 et iura
 potentibus **PBSpcG** *Beh. 2 Leid. Petav.* et iura petentibus
G²H *edd. vett.* iura et poscentibus **M** *edd.* || 722 examine **P** ||
vv. 723 et 724 in P inter se transmutati leguntur || 724 virtuti-
 bus exis **P** || 730 Exul eris; nam quae *codd. edd.* Exul erit?
 quaenam *scripsi* || 733 referat **P** narret **BM** narrat **G²** || 735 *deest*
versus in G² || 735—737 *Hi tres versus in H in unum coaluerunt:*
 Pandere quid casus senis moestique parentis

Conde, precor, quodcumque sumus, nec longa precamur
 Dona, Creon: miserere senis, maestosque parentis
 Hic, precor, hic manes indulge ponere: certe
 Thebanos sepelire licet.' Sic orat humique
 Volvitur; abducit genitor saevumque minatur 740
 Indignans veniam. Qualis leo rupe sub alta,
 Quem viridem quondam silvaeque amnesque tremebant,
 Iam piger et longo iacet exarmatus ab aevo,
 Magna tamen facies et non adeunda senectus;
 Et si demissas veniat mugitus ad aures, 745
 Erigitur meminitque sui, viresque solutas
 Ingemit et campis alios regnare leones.

Flectitur adfatu, sed non tamen omnia rector
 Supplicis indulget lacrimis partemque recidit
 Muneris. 'Haut' inquit, 'patriis prohibebere longe 750
 Finibus, occursu dum non pia templa domosque
 Commacules. Habeant te lustra tuusque Cithaeron;
 Atque haec ecce tuis tellus habitabilis umbris,
 Qua bellum geminaeque iacent in sanguine gentes.'
 Sic ait, et ficto comitum vulgique gementis 755
 Assensu limen tumidus regale petebat.

Interea pulsi vallum exitiale Pelasgi
 Destituunt furto; nulli sua signa suosque
 Ductor: eunt taciti passim et pro funere pulchro
 Dedecorem amplexi vitam reditusque pudendos. 760
 Nox favet et grata profugos amplectitur umbra.

740 saluumque P || 742 silvaeque amnesque PBG²GR
 Prag. 2 silvae montesque SM | tremos P || 743 Impiger P || 745
 At T prob. Menkio || 746 solutus P peractas B marg. G²S || 750
 prohibere PG² pr. m. B (in marg. phibebere) || 751 deosque
 πB(?) || 755 ait efficto P ait exficto G || 759 munere G Dan.
 prob. Menkio || 761 et nata P || STATII . POETE . THEBAIDVS
 LIBER XI | EXPLICIT · INCIPIT LIBER XII . P

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS

LIBER XII.

Nondum cuncta polo vigil inclinaverat astra
Ortus et instantem cornu tenuiore videbat
Luna diem, trepidas ubi iam Tithonia nubes
Discutit ac reduci magnum parat aethera Phoebō:
Agmina iam raris Dircaea penatibus errant, 5
Noctis questa moras; quamvis tunc otia tandem
Et primus post bella sopor, tamen aegra quietem
Pax fugat et saevi meminit victoria belli.
Vix primo proferre gradum et munimina valli
Solvere, vix totas reserare audacia portas; 10
Stant veteres ante ora metus campique vacantis
Horror: ut adsiduo iactatis aequore tellus
Prima labat, sic attoniti nil cominus ire
Mirantur fusasque putant adsurgere turmas.
Sic ubi perspicuae scandentem limina turris 15
Idaliae volucres fulvum aspexere draconem,

11. 'Stant — metus' Serv. ad Aen. VI 520.

1 polos **P** || 3 tepidas subito//m tithonia **B** trepidas subito
iā titona (i al. m. *suprascr.*) **G**² trepidas subito p *Behh. Gronov.* |
tritonina **PS** pr. m. || 6 Noctisque ista **P** || 8 belli m. v. saevi **P**
saevi m. v. belli *ceteri* || 10 tutas *Baehrensiius* || 11 vocantis **G**²
pr. m. **B**(?)**cRT** *Colb. Paris. 8053 Barthius (sc. ad pugnam)* ||
15 prospicuae **m** *edd.*

Intus agunt natos et feta cubilia vallant
 Unguibus imbellesque citant ad proelia pinnas;
 Mox ruerit licet ille retro, tamen aera nudum
 Candida turba timet, tandemque ingressa volatus 20
 Horret et a mediis etiamnum respicit astris.

Itur in exanguem populum bellique iacentis
 Reliquias quacumque dolor luctusque cruenti
 Exegere duces; hi tela, hi corpora, at illi
 Caesorum tantum ora vident alienaque iuxta 25
 Pectora; pars currus deflent viduisque loquuntur,
 Hoc solum quia restat, equis; pars oscula figunt
 Vulneribus magnis et de virtute queruntur.

Frigida digeritur strages: patuere recisae
 Cum capulis hastisque manus mediisque sagittae 30

Luminibus stantes; multis vestigia caedis
 Nulla, ruunt planctu pendente et ubique parato.
 Ac circum informes truncos miserabile surgit
 Certamen, qui iusta ferant, qui funera ducant.
 Saepe etiam hostiles (lusit Fortuna parumper) 35

Decepti flevere viros; nec certa facultas
 Noscere, quem miseri vitent calcentve cruorem.
 At quibus est inlaesa domus vacuique doloris,
 Aut deserta vagi Danaum tentoria lustrant

Immittuntque faces, aut (quae post bella facultas) 40

Quaerunt, dispersus iaceat quo pulvere Tydeus,
 An rapti pateat specus auguris, aut ubi divum
 Hostis, an aetheriae vivant per membra favillae.

Iam lacrimis exempta dies, nec serus abegit
 Vesper: amant miseri lamenta malisque fruuntur. 45

Nec subiere domos, sed circum funera pernox
 Turba sedet, vicibusque datis alterna gementes

17 Introsagunt P || 23 quacumque P π qua quemque BG²M ||
 24 hic t. hic c. P || 33 Ac P At ceteri || 38 dolores *codd. edd.*
 doloris *corr. Gronovius dolore Heinsius* || 40 facultas P *Coll.*
Exc. Fabri voluptas BG²M || 41 dispersus P *Anglic. dispersi*
 BG²M

Igne feras planctuque fugant; nec dulcibus astris
 Victa, nec adsiduo coierunt lumina fletu.
 Tertius Aurorae pugnabat Lucifer, et iam 50
 Montibus orbatis, lucorum gloria, magnae
 Teumesi venere trabes et amica Cithaeron
 Silva rogis; ardent excisae viscera gentis
 Molibus exstructis: supremo munere gaudent
 Ogygii manes; queritur miserabile Graium 55
 Nuda cohors vetitumque gemens circumvolat ignem.
 Accipit et saevi manes Eteoclis iniquos
 Haudquaquam regalis honos, Argivus haberi
 Frater iussus adhuc atque exul pellitur umbra.
 At non plebeio fumare Menoecea busto 60
 Rex genitor Thebaeque sinunt, nec robora vilem
 Struxerunt de more rogum; sed bellicus agger
 Curribus et clipeis Graiorumque omnibus armis
 Sternitur; hostiles super ipse, ut victor, acervos,
 Pacifera lauro crinem vittisque decorus 65
 Accubat: haut aliter, quam cum poscentibus astris
 Laetus in accensa iacuit Tirynthius Oeta.
 Spirantes super inferias captiva Pelasgum
 Corpora frenatosque pater, solacia forti
 Bellorum, mactabat equos; his arduus ignis 70
 Palpitat, et gemitus tandem erupere paterni:
 'O nisi magnanimae nimius te laudis inisset
 Ardor, Echionios mecum venerande penates
 Atque ultra recture puer, venientia qui nunc
 Gaudia et ingratum regni mihi munus acerbas! 75
 Tu superum convexa licet coetusque perenni

49 flectu (?) P || 50 aurorae pugnabat P auroram pulsabat
 BG²SM || 54 funere P Colb. Petav. || 59 exule codd. edd. exul
 corr. anon. Heidelb. || 64 ipse it victor Vulcanius || 69 forti
 PBT Barthius fortes G²Sg Beh. fortis Leid. sorti M edd.
 sortis H Schraderus mortis G || 72 magnanimae nimius
 PL magnanimus tantae BG²M || 76 coitusque P | perennes
 G²cGTπ

(Cedo equidem) virtute colas, mihi flebile semper
 Nomen eris; ponant aras excelsaque Thebae
 Tempa dicent: uni fas sit lugere parenti.
 Et nunc heu quae digna tibi sollemnia quasve 80
 Largiar exsequias? nec si fatale potestas
 Argos et impulsas cineri miscere Mycenae,
 Meque super, cui vita (nefas!) et sanguine nati
 Partus honos. Eademne dies, eadem impia bella
 Te, puer, et diros misere in Tartara fratres? 85
 Et nunc Oedipodi par est fortuna doloris
 Ac mihi? quam similes gemimus, bone Iuppiter, umbras!
 Accipe, nate, tui nova libamenta triumphi,
 Accipe et hoc regimen dextrae frontisque superbae
 Vincula, quae patri minimum laetanda dedisti. 90
 Regem te, regem tristes Eteocleos umbrae
 Aspiciant.' Simul haec dicens crinemque manumque
 Destruit, accensaque iterat violentius ira:
 'Saevum agedum inमितemque vocent, si funera Larnae
 Tecum ardere veto; longos utinam addere sensus 95
 Corporibus caeloque animas Ereboque nocentes
 Pellere fas, ipsumque feras, ipsum unca volucrum
 Ora sequi atque artus regum monstrare nefandos!
 Ei mihi, quod positos humus alma diesque resolvat.
 Quare iterum repetens iterumque edico: suprema 100
 Ne quis ope et flammis ausit iuvisse Pelagos;
 Aut nece facta luet numeroque explebit adempta
 Corpora; per superos magnumque Menoecea iuro.'
 Dixit, et abreptum comites in tecta ferebant.
 Flebilis interea vacuis comitatus ab Argis 105
 (Fama trahit miseram) orbae viduaeque ruebant

77 Credo *codd. edd.* Cedo *corr.* Menkies *coll.* VII 178
 Ach. I 396 || 78 Numen *codd., corr.* Gronovius || 80 quas digna
 P || 81 ferale Schraderus || 82 et ipsas cineri P || 83 cui sanguine
 π Marklandus || 87 A////ihi P || 90 minimum letanda P nimium
 gestanda ceteri || 94 si P nunc ceteri || 98 ferrum monstrare P ||
 99 resolvat P resolvit ceteri || 101 et P aut ceteri

Inachides ceu capta manus; sua vulnera cuique,
 Par habitus cunctis, deiecti in pectora crines
 Accinctique sinus; manant lacera ora cruentis
 Unguibus, et molles planctu crevere lacerti. 110
 Prima per attonitas nigrae regina catervae,
 Tristibus inlabens famulis iterumque resurgens,
 Quaerit inops Argia vias; non regia cordi,
 Non pater: una fides, unum Polynicis amati
 Nomen in ore sedet; Dircen infaustaque Cadmi 115
 Moenia posthabitis velit incoluisse Mycenis.
 Proxima Lernaeo Calydonidas agmine mixtas
 Tydeos exsequiis trahit haut cessura sorori
 Deipyle; scelus illa quidem morsusque profanos
 Audierat miseranda viri, sed cuncta iacenti 120
 Infelix ignoscit amor. Post aspera visu,
 Ac deflenda tamen, digno plangore Nealce
 Hippomedonta ciens. Vatis mox impia coniunx
 Heu vacuos positura rogos. Postrema gementum
 Agmina Maenaliae ducit comes orba Dianae, 125
 Et gravis Evadne: dolet haec queriturque labores
 Audacis pueri; magni memor illa mariti
 It torvum lacrimans summisque irascitur astris.
 Illas et lucis Hecate speculata Lycaeis
 Prosequitur gemitu, duplexque ad litus euntes 130
 Planxit ab Isthmiaco genetrix Thebana sepulcro;
 Noctivagumque gregem, quamvis sibi luget, Eleusin
 Flevit et arcanos errantibus extulit ignes.
 Ipsa per aversos ducit Saturnia calles
 Occultatque vias, ne plebs congressa suorum 135
 Ire vetet pereatque ingentis gloria coepti.
 Nec non functa ducum refovendi corpora curam .

108 pectore **BG²cGHT** || 109 Discincti *Weberus* || 122 sq.
 digno p. N. H. ciens in **P** desunt || 126 It **BG²GHT** *edd. vet.*
 At **c** || 128 Et **BG²cGH** || 131 genetrix abena **P** || 132 quamvis
 sublucet **P** || 133 Flebit **P** || 134 aduersos **Pp** | calles **P** (*corr. ex*
galles) **B** m. sec. *Schraderus* colles **B** m. pr. **G²M**

Iris habet, putresque arcanis roribus artus
 Ambrosiaequae rigat sucis, ut longius obstant
 Expectentque rogam et flammam non ante fatiscent. 140

Squalidus ecce genas et inani vulnere pallens
 Ornytus (hic socio desertus ab agmine, tardat
 Plaga recens) timido secreta per avia furto
 Debile carpit iter fractaeque innititur hastae.
 Isque ubi mota novo stupuit loca sola tumultu 145
 Feminumque gregem (quae iam super agmina Lerne
 Sola videt), non ille viam causasve requirit,
 Quippe patent, maesto sed sic prior occupat ore:
 'Quo, miserae, quo fertis iter? funusne peremptis
 Speratis cineremque viris? stat pervigil illic 150
 Umbrarum custos inhumataque corpora regi
 Adnumerat; nusquam lacrimae, procul usque fugati
 Accessus hominum: solis avibusque ferisque
 Ire licet. Vestrisne Creon dabit aequus honorem
 Luctibus? inmites citius Busiridos aras 155
 Odrisiique famem stabuli Siculosque licebit
 Exorare deos; rapiet fortasse precantes
 (Si mens nota mihi) nec coniugialia supra
 Funera, sed caris longe mactabit ab umbris.
 Quin fugitis, dum tuta via est, Lernamque reversae 160
 Nomina, quod superest, vacuis datis orba sepulcris
 Absentesque animas ad inania busta vocatis?
 Aut vos Cecropiam (prope namque et Thesea fama est

140 rogam **PGR** *Prag.* 2 rogos **BG²M** | et flammam **PBSGR**
Prag. 2 flammam **G²M** | neve ante **m** *edd.* || 141 hianti **m** *edd.* ||
 142 Ornytus *vel* Hornitus *codd.* Ornytus *scripsi coll. Verg. Aen.*
XI 677 Val. Flacc. III 173 Cf. infra v. 207. 219 quibus
locis B hanc nominis formam praebet || 143 timido **P** timidus
ceteri | per agmina **P** || 144 factaeque **P** || 146 lerne *schol.* lernae
codd. | *interpunctionem corr. Baehrensii* || 147 causasve **P** causas-
 que *ceteri* || 155 busiridis **G²** *Beh.* **HT** || 156 Odrisiiq. **B** Otrisi-
 que **G²** *Beh.* **GH** || 158 coniugialia **G²** *Barthius* coniugialia **B**
 coniugialia **PM** *Cf. Ov. Met. V 3 VI 536 XI 743* || 159
 mactavit **P**

Thermodontiaco laetum remeare triumpho)
 Imploratis opem? bello cogendus et armis 165
 In mores hominemque Creon.' Sic fatus, at illis
 Horruerant lacrimae, stupuitque immanis eundi
 Impetus, atque uno vultus pallore gelati.
 Non secus adflavit molles si quando iuencas
 Tigridis Hyrcanae ieiunum murmur, et ipse 170
 Auditu turbatus ager, timor omnibus ingens,
 Quae placeat, quos illa fames escendat in armos.
 Continuo discors vario sententia motu
 Scinditur: his Thebas tumidumque ambire Creonta,
 His placet Actaeae si quid clementia gentis 175
 Adnuat; extremum curarum ac turpe reverti.
 Hic non femineae subitum virtutis amorem
 Colligit Argia, sexuque immane relicto
 Tractat opus: placet egregii spes dura pericli
 Comminus infandi leges accedere regni, 180
 Quo Rhodopes non ulla nurus nec alumna nivosi
 Phasidis inuuptis vallata cohortibus iret.
 Tunc movet arte dolum, quo semet ab agmine fido
 Segreget, inmitesque deos regemque cruentum
 Contemptrix animae et magno temeraria luctu 185
 Provocet; hortantur pietas ignesque pudici.
 Ipse etiam ante oculos omni manifestus in actu
 Nunc hospes miserae, primas nunc sponsus ad aras,
 Nunc mitis coniunx, nunc iam sub casside torva
 Maestus in amplexu multumque a limine summo 190
 Respiciens: sed nulla animo versatur imago

164 Thermodontiaco **G²G** | triumphum **P** || 167 Aruerant
Kochius || 168 notati **B marg.** **G²pg** *Behh. Leid.* aequo uno v.
 p. notatae *R. Ungerus* || 171 turbatus **B** turbatur **M** *edd.* || 172
 escendat **P** descendat **BG²M** descendet **c** || 177 honorem *Leid.*
m *edd.* || 178 Argia producta ultima syllaba legitur etiam v. 255.
 303. 373. 391, eadem correpta II 266. 297 III 678 XI 401
 XII 113. 247. 326. 804 || 184 Degreget **P** || 188 nunc om. **P** ||
 191 obversatur *edd. inde a Gronov.*

Crebrior, Aonii quam quae de sanguine campi
 Nuda venit poscitque rogos. His anxia mentem
 Aegrescit furiis et (qui castissimus ardor)
 Funus amat; tunc ad comites conversa Pelasgas: 195
 'Vos' ait, 'Actaeas acies Marathoniaque arma
 Elicite, adspiretque pio Fortuna labori.
 Me sinite Ogygias, tantae quae sola ruinae
 Causa fui, penetrare domos et fulmina regni
 Prima pati; nec surda ferae pulsabimus urbis 200
 Limina: sunt illic soceri mihi suntque sorores
 Coniugis, et Thebas haut ignoranda subibo.
 Ne tantum revocate gradus: illo impetus ingens
 Auguriumque animi.' Nec plura, unumque Menoeten
 (Olim hic virginei custos monitorque pudoris) 205
 Eligit et, quamquam rudis atque ignara locorum,
 Praecipites gressus, qua venerat Ornytus, aufert.
 Atque ubi visa procul socias liquisse malorum,
 'Anne' ait, 'hostiles ego te tabente per agros
 (Heu dolor!) expectem, quaenam sententia lenti 210
 Theseos? an bello proceres, an dexter haruspex
 Adnuat? interea funus decrescit; et uncis
 Alitibus non hos potius supponimus artus?
 Et nunc me duram, si quis tibi sensus ad umbras,
 Me tardam Stygiis quereris, fidissime, divis. 215
 Heu si nudus adhuc, heu si iam forte sepultus:
 Nostrum utrumque nefas; adeo vis nulla dolenti,
 Mors nusquam saevusve Creon? hortaris euntem,

218. 'hortaris euntem' *pro* 'hortaris ire' *dictum esse docet*
 Priscian. XVIII 235 p. 324, 16 H.

194 Egrescit furiis **P** *Lips.*, curis **B** (*al. m. ex furiis corr.*)
G²M || 201 cumque **P** *pr. m., al. m. sunt suprascr.* || 207 auferat
P ac fert **S** *rec. m. affert c (ead. m. ex aufert corr.) effert*
Barthius || 209 tabente **P** *Grotius* labente **BG²M** || 212 aduncis
Beh. rec. m. Anglic. prob. Heinsio || 215 stygiis quereris **P**
 quereris stygiis **G²M** quaereris stygiis **B** || 217 Nostrumque **P** ||
 218 saevusne **P** saevusque *ceteri saevusve scripsi*

Ornyte!' Sic dicens magno Megareia praeceps
 Arva rapit passu, demonstrat proxima quisque 220
 Obvius horrescitque habitus miseramque veretur.
 Vadit atrox visu, nil corde nec ore pavescens,
 Et nimiis confixa malis propiorque timeri:
 Nocte velut Phrygia cum lamentata resultant
 Dindyma, pinigeri rapitur Simoentis ad amnem 225
 Dux vesana chori, cuius dea sanguine lecto
 Ipsa dedit ferrum et vittata fronde notavit.

Iam pater Hesperio flagrantem gurgite currum
 Abdiderat Titan, aliis rediturus ab undis,
 Cum tamen illa gravem luctu fallente laborem 230
 Nescit abisse diem: nec caligantibus arvis
 Terretur, nec frangit iter per et invia saxa
 Lapsurasque trabes nemorumque arcana, sereno
 Nigra die, caecisque incisa novalia fossis,
 Per fluvios secura vadi somnosque ferarum 235
 Praeter et horrendis infesta cubilia monstris.
 Tantum animi luctusque valent! pudet ire Menoeten
 Tardius, invalidaeque gradum miratur alumnae.
 Quas non illa domos pecudumque hominumque molesto
 Pulsavit gemitu? quotiens amissus eunti 240
 Limes, et errantem comitis solacia flammae
 Destituunt gelidaeque facem vicere tenebrae?
 Iamque supinantur fessis lateque fatiscunt
 Penthei devexa iugi, cum pectore anhelio
 Iam prope deficiens sic incipit ore Menoetes: 245

219 mecareia P || 220 quisque P quisquis *ceteri* || 222 aure
codd. edd. ore corr. Lachmannus || 223 confixa P confixa
ceteri || 226 cui ius dea *Barthius* || 227 ferri *Barthius* | fronde
 PBG²S fronte M || 229 redditurus P || 234 novalia saxis P || 235
versus in B in summo margine iterum legitur | secura vadit B
 ruit GHT *Beh.* meat c | somnoque P || 236 Praeterit BG²eHL
 infesta P infessa G²cpT inessa BM infensa *Leid.* possessa G ||
 239 pecudumque P pecorumque *ceteri* | modesto *codd. edd.*
 molesto *corr. Heinsius* || 243 subinantur P || 245 incipit PR
Colb. incohat BG²M | orsa *codd. edd. ore corr. Barthius*

'Haut procul, exacti si spes non blanda laboris,
 Ogygias, Argia, domos et egena sepulcri
 Busta iacere reor; grave comminus aestuat aer
 Sordidus, et magnae redeunt per inane volucres.
 Haec illa est crudelis humus, nec moenia longe. 250
 Cernis, ut ingentes murorum porrigat umbras
 Campus, et e speculis moriens intermicet ignis?
 Moenia sunt iuxta; modo nox magis ipsa tacebat,
 Solaque nigrantes laxabant astra tenebras.'
 Horruit Argia, dextramque ad moenia tendens: 255
 'Urbs optata prius, nunc tecta hostilia Thebae,
 Et tamen, inlaesas si reddis coniugis umbras,
 Sic quoque dulce solum, cernis, quo praedita cultu,
 Qua stipata manu, iuxta tua limina primum
 Oedipodis magni venio nurus? improba non sunt 260
 Vota: rogos hospes planctumque et funera posco.
 Illum, oro, extorrem regnis belloque fugatum,
 Illum, quem solio non es dignata paterno,
 Redde mihi! tuque, oro, veni, si manibus ulla
 Effigies errantque animae post membra soluta: 265
 Tu mihi pande vias, tuaque ipsa ad funera deduc,
 Si merui?' Dixit, tectumque adgressa propinquae
 Pastorale casae reficit spiramina fessi
 Ignis, et horrendos inrumpit turbida campos.
 Qualis ab Aetnaeis accensa lampade saxis 270
 Orba Ceres magnae variabat imagine flammae
 Ausonium Siculumque latus, vestigia nigri
 Raptoris vastosque legens in pulvere sulcos;
 Illius insanis ululatibus ipse remugit
 Enceladus. ruptoque vias inluminat igni: 275

246 exactis spes P pr. m. | doloris ScGHG² (al. m. suprascr. laboris) || 247 argiua P || 249 Torridus Wakefieldus || 252 e om. P | intermicat P || 258 prodita P || 259 limina P moenia ceteri || 262 regnis P regni ceteri || 265 solutae codd. edd., corr. Baehrensius || 266 ipsa PG² sec. m. cG ipse BG² pr. m. M || 271 radiabat Schraderus vibrabat Menkius | flamma P || 275 Haencheladus B Enclcladus G² Encheladus GH

Persephonen amnes silvae freta nubila clamant,
Persephonen tantum Stygii tacet aula mariti.

Admonet attonitam fidus meminisse Creontis
Altior et occulto submittere lampada furto. 280
Regina Argolicas modo formidata per urbes,
Votum immane procis spesque augustissima gentis,
Nocte sub infesta, nullo duce et hoste propinquo,
Sola per offensus armorum et lubrica tabo
Gramina, non tenebras, non circumfusa tremescens
Concilia umbrarum atque animas sua membra gementes
Saepe gradu caeco ferrum calcataque tela 286
Dissimulat, solusque labor vitasse iacentes,
Dum funus putat omne suum, visuque sagaci
Rimatur positos et corpora prona supinat
Incumbens, queriturque parum lucentibus astris. 290

Forte soporiferas caeli secreta per umbras
Iuno, sinu magni semet furata mariti,
Theseos ad muros, ut Pallada flecteret, ibat,
Supplicibusque piis faciles aperiret Athenas;
Atque ubi per campos errore faticere vano 295
Immeritam Argian supero respexit ab axe,
Indoluit visu; et lunaribus obvia bigis
Advertit vultum placidaque ita voce locuta est:
'Da mihi poscenti munus breve, Cynthia, si quis
Est Iunonis honos; certe Iovis improba iussu 300
Ter noctem Herculeam —, veteres sed mitto querellas:
En locus officio. Cultrix placitissima nostri
Inachis Argia cernis qua nocte vagetur

277 *versum, quamvis desit in P Dan. Petav. uncis non inclusi, quippe qui nec abhorreat ab ingenio poetae et necessarius esse videatur* | stigii tantum *Leid.* || 279 *Altior P Ultior c* | et *om. P* | *occultam m edd.* || 287 *vitasse P vitare ceteri* || 292 *mangi P* || 296 *argian G²M argiam PB cf. II 203 IV 91* || 297 *uigis P* || 298 *vultum P curram ceteri* | *secuta est Barthius* || 300 *Est iuuenis certe P* || 302 *cultris P* | *placidissima codd. edd., corr. Gronovius; cf. VII 190* || 303 *Inachiis P*

Nec reperire virum densis queat aegra tenebris?
 Et tibi nimbosum languet iubar: exere quaeso 305
 Cornua, et adsueto propior premat orbita terras.
 Hunc quoque, qui curru madidas tibi pronus habenas
 Ducit, in Aonios vigiles dimitte Soporem.'

Vix ea, cum scissis magnum dea nubibus orbem
 Protulit: expavere umbrae, fulgorque recisus 310
 Sideribus; vix ipsa tulit Saturnia flammam.

Primam per campos infuso lumine pallam
 Coniugis ipsa suos noscit miseranda labores,
 Quamquam texta latent suffusaque sanguine maeret
 Purpura; dumque deos vocat et de funere caro 315

Hoc superesse putat, videt ipsum in pulvere paene
 Calcatum. Fugere animus visusque sonusque,
 Inclusitque dolor lacrimas; tum corpore toto
 Sternitur in vultus animumque per oscula quaerit
 Absentem, pressumque comis ac veste cruorem 320
 Servatura legit. Mox tandem voce reversa:

'Hunc ego te, coniunx, ad debita regna profectum
 Ductorem belli generumque potentis Adrasti
 Aspicio, talisque tuis occurro triumphis?
 Huc attolle genas defectaque lumina: venit 325
 Ad Thebas Argia tuas; age, moenibus induc
 Et patrios ostende lares et mutua redde

Hospitia. Heu quid ago? proiectus caespite nudo
 Hoc patriae telluris habes? quae iurgia? certe
 Imperium non frater habet! nullasne tuorum 330
 Movisti lacrimas? ubi mater? ubi inclita fama
 Antigone? mihi nempe iaces, mihi victus es uni!
 Dicebam: 'Quo tendis iter? quid sceptrata negata
 Poscis? habes Argos, soceri regnabis in aula;

306 propior P || 307 curru PG || 308 aonias P | dimitte
 P || 309 de nubibus Pc || 310 recisos P retusus *Heinsius* || 312
 Primam PH *Leid.* G m. pr. primum BG²M || 315 suos vocat P ||
 316 poenae PS || 318 tum PST tunc BG²M || 329 quae iniuria
Koestlinus

Hic tibi longus honos, hic indivisa potestas.' 335
 Quid queror? ipsa dedi bellum maestumque rogavi
 Ipsa patrem, ut talem nunc te complexa tenerem.
 Sed bene habet, superi, gratum est, Fortuna; peracta
 Spes longinqua viae: totos invenimus artus.
 Ei mihi, sed quanto descendit vulnus hiatu! 340
 Hoc frater? qua parte, precor, iacet ille nefandus
 Praedator? vincam volucres (sit adire potestas)
 Excludamque feras; an habet funestus et ignes?
 Sed nec te flammis inopem tua terra videbit:
 Ardebis lacrimasque feres, quas ferre negatum 345
 Regibus, longumque tuo famulata sepulcro
 Durabit deserta fides, testisque dolorum
 Natus erit, parvoque torum Polynice fovebo.'
 Ecce alios gemitus aliamque ad busta ferebat
 Antigone miseranda facem, vix nacta petitos 350
 Moenibus egressus; illam nam tempore in omni
 Attendunt vigiles et rex iubet ipse teneri,
 Contractaeque vices et crebrior excubat ignis.
 Ergo deis fratrique moras excusat et amens,
 Ut paulum admissio cessit statio horrida somno, 355
 Erumpit muris: fremitu quo territat agros
 Virginis ira leae, rabies cui libera tandem
 Et primus sine matre furor. Nec longa morata,
 Quippe trucem campum et, positus quo pulvere frater,
 Noverat. Atque illam contra videt ire Menoetes, 360
 Cui vacat, et carae gemitus compescit alumnae.
 Cum tamen erectas extremus virginis aures
 Accessit sonus, utque atra sub veste comisque

338 peracta **P** peracta est *ceteri* || 341 iacit **P** || 343 Excedamque *Heinsius* || 345 sq. *verba* lacrimasque — Regibus *desunt in P* || 345 Ardebit **P** | negatum est **cRT** || 346 longumque **P** aeternumque *ceteri* || 347 pestisque **P** || 350 nacta **P** nacta *ceteri* || 352 teneri **GR** timeri **PBM** || 355 amisso **P** admissio *corr. Bachrensium* immisso *ceteri codd.* || 361 Qui *Peyraredus* 'absolute positum' || 362 extremus erectas **BGHT** extremis erectas **c** arrectas *Barthius*

Squalentem et crasso foedatos sanguine vultus
 Astrorum radiis et utraque a lampade vidit: 365
 'Cuius' ait, 'manes, aut quae temeraria quaeris
 Nocte mea?' Nihil illa diu, sed in ora mariti
 Deicit inque suos pariter velamina vultus,
 Capta metu subito paulumque oblita doloris.
 Hoc magis increpitans suspecta silentia perstat 370
 Antigone, comitemque premens ipsamque; sed ambo
 Deficiunt fixique silent. Tandem ora retexit
 Argia, corpusque tamen complexa profatur:
 'Si quid in hoc veteri bellorum sanguine mecum
 Quaesitura venis, si tu quoque dura Creontis 375
 Iussa times, possum tibi me confisa fateri.
 Si misera es (certe lacrimas lamentaque cerno),
 Iunge, age, iunge fidem: proles ego regis Adrasti
 (Ei mihi! num quis adest?) cari Polynicis ad ignes,
 Etsi regna vetant.' Stupuit Cadmeia virgo 380
 Intremuitque simul, dicentemque occupat ultro:
 'Mene igitur sociam (pro fors ignara!) malorum,
 Mene times? mea membra tenes, mea funera plangis.
 Cedo, tene, pudet heu! pietas ignava sororis!
 Haec prior —!' Hic pariter lapsae iunctoque per ipsum
 Amplexu miscent avidae lacrimasque comasque, 386
 Partitaeque artus redeunt alterna gementes
 Ad vultum et cara vicibus cervice fruuntur.
 Dumque modo haec fratrem memorat, nunc illa maritum,
 Mutuaeque exorsae Thebas Argosque renarrant, 390
 Longius Argia miseros reminiscitur actus:

374 sqq. 'Si quid — times' Priscian. VII 62 p. 339, 26 H.

364 foedatos **P** foedatam **BG²SM** foedantem p *Leid.* || 366
 quae **P** quem *ceteri* quid **G²** *al. m. supra lineam add.* || 375
 venis, si quid non fanda Carontis *Prisc.* || 379 nunc quis **P** | et
 ignes *Sandstroemius* || 380 uerant **P** || 382 pro fors **G²ScGg**
Leid. profers **P** pro sors **M** *edd.* || 383 Meque **P** Me **S** || 384
 pudeat **P** ten' pudet *Peyraredus* || 386 avidae **GH** avidae **PBM**

'Per tibi furtivi sacrum commune doloris,
 Per socios manes et conscia sidera iuro:
 Non hic amissos, quamquam vagus exul, honores,
 Non gentile solum, carae non pectora matris, 395
 Te cupiit unam noctesque diesque locutus
 Antigenen; ego cura minor facilisque relinqui.
 Tu tamen ex celsa sublimem forsitan arce
 Ante nefas Graias dantem vexilla manipulis
 Vidisti, teque ille acie respexit ab ipsa 400
 Ense salutatam et nutantis vertice coni:
 Nos procul. Extremas sed quis deus egit in iras?
 Nil vestrae valuere preces? tibine iste negavit
 Oranti?' Causas ac tristia reddere fata
 Coeperat Antigone; fidus comes admonet ambas: 405
 'Heia agite inceptum potius! iam sidera pallent
 Vicino turbata die, perferte laborem,
 Tempus erit lacrimis, accenso flebitis igne.'
 Haut procul Ismeni monstrabant murmura ripas,
 Qua turpatus adhuc et sanguine decolor ibat. 410
 Huc laceros artus socio conamine portant
 Invalidae, iungitque comes non fortior ulnas.
 Sic Hyperionium tepido Phaethonta sorores
 Fumantem lavere Pado; vix ille sepulcro
 Conditus, et flentes stabant ad flumina silvae. 415
 Ut sanies purgata vado membrisque reversus
 Mortis honos, ignem miserae post ultima quaerunt
 Oscula; sed gelidae circum exanimesque favillae
 Putribus in foveis, atque omnia busta quiescunt.
 Stabat adhuc seu forte rogos, seu numine divum, 420

408. 'accenso flebitis' Serv. ad Aen. XII 156.

392 dolori P || 396 cupiit P cupiens *ceteri* || 398 sublimem
 PB Dan. || 400 illa P || 403 uestrae olacuere P || 409 monstrabat
 P || 410 turbatus *codd. edd., corr. Wakefieldus* || 413 trepido P ||
 414 || vix ille PG² vix dum ille BSM || 415 stant circum
 M *edd.*

Cui torrere datum saevos Eteocleos artus,
Sive locum monstris iterum Fortuna parabat.

[*Seu dissensuros servaverat Eumenis ignes.*]

Hic tenuem nigris etiamnum advivere lucem
Roboribus pariter cupidae videre, simulque 425
Flebile gavisae; nec adhuc, quae busta, repertum,
Sed placidus, quemcumque rogant, mitisque supremi
Admittat cineris consortem et misceat umbras.

Ecce iterum fratres: primos ut contigit artus
Ignis edax, tremuere rogi et novus advena busto 430
Pellitur; exundant diviso vertice flammae
Alternosque apices abrupta luce coruscant.
Pallidus Eumenidum veluti commiserit ignes
Orcus, uterque minax globus et conatur uterque
Longius; ipsae etiam commoto pondere paulum 435
Secessere trabes. Conclamat territa virgo:
'Occidimus, functasque manu stimulavimus iras.
Frater erat; quis enim accessus ferus hospitis umbrae
Pelleret? en clipei fragmen semustaque nosco
Cingula, frater erat! cernisne, ut flamma recedat 440
Concurratque tamen? vivunt odia improba, vivunt.
Nil actum bello; miseri, sicdum arma movetis,
Vicit nempe Creon! nusquam iam regna, quis ardor?
Cui furitis? sedate minas; tuque exul ubique
Semper inops aequi, iam cede: hoc nupta precatur, 445
Hoc soror, aut saevos mediae veniemus in ignes.'

Vix ea, cum subitus campos tremor altaque tecta
Impulit adiuvitque rogi discordis hiatus,
Et vigilum turbata quies, quibus ipse malorum
Fingebat simulacra sopor: ruit ilicet, omnem 450

423 *versum qui abest a P uncis inclusi* | dissensuros **SM**
dis/e/suros **B** discessuros **G²m** *edd.* || 427 quemcumque **P** quicum-
que *ceteri* | Sed placitus, quicumque rogi: mitisque *Baehren-*
sius | mitesque **P** || 428 Admittit **P** || 430 busto **PS** *Beh.* **GT**
busti **B** (*corr. ex bosti*) **G²cgH** *Leid.* bustis **M** *edd.* || 438
umbras **PL** || 439 semiustaque **PH** *m. sec.* || 441 *versum om.* **P** ||
447 altaque tesqua *Barthius*

Prospectum lustrans armata indagine miles.
 Illos instantes senior timet unus; at ipsae
 Ante rogum saevique palam sprevisse Creontis
 Imperia et furtum claro plangore fatentur
 Securæ, quippe omne vident fluxisse cadaver. 455
 Ambitur saeva de morte animosaque leti
 Spes furit: hæc fratris rapuisse, hæc coniugis artus
 Contendunt vicibusque probant. 'Ego corpus, ego ignes,
 Me pietas, me duxit amor:' deprecere saeva
 Supplicia et dextras iuvat insertare catenis. 460
 Nusquam illa alternis modo quæ reverentia verbis,
 Iram odiumque putes; tantus discordat utrimque
 Clamor, et ad regem, qui deprendere, trahuntur.
 At procul Actæis dextra iam Pallade muris
 Iuno Phoroneas inducit prævia matres 465
 Attonitas, non ipsa minus, coetumque gementem
 Conciliat populis et flentibus addit honorem.
 Ipsa manu ramosque oleæ vittasque precantes
 Tradit, et obtenta submittere lumina palla
 Et præferre docet vacuas sine manibus urnas. 470
 Omnis Erechtheis effusa penatibus ætas
 Tecta viasque replent: unde hoc examen? et una
 Tot miseræ? necdum causas novere malorum,
 Iamque gemunt. Dea conciliis se miscet utrisque
 Cuncta docens, qua gente satae, quæ funera plangant 475
 Quidve petant; variis nec non adfatibus ipsæ
 Ogygias leges inmansuetumque Creonta
 Multum et ubique fremunt. Geticæ non plura queruntur

472 sq. 'unde — miseræ' Serv. ad Aen. II 798.

454 clangore P || 456 Ambigitur M *edd.* || 463 deprehendere
 P B G H | trahebant *edd. vett.* || 465 premia *vel* pronia (?) P || 467
 flentibus P || 469 lumine P || 471 erichtheis P erichtæis *Anglic.* et
 acteis B G² S M et Actæis *edd.* Erechtheis *corr. Heinsius* || 472
 examin P *pr. m.* || 474 sic miscet P

Hospitibus tectis trunco sermone volucres,
 Cum duplices thalamos et iniquum Terea clamant. 480
 Urbe fuit media nulli concessa potentum
 Ara deum, mitis posuit Clementia sedem,
 Et miseri fecere sacram; sine supplice numquam
 Illa novo, nulla damnavit vota repulsa.
 Auditi quicumque rogant, noctesque diesque 485
 Ire datum et solis numen placare querellis.
 Parca superstitio: non turea flamma, nec altus
 Accipitur sanguis: lacrimis altaria sudant,
 Maestarumque super libamina secta comarum
 Pendent et vestes mutata sorte relictæ. 490
 Mite nemus circa, cultuque insigne verendo
 Vittatae laurus et supplicis arbor olivæ.
 Nulla autem effigies, nulli commissæ metallo
 Forma dei, mentes habitare et pectora gaudet.
 Semper habet trepidos, semper locus horret egenis 495
 Coetibus, ignotæ tantum felicibus aræ.
 Fama est, defensos acie post busta paterni
 Numinis Herculeos sedem fundasse nepotes.
 Fama minor factis: ipsos nam credere dignum
 Caelicolas, tellus quibus hospita semper Athenæ, 500
 Ceu leges hominemque novum ritusque sacrorum
 Seminaque in vacuas hinc descendentiâ terras,
 Sic sacrasse loco commune animantibus ægris
 Confugium, unde procul starent iræque minæque
 Regnaque, et a iustis Fortuna recederet aris. 505
 Iam tunc innumerae norant altaria gentes:
 Huc victi bellis patriaque a sede fugati,

498. 'Herculeos fama est fundasse nepotes' Serv. ad Aen. VIII 342; cf. ad II 761.

480 inicum P || 481 sqq. 'Ἐλέον βωμός' apud Pausan. I 17, 1. || 481 nullis P || 483 miseris P || 486 et om. P || 489 secta PB (suprascr. † secta) Anglic. Barthius secta G²SM || 494 di G²Sg Leid. deae m edd. || 507 a sede PT e sede BG²M

Regnorumque inopes scelerumque errore nocentes
 Conveniunt pacemque rogant; mox hospita sedes
 Vicit et Oedipodae Furias et funus* Olynthi* 510
 Textit et a misero matrem submovit. Oreste.
 Huc vulgo monstrante locum manus anxia Lernae
 Deveniunt, cedunt miserorum turba priorum.
 Vix ibi: sedatis requierunt pectora curis;
 Ceu patrio super alta grues Aquilone fugatae 515
 Cum videre Pharon; tunc aethera latius implent,
 Tunc hilari clangore sonant; iuvat orbe sereno
 Contempsisse nives et frigora solvere Nilo.

Iamque domus patrias Scythicae post aspera gentis
 Proelia laurigero subeuntem Thesea curru 520
 Laetifici plausus missusque ad sidera vulgi
 Clamor et emeritis hilaris tuba nuntiat armis.
 Ante ducem spolia et, duri Mavortis imago,
 Virginei currus cumulataque fercula cristis
 Et tristes ducuntur equi truncaeque bipennes, 525
 Quis nemora et solidam Maeotida caedere suetae,
 Corytique leves portantur et ignea gemmis
 Cingula et informes dominarum sanguine peltae.
 Ipsae autem nondum trepidae sexumve fatentur,
 Nec vulgare gemunt aspernanturque precari, 530
 Et tantum innuptae quaerunt delubra Minervae.
 Primus amor niveis victorem cernere vectum
 Quadriiugis; nec non populos in semet agebat
 Hippolyte, iam blanda genas patiensque mariti

510 olynthi PBM olinti G² olirchi G olnithi H. *Ad amovendum anachronismum Barthius transpositionem versuum tentavit: mox hospita sedes Vicit et a misero m. s. O., Textit et Oedipodae F. e. f. Olynthi. Onitae coni. R. Ungerus. ||*
 511 Tersit Ungerus || 512 Hunc BG² || 513 caedunt P caedit G²S cedit BM cedunt scripsi || 514 Vix ibi: sedatis recte distinxit Barthius Vix ibi sedatis edd. || 517 iubat P || 527 Goritiique P || 529 sexumque P sexumve BG²ScGHT sexumque M edd. || vv. 530—539 in S desunt || 532 victum P || 534 Hyppolitae B Hypolite G²G

Foederis. Hanc patriae ritus fregisse severos 535
 Atthides oblique secum mirantur operto
 Murmure, quod nitidi crines, quod pectora palla
 Tota latent, magnis quod barbara semet Athenis
 Misceat atque hosti veniat paritura marito.

Paulum et ab insessis maestae Pelopeides aris 540
 Promovere gradum seriemque et dona triumphii
 Mirantur, victique animo rediere mariti.
 Atque ubi tardavit currus et ab axe superbo
 Explorat causas victor poscitque benigno
 Ore preces, ausa ante alias Capaneia coniunx: 545
 'Belliger Aegide, subitae cui maxima laudis
 Semina de nostris aperit Fortuna ruinis,
 Non externa genus, dirae nec conscia noxae
 Turba sumus: domus Argos erat regesque mariti,
 Non utinam et fortes! Quid enim septena moveri 550
 Castra et Agenoreos opus emendare penates?
 Nec querimur caesos: haec bellica iura vicesque
 Armorum; sed non Siculis exorta sub antris
 Monstra nec Ossaei bello cecidere bimembres.
 Mitto genus clarcsque patres; hominum, inclite Theseu,
 Sanguis erant, homines, eademque in sidera, eosdem 556
 Sortitus animarum alimentaue vestra creati,
 Quos vetat igne Creon Stygiaeque a limine portae,
 Ceu sator Eumenidum aut Lethaei portitor amnis,
 Submovet ac dubio caelique Erebiue sub axe 560
 Detinet. Heu princeps Natura! ubi numina? ubi ille est
 Fulminis iniusti iaculator? ubi estis, Athenae?

539. 'Misceat — marito' Priscian. X 8 p. 501, 7 H.

536 Alchides P *pr. m.*, in *marg. al. m.* † Attides | oblique
 PG² obliquae BM || *vv.* 537—539 *absunt a G* || 539 placitura
 P || 543 ibi P || 544 *sq.* benigna Aure *codd. edd.*, *corr.* Baeh-
 rensius || 546 aegides P *egida (corr. ex egide)* G² | laudes
 P || 548 *sqq.* Cf. Eurip. *Suppl.* 263 *sqq.* || 550 moveri P *movere*
ceteri || 551 *amandare Heinsius* | nepotes GT *Anglic.* || 555
 these PS || 558 *vetat, in marg. cad. m.* † fugat P || 561 ille est
 PT ille BG²M

Septima iam surgens trepidis Aurora iacentes
 Aversatur equis; radios declinat et horret
 Stelligeri iubar omne poli; iam comminus ipsae 565
 Pabula dira ferae campumque odere volucres
 Spirantem tabo et caelum ventosque gravantem.
 Quantum etenim superesse rear? nuda ossa putremque
 Verrere permittat saniem. Properate, verendi
 Cecropidae; vos ista decet vindicta, priusquam 570
 Emathii Thracesque dolent, quaeque extat ubique
 Gens arsura rogis manesque habitura supremos.
 Nam quis erit saevire modus? bellavimus, esto;
 Sed cecidere odia et tristes mors obruit iras.
 Tu quoque, ut egregios fama cognovimus actus, 575
 Non trucibus monstris Sinin infandumque dedisti
 Ceryona, et saevum velles Scirona crematum.
 Credo et Amazoniis Tanain fumasse sepulcris,
 Unde haec arma refers; sed et hunc dignare triumphum.
 Da terris unum caeloque Ereboque laborem, 580
 Si patrium Marathona metu, si tecta levasti
 Cresia, nec fudit vanos anus hospita fletus.
 Sic tibi non ullae socia sine Pallade pugnae,
 Nec sacer invidet paribus Tirynthius actis,
 Semper et in curru, semper te mater ovantem 585
 Cernat, et invictae nil tale precentur Athenae.

Dixerat; excipiunt cunctae tenduntque precantes
 Cum clamore manus; rubuit Neptunius heros
 Permotus lacrimis; iusta mox concitus ira
 Exclamat: 'Quaenam ista novos induxit Eriny's 590

564 Aversator P || 565 iamque eminus *Barthius* || 568 putres-
 que P || 569 Verrere PBG² (*corr. ex* Vertere) cR Dan. Vertere
 S Urere M *edd.* | permittant P || 571 volent *Lemairius* ado-
 lent *Baehrensius* || 572 arsura P usura *Baehrensius* || 576
 monstris sin P m. si noneri S m. sinonem B m. sec. c *Beh.* 2
Dan. si n̄ G² m. pr. (*sic*ion al. m. *suprascr.*) busirim B *margin.*
Beh. 1 GHT || 577 Ceryone B Cergyon P Ceciona G² | ci-
 rona P schirona| BH || 582 Cressia PM || 583 pallada P || 589
 conditus P

Regnorum mores? non haec ego pectora liqui
 Graiorum abscedens, Scythiam Pontumque nivalem
 Cum peterem; novus unde furor? victumne putasti
 Thesea, dire Creon? adsum, nec sanguine fessum
 Crede; sitit meritos etiamnum haec hasta cruores. 595
 Nulla mora est; verte hunc adeo, fidissime Phegeu,
 Cornipedem, et Tyrias invectus protinus arces
 Aut Danais edice rogos, aut proelia Thebis.
 Sic ait oblitus bellique viaeque laborum,
 Hortaturque suos viresque instaurat anhelas: 600
 Ut modo conubiis taurus saltuque recepto
 Cum posuit pugnans, alio si forte remugit
 Bellatore nemus, quamquam ora et colla cruento
 Imbre madent, novus arma parat campumque lacesens
 Dissimulat gemitus et vulnera pulvere celat. 605
 Ipsa metus Libycos servatricemque Medusam
 Pectoris incussa movit Tritonia parma.
 Protinus erecti toto simul agmine Thebas
 Respexere angues; necdum Atticus ire parabat
 Miles, et infelix expavit classica Dirce. 610
 Continuo in pugnans haut solum accensa iuventus,
 Qui modo Caucasei comites rediere triumphi:
 Omnis ad arma rudes ager exstimulavit alumnos.
 Conveniunt ultroque ducis vexilla sequuntur,
 Qui gelidum Braurona viri, qui rura lacesunt 615
 Munychia et trepidis stabilem Piraea nautis
 Et nondum Eoo clarum Marathona triumpho.
 Mittit in arma manus gentilibus hospita divis

593 uni furor P | putetis P || 595 etiamnum P || 596 sqq.
 Cf. Eurip. Suppl. 381 sqq. || 596 huc cGH Grotius hinc Beh. 2 |
 pegeu G² Beh. 2 flegeu Beh. 1 phlegeu G || 597 invictus P || 598
 edico P || 600 anheles P || 602 Composuit PbcgGRr || 603 quam-
 quam mora P || 614 secuntur PBG²S || 615 gelidam Bc Beh. ||
 616 Monicya B Monicia G²c Behh. Monicha S | etrepidid P |
 diraea B pidea P pireia S Behh. cGT || 617 clarum c || 618
 gentilibus P genialibus ceteri

Icarii Celeique domus, viridesque Melaenae
 Dives et Aegaleos nemorum Parnesque benignus 620
 Vitibus et pingui melior Lycabesos oliva.
 Venit atrox Alaeus et olentis arator Hymetti,
 Quaeque rudes thyrsos hederis vestistis, Acharnae.
 Linquitur Eois longe speculabile proris
 Sunion, unde vagi casurum in nomina ponti 625
 Cresia decepit falso ratis Aegea velo.
 Hos Salamin populos, illos Cerealis Eleusin
 Horrida suspensis ad proelia misit aratris,
 Et quos Callirhoe noviens errantibus undis
 Implicat, et raptae qui conscius Orithyiae 630
 Celavit ripis Geticos Elisos amores.
 Ipse quoque in pugnas vacuatur collis, ubi ingens
 Lis superum, dubiis donec nova surgeret arbor
 Rupibus et longa refugum mare frangeret umbra.
 Isset et Arctoas Cadmea ad moenia ducens 635
 Hippolyte turmas: retinet iam certa tumentis
 Spes uteri, coniunxque rogat dimittere curas
 Martis et emeritas thalamo sacrare pharetras.
 Hos ubi velle acies et dulci gliscere ferro
 Dux videt, utque piis raptim dent oscula natis 640
 Amplexusque breves, curru sic fatur ab alto:
 'Terrarum leges et mundi foedera mecum
 Defensura cohors, dignas insumite mentes

620 aegaeos P || 621 pinguis P | lycabesos PB *Bch. c Dan.* |
 olivae B olive *Beh. cG* || 622 alecus P al/e^us B aleus G²SM
 eleus G alcus p alaeos r alarus b lleus *edd.* Alaeus (*Αλαεύς*)
corr. Meursius || 623 vestitis BG *m. pr. T* || 626 Cressia PB |
 627 salamin P salami^s B salamis G²M || 629 noviens P novies
ceteri || 630 orithyiae PS ori//thiae B orythiae G² || 631 elisōs
 P elisōs B elisos G elissos G²c aelissos S lissos *edd. Cf.*
VIII 766 Paus. I 19, 5 || 634 unda BGc || 635 cadmeia
 PGHTL cadmaea S | *In hoc versu desinit Prag. 2* || 637 rogat
 et P || 639 Has *Menkius* || 640 raptis P || 643 cohors PT
 manus BG²M | consumite Pc assumite *Burmans Sec.* |

Coeptibus: hac omnem divumque hominumque favorem
 Naturamque ducem coetusque silentis Averni 645
 Stare palam est; illic Poenarum exercita Thebis
 Agmina et sanguicomae ducunt vexilla Sorores.
 Ite alacres tantaeque, precor, confidite causae.
 Dixit, et emissa praeceps iter incohat hasta:
 Qualis Hyperboreos ubi nubilus institit axes 650
 Iuppiter et prima tremefecit sidera bruma,
 Rumpitur Aeolia et longam indignata quietem
 Tollit hiems animos ventosaeque sibilat Arctos;
 Tunc montes undaeque fremunt, tunc proelia caecis
 Nubibus et tonitrus insanaque fulmina gaudent. 655
 Icta gemit tellus, virides gravis ungula campos
 Mutat, et innumeris peditumque equitumque catervis
 Expirat protritrus ager, nec pulvere crasso
 Armorum lux victa perit, sed in aethera longum
 Frangitur, et mediis ardent in nubibus hastae. 660
 Noctem adeo placidasque operi iunxere tenebras,
 Certamenque immane viris, quo concita tendant
 Agmina, quis visas proclamet ab aggere Thebas,
 Cuius in Ogygio stet princeps lancea muro.
 At procul ingenti Neptunius agmina Theseus 665
 Angustat clipeo, propriaeque exordia laudis
 Centum urbes umbone gerit centenaeque Cretae
 Moenia, seque ipsum monstrosi ambagibus antri
 Hispida torquentem luctantis colla iuvenci
 Alternasque manus circum et nodosa ligantem 670
 Bracchia et abducto vitantem cornua vultu.
 Terror habet populos, cum saeptus imagine torva

amantes P || 644 Coetibus P || 645 coetibusque P || 646 The-
 barum exercita poenis *Zinzerlingius e cod.* || 647 ducunt PT
 ducent BM educunt G² || 650 axe P || 653 hiemps PBp || 654
 caecis P caesis *ceteri* quassis *Kochius* || 657 peditum P ||
 658 grasso P || 662 cui *Sandstroemius* | tendunt P || 666 ex
 ordine laudis P || 671 obducto P | luctu P || 672 in agmine
 torvo P

Ingreditur pugnas: bis Thesea bisque cruentas
 Caede videre manus; veteres reminiscitur actus
 Ipse tuens sociumque gregem metuendaque quondam 675
 Limina, et absumpto pallentem Gnosida filo.

Saevus at interea ferro post terga revinctas
 Antigonen viduamque Creon Adrastida leto
 Admovet; ambae hilares et mortis amore superbae
 Ensibus intentant iugulos regemque cruentum 680
 Destituunt: cum dicta ferens Theseia Phegeus
 Adstitit. Ille quidem ramis insontis olivae
 Pacificus, sed bella ciet bellumque minatur,
 Grande fremens, nimiumque memor mandantis et ipsum
 Iam prope, iam medios operire cohortibus agros 685
 Ingeminans. Stetit ambiguo Thebanus in aestu
 Curarum, nutantque minae et prior ira tepescit.
 Tunc firmat sese, fictumque ac triste renidens:
 'Parvane prostratis' inquit, 'documenta Mycenis
 Sanximus? en iterum, qui moenia nostra lacesant. 690
 Accipimus, veniant; sed ne post bella querantur:
 Lex eadem victis.' Dicit; sed pulvere crasso
 Caligare diem et Tyrios iuga perdere montes
 Aspicit; armari populos tamen armaque ferri
 Ipse iubet pallens, mediaeque in sedibus aulae 695
 Eumenidas subitas flentemque Menoecea cernit
 Turbidus impositosque rogis gaudere Pelasgos.
 Quis fuit ille dies? tanto cum sanguine Thebis
 Pax inventa perit? Patriis modo fixa revellunt
 Arma deis, clipeisque obducunt pectora fractis, 700
 Et galeas humiles et adhuc sordentia tabo
 Spicula: non pharetris quisquam, non ense decorus,
 Non spectandus equo; cessat fiducia valli,

676 gnosisa PG || 631 phaegous P phlegous G pegeus Beh. 2 ||
 684 et ipsum om. P || 692 dicit PBG²ScpG Behh. Leid. dixit
 M edd. cf. VI 798 || 694 populus Sandstroemius || 697 ardere
 Pelasgos Schraderus || 703 cessat PBG²S Behh. H Leid. c al. m.
 cessit M edd.

Murorum patet omne latus, munimina portae
 Exposcunt: prior hostis habet; fastigia desunt, 705
 Deiecit Capaneus; exanguis et aegra iuventus
 Iam nec coniugibus suprema nec oscula natis
 Iungit, et attoniti nil optavere parentes.

Atticus interea, iubar ut clarescere ruptis
 Nubibus et solem primis aspexit in armis, 710
 Desilit in campum, qui subter moenia nudos
 Adversat manes, dirisque vaporibus aegrum
 Aera pulverea penitus sub casside ducens
 Ingemit et iustas belli flammatur in iras.

Hunc saltem miseris ductor Thebanus honorem 715
 Largitus Danais, quod non super ipsa iacentum
 Corpora belligeras acies Martemque secundum
 Miscuit; at lacera ne quid de strage nefandus
 Perderet, eligitur saevos potura cruores

Terra rudis. Iamque alternas in proelia gentes 720
 Dissimilis Bellona ciet; non clamor utrimque,
 Non utrimque tubae: stat debilis altera pubes
 Submissos enses nequiquam amentaue dextris
 Laxa tenens; cedunt tellure, armisque reductis
 Ostentant veteres etiamnum in sanguine plagas. 725
 Iam nec Cecropiis idem ductoribus ardor,
 Languescuntque minae et virtus secunda residit:
 Ventorum velut ira minor, nisi silva furentes
 Impedit, insanique tacent sine litore fluctus.

Ut vero aequoreus quercum Marathonida Theseus 730
 Extulit, erectae cuius crudelis in hostes
 Umbra cadit campumque trucem lux cuspidis implet:

708 simul expavere nil optavere B || 709 interea contra
 P at contra *ceteri* interea scripsi || 716 Largitus P Largitur
 G²SM // *argitu/* B || 718 at M *Grotius* aut PSc *Leid.* L ^h aut G²
 /ut B aut g ut pT ac *Behh.* an lacera *Sandstroemius*, qui post
 terra rudis (v. 720) *signum interrogationis ponendum esse*
censet || 723 enses om. P || 727 residit PB resedit G²SM || 729
 iacent *Baehrensiius*

Ceu pater Edonos Haemi de vertice Mavors
 Impulerit currus, rapido mortemque fugamque
 Axe vehens, sic exanimis in terga reducit 735
 Pallor Agenoridas; taedet fugientibus uti
 Thesea, nec facilem dignatur dextra cruorem.
 Cetera plebeio desaevit sanguine virtus.

Sic iuvat exanimis proiectaque praeda canesque
 Degeneresque lupos: magnos alit ira leones. 740

Attamen Olenium Lamyrumque, hunc tela pharetra
 Promentem, hunc saevi tollentem pondera saxi
 Deicit, et triplici confisos robore gentis
 Alcetidas fratres, totidem quos eminus hastis
 Continuat; ferrum consumpsit pectore Phyleus, 745

Ore momordit Helops, umero transmisit Iapix.
 Iamque et quadriugo celsum petit Haemona curru,
 Horrendumque manu telum rotat: ille paventes
 Obliquavit equos; longo perlata tenore
 Transiit hasta duos, sitiebat vulnera nec non 750
 Tertia, sed medio cuspis temone retenta est.

Sed solum votis, solum clamore tremendo
 Omnibus in turmis optat vocitatque Creonta.
 Atque hunc diversa bellorum in fronte maniplos
 Hortantem dictis frustra extrema minantem 755
 Conspicit; abscedunt comites: sed Thesea iussi
 Linquebant fretique deis atque ipsius armis;
 Ille tenet revocatque suos; utque aequa notavit
 Hinc atque hinc odia, extrema se colligit ira,
 Iam letale furens, atque audax morte futura: 760

733 edonios **PB**(?)**G**²**c** cf. ad V 78 edomitos **SG** || 735
 exanimis **G**²**GT** exanimis **PBM** || 741 lamyrumque **P** thami-
 rumq. **Bbr** tam//irūq; **G**² thamyrumque **M** || 744 Alcetidas
Pbr Alcepidas **G**²**SB** (d ex t corr.) **cg** Alceidas **M** Aloydas **R**
 Alcidas **T** || 745 pyleus **B** peleus *Beh.* || 746 iapix **G**² iaspix **G**
 hiapax **H** hiapis **T** || 752 tremendo **R** *Heinsius* premento **Pp**
 fremendo **BG**²**M** || 753 optat vocitatque **P** optatque vocatque
 ceteri || 756 sed **P** et ceteri || 757 Destituunt fretique *Barthius*

'Non cum peltiferis' ait, 'haec tibi pugna puellis,
 Virgineas ne crede manus: hic cruda virorum
 Proelia, nos magnum qui Tydea quique furentem
 Hippomedonta neci Capanaeque misimus umbris
 Pectora. Quae bellum praeceps amentia suasit, 765
 Improbe? nonne vides, quos ulciscare, iacentes?'
 Sic ait, et frustra periturum missile summo
 Adfixit clipeo. Risit vocesque manusque
 Horridus Aegides, ferrataque arbore magnos
 Molitur iactus, nec non prius ore superbo 770
 Intonat: 'Argolici, quibus haec datur hostia, Manes,
 Pandite Tartareum Chaos ultricesque parate
 Eumenidas, venit ecce Creon!' Sic fatus, et auras
 Dissipat hasta tremens; tunc qua subtemine duro
 Multiplicem tenues iterant thoraca catenae, 775
 Incidit: emicuit per mille foramina sanguis
 Impius; ille oculis extremo errore solutis
 Labitur. Adsistit Theseus gravis armaque tollens:
 'Iamne dare extinctis iustos' ait, 'hostibus ignes,
 Iam victos operire placet? vade atra dature 780
 Supplicia extremique tamen secure sepulcri.'

Accedunt utrimque pio vexilla tumultu
 Permissentque manus; medio iam foedera bello,
 Iamque hospes Theseus; orant succedere muris
 Dignarique domos. Nec tecta hostilia victor 785
 Aspernatus init; gaudent matresque nurusque
 Ogygiae, qualis thyrso bellante subactus
 Mollia laudabat iam marcidus orgia Ganges.
 Ecce per adversas Dircaei verticis umbras
 Femineus quatit astra fragor, matresque Pelasgae 790
 Decurrunt: quales Bacchea ad bella vocatae

762 nec **M** *edd.* || 765 dementia **cG** *Barthius* || 768 Adfixit
Pp Affixit **T** Adfixit **BG**²**g** Affixit **M** | manusque **P** manūsque;
g manumque **BG**²**M** || 769 ab arbore **P** || 774 subtegmine
PB¹**ScGHT** *cf. IV 174 VII 656* || 780 aperire **P** || 782 Accen-
 dunt **P** || 788 gantes **P** gandes **S m. pr.**

Thyiades amentes, magnum quas poscere credas
 Aut fecisse nefas; gaudent lamenta novaeque
 Exultant lacrimae; rapit huc, rapit impetus illuc,
 Thesea magnanimum quaerant prius, ane Creonta, 795
 Anne suos: vidui ducunt ad corpora luctus.

Non ego, centena si quis mea pectora laxet
 Voce deus, tot busta simul vulgique ducumque,
 Tot pariter gemitus dignis conatibus aequem:
 Turbine quo sese caris instraverit audax 800
 Ignibus Eūadne fulmenque in pectore magno
 Quaesierit; quo more iacens super oscula saevi
 Corporis infelix excuset Tydea coniunx;
 Ut saevos narret vigiles Argia sorori;
 Arcada quo planctu genetrix Erymanthia clamet, 805
 Arcada, consumpto servantem sanguine vultus,
 Arcada, quem geminae pariter flevere cohortes.
 Vix novus ista furor veniensque implesset Apollo,
 Et mea iam longo meruit ratis aequore portum.

Durabisne procul dominoque legere superstes, 810
 O mihi bisenos multum vigilata per annos
 Thebai? iam certe praesens tibi Fama benignum
 Stravit iter coepitque novam monstrare futuris.
 Iam te maguanimus dignatur noscere Caesar,
 Itala iam studio discit memoratque iuventus. 815
 Vive, precor; nec tu divinam Aeneida tempta,

811 sq. 'O mihi — Thebai' Priscian. VII 54 p. 331, 8
 H. — 816. 'Vive — tempta' Priscian. II 38 p. 67, 20 H.

792 Thyades **PBM** Tiades **G**² Thyiades *corr. Weberus; cf. V 92 IX 794* || 796 Anne suos viduae ducant *Bernartius* || 800 impleuerit **P** instraverit **BG**²**M** instruxerit **H** || 801 Ictibus **P** | euha/tne **B** euanne **GT** | fumenque pectore **P** || 805 *versus in P post v. 807 legitur, signo tamen /. addito suo loco attributus* | genetrix **BS** | clamet **PG** *Beh* clamāt **B** || 808 vemens-que *R. Ungerus* || 810 Duraisne **P** || 811 longum vigilata *Prisc.* || 812 Thebais **Bc** || 815 iamiam **P**

Sed longe sequere et vestigia semper adora.
 Mox, tibi si quis adhuc praetendit nubila livor,
 Occidet, et meriti post me referentur honores.

818 adhunc P | libor P || 819 emeriti P meritis S | referun-
 tur P || STA · POETAE THEBAIDORVM · LIBRI · XII · EX-
 PPLICITVNT * INCIP · ACHILL · LIB · PRIM · P. P. PAPINI
 STATI THEBAIDOS LIBER XII · EXPLICIT B.

Index nominum

in Statii Silvas, Achilleida, Thebaida.

- ABANTIADAE** T. VII 370 in terga comantes, IX 758 insignes crinibus etc.; v. *Euboea*.
- Abantia** classis S. IV 8, 46; v. *Euboea*.
- Abas**: rex *Argivus* T. II 220 bellator, IV 589 torvus. — *Thebanorum et Argivorum quorundam nomen* T. VII 647, VIII 446, 447. — *Scyrius* A. I 702.
- Abascantus Domitiani ab epistulis libertus** S. V praef. 4. 15, V 1, 39, 86, 239. cf. *Priscilla*.
- Abydenus**: S. I 2, 87 iuvenis (*Leander*), A. I 411 litore, A. I 204 sinus.
- Acamas Thebanus** T. III 173. *Aetolus* VII 589. *Argivus* VIII 445.
- Acarnan** T. VI 630, VII 417 vagus, A. I 418 asper.
- Acaste Adrasti filiarum altrix** T. I 529 (acc.).
- Accam lassabat Romulus** S. II 1, 100.
- Achaemenius**: T. I 718 gentis ritu, S. V 3, 187 Persen, T. VIII 286 puer. cf. *Persae*.
- Achaeus** (adi.), **Achivus** (subst. et adi.); 1) T. VI 527 Achaea famula, 629 gentis, I 116 maris (*sinus Corinthiaci*); III 608 Inachidae vosque o socio de sanguine Achivi. — 2) = *Argivus* (in *Thebaide Achaei et Achivi Thebanis opponuntur*) T. IV 721 ducibus Achaeis, III 619 manus, V 505 nemoris, II 164 oppida, X 128 vallum; T. I 448 Achivum rex (*Adrastus*), XI 157 Achivum sanguis, X 187, 779, XI 21 Achivos; T. VII 647 Achiva cornu, VII 488 Achivos duces, IV 118 Achivum fluviorum ductor (*Inachus*), X 235 Achivae turmae ductor (*Adrastus*). — 3) = *Graecus* S. V 3, 222 Achaeis (*Imhofius pro Achates*); S. V 3, 141 Achaea praemia, A. II 62 terras; S. I 1, 14, A. I 774 Achivos, A. I 924 Achivis. cf. *Argivus*.
- Acharnae** T. XII 623 (thyrsi).
- Achelous** T. II 731 turbidus Echinadas exit, VII 553, Acheloon VII 416 utroque cornu deformem (*Acheloi et Herculis de Deianira certamen*); T. IV 106 Herculea turpatus gymnade vultus amnis.

- Acheloius:** T. II 472 arbusta, I 453 arva, II 142, VIII 522 heros (*Tydeus*), VI 807 litora, IX 214 stagna. *cf.* *Aetolus*.
- Acheron** T. IV 522, VIII 513, Acherontis XI 150 diva (*Furia*), Acheronta S. II 6, 81 dirum, Acheronte T. I 597, IV 456, V 156; *Acheron Furiarum pater* XI 69, 150, XII 559. *cf.* *Orcus*.
- Achilles:** A. I 1 formidatam Tonanti progeniem (*Thetidis filium, quem patre maiorem fore cum in fatis esset, Iuppiter Thetidis concubitum vitasse fertur*). A. I 479, 868 caeli nepos, II 86, (*Achilles Iovis pronepos, Aeacus Iovis filius, cf. Aeacides, Peleus, Peleius, Pelides*); A. I 868 pelagi nepos (*Nerei*); A. I 91 *Achillem de Iove concepisse propter filii gloriam Thetis credetur*. — A. I 134, 268, 480 *Ach. a matre in Stygem mersus*. S. III 4, 85 *comam Sperchio servat* (*Il. Ψ 142*). S. II 1, 88, V 3, 194, A. I 39, 106 sq., 143, 526, 868, II 96 sq., 157 sq. (*Χείρωνος ὑποθήκαι*) *Achillis apud Chironem educatio*. A. I 221 sq., 275 sq., 301, 350, 396 virgo Lycomedis, 560—661, 744, 884 *Peleia virgo* (*Scyrum venit, Achillis et Deidamiae amor*). A. I 37, 473 sqq., 894 (*a Graecis postcitur*); A. I 538 sq., 761 sq., 852 sq. (*a Diomede et Ulixæ agnoscitur*). S. III 2, 98 *Achilles Atridis nihil iuratus*; A. I 530, II 32 *Troiae vastator debite*; S. II 1, 91, III 2, 96, V 3, 192, V 2, 151 (*Phoenix*); S. IV 4, 105, V 2, 156, A. I 632 (*Patroclus*); S. IV 4, 35 (*Briseis*); S. II 7, 55, IV 4, 36, 105, A. I 88 (*Hector, cf. s. v. Lucanus*); S. II 6, 33, V 2, 121 (*Troili caedes*); S. I 4, 113 (*Telemachus Achillis hasta vulneratus et refectus*); S. II 7, 97 (*Paris*); S. V 1, 36, A. I 76 (*Achillis in Sigeo sepulcrum*). S. V 2, 151, A. I 908 (*Pyrrhus filius*). — S. IV 4, 94, IV 7, 2, 24, V 2, 163, V 5, 37 (*Achilles = Achilleis*). — *Achilles* S. III 4, 85 *tumidus*, IV 4, 35, 94 *magnus*, IV 7, 24, V 2, 163, A. I 19 *magnus*, 37, 196, 396, 440, 474, 564 *clarus*, 602, 623, 648, 772, 835, 916, 939, 956, *Achillis* A. I 350, 474, II 83 *magni*, *Achilli* S. II 1, 88, III 2, 96, *Achillem* S. II 6, 31, V 2, 151, A. I 228, 284, 322, 473, 513, 548, 579, 717, 894, *Achille* A. I 920. *v. Aeacides, Haemonius, Nereus, Pelides, Thesalus*.
- Achilleis** bustis S. V 1, 36.
- Achivus, v. Achaeus.**
- Acir** *Lucaniae fluvius* S. II 6, 64 (*v. not. Bachrensi*).
- Acetes** *fidus* S. II 1, 93; *cf. Euander, Pallas*. — *Acetes Argivus* T. VIII 444.
- Aconteus** *Arcas* T. VII 590, 603.
- Acrisius** T. II 221 *indignatus Tonantem*, VI 264 *gravis*; *cf. Danae*.
- Acrocorinthus** T. VII 106.
- Acron** *Thebanus* T. X 509.

- [**Actaeon**]: T. III 203 dominum non agnovere Molossi, IV 573 Aristaeo genitus; *cf. Auto-noe, Diana, Gargaphie.*
- Actaeus**: T. XII 196 acies, S. IV 8, 50 Ceres, T. II 737 faeces (*λαμπαδηφορίαν*), XII 175 gentis, IV 453 imbres (*mel*), XII 464 muris, [471 penatibus,] S. IV 2, 35 Triptolemi (*Heinsius pro aetherii*), V 2, 128 virgo (*Minerva*).
- Actiās** Ausonias fugit Cleopatra catenas S. III 2, 120. *de ludis Actiacis v. Ambracius.*
- Actor** *Argivus* T. VIII 152, X 297, 313, 329 (*ncm.*), X 250, 257 (*acc.*). — Actor *Thebanus Antigonaē comes* XI 358.
- Admetus**: T. V 435 (*Argonauta*); S. I 4, 105, III 3, 58, T. V 435, VI 317, 349 (*Apollinis opud Admetum servitium, cf. Amphrysiacus*); S. III 3, 192, V 3, 272, T. VI 359 (*Alcestidis fides*); T. VI 420 Thessalus heros, 486 (*Admetus bigis in ludis Nemeaeis certat*); 311 Centaurica semina, 439 Pholoe, Iris, Thoe (*Admeti equi*). — Admetus T. VI 310 felix, 349, 411, 424, 439, Admeto 359, Admetum V 435, VI 454 Haemonium, Admeton S. V 3, 272, Admete T. VI 519.
- Adrastus**: Pelops et Tantalus auctor... et Iuppiter T. II 436 sq., Adrastus dives avis et utroque lovem de sanguine ducens T. I 391, Tantali gens T. I 247, 689, II 246, 258, 262. Inachio regi (= *Argivo*) T. II 145, Inachus pater T. II 199, Iasides T. I 541, IV 889, Perseius heros T. III 441; senior Talaionides T. II 141, dux Talaionides T. V 18, genitus Talao T. VI 697. — *Adrast. Argis Sicyonem expulsus Argos redit* T. II 179 quis te solio Sicyonis avitae exitum infrenos componere legibus Argos nesciat? (*Lysianassa, Talai patris uxor, Polybi, regis Sicyonii, filia.*), T. IV 49 *Sicyonii* memores transmissi ab origine (*Argis*) regis. — *Adrastus oraculum accipit leonem et aprum sibi generos fore* T. I 244, 397 sq., T. II 111; *Polynicem et Tydea hospitio excipit* T. I 431 sq.; *filias Polynici et Tydeo despondet cosque in patriam se reducturum promittit* T. II 152 sq.; *filiae Argia et Deipyle* T. I 394 gemino natarum pignore fultus, *cf. Arg. et Deip., tertia erat Aegiale, q. v.; Tydea legatum Thebas mittit ut regnum ab Eteocle repetat* T. II 367 sq.; *ducibus Argivis ab Adrasto convocatis Tydeus Thebis supervenit* T. III 345 sq.; *deos antequam bellum adversus Thebanos constituatur consulere suadet* T. III 387 sq., 440 sq.; *Adrastum solum Thebis rediturum esse canit Amphiarus* T. III 542, T. VI 921; *Adrastum Argia filia Polynicis querellis mota adit ut bellum suadeat* T. III 678 sq.; *Adrasti copiae* T. IV 40 sq., *cf. Acarnan, Achaei, Aetoli.*

Arcades, Argi, Elei, Lacedaemonii, Messenii; equus, cf. Arion; Adrasto commendat Atalanta Parthenopaeum filium T. IV 344; *Adr. Hypsipylen orat ut Argivis sitientibus aquas ostendat* T. IV 745 sq., cf. S. II 1, 182; *eam de nomine et genere interrogat* T. V 17 sqq.; *Capanea Tydea cet. in Lycurgum propter Hypsipylen occisam irruentes retinet* T. V 667 sq., *Hypsipylen vivam adportat* T. V 699. *ludis Nemeaeis ab Argivis in honorem Archemori institutis praesidet* T. VI 1 sq., *praemia victoribus ab eo decreta* 243 sq., 526, *Idae et Parthenopaei litem componit* 604 sq., *ad discum vocat* 624 sq., *Adrasti iussu Tydeo et Hippomedon Alcidadamanti adversus Capanea furem succurrunt* 782 sq., *prohibet quominus ferro concurrant* 889 sq., *Polynicem victorem proclamari iubet* 896, *sagitta ab Adr. in ornum missa declarat. repercussa unius Adrasti e bello reditum* 899 sq.; *vino Archemori cinerem placat* T. VII 92 sq. *da, parve, tuum trieteride multa instaurare diem, cf. Nemea. Polynicem hortatur ut matrem Thebas sequatur* T. VII 534 sq.; *Adrasto Palaemon Amphiarai interitum refert* T. VIII 135, *Adr. concilium convocat ad substituendum aliquem in Amphiarai locum* T. VIII 259 sq.; *Adrastum a Thebanis captum*

esse Tisiphone Hippomedonti mentitur T. IX 157 sq.; *Amphiarao, Tydeo, Hippomedonte, Parthenopaeo interfectis Adr. cum ducibus quid agendum sit deliberat* T. X 176 sq., *Argivos Thebas inrumpentes succendit* T. X 487; *Polynicem ne cum fratre congregaretur frustra hortatus Argos fugit Arione equo* T. XI 424 sq., 441. — *rex o mitissime Achivum* T. I 448, *turmae ductor longaevus Achivae* T. X 235, *regi Argolico* T. II 427; *Lernae ductor* T. III 348; *cf. Argi, Iasides, Inachus, Mycenae, Perseius. senex* T. I 474, *rex tranquillae medio de limite vitae in senium vergens* T. I 391, *rex longaevus* T. I 529, X 255; *altus consiliis pater* T. III 387. — *Adrastus* T. I 244 *socer*, 391, 467 *mitis*, 524, 681, II 111 *socer*, 151, 178, III 346 *pater*, IV 40, 733, 745, V 42 *pater*, 667 *mitior*, 699, VI 46, 526, 782, VII 92, 537 *mitis*, VIII 150, 260, IX 160, X 178, 227, 487, XI 110 *mitis*, 351, 426. *Adrasti* T. VI 292 *regis*, 604 *senis*, IX 64, 176, X 31 *senium*, XI 732 *victi*, XII 323 *potentis*, 378 *regis*. *Adrasto* T. IV 74 *longaevo*, 344 *duci*, VI 590, VII 486, VIII 135. *Adrastum* II 366 *socerum*, IV 63, XI 154. *Adraste* III 417.

Adrasteus Arion S. I 1, 52.

Adrastida viduam (*Argiam Polynicis uxorem*) T. XII 678.

- Aeacides** A. I 86, 578, 852 ferus, II 43 heros, Aeaciden S. V 3, 194, V 5, 37 novum (= *Achilleida*), A. I 1 magnanimum, 364, 500, 561, II 7, Aeacide (*voc.*) A. I 932, Aeacide superbo A. I 608, Aeacidas (*Peleum et Telamonem Argonautas*) T. V 398. *cf.* *Achilles*.
- Aeacus** S. II 1, 219 urnam immensis ulnis quatit, Aeacon III 3, 16 rigidum (*urna*). *cf.* *Aeacides*, *Aegina* (*Aeaci mater*), *Minos*, *Orcus*.
- Aeaeo** simulatrix litore Circe T. IV 551.
- Aetes** A. II 76 (*Argonautas persequitur*).
- Aegaleos** dives nemorum T. XII 620. *v.* *Attica*.
- Aegas** humiles T. VII 371. *v.* *Euboea*.
- Aegaeonis** centeni angustam umbram (*in Erebo*) T. IV 535, Aegaeoni (*mari Aegaeo*) T. V 288 Cycladas amplexo, Aegaeona duros nexus laxantem sequitur *Thetis* in *Cycladas* (*ubi A. ad scopulos adligatus est*) et centum catenas numerat A. I 209; *cf.* T. II 596 immensus Briareus stetit aethera contra (*in gigantomachia*).
- Aegaeus**: A. I 675 flexus, T. II 45 gurgite, S. I 3, 95, V 2, 5 hiemes, T. V 49 Nereo circumflua Lemnos, A. I 390 procellae, T. VI 20 stagna, VIII 477 Aegaeae Veneris sacerdos Maera (*schol.*: *Veneris Aegaeo mari prognatae*; *marinae Veneris Horat.*). — Aegaeum T. I 701, A. I 35 et Ionium, Aegaeo T. III 434 magno. *cf.* *Aegaeon*, *Aegon*.
- Aegeus** S. III 3, 180, T. XII 626. *cf.* *Aegides*, *Theseus*.
- Aegiale**, *Adrasti f.*, questa est relinqui (*a Diomede*) S. III 5, 48.
- Aegides** (*Theseus*) T. XII 769 horridus, A. I 192, Aegide T. XII 546 belliger.
- Aegina** T. VII 329, Aeginan 319 (*Asopus Aeginae filiae raptu indicato in Iovem furit*). *v.* *Asopus*, *Iuppiter*.
- Aegion** Achaiae oppidum T. IV 81.
- Aegon** (*mare Aegaeum*) T. V 56 spumifer, 88.
- Aegyptos** T. IV 708 hiulca Nili sonitus expectat; *Aegyptus* provincia frumentaria S. III 2, 22, III 3, 91, V 1, 100. — *v.* *Alexandrea* (*servi, naves, odores*), *Anubis*, *Apis*, *Busiris*, *Canopus*, *Coptos*, *Eous*, *Io*, *Isis*, *Mareoticus* (*vinum*), *Mareotis*, *Memphis*, *Nilus* (*animalia*), *Niliacus*, *Osiris*, *Paraetonius*, *Pelusiacus*, *Pharus*, *Pharius* (*animalia*), *Syene* (*marmor*), *Thebaicae*.
- Aegyptus** *Danai frater* T. VI 270.
- Aenariae** lacus medicos S. III 5, 104; *cf.* S. II 2, 76 Inarime.
- Aeneas**: S. I 2, 11 (*Veneris f.*), S. I 1, 13 (*equum Graecorum Troiam inducit*), S. I 2, 189, III 3, 189, V 3, 268 (*patrem et penates flammis eripit*), S. III 1, 74, IV 2, 1, V 2, 120 (*Didus hospes*), S. V 3, 51 (*ludi in*

- Sicilia ab Aenea in honorem Anchisae instituti*), S. IV 3, 131, V 3, 267 (*Sibyllam adit*), S. IV 2, 2, V 3, 39 (*Aeneae in Latio bella*), S. V 3, 37, 164 (*Aeneae in flumine Numicio prope Lavinium mors, v. Lavinium*). — Aeneas S. I 3, 13, IV 3, 132, Aenean S. IV 2, 2 magnum. *cf. Aeneius, Aeneis, Ascanius, Caieta, Capys, Lavinia, Misenus, Palinurus, Roma.*
- Aeneia** genetrix S. I 2, 11, fata V 3, 37.
- Aeneis** S. II 7, 80, Aeneida T. XII 816 divinam. *cf. Vergilius.*
- Aeolia** T. XII 652 rumpitur, Aeoliae T. I 347 rigentis.
- Aeolides** (*Athamas*) T. IV 571.
- Aeolius**: S. I 1, 92, III 2, 42, T. III 432 Aeolio carcere, S. II 1, 142 Aeolia Creusa (*Sisyphi Aeolidae f.*), T. I 218 Aeoliis incudibus ignes desunt (*Aeoliae insulae Vulcani sedes*).
- Aeolus ventorum regnator** S. I 1, 92, III 2, 42, T. I 347, III 432, VI 278, X 247, XII 652; *cf. Athamas, Creusa.* — Aeolus T. VI 278, X 247 pater.
- Aeolus Thebanus** T. IX 765, 767.
- Aepy Messenes oppidum** T. IV 180 summis montibus ingestum.
- Aegyptii duces** T. IX 847, Aegyptios agros IV 296; *v. Arcadia.*
- Aegyptus Thebanus Amphionis comes** T. X 400, XI 240.
- [**Aesculapius**]: S. I 4, 61 sq., III 4, 6, 69, 80 Phoebus iuvenis (*Apollinis f.*); S. I 4, 64 (*a Iove interfectus*); S. I 4, 61 Epidauria proles, 100 (*Epidauri colitur, cf. T. III 398 Epidaurius Idmon medicus*); S. I 4, 99, III pr. 25, III 4, 67, 80 (*Aesculapius Pergamenus*); S. III 4, 25 angui incubat, 100 hominum mitissime custos. *cf. Asclepius.*
- Aesone natus** T. V 416; *v. Iason.*
- Aethion Eunci equus** T. VI 443 igneus. — Aethion Thebanus T. VII 757 genitus Heliconide nympa, X 734.
- Aethiopum mensas revisit Iupiter** S. IV 2, 54, Aethiopum rubentum litus T. V 428 (*Aeth. orientarium*), super occiduae cubilia noctis Aethiopusque alios *Somni sedes* T. X 85 (*Aeth. occidentales, cf. Hom. Od. I 22*).
- Aetna: Vulcani et Cycloppum officina** S. I 1, 3, I 5, 7, III 1, 130, T. I 217, 458, II 278, III 605, V 50, VI 694, XI 68, A. I 490; *Encelado Aetna impressa* T. III 595, X 917, XI 8, XII 275; S. IV 4, 80, T. VII 327 Aetnaeos vapores; *Aetna pro Sicilia* T. XII 270, A. I 824 (*Ceres et Proscrpina*), S. I 3, 69 (*Alphicus, Arethusa*). T. III 595 igneus mons, S. I 5, 7 et T. II 278 Sicula incude, S. I 1, 3 Siculis caminis, S. IV 4, 80 Trinacriis flammis. — Aetne S. III 1, 130, Aetnae A. I 824 Siculae, Aetnen T. X 917, XI 8 fumantem, A. I 490 ignife-

- ram, Aetna (*abl.*) T. I 458, V 50 ignifera, VI 694 vaporifera.
- Aetnaeus:** T. III 695 fratres, XI 68 ignes, S. I 3, 69 portus, T. XII 270 saxis, VII 327 vapores.
- Aetolus** T. VI 810 (*Tydeus*), VIII 580 (*Tyd.*), 690 (*T.*), X 443 (*Hopleus*), A. I 418 (= *Aetoli*), 698 (*Diomedes*), Aetolum (*gen.*) T. II 372 gentis. — Aetolus (*adi.*): T. VII 589 Acamanta, IX 213 campo, A. I 881 ducem, T. VIII 737 larem, IX 284 sonipes (*Tydei*), IV 101 urbi-bus. *v.* *Achelous*, *Acheloius*, *Calydon*, *Calydonius*, *Chalcis*, *Diana*, *Lycormas*, *Mars*, *Minerva*, *Oeneus*, *Olenos*, *Olenius*, *Parthaon*, *Partho-nius*, *Pleuron*, *Pylene*, *Ty-deus*.
- Afer:** S. III 3, 90 Afris messi-bus, T. IV 737 pulveris Afri deserta.
- Africa:** Africae S. IV 5, 40 vadosae. *v.* *Aegyptus*, *At-lans*, *Bagrada*, *Cinyphius*, *Cyrene*, *Gaetulus*, *Leptis*, *Li-bye*, *Libycus*, *Libys*, *Massy-lus*, *Maurus*, *Nasamoniacus*, *Nomades*, *Numidae*, *Sycne*, *Syrtris*.
- Agamemno:** S. III 2, 98, III 3, 189, A. I 36, 399, 553, 731. — Agamemno A. I 553. *cf.* *Atrides*, *Mycenaeus*.
- Agave Penthei mater** T. III 190; *cf.* T. I 229, IV 565 ge-netrix Cadmeia, XI 318 Pen-theia mater.
- Agenor Europae pater** A. II 72 imperiosus; *cf.* *Agenoreus*, *Agenoridae*. — Agenor *Ar-givus* T. IX 272, 274.
- Agenoreus:** S. III 2, 89 iuveni (*Iovis*), T. XI 571 iudicis urna (*Minois*, *Europae filii*), I 6 legis (*qua Cadmus Europam quaerere iussus est*). — *Age-noreus* = *Thebanus*: T. II 384 arces, X 540 armis, A. I 593 Bacchi, T. III 31 ductor (*Eteocles*), VIII 554 Ismenen, XI 26 miles, VII 192 nepo-tes (*Iovis*), XII 551 penates.
- Agenoridas (Thebanos)** T. XII 736.
- Agreus Epidaurius** T. VI 887. — *Aetolus* T. VIII 441. — *Pylius* T. X 682 Agrea.
- [**Agrius Argivus** T. IX 266, *v.* *Argipus*.]
- Agylleus Herculis cum filia Mo-lorchi filius** T. VI 812 sq., *cf.* X 249, 251, 261. — Agyl-leus T. VI 812, 833 prae-celsus, X 259, 308, Agyllea VI 827 celsum, 885, X 249.
- Agyrtes Argivus** T. IX 281. *Ulixis tibicen* A. I 724. — Agyrtes A. I 724 lituo bonus, 875, Agyrten T. IX 281, Agyrta A. I 819.
- Ajax septem umbone coruscant armenti reges (clipeum septemPLICEM)** A. I 470; Telo-mone genitus Ajaxque se-cundus (*Oilei f.*) A. I 501. — Ajax A. I 470, 501.
- Alaeus** T. XII 622 (*Alai demos Atticus*).
- Alalcomenaea** Minervae agmina *Hypseus Thebanis auxilio ducit* T. VII 330; *cf.* *Minerva*.
- Alatreus Lapithaonis et Dirce-**

- tidis nymphae* f. T. VII 300, cf. 291, 303, 307. XI 32 *pater Eurymedon nominatur, qui VII 262 ab Alatrei patre distinguitur, cf. 265 et 307.* — Alatreus T. VII 300, XI 35; cf. *Eurymedon*.
- Alba:** S. III 1, 61, IV 5, 2, V 2, 168, V 3, 37 sq., 227 (*Alba ab Ascanio condita*). S. III 5, 28, IV 2, 65, IV 5, 22, V 3, 229 (*quinquatrus Minervae in Albano Domitiani quotannis celebratae, v. s. v. Status*). S. V 2, 168 (*Domitiani villa Albana*). S. III 1, 61, IV 5, 1 sq., IV 8, 39, V 3, 37 (*Statii rus Albanum*). S. V 3, 36, 227 (*Statii pater Albae sepultus*). — Alba S. IV 5, 2 *prisca*, Albae III 1, 61 *Dardaniae*, IV 2, 65 et V 2, 168 *Troianae*, V 3, 227 *Dardanus Albae ager*, *Albam* V 3, 38 *stellatam* (*Baehr., vulg. solatus*).
- Albanus:** S. III 5, 28 *dona*, IV 8, 39 *fumo*.
- Albulae nymphae** (*Albunae*) *fons Tibure situs:* S. I 3, 75 *illic sulphureos cupit Albula mergere crines; cf. Sibylla, Tibur.*
- Alcathous** T. VII 718 *cui circum stagna Carysti domus*.
- [**Alcestis**]: S. III 1, 172 (*Hercules*), III 3, 192 *Thessalici mariti coniunx (Admeti)*, V 1, 205, V 3, 272 *Alcestin (e coni. Heinsii); cf. Admetus*.
- Alcetidas** *fratres* T. XII 744 (*Phyleum, Helopem, Iapygem* 745).
- Alcidas** *Lacedaemonius pugil in ludis Nemeaeis cum Capaneo certat* T. VI 715, X 499; *Lacon* VI 745, 787, *Spartanus* 767, *Spartana iuventus* X 495, *alumnus Taygeti* VI 800; *fretum Polluce magistro* 716, *patria vigil arte* 745, *Oebalio magistro* 797, *quem Tyndarides ipse ligarat caestu* X 501; *Thebas ingressus occiditur* X 500. — *Alcidas* VI 715, *Alcidama (voc.)* X 500.
- Alcides** S. II 1, 113, II 2, 24, III 1, 51, IV 2, 50 *gravis*, T. VI 6 *pius*, VIII 55 *ferus*, X 901, XI 225, *Alcidae* S. III 1, 11 *agrestis*, V 3, 165 *neglecta* (*dilecta Markl.*) *tellus (respici putant aggerem quem H. inter lacum Lucrinum et Avernum bobus suis exstruxit i. e. Baiae, cf. Propert. I 11, 2, sed cum Baiae v. 169 commemorantur, intellegendum esse videtur Herculanum ab Hercule contra Vesuvii eruptiones non satis defensum, v. Herculanum, Pompei)*, *Alciden* S. I 3, 100, III 1, 83 et T. VII 668 *magnum*, A. I 157 *iuvenem*, *Alcide (voc.)* S. III 1, 162, IV 6, 97 *fortissime divum*, *Alcide (abl.)* S. V 2, 50. *v. Hercules*.
- Alcimedede Lemnia** T. V 236.
- Alcinoi** *bifera pomaria* S. I 3, 81, *dapes* S. IV 2, 3.
- [**Alcmaeon**]: T. II 305 *insontes nati furores*, VII 788 *pulchrum nati furem; cf. Amphiarus*.
- Alcman** *taetricis cantatus* Amy-

- clis (*i. e. eius carmina*) qua lege recurat *docet Statii pater pueros* S. V 3, 153; *v. Amyclae*.
- Alemena** parvo Hercule superbit tergemina crinem circumdata luna T. VI 266, cf. IV 751, VII 190.
- Alcon** Sicyonius T. VI 534 et IX 121, VI 584.
- Alcyone** Trachinia nidos vernos circuit S. III 5, 57 (*Ceycis uxor in avem mutata*), T. IX 361 deserta.
- Aleae** Minervae templum nemorale T. IV 288, Aleae lucis Tegeaea sacerdos (*Auge Telephi mater ab Hercule compressa; de luce cf. T. II 737*) S. IV 6, 52; *cf. Auge, Hercules*.
- Alotes Thebanus** T. III 178.
- [**Alexander Magnus**]: S. II 7, 94 ortus obitusque fulminatos, S. IV 6, 59 Pellaeus regnator . . . , 66 sive Indos Bromio detraxerat seu Babylona refrigerat seu Pelopis terras libertatemque Pelasgum (*Graeciam*) obruerat, fertur Thebanos excusasse *Herculi triumphos (quia H. Thebanus)*, 72 cum traheret letale merum, S. III 2, 117 duc ad Aemathios manes (*Alexandream*), ubi belliger urbis conditor Hylaeo perfusus nectare durat, S. II 7, 93 natum Nasamonii Tonantis (*Iovis Ammonis*) angusto Babylon premit sepulcro; *Alexandri statua a Lysippo facta* S. I 1, 84 equus qui Caesarei stat sede fori, quem tradere's ausus Pellaeo, Lysippe, duci, mox Caesaris (*Neronis*) ora mirata cervice tulit, *Herculis statua a Lysippo facta, quae olim Alexandri erat* S. IV 6, 59 et 106. — Aemathios manes S. III 2, 117, regnator Macetum S. IV, 6, 106, Pellaeo duci S. I 1, 86, Pellaeus regnator S. IV, 6, 59.
- [**Alexandrea**]: S. III 2, 117 (*Alexander, Cleopatra*); *de servorum Alexandrinorum loquacitate v. S. II 1, 73, V 5, 66, liquores et odores Alexandrini* S. II 1, 161, II 6, 87, IV 9, 12, *naves onerariae Alexandrinae* S. III 2, 22, 103, V 1, 242. *cf. Nilus, Massylus, Pharius*.
- Algidus** S. IV 4, 16 horrens aut Tuscula umbra.
- Almo rivus qui ante urbem in Tiberim influit**: S. V 1, 222, qua Italo gemitus Almone Cybebe ponit; *cf. Cybebe*.
- Aloidae** *Ossam Olympo, Ossae Pelion imponunt* [T. VI 696,] X 850. — Aloidae [T. VI 696], Aloidas X 850; *cf. Gigantes*.
- Alpes**: *Trasimenus et Alpes ab Hannibale superatae* S. I 4, 86, cupressus Alpini verticis regina T. VI 829, *Apollo in Gallia cisalpina cultus* S. I 4, 58 (*v. Gallicus*). — Alpes S. I 4, 86. *cf. Alpinus*.
- Alpheus**: S. I 2, 203 transfuga Pisae, I 3, 68, T. I 272, IV 239 (*Arethusam in Siciliam sequitur*); S. IV 4, 32 T. I 272, IV 239, VI 653 (*Oe-*

- nomaus, Olympia*). — Alpheos T. I 272, Alpheo S. IV 4, 32, Alpheon T. VI 653, Alphee IV 239 flave; *cf. Elis*.
- Alpinus**: S. I 4, 58 Alpini dorsi, T. VI 829 verticis; *cf. Alpes*.
- [**Amalthea**] *capra, quae Iovem nutritivisse dicitur, v. Olenos, Olenius*.
- Amazones**: T. IV 394 Amazoniis ululatum Caucason armis, XII 612 Caucasei triumphii (*quem Theseus reportavit*), XII 182 alumna nivosi Phasidis, S. I 6, 55 ad ferum Phasin (*Amazonum tumultus, cf. T. V 144*), T. IX 611 gens aspera ritu Colchis Amazoniaeve catervae, S. I 6, 56 Thermodontiacas turmas, T. XII 164 Thermodontiaco triumpho, A. I 758 quales Maeotide ripa Amazones, XII 526 solidam Maeotida bipennibus caedere suetae, T. XII 578 Amazoniis Tanain fumasse sepulcris, S. I 6, 55 ad Tanain, IV 6, 105 Scythiae puellas, T. XII 519 Scythicae gentis, 592 Scythiam Pontumque nivalem *petit Theseus*, V 144 Amazonio Scythiam fervere tumultu putes (*cf. S. I 6, 55*), A. I 759 Scythicas domos et capta Getarum moenia, T. XII 635 Arctoas turmas. — S. IV 6, 105 *Amazones ab Hercule victae*, T. XII 164, 519—539, 578, 587, 612, 761 a *Theseo victae*, XII 534, 636 *Hippolyte Thesei coniunx*. — A. I 353 Amazonio ritu conubia pellere, T. XII 524 sq. *cristae, equi, bipennes, coryti, cingula, peltae Amazonum in triumpho Thesei ducuntur*, S. V 1, 131 Amazonia pelta, T. XII 761 peltiferis puellis, V 145 lunatum agmen (*peltas gestans*), A. I 833 obvia versae pectine Amazonio (*pecten saltatio quaedam*); T. IX 611 *Dianam colunt*, XII 531 inuptae Minervae delubra quaerunt *Athenis*. — Amazones A. I 760.
- Amazonius**: T. IV 394 armis, IX 611 catervae, A. I 833 pectine, S. V 1, 131 pelta, A. I 353 ritu, T. XII 578 sepulcris, V 144 tumultu.
- Ambracius**: S. II 2, 8 ad Ambracias conversa gymnade frondes *i. e. cum tempus ludorum Actiacorum venisset* [*Actia Romana, ad quae verba referri solent, post annum 762 a. u. non celebrata sunt, v. Friedlaend. Darst. II 434 et 574*], T. IV 805 Ambracii ponti litora (*Apollinis templum, Leucas*). *cf. Actius*.
- Amerina** massis non perustis *i. e. poma Amerina ad solem non siccata* S. I 6, 18.
- Amores**: S. I 3, 12, III 4, 29 (*Veneris filii*); T. II 287 *Idalius puer*, T. X 103 Martigenae Amori; S. I 2, 61, I 3, 12, I 5, 33, III 3, 133, III 4, 30, 88 (*Amores volucres*); S. I 2, 64, III 3, 131, 134, III 4, 30 (*Amores sagittiferi*); S. I 2, 143 *Amor Veneri olores iungit et per nubila ma-*

trem vehit; S. I 2, 54 *Amorum agmen Veneris lectum circumstat*; T. II 287 *Decor et Amor*, S. I 2, 19 *Gratia et A.*, T. X 103 *Somnus et A.*, S. I 2, 137 *mea summa potestas*, S. III 5, 68 *leves pueros*. — *Amor* S. I 2, 19 *blandus*, S. I 2, 143, T. V 446, *Amori* T. X 103 *Martigenae*, *Amores* S. I 2, 120, III 3, 131 *sagittiferi*, T. IV 293, T. V 70 *teneri*, *Amorum* S. I 2, 54 *tenerum agmen*, I, 5, 33 *volucrum faces*.

Amphiarus *Oeclei f.*, v. *Oecledes*; *pater commemoratur* T. VIII 113; *cum Lycurgo, Nemeae rege, et Adrasto ex eadem gente ortus erat* T. V 670; *augur* T. IV 188 *fatidicus*, VI 419 *Phoebeius*, 440 *Danaeus*, VIII 99, IX 513, 647, X 26, XII 42, *vates* I 42 *lauriger*, II 299, IV 192 *Argolicus*, 216 sq. *vatem Parnasia vellera, oliva, infula, victus Python in clipeo monstrant* (cf. II 96, 99, III 466), X 749, XII 123; I 399 *auctor Apollo*, III 454 *pectora Cirrhaea unda satiat*, IV 222 *clipeo victum Pythona coruscat*, VI 350 *Admetus et Amph.* *fidissima Phoebonominata*, 469 *Phoebus tibi honores cupit*, VII 738 *Apollo in aurigae interfecti locum succedit*, IX 654 *mei cultoris*; VI 356 *tripodum comes, pius alumnus artis aetheriae*, VII 707, VIII 367 *princeps tripodum* (III 506 *comes obscurus tripodum*

corvus sacer Apollini); III 471 sq. *Amphiarai auspicium*, VI 356, 361, VII 708 *doctus volucrum cognoscere*, VIII 281. *Amphiar. Argonauta* III 508. I 399 *ab Adrasto de Apollinis oraculo consulitur*; III 460—574 *cum Melampode in Apesante monte Argivorum exitium praevidet*, 598—647 *a Capaneo coactus Argivis id refert*; II 299, IV 187—213, VIII 104, XII 123 (*Eriphyle*); IV 187—245 *Amphiarai copiae Lacones et Elei*, IV 214 et VI 304 et 486 *Taenarii currus (Lacedaemonii)*, VII 588 *Taenarium aurigam*; V 669 sq. *Argivos et Lycurgi populum ob Opheltae mortem congressos conciliat*; 731 *omnibus Archemoricis casum contigisse Archemorumque inter deos relatum esse declarat*, VI 302—509 *in ludis Nemeaeis palmam fert trigis*, IV 214 *Taenarii celsus equis quos Cyllarus ignaro Castore generarat*, VI 304, 441, 486, 502, 506, cf. *Aschetos, Caerus, Cygnus*; *de aurigis v. Horses, Idas*; VII 690—770 *Amphiarai ἀριστία*, 789—823 *mors*, I 42 *subito vatis hiatus*, VI 360, VIII 330, IX 22, 513, 646, X 26, 749, XII 42 *specus rapti auguris*, VIII 1—126 *Amphiarai apud inferos adventus*, 279 *Thiodamas in eius locum substituitur*, X 205 *Amph. Thiodamanti dormienti apparet*; *de Alcmaeone filio v. Alcm.* — *Amphiarus*

- T. V 669, VI 305, 349, 410, VII 691, VIII 281, X 205, Amphiaræ I 399 pater, doctæ futuri, III 503, 607, IV 237, VI 470, VII 586, VIII 171.
- Amphigenia Messenias oppidum** T. IV 178 fertilis.
- Amphion: Iovis et Antiopes f.** T. VII 279 *Amphionis filius* tauro insignis avito, IX 777; *cf. Antiopæ, Dirce. lyra Thebarum moenia agit* S. II 2, 61, III 1, 16, 115, III 2, 41, T. I 10, II 455, IV 359, VII 278, VIII 233, X 787, 874, A. I 13; T. IV 357 *Amphionis arces* (= *Thebæ*), 611, VII 456, X 772, 873, XI 649, S. III 1, 115. — *Amphion Amphionis filius* T. VII 279, IX 778, X 388—473. — *Amphion* T. I 10, II 455, VII 278, IX 778, 801, 806, X 388 acer, 421, 431, 449 ferus, 467, 490, *Amphionis* IV 357, 611, VII 456, X 873 arces, *Amphiona* S. III 2, 41 *Phoebeum*, T. VIII 233, X 787, *Amphione* A. I 13.
- Amphionius:** S. III 1, 115 arces, T. XI 649 res, X 772 terris.
- Amphitryona** T. VIII 509.
- Amphitryoniades** S. IV 6, 33, T. I 486, V 401, VIII 499, XI 47 trux, A. I 190, *Amphitryoniaden* T. VI 290, X 647.
- Amphrysiaco** de gramine pastor (*Apollo apud Admetum*) S. I 4, 105.
- Amyclæ: Apollo Amyclis cultus** T. IV 223, 259. *Ledæ, Castoris et Pollucis oppidum* S. I 2, 142, II 1, 111, IV 8, 29, T. VI 307, VII 163, 413. *Amyclæ = Sparta:* S. I 2, 213, A. I 21, II 59 (*Paris, Helena*), T. X 505, A. I 834 (*Diana*), S. II 2, 90 (*Lycurgus*), V 3, 153 (*Alcman*). — *Amyclæ (Erythrae Koestlinus) oppidum Thebanis consociatum* T. IX 769. — *Amyclæ* T. IV 223 *Apollineæ* (III 422 *Apollineas Therapnas*), IX 769 *virides (Erythrae Koestl.)*, A. II 59 *faciles, Amyclis* S. V 3, 153 *taetricis*, A. I 834, *Amyclas* T. VII 163 *Ledæas*, A. I 21.
- Amyclæus:** S. IV 8, 29 et T. VII 413 fratres, VI 307 habenas, S. I 2, 213 harenis, II 2, 90 *Lycurgi*, II 1, 111 *matre*, T. X 505 *nymphis*, S. I 2, 142 *olores (T. IV 227 oloriferi Eurotae)*, T. IV 259 *pharetras (= Apollineas, cf. Cirrha, Lycius)*.
- Amymone, Danaï f., a patre ad quaerendam aquam missa a Neptuno comprimitur, deinde fontem N. ei ostendit:** T. VI 266 in amne reperto *tristis Amymone*, IV 735 *Amymones liquor (fontis)*.
- Amyntas Dircaeus (Thebanus)** T. VIII 438, *Amyntæ* 440 *certi arcus*.
- Amyntor Argivus** T. X 515.
- Amythaone cretus** T. III 452 (*Melampus*).
- Amythaonius vates** T. III 501.
- Ancaeus Argonauta** T. V 399.
- [**Anchises**]: S. I 2, 189 *Phrygio marito iuncta (Venus)*, V 3, 267 *Elysia in sede locatum. de Anchise ab Aenea per flammâs portato et de ludis*

- in eius honorem in Sicilia institutis v. s. v. Aeneas.*
 [Andromache]: S. V 3, 76 (*Astyanax*), 79 (*Neoptolemi coniunx*).
Anemoria *Phocidis opp. Apollini sacrum* T. VII 347.
Anien S. I 3, 20 *saxeus*, I 5, 25 *praeceps*, *Aniene* S. I 3, 2 *insertogeminospentates* (*Manilii Vopisci villam Tiburtinam*, cf. I 3, 20 et 64); S. I 3, 70 *Anienus deus*, IV 4, 17 *Aniena frigora*; I 3, 45 *vaporiferis iunctus fornacibus amnis*, 67 *Marcia aqua per Anienem plumbeis canalicibus ducta*. cf. *Albula, Marcia, Tibur*.
Anienus S. I 3, 70; cf. *Anien*.
Aniena frigora S. IV 4, 17.
Annona S. I 6, 38.
 [Antaeus], v. *Hercules*.
Anthedon T. VII 335 *ultima tractu* (*ἔσχατόωσα Hom.*), *Anthedona* S. III 2, 38 *cauda ferit Glaucus*.
Anthedonius: T. IX 328 *hospitis* (*Glauci*), T. IX 291 *Lycetum*.
Antheus Argivus T. X 544.
Antigone: *Oedipodem comitatur* T. VIII 249, XI 580—633, 723, *Antigones in fratrem Polynicem pietas* T. II 313, VII 536, VIII 607 sq., XII 397, *Polynicem a fratris caede retinere conatur* T. XI 104, 355 sq., *cum Argia, Polynicis uxore, fratris corpus rogo imponit* T. XI 736, XII 349—446, *Argia et Ant. ad supplicium ductae a Theseo servantur* T. XII 677 sq.; *τειροσκοπία* T. VII 243 sq. — *Antigone* T. VII 244, 253 *rudis*, XI 355, 371, 630 *casta*, 708 *miseranda*, XII 332 *inclita*, 350 *miseranda*, 371, 405, *Antigones* VII 536 *oscula*, *Antigonen* VIII 249, XI 104 *blandam precatu*, XII 397, 678, *Antigone* (*voc.*) VII 295, 364.
Antilochus Nestoris f. A. I 470.
 [Antiope] *Amphionis et Zethi a Iove mater*: T. VII 190 *vagae* (*maenadis*) *Nycteidis ardor*, IX 424 *falsa fronte improba cornua* (*Iuppiter Satyri speciem indutus*); cf. *Dirce, Lycus*.
Antiphatae *cruenti litus* (*Laestrygonum regis = Formiae*) S. I 3, 85.
Antiphus Thebanus T. VII 755. *Argivus* IX 252. — *Antiphus* T. VII 755, *Antiphos* IX 252, *Antiphon* IX 252.
Antia litora S. I 3, 89.
Anxuris *superbae* (*altae*) *arces* S. I 3, 87.
Aon Thebanus T. VIII 475.
Aonia: *Aoniae* T. I 314 *deserta*, VII 388 *populi*, XI 655 *fatale solium* (*Eteoclis*, cf. III 1, VIII 677), *Aoniam* T. III 645, VII 235, 630 *vestram* (*Musarum*).
Aonii et Pelasgi T. VIII 722, *Aoniis* T. X 252, *Aonios* T. IX 1, 542, X 80, XII 308.
Aonius (*adi.*): T. VII 567 *agros*, S. IV 6, 31 *antris* (*Musarum*), T. I 34 *arma*, X 140 *arvis*, X 293 *caedibus*, IX 32, XII 192 *campus*, S. V 3, 92, T. VII 229 *campi*, VIII 662 *catervis*, S. II 4,

- 19 certamine (*Musarum*), T. XI 733 clades, IV 8 Dirces, S. I 4, 20 divas (*Musas*), T. X 895 divos (*deos a Thebanorum partibus stantes*), IX 867 ducis (*Dryantis*), X 319 equos, VI 483 exul (*Polynices*), VIII 677, IX 333 gentis, S. III 3, 32 inferias (*carmina exsequialia*), T. II 721 Itone, X 830 lucis (*Musarum*, cf. *Thespiacus*), VII 684 Lyaei, S. V 3, 102 modis (*versibus*), A. I 10 nemus (*Musarum*), T. III 1 orae, S. II 6, 54 Pyladen (*v. not.*), T. VII 220 rebus, S. II 7, 13 silvae (*Musarum*), VI 711 stirpe, III 181 sulcos, I 226 Thebas, A. I 421 umbrae (*silvae*), T. IV 610 vates (*Tiresias*), S. V 1, 113 vertice (*Parnaso*).
- Aonides** T. IX 95 (*Eteocles*), Aonidum comites S. I 2, 247 (*Musarum*), T. II 697, X 195 (*Thebanorum*), Aonidas T. IV 183 doctas (*Musas*).
- Aonis** (*adi.*) tellus T. VI 17, Aonides sorores S. V 3, 122 (*Musae*), Aonidum aquarum T. VII 730.
- Apelles** S. IV 6, 29.
- Apelleus**: S. I 1, 100 cerae, II 2, 64, V 1, 5 colores.
- Apesas mons Argolicus**, unde *Perseum volasse dicunt* T. III 461; T. III 633 Persei secreta ad culmina montis, V 640 Persei montis vertice.
- Apis** S. III 2, 116 trepidis pastoribus adoratus; T. III 478 Niliacum pecus (*futura praedicit*).
- Apollo**: *Apollo augur* T. I 399, 495, 705, III 516 varii omina Phoebi, 453, 454 ora Cirrhaea unda satiat, 626 me Phoebus agit, 667, IV 586 me missus Apolline complet spiritus, VII 708 in omni nube salutato Phoebos (*Sole*) volucrem cognoscere, X 624 plenum Phoebos vatem, A. I 496 Phoebi oblitus Calchas, 529 me Phoebus agit, 552 sine Apolline Calchas. *Apollinis sacerdotis et augures: Amphiaraus, Calchas* A. I 515 intrantem deum in *Calchantis pectus, Daphneus* T. VIII 453 *Daphnea* cultorem Cirrhae, *Gyas, Lycoreus* T. VII 715 *Gyan* intonsum, sacrum *Lycorea* Phoebos, *Maeon* T. III 105 lauro suo dignatus *Apollo, Manto, Melampus, Mopsus, Pythia, Sibylla, Thiodamas, Tiresias. oracula ab Apolline data: Adrasto* T. I 395, 484 sq., II 155, III 700, *Cadmo* T. VII 664, X 889, *Coroebos* T. I 641. — *poetarum pectus implet*: S. I 2, 2, 17, 220 vatum pater, 223 *Parnasus* Apollini sonat, I 4, 19 Phoebum non hortabor, 20 surda sine illo plectra, 117 pater vatum, II 2, 39 auspice Phoebos, II 3, 6 quid Phoebum tam parva rogem (*cf. I 5, 1 sq.*), III 2, 41 Phoebum *Amphion*, III 3, 58 famulantis fistula Phoebi, IV 2, 56 et T. VI 333 *cum Musis gigantomachiam canit*, S. IV 4, 95 vocat alio *Apollo*, IV 6, 1 Phoebos levatus pectora, IV 7, 10, 22 tardius venit, V 1, 13 iuncto Apolline *Caesar* venit, 26 *Apol-*

lineus Bacchique sacerdos, 136 Phoebi frondes ponere (*non canere*), V 3, 4 antra Delia movere solitamque Cirrham impellere, 5 Corycia in umbra Phoebus monstrat, 7 Parnasia vellera crines meos fugere, 12 Apolline maesto, 56 Phoebi simplex chorus, 123 amne sacro ora imbuit, 293 Sulla non sine Apolline somnos ducere creditus, V 5, 3 Phoebus gravis, T. IV 651 Phoebe, doce, V 341 Orpheus mitior pectine Phoebi, VI 274 dic, Phoebe, 316 sibila cannae, VIII 374 maior mihi chelyn tendat, XII 808 implet Apollo, A. I 9 da fontes novos, II 157 Apollineo fila sonantia plectro (*Apollo lyrae inventor*); *cum Musis nominatur* S. I 2, 3, IV 2, 56, IV 7, 21, V 3, 91, 122, V 5, 3, T. VI 333, VIII 374, *cum Musis et Minerva* S. I 6, 1, *cum Musis, Minerva, Baccho, Mercurio* S. I 4, 19, *cum Musis, Baccho, Mercurio* S. I 5, 3, II 7, 8, *cum Baccho et Mercurio* S. I 2, 17, *cum Baccho* S. I 2, 220, V 1, 26, V 3, 5. — *pestem Argivis mittit* T. I 629. ἀλεξίκακος S. I 4, 108 Paeonio ritu, T. I 636 Paeon. οἰκιστῆς S. III 5, 74, 80, IV 3, 115, IV 8, 47 (*Cumae, Neapolis, Putcoli*). A. I 682 *ex Cyntho monte navigantibus ventum secundum mittit. Apollini κοροτρόφω adolescentes crines rovent* T. VII 715, VIII 198, 492. — *arcitenens* S. IV 4,

95, T. I 629 pestifera arma, 658, 703, VII 759, A. I 682; T. II 597, A. I 487 (*Gigantes*); T. I 567, 712, V 532, VI 9, VII 353 (*Python*); T. I 712 (*Niobe*); T. I 696, VI 623, 902, A. I 165 (*Lycius*); A. I 416 Cirrha sagittiferas certat stipare pharetras, T. IV 259 Amyclaeas pharetras. *Apollinis plectra* A. I 165, II 157, S. I 2, 2 plectra, ebur, 227 chelys, plectra; T. VI 344 chelyn lauro subligat, picto discingit pectoralimbo, VIII 374 chelys; T. I 709, VI 333 cithara; S. III 3, 58 fistula, T. VI 316 canna. *tripus* S. I 2, 247, T. I 509, III 506, IV 411, VI 356, VII 707, VIII 117, 176, 276, 367, X 200, 339, A. I 496. *laurus vatum et poetarum* S. I 2, 227, IV 8, 19, V 3, 9, VI 344, VII 351 *cet.*, S. II 3, 51 Phoebi frondes, V 1, 135, V 3, 142, A. I 9 fronde secunda necte comas, T. X 207 Parnasia sarta. *infula, vittae (vellera), olivae rami vatum et poetarum insignia* T. II 99 infula per crines glaucaeque innexus olivae vittarum honos, IV 218 vellera, oliva, infula, S. IV 4, 93 vittae, infula, T. III 667, VI 309, VII 717, IX 764, S. IV 3, 116 infula, S. IV 6, 98, V 5, 29, T. VIII 127, 175, 277, X 645 vittae, laurus, T. II 121, III 467, 566, VIII 89 vittae, oliva, cf. S. IV 4, 92 et T. II 738 vittas ab arbore suspendere, S. I 2, 248, II 7, 9, IV 8, 1, T. IV 580, VII 735, 758, X

190, 606, A. I 11, 511, 523 vittae, S. V 3, 8, T. II 96, 121, IV 492, VIII 294 vellera, T. V 417 oleae ramos Mopsi gestamina, T. X 254 Phoebea insignia (*vatis*). *Apollo intonsus* S. I 2, 2, III 4, 8 intonso patri, T. I 698 flavos crines. S. II 4, 17 Phoebeius ales, T. III 506 comes obscurus tripodum (*corvus*); S. II 4, 10, III 3, 175, V 3, 81, T. V 341 (*cygnus*). — *cf. Admetus, Aesculapius, Alpes (Apollinis in Gallia Cisalpina cultus), Amphiaraus, Amphrysiacus, Amyclae, Arcitenens, Argi (Argvis pestem A. mittit), Branchus, Castalia, Chryse, Cirrha, Clarius, Coroebus, Corycius, Crotopus, Cumae, Cynthus, Daphne, Delos, Delius, Delphi, Diana, Didymaeus, Gigantes (adversus G. pugnat S. IV 2, 56, T. II 597, VI 336, A. I 487), Hyacinthus, Laetous, Laomedon, Lationa, Letoides, Linus, Lycia, Lycius, Marsyas, Mithras, Neapolis, Niobe, Osiris, Pacan, Parnasus, Patareus, Phaethon, Phocis, Phoebus, Phlegyas, Psamathe (Crotopi filia, Lini mater), Pythia, Pythius, Python, Rhodus, Roma (ludi Saeculares S. I 4, 97), Sol, Sulla, Tenedos, Therapnae, Thymbraeus, Titan, Tityus, Troia.* — *Apollo* S. I 2, 93, II 1, 112, III 5, 80, IV 3, 115, IV 8, 19, 47, V 1, 13 dexter, V 3, 123, V 5, 55, T. I 399, 495 augur, II 155, III 105,

454 pronus, 612, 628, 700, IV 796, 808, V 734, VI 334, VII 664, 693, 771, 789, VIII 100, 176, 374, 456, X 163, 667, 726, 847, 889, XII 808, A. I 165 venator, Apolline S. V 1, 14 iuncto A. Caesar, V 3, 12, 293 sine A. Sulla, T. IV 586, VI 317, A. I 552 sine A. Calchas.

Apollineus: T. IV 233 Amyclae, T. VIII 99 aris, S. I 4, 59 cognomine (*v. Alpes*), T. VII 410 Cirrhae, T. IV 836 Ladon, T. XI 12 matris, A. II 157 plectro, T. VI 9 pharetrae, S. V 1, 26 sacerdos, T. III 422 Therapnas.

Appia S. II 2, 12 longarum regina viarum (*cf. T. IV 824*), S. IV 3, 102, 163 annosa, IV, 4, 2 nobilis (*via Domitiana*), V 1, 223 ingens (*porta Capena*), Appiae IV 3, 3 saxosae latus.

Apula coniunx agricolae S. V 1, 122.

Aquilo S. IV 5, 8 Zephyris refractus, Aquilonis T. VII 37, VIII 426, Aquilone XII 515; *cf. Boreas*.

Aquilonia pignora T. V 432 (*Zetes et Calais*).

[**Arabia**]: *odores Arabici, balsamum, cinnamum, tus* S. I 4, 104, II 1, 161 liquores, II 4, 35 gramen, II 6, 86, III 2, 141 opobalsama, III 3, 34 Eoa germina, messes Cilicumque Arabumque, IV, 5, 32 cinnama, IV 8, 1 Sabaeae nubes, V 1, 211 ver Arabum Cilicumque floresque Sabaei, V 3, 43 cinnama, odoratae aristae, T. I 263 tus, VI 59

- Eoas opes, tura, cinnama;
S. V 1, 61 Arabum divitiarum.
cf. Arabs, Eous, Sabaeus.
- Arabs** S. V 3, 43, Arabes
S. II 1, 161 liquores, IV 1,
42, Arabum S. I 4, 104
arvis, S. II 4, 35 gramine,
III 3, 34 messes, V 1, 61 di-
vitiarum, V 1, 211 ver, T. VI
59 strue.
- Aracyntho** comites agit *Minerva*
T. II 239 (*A. mons in con-*
finibus Atticae et Boeotiae:
Verg. Ecl. 2, 24 Actaeo Ara-
cyntho).
- Arati** docti modos extendit
Statii pater S. V 3, 23.
- Araxes** patiens Latii iam pon-
tis S. I 4, 79, V 2, 141 fe-
rus, Araxen S. V 2, 32
pharetratum. *v. Armenia,*
Parthi.
- Arcadiae** capita T. I 356, fines
III 421, pudorem VI 615, stir-
pem IX 792, ditis pascua A.
I 420 (*cf. IV 295, 301, V*
556), Arcadium T. IV 311,
IX 784. *cf. Aepytius, Alea,*
Arcas, Arcadius, Atalante,
Auge, Azan, Callisto, Clitor,
Cyllene, Cynosura, Diana,
Enispe, Erymanthus, Euhip-
pus, Ladon, Lampia, Ly-
caeus, Lycaon, Lycaonius,
Maenalis, Mercurius, Mi-
nerva, Nonacrius, Orchome-
nos, Pan, Parrhasius, Par-
thenius, Parthenopaeus, Phe-
neos, Pholoe, Psophis, Rhipe,
Stratie, Stymphalos, Tegea,
Telphusiacus; de Iove Arca-
dio in Lycaeo monte culto v.
Lycaeus et Lycaon. pro Arca-
dium usurpantur Eryman-
thus, Maenalius, Maenalis,
Parrhasius, Parrhasis, Te-
geaeus, Tegeaticus, Tegeatis.
- Arcadius:** T. VIII 749 antro
(*Erymanthi*), II 50 coloni, IV
303 et VII 39 galeri (*Mer-*
curii), IX 585 silvas, S. V 3,
93 testudine (*Mercurii*), T.
II 70 virgae (*Merc.*).
- Arcas** S. II 7, 6 (*Mercurius*),
S. III 3, 80 aliger (*M.*), T.
IV 229 deus (*M.*), 483 (*M.*)
V 556 eques, VI 622, VII
592 (*Aconteus*), VIII 744 (*Par-*
thenopaeus), X 435, 443 (*Dy-*
mas), Arcados T. I 45 pro-
tervi (*Parth.*), II 258 Euhippi,
VI 586, IX 858 (*Parth.*), Ar-
cada S. V 1, 107 tardum
(*M.*), T. VI 539 Partheno-
paeum, VIII 48 (*M.*), IX 651,
X 28 (*Parth.*), X 350 (*Dym.*),
749, XII 805, 806, 807 (*Parth.*),
Arcades T. I 273, IV 275
veteres astris lunaque prio-
res, IV 299, 340, VI 596, VII
414, X 354, Arcadas S. V
2, 123 turmas, T. VII 94 aras
adit Pelops (*Ἀρκάδα: certa-*
mina in Lycaeo monte a Ly-
caone instituta, qui in ara a
se condita Iovi filium macta-
visse fertur; Lycaea et Olym-
pia coniunguntur etiam XI
128 sq.), IX 845. — Arcades a
Parthenopaeo adversus The-
banos ducuntur S. V 2, 123,
T. IV 246, 275 sq., 310 sq.,
V 556, VI 596, VII 592 sq.
(Aconteus), 605 Tegeaea iu-
ventus, VIII 599 Tegeaea
pubes, IX 845 sq., X 348
Dymas Maenalius, 350, 435,
443; Arcades in bello Troiano
A. I 420.
- Archemorus, antea Opheltes di-**

- ctus*: T. IV 741 cum *Hypsipyle nutrice ab Argivis conspicitur*, V 538 a serpente occiditur, cf. S. III 1, 143, T. VI 223, *Opheltes ab Amphiarao Archemorus transnominatur* T. V 739 nostri signatus nomine fati, T. V 741 ludi *Nemeaei in eius honorem instituuntur*. cf. IV 722, VI 1 sq., 495, VII 93, 99, S. III 1, 143; T. V 751 deus iste, deus, cf. 536, VI 221; T. IV 718 nondum illi (*Langiae fonti*) *Archemorus nomen (gloriam) dederat*. — *Archemorus* T. IV 719, V 739, *Archemori* VI 495, VII 93, *Archemore* V 609. cf. *Langia*, *Lycurgus*, *Nemea*, *Opheltes*.
- Arcitenens** v. *Arquitenens*.
- Arctos**: *sidus* S. IV 5, 5, T. I 693, III 685, IV 304, 422, 653 *geminæ sidera brumae*, V 529, VI 400, VII 7 *axem nivosi sideris*, 8 *Parrhasis*, VIII 408, XII 653, cf. *Arcturus*, *Callisto*, *Lycaonius*, *Parrhasius*, *Plaustrum*, *Temo*, *Ursa*. — *terrae septentrionales* S. III 5, 19, IV 5, 5, V 1, 127 *Arctos Sarmaticaeque hiemes*, [T. I 357], 685, III 287 *Sithonia sub Arcto*, 319 *Arctoae Ossae*, 526 *Strymonia ab Arcto*, IV 384 sub *Arcto Ismara*, 422 (*Getae*), 653 (*Getae*), V 78 *Edonas hiemes Arctonque frementem*, VII 7 *Bistonias domus axemque nivosi sideris*, 35 *Thracum arva Mercurius subit*, *Arctoae portae cardine labitur*, VIII 408 (*Rhodope*), XII 635 (*Amazones*). *terrae septentrionales Romanis subiectae* S. I 4, 89 (*Rhenus*), III, 3, 71, IV 3, 153, V 1, 88, 127, V 2, 133, T. I 18. — *Arctos* S. IV 3, 153 *nivalis*, T. III 685, VIII 408, XII 653 *ventosa*, *Arcton* T. V 78 *frementem*, *Arcto* S. V 1, 88, T. III 287 sub *Sithonia*, 526 ab *Strymonia*, IV 384 sub *horrente*, VI 400 *gelida*, *Arctos* S. III 5, 19 ad *gelidas*, S. IV 5, 5 ad *Parrhasias*, S. V 1, 127 per *gelidas*, [T. I 357 ad *gelidas*].
- Arctous**: S. I 4, 89 *acies*, S. V 2, 133 *amnes*, T. III 319 *Ossae*, T. V 529 *plaustris*, S. III 3, 71 *pruinis*, T. VII 35 *portae*, T. I 685 *solibus*, T. I 18 *triumphos*, T. XII 635 *turmas*.
- Arcturus**: T. II 58 per *Arcturum mediaeque silentia Lunae meat Mercurius*; I 693 *Temone supino glacialis portitor Ursae*; cf. *Bootes*.
- [**Ardea**]: S. I 3, 83 *Laurentia Turni iugera*.
- Ardor**: T. IV 662 *Ira*, *Furor*, *Metus*, *Virtus et numquam sobrius Ardor Bacchi comites*.
- [**Arethusa**]: S. I 2, 206 *Sicanios fontes*, I 3, 69 ad *Aetnaeos portus*, T. I 272 *Sicanios relegens Alpheos amores*; cf. *Alpheos*.
- Arene Messenias oppidum** T. IV 81
- Argentaria Lucani uxor** S. II pr. 25; v. *Polla*.
- Argei sanguinis Hippomedon** T. VIII 742.
- Argi** T. I 651, II 112 *dotales*,

201, IX, 61, Argis T. I 660 S. III 1, 23, T. I 225 Perseos, 259, 286, 671, II 180, Inachiis, VIII 751, Argos 213, 432 Lernamque, 621, 743, III 14, 208, 229, 337 veteres, 592, 631, [649], IV 347, VII 175, VIII 473 saevos, 737, IX 99, X 237, 437, 892, XI 434, 731, XII 334, 390, A. II 65, Argis (*abl.*) T. III 9, VII 581, X 730, XII 105. *cf.* Abas, Achaeus, Achivus, Acrisius, Adrastus, Agylleus, Amphiararus, Amymone, Amythaon, Apesas, Apollo (*pestis Argiva* T. I 557—668), Argia, Argivus, Argeus, Argolicus, Argolides, Argos, Argus, Asterion, Atrous, Bacchus, Capaneus, Charadros, Cleonae, Coroebus, Crotopus, Cyclopes, Danae, Danaus, Danaeus, Deipyle, Doricus, Dryopes, Epidaurus, Erasinus, Euhippus, Eurystheus, Graius, Graiugena, Haliacmon, Hercules, Hippomedon, Iasus, Iasides, Inachus, Inachidae, Inachis, Inachius, Io, Isis, Iuno, Iunonius, Iuppiter, Langia, Larisa, Larisaeus, Lerna, Lernaesus, Linus, Lycius, Midea, Minerva, Mycenae, Nemea, Neris, Pelasgus, Pelops, -Pelopeides, Pelopeus, Pelopides, Perseus, Perseius, Phlius, Phoroneus, Polynices, Proetus, Prosymna, Psamathe, Tantalus, Tantaleus, Thersander, Theseus, Thiodamas, Thyrea, Tyrins, Tirynthius, Troezen, Tydeus.

Argia, *Adrasti f.*, *Polynicis*

uxor: Polynicis et Argiae nuptiae T. II 201 sq., I 244, 393, 530, 533, *in nuptiis Harmoniae monile gerit* II 266, *Thersandrum filium portans Adrastum rogat, ut bello Polynicem Thebas reducat* III 678 sq., *Harmoniae monile Eriphylae cedit* IV 195 sq., *Polynices ante mortem Argiae effigiem nocte videt* XI 142, *Argia duce matronae Argivae Thebas proficiscuntur* XII 105 sq., *comitibus Athenas missis sola Thebas petit* 177 sq., *cum Antigona Polynicis corpus rogo imponit* 362 sq., *ad Creontem rapitur* 447 sq., *a Theseo servatur* 677 sq. — *Argia* T. II 266, 297, III 678, XI 401, XII 113, 178, 247, 255, 303 Inachis, 326, 373, 391, 804, *Argiae (dat.)* IV 195, XI 142, *Argian* II 203 egregiam, IV 91, XII 296 (*de ultimae syllabae quantitate v. not. ad XII 178*); XII 678 viduam Adrastida.

Argipus *Argivus* T. IX 266.

Argivus (*subst.*) T. XII 58, *Argivum exercitus* X 540. — (*adi.*) *bella* A. I 915, *castra* T. VII 551, *cohors* T. X 475, *Larisa* T. II 252, *plebs* T. I 561, *pubes* T. VII 621, *rex* T. VII 498. *v. Argi.*

Argo T. V 615; *v. Argonautae.*

Argolicus: *acies* T. VIII 105, *amnes* T. IV 686, *animas* T. IV 543, *armis* T. V 643 et 735, *aures* T. V 554, *Capaneus* T. VI 707, *cohortes* T. XI 136, *dei* T. X 884, *ducibus* A. I 772, *gener* T. X 488,

- gentibus T. III 462, gentis T. XI 156 et A. I 776, hospitiis T. I 299, ignem T. X 596, lares T. IX 515, litora A. II 79, manes T. IV 588 et XII 771, maritas T. IV 207, matres T. X 65, nefas T. XI 110, penates T. XI 367, portas T. X 270, proceres T. VII 490, pugnae T. III 489, rates A. I 928 et II 19, regi T. II 427, res T. III 315, saltus T. VI 85, templi T. X 49, turmae T. VII 688 et VIII 744, turris T. XI 49, urbes T. XII 280, vati T. IV 193. *v. Argi.*
- Argolides** T. II 228 matres, IV 751 Argolidum thalamis, VI 131 matrum.
- Argos** S. III 1, 182 priscum, T. IV 672 saevum, VI 15, 493, XI 211, XII 82 fatale, XII 549, A. I 419. *v. Argi.*
- Argonautae**: T. II 281, V 475, A. I 65 (*Phrixus*), T. V 446 (*Iuno*), S. II 7, 50 (*Minerva*), T. V 336 sq. (*Argonautae enumerantur*), A. I 156, S. IV 6, 42 (*Theseus*, *Hercules*), T. III 518 (*Amphiarus*), T. V 336 sq., 615, 725, VI 321 (*Lemniae*), S. I 2, 40, T. V 347, XI 438 (*Cyaneae*), T. III 521 (*Mopsus vates*), T. V 477, VIII 212 (*Tiphys*), S. IV 5, 27, T. III 353, VI 307, A. I 190 (*Castor*, *Pollux*, *Bebryces*), T. VIII 255 (*Phineus*), A. II 76 (*Aetes*, *Medea*, *Apsyrtus*), A. II 77 (*Argo inter sidera collocata*), S. II 7, 50, 77 (*Valerii Flacci Argonautica*). — S. II 7, 50 *Minervae puppis* temeraria, A. I 65 *Pagasaea puppis*, T. V 363 *ratis Pelasgae*, T. V 336 *Pelias pinus*, T. III 518 et A. I 156 *Thessala pinus*, A. II 77 *ituram in sidera puppim*. A. I 156 *Argoos reges*, T. V 337, 471, VIII 212 *Minyae*, A. II 77 *semideos reges*. — *Argonautas* S. II 7, 77; *v. Argo*, *Argous*, *Iason*.
- Argous**: T. VI 321 *omine*, A. I 156 *reges*, S. IV 6, 42 *remos*, T. V 725 *signa*; *v. Argonautae*.
- Argus Ius custos** S. V 4, 13, T. I 254 *custodem Phariae iuvencae*, VI 255; *cf. Io. Argivus quidam* T. IV 803, VIII 445; *Thebanus* T. IX 758. — *Argus* S. V 4, 13, T. IV 803, VIII 447, *Argum* VI 255 *stellatum*, VIII 445, IX 758.
- [**Ariadne**]: S. I 2, 132, II 6, 26, T. XII 676 (*Theseus*); S. I 2, 133, 224, 228, I 6, 88, T. VII 686 (*Bacchus*); S. I 2, 228, I 6, 88, V 1, 232 (*Corona sidus*); S. II 6, 25 *Cressa*, S. I 2, 133, I 6, 88, V 1, 232, T. XII 676 *Gnosis*.
- [**Aricia**]: S. III 1, 56, IV 4, 15 (*Diana*), III 1, 60 et 68 (*Dianae idus*), III 1, 57 (*Hippolytus*), V 3, 291 (*Egeria*).
- Aricino antro** S. V 3, 291, *Aricinum Triviae nemus profugis regibus* (*Hippolyto*) *aptum* III 1, 56.
- Arion vates**: S. II 2, 60 *Methymnaeivatis*, 120. — *Arion Adrasti equus*: S. I 1, 52, T. IV 43, V 699, VI 279 sq., 402, 422, 425 *aequoreus sonipes*, 479, 497, 506, XI 443. —

- Arion S. I 1, 52 Adrasteus, T. IV 43, VI 279 rutilae manifestus igne iubae, 402 praesagus, 422, 479 flavus, 497, Ariona XI 443 fata monentem, Arione VI 506; *v. Adrastus, Hercules, Nепtunus.*
- Aristaeo** genitus (*Actaeon*) T. IV 573.
- Armenia:** S. I 4, 79, III 4, 63, V 2, 32, 41, 140; *v. Araxes, Bolanus, Corbulo, Domitianus, Nero, Parthi, Rutilius.* — Armenia S. I 4, 79 arcu horrendafugaci, Armeniam V 2, 34 indocilem Neroni servire.
- Armenii** (*gen.*) S. V 2, 41 fuga ferocis, Armenii (*nom.*) S. III 4, 63.
- Armipotens** Mars T. VII 78. *cf. Bellipotens.*
- Arne** Boeotiae opp. T. VII 331 uvida.
- Arquitenens** A. I 682 (*Apollo, S. IV 4, 95 arcitenens pater*), T. IV 748 Arquitenens Latonia.
- Ascanius** S. V 2, 120 (novercales agros *i. e. Didus*), V 3, 39 (*Albam condit*, regnum novercae *i. e. Laviniae*). *cf. Aeneas.*
- Aschetos** Amphiarai equus T. IV 214, VI 305, 441. — Ascheton T. VI 441, [502].
- Asclepium** Pergamenum S. III pr. 25; *v. Aesculapius.*
- Ascraeus** senex S. V 3, 26, 151 *Hesiodus (oper. et d.)*.
- Asia** A. I 82, 410, 530, 730 (= Troia), S. I 4, 81, V 2, 57, V 3, 188 (*provincia Romana*). — Asiae S. I 4, 81
- magnae iura, S. V 2, 57 mille urbes, S. V 3, 188 ditest populos, A. I 530 eversores Achillem, Asiam, A. I 82, 410, 730 Europamque.
- Asopide** ripa T. IV 370.
- Asopius** Hypseus T. VII 723, VIII 428, IX 256.
- Asopus** fluvius Boeotiae T. III 337, IV 370, VII 424 sq., IX 449; *deus* VII 424, 429, IX 449, *Asopi cum Iove propter Aeginam filiam raptam certamen* T. VII 318 sq., 731 sq. (*v. Aegina*), *Hypsei pater* VII 315, 723, VIII 428, IX 256. — Asopos T. VII 315, IX 449, Asopon III 337, Asope VII 424, 731.
- Assyrius** (*Syrius*): amomo S. II 4, 34, liquores III 3, 212, sedes III 2, 121, gramine manantes sucos II 6, 88, sucis T. VI 194, tapetibus (*purpleis*) II 91; *cf. Eous.*
- Astacides** Melanippus T. VIII 718, Astaciden 725, 746.
- Asterion** Argolidis fluvius T. IV 122 celer, 714 aequus fluctibus.
- Asteris** S. I 2, 197, 198; *v. Violantilla.*
- Astraea** alma S. I 4, 2; virginis almae sidera T. XI 132; *cf. Pictas, Sidera.*
- Astyages** Argivus T. IX 253.
- Astyanacta** turre cadentem S. V 3, 77; *v. Ulixes.*
- Astyoche** Thebana T. III 171.
- Atalanta:** T. VII 267 Atalanteam Schoenon, T. IV 258, IX 586, 608, XII 125 (*Dianae comes*), IV 267 Calydonia proelia, S. I 2, 86 (*Hippomenes, cf. T. VI 543*), T.

- IV 249 sq., IX 571 sq., 789, XI 178, XII 125, 805 (*Parthenopaeus*). T. XII 805 genetrix Erymanthia (cf. IX 594), IX 573 Ladonis ad undas, VI 541 Maenaliae Atalantes . . . inter aperta Lycaeii (cf. IV 256, XII 125); IX 571 torva mater Tegeatis (cf. XI 177), XI 178 mater Parrhasiis in antris, IV 249 torva mater. — Atalantes Maenaliae T. VI 541; cf. *Arcadia*, *Parthenopaeus*.
- Atalanteam** Schoenon T. VII 267, aures T. IV 309.
- Atalantiades trux** (*Parthenop.*) T. IX 789.
- Athamas**: T. IV 571 Aeolides; S. II 1, 143, T. I 13, 230, III 186, IV 571 (*Learchus*), T. I 14, IV 562, X 425 (*Ino*, *Melicertes*). cf. *Ino*, *Palaemon*. — Athamas S. II 1, 143 torvus, T. I 13 et III 186 infelix.
- Athamantea pinu** S. V 3, 143 (cf. *Isthmia*).
- Athanae**: T. XII 482 sq., 510 *aradeum* (*Oedipus*, *Orestes*, v. not. 481), VII 184, XII 632 (*arx*), S. V 3, 107, A. I 203 (*artes et litterae*), T. XII 617, S. IV 3, 56 (*bella Persarum*, *Athos*, *Marathon*); cf. *Actaeus*, *Aegeus*, *Atthides*, *Attica*, *Atticus*, *Calirrhoe*, *Cecropidae*, *Cecropius*, *Epicurus*, *Erechtheus*, *Menander*, *Minerva*, *Munychius*, *Neptunus*, *Palladius*, *Phidias*, *Piraeus*, *Progne*, *Theseus*. — *Athanae* T. XII 500, 562, 586, *Athenis* XII 538 magnis, *Athenas* S. II 7, 28 fertiles, T. XII 294, *Athenis* S. I 3, 93.
- Athos** T. V 52 (*Argonautae*), *Athon* S. IV 3, 56 (*Xerxes*).
- Atlans, Atlas**: S. IV 3, 157 (*mons*), S. I 1, 60, IV 2, 19, T. I 98, V 430, VII 4, VIII 315 (*caelum fert*), T. I 303 (*Maiae pater*, *Mercurii avus*), A. I 223 (*mare Atlanticum*). — *Atlans* T. I 98 arduus, V 430 caelifer, VII 4, *Atlantis* S. I 1, 60 caeliferi genu, S. IV 3, 157 nives, *Atlanta* T. VIII 315 astrigerum, *Atlante* S. IV 2, 19.
- Atlanteo gurgite** A. I 223.
- Atlantiades** (*Mercurius*) T. I 303.
- Atracia arte Luna rubet** T. I 106, [*Atracii* I 345, v. not.]; cf. *Thessalia*.
- Atrens**: S. V 1, 58 (*Aerope*, *Atrei uxor*, a *Thyeste compressa*), S. V 3, 96, T. I 325, IV 56, 307, VII 208, XI 129 (*Atrei scelus*), [T. VIII 742 *Atrei sanguinis Hippomedon*, v. not.]. — *Atrei* (*gen.*) T. VIII 742 sanguinis; cf. *Atrides*, *Mycenae*.
- Atrides** A. I 399, 731 ultor (*Agamemno*), *Atridae* S. I 4, 113 (*Menel.*), III 2, 98 tumido (*Agam.*), A. II 63 hospitibus (*Menel.*), *Atridae* A. I 468 geminis, *Atridis* A. I 36 tumidis.
- Atropos** S. III 3, 127, IV 4, 56, IV 8, 19 alba, V 1, 178 dura, T. I 111, 328, III 68 ignara moveri, IV 190, 601 ferrea; cf. *Parcae*.
- Atthides** T. XII 536.
- [**Attica**]: T. IV 453, XII 622 (*mel*), S. II 7, 28. T. VI 553,

- XII 621, 633 (*oliva*); *cf.* *Acharnae, Actaeus, Aegaleos, Alaeus, Aracynthus, Athenae, Atticus, Bacchus, Boreas, Brauron, Callirrhoe, Cecropius, Celeus, Ceres, Eleusin, Elisos, Erigone, Gargettius, Hymettos, Icarus, Ilissos, Marathon, Melaenae, Minerva, Munychius, Neptunus, Orithyia, Parnes, Piraeus, Salamis, Sunion, Triptolemus.*
- Atticus** (*subst.*) T. XII 709 (*Athenienses*); Atticus miles XII 609, orsa Menandri S. II 1, 114, senior (*Phidias*) S. I 1, 102.
- Attis**: S. I 5, 38, II 2, 87, III 4, 41, V 3, 245; *cf.* *Cybebe, Mygdonius, Phrygius, Sangarius, Synnas.* — Attis S. I 5, 38; Sangarius puer S. III 4, 41.
- Atys Delphicus** pactus Ismenen T. VIII 554, 598, 603, 638, Atyn 633.
- Auge** S. III 1, 40 Maenalis; IV 6, 52 Aleae lucis Tegeaea sacerdos. *v.* *Hercules.*
- Augustus** S. IV 1, 32 ter deciesque fascis tulit; IV 9, 15 (*forum Augusti*), I 1, 23 (*templum Caesaris ab Octaviano exstructum*), V 2, 102 (*lex Iulia de adulteriis*); *de Augustalibus Neapolitanis v. s. v. Statius.*
- Aulis** A. I 447 Hecateia, 449 litora montivagae dilecta deae, Aulida T. VII 332.
- Aurora** S. I 2, 218 segnis, I 6, 9, T. II 135 (*Tithonus*), 698 crastina, III 440, VI 257, XII 563, Aurorae T. II 334, XII 50, Auroram T. III 3, A. I 929; S. I 2, 45 (*Tithonus*), V 1, 34 (*Memnon*), T. II 121; *cf.* *Tithonia, Tithonis.*
- Ausoniam** portus S. IV 5, 37.
- Ausoniae** armipotentis S. III 2, 20, fragor T. VIII 409.
- Ausonius**: Ausoniis (*subst.*) S. V 3, 293 (= *Romanis*). Ausonius (*adi.*) S. III 4, 32 arces, III 2, 120 catenas, IV 4, 61 cohortes, IV 4, 96 ducis (*Domitiani*), III 3, 116 enses (*tribuni militum, cui ensis ab imperatore transmittabatur, V 2, 154, 174, 177*), V 2, 174 ferri munia, III 4, 18 Iuppiter, V 3, 168 laris, T. XII 272 latus (*Italiae*), S. IV, 8, 46 litus (*Ital.*), I 2, 76 matribus (*Romanis*), III 3, 105 monetae, IV 4, 52 portu (*Ital.*), I 2, 175 praesidis (*Domit.*), II 1, 195 proceres, S. I 4, 24 togae (*eius qui causas agit, V 2, 108*), IV 8, 20 urbis; *v.* *Italia, Roma.*
- Auster** S. III 3, 96 nubilus, T. I 350, V 468 clementior, 705 niger imbribus, VI 462 ingens, IX 362 saevus, XI 520 nubilus, A. I 814, Austri S. V 1, 246, T. VIII 425 hiems, Austro S. I 4, 122, I 6, 78 sub udo *Numidae*, II 4, 28 sub humido *Numidae*, III 1, 72 graviore, V 1, 100 imbrifero, Austri II 2, 27 insani, Austris A. II 13, Austros S. II 1, 106, III 3, 129, T. V 377, VI 830, Austris T. II 105, XI 42. *cf.* *Eurus, Notus.*
- Autonoen** orbam T. IV 562; *cf.* *Actaeon.*

- Autumnus** S. II 1, 217 pallens, Autumnum S. V 1, 50 ditem.
- Aventinae** cervae legit vestigia *Diana* (*Dianae in Aventino templum*) S. II 3, 22; cf. *Cacus*.
- Avernales** Naides S. II 6, 101, scopulos S. V 3, 172 (*Sibylla*).
- Avernus**: **Averni** S. IV 3, 131 praescios lucos (*Sibyllae*), V 1, 27 pallentis deis (*Orpheus*), 259 tristis reges, T. III 146 nigri pater, IV 457 rector, VIII 193 rector, XI 588 pigri sulcator (*Charon*), XII 645 silentis coetus, Averno (*dat.*) S. V 3, 271 pigro (*Orpheus*), T. IV 605 immiti, VII 98, VIII 34 (*Amphiaraus*), Averno (*abl.*) T. III 108 Tartareo, VII 823, XI 12 (*Tityos*); S. V 3, 44 inferni lacus. cf. *Orcus*.
- Azan** T. IV 292 Idaeis ululatus aemulus; cf. *Iuppiter Lycaeus*.
- BABYLON**: S. II 7, 95, IV 6, 67 (*Alexander*), S. III 2, 137, IV 1, 40 (*Romani*, cf. IV 3, 110), S. II 2, 122, III 2, 137, V 1, 60 (*divitiae*); cf. *Eous*, *Euphrates*. — *Babylon* S. II 7, 95, *Babylonis* III 2, 137 antiquae sacras opes, V 1, 60 *Babylonos* opes, *Babylona* IV 1, 40, IV 6, 67.
- Baccheidos** Ephyres S. II 2, 34; cf. *Corinthus*.
- Bacchus**: T. XII 791 bella, IX 435 cornua, VII 603 cultor, VII 649 cultus, S. III 5, 99 *Gauri*, A. I 184 munera, S. II 2, 99 nectare, A. I 812 orgia, A. I 950 sacra, T. I 329 sanguine, A. I 715 terga mitrasque.
- Bacchica** *buxus* T. IX 479, *Naxos* A. I 678.
- Bacchus**: T. IV 652 sq., V 730, VII 146, 175, IX 598, 627, X 887 (*B. Argivis propter Thebas et Iunonem novercam inimicus*); S. I 2, 133, 224, 228, I 6, 88, T. VII 686, A. I 678 (*Ariadne*); T. IV 655 (*v. not.*), 692, XII 619 (*Erigona, Icarus*); S. IV 2, 49, IV 3, 155, IV 6, 66, T. IV 387, VII 181, 565, 569, 687, VIII 237, IX 441, XII 788, A. I 618 (*Indi*); S. II 1, 98 (*Ino nutrix*); T. III 184, IV 672, VII 177, X 77, 886 (*Iuno noverca*), A. I 261 (*ut Iunonem decipiat, virginis formam induit, cf. Nonn. Dion. XIV 159*); T. IV 385, 652, VII 180 (*Lycurgus*); S. III 3, 61 et T. IV 389 *Bacchus Lydius* (ex *Hermo aureus exis*); T. I 11, 329, II 80, 575, 663, IV 565, VII 211, IX 480, XI 318, 488, A. I 840 (*Pentheus*); S. I 2, 220, II 1, 97, T. II 72, III 184, IV 564, 656, 673, VII 147, 602, VIII 234, IX 425, 428, X 77, 424, 888, 903 (*Semele*); S. I 4, 21, T. I 11, 288, VII 145 sq., 667, VIII 223, IX 343, 439, 628, XI 224, A. I 616 (*B. Thebanus*, cf. *Aganoreus, Aonius, Echionius, Ogygius*); T. IV 739, V 265, 279, 292, 487, 496, 675, 712 (*Thoantis Lemni regis pater, Hypsipyles avus*); A. I 56 (*nautae Tyrrheni in delphines mutati*). S. I 2, 223, II 7, 7, III 1, 41, V 1,

116, T. I 328, II 71 sq., 615, 661 sq., IV 379, 565, 652 sq., V 92, 730, VII 651, 687, VIII 221, IX 434 sq., 479, 598, 794, XII 787, 791, A. I 593 sq., 617 sq., 646, 827 sq., 850 (*orgia, trieterica, cymbalum, mitra, nebris, thyrsus, tibia, tympanum*). S. I 2, 17, 220, I 4, 21, I 5, 3, II 7, 7, V 1, 26, V 3, 6 (*B. poetae pectus implet, cf. Apollo, Mercurius, Musae*); S. III 4, 9 (*Bacchi crines*); S. III 3, 62 (*cornua*). T. VIII 492 (*Baccho crines Polites vocet*); T. VII 603, 649 (*Phegeus et Eunaëus Bacchi sacerdotes*). S. I 6, 96, II 2, 100, III 1, 41, III 4, 59, IV 2, 34, IV 5, 16, T. II 85, V 257, VII 308, X 102, 307, 312 (*Bacchus = vinum, cf. S. I 6, 95, II 2, 99, III 5, 99, IV 6, 56, 80, T. IV 452, A. I 184, 616, II 101*). — *Bacchus* S. III 3, 62, IV 2, 34, V 1, 116, T. VII 146, X 312, 901 = XI 224 (*cum Hercule nominatur, cf. III 1, 41 et IV 6, 56*), XI 488, *Bacchi* S. V 1, 26 sacerdos, T. IV 452 latices, X 424 fulminci cunabula, A. I 593 Agenorei orgia, 646 comites, II 101 laeti munera, *Baccho* S. III 4, 59, T. I 11, VII 607, X 102, *Bacchum* T. I 288, II 663, V 257, VII 667, A. I 262, *Bacche* S. II 1, 98, T. II 576, IV 393, 396, *Baccho* S. I 6, 96, T. II 80, IV 405, VII 308. *cf. Baccheis, Baccheus, Bacchicus, Agenoreus, Aonius, Bromius, Echionius,*

Euhan, Euhius, Iacchus, Lenaëus, Liber, Lyaeus, Lydius, Nysaeus, Ogygius, Semeleius, Thyoneus; Attica (Acharnae, Icaria), Chios (Oenopion), Epidaurius, India (Eous, Erythraeus, Ganges, Hydaspes), Italia (Gaurus, Surrentum), Lemnos (Thoas), Lydia (Hermus, Tmolus), Naxos, Nysa, Ossa, Othrys, Scyrus, Thebae (Cithaeron, Dirce, Ismenus, Teumesius), Thracia (Bistones, Edoni, Getae, Haemus, Hebrus, Ismara, Pangaea, Rhodope, Strymon, Ossa, Othrys); Bassarides, Maenades, Mimaliones, Thyiades; Ardor, Furor, Ira, Metus, Somnus, Virtus.

Bactra S. III 2, 136 regia, IV 1, 40.

Baetica S. II 7, 29 (*olivas profert*); *cf. Baetis, Gallio, Lucanus, Seneca.*

Baetis S. II 7, 34, *Baetim* II 7, 35; *cf. Baetica.*

Bagrada Cinyphius S. IV 3, 91. *cf. Cinyphius.*

Baiae S. IV 7, 19 desides, *Baias* S. III 5, 96 vaporiferas, blandissima litora, S. IV 3, 26 aestuantes, [III 5, 75, *v. not.*]; S. III 3, 162. *cf. Alcides, Lucrinus, Nero.*

Baianus: S. V 3, 169 litora, S. I 5, 60 oris, S. III 2, 17 sinus. [S. I 3, 28 *Baianus puer, quem Bais Puteolos in ludum litterarium euntem delphinus dorso ferebat*].

Balearicus actor flexae habenae A. II 134.

Balearis fundae gravidas habenas T. X 857.

- Bassaridum** rotator Euhan S. II 7, 7.
- Batrachomyomachiam** S. I pr. 12.
- Battiadae** (*Callimachi*) carmina et Lycophronis S. V 3, 157.
- Bebryca** crudum (*Amycum*) Pollux caestu obruit A. I 190.
- Bebryciae** habenae crepitus S. IV 5, 28, *Bebrycii* nemoris servatorem T. III 353; *cf.* *Pollux*.
- Belidae** fratres (*Danaus et Aegyptus*) T. VI 269; *cf.* *Belus*. [*Bellerophon*], *cf.* *Pegasus*, *Proetus*.
- Bellipotens** (*Mars*) S. I 4, 34, V 2, 179, T. III 292, VIII 384, IX 832, A. I 443; *bellipotens* deus T. III 577; *cf.* *Armi-potens*.
- Bellona** T. II 719, IV 6 (*fax, hasta*), VII 73, 805, VIII 348, IX 297 sanguinea, X 855, XI 413 (*faces*), XII 721, A. I 34; *cf.* *Enyo*.
- Belo** ab antiquo durantia cinnama T. VI 61 (*Belus Aegypti rex, cf. Belidae, Phoenix*).
- Berecynthia** mater T. IV 781; *cf.* *Rhea*.
- Bistonas** T. II 82, *Bistonas* T. II 421, III 221; *cf.* *Thracas*.
- Bistonides** maritae T. V 142.
- Bistonius**: T. VI 643 arvis, S. II 4, 21 cubili, T. VII 7 domus, T. II 587 ensem, T. XI 194 nives, S. I 1, 19 sonipes. *cf.* *Thracas*.
- Blaesi** generosi ardua ora S. II 1, 191, amissi puerum S. II 1, 201, magnanimi ardua gloria S. II 3, 77; *cf.* *Melior*.
- Boeotia** tecta T. VII 100.
- Boeota** flumina T. VII 424, *tempe* (*Musarum*) S. V 3, 209, *ur-*
- bibus* T. IV 360. *cf.* *Alalcomenaeus, Anthedon, Aonia, Arne, Ascraeus, Asopus, Aulis, Cephisus, Cithaeron, Coronis, Dirce, Erythrae, Eteonnos, Gargaphie, Glisas, Graea, Haliartos, Helicon, Hyanteus, Hyle, Ismenus, Itone, Medeon, Melas, Mide, Musae, Mycalesos, Nisa, Ocalea, Olmius, Onchestos, Permessus, Peteon, Plataeae, Schoenos, Scolos, Tanagra, Thebae, Thespieae, Teumesus* (T. VII 254—342).
- Bolanus**: *Vectius* (*Vettius*) B. *sub Nerone cum Domitio Corbulone in Armenia militat* S. V 2, 32, 35, 41, 140, *in Britannia* S. V 2, 55, 142, 144, *sub Vespasiano proconsul in Asia* S. V 2, 57, *mors* S. V 2, 64, *filius* S. V 2, 1 sq., *cf.* *Crispinus*. — *Bolanus* S. V 2, 41, 42, 43, *Bolanum* S. V 2, 37.
- Bootes** T. X 328; *cf.* *Arcturus, Sidera*.
- Boreas**: T. V 407, 432, XII 631 (*Orithyia, Zetes, Calais*); T. III 288, 526, V 15, 346, 432, VI 101, IX 533, XI 114, XII 631 (*in Thracia habitat, cf. Arctos, Geticus, Haemus, Ismara, Rhipaea, Scythicus, Sithonius, Strymonius*). — *Boreas* S. III 3, 96, T. I 193 gelidus, 352 asper, III 526, VI 101, VIII 411 niger, XI 114, *Boreae* (*gen.*) T. I 26, IX 533 furiis, (*dat.*) VII 561, *Borean* S. III 2, 45, T. III 288, V 15, 346 *Scythicum*, VII 6, *Borea* T. I 160. *cf.* *Aquilo*.

- Branchus** T. III 479, Branchi T. VIII 198 intonsi penetralia. *cf.* *Apollo, Didymaeus*.
- Braurona gelidum** T. XII 615.
- Briareus immensus stetit aethera contra** T. II 596. *cf.* *Aegaeon*.
- Brimo immitem** S. II 3, 38; *cf.* *Diana, Hecate*.
- Briseide** S. IV 4, 35; *cf.* *Achilles*. [*Britannia*], *cf.* *Bolanus, Britannus, Caledonius, Caligula, Thule*.
- Britanno regi** S. V 2, 149.
- Bromius: Bromio** S. II 2, 4 (*Surrentum*), IV 6, 66, T. VII 651, Bromium T. IX 428, [S. II 3, 38, *v. not.*].
- Brontes** S. III 1, 131 Steropesque, S. IV 6, 48 Siculus, Brontem S. I 1, 4 lassum Steropemque; *cf.* *Aetna, Cyclopes, Vulcanus*.
- Brumae ora rigentia** S. II 1, 215. [*Brundisium*], *cf.* *Calaber*.
- Bruttia ora** S. I 3, 33.
- Brutus: Bruti senis oscitationes** (*Ciceronis familiaris*) S. IV 9, 20; *Bruto (qui reges expulit) femina timuit* S. I 4, 42.
- Busiridos aras inmites** T. XII 155; S. III 1, 31, IV 6, 103; *cf.* *Hercules*.
- Buten Olenium (Aetolum)** T. VIII 484.
- Byzantiacos lacertos (piscium speciem)** S. IV 9, 13.
- [**CABIRORUM**] *saltatio* A. I 832; *cf.* *Samothraces*.
- Caci atra rura = collis Aventinus, ubi C. ignem et fumum vomens vicina omnia populabatur** (*Serv. ad Aen. VIII 190*) S. II 3, 12; *cf.* *Hercules*.
- Cadmeius: T. XI 215 conubia (Semeles et Iovis), IV 565 genetrix (Agave), VIII 457 et 519 Haemon, I 376, III 366, VII 492 heros (Polynices), X 669 plebes, IX 9 proles, XII 380 virgo (Antigone).**
- Cadmeus (= Thebanus): T. VII 328 campo, I 123 culmine, VIII 600 iuventus, IV 57 la-rem, X 585 lares, XII 635 moenia, X 67 paelicis (Semeles), IX 140 phalanx.**
- Cadmus: T. I 6, 15, VIII 230 (Europa, cf. Agenoreus, Sidonius, Tyrius), T. VII 664, VIII 231, X 889 (Apollinis de iuvenca oraculum), T. I 7, 184, 680, II 572, 610, III 181, 285, 645, IV 345, 434, 440, 556, VIII 232, 601, X 614, 806, XI 489 (Martis serpens, Sparti, cf. Creon, Echionius, Haemon, Lycophon, Mars, Martius, Mavortius, Menoeceus, Theron), T. I 153, X 787 (C. Thebas condit, cf. Cadmeius, Sidonius, Tyrius), T. II 289, III 269, 271, 282, 289, 300, IV 554, VIII 236, IX 822 (Harmonia, Mars, Venus), T. I 227, II 291, III 289, IV 555 (in Illyria C. et Harmonia serpentes fiunt), T. III 183, X 67, 906, XI 215 (Semele Cadmi f.). — Cadmus T. I 182, 680, IV 553, XI 490, 702, Cadmi T. I 15 gemitus et prospera, 227 funera, II 322 domos, 613 Tyrii origine, 662 orgia, III 183 veteris regia, 300 foedera, 645 diri novalia, IV**

- 345 plebes, 484 semine, VIII 448, IX 51 tellure, 520 et 640 moenia, X 127 trucis populum, 663 semine, 906 turrets, XI 40 moenia, 650 iura, XII 115 moenia, Cadmo T. II 119, IV 435, Cadmum T. I 6, II 289, VIII 231, IX 823, X 787, Cadme T. VI 138; *cf. Cadmeius, Cadmeus.*
- Caeneus:** A. I 264 Caenea magnum (*Caenis puella a Neptuno in virum mutata in Pirithoi nuptiis arboribus opprimitur, cf. Lapithae.*) — T. VII 644 Caeneos Inachii (*Argivi*) colla.
- Caerus** (*Amphiarai equus*) T. VI 502.
- Caesar:** C. *Iulius Caesar:* S. I 1, 23 (*templum in foro*), 29 (*basilica Iulia*), 85 et IV 9, 15 (*forum Iulium*), II 7, 65 sq.; *cf. Iulius, Pharsalica, Philippi, Pompeius.* S. I 4, 55, I 6, 8, 84, II 5, 27, III 2, 128, III 4, 7, III 5, 29, IV pr. 34, IV 1, 2, 10, 30, IV 2, 5, 32, IV 3, 70, IV 5, 24, IV 7, 50, IV 8, 61, V 1, 14, 133, 144, 165, 191, V 2, 132, 174, V 3, 204, 229, T. XII 814 (*Domitianus*). — Caesar S. I 6, 84, III 2, 128, IV 1, 30, IV 2, 5, 32, V 1, 14, V 2, 174, V 3, 204, T. XII 814 magnanimus, Caesaris S. I 1, 86 ora (*Neronis*), I 6, 8 laeti diem, II 5, 27 magni leo, III 5, 29 auro, IV 1, 2 purpura, IV 7, 50 invicti fulmen, IV 8, 61 invicti numina, V 1, 165 magni numen, 191 sacri vultus, V 2, 132 orbem, Caesari S. IV pr. 34 domino, Caesare S. I 4, 55, V 1, 144 dextro; *v. Caesareus.*
- Caesareus:** IV 5, 24 auro (*Domitiani*), I 1, 85 fori (*Iulii Caesaris*), V 1, 133 equi, III 3, 65 latus (*Caesarum*), V 3, 229 manu, II 4, 30 nomen, IV 3, 70 pontis, IV 1, 10 pudorem, III 4, 7 puer.
- Caiano** (*vilissimo Caligulae*) asse plus minus S. IV 9, 22.
- [**Caleta**]: S. I 3, 88 sedes quas mitis anus *Aeneae* debet.
- Calabrae** datus arbiter alno T. III 23; *cf. Brundusium.*
- Calais** T. V 408, 432 (*Argonauta*); *cf. Boreas, Zetes.* — Calain T. V 408.
- Calchas** A. I 552, Calchanta A. I 493 vatem, 681; *cf. Thestorides.*
- Caledonius** campos S. V 2, 142; *cf. Britannia.*
- [**Caligula**]: S. III 3, 69 sq. Furis agitatus (*expeditio adversus Britannos*); *cf. Caianus.*
- Callimachus** senex, Philetas, Propertius S. I 2, 253; V 3, 108, 157. *cf. Battiades, Cyrene.*
- Calliope:** S. II 7, 99, V 1, 25, V 3, 15 (*Orphei mater*), A. I 3 diva. — Calliope S. II 7, 38, III 1, 50, T. IV 35 nemoris regina sonori (S. V 3, 15 dux), VIII 374. *cf. Musae.*
- Callirrhoe** noviens errantibus undis (*Ἐννεάκροννος fons in Athenarum arce*) T. XII 629.
- [**Callisto**]: S. IV 5, 5 (*Ursa sidus*), T. IV 293, 304, VII 8 (*sidus*), 163, VIII 370 (*sid.*), A. I 263. *cf. Arctos, Iup-*

- piter, Lycaonius, Nonacrius, Parrhasius.*
- Calpetus Thebanus** T. X 319.
- Calydon** T. IV 104 praiceps, Calydonis T. I 453 mon-striferæ opes, 490 honos, VIII 482 tumidae opes, Calydonia T. I 401 antiquam, VII 204 veterem, Calydone T. V 436 satam prolem. *cf. Aetolus, Calydonides, Calydonius. de venatione apri Calydonii v. Meleager.*
- Calydonides** T. II 736 (*cf. Minerva*), Calydonidas T. XII 117.
- Calydonius** (= *Aetolus*) T. VIII 441 Agreus, II 476 heros (*Tydeus*), A. I 500 et 538 heros (*Diomedes*), T. X 347 Hopleus, T. I 669 Oeneus, T. IV 267 proelia. *v. Calydon.*
- Camenae** S. I 2, 257, Camenis IV 7, 21; *cf. Musae.*
- Camilli** reduces S. V 2, 53.
- Campani** litoris molles oras S. III 3, 162, Campanos agros S. IV 3, 6 (*Hannibal*); *cf. S. II 2, 95 Graia arva, V 3, 165 (Hercules). v. Baiae, Capreae, Capua, Gaurus, Misenum, Neapolis, Pompei, Surrentum, Taurubulae, Velie, Vesuvius.*
- Cancris** rabidi sub limite T. IV 775; *cf. Sidera.*
- Cannenses** animae gaudent S. I 4, 87.
- Canopi** Pelusiaci scelus (*Pompei nex*) S. II 7, 70; Canopi Therapnaei ora lascivit (*Canopus lasciva*) S. III 2, 111; *cf. Menelaus.*
- Capaneus**: T. XII 545 coniunx (*Euadne*).
- Capaneus**: T. III 539, 598, IV 166 sq., V 566 (*serpentem interficit*), 664, VI 707 (*in ludis Nemeaeis*), VII 669, VIII 661, 746, IX 547 sq. (*Hypseum interficit*), X 258, 739, 828 sqq. (*Superum contemptor, mors, cf. I 45, III 539, 602, V 569 586, VII 678, IX 550, X 258, XI 2, 70, 89, 124, 181, 221, 249, XII 43, 706, 764*), T. XII 545 (*Euadne coniunx*), A. I 469 (*Sthenelus filius*). — **Capaneus** T. I 45, III 598, 648, IV 166, V 566, 586, 664, VI 707 Argolicus, 722, 759, VII 669 turbidus, 675, VIII 746, IX 547 magnanimus, 565, X 32, 258 ferus, 482, 739 turbidus, 828, 898, XI 2 magnanimus, 70, 249, 706, Capaneu T. VIII 744, XI 181. *cf. Capaneius, Capaneus, Euadne.*
- Capaneus (adi.)** T. XII 764 pectora, VIII 661 pinus, X 832 signa, X 811 tela.
- [**Capella**] *sidus, v. Amalthea, Olenius, Sidera.*
- Capetus Argivus** T. IX 276.
- Caphereus** A. I 93, 450, Caphereos T. IX 307 nimbosam arcem, Capherea T. VII 371 altum; *cf. Euboea.*
- Capitolium**: S. IV 2, 20, V 3, 233, 292 (*Iovis templum, cf. Iuppiter, Latius, Scipio*), S. III 3, 105 (*templum Iunonis Monetae*), S. I 1, 79, I 6, 102, III 4, 105, IV 3, 16, 161, V 3, 196, 197, 203, T. I 21 (*Iovis Capitolini templum bello Vitelliano combustum, a Domitiano restitutum, cf. Domitianus, Tarpeius*), S. V 1, 189 (*Domitiani statuæ in Cap.*),

- S. III 5, 31, 92, IV 2, 62, V 3, 231 (*certamen quinquennale Capitolinum, in quo Statius victus est, cf. Statius*). — Capitolium S. I 6, 102, Capitolio S. IV 3, 16, Capitolia S. III 5, 31, V 3, 197.
- Capitolinus**: S. III 5, 92 lustris, V 1, 189 sedibus; *v. Capitolium*.
- Capreae** S. III 1, 128 dites, Capreas S. III 2, 23; III 5, 100 Teleboum domos. *cf. Pharus, Taurubulae*.
- Capua**, *v. Capys*.
- Capys** quae moenia advectis implevit Teucris (*Capua*) S. III 5, 77.
- Caricae (fici)** S. IV 9, 26; *cf. Caunos*.
- Carpathius**: S. III 2, 88 Carpathio (*mari*); T. I 182 sale, A. I 136 vates (*Proteus*).
- [**Carthago**]: S. IV 3, 4 Libycae catervae; *cf. Aeneas, Alpes, Bagra, Cannensis, Hannibal, Nasamoniacus, Sidonius, Trasimenus*.
- Caryae** Dianae plaudenti resonare habiles T. IV 225; *cf. Diana, Lacedaemon*.
- Carystos** S. I 5, 34 undosa (*marmor*), II 2, 93 gaudens fluctus aequare (*marmor, cf. I 2, 149, I 5, 35 onyx, IV 2, 28*), Carysti T. VII 718 stagna, Caryste T. VII 370 saxosa; *cf. Graius*.
- Caspiacae portae limina** S. IV 4, 64 (*cf. T. VIII 290*).
- Caspium**: T. VIII 572 leo, X 288 tigris (*cf. X 821*), *v. Hyrcanus*; T. VIII 290 limina (*cf. S. IV 4, 64*).
- Castalia**: Castaliae S. V 5, 2 vocalibus undis (*poëtarum fons*), T. I 698 rore pudico (*Apollo*), VI 316 grege (*Pegasus*); S. II 7, 12, IV 7, 11, V 3, 123, T. IV 38, XII 808, A. I 9 (*poët.*); T. I 62, III 455, VIII 203 (*vatum fons*). *cf. Apollo, Castalius, Cirrhaeus, Delphi, Musae*.
- Castalius**: T. VII 96 altaribus, I 565 fontibus (*Python*), T. VIII 176 lacus (*vatum*); *v. Castalia*.
- Castor**: S. IV 8, 29, 52, 54, T. IV 236, V 438, VII 413 (*cum Polluce a Lacedaemoniis colitur, cf. Amyclaeus, Oebalius, Therapnaeus*), S. IV 7, 48, V 2, 129, V 3, 139, A. I 180 (*ἱππόδαμος*), S. I 1, 53, T. IV 215, VI 306 (*Cyllarus equus*), S. IV 5, 27, T. V 407, VI 306 (*Argonauta*), S. IV 6, 16, T. VIII 50 (*C. et Pollux alternis vicibus viventes*), S. IV 6, 15 alter (*Lucifer*), T. X 501, XI 133, A. I 180 (*stella*), S. III 2, 10, T. VII 793 (*cum fratre nautis succurrit, cf. Helena*), S. I 1, 53 (*aedes Castorum in foro Romano*), S. IV 8, 52 (*C. et P. Neapoli coluntur*). — Castor S. IV 5, 27, IV 6, 16 alter, V 2, 129, T. VI 307, A. I 180, Castora S. V 3, 139, Castore S. IV 7, 48 dextro, T. IV 215. *cf. Amyclae, Ledaeus, Neapolis, Oebalides, Oebalius, Pollux, Therapnae, Tyndarides*.
- Casus agit Virtutis opus** T. VIII 421; *cf. Fors*.
- Catillus Tiburis conditor** S. I 3, 100.
- Cato** S. I 1, 28 (*Uticensis*), Catonem S. II 7, 68 gravem, Catones S. II 7, 115.

- Catti** S. I 1, 27, III 3, 168; *cf. Domitianus, Rhenus.*
- Caucasei triumphii comites** T. XII 612; *cf. Amazones, Theseus.*
- Caucason Amazoniis armis ululatum** T. IV 394; *cf. Colchis, Phasis, Scythicus.*
- Caunos aestuosa ficos coquit** S. I 6, 15; *cf. Carica.*
- Cebrenidos viduae (Oenones) flumina luctu arida** S. I 5, 21; *cf. Paris.*
- Cecropidae (Athenienses)** A. I 203, T. XII 570.
- Cecropius (Atheniensis, Atticus):** T. XII 726 ductoribus (*Theseo*), S. II 6, 55 fidem (*Thesei et Pirithoi*), T. IX 518 flammae (*Thesei lex, quae eis qui proelio interfecti sunt sepulcrum non negatur, cf. Theseus*), S. III 2, 110 luto (*nidis hirundinum in ripis Nili constructis: Progne, Pandionis filia, in hirundinem mutata, cf. Pandionius*), T. XII 163 opem.
- Celaenas Satyro pendente illustres** T. IV 186; *cf. Marsyas.*
- Celaenaea buxo (Marsyae tibia) proelia committere** T. II 666.
- Celer** S. III pr. 17 iuvenis, III 2, 20, 82. *v. Metius.*
- Celeus:** T. XII 619 Celei domus; *cf. Ceres.*
- Cenchreae manus** T. IV 60; *cf. Corinthus.*
- Centauri:** T. II 563, V 261, VI 513, VII 204, XII 554, A. I 111 (*Lapitharum et Centaurorum proelium, cf. Hercules, Hylaeus, Mars, Pholus, Pirithous*); A. I 111, 196, 266, 479 (*Chiron*); T. I 458, III 604, XII 554 (*Centauri et Cyclopes*); S. V 3, 280, T. IV 534 (*Cent. ap. inferos*), T. V 263 nubigenae (*Ixionis et nubis pro Iunone suppositae filii*); T. VII 639, IX 220, A. I 153, T. XII 554 Ossaei bimbres, A. II 164 Peliacis gentibus, 165 biformes; *cf. Lapithae, Ossa, Peliacus, Pelion, Peneius, Pholoe.* — Centaurus T. VII 639, IX 220 semifer, A. I 196, 479, Centauri A. I 111 A. I 153, Centaurus S. V 3, 280, T. I 458 bimbres, IV 534, VI 513 truces; *v. Centaureus, Centauricus.*
- Centaurus Lycormas (Aetoliae fluvius)** T. IV 837.
- Centauricus:** A. I 266 lustra, T. VI 311 semina (*Admeti equi*).
- [**Cephalus**] *ab Aurora rapitur* S. I 2, 45.
- Cephi glaciata caput** T. VII 349 (*cf. Lilaea, Python*), Cephi VII 340 (*cf. Narcissus*).
- Ceraunia alta et Malean** T. X 537.
- Cerberus:** S. I 2, 39, IV 6, 104, T. VIII 56, 98 (*Hercules*); S. II 1, 184, 230 dura fera, III 3, 27 tergeminus custos, V 1, 249, V 2, 95, V 3, 59, 279 asper ianitor, T. II 27, 53 Leti triformis ianitor, IV 487, VII 783 tergeminos mali custodis hiatus, *cf. S. III 2, 112 servat Pharias Lethaeus ianitor aras (Anubis κρυοκέφαλος).* — Cerberus S. II 1, 184, V 3, 59, T. II 27, IV 487, VIII 98 tristis, Cerberon S. V 2, 95; *cf. Cerbereus, Orcus.*

- Cerberus:** S. V 1, 249 latratus, T. VIII 56 portae.
- Cercyona infandum** T. XII 577; *cf. Theseus.*
- Ceres:** T. VIII 64, XII 271 sq. (*Proserpinam quaerit*); T. XII 500, 556, 619 (*Triptolemus, Celesus*); S. IV 8, 50, T. VII 411, XII 627 (*Eleusis*); T. IV 460, V 156 (*Ceres inferna = Proserpina*); S. IV 8, 50 (*Ceres Neapoli in modum Ceres Eleusinae facibus culta*); S. V 1, 232 (*Cereris effigiem qua uxoris mortuae vultus expressus est colit Abascantus*); S. I 4, 31, IV 2, 34, IV 3, 11, T. I 524, IV 124, XII 557, A. II 101 (*Ceres = frumentum*). — Ceres S. IV 2, 34, IV 8, 50 Actaea, V 1, 232, T. V 156 inferna, XII 271 orba, A. II 101, Cereri S. I 4, 31, IV 3, 11 castae, IV 124 Ennaeae, 460 profundae, Cererem T. I 524; *cf. Cerealis.*
- Cerealis:** S. V 3, 226 dona coronae (*corona spicea qua Augustalibus Neapolitanis victor ornabatur, v. Neapolis*), T. XII 627 Eleusin.
- Chalcis** T. IV 106 (*Aetoliae oppidum*), Chalcida S. I 3, 31 (*Euboeae*); *v. Chalcidicus.*
- Chalcidicus:** S. V 3, 182 carmen, IV 3, 118 laurus, *cf. Cumae, Sibylla*; S. V 3, 226 coronae (*Neapolitanae*), IV 4, 78 litoribus, S. II 2, 94 tures, *cf. Euboea, Neapolis.*
- Chaonius:** T. III 476 frondes (*Dodona*), VI 92 nemus (*quercus*).
- Chaos** S. III 2, 92 Cimmerium, III 3, 210 triste, V 1, 206 Tartareum, T. III 484, IV 520 Elysium, VIII 52, 100 inane, XII 772 Tartareum; *cf. Orcus.*
- Charadrus Argolidis fluvius** T. IV 711, Charadron IV 46 longe spumantem.
- [**Charon**]: S. II 1, 186 trux navita avidae cymbae, 229 portitor, II 6, 80 duri senis litora, V 1, 251 navita, V 3, 282 supremus vector, T. IV 479 portitor, VI 476 ianitor atrae Lethes (*cf. S. III 2, 112 Anubis*), VIII 18 umbriferae sulcator pallidus undae, XI 588 Averni sulcator, XII 559 Lethaei portitor amnis; *cf. Orcus.*
- Charopeia coniunx** T. V 159 (*Polyxo Lemnia*); *cf. 121.*
- Charybdis torta** S. III 2, 85; *cf. Scylla.*
- Chios** S. II 2, 93, IV 2, 28 (*marior nigrum maculatum*), Chio T. V 487 (*Thoas et Oenopion Bacchi filii*).
- Chiron** A. I 184, 233, 274, 631, II 89 (*Achillis educatio 86—167*), 113, S. I 2, 216, II 1, 89 semifer, V 3, 194, Chironis A. I 507 antris, 526 magni alumnum, 574 carmina, 868 semiferi alumnum, S. I 4, 98 gemini salutifero antro, Chirona A. I 106 longaevum (*antrum describitur*), Chiron A. I 127, Chirone A. I 896 dulci; A. I 39 torvi magistri antra, 276 nutritor ingens, II 97 Thessalus senior, 102 pater. *cf. Achilles, Centauri.*
- Chromis:** T. VI 324, 414, 442, 457, 464 (*Herculis f., Diome-*

- dis Thracis equis certat in ludis Nemeaeis*). II 613, III 13, IV 597; VII 714; VIII 476; IX 252 (*Thebani*). — Chromis T. II 613, III 13, VI 324, 414, 457, 464, IX 252, Chromin IV 597, VI 442 Herculeum, VII 714, VIII 476, IX 252.
- Chrysen** (*Apollinis oraculum*) hic dies claudet T. VIII 197 (*Il. I 37, Ovid. m. XIII 174*).
- Chthonius Thebanus** T. II 538, Chthonium T. III 170, IV 597.
- Cilicium** S. II 1, 160 flores, II 6, 87 messes, III 3, 34 Arabumque messes, V 1, 211 Arabumque ver (*crocus, cf. Corycius, Sicanius*).
- Cimmerium chaos** S. III 2, 92.
- Cinyphius** (= *Africanus*) Bagrada S. IV 3, 90, Cinyphiis campis vagata domus coclearum S. IV 9, 32 (*Cinyphus seu Cinyps fluvius in Syrtem minorem influit*).
- Cinyrea germina** S. V 1, 214 (*myrrha*), *cf. Cyprus*.
- Circe simulatrix** T. IV 551, Circes vitreae iuga perfida S. I 3, 85 (*Circei*); *cf. Dulichius*.
- Cirra** (= *Delphi*) T. III 474 (*Apollo*), VIII 556 (*Atys*), A. I 416 (*pharetrae, cf. Amyclae, Apollo*), Cirrae S. III 1, 141 opacae pater, T. II 63 ardua, III 611 cavo sub vertice, VII 410 Apollineae oracula, VIII 453 cultorem Daphnea, Cirram S. V 3, 4 (*poetae sacram*), T. VII 347 (*Apoll.*) VIII 197 (*Apollinis oraculum*), Cirra (*abl.*) VIII 337 (*oracul.*); *cf. Apollo, Cirrhaeus, Delphi*.
- Cirrhaeus**: T. I 568 campi (*Pythion*), VIII 331 hiatu, VII 664 iuvenca (*Cadmus*), VII 779 pater, I 62 stagna (*oraculum*), I 641 templi, III 455 unda (*Castalia*), III 106 virgo (*Pythia*).
- Circus**: Circi S. III 5, 15 rabidi proelia, V 2, 21 Romulei iugera.
- Cithaeron** S. II 7, 18 (*Musa*), T. I 114, 330, II 80 (*Pentheus*), III 37, IV 447, VIII 346, IX 447 gelidus, X 372 altus, XI 555, 752 (*Oedipus*), XII 52, (*voc.*), T. II 460, IV 371 bacchate; T. I 485 (*leonis Cithaeronii pellis, qua Hercules adulescens indutus erat*), IV 380 vertice ab Ogygio (*orgia, Teumesia thyias commemoratur V 92*), IX 679 et XII 789 Dircaeus vertex (*cf. IV 8*), XII 244 Penthei devexa iugi. *v. Thebae*.
- Clarias fores** (*oraculum*) T. VIII 199; *cf. Apollo*.
- Claudia Quinta virgo, quae Matris Magnae Idaeae navem in Tiberi obhaerentem movit** S. I 2, 245.
- [**Claudia**] *Statii uxor* S. III pr. 27, III 5, 1 sq.; *v. Statius*.
- Claudius imperator** S. III 3, 78 (*divus; nepos est Nero: Friedl. Darstell.⁵ I 93, qui longum i. e. diu pro longo legit*). — *de Claudio Etrusco v. Etruscus*.
- Clementia mitis** T. XII 482 (*Athenis Aram Deum posuit, cf. Athenae*).

- Cleonae** ingenti mole turritae T. IV 47; *cf.* *Cleonaeus*.
- Cleonaeus**: S. V 2, 49 arcus (*Herculis*), T. IV 160 Molorchi vineta sacra, T. I 487 monstri (*leonis Nemeaei*), S. IV 4, 28 sideris (*Leonis*), T. VI 812 stirpis iactator Agylleus (*Herculis et filiae Molorchi f.*); *cf.* *Hercules*, *Molorchus*, *Nemea*.
- Cleopatra** S. III 2, 120 Actias (*mors*).
- Clio** S. I 5, 14, T. I 41, X 630; *cf.* *Musae*.
- Clitor rapidus** T. IV 289; *cf.* *Arcadia*.
- Clitumna** novalia tauros nivalis praestant S. I 4, 129; *cf.* *Mevania*.
- Clonius Thebanus** T. VII 712; *Abantium dux* VII 369.
- Clonius Thebanus** T. VIII 697.
- Clotho** S. I 4, 1, T. III 556 ferrea; *cf.* *Parcae*.
- Clymeneae germina** S. I 2, 124 (*electrum*, *cf.* *Phaethon*).
- [**Clytaemnestra**]: A. I 400.
- Cocytos** T. VIII 30, Cocyti IV 604 litore, XI 96 fonte (*Me-gaera crines lavat*), Cocyton T. I 90 inamoenum (*Tisiphone crines lavat*); *cf.* *Orcus*.
- Coelica tesca** S. II 3, 14.
- Colchi** T. V 458 (*Jason*, *Medea*); *cf.* *Colchis*, *Jason*, *Phasis*, *Scythicus*.
- Colchis** S. II 1, 141 fera (*Medea*), T. IV 506 Scythicis armata venenis, 551, Colchidas IX 734; *cf.* *Colchi*, *Colchis*.
- Colchis (adi.)** gens aspera ritu T. IX 611 *Dianam (Hecaten) colit*, *cf.* IX 734.
- Concordia** S. I 1, 31 (*Concordiae ad forum templum et statua*), I 2, 240, II 2, 154, V 1, 44.
- Coptos Mareotica** T. I 265; *cf.* *Isis*.
- Corbulo: Domitius C. sub Nerone Armeniam domat** S. V 2, 35; *cf.* *Bolanus*.
- Corinnae tenuis arcana Statii pater filio exponit** S. V 3, 158.
- Corinthus**: S. II 2, 34, (*Bacchus*, *Acrocorinthus*), S. II 2, 68 (*aes*, *C. a Mummio capta*), S. II 7, 2 (*Venus*, *Pegasus*, *Pirene*, *Bellerophon*, *Acrocorinthus*), T. I 116 Achaicum mare (*sinus Corinthius*), 334, II 207, 380 (*Sisyphus*, *Lechaenum*, *Palae-mon*), IV 59 (*Ino*), 60 (*Cenchreae*, *Pegasus*, *Pirene*), VI 231 (*Isthmia*), 630, VII 106 (*Acrocorinthus*), A. I 407 bimaris. — **Corinthon** T. I 334 mitem; *cf.* *Ephyre*, *Isthmus*, *Lechaenum*.
- Coroebus Argivus** T. I 605, II 221, VI 64, 264, *cf.* *Crotopus*, *Linus*, *Psamathe*. **Coroebus Tanagraeus** T. IX 745. — **Coroebus** T. I 605, II 221, **Coroebi** VI 264 species horrenda, **Coroebum** IX 745 **Tanagraeum**.
- [**Corona**] *sidus*, *cf.* *Ariadne*.
- Coroniam feracem** T. VII 307, 308.
- Cortynius**: T. IV 530 arbiter (*Minos*), T. III 587 cornua (*arcus*), T. V 361 spicula; *cf.* *Creta*.
- Corus**: T. IV 834 **Cori gravidi**, VII 791 **Cori nocturni caeco turbine**.
- Corycius**: S. V 3, 5 umbra, T. VII 348 nemus, *cf.* *Parna-*

- sus*. — Coryciae comae S. V 1, 214 (*crocus*, *cf. Cilices*).
- Corymbus** Heliconius T. VIII 548.
- Cous**: S. I 2, 252 Coo Phileta.
- Cremetaon** Thebanus T. VII 712.
- Crenaesus** *Fauni f.*, *Ismeni fluvii nepos*, *ab Hippomedonte interficitur* T. IV 415, IX 320. *Crenaesus Lemnius*, *Hypsipyles frater* T. V 221. — *Crenaesus* T. IX 320 tener, 321, *Crenaee* V 221, IX 356, 388.
- Creon**: T. X 616, 688 sq., XI 264, XII 61 (*Menoecii filii mors*); XI 648 (*in locum Eteoclis succedit*); VII 776, VIII 72, XI 662, XII 94, 153 *cet.* (*Argivorum corpora vetat cremari*); XI 665 (*Oedipodem expellit*); XII 767 sq. (*a Theseo interficitur*). — *Creon* T. VII 251, VIII 353, X 618, XI 264, 307, 651, XII 154, 166, 218 saevus, 443, 558, 678 saevus, 773, *Creontis* VII 776 imperia, XII 278, 375 iussa, 453 saevi imperia, *Creonta* XII 174 tumidum, 477 inmansuetum, 753, 795, *Creon* (*voc.*) XI 677, 709, 737, XII 594 *dire*.
- Cresius**: T. XII 626 *ratis*, 582 *tecta*.
- Cressa** S. II 6, 25 *callida* (*Ariadne*).
- Creta**: S. II 6, 25, T. XII 582, 626, 667 (*Ariadne*, *Theseus*, *cf. Gnosius*); S. I 4, 101 (*dictamnus*), T. I 278 (*Creta Iovis manes mentita*), III 481, IV 292, VII 187, A. I 387 (*Ida*, *Iuppiter*, *Rhea*, *cf. Curetes*); T. IV 530, VIII 103, XI 571 (*Aeacus*, *Minos*); T. III 587, IV 258, 269, V 361, VI 574, 700, 902, VII 339 (*sagittae*, *arcus*); S. II 6, 67 *Flavii Ursipraedia*. — *Creta* S. I 4, 101, II 6, 67, T. I 279, A. I 387, *Cretae* T. XII 667 *centena moenia*; *cf. Cortynius*, *Cresius*, *Cressa*, *Curetes*, *Cydonius*, *Dictaeus*, *Dictynna*, *Gnosius*, *Ida*, *Lycitius*.
- Cretheus**: T. IX 307 *Crethea contemptorem profundi*.
- Creusa** *Aeolia* S. II 1, 142 (*Creontis regis Corinthii filia*, *quae apud alios Glauce nominatur*; *reges Corinthi Aeolidae*); *cf. Jason*, *Medea*.
- Crispinus**: *Vettius Crisp. Bolani f.*: S. V 2, 1 (*in Etruriam proficiscitur stipendia factururus*, *cf. 154, 174*), 17 (*senatorii ordinis*, *cf. 27*), 71 (*Musis deditus*, *cf. 104, 162*), 75 (*frater*), 76 (*mater ei pocula miscet*), 126 (*frater munus aliquod a Domitiano accipit*), 100 (*sodalem ex lege Iulia adulterii accusatum defendit*), 130 (*inter Salios receptus*), 152 (*Optatus comes*), 173 (*sedecim annos natus tribunus legionis*, 12, 125, 177), *de patre v. Bolanus*. — *Crispinus* S. V 2, 2, *Crispine* 162, 171.
- Croesus**: S. I 3, 105, II 2, 121, V 1, 60 (*divitiae*), *cf. Lydus*. — *Croesi* (*gen.*) S. I 3, 105 *bonis digne*.
- Crotopus**: T. I 570 *tecta haut opulenta Crotopi* (*a quo Pythonis caede pollutus Apollo expiatur*, 716); *cf. Coroebus*, *Linus*, *Psamathe*.

- Culex Vergilii** S. I pr. 11.
- Cumae**: S. IV 3, 115, V 3, 168 (*antiquissima colonia*); S. III 5, 74, IV 3, 115 (*Apollinis auspicio conditae*); S. III 5, 97, IV 3, 24, 118 (*Sibylla*); S. IV 3, 24, 65 (*via Domitiana*); S. IV 9, 43 (*patinae*). — **Cumas** S. IV 3, 115 veteres; *cf.* *Chalcidicus, Cumanus, Cyme, Sibylla*.
- Cumano orbe tortae patinae** S. IV 9, 43; S. II 2, 9 *Statii* gentile fretum = *sinus Cumanus* (*Statius Neapolitanus*).
- Cura Laborque** S. I 5, 12.
- Cures**: S. IV 5, 56 *Curibus* vestustis.
- Curetes**: T. IV 783, VII 173 (*Iovem occultant*), A. I 831 (*saltatio*). *cf.* *Creta, Rhea*. — **Curetes** A. I 831, *Curetas* T. IV 783 *trepidus*, VII 173.
- [**Curtius**] *lacus* S. I 1, 67, 70, 78.
- Cyaneae**: T. V 347 *ora Cyaneis* artata; *cf.* *Argonautae, Cyaneus*.
- Cyaneus**: S. I 2, 40 *aestus*, T. XI 438 *montes*.
- Cybebe, Cybele**: S. II 2, 87, 88, V 1, 223, V 3, 245, T. VI 115, VIII 221, X 170 sq. *genetrix Idaea*, XII 224 sq., A. II 60 *matris turrigerae* (*Cybeles sacra, Attis*, *cf.* *Berecyntius, Dindymon, Ida, Mygdonius, Phrygius, Simois, Synnas*); S. I 2, 176, 245, V 1, 222 sq. (*Magna Mater Idaea Romae culta, cf. Alma, Claudia, Stella*). — **Cybebe** S. V 1, 223, **Cybeles** *ludentis agros* S. II 2, 88.
- Cybeleius**: S. I 2, 176 *limina (Iudi Megalenses)*.
- Cyclades** T. III 438, V 183 *crebrae*, *Cycladas* V 288, A. I 205, 390 *vadosas*, 530 *altas*, 676 *innumeras*; *v.* *Aegaeon, Chios, Delos, Gyaros, Myconos, Olearos, Paros, cf. Lemnos, Rhodos, Samos, Samothrace, Scyros, Seriphos, Thasos, Tenedos*.
- Cyclopes**; T. I 217, II 599 (*fulmina*), S. IV 6, 48, T. II 274 (*artifices, cf. Telchines*), T. I 458, III 605 *Aetnaeos fratres*, XII 553 *monstra (Cyclopes et Centauri)*, T. XII 156 *Siculos deos (crudeles)*; S. V 3, 49, T. I 252, 630, IV 151 (*Cyclopus arces, Argos*); *cf.* *Aetna, Brontes, Pyragmon, Steropes*. — **Cyclopes** T. II 274, **Cyclopus** S. V 3, 49 *scopulos*, T. I 217 *bracchia*, 252 *arces*, 630 *celsa tecta*, IV 151 *arces*, **Cyclopus** T. I 458.
- Cydimus Lemnius**: T. V 227 *Cydimon*.
- Cydon**: T. II 623, IX 127, 759 (*Thebani*), V 220 (*Lemnius*), VI 443 (*equus, cf. Hippodamus*). — **Cydon** T. II 623 V 220, **Cydonia** VI 443, IX 127, 759.
- Cydones**: T. VI 574 *Cydonum* e plebe; *cf.* *Creta, Cydoneus*.
- Cydoneus**: T. IV 269 *harundine*, VII 339 *sagittas*.
- Cygnus, Caerus, Aschetos Amphiarai equi** T. IV 214, VI 305 sq. *Cyllare, tua propago*, 441, 502; *cf.* *Cyllarus*. — **Cygnus** VI 506, **Cygnum**

- 441 meritum vocabula, 502 nivalem.
- Cyllarus** (*Castoris equus*) S. I 1, 54 Ledaeus, T. IV 215, Cyllare VI 306; *cf. Aschetos, Cygnus.*
- Cyllene** T. IV 288 deo alite felix, VII 187 secreta, Cyllenes IX 846 populus; *cf. Mercurius.*
- Cyllenius** (*subst.*) T. VII 34. (*adi.*) S. II 1, 189, T. I 293, VII 74 proles, T. II 89 volucer; *cf. Cyllene.*
- Cyme** S. IV 3, 65 quieta, V 3, 168 Ausonii pridem laris hospita; *v. Cumae.*
- Cymodoce nympha** S. II 2, 20 uda.
- Cynosura** T. IV 295 dives ferarum; *cf. Arcadia.*
- Cynthia** T. I 577 (*Luna*), X 365 noctis moderatrix, XII 299, A. I 232 (*Luna*), S. I 2, 268 bona partum acceleret; *cf. Cynthus, Diana, Luna.*
- Cynthus** T. I 702 Latonius (*Apollo*), Cynthi A. I 682 vertice (*Apollo*), Cyntho T. II 239 (*Diana*); *cf. Delos.*
- Cyparissos** T. VII 344 *cf. Phocis.* [*Cyprus*], *v. Cinyreus, Idalius, Paphos, Venus.*
- Cyrene** S. II 6, 67 (*Flavii Ursi praedia*), S. V 3, 108 docta (*Callimachus*).
- Cytherea** S. I 5, 31, 54, III 4, 3, 72, 92, III 5, 68, T. V 192; *cf. Venus.*
- Cythereus**: T. VIII 234 conubia (*Cadmi et Harmoniae*), IV 226 Messe volucrum parens, IV 554 proles (*Harmonia*); *cf. Venus.*
- DACUS**: Daci (*gen.*) S. I 1, 7 attoniti domus ardua, Dacis (*dat.*) S. I 1, 27, III 3, 169, Dacos S. III 3, 117 truces, T. I 20 deiectos vertice, Dacis (*abl.*) S. I 4, 91; S. I 1, 80 montem, S. III 4, 62 Getae. *v. Domitianus, Hister.*
- Dacus** (*adi.*): S. I 2, 180 exuvias, IV 2, 66 proelia; *v. Dacus.*
- Dalmatae** montes S. IV 7, 14 (*Δαλματίας*).
- Dalmatia**: S. I 2, 153, III 3, 90, IV 7, 14 (*aurum*). — Dalmatia S. IV praef. 24.
- Dalmaticus**: S. I 2, 153 metallo, III 3, 90 monte.
- Damascus** pia *i. e. superstitiosa* S. I 6, 14 (*pruna Damascena*); *cf. Syria.*
- Damasus Argivus** T. VIII 494.
- Danae**: S. I 2, 136, T. I 225, 255, II 220, III 464, IV 751, VI 265, VII 162, X 892. — Danae T. VI 265 culpata sinus; *cf. Acrisius, Danaeius, Perseus.*
- Danaeius**: T. I 324 et III 324 arva (*Argiva*), VI 440 augur (*Amphiaraus*), VII 162 limina (*Danaes*), X 892 volucer (*Perseus*); *cf. Danae, Danaus.*
- Danai** T. VI 667, VII 398, VIII 351, IX 141, A. I 93, 553, Danaum T. VI 189 iussi, X 12 turmae, 21 victores, 814 quisquam, XII 39 tentoria, A. I 550 vota, Danais T. VI 223, VIII 298, XII 598, 716, A. I 513, 894, II 47, Danaos T. VIII 457, 548, IX 256, X 653, 811, XI 206, 663; *cf. Argivi, Graeci.*
- Danaus rex** T. I 542, II 222, IV 133, V 117 Graius pater, VI 270, *cf. Aegyptus, Beli-*

- dae, Danaeius. Danaus*
Argivus quidam T. X 315.
 — Danaus T. I 542, X 315,
 Danai II 222 facinus medi-
 tantis, IV 133 nox, VI 270
 nefas.
- Danaus** (*adi.*, „*Peloponnesius*“
in Thebaide): T. VII 28 ag-
 mina, A. I 392 carinas, A. II
 33 classes, A. I 910 hospitii,
 T. II 431 opes, XI 159 ple-
 bis, A. I 447 rates, S. V 3,
 268 umbras (*noctem qua*
Graeci Troiam vastabant),
 T. VI 1 urbes; *cf. Argivus,*
Graecus.
- [**Danuvius**], *v. Hister.*
- Daphne** *ab Apolline amator*: S.
 I 2, 131 (*Penei f.*), T. IV 289,
 836 (*Ladonis f.*). — **Daphne**
 S. I 2, 131.
- Daphneus**: T. VIII 453 *Daphnea*
cultorem Cirrhæ.
- Dardanius**: S. III 1, 61 *Albae*,
 A. I 80 *classem*, S. I 1, 9
equi, S. V 3, 178 *explorator*
facis opertae (quindecimviri
qui Vestalium et ignis Vestae
curam habebant, cf. I 1, 36
exploratas laudet Vesta
ministras, V 3, 183 Phrygii
flaminis), S. I 2, 43 Ida, S.
 V 2, 108 *senex (senes Romani)*;
cf. Dardanus, Troianus.
- Dardanus** (*adi.*) S. V 3, 227 *ager*
Albae, V 2, 156 bella, A. I
 21 *pastor (Paris), S. I 2, 192*
Dardana sacerdos (Rhea Sil-
via); cf. Troianus.
- Daulis** T. VII 344; *cf. Phocis.*
- Dauni rigidi iugera** S. V 3, 163
 (*Hor. carm. I 22, 14 Dau-*
nias militaris); III 3, 163
Diomedæas arces (Arpi, antea
Argyripa nominata, in Dau-
nia).
- December gravidus mero** (*Sa-*
turnalia) S. I 6, 5.
- Decii** S. V 2, 53.
- Decor** T. II 287.
- Deidamia**: A. I 296 sq., 562, 607
 sq., 636 *dilectae virginis*, 662
regina, 674 (Pyrrhus f., II
 24), 768 sq., 803, 823 *regina*,
 886, 904 sq., 919, II 25 sq.
coniunx, 82. — Deidamia
 A. I 296 *regina, 562, 607,*
 768, 803, 886, 904, 919, *Dei-*
damian II 82; cf. Achilles.
- Deilochus** T. II 608; VIII 697
 (*Thebani quidam*).
- Deipylo Tydei uxor** T. I 533,
 II 204, 373, VIII 591, XII
 119, 803. — **Deipylo** T. II
 373, VIII 591, XII 119, *Dei-*
pylen II 204; cf. Argia.
- Delia** T. II 243, III 201, IX
 627 *nemoralis, A. I 834; cf.*
Cynthia, Diana.
- Delius** S. V 1, 115, T. I 628,
 VII 753, A. I 487, *Delium*
 S. IV 3, 152, *Delie* T. V
 532; *cf. Apollo.*
- Delius** (*adi.*): S. V 3, 4 *antra*
 (*poëtarum*), T. I 573 *furta*
 (*Psamathe*).
- Delos** A. I 206 *hospita genti-*
bus, 679, Delon T. I 702
assiduam pelago, VII 183
(Apollo), 352, VIII 198 partu
ligatam, Dele III 439, Delo
 T. V 55, VIII 337, A. I 388
instabili; cf. Apollo, Cyn-
thus, Diana, Gyaros, La-
tona, Myconos, Ortygia.
- Delphi** T. IX 513, *Delphis*
 VIII 196, *Delphos* T. I 564;
 S. V 1, 114 *arcani antri, T.*
 I 491 *divina oracula Phoebi,*

- 492 vocalibus antris, 665 limen Phoebi, 667 Phoebea templa, IV 411 deos tripode implicito consulere. *v. Apollo, Castalia, Cirrha, Corycius, Parnasus, Phocis, Pythia, Python.*
- [**Deucalionis**] *diluvium* T. I 223, VIII 305, XI 469; *cf. Pyrrha.*
- Diana:** S. I 5, 56, T. III 203, VII 274 (*Actaeon, Gargaphie*); T. II 469, 742, VII 204 (*Oeneo aprum Calydonium mitit*); T. VI 117, IX 682 (*Niobe*); T. IX 611 (*Amazones, Colchis*); IX 734 (*Colchis, cf. Hecate*); T. IV 257, 331, IX 586, 611, 627, 636, 679, 726, 806, 843 sq., 863, 907, X 369, XII 125, 129 (*Arcadia, Atalanta, Parthenopaeus, cf. Callisto, Maenalius, Lycaeus*), A. I 447 sq. (*Aulis, Iphigenia*); de *Diana Delia v. Cynthia, Delia*; T. IV 225, 259, VIII 437, X 505, A. I 344, 833 (*Lacedaemon, Amyclae, Caryae, Therapnae*); S. I 3, 76, II 3, 22 sq., III 1, 56, IV 4, 15 (*Italia, Aventinus, Aricia; Idus Dianae sacrae III 1, 60 et 68*); S. I 2, 115 *Latonia virgo*, I 4, 33, I 5, 56, II 3, 22, 60, T. I 535 *Pallas armisona et Diana pharetrata*, II 237 *Pallas et asperior Phoebi soror* (*cf. A. I 825*), IV 425, 433, 748 *arquitenens*, 746 et VI 611 *diva potens nemorum*, IX 304 *Dianae comitem Theron*, 637 *diva ferox*, A. I 294, 450 *montivagae deae*, 825 *Naidas Ennaeas inter* (*Diana*
- venatrix, cf. Atalanta, Callisto, Dryades, Naides*); S. V 3, 22, V 4, 7, T. I 105 *Phoebe*, 337 *Titanis*, 577 *Cynthia*, IV 430, 515, VI 664 *Solis opaca soror*, VII 470 *Phoebe*, VIII 271 *soror ignea Phoebi*, IX 424 *Phoebe*, X 365, XII 299 *Cynthia*, A. I 232 *Cynthia (Luna)*; S. I 2, 268 *Cynthia (Lucina)*; S. V 3, 270 *vates longaeva Dianae infernae (Sibylla Hecates)*. — *Diana* S. I 4, 33, II 3, 21, III 1, 58, A. I 294, 825, *Dianae* S. IV 4, 15 *nemus glaciale*, S. V 3, 270 *infernae vates (Hecates = Proserpinae)*, T. I 535 *pharetratae ora*, II 469 *Oeneae vindex*, IV 225 *plaudenti*, 331 *templa*, 430 *ora*, VII 204, 258 *innuptae ira*, IX 604 *armigerae delubra*, 636 *niveae saxum*, 712 *corda*, 843 *comites*, 907, XII 125 *Maenaliae comes*, *Dianam* T. IV 257, *Diana (voc.)* X 369, *Diana (abl.)* T. II 742. *cf. Brimo, Cynthia, Delia, Dictynna, Hecate, Latonia, Latois, Luna, Phoebe, Phocibeus, Titanis, Trivia.*
- Dicarcheus:** S. III 1, 92 *Dicarchei tecta*, III 5, 75 *auspice Phoebō condita tecta Dicarchei* (*cf. Apollo*), IV 8, 8 *terra Dicarcheo miti dilecta (Diccaearchia = Puteoli)*; *v. Dicarcheus, Dicarchus.*
- Dicarcus (adi.):** S. II 2, 135 *colonis*, V 3, 169 *portus*, II 2, 3 *profundi (sinus Puteolani, cf. 76, III 2, 86, V 3, 166)*, II 2, 110 *sinus*, III 2, 22

- terris (*vinum ex Aegypto Puteolis inlatum*).
- Dicarchus:** Dicarchi moenia S. II 2, 96; *cf. Dicarcheus*.
- Dictaeus:** T. III 481 Dictaeae (*Iuppiter*); (*adi.*): T. VIII 103 Dictaei iudicis (*Minois*), IV 258 tela; *cf. Creta*.
- Dictynna mitis** T. IX 632; *cf. Diana*.
- Dictys fluctivagus** S. II 1, 95; *cf. Perseus*.
- [**Dido**], *cf. Aeneas, Elissa*.
- Didymaea limina** S. VIII 199; *cf. Apollo, Branchus*.
- Dies Tisiphonen adesse sensit** T. I 97.
- Dindymon** S. I 1, 10, Dindyma T. XII 225; *cf. Cybele, Phryx*.
- Diomedes Tydei f.** A. I 469, 500, 538, 547, 675, 698, 701, 709, 712, 721, 732, 820, 844, 881, II 86; S. III 3, 163 (*Argyripam condit in Apulia*), III 5, 48 (*Aegiale uxor*), V 3, 179 (*Palladium*). — Diomedea A. I 701 fido; *cf. Diomedeus, Aetolus, Calydonius, Oenides, Tydides*.
- Diomedis Thracis equi:** S. III 1, 31, IV 6, 100, T. I 275, VI 76, 326, XII 156. — Diomedis T. VI 326 Getici pecus; *cf. Cydon, Hercules, Geticus, Lycurgus, Odrysus, Oenomaus, Thracius*.
- Diomedeus:** S. III 3, 163 arces (*Arpi, Daunia*), S. V 3, 179 furti penetralia (*Palladii, templum Vestae*).
- Dione:** Diones S. I 1, 84 Latiae templa (*Veneris genetricis*), S. II 7, 2 Isthmiae colibus, Dionen T. I 288, A. II 54; *cf. Dionaeus, Venus*.
- Dionaeus:** T. VII 261 avibus, S. III 5, 80 columba.
- Dirae** T. I 52, Diris 214, Diras IV 501, XI 106 ultrices; VI 898, XI 151 (*Apai, cf. Furiae*).
- Dircaeus (Thebanus):** A. I 12 ager, T. XII 5 agmina, X 466 alae, T. VIII 438 Amyn-tas, V 647 bello, VI 882 campus, VIII 357 culmina (*Dircaeae, una ex septem portis, X 651, 846*), VI 888 exul (*Polynices*), VII 564 flumina, IV 74 gener, IV 762 greges, II 610 Gyan, II 142 heros, IX 679 montis (*Cithaeronis, Preller Myth. Gr.³ II 33 not. 2, cf. IV 8, XII 789*), X 651 turre (*portae, VIII 357, X 846*), XII 789 verticis (*Cithaeronis, IV 8, IX 679*); *cf. Dirce, Thebae*.
- Dirce** S. II 7, 18 (*Musae*), T. I 38 caerulea, IV 447, XII 610 infelix, Dirces S. I 4, 21 mitem alumnum (*Bacchum*), T. I 152 angustae iugera, T. II 433 horrida pascua, T. IV 8 Aoniae aggere celso (*Cithaerone, IX 679, XII 789*), Dircen T. II 322, III 663, IV 374, XII 115; *cf. Dircaeus, Thebae*. — *Dirce regina in fontem conversa* T. III 205, *cf. Antiopa*.
- Dircetis** nymphea T. VII 298; *cf. Alatreus, Eurymedon, Lapithaon*.
- Dis:** Ditis T. VII 782 flumina, XI 71 coetu, Diti IV 291 nigro, VII 697, Ditem VIII 248, XI 621, Dite S. IV 7, 14 (*Dalmatia*); *cf. Orcus, Tarentum*.
- Discordia** T. II 288 Luctus, Ira,

- Dolor, V 74 Odia, Furor, VII 50 Impetus, Nefas, Irae, Metus, Insidiae, Minae, Virtus, Furor, Mors *Martis comites*.
- Dodona**: T. III 106, 476, VI 92, VIII 201; *cf. Chaonius, Iuppiter, Molossi*. — Dodona T. III 106 nemorum parens.
- Dolopes Scyrum adorti a Lycomedede domantur** A. I 777; *cf. Thessalia*.
- Dolor** T. II 288; *cf. Discordia*.
- [Domitianus]**: S. I 1, 79, V 3, 195 sq., T. I 21 (*bellum Vitellianum, incendium Capitolii, a. 69, cf. Capitolium*); S. I 1, 7, 27, 51, 79, I 4, 89, III 3, 168, IV 2, 66, IV 4, 62, V 1, 88, 90, 128, V 2, 133, T. I 19 (*bellum cum Cattis gestum, a. 83, cf. Arctos, Germanus, Germanicus, Rhenus*); S. IV 4, 62, V 1, 91 V 2, 142 (*Britannia ab Agricola subiecta, a. 78—84, cf. Arctos, Britannia, Thule*); S. I 1, 7, 27, 80, I 2, 180, I 4, 91, III 3, 117, 169, IV 2, 66, T. I 20 (*bellum Dacicum, a. 89*); S. III 3, 171, IV 1, 39, IV 3, 159, IV 4, 63, IV 7, 50, V 1, 89, 128, V 2, 135, 137, T. I 19 (*bellum Sarmaticum, triumphus recusatus, ovatio, a. 92, cf. Arctos, Hister, Marcomani, Pannonia, Sarmatae*); S. IV 3, 153 (*Arctos*); S. I 1, 80 (*bellum civile a L. Antonio Saturnino motum, a. 88*); S. I 4, 83, 87, IV 3, 157, V 2, 134 (*Africa, cf. Atlas, Libycus*); S. IV 3, 157 (*Aegyptus, cf. Nilus*); S. IV 1, 42 (*Arabes*); S. IV 1, 40 (*Babylon, Bactra*); S. III 4, 62 (*Getae*); S. V 3, 186 (*Hispania*); S. III 4, 63, IV 1, 41, IV 3, 155 (*India*); S. III 4, 63, IV, 1, 40, IV 3, 110, 154, IV 4, 64, V 1, 89, V 2, 141, V 3, 187 (*Parthi, cf. Araxes, Armenia, Caspiacus, Eous, Euphrates, Persae*); S. V 3, 188 (*Pontus*) S. IV 1, 42 (*Seres*); S. III pr. 18, III 2, 105, 121, IV 7, 46, V 2, 138 (*Syria, cf. Assyrius, Idume, Palaestina, Solymi*); S. IV 4, 96, A. I 15, 19 (*Domitiani bella*). — S. I 6, 102, III 4, 105, IV 3, 16, 161, V 1, 191 (*Capitolium restitutum et Domitiani statuis ornatum*); S. I 1, 1 sq. (*statua equestris post bellum Dacicum erecta*); S. IV 1, 14, IV 3, 10 (*forum transitorium, postea Nervae dictum*); S. IV 1, 13, IV 3, 17 (*templum Pacis*); S. IV 1, 13, IV 3, 9 (*templum Iani Quadrifrontis in foro transitorio*); S. I 1, 31 (*templum Vespasiani et Titi*), S. I 1, 97, IV 2, 60, IV, 3, 19, V 1, 240 (*templum gentis Flaviae*); S. I 1, 34, III 4, 38, 48, IV 1, 7, IV 2, 18—31 (*aedes in Palatino restitutae, Domitiani domus*); S. IV praef. 11, IV 3, 1 sq. IV 4, 2 (*via Domitiana, quae Sinuessa Puteolos ducebat, arcus in Vulturini ponte IV 3, 70, 98, 127*). — S. III 4, 74, IV 3, 14 (*mares castrari vetat, a. 82*); S. IV 3, 11 (*nimum vinearum cultum*

edicto coerces); S. IV 1, 43 (*Septembrem et Octobrem Germanicum Domitianumque transnominat*), S. I 1, 36 (*Vestaliū incesta punit*), V 2, 92, 102 (*severitas*); S. I 4, 17, 97, IV 1, 38 (*ludi saeculares a Domitiano ad aram Tarenti in campo Martio instituti, a. 88*); S. III 5, 31, 92, IV 2, 62, V 3, 231 (*certamen quinquennale Capitolinum, in quo Statius victus est, a. 90 aut 94*); S. III 5, 28, IV 2, 65, IV 5, 23, V 3, 229 (*quinquatrū Minervae in Albano Domitiani quotannis celebratae, quibus Statius coronam oleaginam ter detulit*); S. I pr. 37, I 6, 1 sq. (*Saturnalia Domitiani, a. 88*); S. IV 2, 33 (*ordinis senatorum et equitum in domo Palatina convivium publicum*); S. IV 4, 5 (*naumachia in dextra Tiberis ripa*); S. II 5, 1 sq., II praef. 18 (*leonis mansueti in amphitheatro mors*). S. IV 3, 14, V 1, 42 (*Domitiani censura*); S. IV pr. 9, IV 1, 1 sq., IV 2, 60 (*septimus decimus consulatus, a. 95*); S. I 1, 74, 97, IV 2, 58, V 1, 240 (*Vespasianus pater, Titus frater, Domitilla soror, filius, III 4, 18 Iuno (uxor)*); S. V 2, 168 (*Domitiani Albanum, v. supra*), S. I 1, 38, IV 1, 22, IV 2, 67, IV 5, 23, V 3, 231 (*Minerva prae ceteris a D. culta, oliva*); A. I 15 (*D. poeta*), S. III 1, 61, IV 2, 1 sq. T. XII 814 (*Statii fautor*). *cf. Abascantus, Bolanus, Cripinus, Earinus, Etruscus,*

Grypus, Marcellus, Maximus, Melior, Metius, Polla, Rutilius, Stella, Vindex. — S. I pr. 22, I 1, 55, 58, 62, 74, I 4, 4, I 6, 27, 40, II pr. 19, III 3, 183, III 4, 18, 60, IV pr. 6, IV 1, 4, 41, IV 2, 5, 11, 22, IV 3, 128, 139, IV 4, 57, IV 8, 61, V pr. 13, 15, V 1, 37, 74, 154, 164, V 2, 170, 177, V 3, 196 (*deus, divus, divina domus, genitor deorum, Iuno, Iuppiter, nomen, sacer, superi, astrum, genius*); S. I 2, 178, I 4, 95, III 4, 48, IV 1, 17, IV 2, 15, IV 3, 108, IV 8, 20, V 1, 167 (*pater, parens*); S. III 1, 62, III 2, 104, III 3, 155, 167, IV 3, 139, IV 4, 57, 96, V 1, 87, V 2, 125 (*dux, ductor Ausonius, Latius, Romanus*); I 2, 175, III 3, 184, V 2, 176 (*praeses*); V 2, 154 (*princeps*); III 4, 20, IV pr. 34, IV 2, 6, V 1, 42, 74, 261 (*dominus*); S. I pr. 24, II pr. 19, III pr. 18, IV pr. 7 (*sacratissimus imperator*); IV 1, 46 (*rex*), IV 2, 14 (*regnator*), S. I 4, 92 (*tanti rectoris, T. I 22 Latiae decus additae famae; v. Caesar, Germanicus.*

Dorceus T. IX 809 Maenalius, Dorcea 853, Dorceu 815, 885.

Doricus (*Peloponnesius*): T. VI 715 agmina, A. I 395 arma, A. I 869 classis, T. VII 209 crimina (*Pelopidarum*), T. IX 313 cuspis, T. II 182 Isthmos, T. IV 116 ordo, T. VIII 635 miles, T. VIII 138 terra; *cf. Argivus.*

Dorion Messeniae oppidum T. IV 182; *cf. Thamyris.*

- Doris** S. III 2, 89 (*mare*), **Doridos** S. III 2, 91 de antris surgite (*Nereides*), **Doridi** S. IV 2, 28 glaucae (*mari*, cf. *Carystos*), **Dorida** S. II 2, 106, *udam*, T. IX 371 *amaram (mare)*.
- Dorylas Thebanus** T. II 571, III 13.
- Drepanum Achaiae promunturium**: Drepani scopulos T. IV 50.
- Dryades**: **Dryadum** S. I 3, 77, T. II 521 *choris*, IV 329 *thalamis*, IX 578 *plebe*; cf. *Hamadryas*, *Nais*, *Napaeae*, *Nymphae*.
- Dryas Tanagraeus**, *Orionis nepos*, *Parthenopaeum interficit*, a *Diana ipse occiditur*, T. VII 255, IX 857, 875, XI 281, **Dryantis** IX 861 *saevi*, **Dryanta** VIII 355, IX 842 *horrendum*; IX 867 *ducis Aonii*.
- Dryope Thebana** T. II 614.
- Dryopum** trahens **Erasinus aristas** T. IV 122.
- Dulichius (Ithacus)**: S. I 3, 86 *lupis (Ulixis sociis in lupos mutatis, cf. Hom. Od. X 212)*, S. V 1, 58 *proci*, S. V 3, 115 *regis*, A. I 6 *tuba*.
- Dymas Arcas**, *Parthenopaei amicus* T. VI 537, 555, 584, X 348, 360, 406, **Dymantis** T. X 397, **Dymanta** T. X 465, **Dyma** T. X 352; 350, 435, 443 *Arcas*.
- Dyme Achaiae oppidum** T. IV 124 *avia*.
- EARINUS**: *Flavius E. Pergamenus*, *Domitiani libertus* S. III pr. 22, III 4, 1 sq.
- Ebosia** S. I 6, 15 (*v. not.*).
- Echeclus Thebanus** T. X 314.
- Echinadas** T. II 731, cf. *Achelous*.
- Echion unus ex Spartis, Penthei pater**, T. IV 569; cf. *Cadmus*, *Echionides*, *Echionius*. **Echion Thebanus quidam** T. X 494.
- Echionides Polynices** T. VI 445.
- Echionius (= Thebanus)**: T. IX 646 *armis*, II 310 *aula*, II 353 *iuvenis (Polynices)*, X 508 *limine*, IX 794 *Lyaeo*, II 610 *Lycophontem*, XII 73 *penates*, I 169 *plebis*, III 492 *portas*, II 90, III 342, IX 203 *regis (Eteoclis)*, VI 14 *Thebae*; cf. X 614 *generis vipersi*, 668 *terrigena*, v. *Cadmus*, *Mars*, *Martius*, *Mavortius*, *Thebanus*.
- Edonus**: T. XII 733 *currus (Martis)*, [T. IV 652 *Haemoneconi. Markl., codd. edomito*], T. V 78 *hiemes*; cf. *Thracius*.
- Egeria** S. I 3, 76, V 3, 291 (*Aricia*); S. V 3, 290 (*Numa*). — **Egeria** S. I 3, 76.
- Electrae** T. VIII 356; cf. *Thebae*.
- Elegea petulans** S. I 2, 7.
- Eleus**: T. VIII 364 *cohortes*, S. I 1, 102 *Iovis*, S. IV 4, 31 *laboribus*, S. II 6, 72 *lustris*, T. VI 534 *manus*, T. X 234 *palmas*, T. VII 95 *templa*, T. II 185 *valles*; v. *Elis*.
- Eleusin** T. II 382 *mitis*, VII 411 *pernox*, XII 132, 627 *Cerealis*; cf. *Ceres*.
- Elis** T. IV 238 *resupina*, **Elidis** S. I 3, 68 *annem (Alpheum)*, **Elin** S. II 6, 47, **Elide** T. II 167; cf. *Alpheus*, *Eleus*, *Oenomaus*, *Olympia*, *Pisa*.
- Elisos Atticae fluvius, quo Mi-**

- nerva Tydei scelere conspecto lustratur* T. VIII 766, XII 631, *cf. Orithyia*.
- Elissa** S. III 1, 74 dives, Elissae S. IV 2, 1 Sidoniae convivia, Elissam S. V 2, 120 miseram; *cf. Dido*.
- Elisson incurvus**, *Sicyoniae fluvius, quo Furiae lavari perhibentur* T. IV 52.
- Elymus Lemnius** T. V 207.
- Elysium**: Elysii S. II 1, 204 mollis munera (mutae volucres, flores), S. II 7, 112 oris (pacis nemus), T. VIII 15 fragorem (*Orci*), Elysium T. XI 79 (*Orcum*); S. V 3, 286, T. III 113, IV 568, VIII 193 (luci felices); *v. Orcus*.
- Elysium**: T. IV 520 chaos, S. III 3, 23 domus, S. V 1, 257 flores, S. V 3, 2 fonte, T. III 247 fontes (*Styx*), S. V 1, 193 oras, S. II 3, 74 pater (*Melioris*), T. IV 482 pios, T. III 109 plagas, T. VII 776 populis, S. II 6, 99 quietem, T. IX 148 regis, T. XI 64 regnis (*Orco*), S. IV 6, 15 sedibus, S. V 3, 267 sede, T. IX 323 sorores (*Parcae*), A. I 826 tyranni, T. VIII 194 volucres.
- Emathius** (*Emathia = Macedonia*): T. XII 571 Emathii Thraesque (*nationes barbarae*). S. III 2, 117 duc ad Emathios manes (*Alexandream*).
- Enceladus** T. III 595, XII 275, Encelado T. XI 8; XI 68; *v. Aetna*.
- [*Endymion*], *v. Latmius*.
- Enispe ventosa** T. IV 286; *cf. Arcadia*.
- Ennaeus**: T. IV 124 Cereri, S. V 3, 277 Iuno (*Proserpina*), A. I 825 Naidas inter *Diana, Pallas, Proserpina*; *cf. Sicilia*.
- Enni ferocis** Musa ruda S. II 7, 75.
- Enyeus Argivus** T. XI 50.
- Enyo** T. V 155 Martia, VIII 656 serpentibus et face mutata ardens, XI 84; *cf. Bellona*.
- Eous** (*Lucifer*): Eoo S. IV 1, 4 primo, T. III 40 gelido (*mane*), *cf. Hesperus, Lucifer, Phosphorus, Venus*.
- Eous** (*adi.*): T. VII 565 belli (*Indici*), T. IV 705 brumae (*Aethiopiae*), T. I 157 cardine, T. IV 388 et VIII 238 domos (*Indiam*), T. II 379 Euros, S. V 3, 186 gentibus (*orientis*), T. VII 186 gentibus (*Aegyptiis*), S. III 3, 33 germina (*odores*), T. IX 441 Hydaspes, T. IV 270 iaspide (*Indica, cf. VIII 237, IX 441*), S. IV 3, 110 laurus (*Domitiani*), T. VI 60 opes (*odores*), S. IV 7, 46 Orontem, S. III 3, 92 pelagi (*Erythraei, cf. III 1, 84*), S. II 4, 25 plagae (*psittacus*), T. V 290 polo, T. III 35 ponto, T. XII 624 proris, T. VIII 359 pruinas (*Aethiopiae, cf. T. IV 705*), T. IX 605 rore, S. III 2, 126 sagittas (*Parthorum*), S. III 2, 104 signa (*Syriae*), S. II 2, 86 Syenes, T. XII 617 triumpho (*Persarum*), T. I 263 turis (*Arabici vel Aegyptii*).
- Epaphum** T. VII 186; *v. Apis, Io*.
- Ephyraeus**: T. VI 231 litore,

- T. VII 105 litora, T. II 207 rura.
- Ephyre** T. IV 59, Ephyres S. II 2, 34 Baccheidos culmen, T. II 379 latus; *cf. Corinthus*.
- Ephyreidae** T. VI 630; *cf. Ephyre*.
- [**Epicurus**]: S. I 3, 94, II 2, 113, *v. Gargettius*.
- Epidaurius**: T. VI 887 Agreus, T. III 398 Idmon (*medicus*), S. I 4, 61 proles (*Aesculapius*), T. IV 123 rura (*vinum*)
- Epidaurus** S. I 4, 100 felix medicis harenis.
- Epiros equos dat** A. I 420.
- Epitrapezion** Herculem S. IV pr. 19.
- Epoepa Lemnium** T. V 225.
- Erasinus Argolidis fluvius** T. I 357, IV 122, 712.
- Erato** S. I 2, 49 iucunda, IV 7, 2.
- Erebus**: Erebi T. I 298 profundi lege, IV 509 caelique deos, 533 monstra, VIII 22 dux, XI 575 poenas, XII 560 caelique sub axe, Erebo (*dat.*) T. VII 785, XI 464 (*in Erebum*), XII 580 caeloque, Erebo (*abl.*) T. IV 484, VI 474, XII 96 (*ex E.*), XI 136 sata virgo; *cf. Orcus*.
- Erechtheis** penatibus effusa omnis aetas T. XII 471.
- Ergino fluctivago Thebano** T. IX 305.
- Erigone** T. XI 645 flebilis, Erigones T. IV 692 aestifer canis (*Canicula, Sirius*); S. V 3, 74 Marathonia virgo. *v. Bacchus, Icarus, Marathon, Sidera*.
- Erinyes** S. V 3, 195 civilis, 286, T. I 326, II 20 maior (*Alecto, cf. VII 477*), V 202, VII 562 fera, VIII 686 crudelis, XI 383 (*Megaera*), 619, XII 590, Erinyas XI 345; *cf. Eumenis, Furia*.
- [**Eriphyla**]: T. II 299, IV 188sq., 211, VII 788, VIII 104, 121, XII 123; *cf. Alcmaeon, Amphiarus, Harmonia*.
- Eriphylaeos penates** T. IV 211.
- Erycinia templa** S. I 2, 160; *cf. Eryx, Venus*.
- Erymanthidum nympharum** T. IV 329.
- Erymanthidos ursae ora ferens Atalanta** T. IX 594.
- Erymanthius**: T. V 665 (*Parthenopaeus*); (*adi.*) T. XII 805 genetrix Erymanthia (*Atalanta*).
- Erymanthus**: Erymanthon S. IV 6, 101, T. IV 298 monstriferum; T. VIII 749 Arcadio antro. *cf. Hercules, Lampia*.
- Erythrae Boeotiae opp.** T. VII 265 dices pecorum; *cf. Amyclae*.
- Erythraeus**: S. IV 6, 18 lapillis (*gemmis vel margaritis maris Erythraei*), T. VII 566 oris; *cf. S. III 3, 92 Eoum pelagus (margaritae, I 2, 128). v. Tethys*.
- Eryx**: S. III 4, 21 Erycis de vertice; *cf. Erycinus, Venus*.
- Erycem Thebanum** T. IX 128.
- Eteocles**: *Oedipus Furiis adversus filios invocat* T. I 70sq., *fratres alternis regnare constituunt* I 34, 138sq., X 801, *Et. fratrem regnum repetentem repellit* I 299, II 117, 410sq., *Tydeo, legato Polynicis, insidias facit* II 482sq., *cladem suorum audit* III 58,

- Eteoclis auxilia* IV 345, VII 235, 254 sqq., *Et. et Tydei certamen* VIII 656 sq., *Hippomedontem vulnerat* IX 104, 203, *fratrum certamen* I 1, VIII 70, XI 203—579, *Eteocl. crematur* XII 1, 437 sq. — *Eteocleos* T. XII 91 *umbrae*, 421 *artus*, *Eteoclis* III 214 *nefas*, VII 227 *aures*, IX 86 *hortatus*, XII 57 *saevi manes*, *Eteoclea* II 384, VII 539 *fidum*, 688, VIII 353, 687, XI 186, 268, 388. T. I 165 *saeve*, II 90 *regis Echionii*, 210 *Labdacium ducem*, III 1 *Aoniae moderator orae*, 31 *Agoneus ductor*, 78 *rex ferus* 82 *trucis tyranni*, 96 *ducis infandi*, 110 *sontis tyranni*, 342 *regis Echionii*, IV 491 *Oedipodioniden*, VI 493 *frater*, VII 374 *rector*, IX 95 *Aonides*, 203 *regis Echionii*, X 20, 700 *rex*, 801 *Oedipodionii fratres*, XI 205 *Tyrius ductor*.
- Eteonon densam iugis** (*Boeotiae urbem*) T. VII 266.
- [**Etruria**], v. *Lydius*, *Tages*, *Tuscus*, *Tyrrhenus*.
- Etrusca** S. III 3, 111, 207; v. *Etruscus*.
- Etruscus** [*Etruscus filii, non patris cognomen erat: Hirschfeld ap. Friedl. Darst.*⁵ III 718, cf. *Etrusca*]: *Claudius pater humili loco natus* S. III 3, 43; 60, 214 (*Smyrnaeus*); 47, 66 (*Tiberii libertus*); 71 (*Caligulae in expeditione Britannica comes*); 78 (*Claudii minister*); 88—105 *Neronis a rationibus* (longum nepoti *Friedl. I 93*); 111 (*coniugis sublime genus*); 112, 126, 207 (*coniunx mortua*); 115 (*Etruscae frater consul in bello Dacico priore*); 122, 153 (*fili*), 140 (*triumpho Iudaeo interessea Vespasiano permissum*); 143 (*in ordinem equestrem receptus*); 163 (*a Domitiano in Apuliam vel Campaniam relegatus, cf. I 5, 65, III 3, 161 adiutor criminis*); 154, 165 (*revocatus*); 183 (*paulo post mortuus, cf. III pr. 19*); 146 (*80 annos natus*); S. I pr. 35, I 5, 1 sq. (*Etrusci filii balneolum*). — *Etrusci* S. I pr. 35, III pr. 19, III 3, 6, 149, 173, *Etrusco* S. I 5, 14, *Etrusce* S. III 3, 33, 136.
- Euadne** (*Capanei uxor*) T. XII 126 *gravis*, 545 *Capanea coniunx*, 801 *audax caris ignibus se insternit. cf. Capaneus*.
- Euander** S. II 1, 93 (*Pallas, Acoetes*), *Euandri* S. III 4, 48 *veteris penates* (*Palatinus*), cf. *Euandrius*.
- Euandrius collis** S. IV 1, 7 (*Palatinus*).
- Euboea** T. IX 768 *praeceps*, *Euboeam* VII 235; cf. *Abantiadae*, *Abantius*, *Capheareus*, *Carystos*, *Chalcis*, *Chalcidicus*, *Cumae*, *Euripus*, *Neapolis*, *Sibylla*.
- Euboeus**: S. V 3, 137 *plebes Euboea* (*Neapolitana*).
- Euboicus**: T. VIII 430 *agmen*, S. IV 4, 1 *campos* (*Neapolit.*), T. XI 282 *duces*, T. II 434 *fluctibus* (*Euripi*), T. IX 308 *hiemes*, A. I 449 *mare*, S. III 5, 12 *penates* (*Neapo-*

- lis), S. I 4, 126 pulveris annos (*Sibyllae*), S. V 3, 111 Euboico sanguine (*Neapolis*), S. I 2, 177, IV 3, 24 *Sibyllae*.
- Eubois**: S. I 2, 263 tellus (*Neapolis*), A. I 414 ora.
- Euhan** S. I 2, 17, 133, 220 *Semeleius*, I 5, 3, II 7, 7, IV 2, 49, IV 3, 155, V 3, 6, T. II 616, V 94, 496, 675 *lucidus*, 712; *cf. Bacchus*.
- Euhippi** *Arcados spoliolum* T. II 258 (*clipeus in Minervae Argivae templo affixus: de Danaï scuto in templo Iunonis affixo v. Preller² II 53, de Diomedis scuto in Minervae templo suspenso Spanhemium ad Call. lav. Pall. 35*).
- Euhius** T. IV 739, A. I 616, **Euhie** T. II 72 tener; *cf. Bacchus*.
- Eumaeus** S. II 6, 57; *cf. Ulixes*.
- Eumelis** S. IV 8, 49 *felix (i. e. Neapolis ab Eumelo Admeti filio ita appellata, cuius ductu Neapolis condita esse dicitur)*.
- Eumenis** T. V 33 *frigida*, VII 580, VIII 10, IX 173, XI 198, 330, 388, XII 423, *Eumenides* II 186, VI 478, *Eumenidum* S. V 1, 28 *choris (apud inferos)*, V 3, 279 *comas*, T. I 229 *acies*, 598 *thalamis*, II 52 *voces*, V 302 *manus*, VII 218 *mores*, 477 *antiquissima (Alecto, II 20)*, VIII 59 *lacrimas*, XI 271 *bellique reus*, XII 433 *ignes*, 559 *sator (Acheron)*, *Eumenidas* S. V 2, 95 *saevae*, IV 54 *Stygias*, 526, XII 696, 773 *ultrices*; *cf. Erinys, Furia, Orcus*.
- Eunaeus** *Thebanus Bacchi sacerdos* T. VII 649.
- Euneos et Thoas**, *Hypsipyles et Iasonis filii*, T. V 713, VI 126, 318, 411, 442, 454, 487, 510. — *Euneos* VI 321 *omine Argoodictus*, 411, *Euneon* VI 442. *v. Thoas*.
- Euphrates** S. V 1, 89 *vagus*, *Euphratae* S. II 2, 122 *diademata (Babylonis seu Persarum reges, cf. III 2, 137, I 3, 105)*, T. VIII 290 *latus Euphratae (Persarum regnum)*, *Euphraten* S. III 2, 136 *rapidum*; *cf. Babylon, Domitianus, Parthi, Persae, Zeugma*.
- Euploea sinus Cumanus insula, quae a Pollii villa Surrentina conspiciebatur** S. II 2, 79, III 1, 149 *omen carinis*.
- Euripus**: T. VII 334 *Euripum refluxum*; *cf. S. I 3, 31, T. II 434*.
- Europa (Graecia)** A. I 397, *Europae potentis* A. I 788, II 64, *Europam Asiamque* A. I 82, 410, 730.
- Europa Agenoris f.**: S. I 2, 136, III 2, 89. T. I 5, 226, VII 191, 279, VIII 229, IX 334, XI 212, A. II 74. — *Europa magno numine vectam* A. II 74; *cf. Cadmus*.
- Eurotas** S. II 6, 46, T. I 119 *asper*, *Eurotae (gen.)* T. IV 227 *oloriferi manus (cf. Ledaeo gurgite S. II 6, 45, T. X 504)*, X 498 *rigidi*, A. I 180 *vada, (dat.)* S. I 5, 40 *vix locus (marmoris Laconico)*; VIII 432 *crudi torrentis alumnus*, X 504 *gurgis falso olore cantatus*; *cf. Sparta*.

- Eurus** S. I 6, 11, III 3, 96 atrox, T. I 193 nubifer, V 705, VII 87, Eurum S. III 2, 45, Euro T. VI 499 ocior, Euri T. VI 288 Notique certantes, Euros T. II 379 Eoos.
- Euryalus et Nisus** T. X 448. [Eurydice]: S. V 1, 203, V 5, 54; *cf.* *Orpheus*.
- Eurydice Archemori mater** T. V 632, VI 35, 129. — **Eurydice** T. VI 129, Eurydicen T. V 632.
- Eurymedon Thebanus, Fauni f.** T. VII 262, *Panis f.* VII 297, VIII 356, XI 32. — **Eurymedon** T. VII 262, XI 32, Eurymedontis VIII 356 manus. *v.* *Alatreus, Diracetis, Lapithaon*.
- Eurystheus** S. III 1, 24, 40, III 3, 57, T. VI 289; *cf.* *Hercules*. — **Eurysthea** S. III 1, 24.
- Eurystheus (adi.):** T. VI 289 bella.
- Eurytion Thebanus** T. IX 749.
- FACUNDIA** S. V 3, 90.
- Falernis praelis** S. II 2, 5.
- Fama** T. II 205 (dea turbida 208), 346 sollers, III 426 vigil (*ante Martis currum*), IV 32 prior et Vetustas, 369 turbatrix, VI 2, IX 33 index perniciosior, X 626, XII 812.
- Fata** T. I 213, III 241 nigraeque Sororum (*Parcarum*) colus, 316, IV 192, VIII 26 (pollice damnant), X 70, 384 et Fors, Fatorum III 304 monitus, VIII 12 colus, Fatis XI 619, Fata S. II 1, 154. *cf.* *Parcae*.
- Faunus:** Fauni T. VII 262 patris pastoralia arma (*cf.* *Eurymedon*), Fauno T. IX 319 nymphaque Ismenide natus (*Crenaeus*), Fauni T. V 582 silvicolae, A. I 240, Faunorum T. II 522 sacris. IV 696 furta, VI 89 greges, Faunos S. I 3, 99 Tiburtes, Fauni S. II 3, 7 faciles; T. VI 105 semideum pecus (IX 376), IX 381 torvi lumina patris. *v.* *Luperici, Pan, Satyri*.
- Favonius tenuis** S. III 1, 72; *cf.* *Zephyrus*.
- Fides** T. VII 217 et Pietas, XI 98 alma et Pietas.
- Fiducia** T. VI 371 pallens et Spes et Metus.
- Flaminio limite (via Fl.)** S. II 1, 176; *cf.* *Milvius*.
- Flavium cultum** S. IV 3, 19 (*templum Gentis Flaviae a Domitiano conditum*).
- Flavius Earinus, v. Earinus.**
- Flavius Ursus, v. Ursus.**
- [**Formiae**]: Antiphatae (*Laestrygonum regis*) cruenti litus S. I 3, 85.
- Fors deus** T. IV 207, X 384. *cf.* *Casus, Fortuna*.
- Fortuna** S. I 4, 6, 93, II 6, 9 caeca, III 3, 86, 157, V 1, 75, 144, V 5, 60, T. II 489, V 26, VI 670, 912, VIII 456, 503, 560, X 194, XI 448, 650, 659, XII 35, 97, 338, 422, 505, 547, Fortunam S. V 1, 138. *cf.* *Praeneste*.
- Furiae** T. VIII 24, 382, XI 631, Furiarum S. III 3, 26 sibila, T. II 10 iras, III 630 verbera, IV 133 lampade nigra, IV 633 atra concilia, Furiis S. III 3, 70 agitatus, Furias S. V 1, 192, T. IV

- 643, VII 469, VIII 248, XI 670, XII 510, Furiis XI 403, 537; v. S. II 1, 185 nulla soror, IV 457 virginibus, V 66 Tartareas sorores, 156 Stygiae deae, IX 153, 174 (*crines, cerastae*), XI 415 Stygiae sorores, 576 Stygiae divae, XII 647 anguicomae sorores; cf. *Acheron (Furidarum pater), Dirae, Erinys, Eumenis, Megaera, Oedipus, Olynthus, Orcus, Orstes, Poenae, Tisiphone.*
- Furor** T. III 424 (*Martis comes*), IV 661, V 74, VII 52 (*Mars*), Furores IX 833 (*Mars*).
- GADES** S. I 6, 71 tinnulae (*mulieres Gaditanae*), S. III 1, 183 Solis cubilia; cf. *Hercules.*
- Gaetulus**: S. V 2, 118 equo, T. IX 739 mater (*leaena*), T. IV 494 silvae (*leo*).
- Galatea provincia** S. I 4, 76 vigenis; v. *Gallicus.*
- Galatea nymp̄ha** S. II 2, 20 viridis Cymodoceque.
- Galesus**: Galesi S. II 2, 111 Therapnaei vineta, S. III 3, 93 Lacedaemonii pecuaria (*lana Tarentina*).
- [**Gallia**], cf. *Apollo, Senones.*
- Gallicus**: *Rutilius G. Valens Augustae Taurinorum natus* S. I 4, 58, *poeta* 30, *adulescens causas agit* 24, 71 (cf. IV 4, 43, IV 9, 16), *legatus legionis in Galatia, legatus Augusti pr. praetore Pamphylliae, Pannoniae, Cappadociae* 72 sq., *proconsul Asiae* 80, *consul iterum* 82, *in Africa pugnat* 85 (cf. *Libycus*), *leg.*
- Aug. pr. pr. Germaniae inferioris* 89, (cf. *Veleda, Vespasianus*); *praefectus urbis dum bellum Dacicum geritur* 9, 16, 24, 44, 91; *post ludos saeculares a. 88 celebratos (17, 97) sexagesimum aetatis annum excesserat* 53, *mortuus* S. I pr. 33 (v. *Nohl ap. Friedl.*⁵ III 453 sq.). — *Gallicus* S. I 4, 4, *Gallico* S. I pr. 33 *Rutilio*, *Gallice* S. I 4, 34, 93.
- Gallio**: *Iunius G. Lucani patruus, Senecae frater* S. II 7, 32.
- Gallus, Vitorii Marcelli amicus** S. IV 4, 20.
- Ganges** T. VII 687, XII 788, *Gangen* S. IV 2, 49, T. I 686, T. IV 387 *tumidum*; cf. *Bacchus, Indi.*
- [**Ganymedes**]: S. I 6, 34, III 1, 27, III 4, 12 sq., IV 2, 11, T. I 548; cf. *Ida, Idaeus, Iliacus, Phryx, Phrygius.*
- Gargaphie** T. VII 274 *Hecataea*. cf. *Actaeon, Diana.*
- Gargara** T. I 549; cf. *Ida.*
- Gargettius** S. I 3, 94 senior, II 2, 113 auctor (*Epicurus*).
- Gauranus**: T. VIII 545 monte, S. IV 3, 25 *Gauranos sinus*.
- Gaurus** S. III 1, 147 *nemorosus Icario palmite, Gauri* S. III 5, 99 *Bacchei vineta, Gaurus* S. IV 3, 64 *Massicus remittit echon.*
- Gelonus** A. II 133, *Gelonos* T. II 421 *refugo sole pallentes*. cf. *Scythae.*
- [**Germania**], cf. *Arctos, Catti, Hister, Marcomani, Rhenus, Valeda.*
- Germanus**: S. IV 2, 66 *Germa-*

- nas acies (*bella Germanica v. Domitianus*).
- Germanicus** (*Domitiani cognomen post bellum Caticum, a. 83*) S. III 4, 49, IV 1, 2, IV 9, 17, V 2, 177 sacer, Germanici nostri S. III pr. 22, IV pr. 9, Germanice S. I 1, 5, I 4, 4 dive, III 3, 165, IV 2, 52, V 1, 105. — *September „Germanicus“ transnatus S. IV 1, 43; cf. Domitianus.*
- [**Geryon**], *cf. Hercules.*
- Geta**, *Vitorii Marcelli f. S. IV 4, 72 parvo Getae.*
- Getes** A. II 133 (*falcem tendit*) Getae S. III 4, 62 (*Daci*), Getarum A. I 759 capta moenia (*ab Amazonibus*), Getas T. IV 654 armiferos; *cf. Thraces.*
- Geticus**: T. XII 631 amores (*Boreas Orithyia*), VI 326, Diomedis, S. IV 6, 100 domos (*Diomedis*), T. IX 532 et T. I 275 Haemo (*Diomedes*), S. III 1, 17 lyra (*Orphei*), S. I 2, 53 mariti (*Martis*), S. II 7, 44 ornos (*Orpheus*), T. II 595 Phlegra (*Gigantes*), S. II 2, 61 plectri (*Orphei*), T. V 306 triumpho, T. III 221 urbes (*Mars*), T. IV 422 Ursa, T. IV 181 vati (*Thamyridi*), T. XII 478 volucres (*Philomela et Progne*); *cf. Thracius.*
- Gigantes** S. III 2, 65, [T. VI 696, *v. not.*], VIII 79, X 852 (*Olympo Ossam, Ossae Pelion imponunt*); T. IV 534, VIII 42 (*in Tartaro*); S. IV 2, 56, V 3, 196, T. II 595, VI 336, VII 731, X 909, XI 7, A. I 484; *cf. Aegaeon, Aloidae, Apollo, Briareus, Enceladus, Iapetus, Mars, Minerva, Olympus, Ossa, Pallene, Pelion, Phlegra.* — Gigas T. IV 176, Giganta T. V 569, Gigantum T. IV 534 et VIII 42 vincula.
- Giganteis favillis** T. VII 731.
- Glaucias, Atedii Melioris puer** S. II 1, 1 sq. — Glauciam S. II pr. 5, Glaucia II 1, 229.
- Glaucus Anthedonius**: S. III 2, 37, T. VII 335, Glaucum S. I 2, 128; *cf. IX 328 Anthedonii hospitis inguina.*
- Glisas, Boeotiae oppidum**: Glisanta T. VII 307 exilem, 308 Baccho feracem.
- Gnosiacus**: T. VI 700 arcus, S. I 6, 88 coronae (*Ariadnes*); *cf. Creta.*
- Gnosis** S. V 1, 232 lucida, Gnosida S. I 2, 133 desertam, T. XII 676; *cf. Ariadne.*
- Gnosius**: T. XI 571 urna (*Minois*).
- Gorge Lemnia** T. V 207, Gorgen 216.
- Gorgon** T. II 717, VIII 762 (*Minervae scutum*), Gorgona T. I 544 anguicomam (*Perseus*), Gorgone T. XI 414 (*Minerva*); T. II 597, VIII 518, XII 606, A. I 299 (*Minervae scutum*). *v. Medusa.*
- Gorgoneus**: T. IV 61 equo (*Pegaso*), T. II 278 orbes (*Medusae caput anguibus cinctum*).
- [**Gortynius**], *v. Cortynius.*
- Gradivus** S. IV 2, 47, T. III 261, IV 36, 639, V 357, VII 105, 667, VIII 707, A. I 485, Gradivum T. III 220, IX 822, X 894, Gradivo T. IV 14, Gradive

- T. III 11 pater, VII 20, 695, IX 5, 825, XI 40 Gradivo T. IX 439. *cf. Mars.*
- Graea**, *Boeotiae oppidum*: T. VII 332.
- Graecia** A. I 456, 870; *cf. Achaeus, Achivus, Argolicus, Graius, Inachus, Pelasgus, Pelops.*
- Graingena**: T. VI 200 Graiugena reges (*Argivi*), Graiugenum A. I 36.
- Graius** (*in Thebaide Grai Thebanis opponuntur*) S. II 1, 113, A. I 735, Grai T. X 453, Graiorum, Graium T. V 678 victoria, VI 5 more, 120 primi, VII 608 concilium, VIII 259 cohors, 467 agmina, IX 158 corpora, X 838 telis, XII 55 cohors, 63 armis, 592 pectora (*Graecorum*), A. I 847 dolos, Grais T. IX 567 Sidoniisque, X 70, 156, A. II 80, Graios T. III 655, VII 83, VIII 342, 570; *cf. Graecia.*
- Graius** (*adi.*): S. II 2, 95 arva (*Graecia magna*), A. I 703 carbasa, A. I 482 cohortes, T. VIII 686 Sidonique dei, VII 228 duces, III 339 gente, V 536 gentibus, S. III 5, 45 Heroidas, S. III 5, 94 licentia, [S. V 3, 127 magister, *v. not.*], T. XII 399 maniplis, S. II 7, 34 Melete (*Homerus*), S. II 2, 85 et III 1, 5 metallis (*marmor, cf. Carystos, Chios, Sparta*), T. I 145 montibus (*marmor*), T. IX 610 more, S. V 3, 111 (*Neapolim*), S. II 6, 24 nurus, A. I 441 orbem, T. X 514 Ormenus, T. V 117 pater (*Danaus*), A. I 752 ratem, S. V 3, 284 vatum, S. V 3, 127 Velie, S. III 1, 150 vertice (*Miseno*), A. I 15 virtus, S. V 3, 54 virum; *cf. Graecia, Graius.*
- Gratia** S. I 2, 19, III 4, 83 tergemina; *cf. Pasithea.*
- Grypus**: *Plotius Gr.* S. IV 9, 15 (*causas agit trino foro i. e. in foris Romano, Augusti, Caesaris*); 17 (*annonae et stationibus viarum a Domitiano praefectus*). — Grypo S. IV pr. 28 Plotio, Grype S. IV 9, 2, 5, 53.
- Gyaros** T. III 438, *cf. Cyclades.*
- Gyas Lemnius** T. V 223; *tres Thebani* T. II 610, VII 715, IX 305.
- HADRIA** praeceps S. III 2, 87.
- Haedi**: T. VIII 407 cadentibus Haedis; *cf. Olenius.*
- Haemon Thebanus, Creontis f.** T. VII 252, 644 Mavortius (*i. e. ex Spartis ortus, v. X 668*), VIII 354 celsus, 457 Cadmeius, 497 Ismenius, 519 Cadmeius, X 653 Mavortius, 671, 728, XI 290, Haemona T. VIII 480 Herculeum (*cf. 459*), XII 747 celsum.
- Haemoniam** (*Thessaliam*) A I 921.
- Haemonides** (*Macon Thebanus*) T. II 692, III 42.
- Haemonius**: T. VI 453 Admetum, A. I 627 amnes, A. I 229 antri, S. I 4, 113 arte, S. II 6, 33 dextrae, S. V 3, 79 marito (*Neoptolemo*), S. II 1, 89 Pelea, S. II 6, 54 Pyladen (*v. not.*), A. I 651 silvis (*v. not.*), S. I 2, 216 et A. I 98 terrae, A. I 476 vallibus; *cf. Thessalus.*
- Haemus** S. IV 3, 138, T. XI 195

- ingens, Haemi T. XII 733
vertice (*Mars*), Haemo T.
I 275 (*Diomedes*), IV 652
(*Bacchus*), V 16 nudo (*Boreas*), 189, 357 (*Mars*), VII
42 (*Mars*), IX 532 Getico
(*Boreas*); *cf.* *Thracia*.
- Haliacmon** Argivus T. VII 739.
- Haliartos** T. VII 274.
- Halys** *Thebanus* T. II 574,
Argivus T. IX 152 Halyn
Inachium.
- Hamadryas** S. I 3, 63; *cf.* *Dryades*.
- Hammon** T. III 476; S. II 7, 93
Nasamonii Tonantis natum
(*Alexandrum*), T. VIII 201
cornigeri vatis nemus.
- Hannibal** S. I 4, 86 (*Alpes, Tra-*
simenus, Cannae), IV 3, 5 dux
advena (*Campania*), IV 6, 75
Nasamoniaco regi (*Herculis*
statua), 82 (*Saguntum*), 85
Sidonii ducis. — **Hannibal**
S. IV 6, 78 periuro ense su-
perbus, 107 barbarus.
- Harmonia** T. I 288, III 269
sq., 282, 287, 289, 300, IV
554, VII 603, VIII 234 sq.,
IX 823, X 893 (*Martis et*
Veneris f., Cadmi coniunx);
T. II 267, 272, 274, 292, 294,
299, IV 192, 206 (*Harmoniae*
monile); T. II 290, III 289,
IV 554 (*in Illyria mutatur*
in serpentem). — **Harmonia**
T. II 290, *Harmoniae* T.
II 267 monile, 272 dotale
decus, III 271 genus, IV 206
divitis aurum, VII 603 pene-
trale, IX 824 nepotes, X 893
populos, *Harmoniam* T.
VIII 236; *cf.* *Argia, Eriphyla*.
- [**Harpyiae**]: T. VIII 256 volu-
cres; *cf.* *Phineus*.
- Hebe** S. III 1, 27 (*Hercules*); *cf.*
IV 6, 54.
- Hebraei liquores Palaestinis** si-
mul S. V 1, 213.
- Hebrus** T. VII 66 corniger, IX
438 spumifer (*Mars*), **Hebri**
S. II 7, 98 murmurantis (*Or-*
pheus), **Hebrum** T. V 78
nivalem (*v. not.*), **Hebre** S.
V 3, 17 (*Orpheus*).
- Hebrus Thebanus**: T. X 315
Hebri caput.
- Hecataea** Gargaphie T. VII 273;
cf. *Actaeon, Diana*.
- [**Hecale**], *cf.* *Theseus*.
- Hecate** S. I 5, 56 velox (*Diana*),
T. XII 29 et A. I 344 (*Diana*),
Hecatae T. IV 456, **Hec-**
caten T. IV 515, **Hecate**
T. IV 541; *cf.* *Diana (tem-*
plum Dianae vel Hecates T.
IV 425 sq., *cf.* 429 nocturni
canum gemitus), *Luna, Per-*
seis, Proserpina, Thessalus,
Trivia.
- Hecateidas idus** (*Augusti idus,*
quae Dianae sacrae erant) S.
III 1, 60; *cf.* *Aricia, Diana*.
- Hecateius**: A. I 447 **Hecateia**
Aulis; *cf.* *Diana, Iphigenia*.
- Hector** S. I 1, 13 magnus, **Hec-**
toris S. II 2, 77 magni ar-
miger (*Misenus*), S. IV 7, 20
armis notus liticen (*Misenus*),
S. V 3, 79 magni funera,
Hectora S. II 7, 55, IV 4,
36, A. I 474, 883, **Hectore**
A. I 6; *cf.* *Achilles, Andro-*
mache, Astyanax, Priamides.
- Hectoreus**: S. II 1, 144 cineres,
A. I 88 funere, II 50 *Ida*.
- Helena** S. I 2, 214, II 6, 27, III
2, 11 Iliacae sororis astra
(*Helenae stella navibus insi-*
dens nautis pernicioosa = T.

- VII 792, cf. Castor*), IV 8, 28, V 1, 57, A. I 21, 402, 946 Tyndaris, II 59 sq. — Helene S. IV 8, 28 candida, Helena (*abl.*) S. I 2, 214, A. II 64; *cf. Amyclae, Oebalius, Tyndaris.*
- Heliadum** ramos lacrimosaque germina S. V 3, 86; *v. Phaethon.*
- Helicaones Thebani** T. VIII 476; *cf. Maera.*
- Helicon** S. II 2, 36, Heliconia S. I 5, 1, Helicone S. I 2, 4 canoro, IV 6, 12; *cf. Heliconis, Heliconius, Musae, Permessus.*
- Heliconis:** Heliconide S. V 3, 30 (*Musa*); T. VII 756 Heliconide nympa genitus Aethion, S. IV 4, 90 silva; *cf. Musae.*
- Heliconius:** S. V 3, 91 cohors, T. VIII 548 Corymbus, comes Musis, T. VII 631 plectra, S. IV 4, 46serta, T. VII 282 turba; *cf. Musae.*
- Helle** A. I 24 Nereis (*Hellespontus*), Helles S. IV 3, 57 gementis pelagus (*Xerxes*); *Hellespontus* A. I 28, 409, T. VI 520; *v. Abydus, Phrixus, Sestus.*
- Helops Thebanus** T. XII 746.
- Helos, Elidis oppidum** T. IV 181; *oppidum Laconicum* T. IV 224 (*v. not.*).
- [**Herculaneum**]: S. II 2, 109 Tyrinthia ora, V 3, 164 neglecta tellus Alcidae.
- Hercules:** T. II 165, IV 106, VI 807, VII 416 (*cum Acheloo fluvio de Deianira certat*); S. III 1, 172 (*Alcestis*); S. I 2, 38, III 1, 22, 47, 105, 108, 137, 186, IV 6, 17, 54, 70, T. VI 267, VII 190, 602, 668, VIII 223, 503, IX 424, 427, X 77, 890, XII 301, A. I 189 (*Iuppiter, Alcmena, Iuno inimica, Thebae*); S. IV 6, 105 (*Amazones*); T. VIII 509 (*Amphitryo*); S. III 1, 157, T. VI 869 (*Antaeus*); S. III 1, 23, 182 (*Hercules Argivus, cf. Tirynthius*); S. IV 6, 42, T. V 380, 401, 442, A. I 157 (*Argonauta, cf. Hylas*); S. IV 3, 157 (*Atlas*); S. III 1, 40, IV 6, 52 (*Auge, Telephus*); S. III 1, 41, IV 6, 56, 80, T. VI 510 (*cum Baccho nominatur*); S. III 1, 31, IV 6, 103 (*Busiris*); S. II 3, 12 (*Cacus*); T. II 563, VI 514 (*Centauri, Hylaeus, Lapithae, Pholus, cf. Nessus*); S. I 2, 39, IV 6, 104, T. VIII 55, 98 (*Cerberus*); T. I 485 (*leo Cithaerionius*); *de Deianira v. Achelous, Nessus*; S. III 1, 31, IV 6, 100, T. VI 326, 464 (*Diomedis equi*); S. IV 6, 101, T. IV 298, VIII 749 (*aper Erymanthius*); S. III 1, 24, 40, III 3, 57, VI 289, VIII 750 (*Eurystheus*); S. III 1, 183 (*Gades*), S. IV 6, 102 (*Geryon*); S. III 1, 27, IV 6, 54 (*Hebe*); T. XII 498 (*Heraclidae Athenas veniunt*); S. II 2, 109, V 3, 164 (*Herculaneum, v. Alcides, Tirynthius*); S. III 1, 159, IV 6, 105, T. II 281 (*Hesperidum mala*); *de Hispania v. Gades, Geryoneus, Saguntum*; S. I 5, 22, II 1, 113, T. V 443 (*Hylas*); T. V 507 (*Hyl-*

lus); de Italia v. Cacus, *Herculaneum, Surrentum, Tibur* (*Hercules agrestis S. II 2, 23, III 1, 11; de aggere, quem Hercules inter lacum Arvernum et Lucrinum bobus suis duxit, v. Alcides*); S. I 2, 39, II 1, 124, IV 3, 155, T. VI 289, A. I 190 (*XII labores*); S. IV 6, 100, V 2, 48 (*Laomedon, Troia, Telamon, cf. T. V 379*); S. III 1, 29, 34, 51, V 3, 280, T. I 384, II 376, V 443, IX 341, X 261 (*hydra Lernaea, sagittae, cf. Lerna*); T. IV 570 (*Lycus ob Megaram violatam ab H. interfectus*); S. III 1, 29, IV 6, 51, T. IV 160, VI 812 (*Molorchus, v. Agylleus, Cleonaeus*); S. III 1, 51 (*Musagetes*); S. III 1, 30, 36, 182, IV 2, 51, IV 4, 28, IV 6, 41, 58, V 2, 48, T. I 487, II 378, IV 160, 646, 824, VI 248, 346, XI 47, A. I 415 (*leo Nemeaeus*); T. XI 238 (*Nessus*); S. IV 6, 53, T. IV 158, XI 235 sq., XII 67, 498 (*in Oeta moritur*); T. VI 6 (*Olympia*); S. III 1, 40, 162, T. X 646, A. I 261, 266 (*ap. Omphalen servitium*); de *Pholo v. Centauri*; S. IV 6, 83 (*Saguntinus*); S. IV 6, 101, T. IV 298 (*aves Stymphalides*); S. II 2, 24, III pr. 14, III 1, 1, 46 (*certamina*), 101 (*balneum Herculi sacrum*), 105, 146, 154 (*Surrentinus*); S. III 1, 43 (*Thestii filiae*); de *Telamone v. Argonautae, Laomedon; de Hercule Thebano v. Alcmena*; S. I 3, 79, 99, III 1, 183 (*Tiburtinus*);

de *Troia v. Laomedon*. S. III 1, 35 IV 6, 42 (*Herculis clava*); de *pelle v. leo Cithaeronius, Nemeaeus*; S. III 1, 185 (*populus ei sacra*); de *sagittis v. hydra Lernaea*; T. VI 290 (*equus Arion*); S. IV pr. 18, IV 6, 1 sq. (*Lysippi Hercules Epitrapezios*). — Hercules S. III pr. 14 Surrentinus, S. IV 3, 155 v. gus, Herculis T. IV 825 actis, V 442 vestigia, VII 602 cunabula, Herculem S. IV pr. 18 Epitrapezion, Hercule T. VI 267 parvo, 324 magno satus (*Chromis*), X 296 magno satus (*Agylleus*). cf. *Alcides, Amphitryoniades, Tirynthius, Agylleus, Chromis, Haemon, Hercules*.

Herculeus: T. X 249 Agyllea, S. I 5, 22 alumni (*Hylae*), T. VI 442 Chromin, T. VI 510 cratera, T. IV 106 gymnade, T. VIII 480 Haemona (cf. 459), S. III 1, 114 hortatibus, S. I 2, 39 et II 1, 124 labores, T. VI 868 lactertis, T. IV 647 laudis, T. X 77 matris, T. VI 813 mole, T. VI 346 Nemeen, T. XII 498 nepotes (*Heraclidae*), T. VII 190 noctes, T. IV 157 paeana, T. VIII 95 raptus, T. IV 297 robore, T. X 261 sagittae, T. IX 341 serpentinibus, T. XII 301 noctem, (cf. VII 190, S. IV 6, 17), T. I 384 vapore, T. VI 458 viribus.

Hermus fl. qui aurum gerit S. I 3, 107, Hermi S. III 3, 61 vadum (*Bacchus*), T. IV 389 fontibus (*Bacchus*), Her-

- mum S. I 2, 127; *v. Bacchus, Lydius, Imolus.*
- Hernica frondosa** S. IV 5, 56.
- [**Hero**] *et Leander*: S. I 2, 87, I 3, 27, T. VI 520; *cf. Phrixeus, Sestias, Sestiacus.*
- Heroidas Latias Graiasque** S. III 5, 45, V 1, 255.
- Herses Amphiarai auriga**: Hersen T. VII 737. *Thebanus*: Hersen intonsum T. IX 306.
- [**Hesiodus**]: S. V 3, 26, 151 *Ascraeus Siculusque senex.*
- Hesperides**: *Hesperidum* S. III 1, 159 poma, T. II 281 flebile germen.
- Hesperius**: T. XII 228 gurgite, T. III 407 ponti, T. X 1 porta (*Solis occasus*), S. III 5, 20 *Thules caligantia vada.*
- Hesperos** S. II 6, 37, T. VI 559; *cf. Castor, Eous, Lucifer, Octaeus, Phosphorus, Venus, Vesper.*
- Hiberia** S. III 3, 89 (*aurum*); *cf. Hiberus, Hispania, Tagus.*
- Hiberus**: *Hiberos* S. V 3, 186 (*Hispania a Romanis subiecta*).
- Hiberus (adi)**: T. VI 855 collis scrutator, T. IV 266 nodis (*cingulo purpura Hispana tincto*), S. IV 6, 102 pecoris, T. I 158 porta (*Solis occasus*).
- [**Hierosolyma**] *a Tito deleta* S. III 3, 140, V 2, 138; *cf. Idume, Solymi.*
- Hiemes profundae** T. III 435.
- Hippasides Naubolus** T. VII 355.
- [**Hippodamia**], *v. Oenomaus.*
- Hippodamus Oenomai f.** T. VI 324, 415, 416, 444 (*Cydon equus, cf. 327*), 456 *Martius (Oenomaus Martis f.)*, *Hippodamum* 457, 465.
- Hippolyte Amazonum regina, Thesei coniunx** T. XII 534, 636.
- Hippolyti lacus** S. III 1, 57 (*Dianae Aricinae*); S. III 1, 56 *Aricinum nemus profugis regibus aptum.*
- Hippomedon** T. I 44 (*cf. IX 91 sq.*), III 544, IV 129, 136, V 560, 665, VI 632—703, 789, VII 430, 641, VIII 661, 743 (*ex Atreo ortus*), IX 91—532 (*Tydei morte incensus Thebanos fugientes persequitur; Crenaeum, Ismeni fluvii nepotem, Ismenum ingressus interficit; mors; cf. I 44, X 27, XI 180*), IX 672, X 748, XII 22 (*Nealce coniunx*), 764. — *Hippomedon* T. I 44 *turbidus*, IV 129 et V 560 *arduus*, 665 *acer*, VI 632 *arduus*, 668, 682, 703, 789, VII 430 *ferus*, 641, VIII 661, 743, IX 91 *arduus*, 136, 196 *ferus*, 256, 394, 457, 514, 544 *ferus*, 568, XI 180, *Hippomedontis* IX 154 *feri*, 673, X 27, *Hippomedonta* IX 145, 316 *magnum*, 340, 463, 561, X 748, XII 123, 764.
- Hippomenem** S. I 2, 86; *cf. Atlantia.*
- Hippotades Thebanus** T. VIII 698.
- [**Hispania**], *cf. Bactis, Baetica, Gades, Hiberus, Oceanus, Saguntum, Tagus.*
- Hister**: S. V 2, 137 *septenus et undoso circumflua coniuge (Histro) Peuce, Histri* S. V 1, 89 *binominis, Histrum* S. IV 4, 63, S. V 1, 128, T. I 19 *bis adactum legibus; cf. Daci, Domitianus, Sarmatae.*
- Homerus**: S. II 1, 117, II 7, 34, III 3, 61, IV 2, 3 (*Odyssea*),

- 9, IV 4, 100, V 3, 26, 62, 129 (*septem urbium lis*), 150, 159, A. I 4 (*Ilias*). — Homero S. V 3, 62 magniloquo, 159; *cf. Ionius, Maeonius, Maeonides, Meles, Smyrna.*
- Homoloides ingentes** T. VII 252, VIII 354; *cf. Thebae.*
- Hopleus Tydei armiger:** T. VIII 726, X 347 Calydonius, 350, 376, 402, Hoplea IX 204, X 400, 465; *cf. X 443 Aetolus.*
- Horae** T. III 410.
- [**Hyacinthus**] *ab Apolline disco interficitur* S. II 1, 112, V 3, 53, A. II 154; *cf. Oebalides, Oebalius.*
- Hyampolis Phocidis oppidum:** Hyampolin acri scopulo subnixam T. VII 345.
- Hyanteus:** T. I 183 agros (*Boeotiam*); *cf. Hyantius.*
- Hyantius:** S. II 7, 8 sorores (*Musae*).
- Hyas** S. I 6, 21 inserena, Hyadam S. I 3, 95 nivosum sidus.
- Hybla mitis (mel)** A. I 557.
- Hyblaeus:** S. II 1, 48 favis vox tincta, S. III 2, 118 nectare.
- Hydaspes** T. IX 441 Eous, Hydaspes T. VIII 237 gemmiferum (*Bacchus*); *cf. Eous, India.*
- Hydrae greges** S. V 3, 280; *cf. Hercules.*
- Hylaeus Centaurus** T. IV 140 duplex, Hylaeum T. VI 517 furentem, *cf. Hercules.*
- Hylas** S. I 2, 199, I 5, 22, II 1, 113, III 4, 43, T. V 443. — Hylas S. I 2, 199, T. V 443 tener, Hylan S. II 1, 113; *cf. Hercules.*
- Hyle Boeotiae oppidum:** Hyles breve litus T. VII 267.
- Hyllus Hercules f.** T. VIII 507.
- Hymen** S. I 2, 238, T. III 691 et Iuno, V 71.
- Hymetti olentis orator** T. XII 622; *cf. IV 453 Actaeos imbres.*
- Hypanis Argivus** T. VIII 491.
- Hyperboreus:** T. XII 650 axes, T. V 390 nive, T. I 692 Ursae portitor (*Bootes*).
- Hyperenor Argivus** T. VIII 493.
- Hyperionis meatus** S. II 7, 25, trepidum orbem T. XI 120, Hyperiona T. III 35, VIII 47, Hyperione S. III 1, 53 multo, S. IV 4, 27 nimio, S. V 2, 55; *cf. Sol.*
- Hyperionium Phaethonta** T. XII 413.
- Hypseus** T. VII 310, 315 (*Asopi f.*), 328 (*Aeginae frater*), 330 (*eius copiae*) 723 (*cum Amphiarao pugnat*), VIII 355 (*Proetidas defendit*), 428 sq., IX 252—553 (*a Capaneo occiditur*), 568, 672, XI 280. — Hypseus T. VII 723 Asopius, VIII 428 Asopius, 445 ferus, IX 252, 253, 256 Asopius, 540, 568, XI 280, Hypseos IX 270 hasta, 561 ensem, 672 turmae, Hypsea VII 310, 328, VIII 355.
- Hypsipyle** T. IV 721, 739 (*ab Argivis ad Langiam fontem reperitur*), 767 Lemnia, V 29 Lemnias (*caedem Lemniorum narrat*), 38 (*Thoantis filia, cf. 675, Bacchi neptis 712*), 240 (*patrem servat, VI 142*), 464 (*Iasonis et Hypsipyles filii*), 495 (*fugit Lemno*), 500 Lemnias, 544 (*Opheltae va-*

- gitu terretur*), 588 Lemnia, 650 Thoantis, 700 Thoantida, 710 sq. (*a filiis Thoante et Euneo apud Lycurgum, Nemeae regem, agnoscitur*), VI 125, 223; 126, 318, 510 (*filiu*). — Hypsipyle V 39, 544, VI 125, 223, Hypsipyles VI 319, Hypsipylae V 712, Hypsipylen T. IV 721, 741, V 694, [VI 170, v. not.].
- Hypsistae** T. VIII 356; cf. *Thebae*.
- Hyrcauus**: T. V 204 leae, VI 576 per avia (*leo*), IV 678 iugales (*tigrides Bacchi*), VII 524 Odrysiisque regibus, VII 69 sanguine (*Mars*), IX 15 tigribus, XII 170 tigridis (cf. X 288 Caspia tigris, X 821 Scythica), VIII 572 umbra (*leo Caspius*); cf. *Caspius, Scythicus*.
- IACCHUS**: Iacchi T. II 85 Ogygii (*vini*), Iaccho T. IV 123, VIII 492 crinem pascit Polites; cf. *Bacchus*.
- Ialmenides Thebanus** T. X 510.
- Ialmenus Thebanus** T. X 305.
- Ianus**: S. I 6, 3, IV 1, 1 sq., 11, IV 2, 61 (*Kal. Ian., consulatus initur, salutatio Imperatoris*), II 3, 12 Iani belligerum nemus (*Ianiculum seu locus, ubi Iani ad forum templum postea aedificatum erat*); S. IV 1, 13—15, IV 3, 10 (*templum Iani Quadrifrontis in foro transitorio a Domitiano exstructum, cf. Pax, IV 3. 10, 17*); S. IV 1, 44, IV 3, 9 (*Iani templum sub Domitiano clausum*). — Ianus S. IV 1, 13 (utroque limine), 44, Iani S. I 6, 3 Kalendis (cf. IV 1, 1 sq., IV 2, 61), II 3, 12 belligerum nemus, IV 3, 9 limina bellicosa, Ianum IV 2, 61; IV 1, 11 immensi reparator maximus aevi.
- Iapetus Titan in Tartaro** T. X 916.
- Iapyx Thebanus** T. XII 746.
- Iasides** T. I 541 (*Adrastus*), VI 889 dux (*Adrastus*), Iasiden (*Argivum*) T. VIII 438 Phaedimon.
- Iasides (mulieres Argivae)** T. II 254.
- Iasius senex, rex Argivorum** T. II 219 (*cum Inacho et Phoroneo nominatur*).
- Iason** S. II 1, 141 (*Medea, Creusa*); T. V 335 sq. (*Argonautae Lemnum veniunt*); 453 sq. (*Iasoni Hypsipyle nubit*). — Iason T. V 403, 456, 471, 479, 726, Iasoni T. III 521; V 416 Aesone natus. cf. *Argonautae, Hypsipyle, Medea*.
- Iasonidae iuvenes, Thoas et Euneos** T. VI 318.
- Iasonia rapina** A. I 65.
- Ibycus volucrem precator** S. V 3, 153.
- Icarius**: S. V 3, 76, T. XI 645 (*ab agricolis interfectus*), S. III 1, 147, T. IV 655 (v. not.), XII 619 (*Bacchum hospitio excipit*); S. IV 4, 13, T. IV 776 (*Icarii et Erigonae canis inter sidera collocatus: Canicula, cf. 692*). — Icarii T. XII 619 domus, Icarium S. V 3, 76; cf. *Erigona*.
- Icarius (adi.)**: T. IV 776 astri (*Caniculae*) iuba (*canis iuba, ut Val. Fl. Arg. VI 111,*

- cf. *S. IV 4, 13, 27*), *S. IV 4, 13* latratibus (*Caniculae*), *S. III 1, 147* palmite (*viticibus*), *T. IV 655* umbra (*viticibus, v. not.*)
- Ida, Ide:** *T. I 278* *Ida nocens* (cf. *279* *Creta Iovis manes mentita*), *VII 188* *Minoia Ida*; *S. I 1, 10* *Ide (Phrygia)*, *T. IV 784 (Cybele)*, *A. I 872* *perfidia (Paris)*, *927, Idae A. I 67* *iniustae arbiter (Paris)*, *Iden Cretensem T. IV 104 (Iuppiter)*, *Ida S. I 2, 43* *Dardania (Paris)*, *III 4, 12* *pinifera (Ganymedes)*, *A. II 50* *Hectorea (Paris)*; cf. *Idaeus, Phryx.*
- Idaeus:** *S. V 1, 224* *amnis (Cybele)*, *S. IV 6, 47* *antris (Telchines)*, *T. V 93* *buxus (tibia, Cybele)*, *S. I 2, 214* *carinas (Paridis)*, *T. X 170* *genetrix (Cybele)*, *S. I 6, 34* *ministros (Ganymedem)*, *A. I 25* *remos (Paridis)*, *T. VIII 221* *terga (tympana, Cybele)*, *T. IV 292* *ululatus (Cybele)*, *S. I 4, 101* *umbra (Creta).*
- Idalius:** *S. I 2, 160* *domos (Veneris)*, *S. III 4, 21* *lucos*, *T. II 287* *puer (Amor)*, *S. I 3, 10* *sucis (v. Venus)*, *T. V 63, XII 16, A. I 372* *volucres (columbae)*; cf. *Cyprus, Venus.*
- Idas Apharei f. Argonauta** *T. V 405; Eleus T. VI 531—622, IX 122, 755; Lacedaemonius T. VII 588; Thebanus T. VIII 466.* — *Idas T. VI 531, 555, 561, 581, 622, VIII 466* *Onchestius*, *Idae (gen.) T. VI 599* *dolus*, *IX 122* *praepetis Pisaea turba*, *Idae (dat.) T. VI 591, 607,*
- Idan T. V 405, VII 588* *Tae-narium, IX 755.*
- Ide mulier Thebana** *T. III 134; cf. Periphas, Thespiadae.*
- Idmon** *T. III 398* *Epidaurius.*
- Idumaeus:** *S. III 3, 140* *triumphi (v. Etruscus, Vespasianus).*
- Idumes** *S. I 6, 13* *iugis fecundis (palmulae; cf. 20 et „Thebaicae“)*, *III 2, 138* *florentis nemus (Palaestinae palmeta)*, *V 2, 139* *non sibi felices silvas ponentis palmeta*; cf. *Palaestina, Vespasianus.*
- Ignavia torpens** *T. X 90 (in Somni limine).*
- Ilia** *S. I 2, 243* *Martia*, *S. II 1, 100; cf. Rhea.*
- Iliacus:** *S. III 4, 104* *Iliacos Pyliosque annos (Tithoni et Nestoris, cf. I 4, 125, II 2, 108, T. V 751)*, *S. IV 2, 11* *dextra (Ganymedis)*, *S. I 2, 145* *arces Thybridis (Roma)*, *S. III 5, 46* *domos (Troiam)*, *IV 6, 100* *domos (Laomedontis)*; *A. I 401* *facinus (Paridis)*, *S. III 2, 97* *litus*, *S. III 1, 74* *marito (Aeneae)*, *S. IV 2, 27* *Libysque mons (marmor Phrygium et Numidicum, cf. Phrygius, Synnas)*, *A. I 97* *ratibus (Paridis)*, *S. III 5, 98* *remo (Miseni)*, *S. II 3, 73* *senes (cf. Hom. II. III 150)*, *A. I 76* *sepulcri (Achillis)*, *S. III 2, 11* *sororis (Helenae)*; cf. *Mygdonius, Phrygius, Troicus, Troianus.*
- Ilion** *A. I 959* *captum.*
- [*Ilissos*], v. *Elisos.*
- Illyricus** *T. II 291* *campos*, *III 290* *herbas*; v. *Cadmus, Harmonia.*

- Impetus amens** T. VII 47 (*Impetus, Nefas, Irae cet. Martis comites*).
- Inachidae** (*Argivi*) T. II 245, III 366, 608 et Achivi, IV 648, V 734 potentes, VI 126, 251, 406, 629, 781, VII 520, VIII 448, 736, IX 3, XI 430, Inachidas VI 3, VIII 498, IX 177, 512, X 207; *cf. Argivi, Inachus*.
- Inachides** T. XII 107 (*mulieres Argivae*).
- Inachis** Argia T. XII 303.
- Inachus**: T. VII 15 acies, I 660 Argis, VII 644 Caeneos, IV 699 campos, V 673 et VII 145 cohortes, II 430 coniugis (*Argiae*), X 728 cuspidis, XI 174 cruoris, II 32 gentes (*Peloponnesiae*), IX 152 Halyn, IV 742 Lycurgi, VIII 670 Mycenae, II 430 et Danaeae opes, VIII 319 oris, II 199 pater (*Adrastus*), II 145 pectore, XI 199 Perinthi, VIII 363 pubes, II 151 regi, III 533 et VI 38 reges, I 380 tectis, VII 459 tentoria, V 511 Tonanti, I 324 et VII 102 urbes, X 322 vates (*Thiodamas*).
- Inachus** T. I 357 et Erasinus, II 218 pater bicornis, Iasius, Phoroneus, IV 712 ingens, Lerna, Lyrcius, Charadrus, Erasinus, Asterion, V 748 pater, Lernaea palus, VI 253 pater et lo (*cf. T. IV 121 genero Iove*), VII 553 et Achelous, X 767 (*Argivi alumni eius*), Inachon VII 420 mugire narrans, IX 444 potentem, Inache T. IV 119 fluviorum ductor Archivum, Lyrcie.
- Inachus** (*adi.*): T. I 619 et VIII 363 pubes, III 249 tecta.
- Inarime insula** (*Aenaria*): Inarimen S. II 2, 76 (*ex Pollii villa Surrentina conspiciebatur*), T. X 917 putei levari (*a Typhoeo, cf. Verg. A. IX 716*).
- India**: S. II 1, 160, IV 5, 30, V 1, 212, T. VII 569 (*Indiae odores: Indus = orientalis, cf. Arabes, Sabaei*); S. III 3, 94 (*ebur*), S. IV 2, 38 Indis columnis innixa robora Maurorum (*mensae citreae columna eburnea innixa*), S. III 3, 92 (*margaritae maris Erythraei, cf. Eous, Erythraeus, Hydaspes*); S. V 1, 61 Indorum divitiae; *de Bacchi expeditione Indica v. Bacchus*. — India S. IV 3, 137; *cf. Eous, Ganges, Hydaspes, Indicus, Indus*.
- Indicus**: S. IV 1, 41 laurus, S. IV 5, 30 messes.
- Indus**: Indi S. III 4, 63, Indorum S. V 1, 61 divitias, 212 arsura seges, Indos S. III 2, 91 ignotos, IV 6, 66, T. VII 181, VIII 239 ignotos, A. I 618, Indis S. IV 2, 49 ululantibus.
- Indus** (*adi.*): S. IV 2, 38 columnis, S. II 1, 160 et T. VII 569 gramen, S. III 3, 94 dentis, [Inda monilia S. I 2, 128 *Domitius*].
- Ino** T. IV 562 anhelam; S. II 1, 180, III 2, 39, T. I 12 (*Ino, Bacchi nutrix, Iunoni invisae, cf. S. II 1, 98*), 14, 121, VI 10, IX 331, XII 131; *v. Inous, Isthmos, Leucothea, Palaemon*.

- Inous:** T. X 425 fugam, S. IV 3, 60 Isthmos, S. II 2, 35 Lechaeo, S. II 1, 98 pectore (*Ino Bacchi nutrix*), T. IV 59 querellas.
- Insidiae** T. VII 50.
- Invidia** S. II 1, 122, II 6, 69, IV 8, 17 atra (liventia pectora), Invidiam S. V 1, 138; cf. *Rhamnusia*.
- Io** S. III 2, 101, T. IV 121, VI 254 sq.; cf. *Apis*, *Argus*, *Epaphus*, *Inachus*, *Isis*. — Io T. VI 254.
- Iocasta** T. I 68, 230, 234, II 294 (*Harmoniae monile possederat*), I 681 (*Polynicis mater*), II 441, 464, VII 475 (*in Argivorum castris Polynicem convenit*), VIII 641, X 798, XI 315 (*Eteoclem flectere conatur*), 492, 635 (*Lai ensem pectori infert*). — Iocasta T. I 681, II 294, VII 475, 609, VIII 641, 646, X 798, XI 492. cf. *Oedipus*.
- Iocus ridens** S. I 6, 6.
- Ion** T. VIII 453 cultor Pisae, Iona IX 252.
- Ionium:** Ionii T. VI 52 trucis rabies, Ionium T. I 14 ingens, II 106, VI 285 Libycumque, A. I 35 et Aegaeum.
- Ionius:** S. I 3, 68, T. III 23, IV 105 fluctibus, S. IV 4, 100 periclis (*poesi epicae*), T. II 729 procellas.
- [*Iphigenia*], cf. A. I 447 sq.
- Iphinous Thebanus** T. VII 714.
- Iphis Argivus** T. VIII 447, Iphin 445.
- Iphitus Phocensium dux** T. VII 354. — Iphitus Argonauta T. V 400 (Iphiton).
- Ira** (*Martis comes*) T. III 424, IV 661 (*Bacchi comes*), IX 833, Irae II 287, VII 48 rubentes.
- Iris** T. X 136, XII 138, Irin X 81, Iri S. IV 3, 100; S. V 1, 107 et A. I 220 Thaumantida, T. X 123 Thaumantias, S. III 3, 81 Thaumantide imbrifera, S. V 1, 103 Iunonia virgo (cf. III 3, 81), T. IX 405 imbrifer arcus, X 125 nimborum fulva creatrix.
- Iris Admeti equus** T. VI 439.
- Isis** S. III 2, 101 sq.; T. I 254, 264, VI 256 (*Io*); S. III 2, 102, 112, V 3, 244, T. I 254, VI 256 (*Isis Pharia*); T. I 264 (*Coptica*); S. V 3, 244, T. I 265 (*Osiris in sacris Isidis lugetur*); S. III 2, 112 (*Anubis comes Isidis*); S. III 2, 103, T. I 265 (*sistrum*); cf. *Apis*, *Epaphus*, *Memphis*, *Osiris*. — Isi S. III 2, 101.
- Ismara** S. I 2, 224, T. IV 385 bellica, VII 685 marcida (*Bacchus*); VI 101 (*Boreas*); cf. *Thracia*.
- Ismarius:** S. V 3, 6 collibus (*Bacchus*), T. V 432 fratres (*Boreae filii*).
- Ismene** T. VIII 622, XI 643, Ismenes VII 535 rudis, Ismenen VIII 555 (*Atys sponsonus Ismenes*), 642; cf. VIII 608.
- Ismenis:** Ismenide nympa T. IX 319 (*Crenaeus natus*), cf. 408.
- Ismenius** (*Thebanus*): A. I 827 buxus (*tibia in Bacchi orgiis*), T. VIII 497 Haemon, T. I 673 et II 307 heros (*Polynices*), T. VII 124 miles.
- Ismenos** T. VII 800, IX 226 sq. (*Hippomedon per eum The-*

- banos insequitur*), 317, 404 sq. (pinus, urna, cornua), X 27, Ismeni T. IV 415 (*Crenaeus nepos*), XI 179, XII 409, Ismenon T. I 40, III 663, IX 359, Ismene II 461, IX 476; cf. I 43 hostilem amnem, IX 325 avum (*Crenaei*), 481 deus. IX 440 unda altrix (*Bacchi*).
- Isthmiacus:** T. VI 535 (*Iudi*), S. II 2, 68 favillis (*Corintho a Mummio deleta*), S. II 1, 179, T. IX 401 portus (*Palaemon, v. Lechaemum*), XII 131 sepulcro (*Palaemonis*).
- Isthmius:** A. I 407 claustra (bimari vallo), S. II 7, 2 Dionnes (*v. Pegasus, Pirene, Venus*), T. VII 15 umbo (cf. A. I 407).
- Isthmos** S. III 1, 142 lacrimabilis (*Iudi*), IV 3, 60 Inous, T. I 120 (*Palaemon*), II 183 Doricus (cf. T. VII 15), IV 62, VI 14 uterque (*Iudi*); cf. S. II 1, 180, T. IV 59, VII 420 (*Palaemon*), S. V 3, 143, VI 231, VII 97 (*Isthmia*), T. I 333 (*Scironis petrae, Scyllaea rura, Corinthus*). *v. Cenchreae, Corinthus, Lechaeon*.
- Italicae gentis** S. IV 6, 78.
- Italidum pulcherrima** (*Violentilla*) S. I 2, 274
- Italus (Romanus)** S. IV 5, 46.
- Italus (adi):** S. V 1, 223 Almonne, T. VIII 411 imbres, XII 815 iuventus, S. II 7, 65 ossibus, S. III 3, 161 rura, T. I 17 signa, S. III 1, 60 terra, A. I 14 virtus; cf. *Ausonius*.
- Ithacesia carbasus** A. I 558.
- Ithacus** A. I 698, 718, II 49, Ithaco A. I 818 sagaci, Ithacum A. I 538, 805, 880, Ithacis A. I 733; *v. Dulichius*.
- Ithome montosa** T. IV 179.
- Itonaeos** T. VII 330; *v. Itone*.
- Itone Boeotiae oppidum Minervae sacrum** T. II 721 Aonia.
- Itys Thebanus** T. VII 643, Ityn 642.
- Iulia** S. V 2, 102 succincta iudice multo (*lex Iulia de adulteriis*).
- Iulia tecta** S. I 1, 29 (*Basilica Iulia ad forum sita*).
- Iulius Menecrates, v. Menecrates**.
- Iulos (Aeneadas)** S. I 2, 190.
- Iuno:** T. I 250, 261, 286, 383 (*Prosymna*), 716, II 351 (*Argiae in somnio apparet*), III 252, IV 672, VII 177, 419 (*simulacrum*), IX 511, 515, X 51 (*Iunonem mulieres Argivae adeunt*), 131, 237, 282 (*mulieres Argivas Thesei auxilium petentes adiuvat*), 896, XII 292, 465 *Iuno Argiva, cf. Prosymna*; T. V 446 *Iasoni Lemnias conciliat*; S. III 3, 81, V 1, 103 *Iris eius nuntia*; T. X 61, A. I 588 *Iovis et Iunonis sub matre Rhea amores*; S. I 2, 134, III 4, 15, T. X 77 *cet. Iovis pacifices persequitur, cf. Bacchus, Hercules; de Ixione v. Ixion*; S. I 2, 239, II 7, 86, III 1, 73 (*Aeneae et Didoni imbrem mittit, cf. Verg. Aen. IV 165*), T. III 692 *matrimonii dea*; A. II 53 *Paridis de dearam pulchritudine iudicium*; S. II 4, 26 (*pavo ei sacer*); S. III 1, 105, 137 (*Iunonis templum Surrentinum*), S. III

- 3, 105 (*Iuno Moneta in Capitolio*) *Iuno a Romanis culta*; T. I 261 (*Samos*); T. II 293, III 184 *Semelen decipit*; T. I 262 (*Sparta*); T. XI 211 (*Thebanis infesta*; cf. *Bacchus, Hercules, Ino*). S. II 1, 147 *Iuno infera*, V 3, 277 *Hennaea*, T. IV 527 *Stygia (Proserpina)*. S. III 4, 18 *Iuno Romana (Imperatoris uxor: Domitia, v. Iuppiter)*. — *Iuno* S. I, 2, 38, 134, 239, II 1, 147 *infera*, II 7, 86, III 1, 105, III 3, 81, III 4, 15, 18 *Romana*, V 3, 277 *Hennaea*, T. I 250, 283, II 293, 351, III 252, 692, V 446 *regia*, VII 221 *regia*, VIII 504 *regia*, IX 511, 515, X 126, 282, XI 211 *aspera*, XII 292, 465, *Iunonis* T. I 12 *saevae*, III 184 *iniquae monitis*, IV 527 *Stygiae*, VII 419 *ebur*, X 51 *sceptriferae*, XII 300, *Iunonem* X 896, *Iunone* S. IV 6, 54, T. X 131. cf. *Iunonius, Saturnia*.
- Iunonius*: T. I 716 *arva (Argos)*, 383 *templa Prosymnae*, S. V 1, 103 *virgo (Iris)*, II 4, 26 *volucris (pavo)*.
- Iuppiter* S. I 2, 136, I 4, 65, I 6, 25, III 1, 141 *Pisaeus*, III 4, 18 *Ausonius*, IV 1, 47, IV 3, 129, T. I 29, II 182 *aeque*, 438, III 228, 471 *omnipotens*, IV 761, V 178 *noctem tardius Olympo deiecit*, 362 *nubem sistit*, V 391 *nive agros verberat*, 584, VI 183, 257, T. VII 2, 666, VIII 83, 409 (*tonans*), 424 *ventis minax*, 455, X 374 (*tonans*), 905, XI 6, 25, XII 87 *bone*, 651 *nubilus*, A. I 83, 263, *Iovis* S. I 1, 79 *bella*, 91 *ignem tergeminum*, 102 *Elei templo*, I 6, 27 *nostri (Domitiani)*, 40 *antiqui saecula (aurea aetas)*, II 3, 51 *frondes (quercus, cf. V 3, 231)* III 1, 25 *solium*, III 3, 80 *summi nuntius (Mercurius)*, IV 1, 41 *gremio*, V 1, 152 *igne*, T. I 22 *bella*, 92 *igne*, 197 *imperiiis*, II 2 *magni iussa*, 20 *imperio*, 49 *nigri atria*, III 26 *hiberni fragor*, 286 *genus*, 318 *ira*, 351 *cura*, 532 *summi armigeros (aquilas, cf. VIII 675, IX 858)*, 538 *ira*, V 685 *templa*, VI 354 *imperia*, VII 77 *imperium*, 320 *amplexus*, VIII 202 *Molossi quercus*, IX 777 *sanguine*, 839 *vultus*, X 2 *imperiiis*, 63 *pueri oscula*, 632 *solio*, 897 *pacem*, XI 23 *irae*, XII 300 *iussu*, A. I 49 *dextram*, *Iovi* S. I 4, 2, 95, II 6, 47, T. I 616 *profundo*, 707 *summo*, III 206, IV 825, VII 236, XI 205, A. I 91, *Iovem* S. III 5, 33, T. I 241, 392, III 307 V 276, VI 336, VII 152, VIII 77, X 71, 131, 782, 833, 883, XI 127, 462, *Iove* S. I pr. 22 a *love principium*, IV 2, 11, V 1, 38, V 3, 292 *Latio*, T. II 242, 404 *sub aperto*, IV 104, 121 (*pluvio*), 758 *pluvio*, 840 a *love primus honos*, V 394 *ab alto tortus ignis*, 697, VIII 63, X 927 *toto fulmen adactum (in Capaneum)*. — T. IV 751 *arbitrator deorum*, X 800 *fulminis auctor*, A. I 869 *caeli pe-*

- lagique nepos (*Achilles*, cf. 402), T. III 483 superae conditor aulae, A. I 546 deus omnipotens, S. IV 2, 55 dux superum, T. I 79, II 115, III 556 deum genitor, T. II 358 Saturnius parens, S. I 1, 40 pater, III 1, 108, 186 p. aetherius, T. III 305 p. supremus, X 634 p. omnipotens, XI 68, 119 pater, 134 p. omnipotens, 207 p. aetherius, S. I 2, 135 aethrae rector, A. II 53 rector aetherius, T. V 688 deum regnator, VIII 41 r. Olympi, T. I 178 summe deorum terrarumque sator, III 218 s. astrorum, 488 summe s. terraeque deumque, V 22, IX 511, XI 248 s. deum, IV 516 triplicis mundi summum (*v. Orcus*). *v. Dictaeus, Tonans; Achilles, Adrastus, Aegaeon, Aegina, Aesculapius, Aethiopes, Aetna, Alcmena, Aloidae, Amalthea, Antiopa, Arcades, Asopus, Bacchus, Calisto, Capaneus, Capitolium, Creta, Curetes, Cyclopes, Danae, Dodona, Domitianus, Europa, Gigantes, Hammon, Helena, Hercules, Ida, Io, Iuno, Leda, Lycaeus, Lycaon, Mercurius, Minerva, Musae, Nemea, Olympia, Olympus, Orcus, Perseus, Phidias, Saturnus, Semele, Tanagra, Tantalus, Titanes.*
- Iustitia** S. V 3, 90, T. II 360; *cf. Astraea, Pietas.*
- Iturnae** fonte pastus *i. e. Romanus* S. IV 5, 35 (*Iut. fons in campo Martio*).
- Ixion:** *Ixiona* T. IV 539 caligantem longis gyris, VIII 50, T. II 473 (*venationi Calydoniae interest*); *cf. Lapithae.*
- LABDACIDES** T. VI 429 (*Polynices*), Labdacidae IX 223 (*Thebani*), 777, X 611, Labdacidas X 36.
- Labdacius:** T. IX 650 cohortes, II 210 ducem (*Eteoclem*), III 418 duci (*Polynici*), VII 207 nepotes.
- Labdacus** T. III 80 (*Eteoclis carnifex*).
- Labor** S. I 5, 11 Curaque, T. X 102 et Voluptas.
- Lacaena:** Lacaenas A. I 833 (*virginum in Dianae honorem saltationes*); T. X 503 Lacaenae virginis lubrica ripa (*virginum in Eurotae ripa corporis exercitationibus operam dantium, de „lubrica“ v. S. IV 2, 47; schol.: Leda*).
- [**Lacedaemonii, Laconia, Sparta**]: S. I 2, 148, I 5, 40, II 2, 90, III 1, 5, T. I 145 (*marmor viride Laconicum*); S. I 2, 151, T. VII 659, IX 690 (*purpura*); S. II 6, 46, IV 2, 48, V 3, 140, T. IV 228, VI 716, 745, VII 21, X 503, A. II 154 (*corporis exercitationes ap. Lacedaemonios, cf. Pollux*). *v. Lacaena, Lacedaemonius, Lacon, Sparta, Alcidas, Aleman, Amphiarus (cf. T. IV 223 sq.), Amyclae, Apollo, Canopus, Caryae, Castor, Diana, Eurotas, Helena, Idas, Leda, Lycurgus, Malea, Messe, Menalcas, Oebalius, Paris, Pharis, Pollux, Pylos, Taenarius,*

- Tarentum, Taygeta, Therapnae, Thyrea, Tyndaridae.*
- Lacedaemonius:** S. III 3, 93 Galesi (*v. Tarentum*), T. IV 48 cruorem Thyrea lectura, VIII 364 cohortes.
- Lachesis** S. II 1, 120, III 5, 40, T. II 249 diva, IV 636, Lachesis III 642. *cf. Parcae.*
- Lacon** T. VI 745 (*Alcidamas*), VII 129, VIII 432, Lacona VI 787 (*Alcidamanta*), Lacones VI 800, Laconum S. I 2, 148 dura saxa (*marmor viride*), T. VI 714 nuda de plebe. *v. Lacedaemonii.*
- Ladon, Arcadiae et Elidis fluvius, Daphnes p.**, T. IV 289, 836 Apollineus, IX 573 undas; *cf. Daphne.*
- Laertiades dux** A. I 693.
- Laertius:** A. II 30 heros, A. I 675 puppis.
- Laetous** (*sic Baehrensium*), *v. Latous.*
- Laius** T. I 64 (*mors, cf. II 64, VII 355, XI 491*), 233, 296, II 7 sq. (*a Mercurio ex Orco ad Eteoclem ducitur*). 64, 68, IV 605 sq. (*a Tiresia de exitu belli interrogatur*), VII 245 (*Phorbas armiger*), 355 sq. (*Naubolus Phocensis hospes*, XI 491, 623, 636 (*Lai ense Iocaste se interficit*); *cf. Oedipus.* — **Laius** T. I 296, II 7, 66, IV 605, VII 245, XI 623, 702, Lai XI 636 sceptriferi, Lai VII 355 mitissime.
- Lampia Erymanthi culmen** T. IV 290 candens iugis nivosis.
- Lampus Thebanus** T. II 623 (*a Tydeo occiditur*). T. VII 759 Manto attingere conatus (*ab Amphiarao occiditur*).
- Lamus Thebanus** T. IX 766, Lamum 764.
- Lamyrus Thebanus** T. XII 741.
- Langia Sicyoniae fons et fluvius** T. IV 51 pigra, 717, 775; 719 (*nympha*), 830 largitor corniger undae; *cf. Archemorus.*
- [**Laodamia, Protesilaus**]: S. II 7, 121, 124 (*cf. V 1, 231 sq.*), V 3, 273; *v. Phylaceis.*
- [**Laomedon**] *Troiae rex, v. Hercules, Troia.*
- Lapithae:** T. II 563 (*Pholus*), V 261, VII 204, A. I 40, 111 sq. (*Lapitharum et Centaurorum certamen in Pirithoi nuptiis*), T. VI 514 (*Hercules, Hylaeus: Centaurorum cum Lapithis certamen et Herculis dum apud Pholum commoratur cum Centauris proelium confunduntur; cf. Pholoe*). — Lapitharum T. V 262 epulae, VI 514 caede, A. I 40 proelia, Lapithas T. II 563, VII 204 (*Mars a Pirithoo in nuptiis praetermissus, cf. Pelethronius*), A. II 112 Lapithas equos. *cf. Caeneus, Centauri, Hercules, Hylaeus, Ixion, Mars, Ossa, Pelethronius, Pholus.*
- Lapithaona** (*v. l. Lapithonia*) puerum T. VII 297; *cf. Alatreus, Dirceus, Eurymedon.*
- Larisa** T. II 253 Argiva (*Minerva, cf. IV 136 Palladia ab arce*), IV 44, VI 494; *cf. Larisaeus.*
- Larisaeus:** T. I 382 apex (*arx*), IV 5 vertice.
- Latiale imperii caput** (*Roma*) S. I 2, 192.

- Latinae** (*viae*) antiquae spatia S. IV 4, 60.
- Latinus** (*Romanus*): Latinis S. II 7, 79.
- Latinus** (*adi., Romanus*): S. I 2, 13 cinctu, I 6, 23 cuneos (*amphitheatri*), I 2, 70 gente, II 6, 24 Graiaequae nurus, III 2, 122 Marti, III 2, 137 pacis, IV 3, 30 plebs.
- Latium** (*Roma*): Latio S. I 2, 266, II 7, 52, III 3, 59, III 4, 17, IV 7, 13 (= *in Latium*), Latium S. I 1, 37, I 5, 23; *cf. Latialis, Latinus, Latius*.
- Latius** (*Romanus*): S. IV 7, 7 cantu, V 3, 198 cohortes, V 3, 126 colonis, I 1, 84 Diones (*Veneris*), III 2, 104 ductor (*Domitianus*), IV 4, 57 dux, T. I 22 famae, S. IV 1, 32 fascis, I 1, 2 forum, III 5, 45 Graiasque Heroidas, V 3, 292 love (*Capitolino*), IV 1, 5 et IV 4, 39 leges, I 2, 114 matres, I 2, 1, I 6, 100, III 4, 47 montes (*Roma*), V 3, 38 montibus (*Alba*), IV 4, 22 oris (*Romae*), I 2, 178 parens (*Domitianus*), V 3, 215 patres, I 4, 79 pontis, V 3, 203 proceres, V 2, 19 senatus, III 3, 171 triumpho, I 4, 95 urbis pater (*Domitianus*), I 2, 201 vates. *cf. Ausonius, Roma*.
- Latius** puer (*Endymion*) S. III 4, 40.
- Latois** T. IX 834.
- Latona**: T. I 710, XI 12 (*Tityos*); *cf. Apollo, Delos, Diana, Latois, Latonius, Letoides, Laetous*. — Latonae T. I 577.
- Latonius**: T. I 701 Cynthus;
- Latonia** (*Diana*) S. I 2, 115 virgo, T. IV 425, 748 arqui-tenens, IX 679, 806, 820; Latonia saxa T. VII 182.
- Latous** vatium pater S. I 2, 220.
- Laurentes**: S. IV 2, 2 arvis (*Aeneas*), I 3, 83 iugera Turni (*Ardea*), I 2, 163 puellas (*Romanas*), V 2, 114 vadis.
- Lausi** Lydi (*Etrusci*) pietas S. III 3, 191 (*L. Mezentii f., Verg. Aen. X 426 sq.*).
- Lavinia** S. I 2, 244 (*Turnus*); V 3, 40 infaustum regnum dotale novercae.
- [**Lavinium**]: S. V 3, 164 Veneri plorata domus (*Aeneas Numicio flumine prope Lavinium mersus?*), *v. Pompei, Venus*).
- [**Leander**], *v. Hero*.
- Learchus** T. III 187; IV 571; *v. Athamas*.
- Lebadea Phocidis oppidum** T. VII 345.
- Lechaem**: Lechaeo (*dat.*) T. VII 97 pinigero (*Palaemon*), (*abl.*) T. II 381 Palaemonio, S. II 2, 35 ab Inoo Lechaeo semita tecta ad Ephyres culmen fert; T. II 380 Sisyphii portus.
- [**Leda**]: S. I 2, 142, II 6, 45, T. IV 227, VII 163, X 504; *cf. Amyclae, Eurotas, Lacaena, Ledaeus*.
- Ledaeus**: T. VII 163 Amyclas, IV 236 apex (*VII 293, S. V 2, 47: stella in casside ovata, quacum in monumentis antiquis Castores occurrunt, cf. Spanhemium ad Callim. Lav. Pallad. v. 24*), S. I 1, 53 Cyl-larus (*Castoris equus*), II 6, 45 gurgite (*Eurota*), XI 133 fratres.

- Lemniacus:** S. III 1, 132 antris (*Vulcani*), T. III 274 catenae (*quibus Mars et Venus vinciti erant, cf. S. I 2, 60*).
- Lemnias** T. V 29, 500 (*Hypsipyle*), Lemniades 106 viduae, Lemniadum 446 corda.
- Lemnius** S. IV 6, 49, T. II 269 (*Vulcanus*), Lemnia T. IV 767, V 588 (*Hypsipyle*), T. V 131 classis, VI 487 heros (*Hypsipyles filius Euneos, cf. 454*), S. I 2, 60 vincula (*Martis et Veneris, cf. T. III 274*).
- Lemnos** T. V 50 (*Vulcanus, cf. 87*), 184, 185, 462, A. I 206 non aequa viris, 678 alta, Lemni T. V 658 fabula, 713 litore, VI 144 furiis, Lemnon V 30, 272 potentem, 325 maestam, 615 et Argo, Lemne V 628, Lemno V 70, 297.
- Lenaea** dona S. IV 6, 80.
- Leo** (*sidus*), v. *Sidera*.
- Leonteus Thebanus** T. IX 133.
- Leptis** S. IV 5, 30 avia (*Septimii Severi patria*).
- Lerna** (*in Thebaide saepe pro Argis*) S. III 1, 29 nocens (*Hercules*), T. I 360 (*Herc.*), IV 172 (*hydra in Capanei scuto*), 711 nocens, VI 494, IX 341 fecunda veneno, XII 146 Lerne, A. I 417 clipeos dat, Lerna e S. II 1, 181 anguiferae gramine (*Opheltes, Nemea*), V 3, 142 gramine (*ludi Nemeaei*), T. III 348 ductor (*Adrastus*), V 579 stagna, VIII 563 agmina, X 24 gloria, XII 94 funera, 146 agmina, 512 manus anxia (*mulierum Argivarum*), Lerna e (*dat.*) T. X 765 captae, Lernam T. II 433 et Argos, X 890, XI 434 Lernan, XII 160; *cf. Amy-mone*.
- Lernaeus** (*plerumque = Argivus*): T. XII 117 agmine, VII 739 Haliacmona, IV 638 alumnos, V 443 arma (*Herculis*), III 461 coloni, III 492 cuspidate, IV 371 equites, II 376, V 748 palus, XI 111 plebes, VI 124 proceres, V 499 regibus, I 38 sanguine, VIII 112 tecta, IX 124 trabem, I 385 vadi stagna.
- [**Lesbos**], v. *Methymna*.
- Lethaeus:** S. III 5, 38 amnes, T. XII 559 amnis portitor (*Charon*), S. V 3, 24 campi in gramine, S. III 3, 22 flumina, II 1, 194 gurgitis, III 2, 112 ianitor (*Anubis Isis comes*), T. XI 82 ripa, IV 414 sacra (*Tiresiae*), S. V 3, 285 sertis, T. II 30 vimine (*Mercurii*).
- Lethe:** Lethes S. II 4, 8 aeterna silentia, II 6, 100 amoena silentia, III 3, 187 malae aspera numina, V 1, 161 infernae flumina incorrupta, T. I 297 ulterior ripa nondum Laium accepit (*cf. VI 477*), IV 567 avia, VI 477 atrae ianitor (*Charon, cf. S. III 2, 112, T. I 297, II 53, IV 622, VIII 18* umbriferae sulcator pallidus undae), Lethen S. II 7, 101 praecipitem, T. IV 622 vetitam (*Laius, cf. I 297*), VIII 97; *cf. Orcus*.
- Letoides** (*Apollo*) T. I 663, 695; v. *Latona*.
- Letum:** Leti T. II 53 triformis

- ianitor (*Cerberus*), V 197 con-
sanguinei caligine mixtus
Somnus; *v. Mors*.
- Leucas**: T. IV 807 cum Leu-
cada pandit Apollo, Leu-
cade S. V 3, 155 (*Sappho*);
cf. Actium, Ambracius.
- Leucothea** T. VI 12, Leuco-
thean IX 402; *v. Ino*.
- Liber** T. IV 653 (*Lycurgus*),
VII 567, VIII 239, IX 441
(*India, cf. VII 567, VIII*
239), X 887; *cf. Bacchus*.
- Libye** S. III 5, 82 (*et Thracia*),
IV 3, 138 (*Thracia, India*),
V 1, 100 imbrifero austro
sudat, Libyae S. IV 6, 105
puellae (*Hesperides*), V 2, 134
aestiferis in arvis (*Romani*),
T. IX 16 leones, Libyae
(*dat.*) S. III 1, 73 (*Dido*), T.
VIII 411 (Boreas imbres at-
tulit), Libyam, Libyen S.
IV 5, 48, T. IV 736 flavam;
cf. Africa, Libycus, Libys.
- Libycum (mare)** T. VI 285.
- Libycus**: T. X 623 aestu, A. I
486 angues (*in Medusae ca-
pite, T. XII 606*), T. XI 115
harenis, S. IV 3, 4 catervae
(*Carthaginiensium*), S. I 4, 83
tributi obsequia (*a Rutilio*
Gallico sub Vespasiano exacti),
S. II 5, 28 feras, IV 8, 12
hasta praesignis, T. XII 605
metus (*Medusae caput, cf. A.*
I 486), S. IV 9, 11 olivis, S.
I 2, 148 silex (*marmor Nu-
midicum, S. IV 2, 27*), T.
II 722 tritone.
- Libys** S. IV 2, 27 mons (*mar-
mor Numidicum, I 2, 148*),
Libyn terrigenam T. VI 869
(*Antaeum, cf. S. III 1, 157*
not.).
- Lichas Thebanus**: Lichan T.
IX 291 Thebaeum.
- Licymnia stagna** T. IV 734 (*Li-
cymna Tirynthis arx, Li-
cymnius Alcmenae frater*).
- Ligurum metallis** S. IV 3, 99
(*marmore Lunensi? Luna in*
confinio Liguria et Etruria,
cf. 96).
- Lilaea Phocidis oppidum ad**
Cephisi fontes situm T. VII
348 sq.
- Limon sinus Cumani insula in**
*conspectu Pollii villae Sur-
rentinae sita* S. II 2, 82, III
1, 149 placidus.
- Linus Psamathes et Apollinis**
f., a canibus dilaceratus T.
VI 64, *cf. I 577 sq.*, 589.
Linus vates S. V 5, 55 Lini
busta. **Linus Thebanus**
T. IX 254. — **Linus** T. VI
64, Lini S. V 5, 55 busta,
Linum T. IX 254; *v. Coroe-
bus, Crotopus, Psamathe*.
- Liris**: Lirim S. IV 3, 94.
- Literna palus** S. IV 3, 66 (*inter*
eam et mare via Domitiana).
[**Livius**]: S. IV 7, 55 Timavi
alumnus; *v. Timavus*.
- Locri Epizephyrii**: Locros di-
tes S. II 6, 62 (*ubi Flavio*
Urso praedium erat).
- Lucanica et graves Phalisci (far-
ciminis genera)** S. IV 9, 35.
- Lucanus**: S. II 6, 64 Acir (*v. not.*)
V 3, 163 ager, T. VIII 532
cuspede (*apri Lucani*), S. III
2, 85 maris; *v. Lucanica*.
- Lucanus poeta**: S. II pr. 24, II
7, 1sq.; 22 (*vineta et soluta*
oratione scripsit); 29 (*Bae-
tica oriundus*); 31 (*Seneca et*
Iunius Gallio patrum); 45
(*agon Neronianus, cf. 58*);

- 53 (*Pharsalica*); 54, 74 (*teneris in annis poeta*); 55, 103 (*Iliacum: Hectoris λῆτρα*); 57 (sedes reseras inferorum: *Catachthonion*, cf. 40, 59); 58 (*Neronis invidia*, 100), 60 (*Lucani de incendio Neroniano carmen*); 62 (*adlocutio ad Pollam coniugem*); 64sq. (*Pharsalica*, 53, 102, 113); 100 (*mors*). — Lucani S. II pr. 25 genethliacum, II 7, 1 proprium diem, Lucanum 19, 30.
- Lucifer** T. II 139 roseus, V 291, VI 217 astra caelo dimittit, XII 50, Luciferum T. III 32 caelo morantem (*seros Solis ortus*); v. *Castor*, *Eous*, *Hesperus*, *Paphius*, *Phosphorus*, *Venus*, *Vesper*.
- Lucina** S. I 2, 269, III 3, 122, IV 8, 22, T. III 159, V 114, A. I 674; S. I 2, 268 *Cynthia*.
- Lucreti docti furor arduus** S. II 7, 76.
- Lucrinum** (*lacus Lucrinus*) S. IV 3, 113 (*respiciuntur navigationes voluptatis causa in L. susceptae*).
- Lucrinus**: S. I 3, 84 domus, I 2, 264 *Naidēs sulphureis antris*, III 1, 150 *Venus*.
- Luctus** T. II 287, III 126 atrox.
- Luna dea** S. I 4, 37 vaga, II 6, 37, III 3, 55 vaga, V 3, 30, T. I 372, XII 3, A. I 620, *Lunae* S. III 5, 101 noctivagae, T. II 58, 532, III 48, 558, VI 217, A. I 644 tenerae, Luna T. IV 217 *Arcades priores*; T. II 140 *Solis soror*, VI 664 *Solis opaca soror*, VIII 271 *soror ignea Phoebi*; VIII 160 *lunares equi*, XII 297 bigae. cf. *Cynthia*, *Diana*, *Endymion*, *Hecate*, *Nox*, *Phoebe*, *Titanis*.
- Luna urbs Etruriae** S. IV 2, 29 (*marmor*), *Lunae* IV 4, 23 metalliferae moenia (*ubi hibernare et aestivare solebant*); cf. *Ligures*.
- Luperci succincti Statii patris verbera formidavere** S. V 3, 184 (*Luperci pellibus hircorum caesorum cincti loribus verberabant obviam venientes*).
- Lyaeus** S. IV 2, 37, IV 5, 16, *Lyaei* I 6, 95, III 4, 9, T. VII 684 *Aonii*, *Lyaeo* S. I 4, 31, III 5, 102, T. V 292, IX 794 *Echionio*, XI 320 saevo, *Lyaeum* T. VII 578, IX 598, *Lyaeo* S. II 2, 100 pubescente; cf. *Bacchus*.
- Lycabesos** T. XII 621 pingui oliva melior.
- Lycaeus mons**: *Lycaeum* T. I 363 umbrosi, IV 250 gelidi (*Atalanta*), VI 545 aperta (*Parthenopaeus*), VII 80 aestivi aura (*Mercurius*), IX 895 de colle (*Atalanta*); T. I 273 *Arcades tua (Iovis)* delubra nefastis imposuerelocis (*Iuppiter Lycaeus*, IV 292, VII 94); cf. *Azan*, *Lycaeus*, *Lycaeon*.
- Lycaeus (adi.)**: T. XII 129 lucis (*Diana*, *Atalanta*), II 206 *Partheniosque saltus*, VI 85 *Argolicosque saltus*, S. I 3, 78 silvis (*Pan*).
- Lycaeon**: *Lycaonis* T. VII 414 umbras latrare ferunt (*in lupum mutati*), XI 128 aras sonites (VII 94 *Arcadas aras*); cf. *Callisto*, *Lycaeus*, *Lycaonius*.
- Lycaonius**: T. III 480 in umbra

- (*Pan*), IV 304 ursae (*Calistus*).
- Lycaste** *Lemnia*, *Hypsipyles* soror: T. V 226, 467 (*Hypsipyles geminos educat*).
- Lycetus** *Anthedonius* T. IX 291.
- Lycia** A. I 165 (*Apollo venator*, cf. T. I 696), Lyciae T. I 696 nivosis iugis, Lyciam VIII 200 (*Apollinis oraculum*); v. *Lycius*, *Patareus*.
- Lycius**: Lycie T. X 344.
- Lycius** (*adi.*): S. I 2, 222 montes (*Apollo*), T. VI 623 pharetris (*Apollinis*), III 477 sortes (v. *Patara*).
- Lycomedis** A. I 207 imbelli aula, 396 pii virgo (*Achilles*), 532 conscia tellus, 719 aula, 816 regia, Lycomeden 891, Lycomede 286 placido (729 et 845 rex placidissimus); 777 *Dolopas Scyrum adortos domat*.
- Lycophontem** *Echionium* T. II 610.
- Lycophronis** arti latebras S. V 3, 157; cf. 95 (*Plias tragicorum Alexandr.*).
- Lycorea** *Phoebo sacrum* T. VII 715.
- Lycormas** *Actoliae fluvius*, *Eueni vetus nomen* T. IV 837 centaureus.
- Lycitia** tela T. VI 902, cf. *Creta*.
- Lycurgus** *Thrax*, *Bacchi inimicus* T. IV 386, VII 180; v. *Bacchus*. — *Lycurgus Nemeae rex*, *Iovis Nemeaei sacerdos* (T. VI 178): T. V 702 *Lycurgi* IV 742 *Inachii proles*, V 39, 638 et 715 tecta, *Lycurgum* V 696, VI 123, *Lycurgo* IV 386, V 653, *Lycurge* V 647; V 643 *Argolicis ab armis immunis* (677), 733 *ductor Nemeae*, VI 76 *equos filio alit* (v. *Nemeaeus*). cf. *Archemorus*, *Eurydice*, *Hypsipyle*. — *Lycurgus Lacedaemonius*: *Lycurgi* S. II 2, 90 *Amyclaei monte* (*marmor*), IV 8, 52 *Taygeta*.
- Lycus rex Thebanus** T. IV 570 *Lycum tristem*; v. *Antiopa*, *Hercules*. *Lycus Thebanus* T. IX 106, 107, X 19.
- Lydiae** tumentes S. I 6, 70.
- Lydius**: S. III 3, 61 *Bacchus*, T. X 646 *coniunx* (*Omphale*), A. I 260 *pensa* (*Hercules ap. Omphalen*), S. IV 4, 6 *ripa* (*Tiberis Etrusca*), S. I 2, 190 *Thybris*; cf. *Hermus*, *Lydus*, *Maeonius*, *Pactolus*, *Tmolus*.
- Lydus**: S. II 2, 121 *auro* (*Croesi*), V, 3, 87 *buxo* (*Minerva*, *Marsyas*, v. *not.*), V 1, 60 *gazae* (*Croesi*, cf. *Midas*), III 3, 191 *Lausi* (*Etrusci*). cf. *Lydius*.
- Lygdus Thebanus** T. IX 766, *Lygdum* 764.
- Lyrceius** *Argolidis fluvius* T. IV 710 et *Inachus*, *Lyrcei* IV 117.
- Lysippus**: *Lysippe* S. I 1, 86 (*statua Alexandri Magni, cuius cervici postea Neronis caput impositum est*), S. IV 6, 37, 109 (*Hercules Lysippi Epitrapezios*).
- MACETAE** A. II 132 (*Macedonum sarisae*), *Macetum* S. IV 6, 106 *regnator* (*Alexander*), T. VII 269 *de more sa-*

- risas, A. I 202 gens dura; *cf.*
Emathia, Pellaes, Thracia.
Machaonius: S. I 4, 114 suco
 Menelai vulnera coierunt.
Maenalis S. III 1, 40 Auge (*cf.*
Tegeatis, Parrhasis).
Maenalius: T. VI 581 (*Partheno-*
nopaeus); VII 65 ales (*Mer-*
curius), VI 541 Atalantes,
 XII 125 Dianae comes (*Atal.*)
 IX 809 Dorceus (*Partheno-*
paei comes), X 348 Dymas
 (*Parthenopaei amicus*), IX
 719 nemus (*Parth.*), S. I 2,
 18 umbra (*Mercur.*), T. IV
 256 umbra (*Parth.*), IV 794
 vertice (*Mercurius*).
Maenalos: Maenalon T. IX
 639 frondentem (*Diana*),
 Maenala T. IV 285 alta
 (*Parthenopaeus*), VII 80 ros-
 cida (*Mercurius*).
Maenas: maenada S. III 5, 49,
 maenades T. IX 628, mae-
 nadas IX 598. *cf.* S. I 2,
 223, V 1, 116, T. IV 379 sil-
 vestris regina chori, A. I 646.
v. Bassarides, Mimallones,
Thyias.
Maeon *Thebanus vates* T. II
 693 Haemonides, Maeona
 III 404, IV 598; III 82 ma-
 gnanimus vates, 104; *cf.*
Haemonides.
Maeonides (*Homerus*) S. V 3,
 150, Maeoniden V 3, 130
 (*Statii patrem*); *cf.* *Maeo-*
ninus.
Maeonius: A. I 4 cantu (*Ho-*
meri), T. VI 518 limbo *Am-*
phiarai chlamys circumflua
(purpura tincta Lydorum
arte, cf. A. I 308, T. XI 401),
 T. XI 401 modis novata palla
 (*v. VI 518*), II 1, 117, V 3,
 26 senem (*Homerum*); *cf.*
Lydius.
Maeotis: Maeotida T. XII 526
 solidam, Maeotide A. I 758
 ripa; *cf. Amazones.*
Maera T. VIII 477 Aegaeae
 Veneris sacerdos, *cf. Heli-*
caones.
Magnus S. II 7, 69; *cf. Pom-*
peius.
Maia S. V 1, 233, Maia (*abl.*)
 T. II 1 satus, VI 677 crete;
cf. Mercurius.
Malea T. IV 224 dubiis vitata
 carinis, Maleae T. I 100 de
 valle resurgit *Tisiphone* (*cf.*
Taenarum), II 33 spumantis
 caput et *Taenara*, VII 16
 raucae ira et Isthmius umbo,
 A. I 408 undisonae umbo
 et *Isthmus*, Maleae (*dat.*)
 S. I 3, 97, Malean T. X
 537 et Ceraunia supra.
Manes T. IV 475, VII 781. XI
 73, 283, 588, XII 771 *cet.*
Manilii Vopisci villa Tiburtina
 S. I pr. 29, S. I 3, 1 sq.,
poeta 100 (*carmina lyrica,*
epica, satirae, epistulae). —
 Manilius Vopiscus S. I
 pr. 29. *v. Vopiscus.*
Manto *Tiresiae filia* T. IV 463,
 488 Phoebea virgo, 536 re-
 gimen senectae, 579 inteme-
 rata sacerdos, VII 758, X 597,
 639, 679. — Manto IV 463
 innuba, 518 Phoebeia, X
 639, Manto (*acc.*) VII 758
 vittatam, X 679.
Mantua S. II 7, 35, IV 2, 9; *cf.*
Vergilius.
Mantuanae famae gaudia S. IV
 7, 27.
Marathon: Marathona T. XII
 581 (*taurus Marathonius a*

- Theseo confectus*), XII 617 (*Persarum clades*), Marathon T. V 431 superbus Theseus (*tauro superato*).
- Marathonis**: T. XII 730 quercum (*Theseus*), XI 644 silva (*Erigona*).
- Marathonius**: T. XII 196 arma, S. V 3, 74 virgo (*Erigona*).
- Marcellus**: *Victorius* (*rectius Vitorius*) M. S. IV pr. 15 *Septimii Severi condiscipulus*, IV 4, 6 *domus Marcelli in dextra Tiberis ripa prope Domitiani naumachiam sita*, 20 *Gallus amicus*, 39 sq., 59 *praetor hastarius (Mommsen roem. Staatsr.² II 215) centumviris litibus iudicandis (I 4, 24), qui hasta utebantur insigni, praesidet (43), 60 curator viae Latinae (quod munus praetori — fascis 59 — tantum tribuebatur, Mommsen II 1030), 61 legatus legionis, 72 Geta filius, 73 Getae avus belliger, 75 Marcelli coniunx nobili genere nata, 85 praedia Marcelli Teati et in Marrucinis sita (cf. II 6, 61). — Marcellum IV 4, 9, Marcelle IV pr. 5, 41, IV 4, 78, 99.*
- Marcia aqua** S. I 3, 67 (*per Anienem plumbeis canalibus ducta*), I 5, 27 sq., cf. 51. v. *Tibur, Virgo*.
- Marcomani** S. III 3, 170 (*triumphus de Marcomanis et Sarmatibus qui eos adiuverant a Domitiano recusatus, IV 1, 39, IV 3, 159*); v. *Domitianus*.
- Mareoticus (Aegyptius)**: S. IV 6, 103 arbiter arae (*Busiris*), T. I 264 Coptos, S. III 2, 24 vina.
- Mareotida puppem (Alexandriam)** S. III 2, 103.
- Maroni** V 3, 63 magniloquo, Maronem II 6, 20; cf. *Vergilius*.
- Maronei templi** S. IV 4, 54.
- Maroniani culicis ante annos** S. II 7, 74; v. *Vergilius*.
- Marpessa Thebana** T. III 172.
- Marrucinos montes** S. IV 4, 86.
- Mars** S. I 6, 62 pater, T. VII 83, 236, IX 72 pater, 506 inclite, XI 84, 414, A. I 425, Martis T. I 7 (*anguis a Cadmo occisus, dentes sati*), II 572 (*anguis*), 599 pinum (*adversus Gigantes pugnat*), IV 260 amore (*belli*), 321 pondera, V 648 pulvere, VI 479 iugum, 805 otia, VIII 232 cruenti agros (*Boeotiam*), 732 saevi proelia, X 463 compendia, XI 409 cornua, (cf. VIII 342), XII 638 curas, Marti S. III 2, 122 Latino, T. I 464 paterno, IV 305, VII 204 (v. *Pirithous*), VIII 588, Martem S. I 1, 18, I 2, 193, V 2, 117, V 3, 11, T. IV 821 (*bellum*), VII 172, XII 717, Marte S. I 1, 81 longo, T. V 173 Odrysis, VI 512 (*pugna*), 587, VII 630, VIII 71, X 198 diurno, XI 287 adverso, A. I 401; T. III 292, 577 bellipotens deus, 344 deus armipotens, 420 deus armifer, IV 356 bellator deus, cf. *Amor, Armipotens, Bellipotens, Bellona, Bistones, Cadmus, Enyo, Fama, Furor, Geticus, Gradivus, Haemus, Harmonia,*

- Hebrus, Hyrcanus, Ira, Lapithae, Martigena, Martius, Mavors, Mavortius, Odrysius, Oeneus, Oenomaius, Pangaea, Pavor, Rhea, Rhodope, Sarmaticus, Scythicus, Thraces. de Marte Aetolo a Tydeo culto v. T. I 464, II 587, 727, IV 111 patrius stat casside Mavors, VIII 588, 707, IX 72, v. Tydeus; de Martis et Veneris amore, de Harmonia f. et Amore v. S. I 2, 53, 60, T. II 269, III 274, 287, 300, VII 62, 667, IX 822, X 893. domus Martis describitur T. VII 40 sq.*
- Marsas** nives ducens Marcia S. I 5, 26.
- [**Marsyas**]: S. V 3, 88, T. I 709 Phryga, II 666, IV 186 Satyrus; *cf. Celaenae.*
- Martigenae** Amori T. X 103.
- Martius**: T. X 612, 806 anguis, XI 97 bella, A. I 882 calor, T. V 155 Enyo, IV 556 gens (*Spartii*), VI 455 Hippodamus (*Martis nepos, Oenomai f.*), S. I 2, 243 *Ilia*, [T. III 660 pectora, *v. not.*], T. II 727 Pleuron, XI 489 serpens, IX 827, A. I 949, [T. VI 211 *not.*] signa, T. VII 460 tela, S. II 7, 45 Thybris, T. VI 3 virtus.
- Massagetae** A. I 307 lactea pocola sanguine fucant.
- Massicus** vinifer S. IV 3, 64.
- Massylus**: T. XI 27 arva (*leo*), *cf. S. II 5, 8, T. II 676, V 332, VIII 124*), VIII 124 ferri, S. II 5, 8 grege, T. V 332 hoste, II 676 oves, S. III 3, 94 robora (*citrum*, nives perspicuae sunt vasa crystallinea Alexandrina); *cf. Gaetulus, Libya, Maurus, Numidae.*
- Maurus**: S. I 3, 35 postes (*citrei*), T. IX 189 rura (*leo*), S. IV 2, 39 robora Mauro-rum (*mensae citreae*); *cf. Massylus.*
- Mavors** S. V 2, 128, T. II 718, IV 111 patrius stat casside (*Tydei, v. Tydeus*), IV 793 tener, [VI 211, *v. not.*], VII 10, 624, IX 88, 567 anceps, 785 ferus, 841 pater, X 508, 556, X 663 (*Spartii*), 808, XII 733 pater, A. I 395, 502, Mavortis S. V 2, 34 summam (*belli*), T. III 598 amore, VI 643 clipeus, VII 703 saevi amore, XI 50 hortator, XII 523 duri imago, A. II 130 imago, Mavorte T. VII 264 cruento.
- Mavortius**: T. I 274 axis Oenomai, VIII 342 cornua (*tubae, cf. XI 409*), IX 838 cuspis, VII 40 delubra, II 269 furta (*Martis et Veneris adulterium*), X 253 furta (*insidiae*), VII 644, X 653 Haemon, II 587 munera Oeneos (*a Marte donata, v. Mars*), V 282 pectora, IV 345 plebes (*Thebana*), XI 652 semina (*Spartii*), A. I 626 tela, T. I 680 Thebe, IV 434 tellus (*Thebae*), A. I 201 Thrace. *cf. Mars.*
- Maximus**: *Vinius (Vibius) M.* S. IV 7, 14 in Dalmatia militat (*IV praef. 24*); IV 7, 25 sq., IV *praef.*: *epistula Statii ad eum de editione Thebaidos*; 32 *filius Maximi*, 43, 49 *pater Maximi adversus Sarma-*

- tas militavit*, 45 *M. praefectus alae in Syria*, 55 *Salustium et Livium in epitomen redegit*. — *Maximus* S. IV 7, 32, *Maximo* IV 7, 9, *Maximum* IV pr. 20 *Vinium*.
- [*Medea*]: S. II 1, 141, T. IV 506 et 551 (*maga*), V 458, A. II 75; *cf. Aetes, Colchis, Creusa, Iason*.
- Medeon Boeotiae opp.* T. VII 260.
- Medusa* S. I 1, 38, T. XII 606; *cf. Gorgo, Minerva*.
- Megaera* T. I 712 et IV 636 *torva*, *Megaeram* T. I 477 *rabidam (Orestes)*, III 641, XI 60 (96, 150, 198, 383, 415); *cf. Furiae*.
- Megalia insula sinus Cumani ex adverso villae Pollii Surrentinae sita* S. II 2, 80.
- [*Megara*]: T. II 382; *v. Megareius, Nisus*.
- Megareia arva* T. XII 219.
- Megareus Thebanus* T. X 491.
- Meges Thebanus* T. X 19.
- Melaenae virides* T. XII 619; *v. Attica*.
- Melampus* T. III 453 *Amythaone cretus senior*, *Melampu* 546, 573, *Melampode* VIII 278 *cretum Thiodamanta*; III 501, *Amythaonius vates*.
- Melanippus Thebanus* T. VIII 718, *Melanippi* IX 8 *profanatum funus*, *Melanippe* VIII 740; *v. Astacides, Tydeus*.
- Melas Boeotiae fluvius* T. VII 273 *Palladius*.
- Meleager*: T. I 453, 490, II 469 sq. (*Telamon et Ixion in venatione Calydonia*), 541, 742, IV 103, 267, V 405 *Oeniden magnum (inter Argonautas)*, 436 *prolem Calydone satam*, VI 811, VII 204, VIII 707. — *Meleagre* II 474. *cf. Atalanta, Oeneus*.
- Meleagria Pleuron cognatis avibus fleta (Meleagri sororibus in aves — meleagrides — mutatis)* T. IV 103; *cf. VIII 483*.
- Meles* S. III 3, 61, *Melete* II 7, 34 *Graio*; *v. Homerus, Smyrna*.
- Meliboea* S. III 5, 48 (*Philoctetae patria; apud Statium uxor Philoctetae*).
- Melior: Atedius M.* S. II *praef.*, II 1, 1 sq., II 3, 1 sq., II 4, 1 sq.; II 1, 191, 201, II 3, 77 *Blaesus, Melioris amicus, mortuus*, II 1, 70 *Melior senex*, II 3, 14 *domus in Caelio monte*; *v. Glaucias*. — *Melior* II pr. 1, II 1, 1, 163, 167, II 4, 32 *Melioris* II 3, 1, 15.
- [*Memnon*] *ab Achille interfectus, ab Aurora matre fletus* S. V 1, 34; *v. Tithonis*.
- Memphis* S. III 2, 110 *invida (propter sacrorum scientiam vulgo non communicatam?); cf. Aegyptus*.
- Menalcas Lacedaemonius* T. VIII 431.
- Menaleus Thebanus* T. VII 755.
- Menander: Menandri* S. II 1, 114 *facundi Attica orsa*, [III 5, 93 *libertatem, v. not.*].
- Menecrates: Iulius M. Neapolitanus, Pollii Felicis gener* IV pr. 25, IV 8, 1 sq. — *Menecratis* IV 8, 3 *clari genus, Menecratem* IV pr. 25 *Iulium; v. Pollius*.
- [*Menelaus*]: S. I 4, 113 (*Ma-*

- chaon*), S. III 2, 111 (*Cano-
pus gubernator ad Nilum
mortuus*), A. I 36, II 63; *cf.*
Atridae.
- Menestheus Argivus** T. VI 639,
676, 700, Menesthei 684,
Menesthea 690.
- Menoceus Creontis f. pro patria
mortem subit** (T. X 774 sq.)
T. VII 250, 641, VIII 357
magnanimus, IX 267, X 756,
XI 264, 653, Menoceus
XI 709, Menocea VIII 597,
X 620, XI 660, XII 60, 103
magnum, 696, Menoceu
X 651, 802 saeve; X 614 ge-
neris viperei novissimus, 659
Sphinx galeae custos, XI 284
hostia regni, 289. *Menoecii
mater* X 792.
- Menoceo sanguine lubrica tur-
ris** T. X 846 (*Dircaea turris*,
v. VIII 357, X 651).
- Menoetes Argiae comes** T. XII
245, 360, Menoeten 204,
237. *Menoetes Thebanus
a Tydeo interfectus* T. II 644.
- Menoetiades (Patroclus)** S. V
2, 157.
- Mercurius**: T. I 254 *Argum
interficit*; S. I 2, 18, I, 4, 21,
I 5, 4, II, 7, 6, V 3, 93 *ci-
tharae inventor, a poetis
invocatur*; T. IV 303, VII 39
galerus; S. III 3, 80, V 1, 102
interprete virga ex astris
nuntiat, 107, T. I 293, II 58
per Arcturum mediaeque si-
lencia noctis meat, VII 5 sq.
Iovis nuntius; T. IV 229,
VI 677 *palaestrae deus*;
S. II 1, 189, T. I 303 sq.,
II 1 sq., 11, 30 (*Lethaeum
vimen*), 70 (*spiramina virgae*),
IV 482 (*virga*), 605, VIII 48,
X 302 *Ψυχοπομπός*; T. IV
793, VII 187 *Mercurius in-
fans*; S. III 3, 80 *aliger* Ar-
cas, T. II 55 *volucer deus*,
IV 287 *deo alite*, X 302
deus aliger. cf. Arcadius,
Arcas, Atlantiades, Cyllene,
Cyllenius, Lycaeus, Maenala,
Maenalius, Maia, Tegea,
Tegeaticus.
- Messe Laconiae opp.** T. IV 226
Cythereia volucrum parens.
- Messena** A. I 422, T. IV 179
*Messene plana; cf. Capaneus
(Messeniorum dux T. IV
179), Dorion, Ithome*.
- Methymnae rates (Arion)** S. II
2, 60.
- Metius (rectius Maecius) Celer**:
S. III pr. 17, III 2, 105, 121
(*legatus a Domitiano ad le-
gionem Syriacam missus*), 20
nobilis, 22 (*navem Alexan-
drinam Puteolis conscendit*),
92 *regis mei*, 123—126 (*puer
in Syria tribunus militum
laticlavus, adversus Parthos
stipendia facit*), 127 (*consul*).
— *Metius* III pr. 17 *Celer*,
III 2, 7 *iuvenis*; *cf. Celer*.
- Metus** T. IV 662 (*Bacchi co-
mes*), VI 371, VII 49 (*Mar-
tis comes*); *cf. Pavor*.
- Mevania**: S. I 4, 128; *cf. Clitum-
nus*.
- Midas**: *Midae* S. I 3, 105 *Croe-
sique bonis et Perside gaza
digne*, II 2, 121 *gazis ditior*;
cf. Lydus.
- Mide Boeotiae opp.** T. VII 331.
- Midea Argolidis oppidum** T. IV
45.
- [*Miletus*], *cf. Branchus, Didy-
maeus*.

- Milvius agger** (*pons*) S. II 1, 176; *cf. Flaminius*.
- Mimallones** T. IV 660; *v. Maenas*.
- Mimas Thebanus**: *Mimanta* T. IX 290.
- Minae innumerae** (*Martis comites*) T. VII 51.
- Minerva** S. IV 6, 52, T. IV 288 *in Arcadia culta, v. Alea, Auge*; T. II 252 (*facibus nuptialibus Minervam virgines adeunt*), 258, IV 136, X 895 *M. Argiva, v. Euhippus, Larisa*; S. V 2, 128, T. II 239, 720, 737, VII 185 *Minervae et Neptuni in arce Athenarum certamen*, XII 293, 464, 500, 531, 583 (*Theseus*), 607, 632—634 (*Minervae et Neptuni lis*) *Athenarum dea, cf. Aracynthus*; T. II 721, VII 273, 330 *in Boeotia colitur, v. Alalcomenae, Itone, Melas*; A. I 285, 696, 813 (*Scyrus*), S. III 1, 133, T. V 100, 152, 357 (*Lemnos*); S. I 1, 37 sq. *Minervae simulacrum in manu statuae Domitiani, v. Domitianus*; S. IV, 2, 67, IV 5, 23 *quingentus Minervae a Domitiano in Albano celebratae, v. Statius*; S. II 2, 2, 117, III 1, 109, 133, 138, III 2, 24, V 3, 165 *Minerva Surrentina; de Minerva a Romanis culta v. etiam Palladium*; A. I 826 *inter Naidas Siculas*. T. II 243, 715, X 632 *Iovis solio iuxta comes*; T. II 597 *in gigantomachia*; A. II 52 *dearum de pulchritudine lis*. S. I 1, 38, III 1, 33, T. II 243 *cristae* (*cf. S. II 2, 117*), 597, VIII 518, 762 sq., XI 414, XII 606, A. I 299, 486 (*aegis cum Medusae capite*); S. III 1, 133, IV 5, 23, V 2, 128, T. I 535, II 715, VII 33, IX 87, 837, X 632 sq. *belli dea*; T. VIII 509, 511 *Herculi succurrit*; T. II 684, 731 sq. (*templum et λαμπραδηφορία* *Pleurone i. e. in Aetolia ad Acheloum Tydeus ei rovet, de facibus cf. S. IV 6, 52, T. II 252 not.*), VIII 459, 500, 511, 528, 588, 703, 758, A. I 547 *Tydei dea*; S. II 7, 50 *Argo Minervae puppis*. S. I 1, 5, I 4, 20 (*cum Musis*), I 6, 1, IV 1, 22, V 3, 88 (*tibia, v. Marsyas*), 91 (*cum Musis*) *a poetis et artificibus colitur*; S. II 7, 28, T. II 737, V 417, VI 553, XII 633 (*oliva*); T. III 507 (*noctua*). — *Minervae* S. II 2, 2 *Tyrrhenae* (*templum Surrentinum*), II 7, 50 *puppem*, III 2, 24 *Tyrrhenae*, IV 1, 22 *tuae manibus* (*Domitiani*), T. III 507 *flavae avis* (*noctua*), IV 288 *Aleae templum*, V 152 *iuga* (*Lemniae*), VII 330 *Alalcomenae*, XII 531 *innuptae delubra*, A. II 52 *ora. cf. Pallas, Triton, Tritonia, Tritonis*.
- Minoius**: A. I 192 *bracchia tauri* (*Minotauri*), T. VII 187 *Ida* (*Iuppiter*).
- Minos** VIII 27 *cum fratre vellido* (*Aeaco*), 103 *Minos et iudicis urna Dictaei* (*Minois*); *cf. IV 530 Cortynius arbiter* (*urna*), XI 571 *Age-*

- norei iudicis urna Gnosia.
v. *Aeacus*.
- [**Minotaurus**]: T. XII 667, A. I 192; v. *Theseus*.
- Minous**: S. I 2, 228 corona (*Ariadnes*).
- Minyae** T. V 337, 471, *Minyas* VIII 212; v. *Argonautae*.
- Misenus**, [**Misenum**]: S. II 2, 77 Hectoris armiger, III 1, 150, IV 7, 19, V 3, 167 collis lituo remoque notatus. — Misene S. III 1, 151. cf. *Aeneas*.
- Mithram** cornua (*tauri*) indignata sequi torquentem T. I 720. cf. *Apollo*, *Sol*.
- Moerae** S. II 7, 131 (v. not.).
- Molorchus**: **Molorchi** S. III 1, 29 pauperis arva, S. IV 6, 51 parci domus, T. IV 160 Cleonaei vineta; v. *Agyllus*, *Hercules*.
- Molossus**: **Molosso** A. I 747 muto (*cane*), **Molossi** S. II 6, 19 (*canes*), T. III 203 (*Actaeonis*). — **Molossus** (*adi.*): T. III 475 lucis, VIII 201 lovis quercus; v. *Chaonius*, *Dodona*.
- Mopsus** *vates Argonauta* T. III 521, V 417. **Mopsus Argivus** (*Anphiarai vatis mortem refert*) T. VIII 151, IX 126.
- Mors** T. I 632 ense metit fila *Parcarum*, IV 528, VII 53, 742, 807, VIII 377, X 26, **Mortis** T. IV 413 durae limine, 474 inexpletae regnum, **Mortem** S. III 1, 172 (*Alcestida auferentem*, v. *Hercules*), **Morte** T. X 105 **Somnus** cum M. (cf. V 197 *Letum et Somnus*), **Mortes** S. II 7, 131 (v. not.), T. VIII 24 variae et *Furiae*; cf. *Letum*.
- Mulciber** S. III 1, 130, T. V 51, VI 212 (*ignis*), VII 61, X 101.
- Munychius**: S. V 3, 107 arces, T. II 252 iugis, XII 616 rura.
- Musa** S. II 7, 75 **Enni**, **Musae** S. I 6, 2, II 7, 20, T. VII 289, **Musarum** T. VI 333 concilium mulcens **Apollo**, **Musis** S. II 7, 41, III 5, 65, T. VIII 549, **Musas** S. I 5, 2, IV 2, 55 et **Phoebum Pallenaeos** triumphos laudare **Iuppiter** iubet; S. I 2, 221, II 4, 19 (*virgines in picas a Musis mutatae*), V 1, 25 matertera omnis *Orphei*, V 3, 14, 211, T. I 4 deae, VIII 553 (v. not.), IX 317 sorores doctae, X 831 deae. S. I 2, 259, IV 7, 12, V 3, 123, V 5, 2, T. IV 38 fontes *Musis sacri*; S. II 7, 16 **Thespiacus lucis**, V 3, 209 vocales lucos **Boeotaque tempe**, T. IV 34 **memoris sonori**, X 830 **Aoniis lucis**; v. *Calliope*, *Clio*, *Erato*, *Urania*, *Camenae*; *Aonius*, *Aonis*, *Helicon*, *Heliconis*, *Heliconius*, *Hyanteus*, *Pieris*, *Pierius*; *Castalia*, *Cithaeron*, *Dirce*, *Olimus*, *Parnasus*, *Pegasus*, *Permessus*, *Pimplea*, *Pirene*, *Thespiacus*; *Apollo*, *Corymbus*, *Hercules*, *Orpheus*, *Phe-monoe*, *Thamyris*.
- Mycalasia** *boepis* T. IX 281.
- Mycalesos** *Boeotiae oppidum* T. VII 272.
- Mycenae** T. IV 306 *Mycenaei auxilia adversus Thebanos non mittunt* (*Atreus*, *Thyestes*), VII 418 (= *Argos*), IX 514, XI 187, A. I 414,

- Mycenas** T. I 261 veteres, 325 abrupto sole caligantes (*Atrous*, cf. II 184, XI 129), II 119, 184 diras, VII 177, VIII 670 Inachias, IX 444 saevas, X 16, XI 129, 731, XII 82, Mycenis T. I 683, IV 56, XI 146, XII 116, 689; cf. *Atrous*, *Mycenaeus*, *Mycene*, *Tantaleus*.
- Mycenaeus**: S. V 1, 59 auro (*Thyestis et Aeropes*, *Atrai uxoris*, *adulterium*), III 3, 189 flammae (*Agamemnonis*).
- Mycenes impia tecta** T. IV 56 (*v. not.*).
- Myconos** A. I 205, Mycono T. III 438 Gyaroque.
- Mygdonius**: T. II 134 cubilibus (*Tithoni*), S. V 3, 245 dolores (*v. Attis*, *Cybele*), II 2, 108 senis (*Tithoni*); cf. *Phrygius*.
- Myrmidone Lemnia** T. V 224.
- Myron**: Myronis S. II 2, 66 arte, Myroni S. IV 6, 25 docto vigilata aera (cf. I 3, 50).
- Myrtilos** T. VI 263.
- NAIS** S. I 2, 207, I 3, 62 lubrica, II 3, 60 Phoebeia (*Dianae*), III 4, 42 caerulea, Naidos II 3, 60, Naides S. I 2, 264 Lucrinae, II 3, 7, II 6, 102 Avernales, Naidas S. I 5, 6, A. I 295, 825 Ennaeas (*Proserpinae*); cf. *Nymphae*.
- Napaeae** T. IX 386, Napaeas. T. IV 255; cf. *Nymphae*.
- Narcissus**: Narcissum T. VII 341, Narcisse S. I 5, 55; III 4, 41 sq.; cf. *Cephisus*, *Thespiacus*.
- Nasamoniaco regi** (*Hannibali*) S. IV 6, 75.
- Nasamoni** Tonantis natum (*Alexandrum*) S. II 7, 93.
- Naso tristis** S. I 2, 255; cf. *Ovidius*.
- Natura** S. II 1, 34, 83, V 3, 71 et Pietas, V 5, 22, T. VI 820, VII 217 et Tellus et Pietas etc., VIII 330, X 88, XI 466 princeps, 607, XII 561 princeps, A. I 488, Naturam T. XII 645.
- Naubolus Hippasides Phocensis**, *Lai hospes* T. VII 355; cf. *Iphitus*.
- Naxos** T. VII 686 Thesea, A. I 678 Bacchica, Naxi S. I 2, 131 in litore (*Theseus*, *Bacchus*), 224 quondam genialis litorea (*Bacchus*).
- Nealce Hippomedontis uxor** T. XII 122.
- Neapolis**: S. III 5, 79 sqq., IV 8, 46 sqq. *N. a Chalcidensibus Apollinis auspicio columba duce condita* (cf. *Abantius*, *Apollo*, *Chalcidicus*, *Chalcis*, *Euboicus*, *Eubois*, *Eumelis*); S. IV 8, 47 sq. *Apollo*, *Ceres*, *Castores ut tueantur urbem invocantur*; S. IV 8, 19 *Menecrati Neapolitano patrius lauros promittit Apollo; de ludis Romae et Augusti* (*Augustalia*, *Ῥωμαϊκὰ Σεβαστὰ Ἰσολύμπια*) S. II 2, 6, III 1, 153, III 5, 92, V 3, 112, 134, 226, *v. Staius*; S. II 2, 9 fretum gentile *Statii i. e. sinus Neapolitanus* (*Cumanus*). cf. *Menecrates*, *Parthenope*, *Pollius*, *Sebethus*, *Staius*, *Vergilius*, *Vesuvius*, *Violentilla*. — *Neapolis* S. IV 8, 6,

- Neapolim III pr. 26, IV pr. 26, Neapoli IV pr. 14.
- Nefas caecum Martis comes** T. VII 48.
- Neistae porta Thebarum** T. VIII 354 mittunt Eteoclea.
- Neleia Pylos** T. IV 125.
- Nemea, Nemee** (*de forma v. not. ad T. I 355*) S. III 1, 143 atrox (*propter leonem, ludi*), 182 (*Hercules*), T. I 355, II 378 (*leo*), IV 159, 825 silvarum longe regina virentum (*S. II 2, 12, cf. V 505, VI 82 not.*), V 44 ineluctabilis umbra, 749, VI 494, A. I 415 (*leo, cf. S. III 1, 30, IV 6, 41, T. IV 646*), Nemeae, Nemees S. I 3, 6 frondentis alumnus (*Leo, sidus*), III 1, 30 ager, IV 6, 41 vastator, V 3, 52 lucum (*ludi*), T. [IV 688 liquor], V 581 ager, 733 ductor (*Lycurgus*), Nemeae (*dat.*) T. V 714, Nemeen T. IV 646 gelidam, 664, 688, [VI 82 umbrosaue tempe, *v. not.*], VI 346 Herculeam, 363. — *ludi Nemeaei*: S. III 1, 143, V 3, 52, 141 Achaea praemia, gramine Lerna, T. IV 721 (trieteris), V 741 sq., VI 3, 15, VII 93 trieteride multa, X 499; *Iuppiter Nemeaeus, Lycurgus eius sacerdos* T. IV 825, V 511, 513, 577, 685, 697, VI 178, *Archemori templum* VI 220. *cf. Adrastus, Archemorus, Cleonaeus (leo), Langia, Lerna, Lycurgus.*
- Nemeaeus**: S. V 2, 48 arma (*Herculis*), T. VII 117 campum, I 575 fluminis (*Psamathe, Apollo*), X 499 pulvere, III 421 rura, IV 136 sonipes *Hippomedontis* (*cf. VI 76*), S. IV 6, 58 tegmine (*leonis pelle*), T. XI 47 terga. [**Neoptolemus**] *Achillis f., v. Pyrrhus.*
- Neptunus**: T. II 45 (*Taenarum Neptuni portus, equi*), III 433 dux (Nimbi, Hemes, Nubila, Tempestas comites), VI 280 sq. (*Arionis equi pater, cf. 425, 507*), Neptune S. III 2, 5; S. II 2, 21 moderator caeruleus undae (*templum Surrentinum*), T. I 222 (*tridens, VII 255, 813*), V 706 aequoris rex sublimis equis et Triton, VI 507 aequoreus pater, VII 185 et XII 632 *Neptuni et Minervae de Attica certamen*, A. I 51sq. magnum regem, 78sq. rector aquarum (*Troiae moenia ab Apolline et Neptuno exstructa, S. III 1, 116*), II 14 caeruleum regem. *cf. Anymone, Neptunius, Onchestos, Orion, Pelops, Tanagra, Theseus, Triton, Troia.*
- Neptunius** T. VII 813 cuspis (*cf. I 222*), XII 588 (*Theseus, A. I 71*), VI 261 lora (*equi Pelopi a Neptunio donati*), VII 271 plebes Onchesti, XII 665 Theseus, S. III 3, 82 iussa (*Triton*), A. I 224 vada.
- Nereis** S. II 2, 103 (*Doris 106, cf. III 2, 13, T. IX 372*), A. I 24 Helle, 122 (*Thetis*), 480, Nereidos A. I 592, Nereida S. I 2, 129 omnem et Glaucum Proteaque monilia quaerere iussi (*cf. Erythraeus*), T. IX 401 Leucothean, A. I

- 158, Nerei A. I 527, Nereides S. III 1, 144 virides (pumiceis antris), III 2, 13 caeruleum ponti agmen, sidera ponti (vitreis Doridos antris), T. VIII 362, Nereidum T. IX 372 cohors, A. I 391 domus (*Scyros*), Nereidas S. I 2, 116; S. II 2, 19 Phorci levis chorus, III 2, 34 glaucae sorores; cf. *Doris*, *Nereus*, *Nympha*.
- Nereus:** Nereos T. III 410 profundi turba (*Nereides*), V 437 profundi generum (*Peleum*), A. I 542 aquosi gremio, Nerea S. II 2, 75 et T. VIII 230 (*mare*), II 15 avum (*Achillis*), Nereo T. V 49 Aegaeo (*mari*); cf. *Tethys*, *Thetis*.
- Neris Argolidis vicus** T. IV 47 pavetspumantem Charadron.
- Nero:** S. I 1, 86 *Neronis statua equestris in foro Iulio (v. Alexander, Lysippus)*, I 5, 62 *Neronea unda (thermae Neronis Bais exstructae)*, II 7, 61 *agon Neroneus, Romae incendium a Lucano carmine celebratum*, 100 *Lucani mors*, 119 *matris nex*, IV 3, 8 *fossa ab Averno usque ad Ostiam per paludem Pomptinam ducta*, 60 *Isthmum Corinthium perfodere tentat*, V 2, 32 *Armenia indocilis Neroni servire; v. Lucanus*. — Nero S. II 7, 58, IV 3, 8, Neroni V 2, 33 fero, Neronem II 7, 119; II 7, 100 rabidi tyranni; cf. *Caesar*.
- Neronea unda** S. I 5, 62.
- Nesis, sinus Cumani insula** S. II 2, 78 malignum aera respirat, Nesida III 1, 148.
- Nessus** T. XI 238.
- Nestor** S. IV 3, 150 (*anni*), V 3, 192, T. IV 127 *bello Thebano non interest; cf. Nelius, Nestoreus, Pylus*.
- Nestoreus:** S. I 3, 110 senectae, I 4, 127 situs.
- Niliacus:** T. III 478 pecus (*Apis*), S. IV 9, 12 tus.
- Nilus** S. I 6, 77 sacer (*grues, T. V 12, XII 518, cf. Rhodope*), V 1, 100 agros merisit, IV 706 Eoae brumae liquentia pabula ore premit (*Aethiopiae imbres*), VIII 359 secretus Eoas prunas bibit, Nili S. III 2, 108 paludosi fecunda licentia, 115 gurgite se mergit Apis, III 3, 91 aestiferi area, III, 5, 21 septemgemini caput impenetrabile, IV 3, 157 caput, V 5, 67 convicia, T. I 265 aerisoni flumina (cf. *Isis, Osiris*), III 527 placidi fecunda clementia (*cygni*), Nilo T. V 12 Paraetonio (*grues*), XII 518 frigora solvere; IV 707 patris undosi sonitus. cf. *Aegyptus*.
- Nimbi** T. III 435 (*Neptuni comites*).
- Niobe:** S. V 1, 33 genetrix Sipy-leia, V 3, 87 Phrygium silicem, T. I 711 Thebana mater III 193 Tantalus *Thebana* (bina funera per septem portas 198), IV 576 Tantalus *Thebana*, VI 118 bis senas Sipydon deduxerat urnas, IX 682 *Thebana*. — Niobe T. VI 117, Nioben IX 682.

- Nisa** *Boeotiae oppidum* T. VII 261; *v. Nysa*.
- Nisus** *Megaræ rex, Scyllæ pater*: Nisi S. III 4, 84 *purpurei coma*, Nisum T. II 382 (= *Megaram*); T. I 334 *purpureus senex*. — Nisus *Euryali amicus*: T. X 448 *Phrygii gloria Nisi*.
- Nomadum** S. I 5, 36 *flavis metallis decisa purpura (marmor maculosum)*, II 2, 92 *flaventia saxa*; *cf. Maurus, Numidae*.
- Nomius** *Argivus* T. X 260; *Thebanus* T. IX 290.
- Nonacria** *rura* T. IV 294. *cf. Callisto*.
- Novius** (*Novius*) *Vindex* S. IV *praef.* 18 *Nonii Vindicis Herculeum Epitrapezion*; S. IV 6, 1sq.; S. IV *pr.* 19, IV 6, 12 *Vindicis studia*, 30, 99 *Vindex poeta*.
- Notus** T. VII 561, XI 114 *Libycis pastus harenis*, *Noti* T. I 161 *madidi igne*, *Notum* S. III 2, 45, *Noto* T. VI 102, *Noti* VI 288 *Eurique certantes*, *Notos* VII 721, *etc.*; *cf. Auster*.
- Nox** T. I 97 (*piceo nimbo*), 498 (*alma 503, diva 506*), II 528 (*umentis palla*), VI 27, *Noctis* T. II 60 *equos Somnus agit*, X 84 *cubilia*, 114 *opaca cohors. cf. Luna*.
- Nubila** *Neptuni comites* T. III 436.
- Numa**: *Numae* S. V 3, 290 *ritus colendos (cf. Egeria)*, *Numa (abl.)* S. I 4, 41 *labente curia timuit*.
- Numidae** S. I 6, 78 (*udo sub austro*) et II 4, 28 (*austro sub umentis*) *gallinae Numidicae, meleagrides*, T. X 415 *lcones*; *cf. Gaetulus, Libya, Massylus, Maurus. de marmore Numidico v. Libycus, Maurus, Nomades*.
- Nycteidus** *vagae ardor* T. VII 190 (*Antiope cum maenas facta in montibus vagatur a Iove in satyrum mutato comprimitur*).
- Nympha** S. V 3, 291 (*Egeria*), T. VII 297, IX 597, *Nymphae* S. II 3, 44 *durae (Pholoes a Pane adamatae)*, *Nympham* T. IV 720, *Nympha* VII 756, IX 319 *Ismenide*, *Nymphae* S. I 5, 23, III 1, 75, T. IV 684 *undarum deae*, V 519, 580, VI 106 *robora non dimittunt*, IX 709, A. I 241, *Nympharum* S. II 3, 8, T. IV 330 *Erymanthiadum*, IX 384 *regina (Ismenis)*, 417, *Nymphis* X 505 *Amyclaeis*, *Nymphas* S. I 2, 115, I 3, 37, 46, 64, T. VI 88 *Faunorumque greges*, A. I 293 *virides pelagi*; S. I 5, 15 *deae virides*, II 2, 20 *Galatea viridis, cf. Dryades, Hamadryades, Naides, Napaecae, Nereides*.
- Nysa** T. VII 686 *ferax (Bacchus)*, S. I 2, 221; *cf. Nisa*.
- Nysaeus**: T. IV 83 *pater*, VII 653 *serta*; *v. Bacchus*.
- OBLIVIA** T. X 89 *pigra Somni limen servant*.
- Ocalea** *Boeotiae oppidum* T. VII 260.
- Oceano** T. VII 8 (*cf. III 685*), A. I 52 *hospite (Neptuni)*,

- II 2; A. I 50 grandaevum patrem.
- Odia aspera** T. V 73.
- Odrysius**: S. V 3, 271 chelyn *Orphei*, A. I 485 hastam (*Mars*), T. V 173 *Marte (bello)*, IV 793 nive (*Mars*), VIII 57 querellis (*Orphei*), T. VII 524 regibus, XII 156 stabuli (*Diomedis*), S. V 1, 203 vates (*Orpheus*); v. *Thracius*.
- Oeagrius** *Orpheus* T. V 343.
- Oebalides** S. II 1, 112 (*Hyacinthus*), *Oebalidae* T. V 438 gemini (*Castor et Pollux*).
- Oebalis purpura** S. I 2, 151; v. *Laconia*.
- Oebalius** (= *Lacedaemonius*): S. II 6, 27 amores (*Helenam*), T. VII 21 caestus, (cf. *Pollux*), S. V 3, 53 et A. II 154 discus (cf. *Hyacinthus*), T. II 164 duces, T. VI 304 equos *Amphiarai*, (cf. IV 214 *Taenarii equi*), S. III 2, 10 fratres (*Castor et Pollux*), A. I 20 litore (*Helena*), T. VI 797 magistro (*Polluci*), IX 690 murice (v. *Oebalis*), X 503 nemus, VIII 429 turmas.
- Oebalus** *Lacedaemonius* T. X 498.
- Oeclides** (*Amphiaraus*) T. III 470, 620, V 731, VI 423, 496, *Oecliden* VIII 146.
- Oedipodes**, [*Oedipus*]: T. I 61, XI 752 in *Cithacrone expositus plantis perforatis*; I 64 (*Polybus*); I 66, II 505 sq., XI 490 (*Sphinx*, v. not.); II 63, 68, IV 57, 631, VII 211, 355, XI 491 *patrem occidit*, cf. *Laius*; I 68, 233, II 187, 464, IV 57, 631, VII 212, VIII 611, XI 492 *matris conubium*; I 48, 72, 237, IV 615, VII 469, VIII 611, X 697, XI 106, 172, 333, 505 *oculos effodit*; I 56 sq., 239, IV 644, VII 469, VIII 248, XI 105, 344, 505 *Furias adversus filios imprecatur*; XI 580 sq. *ad filiorum corpora ab Antigona ducitur*, cf. *Antigona*; XI 668 sq. *Thebis exire*, 752 sq. *in Cithaeronem se recipere a Creonte iubetur*; T. XII 510 *Furiae Oedipodis Athenis vincuntur* (cf. 482 *Ara deum*). — *Oedipodes* T. I 48, II 465 (*patronymicum*), XI 505, *Oedipodae* I 17 *domus*, 164 *loco*, VIII 609 *proles*, XII 510 *urias*, *Oedipodis* XII 260 *nurus (Argia)*, *Oedipodae (dat.)* X 699 *diro*, *Oedipodi* XII 86, *Oedipoden* II 436, VIII 242, XI 491, 666, *Oedipoda* VII 513.
- Oedipodionides** T. I 313 (*Poly-nices*), *Oedipodioniden* IV 491 (*Eteoclem*), VI 404 (*Poly-nicem*), *Oedipodionidas* T. VII 216.
- Oedipodionius**: T. II 505 *Oedipodioniae domus alitis (Sphingis)*, T. X 801 *fratres*.
- Oeneus** *heros* T. V 661 (*Tydeus*).
- Oeneus** T. I 669 *Calydonius*, II 165 (*Deianirae proci*, cf. *Achelous, Hercules*), *Oeneos* I 464 *magni stirpe*, II 588 *magni munera (Martis ensis)*, 687 *superbi gente*; II 742 *Dianam in sacris omittit*. cf. *Parthaonius, Tydeus*.
- Oeneus (adi.)**: T. II 469 *Dianae vindex (aper Calydonius)*.

- Oenides** T. VIII 538 turbidus (*Tydeus*), 588, 659, A. II 86 (*Diomedes*), Oenidae (*gen.*) T. IX 38 virtus, (*dat.*) II 481 saevo, VI 818, 845, Oeniden III 392, IV 113, V 405 magnum, X 748, Oenide T. IX 50.
- Oenomaus** T. IV 591 pulvere sordens, Oenomai S. I 2, 42 sequentis fremitus, T. I 275 Mavortius axis (*Oen. Martis f.*), IV 244 fractis axibus, VI 232 circo (*Olympia*), Oenomaum VII 416, Oenomao VI 325 (*Hippodamus f.*); I 275 (*equi cf. VI 327 sq.*), II 166, 185, VI 261sq. *cf. Alpheos, Elis, Hippodamus, Myrtilus, Olympia, Pelops, Pisa.*
- Oeta** (*abl.*) T. IV 158, XII 67 (*Hercules*), Oeten T. I 119 dubiam iugo.
- Oetaeus**: S. IV 6, 53 favillis, III 1, 7 flamma, S. V 4, 8 Paphiaequae lampades (*Vesper et Lucifer*), T. XI 235 vestes.
- Ogygiae** (*Thebarum porta*) T. X 495; VIII 353, X 921, XI 665. *v. Ogygius.*
- Ogygidae** (*Thebani*) T. II 586.
- Ogygius** (*Thebanus*): T. IX 841 alas, VII 33 bello, IX 812 catervas, V 518 dei, XII 198, 247 domos, I 328 furoribus ululata antra (*maenadum*), X 545 hastae, II 85 Iacchi, XII 477 leges, III 110, XI 420, XII 55 manes, VI 587 Marte (*bello*), VI 166, XII 787 matres, XI 356, XII 664 murus, III 156 parentes, VIII 353 portis (*cf. Ogygiae*), XI 665 portae limine, S. V 2, 123 pulvere, T. I 173 rebus, II 208 Thebas, X 921 turris fastigia, IV 380 vertice (*Cithaerone*); *v. Thebanus.*
- Olearos, una ex Cycladibus** A. I 677.
- Olenius** (*Aetolus*): S. I 3, 96 astris (*Capella cum Haedis, cf. Sidera*), T. III 25 astri, VIII 484 Buten, VI 401 cornibus (*Capellae*), S. III 2, 77 pecus (*Capella*), T. II 541 suis tegimen (*apri Calydonii*), I 402 Tydeus; *v. Aetolus, Olenos.*
- Olenius Thebanus** T. XII 741.
- Olenos Aetoliae oppidum, unde Staius Capellae Oleniae** (*Amaltheae*), quae Iovem infantem nutrit, nomen derivat T. IV 105; *v. Olenius.*
- Olmus Boeotiae fluvius, Musis sacer** T. VII 284 felix.
- [**Olympia**], **Olympiacus** S. I 1, 102 (*Phidias, cf. II 2, 65, IV 6, 27*), II 2, 65, II 6, 47, III 1, 140, IV 6, 27, T. I 277, 421, VIII 453 (*Iovis templum*); S. I 2, 203, I 3, 8, II 6, 47, 72, III 1, 140, IV 4, 32, V 3, 52 Pelopis solemnia trunci, 142 Achaea praemia, 220 (*v. Staius*), T. I 277, 421, VI 5 sq. (*Hercules*), 232 sq., 532, VII 94, VIII 453, X 234, A. I 415 (*ludi Olympici*). — **Olympiaca** arena S. V 3, 220, ramis T. VI 532. *cf. Alpheos, Eleus, Elis, Hercules, Iuppiter, Oenomaus, Pelops, Pisa.*
- Olympus**: Olympi T. IV 736 (*caeli*) umentis opes, VIII 41 et A. I 588 regnator, Olym-

- pum S. III 2, 66 et T. VI 696 *not.* (*Gigantomachia*), Olympo T. II 600 toto (*omnibus deis*), V 85, 177, 421, A. I 689 (*caelo*), T. XI 119 (*Iuppiter*); *cf.* *Gigantes*.
- Olynthi** funus T. XII 510.
- [**Omphale**], *v.* *Hercules*, *Lydius*.
- Onchestius** Idas T. VIII 466.
- Onchestos** *Bocotiae opp.*: Onchesti Neptunia plebes T. VII 272. (*Ποσιδήιον ἀγλαὸν ἄλσος* II. B 506.).
- Opheltes** T. IV 741, Ophelten IV 722, S. II 1, 182; *v.* *Archemorus*.
- Optatus** S. V 2, 152; *v.* *Crispinus*.
- Orchomenos** *Arcadiae opp.* T. IV 295 dives pecorum.
- Orcus** T. XII 434 pallidus. — T. IV 457 rector Averni, III 146 nigri pater Averni, IX 148 Elysii regis, VIII 22 dux Erebi, S. III 3, 29 horrendum solium silentis domini, T. VIII 2 regis sepulti, 28 regem cruentum, 91 cunctis finitor maxime rerum, XI 410 avidum regnator, 445 umbrarum custos mundique novissimus heres, XII 273 nigri raptoris, III 302 patrum (*Martis*) infera, IV 429 patrum (*Dianae*) limina, IV 474sq. saevissime fratrum cui servire dati Manes *etc.*, II 49 nigri Iovis atria, I 616 Iovi profundo, XI 209 inferno Tonanti; S. II 7, 121 deos silentum, III 3, 187 Lethes malae aspera numina, S. V 1, 259 reges Averni, T. I 56 di qui sonites animas regitis; II 6 torrentum incendia, IV 516 triplicis mundi summum quem scire nefastum est (*v. Preller M. R³. II 78.*), VIII 1 pallentibus umbris, letiferas domos, orbis sepulti arcana, XI 410 nigris ab oris. — *v.* *Acheron*, *Avernus*, *Avernales* (*Naides* S. II 6, 101), *Chaos*, *Cocytos*, *Elysium*, *Elysium*, *Lethe*, *Lethaeus*, *Malea*, *Pheneos*, *Phlegethon*, *Styx*, *Stygius*, *Taenaron*, *Taenarius*; *Aeacus*, *Aegaeon*, *Briareus*, *Centauroi*, *Cerberus*, *Charon*, *Dirae*, *Dis*, *Erinyes*, *Eumenides*, *Furiae*, *Gigantes*, *Megaera*, *Mercurius*, *Minos*, *Mors*, *Orpheus*, *Persephone*, *Pirithous*, *Poetae*, *Proserpina*, *Scylla*, *Somnia*, *Tarentum*, *Tartara*, *Tartareus*, *Tiresias*, *Tisiphone*, *Titanes*, *Tityos*; *de necyomanteis v. Tiresias*.
- Orestes** T. I 476, XII 511; *fabula de Dianae Tauricae simulacro ab Oreste Aricium translato respicitur* S. III 1, 56; *cf.* *Athenae*, *Pylades*.
- Orion** S. I 1, 45, III 2, 77, T. III 27 (*sidus*), IX 843 (*Dryas Tanagraeus*, *nepos Orionis* (VII 254), *a Diana occiditur*), Orionis VII 256 alti nepos (*Dryas*), Oriona IX 461 (*sidus*); *de Iove et Neptuno Orionis patribus v. Tanagra*.
- Orithyiae** amores T. XII 630; *cf.* *Boreas*, *Elisos*.
- Ormenus** *Argivus* T. X 515.
- Ornytus** *Argivus* T. XII 142, 207, Ornyte 219.
- Orontes**: Orontem S. IV 7 46 Eoum; *cf.* *Syria*.

- Orpheus** S. II 7, 59, V 1, 24, V 5, 54 Thracius, T. V 344 Oeagrius (*Argonauta*), Orpheos S. II 7, 40, 99 (*mors*, cf. V 3, 16), Orpheia S. V 3, 16, T. V 435; S. II 1, 11, II 2, 61, II 7, 44, 98, III 1, 17, III 3, 194 supplex Thracius, V 1, 27, 203, V 3, 60, 271, T. VII 287, VIII 57, IX 437. cf. *Calliope*, *Eurydice*, *Geticus*, *Hebrus*, *Odrysicus*, *Strymon*.
- Orpheae leges** S. V 3, 60.
- Ortygia** (*Delos*) T. IV 796 (*Apollo*), V 339, S. I 2, 221 (*Apollo*). de *Ortygia Syracusarum fonte* v. *Alpheos*.
- Osiris**: Osirim T. I 718 frugiferum praestat vocari *Apolinem* (cf. *not.*); S. V 3, 245, T. I 265; cf. *Isis*, *Nilus*, *Pharius*.
- Ossa** T. IV 141 (*Centauri*, cf. IX 220, XII 554, A. I 151, II 121), [VI 696 *not. gigantomachia*, cf. VIII 79, X 852, S. III 2, 65], X 852, A. I 151, Ossae T. II 82 convallibus (*Thracis*), III 319 gelidum caput, (*dat.*) S. III 2, 65 et T. VIII 79 frondenti, Ossa T. V 261 gelida (*Lapithae*), IX 220 aera, A. I 320 gelida.
- Ossaes**: A. II 121 avia, T. XII 554 bimembres (*Centauri*).
- Othrys** A. I 238 (*Centauri*), 426, Othryn T. III 319 nivalem, IV 655 canum (*Thracis*).
- Otia** T. X 91 et *Silentia* (*in limine Somni*).
- [**Ovidius**]: S. I 2, 255 *Naso* (*exul*, v. *Tomis*), II 7, 78 qui corpora prima transfiguratur.
- PADUS** T. XII 414; v. *Phaethon*.
- Paeon** S. I 2, 2, II 7, 8, T. I 636, X 343, [paeana T. IV 157 *Herculeum*, X 306 *Sidonium*, paeanes VIII 224].
- Paeones** A. II 131; cf. *Macetae*.
- Paeonio ritu** *Apollo et Aesculapius se cingunt* S. I. 4, 108.
- Pagasaea puppis** A. I 65 (*Argo*).
- Palaemon** *Leucotheae filius* S. II 1, 180, III 2, 39, T. IX 331, Palaemonis T. VI 10 aras, X 425 annos, Palaemona T. I 122, VII 421 Thebanum, Palaemone T. I 14; S. II 1, 179, T. II 381, IV 563, VII 97, IX 403; cf. *Ino*, *Isthmos*. — Palaemon *Argivus* T. VIII 135.
- Palaemonio** *Lechaeo* T. II 381.
- Palaestinus** (*Syriacus*): S. II 1, 161, V 1, 213 Palaestinis simul Hebraeique liquores (*opobalsamum*, III 2, 141), S. III 2, 105 cohortes (*legionem Syriacam*: III praef.); cf. *Eous*, *Hebraeus*, *Idume*, *Solymus*.
- Palatino amori** (*Domitiani puero*) S. III 4, 38.
- Palatium**: Palatia S. I 1, 34, IV 1, 8; cf. *Domitianus*, *Euander*.
- Pale** T. VI 805 uncta, Palen A. II 155 liquidam (cf. S. III 1, 157).
- Pales** T. VI 104 cana et *Silvanus* (*i. e. grandaeva*, *Preller M. R³ I 416, 1*).
- [**Palinurus**]: S. III 5, 98 *Iliaco remo* (V 3, 167 *lituo remo* que notatus collis *i. e. Misenum*), V 3, 127 *Troius magister*; cf. *Velie*.
- [**Palladium**]: S. V 3, 179 *Dio-*

- medei furti penetralia (*P. in Vestae templo servatum*, cf. *Dardanius*).
- Palladius:** A. I 813 aras (*Minervae Scyriae*), T. IV 136 arce (*v. Larisa*), S. IV 2, 67 auro (*corona aurea oleagina Minervae Albanae*), T. VI 553 haustus (*oleum*), S. I 1, 5 manus (*doctae*), T. VII 273 Melas (*Minervae sacer*), V 417 ramos oleae; cf. *Minerva*.
- Pallas** S. I 6, 1 severa, V 3, 91, T. II 237, 243, 704, V 357, VIII 459, 500, 588 bellica, IX 512, A. I 826 ferox, Pallados T. I 535 armisonae, II 597 torvae anguis, V 100 arces, Palladi A. I 285, Pallada S. III 1, 133, 138, V 3, 88, T. II 252, VIII 517, 713, IX 837, XII 293, Pallade S. I 4, 20, T. XII 464, 583; cf. *Minerva*.
- Pallas:** Pallantis S. II 1, 92 ovantis; cf. *Acoetes*, *Euarder*.
- Pallenaecos triumphos** S. IV 2, 56; cf. *Gigantes*, *Phlegra*.
- Pamphylia** S. I 4, 77; *v. Gallicus*.
- Pan** T. XI 34 *Eurymedontis pater* (*Faunus VII 262*), Pana S. I 3, 78 (*Lycaeus*), II 3, 8, 34 (*Romanus*, cf. *Faunus*), T. III 480 (*vates Lycaonia in umbra*), Panes S. II 2, 106 montani; S. II 3, 18 velox pecorum deus, 25 petulans foedumque pecus, 11 hirtos gressus, cornua, 52 pinus, T. IV 696 cornipedum furta et Faunorum rapinas. cf. *Faunus*, *Luperci*.
- Pandionius:** T. II 720 monte (*Athenis*), VIII 616 volucres (*hirundines*); *v. Cecropius*, *Philomela*, *Progne*.
- Panemus Thebanus** T. IX 293; *v. Thespiades*.
- Pangaea** S. I 2, 223 (*Bacchus*), T. VI 644 (*Mars*), X 512 diu inarata.
- Pannoniae iuga et Sauromatae** S. V 2, 135.
- Pannonius ferox** S. I 4, 78; *v. Gallicus*.
- Panope Phocidis oppidum** T. VII 344.
- Panopeus Lacedaemonius** T. X 497.
- Paphie** S. III 4, 82; *v. Venus*.
- Paphius:** S. V 4, 8 lampades (*stella Veneris*, *v. Lucifer*), S. III 4, 88 matre, T. IV 300 myrtos, S. I 2, 101 numinis.
- Paphos:** S. I 2, 159, T. V 61; cf. *Venus*.
- Paraetionius (Aegyptius):** T. V 12 Nilo, S. III 2, 49 ripis.
- Parca** S. II 1, 138, Parcae S. II 7, 89 saevae, V 1, 169 (stamina), T. IV 779 volvere, V 274 tristes (stamina), 736, VI 303 durae, 898 dirae, VII 367, VIII 13, 119, 439, X 737, XI 189 nocentes, Parcarum S. I 2, 24 albo velere, III 1, 171 fila et colus, V 2, 85 nocentum ira, V 3, 174 acta, T. I 706 iniquas manus, A. I 498 occulta, Parcis T. III 491 duris, VIII 382 (licia), Parcas S. III 3, 186, T. VII 774 inmites, VIII 191, 328, XI 462 nocentes, A. I 255, Parcis S. II 1, 148. — S. I 4, 64 colos, fila, 123 fila candentia, II 3, 75 duras Sorores, III

- 3, 21 pigrae, S. IV 3, 146 candidae, V 1, 156 dura Sororum licia, filum, 262, V 3, 64 athena Sororum stamina, T. I 632 fila Mors metit, III 205 dura pensa, 241 Fata nigraeque Sororum colus, VI 48 inexorabile pensum, 354 nigrae Sorores, VIII 59 pensa, 68, 549 Stygii pensi, IX 323 Elysias Sorores, 839 plenae colus, X 833 Stygiae Sorores, XII 647 anguicomae Sorores, A, I 519 dura licia; S. II 1, 154 Fata, T. VIII 12 Fatorum colus, 26 Fata; *cf.* *Atropos, Clotho, Fata, Fors, Fortuna, Lachesis, Praenestinus*.
- Paris:** A. I 67 arbiter Idae, II 51 (*dearum certamen*); *de Oenone v. Cebrenis*; S. I 2, 43 pastor temerarius, 214, II 6, 27, V 1, 57, A. I 21 Dardanus pastor, 401, 872, II 59, 78 Phryga semivirum (*Helenaë raptus, cf. Amyclae, Oebalius*); S. II 7, 97 (*Achilles a Paride occisus*). — Paris S. II 6, 27, Paridis II 7, 96.
- Parnasus** T. I 118 medius caeli, Parnasi S. IV 4, 47 e vertice laurus, 90 iugis, T. I 629 biverticis umbra, [V 532 cornua], VI 335 summo ab aethere, IX 643 frondea colla, Parnason T. VII 346 utrumque, Parnase S. I 2, 223; S. V 1, 113 Aonio vertice, 114 arcani antri, T. I 62 stagna Cirrhaea bicorni iuga interfusa, II 63 ardua Cirrhae, III 611 cavo sub vertice Cirrhae, VIII 176 antra lacusque Castalii; *cf.* *Ane-moria, Cephisus, Cirrha, Corycius, Lilaea*.
- Parnasius:** T. X 208 certa *vatis* (*laurus*), S. V 3, 7, T. IV 216 *vellera poetae et vatis* (*vittae*); *cf.* *Phoebus*.
- Parnes benignus vitibus** T. XII 620.
- Paros** T. V 182, A. I 677.
- Parrhasis** (*Callisto, Arctos*) T. VIII 8 (*Oceani expers*, III 685); *cf.* *Maenalis, Parrhasius, Tegeatis*.
- Parrhasius:** T. XI 178 antris (*Atalanta*), S. IV 5, 5 Arctos, T. VIII 370 astris, XI 178 in aulis (*Atalanta*), IV 246 catervas (*Parthenopaei*), IX 744 cornu (*arcus Parthenopaei*) IV 293 duces, VII 163 nemus (*Callisto*). *v.* *Arcadia*.
- Parthaonis arvis** T. II 726 (*P. Oenei pater*).
- Parthaoniae domus iura** T. I 670.
- Parthenius:** T. IV 285 nemus, II 207 saltus. *cf.* *Arcadia*.
- Parthenopaeus:** T. IV 246—344 *eius copiae enumerantur*, VI 539—595, 600—623 *ludis Nemeaeis interest*, IX 570—907 (841) *a Dryante interficitur*. — Parthenopaeus S. II 6, 43, T. VI 594, 600, VII 642, VIII 660, Parthenopaeum VI 539 Arcada, Parthenopaeae IV 248, IX 813; S. V 3, 123, T. I 45 protervi Arcados bella, III 540, V 665 Erymanthius, VI 581 Maenalius, 585 (*crinem Dianae pascit*), 596 regem, 610 iuvenis Tegeaeus, 622, VIII 744, IX 571 sagittiferi ephēbi, 618 sqq. (*de eius pueritia*),

- 651, 789 trux Atalantiades, 792 Arcadiae stirpem, 858, X 28, 749, XI 177 (Tegeae regem me poscit), XII 125, 805, 806, 807. *cf.* *Atalanta*, *Dymas*.
- Parthenope** S. I 2, 261, III 1, 152, III 5, 79, IV 4, 53, IV 8, 3, V 3, 105, Parthenopen II 2, 84, III 1, 92; *cf.* *Neapolis*.
- Parthus** S. II 6, 19 (*equus*), IV 4, 31 (*arcus*), Parthorum T. VI 575 fuga (*sagittae*); *cf.* *Araxes*, *Caspiacus*, *Domitianus*, *Eous*, *Euphrates*, *Persae*.
- Pasithea** T. II 286; *cf.* *Gratia*, *Vulcanus*.
- Patarea dumeta** T. I 696; *cf.* *Apollo*, *Lycia*.
- [**Patavium**], *v.* *Livius*, *Timavus*.
- Patroclus** A. I 175, Patrocle A. I 633; S. IV 4, 105 caeso amico, V 2, 157 Menoetiades.
- Pauli belligeri sublimis regia** (*basilica Pauli ad forum*) S. I 1, 30.
- Pavor** T. III 425 armiger (*Martis comes*), VII 127, Pavorem VII 108; *cf.* *Metus*.
- Pax**: S. IV 1, 13, IV 3, 17 (*statua Pacis in templo Pacis a Vespasiano exstructo?*)
- [**Pegasus**]: S. II 2, 38 unguula volantis equi large se dat, II 7, 2 quisquis collibus Isthmiae Diones pendens unguulae liquorem bibit (*ex Pirene fonte in arce Corinthi Pegasus postquam ex Gorgonis sanguine natus est bibisse fertur, apud Statium Pirene fons ex ictu unguulae Pegasi ortus est*), T. IV 60
- Ephyre Cenchreaeque manus vatum qua conscius amnis Gorgoneo percussus equo *etc.*, T. VI 315; *cf.* *Pirene*.
- Pelagi** (*in Thebaide Thebanis opponuntur*) T. VI 43, 388, 702, VII 523, VIII 722 Aonii et P., X 482, XI 41, 757, Pelasgum T. VII 532 corda, X 2 castra, XII 68 corpora, A. I 751 ductores, Pelasgis S. III 2, 142, T. IV 777, VII 247, VIII 327, IX 12, 396 trucibus, X 330, 432, 451, A. I 906, Pelasgos T. VII 2, XII 101, 697.
- Pelagus** (*adi.*): T. XII 195 comites, S. IV 6, 68 libertatem (*Graecam*), T. XI 183, XII 790 matres, II 156 plebi, V 363 ratis (*Argo*), A. I 451 rates.
- Peleus**: A. I 551 heros, 884 virgo (*Achilles*).
- Pelethroniam pinum** (*Martis in gigantomachia*) T. II 598 (*vallis Pelethronia in monte Pelio*); *cf.* *Pelias*, *Pelion*.
- Peleus** S. II 1, 90, A. I 440, 898, Peleos A. I 507 aula, Pelea S. I 2, 215, II 1, 89 Haemonium, T. V 379 (*Argonautam*), A. I 90, 921, II 56; T. V 398 Aeacidus (*Pelea*, *Telamona*), 437 generum profundi Nereos, A. I 193 Pelion superis gravatum, 268 humilem maritum, 275, 873, 895 magno parente. *cf.* *Peleus*, *Pelides*, *Thetis*.
- Pelias**: A. II 11 antro (*Chironis*), T. VI 353 arvis (*Apollo ap. Admetum*), A. II 164 gentibus (*Centauris*), I 321 iugis, [651 silvis].

- Pelias** pinus (*Argo*) T. V 336.
- Pelides** A. I 754, 824, Peliden S. II 7, 97, A. I 721.
- Pelion** S. III 2, 65 gelidum, [T. VI 696 not. glaciale], VIII 79, X 852 inmane (*gigantomachia*, S. III 2, 66, cf. *Olympus*, *Ossa*), A. I 39, 107, 151, 194, 249, 577 (*Achilles*, II 97 rigido monte), II 56 (*Pelei et Thetidis nuptiae*); cf. *Pelethronius*.
- Pellaeus**: S. IV 6, 59 regnator (*Alexander*), S. I 1, 86 duci.
- Pelopeides** T. X 50, XII 540 (*mulieres Argivae*).
- Pelopeus**: T. II 471, VII 422, X 749 phalanx (*Peloponnesii*), T. I 117 regna (*Peloponnesus*).
- [**Peloponnesus**], v. *Doricus*, *Inachus*, *Pelops*, *Pelopeides*, *Pelopeus*.
- Pelops** T. II 436 et Tantalus (*Adrasti proavi*), IV 590 truncatus, VI 262 (*Oenomaus*), VII 95 saucius Arcadas aras adit (v. *Arcades*, *Olympia*, S. V 3, 52, T. I 273, III 480, XI 128), Pelopis S. IV 6, 68 terras libertatemque Pelasgam (*Graeciam*), S. V 3, 52 trunci solemnia (*Olympia*, cf. VII 95), T. VII 207 a stirpe nepotes (*Argivos*), 248 gentes (*Peloponnesii*), A. I 441 terras (*Peloponnesum*), Pelopi T. VI 6 (*Olympia a Pelope condita*, ab *Hercule restituta*), Pelopem VI 115 (*Phrygium*, *Niobe soror*); S. I 2, 41 (*Oenomaus*), T. I 247, 689, XI 128 (*Tantalus*). cf. *Doricus*, *Oenomaus*, *Pelopeides*, *Pelopeus*, *Pisa*, *Tantalus*.
- Pelorus** T. III 596, Pelorum S. I 3, 33 Sicanium; cf. *Siculus*, *Sirenes*.
- Pelusiaci Canopi scelus** S. II 7, 70; cf. *Pompeius*.
- Peneia stagna** T. IV 143 (*Centauroi*), A. I 651 Peneis silvis (v. not.); A. I 628 Haemonii amnes.
- Penelope** S. III 5, 47; III 5, 8, V 1, 58.
- Pentheus rex** T. VII 211, *Pentheia* T. IV 565, A. I 840; T. I 11, 229, 329, II 663, 666, III 190, IX 479, XI 488; cf. *Pentheus*, *Pentheus*. *Pentheus Thebanus quidam* T. III 170.
- Pentheus (adi.)**: T. II 575 genus (*Phaedimi*), T. XII 244 iugi devexa (*Cithaeronis*), [T. I 329 sanguine, v. not.].
- Pentheia mater** T. XI 318 (*Agave*).
- Pergama (Troia)** S. I 1, 11, III 2, 97 Thymbraea, A. I 177, 871, 934, II 65. cf. *Pergameus*.
- Pergamenum Asclepium** S. III praef. 25.
- Pergameus**: S. III 4, 23 domos (*Aesculapii*), S. III 1, 116 labor (cf. *Apollo*, *Neptunus*, *Troia*).
- Pergamus (Flavii Earini patria)** S. I 4, 100 Pergamos Troiana (*Aesculapius*), III 4, 106, Pergamon III 4, 68, Pergame III 4, 12; cf. *Aesculapius*, *Pergamenus*, *Pergameus*.
- Perinthus Argivus** T. XI 199 (v. not.).
- Periphas Thebanus** T. II 631; III 14, 134 sq.; cf. *Ide*, *Thes-*

- piadae*. Periphās *Argivus* VII 641 *Pylus*, 643.
- Permessus** *Boeotiae fl. Musis sacer* T. VII 283; *cf. Helicon*.
- [**Persae**], *v. Achaemenius, Athenae, Eous, Euphrates, Mithras, Perseis, Perses, Perseus, Persis, Titan*.
- Perseis** (*Hecate, Proserpina*): *Persei* T. IV 482.
- Perseius** *heros (Adrastus)* T. III 441.
- Persephone**: T. IV 478 *severa*, XII 276, 277; *v. Proserpina*.
- Perses** S. V 3, 187 *Achaemenius*; *cf. Parthus*.
- Perseus** T. I 544 (*Medusa, v. not.*), *Perseos* VII 418 *effigiem (in templo Argivo)*, *Persea* S. II 1, 95 *volucrem (Dictys)*, T. III 464 (*ex Apesante volat*); I 544 *aureus ales (v. not.)*, X 892 *volucer Danaeius*; *cf. Perseius, Perseus (adi.)*.
- Perseus (adi.)**: T. I 719 *antri sub rupibus (v. Mithras)*, I 225 *Argos*, IV 119 *humo (Argolide)*, III 633 et V 640 *montis (Apesantis)*.
- Perside** *gaza digne* S. I 3, 105 (*cf. II 2, 122 Euphratae supra diademata felix*).
- Peteon** *Boeotiae opp.* T. VII 333.
- Peuce** *insula* S. V 2, 137 *Histro circumflua*.
- Phaedimus** *Thebanus* T. II 575, *Phaedime* III 171. *Phaedimus Argivus* VI 536, 584, VIII 440, *Phaedimon* 438 *Isiden*.
- Phaethon**: *Phaethontis equos* T. IV 716 (*i. e. Solis, Verg. A. V 105*), *Phaethonta* T. XII 413 *Hyperionium (Heliades)*; S. I 2, 123 (*Heliades, cf. V 3, 86, T. XII 415*), V 3, 86, T. VI 299 (*mors*), XII 415 *flentes silvae*; *cf. Clymene, Heliades, Padus, Phaethonteus, Phaethontius*.
- Phaethontea** *favilla* T. I 221.
- Phaethontia** *vulgi fabula* S. II 4, 9 (*Cygnus Phaethontis propinquus in cygnum mutatur*).
- Phalanthus** T. IX 127 *Tanagraeus*.
- Phalisci** (*farciminis genus*) S. IV 9, 35 *graves*; *cf. Lucanica*.
- Pharis** *Laconiae oppidum* T. IV 226. (II 163 *Pharaeos duces, v. Pharaeus*).
- Pharius** (*Aegyptius*): T. IV 708 *agris*, S. III 2, 22 *annum (vinum Mareoticum)*, III 2, 112 *aras (Isidis)*, T. VI 256 *arvis*, S. V 3, 244 *dolores (Osiridis luctus in sacris Isidis)*, II 5, 29 *de gente ferae (hippopotami)*, T. I 254 *iuvencae (Ius)*, S. II 1, 161 *liquores*, V 1, 242 *litore*, II 1, 73 *mercibus mixtus venalis infans*, V 5, 66 sq. *Pharia de pube loquaces delicias*, III 1, 31 *regis (Busiridis)*, T. V 11 *serenis*, S. II 6, 87 *volucris (phoenici) exempta cinnama*; *cf. Pharus*.
- Pharus** S. III 5, 101 *lumina tollit (Capreis)*, *Phari* III 2, 102 *regina (Isis)*, *Pharon* T. XII 516, *Pharo* S. II 7, 72 *cruenta (v. Pompeius)*.
- Pharsalus**: *Pharsali nives* A. I 152.
- Pharsalus** *Thebanus* T. IX 312.
- Pharsalica** *bella* S. II 7, 66,

- turba S. II 7, 113; *cf.* *Lucanus*.
- Phasis** S. I 6, 77 horridus (*Phasianae aves*), Phasidis S. II 4, 27 gelidi ales, IV 6, 8 ales, T. XII 182 nivosi alumna (*v. Amazones*), Phasin S. I 6, 55 ferum (*Amazones*), T. V 458 cruentum (*Medea*); *cf.* *Colchis*.
- Phegeus Thebanus a Tydeo interfectus** T. II 609, IV 598. *alius* T. VII 603 cultor Baccheus, VIII 442. Phegeus *Atheniensis* XII 596, 681.
- Phemonoe** (*Apollinis f., quae carmen heroicum invenisse dicitur*) S. II 2, 39 arcana; *cf.* *Pythia*.
- Pheneos** (*Arcadiae opp.*) T. IV 291 Diti Styga mittere credita. [Phenei phalanges T. IX 847, *v. Telphusiacus*].
- Phereclus** T. XI 199 Inachus.
- Pheres** T. VIII 446. Pheres *Thebanus* IX 106.
- Pheraeus** (*Thessalos*) Oebaliosque duces T. II 163; *cf.* *Admetus*, *Pharis*.
- Phidiacus**: S. II 2, 66 manus (*Iovis statua, cf. S. I 1, 102 Atticus senior, IV 6, 27 Pisaeo pollice*), V 1, 6 manu. *cf.* *Olympia*, *Pisa*.
- Philetas** S. I 2, 252 Cous.
- Philetos Flavii Ursi puer** S. II 6, 81, 103.
- Philippi** S. II 7, 65 (*acc.*) ossibus Italis albos.
- [**Philoctetes**], *v. Meliboea*.
- Philomela** S. III 5, 58, V 3, 84; S. II 4, 21 Bistonio soror orba cubili, T. IV 57, VIII 616 Pandioniae volucres, XII 478 Geticae volucres; *v. Progne*.
- Phineus** T. VIII 255.
- Phlegethon** T. IV 523 fumidus, VIII 30, Phlegethonte IV 55. *cf.* *Orcus*.
- Phlegra**: Phlegrae X 909 et XI 7 proelia, Phlegram VI 336, Phlegra II 595 Getica; *cf.* *Gigantes*, *Pallene*, *Phlegraeus*.
- Phlegraeus**: A. I 484 castra, S. V 3, 196 proelia.
- Phlegyas Phlegyarum rex, Apollinis Delphici inimicus** T. I 713 (*apud inferos*). *Eteoclis comes* III 79, VIII 688 (*acc.*) armigerum; *Argivus* VI 639, 646 Pisaeus, 684, 701. *Thebanus quidam* VII 711.
- Phlius pecorosa** T. IV 45.
- Phocea** Cydona T. IX 127.
- Phocis** T. VI 9 Apollinae bellum puerile pharetrae, A. I 421, Phocidos T. I 64 trifidae in arto (*σχιστὴ ὀδός*), VII 235 arva, XI 281 sonorae arma (*son. propter Apollinem*), Phocida II 64, VII 344 veterem; *cf.* *Anemoria*, *Cephisus*, *Cirrho*, *Corycius*, *Cyparissos*, *Daulis*, *Delphi*, *Hyampolis*, *Lebadea*, *Lilaea*, *Panope*, *Parnasus*, *Phoceus*.
- Phoebe** S. V 4, 7 (*Luna, cf. S. V 3, 22, T. I 105, VII 470, IX 424*), Phoebes T. I 105 labor, Phoeben S. I 3, 76 nemoralem (*Dianam Aricinam*), V 3, 22, T. VII 470 gelidam, IX 424; *cf.* *Phoebeus*.
- Phoebeus**: S. II 4, 17 ales (*corvus*), T. VI 419 augur (*Amphiaraus*), S. III 4, 6 et 69

- iuvenis (*Aesculapius*), T. IV 518 Manto, S. II 3, 60 Nais (*Pholoe Dianae comes*).
- Phoebus:** T. VII 343 acies (*Phocidis*), S. III 2, 41 Amphiona, T. X 254 insignia (*vatis*), S. III 4, 80 limina (*Aesculapii templi*), T. I 667 templa, IV 488 virgo (*Manto*).
- Phoebus S. I 2, 17 et Euhan,** I 6, 1 pater, V 3, 5, T. I 395, III 626 nimius arcana profari, IV 2 (*dies*), 690 (*Sol*), VI 469, VII 737, 759, A. I 529, 690 (*S.*), Phoebi S. II 2, 46 ortus, II 3, 51 frondes (*laurus*), II 6, 32 saevi moenia (*Troiae*), III 3, 58 famulantis fistula, V 1, 17 volucris rota (*Solis*), V 3, 56 simplex chorus, 91 docti cohors Heliconia, 142 ramis, T. I 336 emeriti confinia (*Solis*), 491 oracula, 558 honorem, 665 limine (*Delphis*), II 237 soror, 597 pharethras, III 516 varii omina, 667 terrifici dementia, IV 185 certamina, V 341 cygnis et pectine, 477 occidui cubilia, VI 350, VII 45 iubar, VIII 271 soror ignea (*Luna*), A. I 496 oblitus *Calchas*, Phoebos S. V 3, 87, V 5, 3, T. I 574 (*Psamathe*), III 107 populos suspendere (*incertos relinquere*), [VI 82 *Soli*, v. not.], VII 715, VIII 195, 492 genas pascit Hypanis, XII 4 reduci (*S.*), Phoebum S. I 4, 19, II 3, 6, IV 2, 56, T. I 553, II 527 (*Solem*), VII 733, X 1 (*S.*), Phoebe S. I 2, 130, I 5, 3, V 1, 136, T. I 597, 646, 669 parens, IV 651, V 744, VI 274 inclite, VII 787, X 337, 763, A. I 9, Phoebos S. I 1, 104 (*colosso Solis Rhodio*), II 2, 39 et III 5, 74 auspice, IV 6, 1, V 3, 175, T. I 344 (*Sole*), III 453 virens, V 434, VII 708 (*S.*), VIII 336, X 624 plenus. cf. *Apollo, Phoebe, Phoebeius, Phoebeus, Sol*.
- [**Phoenices**, cf. *Phoenissa, Siodonius, Syria, Tyrius*.
- Phoenissa:** T. IX 527 cohors, II 614 Dryope, III 189 domus.
- Phoenix S. II 1, 91, III 2, 96, V 2, 151, V 3, 192;** cf. *Achilles*.
- Phoenix avis S. II 4, 37, III 2, 114 vivax;** II 6, 87 Phariae volucris exempta cinnama.
- Pholoe Arcadiae mons** T. III 604 (*gen.*) opacae habitator (*Centaurus*), X 228 vertice (*equi*), A. I 168, 238 (*Achilles*, cf. *Lapithae*). — *Pholoe nympha* S. II 3, 10; 30, 44, 60. — *Pholoe Admeti equa* T. VI 449; v. *Admetus*.
- Pholus Centaurus** T. II 564; cf. *Lapithae*. — *Thebanus* T. VIII 476.
- Phorbas Lai armiger** T. VII 253.
- Phorci levis chorus** (*Nereides*) S. II 2, 19.
- Phoroneus rex Argivus, qui primus Iunoni sacra fecisse fertur** T. I 542, II 219 placidus, IV 589 mitis, Phoroneos I 252 magni sceptris.
- Phoroneus (adi.):** S. III 2, 101 antris (*Argivis*), T. XII 465 matres.
- Phosphorus S. II 6, 79;** v. *Lucifer*.
- Phrixeus:** T. VI 520 aequoris contemptor (*Leander*), T. II 281 velleris aurum.

- Phrixus:** Phruxi T. V 475 aequorei vellera, A. I 28 litora, 409 semita (*Hellespontus*).
- Phrygius** (*saepe i. q. Troianus*): S. I 3, 87 alumno (*Aeneae*), T. V 752 annis (*Tithoni*, S. I 4, 125, II 2, 108, III 4, 104, cf. *Iliacus*, *Mygdonius*, *Teucris*, *Troicus*), S. V 3, 183 flaminis coma lanea (*apex laneus Flaminum*), A. I 404 foedus, A. I 959 gazae munerera, S. V 3, 127 magister (*Palinurus*, v. not.), S. I 2, 189 marito (*Anchisae*), A. I 85 matrum, T. I 700 molares, X 448 Nisi, XII 224 nocte (*qua Cybeles sacra fiunt*), T. I 161 opes, A. I 69 palmae (*Paridis*), S. V 1, 57 raptor (*Paris*), V 3, 39 sanguine, II 2, 87 secures (*marmor Synnadicum*), S. I 2, 148 silex (*marmor*, cf. IV 2, 27 mons *Iliacus*), V 3, 87 sili-cem (*Nioben*), I 5, 37 Syn-nados antro (*marmor*), III 1, 150 tubas (*Miseni*), II 1, 145, V 3, 76 turres, T. I 548 venator (*Ganymedes*). cf. *Mygdonius*, *Phryx*.
- Phryx:** Phryga T. I 709 (*Marsyam*), X 170 cruentum (*Gal-lum*), A. II 78 semivirum (*Paridem*), Phryge S. III 1, 27 (*Ganymede*), Phryges S. V 2, 48 (*Troiani*), Phry-gum S. II 7, 48 ruinas nocturnas, T. VI 115 lege maesta (*Cybeles sacra*), A. I 361 vela, Phrygibus A. I 717, Phrygas A. II 60 lucos, matris turrigerae penetralia (cf. *Dindymon*, *Ida*).
- Phylaceida umbram** (*Protesilai Phylaces regis*) S. V 3, 273.
- Phyleus Thebanus** T. XII 745; *alius* VII 712 Phylea.
- Phylleus Thebanus:** Phyllea T. III 173.
- Pieridum flores i. e. carmina** S. III 1, 67.
- Pierius:** S. II 2, 112 artes, T. I 3 calor, S. V 3, 45 carmine, S. V 2, 71 curae, I 3, 23 dies, I 2, 6 fontibus, 107 iuvenis (*Stella*), II 2, 42 modis, T. I 32 oestro (cf. S. II 7, 3), S. V 5, 4, T. VII 628 sorores; cf. *Musae*.
- Pietas** S. III 3, 1 summa deum, V 2, 92 redit terrasque revisit (cf. *Astraea*), V 3, 72 et Natura, 89 et Iustitia, T. VII 217 et Natura, X 780 Virtusque, XI 98 et alma Fides, 458 (*Astraea*), 605 et Natura; cf. *Iustitia*.
- Pimplea, Piplea fons** S. I 4, 26, II 2, 37 sitim poetae superat; cf. *Musae*.
- Pindaricus:** S. V 3, 152 lyrae vox flexa, S. I 3, 101 plectris.
- Pindarus** S. IV 7, 8 regnator lyricaе cohortis.
- Piraeus:** Piraeae nautis stabilem T. XII 616.
- Pirene fons in arce Corinthi** S. I 4, 27 conscia; II 7, 4 pendentis ungulae liquorem, T. IV 61 conscius amnis; cf. *Pegasus*.
- Pirithous:** Pirithoi T. VIII 53 ardor, Pirithoo I 476 protervo (v. *Proserpina*); S. II 6, 55, IV 4, 104, T. VIII 96; cf. *Lapithae*, *Theseus*.
- Pisa** (*saepe i. q. Olympia*) T. VII 416 (*Oenomaus*), A. I

- 415 (*Olympia*), Pisae S. I 2, 203 nitidae (*propter Olympiae palaestras*) amnis (*Alpheus*), T. IV 237. depressa incola, III 479 accola, VIII 453 cultor Ion, Pisa S. II 2, 65 adhuc vacua (*ante Iovis simulacrum a Phidia positum*), T. VI 630 satus. *cf. Oenomaus, Olympia.*
- Pisaeus:** S. I 3, 8 annum (*anni tempus quo Olympia aguntur i. e. media aestate*), T. VI 5 arva, II 166 habenis (*Oenomai, cf. S. I 2, 41, T. VI 327*), S. III 1, 140 Iuppiter, T. VI 533 iuventus, S. I 2, 41 lege, T. VII 128 e milibus unus, VI 327 patris iuga, T. VI 646 Phlegyas, S. IV 6, 27 pollice (*Phidiae*), T. I 421 Tonanti (*Olympia*), IX 122 turba.
- Plataeae** T. IV 373, VII 332 virides.
- Plaustrum** (*sidus*): Plaustri T. VIII 371, Plaustro III 684 superstite, Plaustris V 529 Arctois; *cf. Arctos, Parrhasius, Temo, Ursa.*
- Pleiades, Plias:** Plias S. I 6, 22, III 2, 76 nubila, Pleiadum T. I 26, Pliadum S. I 3, 95 (*v. not.*), Pliadas T. IV 120 aquosas et Taurum, IX 460. — *Plias tragicorum Alexandrina* S. V 3, 95.
- Pleuron** T. II 727 Martia (*Pl. = Aetolia*), IV 103 Meleagria fleta cognatis avibus, Pleuronis VIII 483 maestae alumnos (*cf. Melcagrius*).
- Plias, v. Pleiades.**
- Plotius Grypus, v. Grypus.**
- Podarces Thoantis equus:** Podarcen T. VI 444 varium (*cf. 319*).
- Poena** T. VIII 25 saeva et Furiae et Mortes, Poenae V 60, Poenarum XII 646 agmina. „*Poena*“ ab *Apolline ob Lini mortem Argivis inmissa* T. I 597.
- Poenus** S. IV 5, 451, Poenis S. III 3, 190 saevis, Poenos S. IV 3, 91 agros; *v. Libycus, Sidonius. de bellis Punicis v. Africa, Hannibal, Regulus, Scipio.*
- Polites Thebanus** T. VII 757; *alius* IX 125; *Argivus* VIII 491.
- Polla Pollii Felicis uxor** S. IV 8, 14 (*avia*), Pollae S. II 2, 10 nitidae iuvenilis gratia, III 1, 87 nitidae cohors, 159 venerabilis, 179 placidae; *cf. Pollius.* — *Polla Argentaria Lucani uxor* S. II *praef.* 25, II 7, 62 castae, 120; 82 *etc.*
- Pollentinos saltus** S. II 6, 63; *cf. Ursus.*
- Pollius Felix:** S. II 2, 96, 110, 135 (*Puteolanus*), S. II *pr.* 13, II 2, 1 sq., 82, III 1, 93 sq., 101, III 5, 103 (*villa Surrentina*), III 1, 92 (*Puteolos et Neapolim exornat, cf. II 2, 133, 136, IV 8, 55*), II 2, 111 (*praedium Tarentinum*), II 2, 113 (*Epicureus*), II 2, 40, 114, 137, III 1, 67 (*poeta*); *de Polla uxore, de Menecrate socero (cuius filius etiam III 1, 46, 143, 175 commemoratur) v. Polla, Menecrates; cf. Surrentinus.* — *Pollius* S. II 2, 40, 112, III 1, 2, 103,

- III 5, 103, Polli S. II pr. 13 villa Surrentina, II 2, 9 placidi facundia, III 1, 65 facundi larem, 89 corda, IV pr. 26 Pollii generum Menecratem, Polli (voc.) III praef. 5 dulcissime; IV 8, 10, 58 avus.
- Pollux:** S. IV 2, 48, V 3, 140, T. VI 716, 745, 797 Oebalio magistro, VII 21, X 501 Tyn- darides (*Pollux pugil*); S. IV 5, 28, T. III 353, A. I 190 (*Pollucis cum Amyco, Berycum rege, pugilatus*); v. Castor. — Pollux S. IV 2, 48, A. I 191, Polluce T. VI 716 magistro; cf. *Amyclaeus, Ledaeus, Oebalidae, Therapnaeus*.
- Polybus Sicyonis vel Corinthi rex** T. I 64; *Sicyonis rex, Adrasti socer vel avus II 179*; cf. *Adrastus, Oedipus, Sicyon*.
- Polycleteus:** S. II 2, 67 caelo vivere, IV 6, 28 caminis.
- Polynices:** T. I 165 *Thebas ex pacto relinquit*, 312 sq. *Argos venit*, 401 sq. *cum Tydeo concreditur*, 478 sq. *P. et T. ab Adrasto conciliantur*, 482 sq., IV 84 *pellis leonina Polynicis tegimentum*, II 134 — 305 *nuptiae* (cf. I 244, 390 sq.), 370 sq. *Tydeus Polynici regnum Thebarum repõscit* (cf. I 301), III 365 sq. *Polynicis querellae de fratris perfidia*, 542 *Amphiarai de eius morte augurium*, IV 74 sq. *Polynicis copiae*, 626 sq. *Laius Tiresiae fratrum mortem praedicit*, VI 294 sq., 886 sq. *P. in ludis Nemeaeis certat*, VII 475 sq. *Iocasta Polynicem in castris Argivis adit*, IX 32 sq. *P. Tydea luget*, XI 136, 231, 354, 474 sq., 552, *fratrum certamen* (cf. I 1, VIII 70, 687), XII 429 *Polynicis et Eteoclis etiam in morte discordia*. — Polynicis I 165 dilatus honos, III 340 profugi, IV 114, 198, V 19 hastam, VII 689 ensis, IX 35 auras, X 256 loriam, XI 137 iter, XII 114 nomen, 379 ignes, Polynici VI 294, Polynice XII 348 parvo (*Thersandro*); I 34 geminis tyrannis, 125, 138, 244, 299 germanum exilio fretum, 313 Oedipodionides, 326, 376 Cadmeius heros, 397 leo, 414, 430 iuvenis Thebane, 484 leo, 673 Ismenius heros, II 142 Dircaeus heros, 187, 265, 307, 331 iuvenis Teumesius, 353 Echionius iuvenis, III 366, 406 Tyrius exul, 418 Labdacio duci, IV 74, 85 Teumesius leo implet terga, 87 Sphinx vulnifico ense riget, VI 404 Oedipodioniden Arion praesagus expaverat, 429 Labdacides, 445 Echionides, 483 Aonius exul, 491, 527, 888, VII 492, 498 rex Argive, VIII 70, 615 (*Antigone*), X 31, 488 Argolicus gener, 801 XI 110, XII 189, 323 ductorem belli, generum potentis Adrasti; cf. *Aonius, Cadmeius, Dircaeus, Echionides, Echionius, Ismenius, Labdacius, Labdacides, Oedipodionides, Teumesius, Theba-*

- nus, Tyrius, Antigone, Argia, Eteocles, Thersander.*
- Polyphemus** T. V 694; *v. Ulixes.*
- Polyxo Lemnia** T. V 90, 327; 159 Charopeia coniunx.
- [**Pompei**] *et Herculaneum*: S. V 3, 164 Veneri plorata domus neglectaque tellus Alcidae (*ceteri Statii patris discipuli cum ex Lucania, Daunia, Herculaneo, Surrento, Cumis, Puteolis, Bais, Miseno — 167 — venerint, etiam domum Veneri ploratam propius ab Neapoli afuisse veri simile est, quare falso intellegunt Lavinium; cf. Martial. IV 44, 5, haec Veneris sedes....., hic locus Herculeo nomine clarus erat; de Veneri Pompeiana v. Preller M. Rom.³ I 68, 1, 448).* *cf. Alcides, Vesuvius.*
- Pompeiani** Sarniotia S. I 2, 265.
- Pompeius**: Pompeio S. I 4, 42 labente eques timuit, II 7, 72 (*Pompei nex apud Lucanum narrata, cf. 70*), Pompei (*plur.*) II 7, 115 et Catones; S. I 1, 28 gener *Caesaris*, II 7, 69 Magnum gratum popularitate; *cf. Caesar.*
- Pontica** S. V 3, 188 hi frenant, Ponticis nucetis S. I 6, 12; *cf. VI 306 Scythici ponti, XI 437 Scythia pontus, XII 592 Scythiam Pontumque nivalem.*
- Praeneste** S. IV 4, 15 sacrum (*v. Fortuna*).
- Praenestinae** sorores S. I 3, 80 [*de sororibus Pr. nihil notum est, duae Fortunae sorores Antii colebantur*].
- Praxitelis** laboriferi caelo S. IV 6, 27.
- Priamides** S. IV 4, 105 (*Hector*).
- Priamus**: Priami S. II 7, 56 potentis supplex aurum (*v. Lucanus*), Priamo A. I 33, 475 et Teucris, 717. *cf. Iliacus, Phrygius, Priamides, Teucris, Troicus.*
- Priscilla Abascanti** coniunx S. V 1, 3, 108, 150, 228, 249, 258, Priscillae V *praef.* 6; 45 taedas marito alio passa.
- Prochyta** aspera S. II 2, 76.
- Proetides** T. VIII 355; *cf. Thebae.*
- Proetus** T. IV 589 nocens (*Bellerophonti*).
- Progne** S. II 1, 140 saeva; III 2, 110 Cecropio luto (*hirundinum*), III 3, 176 Tereos saevi marita, V 3, 84 dirae sorori, T. V 121 Rhodopeia coniunx, XII 478 Geticae volucres; *cf. Philomela.*
- Prometheus**: Prometheos T. XI 468 dirae artes (*cf. VIII 305*).
- Prometheus (adi)**: T. VIII 305 Prometheas manus.
- Propertius** S. I 2, 253 Umbro antro.
- Proserpina** S. II 6, 102, V 1, 254, T. I 111, VIII 10, 98; T. I 476, VIII 96 (*Theseus, Pirithous*), VIII 62 (*ab Orco rapta*), A. I 826 Elysii sponsa tyranni, T. IV 460 profundae Cereri, V 156 infernae Ceres, S. II 1, 147 Iuno infera, V 3, 277 Ennaea, T. IV 527 Stygia, S. V 3, 270 Dianae infernae vates *Sibylla*; *cf. Hecate, Orcus, Persephone, Siculus, Tarentum.*
- Prosymna** T. IV 44 celsa, Pro-

- symnae T. I 383 celsae Iu-
 nonia templa, III 325 viri-
 dis devexa; *v. Iuno (Argiva)*.
Protesilaus A. I 494 (*primus*
Troiae perit); II 7, 124, V 3,
 273 (*Laodamia*); *v. Phylaceis*.
Proteus S. III 2, 35, Protea
 S. I 2, 129, A. I 32; A. I 136
 Carpathius vates.
Prothous Argivus T. VI 367;
Thebanus T. VIII 538, 541.
 [**Psamathe**] *Crotopi filia, Lini*
ab Apolline mater: T. I 572,
 577, 595, 605; *cf. Apollo, Co-*
roebus, Crotopus, Linus.
Psophida celsam T. IV 296.
Pteleon Elidis oppidum T. IV
 181.
Pterelas Argivus T. VI 626;
Thebanus VII 632 Sidonius.
Puniceo amictu S. II 1, 132 (*cf.*
 T. I 342, IV 218, A. I 308,
 II 5).
 [**Puteoli**]: S. II 2, 96, III 2, 22,
 III 5, 75 litora mundo hos-
 pita, V 3, 169 (*portus Pu-*
teolanus), III 1, 92 (*P. a Pol-*
lio exornati); *v. Apollo, Di-*
carcheus, Pollius.
 [**Pygmaei**]: S. I 6, 63 (*Pygmae-*
orum et gruuum proelia).
Pylades S. V 2, 156 pius, Py-
 laden II 6, 54, Pylade T.
 I 477; *cf. Orestes*.
Pylene Aetoliae oppidum T. IV
 102 scopulosa, Pylenes VIII
 482 agmina.
Pylus T. VII 129, Pylis VIII
 365. — **Pylus (adi)**: T. X
 682 Agrea, S. III 4, 104 et
 Iliacos annos, V 3, 255 aevi
 metas transcendere et Teu-
 cros aequare senes, II 2, 108,
 V 3, 114 senis, T. V 751
 senectae, Phrygiis annis, VII
 641 Periphanta.
Pylos T. IV 125 Neleia, 126,
 A. I 422 Messenaeque; T. IV
 224 (*Laconiae opp.*, *v. not.*);
cf. Nestor, Pylius.
Pyracmon (Cyclops) T. II 599.
Pyramidum audacia saxa S. V
 3, 50.
Pyrrha T. XI 469 et Prometheus
(cf. VIII 305). *v. Deucalion*.
Pyrrhaeus: T. VIII 305 saxa.
Pyrrhus Achillis f.: Pyrrho
 S. V 2, 151, Pyrrhum A. II
 24; *cf. I 674, 908, 952, S.*
V 3, 79 (Andromache eius
uxor).
 [**Pythia**]: S. V 1, 114, T. III
 106 Cirrhaea virgo, 614 pal-
 lida virgo; *cf. Phemonoe.*
Pythia (Iudi) S. III 1, 141,
 V 3, 142, T. VI 9, VII 96.
Pythius T. IV 289.
Python T. I 711 viridis, VII
 350, Pythona I 563 terri-
 genam, IV 222; I 563, 570
(Apollinem Pythonis caede
pollutum Crotopus expiat, cf.
716), V 531, VI 9, 337, VII
 96, 353.
QUIES S. I 6, 91 pigra et Som-
 nus, T. X 89 opaca et pigra
 Oblivia (*Somni comites*).
Quirinales per agros S. II 3, 3
(montem Quirinalem).
Quirinus S. V 2, 129 arma qua-
 tere monstrabit, S. II 1, 195
 seriem, III 5, 112 armiferi
 tecta.
REGULUS S. I 4, 88.
Remus (pro Romulo ponitur):
 Remi S. II 7, 60 culminibus,

- V 2, 18 trabea (*equitum insigne*).
- Rhamnusia** (*Nemesis*) S. II 6, 73 tristis, III 5, 5; *cf. Invidia*.
- Rhea Iovis mater**: Rheae A. I 387, Rhea (*abl.*) A. I 588. Rheae aera A. I 828; *v. Cybele*. — *Rhea Silvia*: S. I 2, 192 Dardana sacerdos, 243 Martia Ilia, II 1, 100 Ilia, II 7, 45.
- Rhenus** S. I 1, 7 (*cf. Catti, Domitianus*), Rheni S. I 1, 51 captivi crinem ferit *equus Domitiani*, 79 proelia, II 5, 28 ab litore ferae, IV 4, 62 populos, V 1, 90 vexilla, 128 pallida frigora, V 2, 133 fracta flumina, Rhenum S. I 4, 89 rebellem, T. I 19 bis iugo adactum (*respiciuntur expeditiones in Galliam et Germaniam a. 70 et adversus Catos ante annum 84 susceptae*).
- Rhipe Arcadiae opp.** T. IV 286.
- Rhiphaeus**: T. I 420 grandinis instar, XI 115 nive; *cf. Scythia*.
- Rhodope** T. V 189, XI 195, Rhodopes S. IV 2, 46 gelida in valle (*Mars*), IV 6, 9 hiberna grue (*cf. Nilus*), T. XII 181 non ulla nurus, Rhodopen T. II 81, IV 655 (*Bacchus*), VIII 408 aeriam.
- Rhodopeia coniunx** (*Progne Terrei c.*) T. V 121 (*cf. 159*).
- Rhodos aspera** (*saxosa*) S. I 1, 104 (*Solis colossus*).
- Rhoeteae trabes** (*Paridis navis*) A. I 44.
- Roma** S. I 1, 83, I 6, 101, III 3, 51, III 5, 69, IV 1, 7, 19, 28 potens, 36 felix, T. I 24, Romae S. I 1, 65 magnae vaga murmura (*cf. IV 4, 18 urbi clamorae*), I 2, 191 septemgeminae, 232 immensae, I 4, 16 custodia (*praefectura urbis*), III 5, 76 magnae tractus imitatur *Capua*, IV 4, 14 densae ardua moenia, V 1, 217 magnae lumina, V 2, 169 moenia; S. I 1, 64, I 4, 13, I 5, 23, II 3, 21, II 7, 45, 60, IV 3, 26 septem iuga (*colles, culmina*). *v. Ausonius, Dardanus, Italus, Laticialis, Latinus, Latium, Laticius, Laurentes, Phrygius, Remus, Romanus, Romuleus, Romulus, Troianus, Troicus; Almo, Appia, Aventinus, Capitolium, Coelicus, Flaminus, Latina, Milvius, Palatinus, Saepta, Tarentum, Tarpeius, Tiberis, Thybris; Actius, Apollo, Augustus, Cacus, Caesar, Caligula, Camillus, Castor, Cleopatra, Concordia, Corinthus, Curtius, Decius, Domitianus, Euanther, Hannibal, Ianus, Iulius, Iuno, Iuppiter, Iuturna, Luperci, Nero, Palladium, Paullus, Pax, Quirinus, Regulus, Rhea, Sallii, Scipio, Sulla, Tritonia, Venus, Vesta.*
- Romanus**: S. I 1, 94 dies, II 7, 23 chori sacerdos (*Lucanus*), III 4, 18 Iuno (*Domitia*), III 5, 94 honos et Graia licentia, IV 3, 108 parentis (*Domitiani*), III 3, 99 pila (*exercitus*), IV 5, 47 turmis (*equitum ordini*). *cf. Roma*.
- Romuleus**: S. IV 4, 4 arces (*Roma*), V 2, 21 circi, V 1, 87 ducis (*Domitiani*), III 3,

- 165 limen (*Roma*), V 2, 161 patres, IV 2, 32 proceres, I 1, 79 salutis auctor (*Cur-tius*), IV 8, 62 senatus, V 3, 176 stirpem, IV 6, 79 tectis; *cf. Roma*.
- Romulus** S. II 1, 100 Accam lassat, V 2, 107 (= *Romani*), Romuli IV 5, 33 in omni vertice (*Romae*); *cf. Quirinus, Roma*.
- Rutilius**, *v. Gallicus*.
- SABAEUS**: Sabaei S. V 3, 42 ditis cara cinnama, Sabaeis S. IV 5, 32 odoratis (rara cinnama), Sabaeos S. II 6, 86 odoriferos. *cf. Arabs, Eous*.
- Sabaeus** (*adi.*): S. V 1, 211 flores, S. IV 8, 1 nubibus vitata templa.
- Saepta** S. IV 6, 2.
- Sabina** S. V 1, 123 infecta sole.
- Sages** *Thebanus* T. VII 714; *Argivus* IX 270 (*Agenoris frater*).
- Saguntum** S. IV 6, 83 Sagunti templa (*Herculis cultus, S. ab Hannibale deletum*).
- Salamin** T. XII 627.
- Sales** protervi S. I 6, 6.
- Salii** S. V 3, 181; V 2, 131 nubigenas clipeos (*ancilia*).
- Salmacis** (*cum Hermaphrodito in unum corpus concrescit*) S. I 5, 21 fonte doloso.
- Samos**: *Samon* T. I 261 (*Iuno*), *Samo* T. V 55, A. I 679.
- Samothraeces** A. I 832 (*Cabiri*).
- Sangarius** puer (*Attis*) S. III 4, 41.
- Sappho** temeraria S. V 3, 155; *cf. Leucas*.
- Sarmatae, Sauromatae**: A. II 133
- Sauromates** contum tendit, S. IV 7, 51 Sarmatis refugis, Sauromatas S. III 3, 171 vagos, V 2, 136 mutatores domorum, T. III 352 rabidos; IV 1, 39, IV 3, 159 (*triumphus Domitiani recusatus*); *v. Domitianus, Marcomani*.
- Sarmaticus**: S. V 1, 128 hie-mes, T. III 227 labores.
- Sarni Pompeiani** otia S. I 2, 265.
- Saturnalia** S. IV praef. 29, I 6, 82; S. I 6, 4 *sqq.* (*Domitiani dies festus qui Kal. Dec. actus est, Saturnalia quae a. d. XVI Kal. Ian. celebrabantur antecessit*).
- Saturnia** S. III 1, 73, T. X 162, XII 134, 311; *v. Iuno*.
- Saturnius** parens (*Iuppiter*) T. II 358.
- Saturnus** S. I 6, 4 compede exsoluta (*Saturnalia*); T. VIII 44 (*in Orcum deiectus*).
- Satyros**: *Satyro* T. IV 186 (*Marsya*), *Satyri* S. II 2, 105, *Satyros* I 5, 18; *cf. Fauni*.
- Sauromatae, v. Sarmatae**.
- Savo Campania fl.** S. IV 3, 66.
- [**Scamander**]: T. IV 836, A. I 87; *v. Xanthus*.
- Schoenos Boeotiae opp.** T. VII 268 Atalantea.
- Scipio maior** S. III 3, 190 tener (*patrem servat*), V 3, 292 plenos Iove (*Capitolino*) somnos ducere creditus.
- Scirona saevum** T. XII 577, *Scirone infames petras* T. I 333.
- Scolos Boeotiae opp.** T. VII 266.
- Scylla**: *Scyllas* T. IV 533 monstra Erebi; S. III 2, 86

- Siculi populatrix virgo profundus (*v. Tyrrhenus*), V 3, 280; *v. Charybdis, Scyllaeus*.
- Scyllaeus**: S. V 3, 280 monstra (*apud inferos*), *v. Scylla*; T. I 333 rura (*Scylla Nisi Megarae regis f.*), *v. Nisus*.
- Scyreides** A. I 821.
- Scyriadum turba** A. I 367.
- Scyrius**: A. I 777, II 10 litora, I 923 regnator, I 245 vada.
- Scyros** A. I 285, 658, 692 scopulosa, 696, II 22 ardua, 45, Scyron II 93, Scyro I 5; S. II 6, 31 litore virgineo, A. I 207 sq. (*Achilles Scyrum venit*), 285 Palladi litoreae (696 Tritonia custos litoris), 391, 532 Lycomedis conscia tellus, 536 (*Ulixes, 675 sq.*), 593 Bacchi lucus; *cf. Achilles, Dolopes, Lycomedes*.
- Scytha pontus** T. XI 437; *cf. Pontica*.
- Scythia**: Scythiae S. IV 6, 105 puellas (*Amazones*), Scythiam T. V 144, XII 592 Pontumque nivalem (*Amazones*); *cf. Arctous, Caspius, Cyanaeae, Geloni, Getae, Hyrcanus, Macotis, Massagetae, Pontica, Rhiphaeus, Sauromatae, Scytha, Scythicus, Tanaïs*.
- Scythicus**: T. V 203 agros (*leones*), X 821 antro (*tigris*), V 346 Borean (*Colchis*), S. II 5, 28 feras, A. I 759 domos (*Amazones*), T. XII 519 gentis (*Amazonum*), III 431 hasta (*Martis*), A. II 75 litore (*Colchide*), T. VI 306 ponti (*cf. XI 437, XII 592*), IV 505 venenis medicata Colchis.
- Sebethos fluvius qui Neapolim praeterfluit** S. I 2, 263.
- Semele**: S. II 1, 97, T. I 258, II 292 *Harmoniae monile induit*, III 183; IV 564, 673, 676 paelicis, VII 147, 602, VIII 234, X 67 Cadmeae paelicis, 903, XI 215; *cf. Bacchus*. — Semele T. II 292 improba, Semeles VII 602 thalamum, Semelen IV 564, VIII 234 gravidam.
- Semeleius Euhan** S. I 2, 220.
- Semelea busta** T. X 903.
- Seneca** S. II 7, 31; *v. Baetica, Gallio, Lucanus*.
- Senonum (Gallorum) furias** S. V 3, 198 (*incendium Gallicum a. 390, bellum Vitellianum, v. Domitianus*).
- Septimius Severus**: S. IV 5, 30, 38, 45 (*Leptitanus, sed natione Romanus 54*), IV praef. 16, IV 5, 42, 47 (*equus*), 41 (*cum senatorum filiis educatus*), IV praef. 17 (*Marcelli condiscipulus*), IV 5, 55 (*Sereri praedia Veis, in agro Hernico, Curibus sita*), 59 (*poeta*), 25 (*certamini Albano cum Statio interfuit*). — S. IV praef. 15 Septimium Severum, IV 5, 34 Septimium, 3 Severum fortem atque facundum (*cf. 49 sq.*).
- Seres** S. IV 1, 42 et Arabes, Serum V 1, 61 Arabumque divitias, 215 toris, Seras S. I 2, 122 avaros nemus spoliare querimur.
- Serica pallia** S. III 4, 89.
- Seriphos humilis** A. I 205; *cf. Dictys*.
- Sestiacos sinus** S. I 3, 27; *v. Hero*
- Sestias (Hero)** T. VI 525.

- Sestos** A. I 204.
- Setia Latii opp.** S. II 6, 90 (*vinum Setinum*).
- Severus**, v. *Septimius*.
- Sibylla** S. IV 3, 118, Sibyllae S. I 2, 177 Euboicae carmen (*quindecimviri sacris faciundis*, v. *Stella*), III 5, 97 fatidicae enthea tecta (*Cumae*), IV 3, 24 Euboicae domum (*Cumas*), V 3, 172 opaca antra; S. I 3, 79 *Albunae Sibyllae sortes in templo Herculis Tiburtini asseratae*, I 4, 126 Euboici pulveris annos transcendere, IV 3, 131 (*Aeneas*), 142 *quindecimviri*, 152 quantos annos Delium proposci (*Sib. loquitur*), V 3, 175 *Apollinis amorem repudiat*, 182 *quindecimviri*, 270 infernae vates longaeva Dianae (*Aeneas*); v. *Avernalis*, *Avernus*, *Chalcidicus*, *Euboicus*.
- Sicanianus**: T. I 272 amores (*Arethusae*), S. II 4, 36, V 3, 41 crocus, I 2, 206 fontes (*Arethusam*), I 3, 33 Pelorum; cf. *Aetna*, *Alpheos*, *Ennaeus*, *Eryx*, *Trinacria*.
- Sicanis terris advena** (*Alpheus*) T. IV 239.
- Siculus**: S. I 3, 97 aestus, A. I 824 Aetnae sub rupibus, T. XII 553 antris (*Aetnae*), S. IV 6, 48 Brontes, S. I 1, 3 caminis, T. VIII 62 campo, XII 156 deos (*Cyclopes*), S. I 5, 7, T. II 278 incude, T. XII 272 latus, IX 141 maris, S. III 2, 86 profundi populatrix (*Scylla*, cf. *Tyrrhenus*), T. VI 461 rates, S. III 3, 174 rupes *Sirenum* (*Pelorus*), S. V 3, 151 *Ascræus Siculusque senex* (*Hesiodus et Theocritus?*), V 3, 51 sepulcri solemnia (*Anchisae*), II 1, 10 de virgine tergeminum carmen (*trium Sirenum*).
- Sicyonis avitae solio** T. II 179 (v. *Adrastus*, *Polybus*), IV 50 oliviferae.
- Sicyonius** T. VI 533 et IX 121 Alcon.
- [**Sidera**]: *Anguis* (*Draco*) T. V 530, *Arctos*, *Arcturus*, *Argo* A. II 77, *Astraca* (*Virgo*), *Bootes*, *Cancer*, *Canicula* (v. *Sirius*), *Capella* (v. *Olenius*), *Castor*, *Corona* (v. *Ariadne*, *Gnosis*, *Gnosiacus*), *Eous*, *Haedi*, *Helena*, *Hesperos*, *Lactea plaga* S. I 2, 51, *Leo* (v. *Cleonaeus*, *Nemea*, *Nemeaeus*), *Lucifer*, *Octacae lampades*, *Orion*, *Plaustrum*, *Plias*, *Pollux*, *Sirius*, *Taurus*, *Temo*, *Ursa*, *Veneris stella*, *Vesper*.
- Sidonis** (*Europa*) T. IX 334.
- Sidonius** (*Thebanus*): **Sidonius** T. IX 567, **Sidonius** X 297. — **Sidonius** (*adi.*): S. III 1, 37 acantho (*purpureo*), T. X 648 amictus (*p.*), S. III 2, 140 cadis (*p.*, cf. I 2, 125, V 1, 225, T. VIII 229), T. III 300 Cadmi, VIII 687 dei (*Thebani*), S. IV 6, 85 ducis (*Hannibalis*), T. X 126 duces, S. IV 2, 1 *Elissae*, T. VIII 330 enses, III 180 hospes (*Cadmus*), III 656 hostes, I 181 iuveni pondera (*Europa*), S. IV 4, 88 labores, T. VII 600 lares, IX 144 manus, VIII 229 mare, IX 709 nymphae, S. V 1, 225

- ostro, T. X 306 paeana, IV 648 praedas, VII 632 Pterel-
lan, I 5 raptus (*Europae*),
S. I 5, 39 rupes (*marmor*),
S. I 2, 125 tabo, T. X 481
tectae, XI 212 thyasos (*Eu-
ropae*), VII 443 turres, VIII
218, XI 303 urbem. *cf. Ty-
rius*.
- Sigeo** in pulvere A. I 84; S. V
1, 36 Achilleis bustis, A. I
76 Iliaci sepulcri.
- Silentia** et Otia T. X 91
(*Somni comites*).
- Silvanus** T. VI 104 arbiter um-
brae.
- Simoentis** pinigeri ad amnem
T. XII 225 (*Cybeles sacra*);
cf. A. I 87.
- Sinis** T. XII 576; *cf. Theseus*.
- Sipyleia** genetrix (*Niobe*) S. V
1, 33.
- Sipylos** T. VI 118; *v. Niobe*.
- Siren** S. II 2, 116 levis (*Sur-
rentina*), Sirenum S. II 2,
1 nomine notos muros, III
1, 64 nomine notas rupes
(*Surrentinas*); II 1, 10 terge-
minum Sicula de virgine
carmen (*Sirenes tres vel quat-
tuor erant*), III 3, 174 Si-
cula rupes (*Pelorus*), V 3, 82
Tyrrenae volucres rupe atra.
- Sirius** S. I 2, 156, I 3, 5 latra-
vit, II 1, 216, III 1, 54 acer,
T. I 635 (*pestis Argiva*); S.
IV 4, 13, T. IV 692, 776
(*Icarii et Erigonae canis*:
Canicula).
- Sisyphii** portus (*Corinthi*) T. II
380; IV 537 remeabile saxum
Sisyphi; *cf. Aeolius*.
- Sithonia** sub Arcto T. III 287.
- Smyrna** S. III 3, 60 (*cf. 214*),
IV 2, 9; *v. Etruscus, Home-
rus, Meles*.
- Sol** T. I 157 emissus Eoo car-
dine, III 408 equos lavat, V
85, VI 299 (*Phaethon*), Solis
T. I 220 equos (*Phaethon*), VI
479 equos, VI 664 opaca
soror, Sole T. II 137 rubet
Aurora; I 27 ignipedum fre-
nator equorum, II 121 lucis
equi, 139 pater igneus, V
177, 421 dies, VII 62, X 328
curru maiore *Solis*, A. II 2
genitor lucis; *cf. Apollo*,
Aurora, *Dies*, *Horae*, *Hy-
perion*, *Letoides*, *Lucifer*,
Mithras, *Phaethon*, *Phoebus*,
Rhodus, *Titan*.
- Solum** cinerem S. V 2, 138;
cf. Hierosolyma, Vespasianus.
- Somnia** vaga T. X 112.
- Somnus** S. I 6, 91 iners, T. I
339, II 145 omni cornu
illos perfuderat (*cf. V 199*,
VI 27, *X 111*), V 199 con-
sanguinei Leti caligine mix-
tus (*cf. X 105*), VI 27 cornu
inani fugit, Somni T. X 87 sq.
desidis atria, Somne S. V 4,
3, 15 iuvenis placidissime
divum, T. X 127 mitissime
divum; S. V 3, 288 *Somni
porta cornea qua verasomnia,
et eburna qua vana exeunt*,
Vergil. A. VI 893 sq., *Hom.*
Od. τ 562 sq.; *Mors, Somnia*,
Sopor.
- Soprona** implicitum S. V 3, 158.
- Sopor** T. II 59 Noctis agebat
equos, X 156, XH 308 qui
curru Lunae madidas habe-
nas ducit; X 158 noctivagi
dei vis blanda. *cf. Somnus*.
- Sorores**, *v. Parcae*.
- Sparte** S. V 3, 108 animosa

- doctaque Cyrene, T. VII 412 (*Castoris et Pollucis templum*), Spartae A. I 402 potentis alumnam (*Helenam*), Sparten T. I 262 (*Iunoni caram*), Sparta T. II 167 genitos; v. *Alcman*, *Amyclae*, *Lacedaemon*, *Lycurgus*.
- Spartanus** T. VI 767 (*Alcidamas*); Spartana iuventus T. X 495.
- Spercheos**, **Sperchius** (v. not. ad. A. I 102) A. I 102, 239, II 145, T. IV 838 minax, Sperchio S. III 4, 85 comam servat *Achilles* (*Hom. Il. Ψ 142*), Sperchee A. I 628.
- Spes** T. VI 371.
- Sphinx** T. IV 87 aspera (*ad ensis capulum Polynicis*), X 659 galeae custos (*Menoceci*), XI 490 (v. not.), Sphingos I 66 iniquae ambages, II 556 ardua, Sphinga IV 376, Sphinge VII 252 athena celsus (*Haemon*); II 505 sq. Oedipodioniae domus alitis.
- Stabias** renatas S. III 5, 104.
- [**Staius**] **pater**: nobili genere natus S. V 3, 116 sq., *Velie et Neapolis suum vindicant* 126, 130, *victor in Augustalibus Neapolitanis* 112, 134, *magister* 146 sq., 163, *principum Romanorum filios docet* 176 sq., *in omni genere victae et solutae orationis versatus* 2, 100, 159, *poeta* 14, 56, 107, *Capitolii incendium cantavit* 195, 202 (v. *Domitianus*), *Vesuvii incendia flere in animo ei erat* 205, *doctrina quam Staii filii carmina exhibent ad patrem refertur* 213, 233, *intererat recitationibus filii Romae habitis* 215, *et victoriae filii in certamine Neapolitano reportatae* 226, *Albae sepultus* 36, 227 (*antequam filius in certamine Albano coronatus et in agone Capitolino superatus esset*, 106), *annos octoginta natus* 253, *mors eius commemoratur* II 1, 34 (cf. V 5, 38 sq.), III 3, 40, V 3, 1 sq.
- [**Staius**] **filius**: *Neapolis patria* S. I 2, 260, II 2, 9 (*gentile fretum i. e. sinus Cumanus*), III 5, 13, 78, IV pr. 26, IV 5, 21, IV 7, 17, V 3, 105, *Neapoli scripta sunt* IV pr. 14, IV 4, 52, 78, cf. III pr. 26, III 5, 12 sq., *Staii rus Albanum* III 1, 61 (*agua ex aquae ductu Statio permissa Domitiani beneficio*), IV 5, 1, 20, IV 8, 39, V 3, 36, 227, *Neapoli Augustalibus coronatus* II 2, 6, III 5, 92, V 3, 226, *coronam oleagineam quinquatribus Minervae in Albano Domitiani ter reportavit* III 5, 28, IV 2, 65, IV 5, 24, V 3, 23, 229, *in agone Capitolino superatur* III 5, 92 (31), V 3, 231, *Staii recitationes* II 1, 31, V 2, 160, V 3, 215, *Domitiani epulis honoratus* IV pr. 11, IV 2, 1 sq., cf. I pr. 23, II pr. 19, *Thebaidem commemorat* I pr. 10, I 5, 8, III 2, 40, 142, III 5, 36, IV pr. 23 (*epistula ad Vibium Maximum*), IV, 4, 88 (*carmen ab-solutum*), IV 7, 2, 8, 26, V 3, 10, 92, 233 (*patris partes in Thebaide*), V 5, 36, T. XII

- 812, 815, A. I 13 (*cf. Thebae, Thebais*), *Achilleidem* S. IV 4, 94, IV 7, 2, 24, V 2, 163, V 5, 37 (*cf. Achilles, Aeacides*), *Silvas* IV *praef.* 31, *carmen de Domitiani rebus gestis* T. I 17sq., 32, S. IV 2, 66, *cf.* IV 4, 95, A. I 19, *Plotio Grypo opusculum promittit* S. IV *pr.* 28, *uxor Claudia* III *pr.* 27, III 5, 1, 36, 52 (*prior maritus cantor vel citharoedus*), V *pr.* 11, *filia privigna* III 5, 54, 65, *mater* V 3, 241, *puer* V 5, 1sq., *cf.* 69, 73, 79. *Statii morbus* III 5, 37, V 4, 1sq., IV 4, 70 *vergimur in senium, cf.* V 2, 158.
- Stella:** *Arruntius St.* S. I 2, 258 *Neapolitanus*, 71 *patriciis maioribus ortus*, 176 *praetor (ludis Megalensibus praesidet)*, 177 *quindecimvir sacris faciundis (libr. Sibyll.)*, 175 *consul*, 180 *Domitiani triumphum Dacicum Stella ludis celebraturus erat*, 33, 46, 94, 102 sq. (*in Violentillae columbam*), 107, 172, 225, 257 *poeta; de coniuge v. Asteris, Violentilla.* — *Stella* I *pr.* 5, I 2, 17, 210, 258, *Stellae* I *pr.* 4, I 2, 25, 219.
- Steropes** S. III 1, 131 *Brontesque*, *Steropem* S. I 1, 4 *Brontemque.*
- Stesichorus ferox** S. V 3, 154.
- Sthenelus Capanei** *f.* A. I 469.
- Stratie Arcadiae oppidum** T. IV 286.
- Strymon** T. VI 442 (*equus*), *Strymonos* IX 437 *impia stagna (v. Orpheus)*, 860 *ripam (cygni)*, *Strymona* S. I 1, 21 (*Mars*), V 1, 203 (*Orpheus*), T. V 188, VII 287 (*cygni*).
- Strymonia ab Arcto (cygni)** T. III 526.
- Stygius:** T. I 290 *aequora obtestor*, XI 71, A. I 480 *amnes*, T. VI 728 *arvis*, VIII 47 *caelo*, X 915 *catenas*, IV 624, XI 344 *deis*, V 156 *deae (Furiae)*, XI 576 *divae*, XII 215 *divis*, XI 63 *ense*, IV 53 *Eumenidas*, A. I 134 *fontes*, T. I 710 *harenis*, IV 526 *Iunonis (Proserpinae)*, IV 568 *lacus*, XII 277 *mariti (Orci)*, S. I 2, 39 *monstris*, T. VIII 508 *orbe*, VIII 4 *oris*, XI 76 *parentis*, XI 464 *penates*, VIII 549 *pensi (Parcarum)*, XII 558 *portae*, V 198 *rore*, IV 443 *sacris*, VIII 190 *sedibus*, X 833 *sorores (Parcae)*, XI 415 *sorores (Furiae)*, VIII 376 *tenebris*, S. III 5, 37, T. XI 85, A. I 630 *ad umbras; v. Styx.*
- Stymphalos** S. IV 6, 101, T. IV 298 (*acc.*) *aerisonum; v. Hercules.*
- Styx** T. I 57 *umbrifero livida fundo*, II 5 *novem circumflua campis*, IV 524, VIII 30 *periuria divum arguit*, *Stygos* VII 782 *rapidae cursum*, A. I 269 *amne severo (Achilles, 134)*, *Styga* S. III 1, 186 *curavit*, III 3, 193 *inmitem (Orpheus)*, T. IV 291 *Pheneos Diti mittere credita*, IV 479 (*v. Charon*), *Styge* T. VII 160 *iurato; S. V 2, 96, T. III 247 Elysios fontes testatur Iuppiter; v. Orcus.*

- Sulla** S. V 3 293 (*Apollinem superstitiose colit*), *Sullae* S. IV 6, 86 convivia, 107 saevi vox horrida.
- Sunion** T. XII 625 *Eois proris longe speculabile (Aegeus)*, cf. S. III 3, 179.
- Surrentinus**: S. III pr. 14 *Hercules (templum)*, III 5, 102 iuga, IV 8, 9 plaga, II 2, 82 praetoria (49), 5 uva, V 3, 165 vertice, II pr. 14 villa. *Minervae promunturium et templum* II 2, 2, 117, III 1, 2, 109, 138, III 2, 24, V 3, 166, *Iunonis templum* III 1, 105, 137, *Neptuni* II 2, 21, 24, *Herculis* II 2, 24, III pr. 14, III 1, 1 sq., 83, 117, *agon gymnasticus* 44, 142, 152 sq., *Sirenes Surrentinae* II 2, 1, 116, III 1, 64, *vinum Surrentinum* II 2, 4, 99, III 5, 102, IV 8, 9; *porticus ex litore ad villam Pollii ducta* II 2, 30, III 1, 99, *balneum* III 1, 101; cf. *Pollius*.
- Sybaris Thebanus** T. VII 641, 642.
- Syene** S. IV 2, 27 (*marmor rubrum Syeniticum*), *Syenes* II 2, 86 *Éoae vena*, *Syenen* T. IV 737 nulla nube umbratam.
- Synnas (Phrygiae opp.)**: *Synnados* S. I 5, 37 *Phrygiae antro (marmor album Synnadicum venis rubris maculatum)*, *Synnada* 41, *Synnade* II 2, 87 sq.; cf. I 2, 148 *Phrygius silex*, IV 2, 27 *mons Iliacus*.
- [**Syria**]: S. II 4, 34, II 6, 88, III 3, 212, T. VI 194 (*liquores, v. Assyrius, Eous*), S. II 1, 132, T. II 91 (*purpura, v. Assyrius, Puniceus, Sidonius, Tyrius*), *de marmore v. Sidonius, Tyrius, de prunis v. Damascus*; S. I 6, 72, III pr. 18, IV 7, 46 (*provincia Romanorum, v. Orontes, Palaestina, Zeugma*).
- Syriacam legionem** S. III pr. 18.
- Syrorum agmina** S. I 5, 72.
- Syrtis** T. VIII 410, *Syrtes* T. I 687, *Syrtibus* S. IV 5, 29 *remotis*; IV 5, 38 *vadosae Africae, v. Leptis*.
- TAENARIUS**: T. III 422 *cacumen*, VI 486 *currus (Lacedaemonii Amphiarai, cf. IV 214, VII 588)*, IV 214 *equis*, VII 588 *Idan (aurigam Amphiarai)*, I 355 *lucis*, VII 659 *pallam (purpura Laconica tinctam)*, T. I 96 *portae (Orci)*; I 100 *Maleae de valle (Orco, cf. II 32)*; v. *Lacedaemon*.
- Taenaros** T. II 45 (*Neptuni portus*), *Taenara* II 32 *qua Maleae caput in auras it (cf. I 100)*.
- Tages (puer, Iovis nepos, qui Etruscis artem haruspicii docuisse fertur)** S. V 2, 1 *rura Tyrrhena saltusque Tagetis*.
- Tagus Hispaniae fl.** S. I 2, 127, I 3, 108 *et Hermus (aurum gerit)*; cf. *Hiberia*. — *Tagus Argivus* T. X 314.
- Talaionides (Adrastus)** T. II 141 *senior*, V 18 *dux*; v. *Talaus*.
- Talaus (Adrasti p.)** T. V 406

- (*Argonauta*), VI 697 (*abl.*)
genitus (*Adrastus*).
- Tanagrae** gelidae de colle T. VII 254; *v. Dryas, Orion (Tanagraeorum arma tridentem et fulmen gerunt quia Neptunus et Iuppiter cum Mercurio patres Orionis, cf. Preller M. Gr.³ I 370, 6, 371, 1).*
- Tanagraeus**: T. IX 127 Phalanthum, 745 Coroebum.
- Tanais** S. I 6, 55, T. XII 578 (*Amazones, v. Scythia*).
- Tantaleus**: T. XI 128 mensae funera, I 279 tectis (*Argis et Mycenis*).
- Tantalus** (*Niobe*) T. III 193, IV 576, Tantalidum X 785 cohors (*mulierum Argivarum*).
- Tantalus** T. I 247 fallax, II 436 et Pelops, VI 258 parens (fallentibus undis inminet, conviva Tonantis), Tantalon VIII 51 undae non expectant; I 689, IV 538, VII 208.
- Tarans mitis** (*molle Tarentum*) S. I 1, 103 (*propter Iovis statuam colosseam commemoratur*).
- [**Tarentum**], *v. Galesus, Tarans*.
- Tarentum** (*Terentum, locus in campo Martio cum ara Ditis et Proserpinae terra obruta, quae Ludis Saecularibus effodiebatur usque peractis denuo obruebatur*): Tarenti S. I 4, 18 ara instaurata, IV 1, 38 longaevi ara renovabitur a Domitiano (*Ludi Saeculares ad aram Terenti a. 88 a Domitiano celebrati, cf. I 4, 96*).
- Tarpeius**: S. V 3, 196 monte (*bellum Vitellianum*), V 3, 233 parentis (*Iovis Capitolini*), IV 3, 161 pater (*Capitolium a Domitiano restitutum*), III 4, 105 templa; *v. Domitianus*.
- Tartaros**: Tartaron S. II 7, 117, Tartara V 1, 193, V 3, 69 pulsare, 74, 261, 269, V 5, 78 iniusta pulsare, T. I 56 angusta, 102, 308 nigra, IV 506, VII 820, VIII 20, 58, 79 atra, 513, IX 655 inania, X 26, XI 446, 574, 622, XII 85, A. I 134 inania. *cf. Orcus, Tartareus*.
- Tartareus**: T. III 108 Averno, I 85 barathri regina (*Tisiphone*), S. V 1, 206 et T. XII 772 Chaos (*cf. S. III 2, 92*), T. XI 421 rector, IV 473 et VIII 65 sedes, V 66 sorores (*Furiae*).
- Taurubulae** (*duo colles in Capreis insula*) S. III 1, 129 virides.
- Taurus** (*sidus*) T. IV 120 aut Pliades.
- Taygetus**: Taygeti T. IV 227 phalanx, VI 800 insignis alumnus (*Alcidamas*), X 497 incola, Taygeta S. I 3, 78 argentia, IV 8, 53 Lycurgi, VIII 437, A. I 427 ardua; *v. Lacedaemon*.
- Teate** S. IV 4, 85; *v. Marrucini*.
- Tegea, Tegee** (= *Arcadia*) T. IV 287, XI 177, Tegeae S. I 4, 21 mitem alumnus (*Mercurium*), Tegees T. VII 5 velocem alumnus, IX 846 opacae habitator; *cf. Minerva Alea, Auge*.
- Tegeatis** ephebi mater (*Atalanta*) T. IX 571.

- Tegeaeus:** T. VI 610 iuvenis (*Parthenopaeus*), VII 605 iuventus, VIII 599 pubes, S. IV 6, 52 sacerdos (*Auge*), I 5, 4 volucer (*Mercurius*).
- Tegeaticus:** S. V 1, 102 ales (*Mercurius*), I 2, 18 volucer.
- Telamon:** Telamona S. V 2, 50, T. IX 68 pium (*T. cum Hercule Troiam delet*), II 473 (*in venatione Calydonia*), V 379 (*T. Argonauta*, 398), Telamone A. I 501 genitus (*Aias*); T. V 398 Aeacidus (*Telamona et Peleum*).
- Telchines** S. IV 6, 47 Idaeis in antris, T. II 274 noti operum et Cyclopes (*Harmoniae monile fingunt*).
- Telebom** domos (*Capreas*) S. III 5, 100, [III 1, 129 Teleboae, v. not.].
- Telegoni** (*Ulixes et Circes filii*) iugera i. e. Tusculum S. I 3, 83.
- Telephus** S. I 4, 113 (*Achillis hasta vulneratus et reffectus*); v. *Auge*, *Hercules*.
- Tellurem placat Thiodamas** T. VIII 297 (303 hominum divumque aeterna creatrix).
- Telphusiaca** phalanges T. IX 847; v. *Arcadia*.
- Temese** S. I 5, 42 (*Bruttii opp.*), A. I 413 (*inter urbes Graeciae ponitur*).
- Temesaea** aera S. I 5, 47.
- Temo** T. I 371 piger nautae vias monstrat, temone T. I 692; v. *Ursa*.
- Tempe** S. V 3, 209 Boeota (v. not.), S. I 2, 215, A. I 237 Thessala, T. I 485 Teumesia, (VI 82 umbrosa *Neaeca*, v. not.), X 119 tenebrosa.
- Tempestat** T. III 437 (*Neptuni comes*).
- Tenedos** T. VIII 197 (*Apollini sacra*).
- Tereus:** Tereos S. III 3, 176 saevi marita (*Progne*), Terea T. XII 480; v. *Philomela*, *Progne*.
- Tethys** T. III 34, A. I 222, Tethyos T. IV 388 rubrae novissima claustra (*maris Erythraei*), A. I 49 per T. annos, 541 antris; v. *Nereus*, *Thetis*.
- Teumesus:** Teumesi T. VIII 344 et IX 709 e vertice, XII 52 trabes, Teumeson IV 372.
- Teumesius** (*saepe i. q. Thebanus*): T. IX 462 amnis (*Ismenus*), II 383 arva, II 624 cornus, [iuga IX 709], II 331 iuvenis (*Polynices*), IV 85 leo, I 485 tempe (*ubi Hercules adulescens leonem necavit, cf. Cithaeron*), V 92 thyias.
- Teuceri:** Teucris A. I 475, S. III 5, 77, Teucros S. V 2, 150; (*adi.*) A. I 86 campos, S. IV 5, 2 lares (*Vestam Albanam*), A. I 933 lares, S. V 3, 256 senes (*Priamum, v. Iliacus, Phrygius*).
- Thalia** lasciva S. II 1, 116, V 3, 98.
- Thamyris** T. IV 183; 181 Getico vati. v. *Dorion*. — *Thamyris Thebanus* X 314.
- Thasos** S. I 5, 34, II 2, 92 (*marmor Thasium, ophites I 5, 35*), T. V 182 nemorosa.
- Thaumantias** T. X 123.
- Thaumantis:** Thaumantida S. V 1, 107, A. I 220 pelago

- pasci solitam, Thaumantide S. III 3, 81 imbrifera; *v. Iris*.
- Thebae** S. I 5, 8 (*Thebais*), T. I 259, III 569, VI 14 Echioniae, 360, VII 209, VIII 349, X 372, 627, 718, XI 18, 210, 699, XII 61, 78, 256, A. I 13, 840, Thebarum T. VI 883 foedera, 897 victorem (*Polynicem*), VII 231, X 474 claustra, 875 fabula, XI 681 scepra, Thebis T. I 180, 288, 318, II 344, 650, 735, III 188, 379, IV 592, 641, VII 103, 125, VIII 112, 671, IX 882, X 11, 334, 763, 771, 793, 899, XII 598, 646, 698, Thebas S. III 2, 40, 143, IV 7, 8, V 5, 36, T. I 2 sontes, 101, 226, II 65, 116, 208 Ogygias, 308, 352, 682, 687, III 248, 269, 354 nocentes, 528, IV 92, 666, 752, VI 135, 614, VII 155, 376, 434, 452, VIII 141, 228 veteres, 515, 655, IX 65, 669, 790, 822, X 69, 325, 359, 481, 845, 872, 890, 925, XI 108, 442, 487, XII 174, 202, 326, 390, 608, 663, A. I 615; T. III 39 septenae portae. *cf. Agenoreus, Amphion, Amphionius, Aonius, Boeotius, Cadmus, Cadmeus, Cadmeius, Dirce, Dircaeae, Dircaeus, Echionius, Electrae, Homoloides, Hypsistae, Ismenus, Ismenius, Labdacius, Labdacidae, Martius, Mavortius, Neistae, Ogygius, Ogygiae, Ogygidae, Phoenissa, Proetides, Sidonius, Teumesius, Thebaeus, Thebais, Thebanus, Thebe, Tyrius.*
- Thebaeus**: T. IX 291 Thebaeum Lichan.
- Thebaicae** (*palmulae*) S. IV 9, 26; *v. Aegyptus*.
- Thebais** S. II 2, 61 chelys (*Amphionis*), S. III 5, 36, IV 4, 89, IV 7, 26, V 3, 234, Thebaidos S. IV praef. 23 de editione, Thebai T. XII 812, Thebaide S. I praef. 10; *v. Staius*.
- Thebanus** T. XII 686 (*Creon*), Thebane II 187 (*Polynices*), VI 491 (*Polynices*), VIII 473, Thebani VIII 264, Thebanos XI 739. **Thebanus** (*adi.*): T. VIII 150 acies, IX 181 agmina, IV 544 animas, VIII 690 arma, 487 bipennis, X 353 canes, XII 715 ductor (*Creon*), VI 883 foedera, XII 131 genetrix (*Ino*), I 430 iuvenis (*Polynices*), IX 706 iuventus, I 711-mater (*Niobe*), XI 671, 701 moenia, IX 628 numina, VII 687 orgia, 421 Palae-mona, 621 pubes, XI 734 rex (*Oedipus*), IX 793 semina, S. IV 6, 70 triumphos excusat (*Alexander Herculi*).
- Thebe** T. I 680 Mavortia, V 745 funesta, VI 493, X 594 peritura, Thebes IV 610 Tyriae dux (*Laius*), V 681 moenia, IX 255 agmina, 294 dirae moenia, Theben IV 676.
- [**Theocritus**]: S. V 3, 151 Siculus senex(?).
- Therapnae** (*Sparta*) S. IV 8, 53 umbrosae, V 3, 140 virides, Therapnas T. III 422 Apollineas (*cf. IV 223 Apollineae Amyclae*), Therapnis A. I 344 virgineis lassata *Diana*.

- Therapnaeus** (*Lacedaemonius*): S. III 2, 111 Canopi (*Mene-lai gubernatoris*), T. VII 793 fratres (*Castor et Pollux*), S. II 2, 111 Galesi (*Tarentum Lacedaemoniorum colonia*), IV 2, 48 gymnade resolutus *Pollux*; v. *Amyclaeus*, *Oebalius*, *Taenarius*.
- Thermodontiacus**: T. XII 164 triumpho, S. I 6, 56 turmas; v. *Amazones*.
- Theron Thebanus** T. II 572 Martis e semine, *Therone* 582, *Therona* IX 304 *Dianae* comitem.
- Thersander** (*Thess.*) *Polynicis* f. T. III 683; XII 348 *Polynice* parvo.
- Theseus**: T. IV 81 (*Troezenius*), XII 588 *Neptunius heros*, 665, 730 *aequoreus*, A. I 71 (*Neptunif.*), T. I 333, XII 576 sq. (*Sciron*, *Cercyon*, *Sinis*), V 431, XII 196, 581 (*Hecale*), 730 (*taurum Marathonium interficit*), T. V 432, A. I 157 (*Argonauta*), T. XII 582, 667, A. I 192 (*Minotaurus*), S. I 2, 132, II 6, 26, T. VII 686, XII 676 (*Ariadne*), S. III 3, 178, T. XII 626 (*Aegei mors*), XII 164, 519sq., 578, 592, 612, 761 (*Amazones vincit*, v. *Hippolyte*), S. II 6, 55, IV 4, 104, T. I 476, VIII 53, 96, IX 68 (*Thesei et Pirithoi amicitia*), XII 163 sq. 519sq., (*mulieres Argivae a Theseo auxilium adversus Thebanos petunt*). — *Theseus* S. III 3, 179, T. VIII 54, XII 665 *Neptunius*, 730 *aequoreus*, 778, 784, *Theseos* S. IV 4, 104 *fidi gloria*, T. IX 519 *ignis* (*Thesei lex qua iis qui proelio interfecti sunt sepulcrum non negatur*), XII 211 *lenti sententia*, 293 *muros*, *Thesea* S. II 6, 26 *superbum*, T. I 476, V 432, IX 68, XII 163, 520, 594, 673, 737, 756, 795, A. I 72 *nostrum* (*Neptuni et Thetidis*, cf. T. XII 730 *aequoreus Theseus*), 157, *Theseu* T. XII 555; v. *Aegides*.
- Theseius**: T. XII 681 *dicta*, IV 81 *Troezen*.
- Theseus** (*adi*): S. I 2, 132 *cubile*, T. VII 686 *Naxos*.
- Thespiacus**: T. VII 341 *agris*, v. *Narcissus*; S. II 7, 16 *lucis*, v. *Musae*.
- Thespiadae** T. II 629, III 14; v. *Ide*, *Periphas*.
- Thespiades Thebanus** T. IX 293 *Panemi frater*.
- Thessalia** A. I 439, *Thessaliae nives* A. I 152 (v. *not.*).
- Thessalicus**: S. I 2, 130 *agros*, III 3, 192 *mariti* (*Admeti*), T. III 559 *nefas* (*magarum*), A. I 652 *nivibus* (v. *Pharsalus*), S. V 3, 272, T. VI 310 *orae*.
- Thessalis** T. II 22 *sacerdos*, III 140 (*maga*), A. I 439 (v. *not.*).
- Thessalus**: T. VI 410 *Admetus*, 420 *heros* (*Admetus*), 486 *axis* (*Admeti*), S. II 7, 55 *currus* (*Achillis*), T. III 518, A. I 156 *pinus* (*Argo*), A. II 97 *senior* (*Chiron*), S. I 2, 215, A. I 237 *Tempe*, 100 *vada*; T. IV 504, VI 665 *Thessala* (*maga*) *lunam deducit*, cf. T. I 106 *Atracia arte*, II 284 *lunaribus spu-*

- mis. v. *Atracius*, *Dolopes*, *Haemonius*, *Ossa*, *Othrys*, *Pelethronius*, *Pelion*, *Pelias*, *Pharsalus*, *Pheraeus*, *Pholoe*, *Phylaceis*.
- Thestius** S. III 1, 43; v. *Hercules*.
- Thestorides** (*Calchas*) A. I 497, 516.
- Thetis** S. II 6, 31 (*Achillem Scyri occultat*), II 7, 97 (*Achillis mortui corpus horret*), III 2, 74 (*mare*), T. I 39 (*mare*, *Lachmannus Tethys*), V 709 *plana* (*mare*), IX 362 (*mare*), A. I 25 sq., 61, 126, 194, 198, 339, 893 *alma* (*Venus Thetidis alumna*), 898 *hospita Lycomedi*, *Thetidis* S. IV 6, 18 *lappillis Erythraeis* (*maris*; v. *Erythraeus*, *Tethys*), A. I 913 *mandata*, *Thetidi* A. I 955, *Thetin* S. I 2, 216 (*a Chirone Achillem repetit*), A. I 685, 874 *dolosam*, 941, II 40, *Theti* A I 80; S. I 2, 215, T. V 437, A. I 193, II 56, (*Thetidis et Pelei nuptiae*); A. I 90, 268, 440 (*humile cum Peleo conubium queritur*); A. I 209 (*ad Briareum nexu laxantem invisendum mittitur*); S. V I, 36 *Thetis* (*mare*) *Achillis busto frangitur*, A. I 158 *Nereis*, 624 *timidae commenta parentis*, 650 *caerulea mater*, II 15, 35 *callida genetrix*, 167. v. *Achilles*.
- Thiodamas** T. X 286, *Thiodamanta* VIII 279 *Melampode cretum*, 365, X 161, 325, 330, 454; X 322 *Inachus vates*, 488 *augur*.
- Thisbe** *Boeotiae opp.* T. VII 261
- Dionaeis avibus circumsona*, IX 768 *candida*.
- Thisbaeum** *Lichan* T. IX 291 (*v. not.*).
- Thoantis** (*Hypsipyle*) T. V 650, 700.
- Thoas** *Lemni rex* T. V 239 (*ab Hypsipyle filia servatur*), 675, 720, *Thoanti* 266, *Thoanta* 486, *Thoante* 38; IV 772 *pater ingens*, V 265 (*Bacchus Thoantis pater*, 675, 712; *propter Thoantis filiam, Hypsipylen, Argivis siccitatem parat* IV 739), 465 *avi nomen*, 487 (*Chium ad Oenopionem fratrem fugit*), VI 142 (*filiae fraude servatur*), 320 *avo*. — *Thoas, alter filiorum Hypsipyles et Iasonis* VI 320, 412, 444 (*Podarces equus*), 454; V 465, 713, VI 126, 510; v. *Euneos*. — *Thoas Thebanus* T. VIII 696.
- Thoe** *Admeti equus* T. VI 440.
- Thrace** S. III 5, 81 *barbara et Libye*, A. I 201 *Mavortia*, *Thraecae* T. V 435 *durae nihil similem Orphea*, *Thracen* 84 *saevam*, VII 180.
- Thraeces** T. V 53, VI 464 (*adi.*) *equi* (*Diomedis*), XII 571 et *Emathii*, *Thracum* IV 56 *domos* (*Terei*), V 53 *litora*, VII 34 *arva*, *Thraeces* III 288 et *Borean*, V 75 *tumidos*. v. *Arctos*, *Bistonides*, *Bistonius*, *Edoni*, *Geticus*, *Haemus*, *Hebrus*, *Ismara*, *Ismarius*, *Odrysius*, *Ossa* (*cf. T. II 82*), *Othrys*, (*cf. IV 655*), *Paiones*, *Pangaea*, *Rhodope*, *Scythicus*,

- Sithonius, Strymon, Boreas, Diomedes, Lycurgus, Mars, Orpheus, Tereus.*
- Thracius** S. III 1, 31 antra (*Diomedis stabula*), T. V 347 bella, S. V 5, 54 Orpheus, III 3, 194 supplex (*Orpheus*).
- Thryon** (*Elidis opp.*) T. IV 180.
- Thule** S. V 1, 91 refugo circumsona gurgite, Thules III 5, 20 caligantia vada, IV 4, 62 nigrae litora, Thulen V 2, 55 fesso Hyperione nigrantem; *v. Britannia, Domitianus.*
- Thybris** S. I 2, 190 Lydius (*cf. IV 4, 6*), I 6, 100 pater, III 5, 112 ductor aquarum Thybridis IV 4, 5 flavi dextrae orae (*ubi Domitiani nau-machia*), II 6, 64 impetus, I 2, 144 arces Iliacae, Thybrim I 5, 24, II 7, 45 Martium. *v. Tiberis.*
- Thyias** T. V 92 Teumesia, IX 794, Thyiades XII 792. *cf. Maenades, Mimallones.*
- [**Thyestes**]: S. V 1, 58 fraternus adulter (*Thyestae et Aepes, Atrei uxoris, adulterium*), V 3, 96, T. II 184, IV 56, 307, VII 209, XI 129; *v. Atreus, Mycenae.*
- Thymbra** T. VIII 202 Troiana, Thymbrae S. I 2, 222 gelidae umbracula (*Apollo*), IV 7, 22 rector; *v. Apollo, Troilos (qui in templo Apollinis Thymbraei ab Achille interceptus est).*
- Thymbraeus** T. I 699, Thymbraeae S. I 4, 117 pater vatum, T. I 643, III 513, 638, IV 515, Thymbraea Pergama S. III 2, 97. *v. Apollo.*
- Thyoneus** T. V 265; *v. Bacchus.*
- Thyrea** T. IV 48 Lacedaemonium lectura cruorem.
- Tibereia** aula S. III 3, 66. *v. Etruscus.*
- Tiberinus** S. I 3, 74 (*Albae rex ex quo Albula fl. nomen Tiberis accepit, v. not.*); Tiberino in litore S. V 2, 113.
- Tiberis**: Tiberim S. IV 3, 112; II 1, 99; *cf. Lydius, Thybris, Tuscus, Tyrrhenus.*
- Tibullus** S. I 2, 255 dives foco lucente (*Tibull. I 6*).
- Tibur** S. I 3, 1 glaciale, Tiburis S. IV 4, 17 lucos; *v. Albula, Anio, Catillus, Marcia, Virgo; de Herculis templo v. Tiburnus, Tiryntius.*
- Tiburnus** (*Tiburis conditor, Hor. c. I 7, 13*) S. I 3, 74 (*v. not.*); Tiburna domus Herculis S. III 1, 183 (*v. Tiryntius*).
- Tiburtinam villam Manilii Vo-pisci** S. I praef. 32.
- Tiburtes** Faunos S. I 3, 99.
- Timavi** alumnum S. IV 7, 55 [*Livium Patavinum; Timavum, qui in sinum Tergestinum influit, pro Medoaco Patavii fluvio dictum esse nonnulli crediderunt Verg. Aen. I 244, 247, v. Forcell.*]; *cf. Maximus.*
- Tiphys** Argonautarum gubernator T. V 413, 477, VIII 212.
- Tiresias** T. IV 470, 500, X 725 callidus, XI 289 profanus, Tiresiae II 96 longaevi vatis vultus induitur *Laius*, IV 408 longaevi vatis tenebras sagaces, Tiresiam VIII 227, X 589; IV 406sq. *animas ex inferis excitat,*

- 503 cassus sacerdos, IV 541
(*inferos inspexi Hecate ducente*), 610 Aonius vates.
- Tiryas** T. IV 147; *cf. Licymnius.*
- Tiryntius** (*Hercules*) S. III 1, 125, 136 (*Surrentinus*), III 3, 57 (*Eurystheus*), IV 4, 102 (*v. not.*), T. V 380 (*Argonauta*), VI 248 (*leo*), 510, VIII 459, 501 (*Haemonem Creontis filium tuetur*), 749 (*aper Erymanthius*), IX 427, X 891, XI 234, XII 67 (*Oeta*), 584, A. I 261 (*Omphale*), Tiryntie S. III 1, 1 (*Surrentum*), S. IV 6, 90 (*Troia, Diomedis equi, Busiris cet.*), T. IV 157 *Tiryntii Herculeum paeana canunt.* — Tiryntius (*adi.*) T. VI 467 heros (*Chromis Hercules f., 324*), S. IV 6, 17 luna (*triplex nox i. e. nox continuata, v. Alcmena, Hercules*), S. II 2, 109 ora (*Herculeaneum?*), T. XI 45 pubes, VII 725 robora, S. I 3, 79 templa (*Albunae Sibyllae sortes in templo Herculis Tiburtini asservatae, cf. 100, III 1, 183*).
- Tisiphone** (*Tesiph.*, *v. not. ad XI 58*) T. I 59, IV 213, 486, VI 492, VII 467, VIII 66, 346, 758 ultrix, IX 150, XI 58, 208, 483, Tisiphones II 283 de crine atro raptum ducem (*serpentem*); I 85 Tartarei regina barathri, 89 Coccyton iuxta sedet *etc.*, 94 domina, 103sq., 111 Proserpina ipsa *Tisiphonae cultus novat*, IX 153, 171 trucidis divae, XI 94, 388, 415, 494, 537. *v. Furiae.*
- Titan** (*Sol*) T. I 501, V 297 aversum iubar Lemno refert (*v. Atreus, Mycenae*), XII 229 pater, A. I 242, Titana T. I 717 seu tu (*Apollo*) roseum T. gentis Achaemeniae ritu *etc.* (*v. not.*), IV 283 occiduum, Titane VII 472 novo; Titanas VIII 44 et miserum patrem (*Iovis: Saturnum*); *v. Gigantes, Iapetus.*
- Titanis** T. I 337 (*Luna soror Solis*).
- Tithonia** (*Aurora*) S. I 2, 45 alma (*viros bigis rapit*), IV 6, 16, V 4, 9, T. VI 25, XII 3; *v. Aurora.*
- Tithonida** maesti rores citius deficient *etc.* (*luget Memnona*) S. V I, 34.
- Tithonius**: Tithonia senectus S. IV 3, 151.
- [**Tithonus**]: S. I 2, 45, II 2, 108 Mygdonii senis in annos, T. II 134 Mygdoniis cubilibus elata Aurora; *v. Mygdonius, Iliacus, Phrygius, Troicus.*
- [**Titus**]: S. I 1, 97, V 2, 138; *v. Domitianus, Solymus.*
- Tityos** T. VI 738, Tityon I 710 terrigenam (*Apollo interficit*), IV 538 alimenta volucrum, VII 352; XI 12 Apollinae matris temerator.
- Tmolos** T. VII 686; *v. Bacchus.*
- Tomi**: Tomis S. I 2, 255; *cf. Ovidius.*
- Tonans**: Tonantis S. II 7, 93 Nasamonii natum (*Alexandrum*), IV 2, 20 vicina regia (*Iovis Capitolini*), T. II 69 iussa, 71 fulmine, III 575 iussa, VI 178 cultus (*cf. V 511*), 260 magni conviva, VIII 229 manibus, X 61

- magni thalamo, 77 geminos secubitus, A. I 684, Tonanti S. III 2, 72, T. I 421 Pisaeo, T. IV 13, 294, V 511 Inachio, 641, XI 11, 209 inferno (*Orco*), 496 magno, A. I 1 formidatam progeniem (*Achillem: Thetidis concubitus vitasse Iuppiter fertur, cum a filio ex Thetide nato periculum ex fato ei instaret*), Tonantem S. I 2, 57, IV 3, 16 (*Iovis Capitolini templum*), T. II 154 per intempestum, II 220, IV 782 parvum, VII 24, 318, 329, VIII 74, IX 510, X 852, A. I 488, II 74, Tonante S. IV 4, 58.
- Trachinia** Alcyone S. III 5, 57.
- Trasimenus** S. I 4, 86.
- Trinacriis flammis** S. IV 4, 80, ora T. X 622.
- Triptolemi aetherii felix orbita** (*qui a Cerere alatis serpentibus impositus semina in terram deiecit*) S. IV 2, 36.
- Triton** S. III 2, 35 et Proteus, III 3, 82 celer ad iussa Neptunia, T. V 707, IX 329 et Glaucus, Tritona V 372 (*mare*), Tritone A. I 219, Tritones A. I 55 armigeri. — Triton lacus ubi Minervam natam esse fabulantur T. II 722 Libyco Tritone.
- Tritonia (Minerva)** S. I 1, 37 virgo (*Minervae templum ad forum situm*), II 2, 117 (*M. Surrentina*), T. II 682 virgo, 735, VII 33, VIII 528, 703, 758, IX 87, X 895 audax, XII 607, A. I 486, 696 (*M. Scyria*). v. *Minerva*.
- Tritonis** T. VII 185 (*Minervae et Neptuni certamen*), Tritonide S. II 7, 28 (*olea*).
- Trivia:** Triviae S. III 1, 56 Aricinum nemus, 68 diem (*idus Augusti Dianae sacras*), T. IX 818 limine, X 505 Amyclaeis nymphis (*Dianae*), (*dat.*) VI 586 (*Dianae crinem vovet Parthenopaeus*), IX 586 quercus desacrata, Triviam IX 863. v. *Diana, Hecate*.
- Troades** A. I 944.
- Troezen** T. IV 81 Theseia.
- Troia** S. IV 4, 94 et Achilles (*Achilleis*), A. I 502, 857, 951 infelix, T. I 549 (*Ganymedes*), Troiae S. I 2, 188 novum decus (*Roma*), II 1, 117 labores (*Homeri Iliadem*), IV 4, 104 moenia, V 3, 148 casus (*Ilias*), A. I 454, 736 litus, II 32 magnae vastator (*Achilles*), Troiam S. II 1, 144, T. I 699 (*Troiae moenia Laomedonti Apollo et Neptunus exstruunt, S. II 6, 31, III, 1, 116, A. I 89*), Troia A. I 7; A. II 50sq. (*Troiani belli causae*), S. I 1, 10 (*equus Troianus*), II 7, 48 (*Troiae excidium*); v. *Aeneas, Asia, Dardanus, Dardanius, Dindymon, Gargara, Ida, Iliacus, Ilion, Pergama, Pergameus, Phrygius, Phryx, Rhoeceus, Sigeus, Simoeis, Teuceri, Xanthus*.
- Troianus:** S. IV 2, 65 Albae sub collibus, V 2, 168 Albae ab excelsis collibus, A. II 18 ad bella, S. I 4, 99 Pergamus, V 2, 118 tela, T. VIII 202 Thymbra. v. *Troia*.
- Troicus:** S. II 1, 91 arma, II 2, 122 supra diademata felix

- (*Priami*, cf. *T. I* 161 Phrygiae opes, *A. I* 959 Phrygia gaza), *I* 1, 35, *IV* 3, 160 ignis (*Vestae*), *I* 4, 125 saecula (*Tithoni*) et *Sibyllae Nestorisque annos transcendere* (*v. Iliacus, Phrygius, Teucris*).
- Troius magister** (*Palinurus*) *S. V* 3, 127 (*v. not.*).
- Troilus** *S. V* 2, 121, Troilon *S. II* 6, 33, (*interficit Achilles*); cf. *Thymbra*.
- Turnus**: *Turni S. I* 3, 83 *Laurentia iugera* (*Ardea*), *Turno S. I* 2, 245 *spectante Lavinia rubet*.
- Tuscula umbra et Algidus** *S. IV* 4, 16; *S. I* 3, 83 *Telegoni iugera* (*Tusculum*).
- Tuscus**: *S. IV* 6, 10 *aper*, *S. IV* 5, 39 *gurgitibus* (*Tiberi*), *S. II* 1, 99 *in undis* (*in Tiberi*); cf. *Tyrrhenus*.
- Tydeus**: *T. I* 401 sq. (*cum Polynice in Adrasti limine concurrat, IX* 61); *I* 401, 451, *II* 113 (*ob fratrem interfectum patriam relinquit*); *I* 395, 489 (*Apollinis oraculum de leone et apro Adrasto datum*); *I* 490, *II* 469, 541, 583, *VI* 811, *VIII* 706 (*suis pellis Tydei tegimen*), *IV* 111 *patrius stat casside Mavors* (*Martis simulacrum, cf. I* 464, *II* 587, 727, *VIII* 589, 707, *IX* 72, *Eurip. Phoen. 134* Ἄρην δ' Ἄλτω-λὸν ἐν στέροισι ἔχει), *I* 417, *VI* 818 (*statura exigua*); *VIII* 459, 500, 507, 703, 713, *IX* 513, *A. I* 469, 547, (*Minerva ei favet, T. II* 731 sq. *templum T. ei vocet*); *II* 168 (*Tydei et Deipyles nuptiae*), 370 (*ab Eteocle regnum Thebarum Polynici repetit*), *II* 487 (*Eteoclis perfidia, quin-quaginta Thebani a Tydeo interficiuntur, III* 110, 654, *IV* 597, *VI* 883, *VII* 538); *IV* 94 sq. (*Tydei copiae*); *V* 671 (*Hypsipylen a Lycuryo defendit*); *VI* 788 (*in ludis Nemeaeis certat*); *VIII* 673 sq. (*Tydei et Eteoclis concursus*); *VIII* 713 sq. (*mors, X* 25); *VIII* 725, 760 (*Melanippi cerebrum comedit, cf. I* 42, *III* 544, *VIII* 72, *IX* 8, *XI* 87, *XII* 41); *IX* 35 sq. (*Tydea mortuum Polynices deslet*), 96 (*de corpore Tydei pugnatur*), 284 (*Tydei equus Hippomedontem fert*). *v. Acheloius, Actolus, Calydonius, Deipyle, Diomedes, Hoppleus* (*armiger*), *Oeneus, Oeneus, Oenides*. — *Tydeus I* 402 *Olenius*, 451, *II* 113, 175, 370, 587, 696, *III* 59 *ferus*, 236, 324, *IV* 94 *fulmineus*, 602, *V* 671, *VI* 788, 827, 851, 861, 881, *VII* 538, 611, *VIII* 458, 472, 720, 751, *IX* 137, 138, 181, 299, *X* 25, 355, *XII* 41, *A. I* 733 *magnanimus*, *Tydeos T. III* 654 *pectus*, *VII* 635 *hasta*, *VIII* 469 *hasta*, 479 *cruenti praeda*, 508 *hasta*, 531 *cruenti vultus*, 663 *illa dies*, *IX* 2 *cruenti rabies*, 26 *invisi spoliis*, 149 *noxas*, 205 *armigerum Hopplea*, 545 *infandi ultor*, *X* 401 *armos*, *XII* 118 *exequiis*, *Tydeo T. III* 84 *magno*, *Tydea T. I* 42 *inmodicum irae*, 416, 489, 674, *II* 364, *III* 8, 395, 418, *VI* 802 *magnanimus*,

- VIII 499 saevum, 578, IX 60, 217, 513, X 377, XI 177, XII 763 magnum, 803, Tydeu III 380 maxime, IX 63.
- Tydides** (*Diomedes*) A. I 469, 712, 820, 844.
- Tyndarides** T. X 501 (*Pollux*), Tyndariden V 407, VIII 50 utrumque, Tyndaridae S. IV 8, 52.
- Tyndaris** (*Helena*) A. I 946. [**Typhoeus**], *v. Inarime*.
- Tyrius**: Tyrii (*Thebani*) T. VIII 159, 600, IX 177, 489, X 531, XI 430, Tyriis X 15, 768, XI 368, Tyrios III 285 vipereo de sanguine. — Tyrius (*adi.*) T. VIII 186 acies, S. I 2, 151 aeni moderator (*tinctor purpurae Tyriae*), T. VIII 458 agmina, IX 406 agros, S. III 4, 55 amictus (*purpurei*), T. VI 635, XII 597 arces, VII 1, VIII 250, 555 belli, II 613 Cadmi, VIII 232 chelyn (*Amphionis*), II 73 colonis, X 884 dei, XI 205 ductor (*Eteocles*), I 153 exulis solium (*Cadmi*), III 406 exul (*Polynices*), VII 191 genus (*Europa*), VI 138 grege, IV 374 lares, IX 160 manu, III 282 marito (*Cadmo*), S. V 2, 124, T. VI 17 matres, VII 679 matribus, III 312 moenibus, I 10, XII 693 montes, VII 28 muris, I 161, X 3 opes, VI 62 ostro, XI 216 penates, S. III 1, 16 plectro (*Amphionis*), IV 4, 76 sinu (*purpureo*), V, 2, 29 sinus tunicamque potentem (*togam purpuream et tunicam palmatam magistratum curulium*), T. VII 656 subte-
- mine (*purpureo*), S. V 1, 215 tegmine (*p.*), T. IV 610 Thebes dux (*Laius*), XI 180 turres, VII 146 urbem (*Thebas*); *v. Assyrius, Puniceus, Sidonius, Thebae*.
- Tyros** S. III 2, 139 pretiosa (*purpura*), Tyri S. I 5, 39 marmor (*v. not.*).
- Tyrrhenus**: T. III 650 clangor, S. IV 4, 24 domos (Lunae metalliferae), A. I 56 greges (*delphini, in quos nautae Tyrrheni a Baccho mutati erant*), T. VI 20 hiemem (*maris Tyrrheni*), S. II 2, 2, III 2, 24 Minervae (*Surrentinae, v. V 3, 166*), T. VI 382 murmur (*tubae quae Tuscorum inventum dicitur, II 78, III 650, VII 631, VIII 342*), S. IV 3, 89 profundi sinus, V 3, 166 profundi speculatrix virgo *Minerva* (*cf. II 2, 3, III 2, 86*), S. V 2, 1 rura, T. III 594 salis gemitus, II 78 sonitus tubae (*v. not.*), VII 631 tumultus (*tubae*), S. V 2, 114 unda (*Tiberis*), V 3, 82 volucres (*Sirenes*). *v. Tuscus*.
- ULIXES**: A. I 538, 675, 866, 911 (*cum Diomede Scyri Achillem quaerit*), 835 (*Achillem agnoscit*); S. V 3. 179 (*Palladium*); S. II 1, 145, V 3, 77 (*Astyanactem de turri deicit, Ov. m. XIII 415*); S. II 1, 118, II 7, 49, V 3, 148 (*reditus*), T. VI 696 (*Polyphemus*), S. I 3, 86, T. IV 551 (*Circe, cf. Telegonus*), S. IV 2, 3 (*Alcinous*), S. II 6, 57 (*Eumaeus*), S. III 5, 8,

- 47, V 1, 58 (*Penelope, proci*), A. I 880 (*statura*), S. V 3, 115 (*facundia*). — Ulixes S. II 1, 145, III 5, 47, V 3, 148 tardus, A. I 472 consiliis vigil, 545, 733, 742, 761, 784 sollers, 866 acer, 911, II 12, 85, Ulixis S. II 1, 118 tarde remeantis casus, II 6, 57 reducis, II 7, 49 tarde reducis, Ulixem S. IV 2, 4 reducem, T. VI 696 Ulixen, A. I 94, 688, 847 varium. *cf. Dulichius, Ithacus, Laertiades, Laertius, Telegonus.*
- Umbro:** Umbro Propertius antro S. I 2, 253, IV 6, 10 Tuscus aper generosior Umbro; *cf. Clitumnus, Mevania.*
- Uranie** T. VIII 551.
- Ursa:** Ursae T. I 693 Hyperboreae glacialis portitor (*Bootes*), Ursa T. IV 422 Getica. *v. Arctos, Arcturus, Bootes, Plaustrum, Temo.*
- Ursus:** *Flavius U.* S. II 6, 60sq. *Ursi praedia ad Vesuvium, prope Pollentiam in Lucania, in dextra Tiberis ripa, in Creta, in Africa sita, 95 causas agit.* — Ursum S. II pr. 20, Urse II 6, 10, 15, 61, 94.
- [**VALERIUS Flaccus**]: S. II, 7, 77 *Lucretius et Ovidius et qui per freta duxit Argonautas; cf. 50.*
- Veiente solo** S. IV 5, 55.
- Veledae captivae preces** (*a Rutilio Gallico captae*) S. I 4, 90.
- Velie Graia** S. V 3, 127; *v. Palinurus.*
- Venus:** A. I 70 (*Thetidis alumna*), S. I 2, 116, A. I 293 (*cum Nereidibus nominatur*), S. I 2, 118, III 4, 5 (*concha Veneris*); S. I 5, 31, T. II 269, III 274, V 69, X 893 (*Vulcani coniunx*); S. I 2, 52, 60, T. II 269, III 263—290, IV 554, VII 62, VIII 234, IX 822, X 893 (*Veneris et Martis adulterium, Harmonia filia*); S. I 2, 65 (*Amorum mater, v. Amor*); A. II 54 (*dearum de forma certamen, v. Paris*); S. I 2, 11, 190, V 3, 164 (*Aeneae mater, cf. Lavinium*); T. V 58sq., 110, 135, 158, 192 (*mulieres Lemnias punit*); S. II 7, 2 (*Corinthi culta*), S. III 1, 150 *Lucrina Venus*, S. V 1, 164 *Venus Pompeiana (v. Pompei)*, S. I 1, 84 (*templum Veneris Genetricis in foro Iulii Caesaris*); *v. Cyprus, Idalius, Paphos, Paphius, Cytherea, Aegaea, Eryx.* S. III 4, 3 (*navigantes tuetur*), S. II 7, 86 et Iuno, III 5, 23, 68, T. V 58sq., 62 (*matrimonii dea*); S. V 1, 233 (*Veneris, Cereris, Ariadnes, Maiiae statuas uxoris mortuae vultibus insignitas colit Abascantus*); S. V 4, 8 (*Veneris stella, cf. Lucifer, Vesper*); S. I 2, 101 (*Stellae carmen*), III 5, 80, T. V 63, XII 16, A. I 372 (*columbae Veneri sacrae, v. Idalius, Messe, Thisbe*); S. I 2, 143, III 4, 21, 36, 46 (*bigae olorinae*), T. IV 300 (*myrtus*), S. III 3, 132, III 4, 82

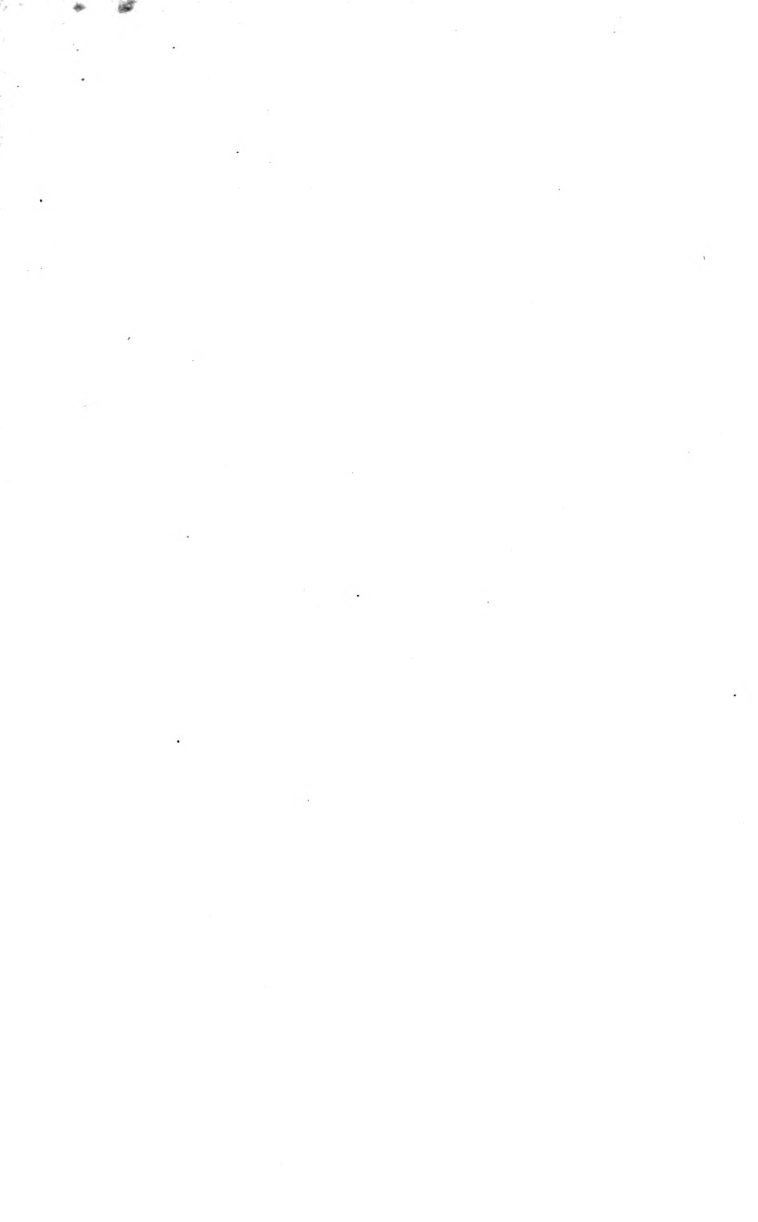
- (*anomum*, cf. I 3, 10 Idalii suci). — Venus S. I 2, 52 alma, 159, I 3, 10, II 7, 84 et Iuno, III 1, 150 Lucrina, III 4, 22, III 5, 23, V 1, 233 non improba (cf. T. VII 300), T. II 191 (*amor*), III 263, V 110, 135, 158, 281, 303, 445, 622, VI 313 (*amor*), IX 822, X 893, A. I 293, Veneris T. III 289 divae filia (*Harmonia*), T. III 701 tacitos calores, VIII 477 Aegaeae sacerdos, A. I 70 mores, Veneri S. III 4, 33, V 3, 164 plorata domus (v. *Pompei*), T. I 531 iustae i. e. marito, V 58, Venerem VIII 96 illicitam; v. *Dione*, *Cythereia*.
- [**Vergilius**]: S. I pr. 11 Culicem, II 6, 20 cervus Maronem habet (v. *Aen. VII 483*), II 7, 35 Mantua, 74 Maroniani culicis ante annos (*quem Verg. scripsit 16 annos natus*), 80 Aeneis, IV 2, 2 qui Aeneam Laurentibus arvis intulit, 9 Mantua, IV 4, 54 Maroniani in margine templi, magni magistri tumulis (*Vergilii prope Neapolim sepulcrum*), IV 7, 27 Mantuanae famae gaudia, V 3, 63 docto Maroni, T. XII 816 divinam Aeneida; cf. *Aeneas*, *Lausus*, *Nisus*, *Pallas*.
- Vesevus**, v. *Vesuvius*.
- [**Vespasianus**]: S. I 1, 31 *Vespasiani et Titi templum a Domitiano conditum*; I 1, 74, 97, V 1, 240 *V. inter deos relatus*; III 3, 140, V 2, 138 *triumphus Iudaeus*; IV 2, 58 *V. aetatis anno unde-*
- septuagesimo mortuus*; cf. *Domitianus*, *Gallicus*, *Pax*.
- Vesper** T. VIII 159 opacus, XII 45 serus; v. *Hesperus*, *Lucifer*.
- Vesta** S. I 1, 36 exploratas ministras laudat (*templum prope Domitiani statuum ad forum situm*); 35 Troicus ignis, V 3, 178 Dardanius explorator facis optatae. cf. *Domitianus*, *Palladium*, *Teucris*.
- Vestinus Novii Vindicis amicus**, qui eius praematuram mortem flevit S. IV 6, 94.
- Vesuvius**: S. II 6, 62 Vesuina incendia, III 5, 72 trepidas exhausit civibus urbes, 104 Stabias renatas (cf. 74), IV 4, 80sq., V 3, 208 oppida *Vesuvii cinere obruta* (cf. *Herculanum*, *Pompei*, *Stabiae*), IV 8, 5 Vesevi damna, Neapolis erecta, V 3, 105 *Neapolis semirutos de pulvere vultus exerit* (cf. 206, III 1, 92, IV 8, 55), 205 Vesuina incendia flere *Statii pater voluit* (*duo incendia commemorantur*), cf. V 3, 171 (*Baiae*). — Vesuvius S. IV 4, 79, Vesevi IV 8, 5 insani damna.
- Vesuinus**: S. III 5, 72 apex (cf. IV 4, 84), II 6, 62 et V 3, 205 incendia.
- Vetustas** S. I 6, 39, IV 1, 28 longa, T. IV 32 mundi arcana; cf. X 631.
- Victoria** S. V 3, 145.
- Victorius**, v. *Marcellus*.
- Vindex**: Vindicis cena S. IV 6, 4, oculis 23; v. *Nonius*.
- Vinius**, v. *Maximus*.

- Violentilla** *Stellae coniunx*.
Violentillae S. I 2, 25;
 77 potentis dominae (cf. 158),
 108 gloria patrum, 260, 263
 (*Neapoli orta*); v. *Asteris*,
Stella.
- Virgo aqua** S. I 5, 26; v. *Marcia*.
de Virginis sidere v. *Astraea*.
- Virtus** S. I 6, 62 cruenta et
 Mars, T. IV 662 (*Bacchi comes*),
 VII 51 (*Martis comes*),
 702, X 193, 780 *Pietasque*,
 XI 412 *Bellona*, Mars, *Vir-*
tutis VIII 421 opus.
- Volturnus** S. IV 3, 69; cf. 78,
 89, 94.
- Voluptas** S. I 3, 9, T. X 101.
- Vopiscus**: *Vopisci* S. I 3, 1, 23
facundi; 23, 100 (*poeta*). v.
Manilius.
- [**Vulcanus**]: S. III 1, 132, T. I
 218 (*Aeoliae insulae*), V 51,
 69, 87 antra dei famulantis
 (*Lemni domicilium habet*, v.
Lemnius); S. I 5, 7, III 1,
 130 (*Vulcani in Aetna of-*
ficina, v. *Aetna*); S. III 1,
 133, IV 6, 49, T. II 272 sq.,
 III 305, VII 62 sq., X 101 sq.
 (*Vulcani artificia*, *Harmo-*
niae monile, *Martis et Somni*
domus), S. I 5, 31, T. X 893
 (*Veneris maritus*); T. II 269,
 III 274, VII 62 (*Martis et*
Veneris adulterium deprehen-
dit). v. *Aeolius*, *Aetna*, *Cy-*
clopes, *Lemnius*, *Mulciber*,
Telchines.
- Vulcanius**: T. I 508 ignis, III
 305 manus, 275 obsequia.
- [**XERXES**]: S. IV 3, 56; v.
Athos, *Helle*.
- Xanthus Troadis fl.** (*Scamander*)
 A. I 927, T. IV 837 uterque
 (*Troianus et Lycius*); A. I
 87. v. *Troia*.
- ZEPHYRUS**: *Zephyri* T. VI
 590, VII 224, *Zephyro* S. III
 2, 46, A. II 46, *Zephyrum* A.
 I 682, *Zephyri* T. II 4, *Ze-*
phyris S. III 2, 28, IV 5,
 8, T. IV 1, *Zephyros* S.
 III 1, 156 volucres, T. III
 515, VI 366, VII 338, VIII
 716, A. I 694. cf. *Favonius*.
- Zeugma opp. ubi Euphrates**
transiri solebat S. III 2, 137.
Zeugmate V 3, 187.

Corrigenda et Addenda.

- In Achill. praef. p. XIV lin. 31 *scribe* Schraderus
 lib. I vs. 124 *scribe* demissus
 " I " 194 " Pelion
 " I " 317 *adn. scribe* 317
 " I " 521 *adn.* " 521
 " I " 632 *scribe* derigis
 " I " 676 *adn. adde* innumerae *codd.*
 " I " 677 *adn. scribe* **Pc pro P**
 " I " 772 *adn.* " *prima m. om.,*
 " I " 911 *scribe* Ulixes.
 " I " 952 " solacia
 In Theb. lib. I " 98 " Atlans
 " VII " 289 " memorabunt
 " VII " 524 " Odrysiisve
 " VIII " 124 " Massyli
 " VIII " 524 " Derexit
 " IX " 385 *adn. scribe* Heus *pro Heus*
 " X " 156 *scribe* Sopor
 " XII " 126 " Euadne
 " XII " 301 " Ternoctem
 " XII " 647 " anguicomae
 In indice nom. p. 364 lin. 25 *scribe* cf. Creusa *pro* Sisyphi
 Aeolidae f.
 p. 364. 370. 376 s. vv. Aepy, Amphigenia,
 Arene *scribe* Elidis *pro* Messenes *et* Mes-
 senias
 p. 387 lin. 41 *scribe* urbs lasciva
 p. 401 lin. 2 *scribe* S. III 2, 16.









130737

Statius, Publius Papinius
[Opera]; ed. by Baehrens & Kohlmann.
Vol. 2¹⁻².

LL
S7975B

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

—
Do not
remove
the card
from this
Pocket.

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File."
Made by LIBRARY BUREAU

